

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ
ΛΕΥΚΩΜΑ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821 - 1921

Η "ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,"
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

* ΤΟΜΟΙ: 14 *

ΣΕΛΙΔΕΣ: 18-20.000

Α. Οικονομολογικά
Β. Βιομηχανία, Έμποριον
Γ. Έπιστήμαι
Δ. Καλλιτεχνία
Ε. Φιλολογία, Έκπαιδευσις
Ζ. Έκκλησία, Κλήρος
Ζ. Ναυτιλία

Η. Γεωργία, Κτηνοτροφία
Θ. Έπίσημον Κράτος
Ι. Στρατός, Ναυτικόν
ΙΑ. Φιλανθρωπικά Έδρύματα
ΙΒ. Έξω Έλληνισμός, Παροικίαι
ΙΓ. Η γυνή εν Έλλάδι
ΙΔ. Εύρετήριον

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

"Ν. ΣΗΦΑΚΗΣ & Ι. ΧΑΤΖΗΩΡΑΝΟΥ.,

1921



ΣΒΙ

169219

Ουδμία ανατύποις επιτρέπεται άνευ της έγγραφου άδειας της Έκδοτικής Έταιρείας.

Η Διεύθυνσις

ΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

169219



ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΗΡΩΑΣ ΤΟΥ 1821

ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΓΕΝΝΑΙΑ ΨΥΧΗ ΕΘΕΜΕΛΙΩΣΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

ΚΑΙ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΑΣ

ΤΟΥΣ ΣΦΥΡΗΛΑΤΗΣΑΝΤΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΝ ΕΚΕΙΝΩΝ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΝ ΕΒΕΛΕΙΝ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΤΗΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΑΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΝΔΟΘΕΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣ ΤΟΥ

1912-1921

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ Ο Α' ΤΟΜΟΣ



Οὐδεὶς



ΠΡΟΔΕΓΟΜΕΝΑ

Ἐκατὸν ἤδη ἔτη συνεπλήρωθησαν ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν λογάδες ἀνεπέτασαν τὴν σημαίαν τῆς Ἐλευθερίας τῇ 2ῃ Μαρτίου τοῦ 1821, ἣτις ἐπέπρωτο νὰ ἀποβῆ ἡ Ἁγία καὶ Ἐύλογημένη ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως τοῦ ἀναξίως δεινοπαθήσαντος Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἡ ἡμέρα τῆς δικαιοσύνης καὶ ἰκανοποιήσεως τοῦ μαρτυρήσαντος γένους. Οὔτε αἱ καταλιέσεις, οὔτε αἱ ἀρπαγαὶ τῶν παρθένων, οὔτε οἱ ἐξισλαμισμοὶ κατώρθωσαν νὰ ἐξαλείψωσι τὰ εὐγενῆ ἰδιαιτά καὶ τὸν ἀσβεστον πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν πόθον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅσους ἀφ' οὗτου ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς πολιτικῆς κονίστρας ὑπῆρξεν ὁ φωτοβόλος φάρος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς προόδου. Ἡ πτώσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν ἀποφράδα Τρίτην τῆς 29 Μαΐου 1453 δὲν ἀπέσβεσε τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐγαλοῦχησε καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὴν διὰ μέσου ὀλοκλήρων ἑκατονταετηρίδων. Ἡ ὑποταγὴ ἦτο πρόσκαιρος, διδομένης εὐκαιρίας, ὁ Ἕλληνας ἐξεδήλου τὸν πόθον του διὰ τῶν συγχωρῶν ἐπαναστάσεων, ἡ τῆς διαίτης του εἰς τὰ ὄρη ὡς ἀρματολὸς ἢ κλέφτης. Τὸ κῆμα ἐπὶ τέλους διὰ τῆς ἐπιμονῆς του κατέφαγε τὰ κράσπεδα τοῦ ὑπερηφάνου βιᾶχου, κατέρριψε αὐτὸν εἰς τὰ βάθη τῆς ἀβύσσου, ἵνα ἀναδυθῆ ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ σημαία τῆς Ἐλευθερίας. Πόσον ὠραία εἰκὼν ! Πόσον θαυμάσιος εἰς τὸ ποίημα καὶ τὰς εἰκόνας του ὁ ἔξοχος ἐκ Λευκάδος ποιητῆς Βαλαωρίτης.

Ὁ Ἑλληνισμὸς ἐσώθη. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1821 ὑπῆρξεν ἡ τελευταία προσπάθεια πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ. Ὁ βάρβαρος κατακτητὴς μετὰ πάροδον τεσσάρων αἰώνων ἔφραγε διὰ παντὸς ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς. Ποία ὁμως ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ἐλευθερωθείσης μικρᾶς Ἑλλάδος ; Πανταχοῦ ἐρείπια καὶ καταστροφή. Οἱ ἐλευθερωθέντες γιγαντομάχοι τοῦ 1821 ἐν μέσῳ ἐρειπίων καὶ ἀπελπιστικῆς ἐλλείψεως πόρων, χωρὶς συγκοινωνίαν, χωρὶς λιμένας, χωρὶς σχολεῖα, σχεδὸν χωρὶς κατοικίας, μὲ μόνην τὴν Ἐλευθερίαν ὡς σύντροφον καὶ τὴν γενναϊότητα τῆς ψυχῆς των, ἔπρεπεν οὐχὶ μόνον νὰ ἀνορθώσωσι τὰ πάντα, νὰ δημιουργήσωσι κράτος, ἀλλὰ συγχρόνως νὰ προπαρασκευάσωσι τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὑποδοῦλων ἀδελφῶν. Τὸ ἔργον ἦτο μέγα καὶ δυσκολώτατον. Ἡ κληρονομία τὴν ὁποίαν παρέδιδον οἱ ἴφρωες τοῦ 1821 εἰς τοὺς διαδόχους των ἠθέλεν

ὄμοιους σπιβαροὺς καὶ ἐντατικὴν ἐργασίαν. Πράγματι α προσδοκίαι δὲν διεψεύσθησαν. Ἡ πρώτη ἤδη ἑκατονταετηρὶς εὐρίσκει τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν ἀγωνιζομένην τὸν ὕστατον ἀγῶνα κατὰ τοῦ αἰμοβόρου θηρίου, εἰς τὴν καρδίαν τῆς Μ. Ἀσίας τῆς ὁποίας τὰς ἐκτάσεις ἀπὸ τοῦ 1400 μ.Χ. δὲν ἐτόλμησε νὰ πατήσῃ ἐχθρικός στρατός.

Τὰς προσπάθειαις λοιπὸν καὶ τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὀλοκλήρου ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν ἀπὸ τοῦ 1821—1921 εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ζωῆς καὶ τὰς ποικίλας ἐκφάνσεις ἐπιχειροῦμεν νὰ ἐξεικονίσωμεν διὰ τοῦ ἐκδιδόμενου «Πανελληνίου Λευκώματος καὶ τῆς Χρυσῆς Βίβλου τῆς Ἑλλάδος». Αἰσθανόμεθα ὅτι τὸ ἔργον εἶνε γιγάντιον ἂν μὴ ἀκατόρθωτον διὰ τὴν ἔλλειψιν πηγῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν ὑπέρογκον δαπάνην ἀφ' ἑτέρου. Πρὸ τῶν δυσχερειῶν δὲν ἐδειλιάσαμεν, διότι ἡ τοιαύτη ἔκδοσις εἶναι οὐχὶ μόνον ἐθνικῶς ὠφέλιμος, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἐν καθήκον πρὸς ἐκείνους, οἵτινες εἰργάσθησαν καὶ ἐθυσιάσθησαν, ἵνα προπαρασκευασθῆ τὸ ἔθνος εἰς τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῆς σήμερον καὶ τὰ ἐνδοξα κατορθώματα τῶν ὁποίων δρέπομεν ἤδη τοὺς καρπούς. Ὁ ἐπιστήμων καὶ ὁ γεωργός, ὁ στρατιωτικὸς καὶ ὁ ἔμπορος, ὁ μεγαλοβιομήχανος καὶ ὁ μικροεπιχειρηματίας, ὁ χειρῶνας καὶ ὁ μικρέμπορος πάντες ἐπετέλεσαν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον, ὅλοι εἰργάσθησαν κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών των, ἵνα προαγάγωσι τὰς πνευματικὰς καὶ ὑλικὰς δυνάμεις τοῦ ἔθνους, ὥστε τοῦτο ἀνδρούμενον νὰ γράψῃ τὰς ἐνδοξοτέρας σελίδας τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς ἱστορίας. Καὶ αὐταὶ αἱ ἀποτυχίαι εἶναι ἄξια μνείας, διότι χρησιμεύουσιν ὡς διδασκαλία, ὡς μέσον διαπαιδαγωγήσεως. Ὁ ἀποτυχὼν ασφαλιστὴς ἐδημιούργησε καὶ ἐξησφάλισε τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐργασιῶν τῶν μετέπειτα ἰδρυθεισῶν ασφαλιστικῶν εταιρειῶν. Ὁ ναυαγῆσας ἔμπορος ἐδίδαξε διὰ τῆς πτώσεώς του ποῖα τὰ καλύτερα μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν εἰς μεταγενεστέραις τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἐπιχειρήσεως. Ποίους ἀγῶνας καὶ ποίας θυσίας ὑπέστη ὁ Ἕλληνας βιομήχανος, ἵνα δώσῃ τὴν πρώτην ὄθησιν εἰς τὴν τότε δημιουργουμένην ἑλληνικὴν βιομηχανίαν ; Ἐὰν ἀπέτυχε δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ μείνῃ ἀφανής. Τὸ ἔθνος ὀφείλει εἰς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν τόλμην καὶ τὰς θυσίας του. **Ἡ ἀποτυχία δημιουργεῖ τὸ ἡμῶν τῆς ἐπιτυχίας.** Ἐὰν ὁ Α ἀπέτυχε θὰ ἐπιτύχῃ ὁ Β διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ προόδον εἶναι ἀδιάφορα τὰ πρόσωπα.

Τοιοῦτος ὁ σκοπὸς καὶ τοιοῦτον τὸ πρόγραμμα τοῦ



«Πανελληνίου Λευκώματος» να δώσει πιστήν εικόνα της συντελεσθείσης εξέλιξης.

Τὸ ὅλον ἔργον ἐκ 14 τόμων θὰ ἀποτελέσῃ τὸν θησαυρὸν διὰ πάντα Ἑλλήνα καὶ τὰς ἐπερχομένας γενεάς, τὸ κάτοπτρον τῆς Ἑλληνικῆς δράσεως καὶ τῶν ἀγώνων τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς διαπλάσεως καὶ προόδου τοῦ Κράτους.

Ἠσχίσταμεν ἐκ τῶν οικονομολογικῶν διὰ τὴν εὐκολωτέραν συλλογὴν τῶν πληροφοριῶν, ἵνα ἐν τῷ μεταξὺν συλλεγομένῳ τῶν ἀναγκαίων στοιχείων ἐπιτευχθῆ ἡ συμπλήρωσις τῶν ὑπὸ ἐκτύπωσιν ἤδη λοιπῶν τόμων. Περὶ τῶν περιεχομένων τοῦ ἀνά χειρὰς τόμου εἶναι περικτὸν νὰ χρονοτριβήσωμεν.

Ὁ Βος τόμος περιλαμβάνει τὴν ἱστορίαν τῆς **Βιομηχανίας—Ἐμπορίου—Βιοτεχνίας**. Ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ τοῦ ὁποῦ πλείστον μέρος ἐξετυπώθη θὰ εἴρη ὁ ἀναγνώστης τὴν λεπτομερῆ ἱστορίαν ἐκάστης Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας, πῶς ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία ἐξελιχθῆ εἰς ἀνώνυμον Βιομηχανικὴν Ἐταιρίαν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἑλλήνων Βιομηχάνων, ἵνα δημιουργήσῃ ἰθαγενῆ βιομηχανίαν. Τὰς ὑπαρχούσας πρώτας ὕλας ἐν Ἑλλάδι, περὶ μεταλλείων, ὑδραυλικῶν δυνάμεων κτλ.

Ὁ Γος τόμος ὑπὸ τὸν τίτλον **Ἐπιστήμαι** περιέχει τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως μέχρι σήμερον μὲ εἰκόνας τῶν Καθηγητῶν ἐκάστης Σχολῆς, καταλόγους τῶν πρυτάνεων, κοσμητόρων, στατιστικῶν τῶν ἐγγραφέντων φοιτητῶν κατὰ σχολάς, εἰκόνας τῶν εὐεργετῶν ἱστορίαν τῶν παραρημάτων καὶ ἐργαστηρίων τοῦ Πανεπιστημίου, ἰδιαίτερα ἄρθρα περὶ τῆς ἐξέλιξεως ἐκάστης ἐπιστήμης ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν, εἰκόνας τῶν ἐκλειψάντων καὶ σημερινῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες συνέτελεσαν εἰς τὴν πρόοδον τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τέλος τὴν ἱστορίαν τοῦ Πολυτεχνείου (πλὴν τῶν καλλιτεχνικῶν μαθημάτων.)

Ὁ Δος τόμος **Ἡ Καλλιτεχνία ἐν Ἑλλάδι**. ἱστορίαν τῆς Μουσικῆς ἐν Ἑλλάδι, τοῦ Θεάτρου, Ζωγραφικῆς, Γλυπτικῆς, Φωτογραφίας, Περὶ τοῦ Ὁδείου μετὰ στατιστικῶν, καὶ τέλος τὰς ἐν Ἑλλάδι Ἀρχαιολογικὰς ἐργασίας καὶ τὴν δράσιν τῶν Ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν.

Ὁ Εος τόμος **Περὶ παιδείας** τὴν ἐξέλιξιν τῆς Παιδείας ἐν Ἑλλάδι, πότε ἰδρύθησαν τὰ διάφορα σχολεῖα, πόσοι μαθηταὶ ἐφοίτησαν τὸ πρῶτον ἔτος καὶ πόσοι τῷ 1921 μετὰ καταλόγων τῶν ἐκάστοτε Σχολαρχῶν, Γυμνασιαρχῶν, Διευθυντῶν Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικῆ Ἐκπαίδευσις, Ἡ νεωτέρα Φιλολογικὴ κίνησις.

Ὁ ΣΤος τόμος **περὶ Ἐκκλησίας** περιλαμβάνει τὴν ἱστορίαν καὶ δράσιν ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, Ἑλλάδος, Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων, Ἀντιοχείας καὶ Κύπρου. Μετὰ καταλόγων ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν τῶν Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων καὶ εἰκόνων αὐτῶν. Εἰκόνας καὶ ἱστορίαι τῶν Μονῶν.

Ὁ Ζος περὶ **Ναυτιλίας**. Τὴν ἱστορίαν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ ἐμπορικοῦ μας στόλου πῶς ἡ ἱστοφόρος ναυτιλία ἐξελιχθῆ εἰς τὰς ὑπερωκεανίους ἀτμοπλοίας μας.

Ὁ Ηος περὶ **Γεωργίας καὶ Κτηνοτροφίας**.

Ὁ Θος **Ἐπίσημον Κράτος** τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, μὲ εἰκόνας τοῦ Κυβερνήτου Καποδιστρίου, τῶν Βασιλικῶν Δυναστεϊῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν πολιτικῶν ἀν-

δρῶν ἱστορίας τῶν κυριωτέρων Δήμων ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν. Καταλόγους τῶν Βουλευτῶν κατὰ περιόδους.

Ὁ Ιος **Στρατός—Ναυτικόν**. Τὰς εἰκόνας τῶν ἡρώων μετὰ συντόμου βιογραφίας ἀπὸ τοῦ 1821—1921.

Ὁ ΙΑος Τὰ ἐν **Ἑλλάδι φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα**

Ὁ ΙΒος τὴν ἐξέλιξιν τοῦ **ἔξω Ἑλληνισμοῦ** καὶ τὴν δράσιν τῶν διαφόρων ἐν Εὐρώπῃ, Ἀμερικῇ κτλ. Ἑλληνικῶν παροικιῶν.

Ὁ ΙΓος τὴν δράσιν, ἐκπαίδευσιν, μόρφωσιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς **Ἑλληνίδος γυναικός**.

Ὁ ΙΔος **Ἐδρετήριον** πρὸς εὐκόλον χρῆσιν τῶν τόμων.

Πλέον τῶν ἑκατὸν Ἑλλήνων λογίων καὶ συγγραφέων ἀνεγνωρισμένων ὡς εἰδικῶν ἐν ἐκάστῳ θέματι ἔγραψαν καὶ γράφουσι τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ Λευκώματος.

Τοιοῦτον ἐν ἐπιγραμματικῇ οὕτως εἰπεῖν περιλήψει τὸ ὑπὸ ἐκτύπωσιν ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντὶ τοῦ τίτλου τοῦ **Λευκώματος** (καὶ τοιοῦτος ἦτο ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως ἀπλοῦν Λεύκωμα ἐν τῇ κυριολεξίᾳ) ἰδὲ προσημοῦζοτο ἐπιτυχέστερον ὁ τίτλος **ἡ ἐξέλιξις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ μίαν ἑκατονταετίαν**. Πρὸ τοῦ ὄγ σου τοῦ ἔργου καὶ τῶν ἀνυπερβλήτων δυσκολιῶν, οὐχὶ μόνον ἀπὸ τεχνικῆς καὶ οικονομικῆς ἀπόψεως ἀλλὰ πρὸ παντὸς διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν πηγῶν πρὸς συγγραφὴν τόσων σπουδαίων θεμάτων, θὰ ἐκάμπετο πᾶσα ἀγαθὴ θέλησις, πᾶς ἰδεολόγος ἢ συναίσθησις ὁμοῦ τοῦ καθήκοντος, ὅπως ἀνωτέρω γράφομεν, τόσον πρὸς Ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῶν θυσιῶν καὶ τῆς ἀταπαρτήσεως ἔθεσαν τὰ θεμέλια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ ἔθνους, ὅσον καὶ πρὸς τὰς μετέπειτα γενεάς, αἵτινες οὐχὶ δι' ὀλιγωτέρων θυσιῶν ἐξηκολούθησαν τοὺς ἀγῶνας ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ἑκατονταετίαν, μέχρις οὗ ἀνέτειλαν αἱ ἔνδοξοι ἡμέραι ἀπὸ τοῦ 1912—1921 καθ' ἃς ἐγράφησαν σελίδες δόξης καὶ ἡρωισμοῦ εἰς τὰ Γαλινασσά, Κρέσσαν, Κιλίκις, Μπιζάνι, Σκρά, εἰς τὰς ναυμαχίας τῆς Λήμνου καὶ τῆς Ἑλλης, εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν, τὴν Θράκην, τὸ Τουλού-Μπουναρ, Ἀφιον-Καρυμυσσάρ, Κιουτάχεια, Ἐσκή-Σεχέρ οὐχὶ κατώτεραί τῆς ἀλώσεως τῆς Τριπολιτσᾶς, τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου τῆς Γραβιάς, τῆς ναυμαχίας τοῦ Γέροντα, ἀναδείξασαι ἀπογόνους ἀνταξίους ἐνδόξων προγόνων, ἔπαισεν ἡμᾶς ὅτι ἔπρεπε νὰ τολμήσωμεν τὸ **δύσκολον δὲν εἶνε καὶ ἀκατόρθωτον**.

Τὴν ἀπόφασιν ἐνίσχυσεν ἔτι μᾶλλον ἡ σκοπιμότης τοῦ ἔργου διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς, διότι ὅσα μεγάλα καὶ ἔνδοξα τὰ κατορθώματα ἀπὸ τοῦ 1912 - 1921 τόσῳ βαρύτεραι αἱ ὑποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντα τῶν μετὰ τὸ 1921 γενεῶν, αἵτινες οὐχὶ μόνον τὴν συντελεσθεῖσαν ἔθνη ἀποκατάστασιν πρέπει νὰ διατηρήσῃ ἀκεραίαν καὶ ἀλώβητον, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγα ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς Ἀνατολῆς ἀρξέλουσιν εἰς αἴσιον πέρας νὰ ἀγάγῃσιν καθιστάμενοι ὁ πρῶτος παράγων ἐν Ἀνατολῇ, ἡ ἔσπια τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς μαθησεως. Αἱ θυσίαι καὶ οἱ ἀγῶνες τούτων θὰ εἶναι ἐπόδειγμα ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τοῦ μέλλοντος.

Τέλος ἡ παρατηρουμένη παρ' ἡμῖν ἔλλειψις ἔργων τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἐκδιδομένου **Πανελληνίου Λευκώματος** ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πληθώραν τῶν ἐν Εὐρώπῃ τοιοῦτων ἔπαισεν ἡμᾶς, ὅτι ἔπρεπε οὐχὶ μόνον νὰ πληρώσωμεν τὸ ὑπάρχον κενὸν διὰ τῆς ἐκδόσεως, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐν ἔτι μεγαλιέτερον βῆμα νὰ κάμωμεν, ἵνα μὴ ὑστερῇ ὁ Ἑλληνισμὸς τῶν συγχρόνων Βαλκανικῶν Κρατῶν ἐν τῇ εἰδη-



σεογραφία τῆς Δύσεως νὰ ἐκδοθῆ διηλ. εἰς ἓνα τόμον, περιλήψις τοῦ ὅλου ἔργου παριστώσα τὴν συντελεσθεῖσαν ἐξέλιξιν καὶ πρόοδον Γαλλιστί, Ἀγγλιστί, Γερμανιστί, ἵνα μὴ ἀδικούμεθα ὅσῳ ἀφορᾷ τὰς προόδους μας ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ σχεδὸν μένωμεν ἄγνωστοι, καίτοι εἰργάσθημεν, ἐπροοδεύσαμεν ἐπὶ τέλους εἴμεθα ἄξιοι προσοχῆς καὶ περισσοτέρας ἐκτιμήσεως καὶ διὰ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς, βιομηχανικὰς καὶ βιοτεχνικὰς μας προόδους, οἱ δὲ ξηροὶ καὶ αἱματοβαφεῖς βράχοι, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ἐπῆρξαν τὰ θεμέλια ἐφ' ὧν ἀπλοῦται ἤδη ὑπερήφανος ἡ Ἑλλάς ὡς

κράτος διεκδικοῦν ἤδη τὴν πατρῶαν κληρονομίαν. Εἶναι καιρὸς πλέον ἢ Εὐρώπῃ νὰ ἐκτιμήσῃ περισσότερον τὴν ἀξίαν τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος, νὰ ἀντιληφθῆ, ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς εἶναι ὁ μόνος ἐκπολιτιστικὸς παράγων διὰ τὴν Ἀνατολήν, ὁ ἔχων τὰ ἱστορικὰ καὶ ἀπαράγραπτα δικαιώματα ἐπὶ τῶν χωρῶν, αἵτινες ἐγέννησαν τοὺς τιμήσαντας τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ φωτίσαντας τὴν ἀνθρωπότητα.

Τοιοῦτος ὁ ὑψηλὸς Ἑθνικὸς σκοπὸς καὶ ἰοιούτη ἡ πρόθεσις ἡμῶν τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου ἐξαρτῶμεν ἐκ τῆς ἀντιλήψεως καὶ ἐνισχύσεως τῶν ὀρθῶς ἀντιλαμβανομένων τῶν μεγάλων συμφερόντων τοῦ Ἑθνους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Ἀυγούστου 1921

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

| | | | | | |
|---|------|----|---|------|-----|
| Τίτλος | Σελ. | 1 | Συγγώνευσις τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροβοιωτικῆς | Σελ. | 57 |
| Ἀριέρωσις | » | 3 | Ἴδρυσις τῆς Τραπεζῆς Κρήτης | » | » |
| Πρόλογος | » | 5 | Τὸ νέον Κατάστημα τῆς Τραπεζῆς | » | 58 |
| Περιεχόμενα | » | 8 | Ἀναλυτικὸς Πίναξ ἐμφαινῶν τὴν κίνησιν τῶν διαφόρων λογαριασμῶν | » | 59 |
| Τράπεζαι | | | | | |
| Ἐθνικὴ Τράπεζα | | | | | |
| Εἰσαγωγή | » | 11 | Ἰωάννης Εὐταξίας Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς (εἰκὼν) | » | 61 |
| Εἰσαγωγή ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς | » | 13 | Ἀλέξανδρος Ζαΐμης » » » (εἰκὼν) | » | 63 |
| Αἱ πρῶται ἀπόπειραι καὶ ἡ Ἐθνικὴ χρηματιστικὴ Τράπεζα | » | 14 | Περίοδος δευτέρα 1901 — 1921 | » | 65 |
| Διαλύσις τῆς Χρηματιστικῆς Τραπεζῆς | » | 15 | Στασιδικὴ Τράπεζα — Προνομιούχος Ἐταιρεία σταφίδος | » | 65 |
| Ἴδρυσις τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς | » | » | Νόμος ΓΧΜΒ' | » | 68 |
| Γεώργιος Σταύρου | » | » | Ἐνδοξοὶ Ἐθνικαὶ σελίδες 1912 — 13 | » | 69 |
| Οἱ πρῶτοι μέτοχοι τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, Κ. Βράνης, Γεώργ. Σταύρου, Ἐυάνδρος, Λευθεόδικος τῆς Βικαρίας κτλ. | » | » | Δάνειον 500 ἑκατομ. τοῦ 1914 | » | 70 |
| Εἰκὼν καὶ βιογραφία Γ. Σταύρου | » | » | Ἐκλογή τοῦ Ἰωάννου Εὐταξίου | » | 71 |
| Ἰσολογισμὸς 1 Ἰουλίου 1842 | » | 16 | Ἀλεξ. Διομήδης (εἰκὼν) | » | 73 |
| Ἡ πρώτη οἰκονομικὴ κρίσις | » | 17 | Ἰωάν. Δροσόπουλος (εἰκὼν) | » | 75 |
| Μετὰ τὴν κρίσιν 1848 - 1858 | » | 19 | 1916 — 1918. Ἐφοδιασμὸς σῆς χώρας | » | 77 |
| Ἀνανέωσις τοῦ προνομιού, πρῶτος ἀκμὴ | » | » | Ταμείον Ἀσραλειῶν | » | 78 |
| Αἱ περιπέτειαι τοῦ 1868. Σύγκρουσις Κυβερνήσεως καὶ Τραπεζῆς | » | » | Δάνεια τῶν 1917 πολεμικῆ καταβολῆ τῶν 750 ἑκατ. | » | 79 |
| Θάνατος Γεωργίου Σταύρου | » | 20 | Κυκλοφορία Τραπεζ. Γραμματίων 1916—17—18 | » | 80 |
| Ὁ Μάρκος Ρενιέρης διαδέχεται τὸν Σταύρου | » | » | Δ. Μάξιμος (εἰκὼν) | » | 81 |
| Νέαι καταγίδες 1877 — 1882 | » | » | Τὸ Μέγαρον τῆς Τραπεζῆς (εἰκὼν) | » | 83 |
| Ἐξωτερικὰ δάνεια | » | » | Συγγώνευσις τῆς Τραπεζῆς Κρήτης | » | 85 |
| Ἐυάνδρος — Ἰωάννης — Γαβριήλ (εἰκὼν) | » | » | 1920 — Νέα πολιτικὰ γεγονότα | » | 87 |
| Πίναξ τῆς Ἐκδόσεως τῶν μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς | » | » | Ἀποχώρησις τοῦ Ἀλεξ. Ζαΐμη, ἐκλογή τοῦ Δ. Μαξίμου ὡς Διοικητοῦ | » | » |
| Παῦλος II. Καλλιγῆς (εἰκὼν) | » | » | Θάνατος τοῦ Στ. Στράτ καὶ Γεωργίου Χρηστάκη Ζωγράφου | » | 89 |
| Αἱ μέχρι τοῦ 1895 συμβάσεις | » | » | Ἐκ τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς Α' καὶ Β' ἐξαμηνίας τοῦ 1920 Δάνειον τῶν 550 ἑκατομ. | » | 90 |
| Στέφανος Στράτ (εἰκὼν) | » | » | Τράπεζα Ἀθηνῶν. | | |
| Ἀποχώρησις τοῦ Μ. Ρενιέρη | » | » | Ἴδρυσις τῆς Τραπεζῆς | » | 94 |
| Ἐκλογή τοῦ Παύλου Καλλιγῆ | » | » | Πρόσληψις τοῦ Ἰωάν. Περμαζόγλου | » | 95 |
| Δεινὰ Οἰκονομικὰ περιπέτειαι τοῦ Κράτους | » | » | Αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ 1900 | » | 96 |
| Ζημίαι ὑπὲρ τοῦ Κράτους | » | » | Ἐναρξίς Συναλλαγματικῆς κρίσεως | » | 98 |
| Αἱ πρὸς συμβιβασμὸν ἀπόπειραι | » | » | Συμμετογὴ ξένων κεφαλαίων | » | » |
| Μάρκος Ρενιέρης (εἰκὼν) | » | » | Ἴδρυσις προνομιούχου Ἐταιρίας τῆς Στασιδῆς | » | 96 |
| Οἱ ὑποβληθέντες ἔροι | » | » | Αὔξησις τοῦ Κεφαλαίου εἰς 60 ἑκατομ. | » | 102 |
| Ἰωάννης Βαλαωρίτης | » | » | 1911 ἡ νέα κρίσις ἐν Αἰγύπτῳ | » | 103 |
| Ὁ Διεθνὴς ἐλεγχος καὶ τὸ δάνειον τοῦ 1898 | » | » | Ἀποχώρησις τοῦ Διευθυντοῦ Ζ. Μίτση πρόσληψις τοῦ Γ. Ἡλιάσκου | » | 104 |
| Ἐσπερατικὴ ἐράσις τῆς Τραπεζῆς ἐν Θεσσαλίᾳ | » | » | Περμαζόγλου (εἰκὼν) | » | 105 |



| <i>Ἀσφάλεια ἢ Καλή Πίστις</i> | <i>Ἀσφάλεια Πρόνοια</i> | Σελ. 324 |
|-------------------------------|-------------------------|----------------------------|
| Εἰσαγωγή | Σελ. 319 | <i>Ἄλλοδαπαὶ Ἀσφάλειαί</i> |
| Ἰσολογισμὸς τοῦ 1921) | » 321 | Ἐνωσις τῶν Παρισίων |
| Μαρκῆς Ἐμπειρικός (εἰκόν) | » 322 | Λαφονσιέρ |
| N. M. Χαραλάμπης (εἰκόν) | » 323 | Γενικὴ Ἀσφάλεια (Ἀγγλική) |
| | | » 326 |
| | | » 328 |
| | | » 329 |

Υ. Γ. Τὰ καθυστερήσαντα Τραπεζικὰ καὶ Ἀσφαλιστικὰ ἄρθρα ἢ θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν ἰδίῳ παραρτήματι τοῦ Πρώτου Τόμου ἢ θὰ ἐπισυναφθῶσιν εἰς τὸν Βον Τόμον περὶ Ἐμπορίου, Βιομηχανίας, Βιοτεχνίας προτασσόμενα τῆς μελέτης τῆς ἐξεταζούσης τὴν σχέσιν τῶν Τραπεζῶν καὶ Ἀσφαλειῶν πρὸς τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ περὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἔργον τοῦ I. Βαλαωρίτου. Τὰς ἐτησίαις ἐκθέσεις τῶν ἐλεγκτῶν τῶν ἰσολογισμῶν τῶν διαφόρων Τραπεζῶν καὶ Ἀσφαλειῶν. Τὰ Καταστατικὰ τῶν Τραπεζῶν καὶ Ἀσφαλειῶν. Τοὺς ἐτησίους Ἰσολογισμοὺς. Τὸ περὶ Ἀσφαλειῶν ἐν Ἑλλάδι ἔργον τοῦ A. Μάτση. Τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Χρηματιστικὴ Κλεῖς Γ. Ν. Νικολαΐδου.



ΤΡΑΠΕΖΑΙ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821--1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,” ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α'. — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ἐσπόμενος ψυχραίμος καὶ αὐστηρὸς κριτὴς ἤθελεν εἰσελθεῖν ὁ ἱστοριογράφος τοῦ μέλλοντος ὁ ἀσολομβάνων τὴν ἐν συντόμῳ ἐπισκόπησιν τῆς κατὰ τὴν λήγουσαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος ἑκατονταετίας ἐξελίξεως τῆς Ἐθνικῆς ζωῆς, δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ ἀποκαλυφθῆ ἐν εὐλαβεῖ θανατασμῷ πρὸ τοῦ μεγαλοεργήματος τοῦ ἔργου τοῦ ἑλληνικοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, πρὸ τοῦ οικονομικοῦ κολοσοῦ, τοῦ παγκοσμίου κύρους καὶ σεβασμοῦ πιστωτικοῦ ἰδρύματος, ὅπερ καλεῖται Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπαύγασμα τοῦ Ἑλληνικοῦ πατριωτισμοῦ, προῖον τῆς ἑλληνικῆς ἐπιμονῆς, τῆς ἑλληνικῆς τιμιότητος, τοῦ ἑλληνικοῦ δαιμονίου τῆς διαχειρίσεως καὶ τῶν ἐθνεστατών ὅσον καὶ ἔθνωφελῶν συνδυασμῶν, ἐφ' ὧν ὄλων ἐστηρίχθη ἅμα τῇ γενέσει του, ἐξετράφη διὰ μέσου μυρίων δυσχερειῶν καὶ ἐγιγαντιώθη τὸ Ἐθνικὸν ἱδρυμα, ἵνα ἀπεικονίζῃ σήμερον, οὐ μόνον τὰς ἑλληνικὰς ἀρετὰς, ἀλλὰ καὶ τὴν τεραστίαν πρόσδοον ἣν ἔχει νὰ παροιστάσῃ ἐνώπιον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἶνε ἡ πλήρης καὶ πιστοτέρα εἰκὼν τῆς Ἑλληνικῆς ἐξελίξεως.

Οἱ θρυλλικοὶ ἥρωες τοῦ ἱεροῦ ἀγώνος, οἵτινες ἀναιρεύθησαν Ἑλλάδα Ἐλευθέραν, μεγάλην καὶ ἰσχυράν θὰ ἀνεγνώριζον ἴσως τὰ ἐπ' αὐτῶν συλληφθέντα τότε ὄνειρα ὡς ὑπολειπόμενα τῆς πραγματικότητος ἴαν, ἀναζώντες σήμερον, εὐρίσκοντο πρὸ τῶν μεγαλειωδῶν ἀποτελεσμάτων ἑκατονταετιοῦς τῶν ἀπογόνων αὐτῶν ἐργασίας. Καὶ θὰ ἠσθάνοντο δεικναιολογημένην ἔθνηκὴν ὑπερηφάνειαν, διαβλέποντες πρῶτιστα πάντων τὸ μεγαλοεργήμα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἐξασφαλίζον βαθμιαίως τὸν παγκόσμιον σεβασμὸν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν πίστιν, ὡς ἐξησφά-

λιζον αὐτὸν πρὸς τὸν ἑλληνισμὸν καθόλου τὰ σφεζόμενα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ ἐρείπια καὶ ἡ ἀθάνατος ἐποποιία τοῦ 1821. Διότι, τῷ ὄντι, τί ἄλλο εἶνε ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἢ αὐτὴ αὐτὴ ἡ Ἑλλάς; Τί ἄλλο εἶναι ἢ αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Ἐθνους;

Προῖον τῆς ἀκαταδάμαστου ἐπιμονῆς ἐνὸς ἥρωος, ἐφαμίλλου ἐν τῷ κύκλῳ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους ἡμιθέους ἰδρυτὰς τοῦ Βασιλείου, καὶ ἀγωνισθέντος νὰ θεμελιώσῃ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, τὸν ἀσφαλῆ στυλοβάτην αὐτῆς, ἐφ' ὅν θὰ ἐστηρίξεται ἡ εὐτυχὴς ἐξέλιξις αὐτοῦ. Ὡς οἱ ἄλλοι θεμελιωτᾶσαι τοῦ Ἐλευθέρου Βασιλείου προσέφεραν τὸ οἶμα τ' αὐτοῦ, οὕτω προσέφερε καὶ ὁ Γεώργιος Σταυρος τὸ δαιμόνιον πνεῦμα του, τὴν σιδηρὰν ἐπιμονὴν του, ἵνα ἐμφυσήσῃ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ σῶμα τὸ ὁποῖον ἐκεῖνοι διέπλωσαν. Ἐκεῖνοι ἔκτισαν τὸ οἰκὸδόμημα, αὐτὸς ἔθηκε τὴν στέγην.

Πατριώτης μέγας, δὲν ὤκησε, δὲν ἀπεγοητεύθη, δὲν ἐδειλίασε, δὲν ἀνεπαύθη μέχρις οὐ ἐπεράτωσε τὸ ἔργον του, ἵνα τὸ παραδώσῃ εἰς χεῖρας ἀπογόνων ἀνταξίων αὐτοῦ διαδόχων.

Καὶ ἐπὶ τιμοῦτον προσορισμὸν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐτάχισεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν τύχην τῆς μετὰ τοῦ Κράτους ἐν ἀρχῇ, μετὰ τοῦ Ἐθνους ὀλοκλήρου κατόπιν.

Ὁ τύπος τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως οὐδέποτε ἐπεσκίασε τὴν οὐσίαν. Ἐδοκίμασεν ὅλας τὰς δυσχερείας ὡς διήλθε τὸ Κράτος ἐν τῇ διπλάσει αὐτοῦ, ὅπσοι διακυμάνσεις, ἔδοκίμασε κοινὸς μετ' αὐτοῦ κινδύνους, ἐπάλασε δεινοὺς ἀγῶνας, ἀδιάσπαστος μετ' αὐτοῦ ἐν ἀλληλεγγύῃ.

Καὶ ἰδοὺ σήμερον ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Ἐθνους ὀλοκλήρου, παρίσταται γίγας ἀληθῆς, συντελεστῆς ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς ἀναστάσεως ταύ-

της, δυναμένη νὰ εἴπῃ υπερηφάνως ὡς ὁ Λουδοβίκος «Τὸ Κράτος καὶ τὸ Ἔθνος εἰμ' ἐγὼ», ἐνῶ ἐν παραλλήλῳ καὶ δεικναιολογημένῳ ἐρωτισμῷ τὸ Ἔθνος δικαιούται νὰ υπερηφανεύηται διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, τὸν μέγαν συντελεστὴν, τὴν χαλυβδίνην κινητήριον μηχανὴν, δι' ἧς παρεσκευάσθη καὶ ἐπιτεύχθη ἡ ἀνάστασις καὶ ἀπελευθέρωσις δλοκλήρου τῆς Φυλῆς.

Ἄς εἶναι ἐδλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου Ἰδρυτοῦ αὐτῆς, ἡ δὲ ἐδγνωμοσύνη τῆς ἐνεσιώσης γενεᾶς, εἰς ἣν ἐπεφυλάσσετο νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἐπ' ἐκείνου μετὰ τῶν ἄλλων ἡρώων θεμελιωθὲν ἔργον, ὡς πλέξῃ στέφανον ἐκ δάφνης ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου καὶ τῶν προπόδων τοῦ ἀθανάτου Πηλίου, ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ Μέλτος καὶ ἀπὸ τῶν χιονοσκεπῶν Λευκῶν ὄρεων ἵνα στέψῃ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Γεωργίου Σταύρου καὶ τῶν ἀνταξίων διαδόχων αὐτοῦ, οἵτινες ἐν ἀνταξία σωφροσύνης καὶ πατριωτισμῷ διαχειρισθέντες τὴν ἐντολὴν αὐτῶν, κατώρθωσαν νὰ ὀδηγήσωσι τὸ ἴδρυμα εἰς τὴν σημερινὴν αὐτοῦ περιωπὴν, διακηρῦττον ἀνὰ τὸν πεπολιτισμένον κόσμον τὴν ἑλληνικὴν μεγαλοεργίαν, ἐπιβάλλον τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Θὰ ἦτο βεβαίως ὑπέρβασις τοῦ προορισμοῦ τοῦ «Πανελληνίου Λευκώματος» ἡ ἀπόπειρα πρὸς συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

Τοιοῦτον ἔργον, λεπτομερὲς δηλονότι παρακολούθησις τῆς ὀδοποιήσεως δράσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρυμάτος καὶ τῆς βαθμιαίας ἐξελίξεως, δι' ἣς ἐγγινώθη εἰς τὸν σημερινὸν οἰκονομικὸν κολλοσσόν, οὐ μόνον θ' ἀποτελεῖ ὀγκωδέστατον τόμον, ἀλλὰ καὶ θ' ἀπείκει μακρὰς καὶ εἰδικὰς μελέτας τὸσον ὅσο τῆς καθαρῶς ἱστορικῆς ἀπόψεως, ὅσον καὶ ἀπὸ εὐρυτέρας οἰκονομολογικῆς τοιαύτης, ἐξ ἣς θὰ παρέρχεται ἀφορμὴ πρὸς ἀνάπτυξιν πολλαπλῶν οἰκονομολογικῶν ζητημάτων, ἀναγομένων τὸσον εἰς τὴν ἐπιστήμην, ὅσον καὶ εἰς τὴν μελέτην τῆς οἰκονομικῆς, πλουσιολογικῆς καὶ δημοσιονομικῆς ἐξελίξεως τοῦ Κράτους.

Καὶ ἐπαφισμεν εἰς ἄλλους τὸ σπουδαῖον ὅσον καὶ μέγα ὀμολογουμένως, εἶτι δὲ καὶ ἔθνωφελές τούτου καθήκον.

Τοιαύτης ἄλλως τε ἔθνωφελούς τονίζομεν, ἐργασίας τὰ θεμέλια ἔχει ἤδη θέσει ὁ ἀειμνήστος διοικητὴς τῆς Τραπέζης Βαλαωρίτης συγγράφας περιεκτικὴν ἱστορίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπέζης ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1902, περιλαμβάνουσαν διαφοριστικωτάτους συγκριτικούς πίνακας καὶ συγκεντρούσαν πάντας τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα ἐφ' ὧν ἐστράφη πᾶσα τῆς Τραπέζης ἐνέργεια. Ἐτέρος ἐκ τῶν συγχρόνων, τῶν δυναμένων νὰ παρακολουθήσωσι τὰς λεπτομερείας ἐν τῇ ἐσωτερικῇ λειτουργίᾳ τῆς Τραπέζης, θὰ ἀναλάβῃ βεβαίως νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον ἀπὸ τοῦ 1902 μέχρι τῆς ὀδοποιήσεως τῆς Τραπέζης, ἧτις συμπιπτει πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Ἐκατονταετηρίδα.

Ὅχι ἦττον τὸ «Πανελλήνιον Λευκώμα» καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ «Χρυσὴ Βίβλος», ἦν προώρισται τούτου ν' ὀπισθεύσῃ, θὰ ἤδικοι αὐτὴν ἐάν μὴ περὶλαμβάνον ἔστω καὶ χρονολογικῶς καὶ ἐν τῷ ἐπιτροπομένῳ χώρῳ ἱστορικὴν περιλήψιν περὶ τῆς ἰδρύσεως καὶ τῆς δράσεως τῆς Τραπέζης, ἧτις ἀναμφιβόλως δικαιούται νὰ καταλάβῃ τὴν πρωτίστην θέσιν ἐν Βίβλῳ πανηγυρικῇ, ἀποσκοπούσῃ νὰ περιλάβῃ ὅ,τι ἐπιφανὲς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ κατὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα αὐτῆς ἡ νέα Ἑλλάς καθ' ἅπαντας τοὺς κλάδους.

Καὶ πολυτιμότεον πρὸς τούτου βοήθημα ἐπινοοῦμεν ἐν τῇ ὡς εἴρηται ἱστορίᾳ, τῇ συγγραφίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου καὶ ἐκ τῶν σπουδαιότερων συντελεστῶν τῆς γιγαντώσεως τῆς Τραπέζης Βαλαωρίτου.

N. M. ΣΗΦΑΚΗΣ



ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ

Ἡ ἐλευθερία, ἧτις μετὰ τοῦ ἐπταετιῶς ὑπερανθρώπου ἀγῶνος κατὰ τῆς πανισχύρου αὐτοκρατορίας, ἐπέκρωτο νὰ σκιάσῃ ἔστω καὶ μικρὰν μόνον γωνίαν τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, εἶπεν ὡς ἦτο ἐπόμενον τὰς χώρας ταύτας σχεδὸν ἐρήμους, ἀπὸ πείσεως ἀπόψεως.

Αἱ μάχαι, αἱ ἐπιδημιαί, οἱ ἐξαγδραποδισμοί, αἱ σφαγαί, ἡ πείνα, τὸ ψῦχος καὶ τὰ ἄλλα θεινὰ σκληροτάτου ἐπταετοῦς ἀγῶνος ἔχον ἐρημώσει τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς, ἀνερχομένου μόλις εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας κατὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Κυβερνήτου. Οὐδεμία πλουτοκαταγωγικὴ δύναμις. Οὐδεμία ζωῆ. Πανταχοῦ ἐρημία, πανταχοῦ ἀκανθαί, ἐρείπια.

Εὐνόητον ἄρα εἶσι οἱ πρῶται ἀπέψεις τῆς Κυβερνήσεως ἐστρέφοντο εἰς τὴν καταβολὴν πάσης προσπαθείας, ὅπως ἀναξιοσημῆθαι οἰκονομικῶς ἡ χώρα διὰ τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου. τῶν δύο κλάδων, οἵτινες, μετὰ σύντομον ὀπισθοῦν ἐργασίαν, θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιχρῶσαι τὰς πρῶτας σταγόνας δρόσου πρὸς τὴν ἀποξηραμένην χώραν. Καὶ ἐπὶ τῇ σκέψει ταύτῃ ἐν τῶν πρώτων αὐτῆς μελημάτων ἦτο ἡ σύστασις χρηματιστικῆς Τραπέζης διὰ ψηφίσματος αὐτῆς τῆς 2 Φεβρουαρίου 1828, οἱ οἱ Τραπέζης τοῦ Κράτους, ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ, ὅτι τὰ κεφάλαια ἠθέλοντο συρροῦσαι δι' αὐτῆς ἐκ πατριωτισμοῦ εἰς τὸ κενὸν δημόσιον ταμεῖον καὶ ἀνακουφισθῶσιν οἱ ἀπειλοῦσαι καὶ πολυπλαπλαῖ αὐτοῦ ἀνάγκαι, ἐξ αὐτοῦ δὲ διοχετεύσῃ εἰς τὸν πάσχοντα πληθυσμόν. Καὶ τῶντι τί ἄλλο ἐκτὸς τοῦ πατριωτισμοῦ ἠδύνατο νὰ προτρέψῃ τὰ κεφάλαια κατὰ τὴν τρικυμιώδη ἐκείνην ἐποχὴν νὰ μεσάσῃ εἰς ἰδρυεὶς τοιαύτης Τραπέζης; Τὴν φιλοπατρίαν δὲ ἐπεκαλεσθῆ καὶ ὁ Κυβερνήτης, προτρέψας εἰς καταβολὰς πρὸς τὴν Τράπεζαν διὰ τῆς 2 Φεβρουαρίου 1828 ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγκαταστάτους πολίτας ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος καὶ τὸς Ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Διὰ διατάγματος τῆς 3 Φεβρουαρίου 1828 ἀνέθηκε τὴν διεύθυνσιν τῆς Τραπέζης εἰς τὸν πρόβουλον τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας τμήματος τοῦ Πανελληνίου καὶ τοὺς δύο αὐτοῦ συνεργάτας, κανονισθέντος συνάμα προχειρῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ διατάγματος τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτῆς καὶ τοῦ τύπου τῶν ἐκδοτῶν ὑπὸ τῆς Τραπέζης ἐντόκων πρὸς 8 ὀμοιολογίων ἢ μετοχῶν, ἀποτελουσῶν τὴν κυρίαν καὶ μόνην, δυνάμει νὰ εἴπωμεν τῆς Τραπέζης τὴν βῆσιν. Περὶ ἐκδόσεως τραπέζικων γραμματίων, οὐδεις λόγος ἐγένετο, ἀλλὰ τὰ ἐκδιδομένα ὑπὸ τῆς Τραπέζης ἀποδεικτικὰ ἐντόκων παρ' αὐτῇ καταθέσεων ὄριζετο ὑπὸ τοῦ διατάγματος τῆς 2 Φεβρουαρίου 1828, ὅτι ἠθέλον εἶναι δεκτὰ «χωρὶς ἔξεσμον» εἰς εἰς ἀγορὰν προσόδων τῆς Ἐπικρατείας, εἰς λήψιν ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων, εἰς ὑποθήκην κατὰ τὸ περὶ ὑποθήκης ἐκδοθησόμενον ψήφισμα βῆσιν ἔχον τὸν ὑπ' ἀριθ. ΝΑ' Νόμον καὶ προσεῖ εἰς ἀγορὰν ἐθνικῶν γαιῶν, ἐάν ἡ μέλλουσα ὄσον οὕτω νὰ συγκληθῆ Συνέλευσις ἀπερᾶσις τὴν ἐκκοίησιν μέρους αὐτῶν. Ἐπι τοιοῦτον δὲ ἐταυτίζετο ἡ ἰδρυθεῖσα Τράπεζα μετὰ τοῦ Ταμείου τοῦ Κράτους, ὡστε διὰ διατάγματος τῆς 7 Φεβρουαρίου 1828 εἰς τὴν ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης Ἐπιτροπὴν ἀνετέθησαν προσωρινῶς τὰ χρέη τοῦ Ὑπουργείου τῆς Οἰκονομίας, μέχρι οὗ διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 29ης Μαρτίου 1828 ὄρισθη, ὅτι τὸ τμήμα τῆς Οἰκονομίας, ὅστις μέλος κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἶχε διορισθῆ ὁ βραδύτερον ἰδρυτῆς καὶ Διοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης Γ. Σταύρος, περιλαμβάνει καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν ἐπιφορτισμένην τὴν Ἐθνικὴν Χρηματιστικὴν Τράπεζαν καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Οἰκονομίας.



Ἄλλ' ὅσον καὶ ἂν ἦσαν δεῖναι αἱ περιστάσεις, ἡ δὲ πίστις τοῦ ἀρτιστουστάτου ἰδρυμάτος ἀνευ σταθερᾶς βάσεως ὁ τῶν ἀλλοθῶν φιλελληνισμὸς καὶ ὁ τῶν Ἑλλήνων πατριωτισμὸς ὀπῆσαν ὑπέριστα τῶν δυσχερειῶν τούτων. Πρῶτος; ὁ Κυβερνήτης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἔδωκαν τὸ παράδειγμα, ἐν τοῖς δημοσιευομένοις δὲ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος καταλόγοις τῶν μετόχων ἢ δωρητῶν τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης εὐρίσκουμεν μετὰ τῶν ὀνομάτων τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας, τοῦ Εὐνάρδου καὶ τῶσων ἄλλων φιλελλήνων, τὰ ὀνόματα τῶν στρατηγῶν καὶ προδρόμων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν πανταγῶθεν Ἑλλήνων.

Οὕτως ἐν τῇ ἀπὸ 11 Ἰουλίου 1829 ἐκδόσει περὶ τῶν τῆς πατρίδος, ἦν ὁ Κυβερνήτης ὑπέβαλε πρὸς τὴν ἐν Ἀργεῖ Α' Ἐθνικὴν τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσιν, σημειοῦνται τὰ ἐκ τῶν καταθέσεων παρὰ τῇ Τραπέτῃ κεφάλαια εἰς γρόσια τουρκικὰ 2,034,660, ἡ δὲ Ἐθνικὴ Συνέλευσις διὰ τοῦ Ψφ. Γ' τῆς 26 Ἰουλίου 1829 ἐν ἀρθρῷ 2 ἐθέσπισεν ὅτι «Τὸ κατὰστημα τῆς Ἐθνικῆς Χρηματιστικῆς Τραπέζης καὶ τὸ περὶ αὐτοῦ διατάγμα ἐπικυροῦνται. Ἀκόλουθοι δὲ κανονισμοὶ θέλουσι δώσει βαθμηδὸν εἰς αὐτὴν ἐνδεχομένην ἀνάπτυξιν καὶ ἡ Κυβερνήτης ἔχει τὴν πληρεξουσιότητα νὰ προσδιορίσῃ ἐν κτήμα Ἐθνικῶν ὡς ὑποθήκην ἀσφαλίζουσας καὶ τοὺς ὄντας καὶ τοὺς ἐπομένους μετόχους τῆς εἰρημένης Χρηματιστικῆς Τραπέζης.»

Ἄλλὰ περὶ χρημάτων προκειμένου ὁ θερμότερος καὶ ἀγνότερος πατριωτισμὸς δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸν μοχλὸν τῆς πίστεως, δι' οὗ καὶ μόνου μετακινούνται καὶ ἐλκύονται τὰ μεγάλα χρηματικὰ κεφάλαια. Τῆς πίστεως δὲ ταύτης ἀκρίβει; ἐστέρητο κατὰ τὴν ταραχώδη ἐκείνην ἐποχὴν ἡ ἰδρυθεῖσα Τράπεζα, ἡ δὲ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης Ἐπιτροπὴ ἠναγκάσθη ἐν τῇ ἀπὸ 29 Ἰανουαρίου 1830 ἐκδόσει αὐτῆς πρὸς τὸν Κυβερνήτην, περὶ ἀναδιοργάνωσεως τῆς Τραπέζης, νὰ ὑποβάλῃ ὅτι, εἰτα διὰ τὸ νεοφάνος τοῦ καταστήματος τούτου εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἴτε διὰ τὰς παρελθούσας δυσχερεῖς περιστάσεις, αἵτινες ἐγέννησαν τὴν ἀταξίαν καὶ ἀναρχίαν πρὶν τῆς ὀφίσεως τῆς Υ. Ε., ἡ συνδρομὴ τῶν μετόχων δὲν ἔκαμε πρὸσδόν ἀνάλογον μὲ τὰς ἐλπίδας μας καὶ μετὰ τὴν ἀκρίβειαν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἡ Τράπεζα ἐπέτελεσεν τὰς ὑποσχέσεις τῆς Μ' ὅλα ταῦτα ἐπιζόμεν, ὅτι ἡ πείρα τοῦ παρελθόντος καὶ αἱ ἐγγυήσεις, τὰς

όποιας ήδη προσφέρει η Τράπεζα, θέλουν παρακινήσει και τους Έλληνας και άλλους να δείξουν την δικαίαν πρός την Κυβέρνησιν εμπιστοσύνην των, συνεισφέροντες ικανώς ποσότητας εις την ανανεουμένην και εξασφαλισμένην Έλληνικην Τράπεζαν.»

Δύο δε ύπερξαν τα υπό της επιτροπής προαθθέντα και διά ψηφισμάτων του Κυβερνήτου κυρωθέντα μέτρα.

α) Διά ψηφίσματος της 3 Φεβρουαρίου 1830, εδόθησαν εις ύποθήκην και παρεχωρήθησαν μετά των εισοδημάτων αυτών εις την Έθνικην Τράπεζαν οι σταφιδαμειώνες της Κορίνθου και Βοστίτζης, οι ελαιώνες της Κορίνθου και των Σαλώνων, η σμύρις και άλυκη της Νάξου και τα όρνυτά και η άλυκη της Μήλου μέχρις αποπληρωμής όλων των μετόχων αυτής μετά του όφειλομένου αυτού τόκου.

β) Δι' ετέρου ψηφίσματος της αυτής ημέρας κανονικώτερον ερρυθμίσθησαν τα της Τραπέζης, της όλικής ποσότητος των μεριδίων όρισθείσης εις 6172 ανά 500 φουίκας ή 83 1/2 δίστηλα εκάστη, ήτοι του όλου κεφαλαίου της Τραπέζης προσδιορισθέντος εις φουίκας 3,236,000 ήτοι δίστηλα 539,333 1/3, ήτοι εις ποσόν ίσον τη εκκαμής των πρός άσφάλειαν της Τραπέζης ύποθηκυσθέντων έθνικών κτημάτων, του μέχρι της στιγμής εκείνης κεφαλαίου άνερχομένοι εις φουίκας 602,195,40 ή δίστηλα 100,365,90. Συνάμα δ' πληρωτέος τοίς μετόχοις τόκος ώρισθη εις 8 ο/ο, ώς πρότερον, ή δε διάρκεια της Τραπέζης πενταετής, ήτοι μέχρι 1' Απριλίου 1835.

Ότε όμως μετά την έλευσιν του Βασιλέως Όθωνος και την έκδοσιν του περι νέου νομισματικού συστήματος διατάγματος της 8/20 Φεβρουαρίου 1833, πολυς ήγέρθη θόρυβος περί του ζητήματος της παραδοχής των χαρτονομισμάτων εις τα ταμεία του Κράτους, το ζήτημα έλύθη μόν ύπερ των κατόχων χαρτονομισμάτων διά της: από 21 Μαρτίου 1835 δηλοποιηθείσης της: επί των Οίονομικών γραμματείας της Έπικρατείας, άλλ' ώς βάσις ελήφθη ή αρχικώς δοθείσα περιορισμένη νόμιμος κυκλοφορία διά του από 17' Ιουνίου 1831 ψηφίσματος του Κυβερνήτου, ούχι δε αι διατάξεις του από 4' Ιανουαρίου 1832 ψηφίσματος της: εν Ναυπλ'ω συνελεύσεως.

11' Έθνική Χρηματιστική Τράπεζα εξηκολούθησε φιλοτιμόσασα, άλλ' ούδέποτε εξήλθε της μαρμαριώδους αυτής καταστάσεως, μέχρις ου διελύθη κατά το 1831 υπό της Κυβερνήσεως του Βασιλέως Όθωνος, ήτοι και ποδ της ταχθείσης εν τω ψηφίσματι της: 3 Φεβρουαρίου 1830 διά την διάφορειαν αυτής, προδεσμίας. ήτις έληγε τη 1' Απριλίου 1835.

Όλίγον μετά ταύτα ή Κυβέρνησις του Βασιλέως Όθωνος προέβη εις διαπραγματεύσεις περί ίδρύσεως Τραπέζης πρός δύο ομάδας, εξ ών ή μόν άποικουμένη εξ Έλλήνων και Γάλλων κεφαλαιοχών ύπέβαλε προτάσεις διά του Παραμυθιώτου, ή δε έτέρα άποικουμένη υπό Άγγλων κεφαλαιοχών ύπέβαλε προτάσεις διά του Άγγλου τραπεζίτου Wright, άποικειλάντος πρός τουτο εις: Ελλάδα ως αντιπρόσωπον αυτού τον Glass. Πρός την άποδοχήν των προτάσεων του τελευταίου τουτου άποικιλίνασα ή Κυβέρνησις κατέληξε περί τα τέλη του 1835 εις όριστικήν μετά του Glass συνεννόησιν περί των όρων της: ίδρύσεως της Τραπέζης, επί τη βάσει δε αυτών εξέδωτο τον από 25' Ιανουαρίου 1836 Νόμον <Περί συστάσεως Έθνικής Τραπέζης άποικουσης, ως εν προοίμιο του Νόμου άναγράφεται, την άπάτηξιν της Γεωργίας, της βιομηχανίας, του έμπορίου και της ναυτιλίας. Άλλ' ό Wright δέν άπεδέχθη του: υπό του άντιπροσώπου Glass συμφωνηθέντας όρους, μετά νέας δε διαπραγματεύσεις διεξαχθείσας υπό έτέρου αυτού άντιπροσώπου, του Έλληνος Δρακάτου Παπανικόλου, ό Wright έδήλωσε μηνάς τινος μετά την έκδοσιν του νόμου της 25' Ιανουαρίου 1835 πρός τον εν Αγγλίω πρεσβυτην της Έλλάδος Τρικούπην, ότι άνέβαλε να προβή εις την ίδρυσιν της Τραπέζης λόγω της άνωμάλου καταστάσεως των ελληνικών πραγμάτων. Ούτως δ' περί συστάσεως Έθνικής Τραπέζης νόμος του 1836 ούδέποτε εξετελέσθη. Άλλ' αι πρός την ομάδα των Άγγλων κεφαλαιοχών διαπραγματεύσεις δέν διεκόπησαν όλοσχερώς, ούτοι δέ περί τε τέλη του 1837 έπεμψαν εις Ελλάδα νέον αντιπρόσωπον, τον Βάλβδ ή Έλληνική όμως Κυβέρνησις δέν έφίνη πρόθυμος να προβή εις νέας συμφωνίας είτε όσπιστούσα προς ομάδα διεξήθη άρηθησίαν την έκτέλεσιν των μετά των άντιπροσώπων αυτής συμφωνηθέντων, είτε και έπηρεαζομένη υπό των άντιδρώντων κατά της ίδρύσεως ξένης Τραπέζης, επί τω λόγω ότι τα ξένα κεφάλαια ήθελον άπομυζήσθαι τους πόρους του Έθνους και καταστήσθαι τουτο ύλικώς και ήθικώς ύπόδουλον εις ξένους χρηματιστάς.

Και μετά την άποτυχίαν όμως του Βιλβδιν δέν φέινεται ότι έπαυσαν αι περί ίδρύσεως Τραπέζης διαπραγματεύσεις, ως εξάγεται εκ φυλλαδίου, όπερ οι κ. κ. Αμμόνδ και Αλόδδ έδημοσίευσαν κατά Σεπτέμβριον του 1839 και εν ψ περιώνται να άνασχευάσωσι τα έπιχειρήματα των κατά των προτάσεων αυτών άντιδρώντων έντοπίων Τραπεζιτών. Άλλ' ό άειμνηστος φιλέλλην τραπεζίτης Έβνάρδος δέν ειχε παύσει κάλλιοργών την περί συστάσεως εν Έλλάδι Έθνικής Τραπέζης ιδέαν. Ηδη επί Κυβερνήτου, ούτινος διετέλει φίλος, ειχε συμπράξει ύλικώς και διά των

συμβουλών αυτού εις την ίδρυσιν της Έθνικής Χρηματιστικής Τραπέζης ού μόνον έγγραφεις εκ των πρώτων αυτής μετόχων, άλλα και άνταλλάσων εν τη μετά του Κυβερνήτου άλληλογραφία σκέψεις περί ίδρύσεως Τραπέζης. Μετά την ίδρυσιν δε της Βασιλείας του Όθωνος, έχων ό Έυ. άρχος εν Έλλάδι ρέκτιν και πεπειραμένον συνεργάτην τον φίλον αυτού Γεώργιο Σαυσον, έπεμψε αυτω εις κυκλοφορίαν κεφάλαιον δραχμών 500,000, όπως δοκιμάσθην ό τόπος ήτο ώριμος πρός τραπεζικάς εργασίας και παρασκευασθίνα βαθμιαίως το πρός τοιαύτας εργασίας έδαφος. Εύθύς δε ως έκριναν επίκαιρον, προέβησαν εις διαβήματα παρά τη Κυβερνήσει πεισθείση, όπως συνδράμη και ύλικώς το έργον, συμμετέχουσα διά χιλίων μετοχών. Άποτέλεσμα των ενεργειών τουτων ύπήρξεν ή κατάργησις του περί Τραπέζης νόμου του 1836 και ή έκδοσις του Νόμου της 30 Μαρτίου 1841, του πρώτου εκ των νόμων δι' ών συνέστη και δι' ών θεμελιώται ή Έθνική Τράπεζα της Έλλάδος. Δι' του νόμου τουτου το κεφάλαιον της Τραπέζης ώρισθη εις πέντε εκατομμύρια και παρεχωρήθη αυτη το δικαίωμα πρός έκδοσιν τραπεζικών γραμματίων εις τόν κομικτήν. Διά του άρθρου 9 του νόμου, όρίζοντος ως εργασίας της Τραπέζης: α) τα επί ύποθήκη και ένεχύρω δάνεια, β) τας προεξίφλίσεις, εύθύς εξ άρχής καθιερωθή το διενεξ της Τραπέζης, ως κηριατικής δηλαδή και προεξοφλητικής Τραπέζης έκδόσεως τραπεζικών γραμματίων. Ουδέ ήτο δυνατή διαπροσ λύσις. Μετά το πέρας του ύπερ άνεξαρτησίας άγώνος, ή άστική όσον και ή άγροτική άκίνητος ιδιοκτησία ειλον άπόλυτον άνάγκην κεφαλαίων προς άνόρθωσιν από της έπελθούσης φοβεράς καταστροφής. Η όργάνωσις έπομένως της κηριατικής πίστεως έπεβάλλετο πρός παντός τη Κυβερνήσει και τουτην άπρησε έπιμόνος διά του τύπου και διά θορυβωδών ενι συλλαλητηρίων ή κοινή γνώμη. Αφ' έτέρου άδύνατος άπέβαινε ή ίδρυσιν ίδιου πιστωτικού ιδρύματος κηριατικής πίστεως εν έποχή τόσον άνωμάλου πολιτικώς και οικονομικώς. Μόνον το δέλεαρ του δικαίωματος προς έκδοσιν τραπεζικών γραμματίων ήτο δυνατόν να έλκύση κεφάλαια και έδει έπομένως τη παραλή του δικαίωματος τουτου να συνδυασθώσιν αι εργασίας κηριατικής πίστεως.

Σημιά: μάλιστα εκ των διατάξεων του νόμου εξάγεται ότι ό νομοθέτης έθεώρει τα επί ύποθήκη και ένεχύρω δάνεια ως την κυριώτεραν της Τραπέζης εργασίαν, άφου επέβαλεν αυτη να διαθέτη εις δάνεια επί ύποθήκη και ένεχύρω τα τέσσαρα πέμψα των κηριατικών αυτής κεφαλαίων (άρθρ. 11), εν δε τω περί προεξοφλητικών εργασιών άρθρω (άρθρ. 19), το κη κατά την τάξιν έπομένως, ώριξεν ότι «ή Τράπεζα θέλει ενεργή και προεξοφλητικώς εργασίας, μεταχειριζομένη πρός τουτο το πεμπτημορίον του κηριατικού της κεφαλαίου. Οσάκις δε μένει εκ του δι' ύποθήκας ή ένεχύρω ώρισμένου κεφαλαίου ποσόν η διαθέσιμον, δύναται να το μεταχειριτίη εις προεξοφλητικώς εργασίας προσωρινώς και μέχρι σου παρουσιασθώσιν αιτήσεις, δι' ύποθήκας ή ένεχύρω, ότε άμέσως μετά την λήξιν των συναλλαγματικών τα άναγκαία κεφάλαια θέλου μεταβάνει εις τόν κύριον διορισμόν των.» Συγχρόνως τω Νόμω της 30 Μαρτίου 1841 εξέδωθη και ό υπό την αυτην χρονολογίαν περί άσφαλείας του της ύποθήκης δικαίωματος ως προς τα δάνεια της Έθνικής Τραπέζης ούτινος πάσα προς έφαρμυγήν άπόπειρι έματαιώθη δυστυχώς και λόγω της άτελείας αυτού και λόγω του καινοφανούς του δι' αυτού καθιερουμένου συστήματος άνεικρυς άντικειμένου προς τας περί κυριότητος διατάξεις του Ρωμαϊκού Δικαίου.

Εύθύς μετά την έκδοσιν των νόμων της 30 Μαρτίου 1841, διά Βασιλικού Διατάγματος της 8' Απριλίου 1841 ένεκρίθη Κανονισμός της Έθνικής Έλληνικής Τραπέζης, περιλαμβάνων τους καταστατικούς όρους της συστάσεως αυτής, καθορίζων τα δίκαια και τας ύποχρεώσεις των μετόχων, και ρυθμίζων τα της διοικήσεως και έσωτερικής λειτουργίας του καταστήματος. Έτερον δέ διάταγμα της αυτής ημέρας διώρισεν επιτροπήν έπιφορτισομένην τας προετοιμαστικας εργασίας της Τραπέζης, των πρός τουτο έδόδων προκαταβαλλομένων υπό του Δημόσιου, εις την επιτροπήν δε ταυτην άνετέθη να δέχεται και τας στελλομένας δηλώνσεις των θελώντων να έγγραφώσι μετοχοι εις την Έθνικήν Τράπεζαν. Μέλη της επιτροπής ταυτης τακτικά ήσαν οι Ν. Σηλήβερος πρόεδρος του Έλεγκτικού Συνεδρίου, και Θ. Ράλλης τραπεζίτης άναπληρωτικοί δε οι Γεώργ. Σταθρος του Έλεγκτικού Συνεδρίου Έμμ. Μεσθενεως μεγαλέμπορος και Αδόλφος Γράφ, έμπορος. Άλλ' ή ψυχή της επιτροπής και ό μοχλός πάσης ενεργείας ήτο ό Γεώργ. Σταθρος ό και άπ' άρχής εργασθείς και δράσας ύπερ της ίδρύσεως της Τραπέζης. Άυα τη δημοσίευσιν των δύο Βασιλικών διαταγμάτων της 8' Απριλίου 1841, ή επί των Έσωτερικών γραμματεία της Έπικρατείας έστεισε διά γνωστοποιήσεως αυτής από 12' Απριλίου 1841 να δώση μείζονα εις τα ληφθέντα μέτρα διάδοσιν και εξείροσα το άσφιλές και έπικερδέ: της έπιχειρήσεως να έπικαλεσθί την συνδρομήν των ήμεδαπών και άλλοδαπών κεφαλαίων.

Η προκήρυξις την όποιαν επί τουτω εξέδωκε και έδημοσίευσεν ή κεντρική Γραμματεία ειχεν ως εξής:

<Η επί των Έσωτερικών Γραμματεία της Έπικρατείας Έν Αθήναις 12' Απριλίου 1841. Αι καθ' εκάστην εις το Κράτος επαγομένοι βελτιώσεις

αὐτὸς τὸν διαφόρως κλάδους τῆς Γεωργίας, τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας ἀποκαθίσταν πρὸ καιροῦ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν δανειστικῆς Τραπεζῆς καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην ἐσκεύασεν ἡ Α. Μ. νὰ θεραπεύσῃ διὰ τοῦ ἀπὸ 30 Μαρτίου (12 Ἀπριλίου) τ. ἔ. Νόμου, θέσασα ἐν αὐτῷ τὰς βάσεις τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς.

Ἡ Τράπεζα αὕτη, ἐδραστεύουσα εἰς τὴν Μητρόπολιν τοῦ Βασιλείου, θέλει δανείξῃ ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ, ἐνεργούσα καὶ προεξοφλήσεις συναλλαγματικῶν καὶ ἐμπορικῶν γραμματίων. Τὰ κεφάλαια αὐτῆς προσδιορισμένα κατὰ τὸ παρὸν εἰς πέντε ἑκατομμύρια, διαιροῦνται εἰς 5,000 μετοχὰς ἀνὰ 1000 δρ. ἑκάστη. Ἡ Κυβέρνησις, λαμβάνουσα ἐκ τῶν μετοχῶν τούτων χιλιάδας, σκοπὸν ἄλλον δὲν ἔχει, εἰμὴ τὴν ἐμφυγήσῃ ἐκ πρώτης ἀφῆτηρίας κατάστημα τῶν ἔθνικόν, ἀλλ' οὔτε θεωρεῖ ἄλλως ἑαυτὴν, εἰμὴ ὡς ἰδιώτην μετοχὸν ὡς καὶ τοὺς λοιπούς, ὑποκειμένη εἰς τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ τὰς αὐτὰς ἐπιχορηγήσεις. Ἕλληνας καὶ ἀλλοδαποὺς δύνανται ἀδιαφόρως νὰ γείνωσι μέτοχοι τῶν λοιπῶν μερίδων τῆς Τραπεζῆς, ἥτις θεωρεῖται ὡς συστημένη, ὅσα ἐγγραφῶσι μέτοχοι διὰ δύο ἑκατομμύρια καὶ ἑξακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, συμπεριλαμβανομένων εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ τῶν 1000 μετοχῶν τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ Νόμος οὗτος πιστοποιεῖ ἕνα ἕκαστον ἀποχωρῶντος ὅτι τίποτε δὲν παρημελήθη διὰ τὴν ἀσφαλίσθαι τὰ συμφέροντα τῶν μετοχῶν ὅ ἔστιν ἡ ὑπαρξὶς καταστήματος τῶν κοινοφελῶν καὶ τῶν ἀναγκαίων.

Ἐκτὸς τοῦ πρώτου, ὑπάρχει καὶ δεύτερος νόμος κανονίζων ἰδιαιτέρως πᾶν διὰ ἀφορᾶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τῆς ὑποθήκης δικαιώματος ὡς πρὸς τὰ δάνεια τῆς Τραπεζῆς. Ὁ νόμος οὗτος δημοσιευθεὶς διὰ τοῦ ἀριθ. 7 τῆς Βασιλ. Ἐφημερίδος τοῦ 1841, δύνανται δικαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ βάση τῶν δικαιωμάτων τῆς, ὡς ἀποκαθίστων προνομίου-χον πᾶσαν ὑποθήκην τῆς Τραπεζῆς.

ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν οὗτω τῆς πατρικῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Μ. εὐρισκουσῆν ἡ Γεωργία, ἡ Βιομηχανία καὶ τὸ ἔμπόριον ὅλην ἀναπτύξωσιν καὶ προῦδον, θέλουσιν εὐμενῶς ἀναμφιβόλως, πλατύνουσαι τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν εἰς τόπον τοῦ ὅμοιο ἡ ἀρίστη γεωγραφικὴ θέσις καὶ τὸ εὐκριντον τοῦ κλίματος παρέχουσιν ὄχι μικρὰς ὠφελείας καὶ εὐκολίας παντοῦ εἶδους.

Διὰ ταῦτα πιστεύομεν ἀδιστακτικῶς ὅτι αἱ πολυεθεῖς ὠφελείαι, τὰς ὁποίας ὑπόκειται σήμερον ἡ σύστασις τῆς Τραπεζῆς, ἐγγυῶνται καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν καρπὸν ἀναλόγους καὶ πρὸδον ἀδιαφιλονίκητον.

Ὅσον κρίνοντες ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὴν πείραν δὲν διστάζομεν παντάπασιν νὰ πιστεύωμεν, ὅτι οἱ ἀπανταχόσε διαμένοντες Ἕλληνας καὶ ἀλλοδαποὺς κεφαλαιοῦχοι, οἵτινες ἀναγκάζονται πολλὰς νὰ ἀπασχολῶσι τὰ κεφάλαιά των εἰς ἀμφιβόλους καὶ ἐνίοτε ἐπικινδύνους ἐπιχειρήσεις, θέλουσι προθυμοποιηθῆν ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων συμφερόντων κινουμένοι νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς Ἐθνικῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς, ἥτις παρέχει εἰς αὐτοὺς τόσας ἐγγυήσεις καὶ τόσα πλεονεκτήματα.

Ἀναγγέλοντες ταῦτα δὲν λείπομεν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἡ Α. Μ. πρὸς εὐκολίαν τῶν γενησομένων μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, διώρισεν Ἐπιτροπὴν συγκεκριμένην ἐκ τῶν Κ. Ν. Σιλβέργου, προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, Θ. Πάλλη τραπεζίτου, καὶ Ἰουλίου Ἐσλιν μεγαλεμπόρου, ὡς τακτικῶν μελῶν, καὶ ἐκ τῶν κυρίων Γ. Σταύρου μέλους τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Ἐμμανουὴλ Μεσθενέου, μεγαλεμπόρου καὶ Ἀδόλφου Γραφ. ἐμπόρου ὡς παραπληρωματικῶν μελῶν αὐτῆς.

Τὰ χρεῖα τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης θέλουσιν εἶναι, νὰ δέχεται τὰς σταλησομένας δηλώσεις τῶν θελούντων νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς Τραπεζῆς, νὰ λαμβάνῃ τὰς συναλλαγματικὰς, τὰς ὁποίας κατὰ τὸν γενικὸν κανονισμόν τῆς Τραπεζῆς ὑποχρεοῦται ἕκαστος μέτοχος νὰ ἐκδώσῃ ὅσα τῆ ἐγγραφῇ καὶ νὰ συγκλήσῃ τὴν πρώτην γενικὴν συνέλευσιν τῶν μετοχῶν κατὰ τὸ ἀρθρον 12 τοῦ αὐτοῦ κανονισμοῦ.

Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ταύτην προσκαλοῦνται ἐπομένως νὰ διευθύνωσι τὰς δηλώσεις τῶν ὁσοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς Τραπεζῆς.

Καὶ τῶντι, συμφώνως πρὸς τὰς στηριχθείσας ἐλπίδας τὰ κεφάλαια ἐσπεύσαν ἀρκούντως πρὸς τὸ ἀνάλογον βεβαίως τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς καταστάσεως ἐν ἣ διετέλει εἰς ὅτι ἡ Ἑλλάς, οὐ ἰσχυρὸν ἐκ φιλελληνισμοῦ καὶ πατριωτισμοῦ, εἶε δὲ χρεὺς εἰς τὰς ἀκαμάτους προσπάθειάς τοῦ Ἐθνάρχου καὶ τοῦ Γ. Σταύρου, Πρώτου ἐγγραφῆς μέτοχος τῆς Τραπεζῆς τῆ 24ῃ Ἀπριλίου 1841, καθ' ἃ ἐκ τῶν βιβλίων ἐξάγει, ὑπῆρξεν ὁ Κ. Βράνης διὰ μετοχῆς 150, ἐκ τῶν πρώτων δὲ μετοχῶν ἐκτὸς τοῦ Ἐνναρχοῦ, τοῦ Γ. Σταύρου καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἐγγραφῆς διὰ 1000 μετοχῶν συμφώνως τῷ ἀρθρῳ 3 τοῦ Νόμου τῆς 30 Μαρτίου 1841, ὑπῆρξαν καὶ ὁ ἀείμνηστος τῆς Βενετίας Βασίλειος Λουδοβίκος διὰ μετοχῶν 200, οἱ ἀδελφοὶ Ρότσιλδ διὰ μετοχῶν 100 καὶ ὁ Νικόλαος Ζωσιμῆς διὰ μετοχῶν 500. Ὁ περὶ συντάσεως Ἐθνικῆς Τραπεζῆς νόμος τῆς 30 Μαρτίου 1841 ὠρεῖται ὅτι ἡ Τράπεζα θὰ ἐδραστεύετο συσταθεῖσα ἐκτὸς ὡς ἐγγραφῶσι μέτοχοι διὰ δύο ἑκατομμύρια καὶ ἑξακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, ἀλλ' ἡ βραδύτης περὶ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κεφαλαίου τούτου καὶ αἱ προτάσεις κεφαλαιούχων

τινῶν, οἵτινες ἐξέφρασαν τὴν προθυμίαν νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς Τραπεζῆς, ἐκτὸς ὡς ὄροι τινὲς τοῦ καταστατικοῦ νόμου καὶ τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς ἠθέλον τροποποιηθῆ, καθ' ἃ ἐν τῷ προοίμῳ αὐτοῦ ὁ Νόμος τῆς 19 Αὐγούστου 1841 ἀναφέρει εἵπουν τὴν Κυβέρνησιν νὰ προσβῇ εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Νόμου τούτου, δι' οὗ ἐκτὸς ἐτέρων τινῶν τροποποιήσεων ἐλάσσονος σημασίας, ὠρίζετο ὅτι ἡ Τράπεζα θὰ ἐδραστεύετο ὡς συστηθεῖσα ἐκτὸς ὡς ἐγγραφῶσι μέτοχοι δι' ἕν ἑκατομμύριον καὶ πεντακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, ὅτι ἐκ τοῦ ὀλίκου χρηματικοῦ κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς τὰ μὲν δύο τρίτα θέλουσι χρησιμοῦσθαι εἰς τὰ ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων κτημάτων δάνεια, τὸ δὲ ἕν τρίτον εἰς τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δάνεια καὶ εἰς προεξοφλήσεις, ὅτι ἐκ ταμεία τοῦ Κράτους ὑποχρεοῦνται νὰ δέχωνται τὰ τραπεζικὰ αὐτῆς γραμμάτια ἐπὶ τῆς βάσει τῆς δημοσιτικῆς ἀξίας των, ἀντὶ μετρητῶν εἰς τὰς παρὰ τῶν ἰδιωτῶν πρὸς αὐτὰ γινόμενας πληρωμῶν, τὸ δὲ πάντων σπουδαιότατον ὅτι τὸ πρὸς ἐκδοσιν γραμματίων ἀπλοῦν δικαίωμα μεταβάλλεται εἰς ἀποκλειστικὸν τῆς Τραπεζῆς προνομίου κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων αὐτῆς ἐπὶ εἰκοσι πέντε ἐτη.

Ἡ ἐκδοσις τοῦ Νόμου τῆς 19 Αὐγούστου 1841 κατεστησεν ἀναγκαίαν καὶ τὴν τροποποίησιν τοῦ Κανονισμοῦ τῆς 8 Ἀπριλίου 1841, ἥτις καὶ ἐγένετο ἐγκριθεῖσάν τῶν τροπολογιῶν τοῦ Κανονισμοῦ τούτου διὰ τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 19 Αὐγούστου 1841.

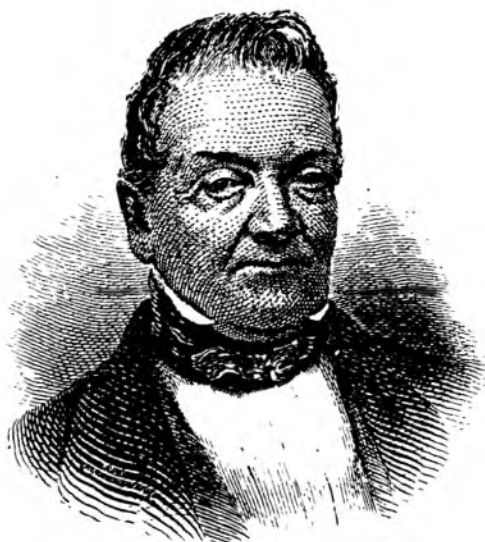
Τῆ 13 Νοεμβρίου 1841 συνήλθον οἱ μέτροι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέτοχοι εἰς προκαταρκτικὴν συνέλευσιν ὅπως κανονίσωσι τὰ τῆς ἐπιχειρηθῆς ἐνάρεθως τῆς λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς, αἱ δὲ συνεδριάσεις τῆς συνελεύσεως ταύτης διήρκεσαν μέχρι τέλους τοῦ 1841. Ἐκ τῶν πρώτων τῆς Συνελεύσεως ἀποφάσεων ὑπῆρξε νὰ προσκληθῶσιν οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέτοχοι, ὅπως καταθέσωσι τὰ κεφάλαιά των καὶ πρὸ τῆς δοθείσης αὐτοῖς τριμήνου προθεσμίας, διὰ νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς καὶ γίνῃ αὐτὴ τὸ βραδύτερον τὴν 1 Ἰανουαρίου 1842. Ἡ ἀπόφασις δὲ αὕτη ἐνεκρίθη διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 18 Νοεμβρίου 1841 Ἡ Συνέλευσις αὕτη ἐπεξεργασθῆ τὸν ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν τῶν συνεδριάσεων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ Κανονισμὸν λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς, διὰ δὲ Β. Δ. τῆς 10 Ἰανουαρίου 1842 ἐνεκρίθησαν αἱ διὰ τῶν κανονισμῶν τούτων γινόμεναι τροποποιήσεις καὶ προσεθηκαὶ τοῦ προηγουμένου κανονισμοῦ. Ἐπίσης ἐν τῇ Συνελεύσει ταύτῃ ἐξελέγησαν Διευθυντῆς ὁ Γ. Σταύρος παμψηφεί, ὑποδιευθυντῆς ὁ Κ. Βράνης, τακτικοὶ σύμβουλοι οἱ Α. Ρουζῖοι καὶ Ἐμμ. Μεσθενεὺς καὶ ἀναπληρωματικοὶ σύμβουλοι οἱ Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος καὶ Δ. Κορυφούσιος. Εἰς ἐνδειξὴν δὲ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν φιλέλληνα Ἰπκότην Ἐὐ ἄρδον καὶ τὸν ἀείμνηστον Ν. Ζωσιμῆν ἐξελέγησαν οὗτοι ἐπίτιμοι τῆς Τραπεζῆς Διοικηταί.

Ὅσον τῶν πάντων προπαρασκευασθέντων καὶ ἐγγραφῶν των μετοχῶν διὰ κεφάλαιον δραχ. 3,402,000 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς τῆ 22 Ἰανουαρίου 1842, τῆ δὲ 1ῃ Ἰουλίου 1842 ἔδραστεύετο τὸν πρῶτον αὐτῆς ἰσολογισμόν, ὃν παραθέτομεν, ἐν τῇ ἀπέναντι σελίδι, διότι σημεῖοι τὸ πρῶτον βῆμα τοῦ ἀριστουτάτου πιστωτικοῦ ἰσχύματος.

Ὅσον ὅμως ἐνθαρρυντικαὶ καὶ ἀν ὑπῆρξαν αἱ ἀπαρχαὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς αἱ πρώται φυσικαὶ δυσχερεῖς δὲν ἐβράδυναν ἢ ἀναφανώσι. Καὶ ἤρξατο ἀμείωσις σχεδὸν ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἀγωνιώδης προσπάθεια καὶ πάλη τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, ἀγωνισμένης νὰ στηρίξῃ τὸ οικοδόμημα αὐτῆς κατὰ τῶν κινδύνων οἵτινες ἀλλεπάλληλοι καὶ σοβαροὶ περιεκύκλουν καὶ ἠπειλοῦν αὐτό.

Ἡ πρὸς ἐγκρίσιν τοῦ πρώτου ἰσολογισμοῦ συνελθοῦσα Συνέλευσις ἠναγκάσθη νὰ ψηφίσῃ νέον καταστατικὸν παρατείνουσα τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἐπὶ ὀκτὼ περίπου μῆνας Ἐν τέλει ἐξέλεξε καὶ πάλιν διευθυντὴν τὸν Γεώργιον Σταύρον διὰ ψήφων 123, τοῦ ἐτέρου θεθέντος ὑποψηφίου Θεοδ. Πάλλη λαβόντος αὐτοῦ τρεῖς ψήφους, σύμβουλοι δ' ἐξελέγησαν οἱ Λουκάς Πάλλης, Ἐκαμ. Μεσθενέος, Γ. Μ. Ἀντωνόπουλος, Κ. Δουρῦτης, Παν. Λαζαρηῆς, Γ. Μπούκρας, Α. Περίδης, Π. Τζάλλας καὶ Ν. Μαυρομάτης. Οὗτοι ἀπετέλεσαν τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον, ὅπερ διηύθυνε τὰ τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῆς βάσει τοῦ νέου Καταστατικοῦ, τοῦ καὶ σήμερον μετὰ τῶν ἐν τῷ μεταξὺ γενομένων τροποποιήσεων διεπόντος τὰ τῆς Τραπεζῆς.

Καίτοι ἐν τούτοις κατὰ τοσοῦτον δυσχερειῶν εἶχε νὰ παλαίσῃ ἡ Τράπεζα, ββαίνειν οὐκ ἦτον ὑπὸ τὴν σφοδρὴν Διευθυντα τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς πρὸς τὴν πρὸδοσιν ἐπιτυχιάνουσα βαθμίαιαν ἀξίησιν καὶ τοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν αὐτῆς. Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1847 εἶχεν ἤδη συμπληρωθῆ τὸ ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ ὀριζόμενον κεφάλαιον τῶν 5,000,900 δραχ. καὶ ἀπαρᾶσαι τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν μετοχῶν προσβῆ εἰς τὴν ἀξίησιν αὐτοῦ κατὰ ἕν ἀκόμη ἑκατομμύριον. Ὅσον δ' εὐαδοῦντο αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς τόσον καὶ ἡ πίστις αὐτῆς ἤρξατο νὰ θεμελιωθῆ, τὰ δὲ γραμμάτια αὐτῆς ἐγένοντο περιζήτητα, ἄτε δυσκολύνοντα σοβαρῶς τὴν συναλλαγὰ καὶ τὰς μεταφορὰς χρημάτων ἀπὸ τόκου εἰς τόπον. Τὴν πίστην ταύτην ἐνίσχυον σοβαρῶς καὶ τὰ διάταγμα καὶ διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως ἐν ἔτει 1844 δι' οὗ ὠρίζετο ὅπως τὰ γραμμάτια τῶν 25 καὶ 50 δραχμῶν ἐπαγοῦνται καὶ ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τῶν Ἐπαρχιακῶν Τα-



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὁ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ πρῶτος Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἐγεννήθη εἰς Ἰωάννινα τὸ 1788. Ἡ μήτηρ του ὀνομάζετο Μπαλάσιω ἔλκουσα τὸ γένος ἐκ τῆς οἰκογενείας Καρισάρη ὁ πατὴρ του δὲ Ἰωάννης Σταυρὸς ἢ Τσιαπάλιμος ἦτο προεστὴς τῆς πόλεως, πολλὰ σημαίων καὶ πολλὰς παρασχὼν ὑπηρεσίας εἰς τὴν ὑπόδουλον πατρίδα του καὶ τὸς συμπολίτας αὐτοῦ.

Ὁ Γεώργιος Σταυρὸς τὰς πρώτας αὐτοῦ σπουδὰς διήκουσεν εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Μπαλάνων καὶ εἶτα εἰς τὴν τοῦ Καπλάνη μεθ' ἐπιμετητῆν τὸν Ψαλλίδα. Ἐφηβὸς ἀνεχώρησεν εἰς Βιέννην, ὅπου εἰσαχθεὶς εἰς Λύκειον ἐξέμαθε τὰ Γερμανικὰ καὶ ἔλαβε τὰς πρώτας ἐμπορικὰς γνώσεις. Ἐξῆσεν εἶτα ἐπὶ μακρὸν ἐν Βιέννῃ, διευθύνων τὸ ἐμπορικὸν κατὰστημα τοῦ πατρὸς του.

Ἄμα τῇ ἐκκρήξει τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνος κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσληφθεὶς κατὰ τὸ 1824 ὡς ταμίης τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Γ. Κουντουριώτη. Βραδύτερον ἐξελέγη πληρεξούσιος τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς δύο Ἐθνοσυνελεύσεις. Ὑπῆρξε εἰς ἐκ τῶν μάλλον ἀφαισιωμένων φίλων τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδίστρια, εἰς τὰς ἐνεργείας δὲ αὐτοῦ καὶ τὴν πρωτοβουλίαν του ὀφείλεται καὶ ἡ ἀνέγερσις ἀνδριάντος εἰς τὸν Κυβερνήτην.

Ἡ ὀργάνωσις τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους, εἶρε παρὰ τῷ Γεωργίῳ Σταυρῷ πολῦτιμον παράγοντα. Μέλος τῆς ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια ἐγκαταστάσεως εἰδικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς, ἣτις ἐτέλει καθήκοντα Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ὑπῆρξεν ὁ κυριώτερος καὶ δημιουργικώτερος αὐτῆς μοχλός, δικαίως δὲ ὁ Σταυρὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πρῶτος Ὑπουργός τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Καποδίστρια ἀπέσχε τῶν κοινῶν, μόλις δὲ κατὰ τὸ 1835 τὸν ἐπανευρισκομένον ἐν δημοσίᾳ θέσει, ὡς μέλος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνοδίου. Τὴν θέσιν ταύτην διετήρησε μέχρι τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, διὰ τὴν παγίωσιν καὶ τὴν πρόσδον τῆς ὁποίας κατηνάλωσεν ὀλόκληρον αὐτοῦ τὸν βίον.

Ἡ δράσις αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν μακρὰν ζωὴν του ὑπῆρξεν ἐπίζηλος. Ἐν παντὶ ὠφελίμῳ καὶ ἐθνικῷ ἔργῳ εὐρίσκετο πρωτοστατῶν περὶ αὐτὸν δὲ συνεκεντροῦτο πάσα δράσις καὶ πάσα κίνησις τείνουσα εἰς τὴν πρόσδον καὶ τὸν ἐκπολιτισμὸν τοῦ νεοῦ Βασιλείου.

Ὁ Γεώργιος Σταυρὸς ἀπέθανε ὑπεροδοησαντούτης, τὴν 31 Μαΐου 1869. Ὁ θάνατός του ἐπῆλθεν ἐκ συγκοπῆς, καθ' ἣν στιγμὴν καταλιπὼν τὸ λουτρόν αὐτοῦ, ἐνεδύετο ὡπὸς ἐξέλθῃ εἰς περίπατον.

Ἡ κηδεὶα του ἐγένετο μεγαλοπρεπὴς ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Μητροπόλεως. Ἐπικήδειον λόγον ἐξερῶνησεν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σωκράτης Κολιούτσος, διευθυντὴς τῆς Ριζαρίου Σχολῆς, ἐπιτάφιον δὲ ἐξερῶνησεν ὁ Μάρκος Ρενιέρης, ὅστις καὶ διεδέχθη αὐτὸν ἐν τῇ Διοικήσει τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.





ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΤΗΝ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1842 ΠΡΩΤΑ

| Ένεργητική | Δραχ. | Λ. | Παθητική | Δραχ. | Λ. |
|--|-----------|----|---|-----------|-----------|
| Μέτοχοι διά τὰς λειπομένας δόσει των Μετοχῶν των | 1,468,000 | | Κεφάλαιον | 3,750,000 | |
| Ταμείον εἰς τομίσματα (1) | 358,367 | 84 | Τραπεζικὰ γραμμάτια εἰς κυκλοφορίαν | 285,475 | |
| Προεξοφλήσεις Συναλαγματικῶν καὶ Γραμματίων εἰς διαταγὴν | 719,837 | 50 | Παρακαταθήκαι | 37,272 | 54 |
| Δάνεια ἐνυπόθηκα (Κεφάλ. 1528,270) (Τόκοι 1750,731) | 3,274,001 | | Πιστοταὶ διάφοροι | 400 | |
| Δάν. ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου Χρεώσται διάφοροι | 4,145 | 29 | Τόκοι προεξοφλήσεων 26,594.39 | | |
| Ἔξοδα συνήθη | 14,688.43 | | Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν α' ἑξαμηνίαν | 20,661.22 | |
| Τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν | 12,608.43 | | Τὰ λειπόμενα διὰ τὴν β' ἑξαμηνίαν | | 3,933 |
| Ἐνοίκιον τοῦ καταστήματος προκληρωμένον | 2,980 | | Τόκοι ἐνυποθήκ. δανείων 1,750,732.— | | |
| Ἔξοδα ἐγκαταστάσεως | 8,822.87 | | Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν α' ἑξαμηνίαν | 30,572.09 | |
| Τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν α' ἑξαμηνίαν | 500.— | | Τὰ λειπόμενα | | 1,720,158 |
| Τα λειπόμενα | 8,322 | 87 | Τόκοι δαν. ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου | 301.99 | |
| | 5,837,754 | 50 | Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν α' ἑξαμηνίαν | 92.65 | |
| | | | Τὰ λειπόμενα | | 209 |
| | | | Κέρδη καὶ ζημίαι | | 34 |
| | | | | | 38,305 |
| | | | | | 54 |
| | | | | | 5,837,754 |
| | | | | | 50 |

1) Ὑπάρχον προσέτι εἰς Τραπεζικὰ Γραμμάτια Δραχ. 152,525.—
 Τὰ εἰς κυκλοφορίαν Τραπεζικὰ Γραμμάτια > 285,475.—
 Τὸ ὅλον τῶν ἐκδοθέντων Τραπεζικῶν Γραμματίων > 438,000.—

Ὁ Διευθυντής
Γ. ΣΤΑΥΡΟΥ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΗΣ ΜΕΡΙΑΔΟΣ "ΚΕΡΑΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ" ΤΗΝ 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1842 ΠΡΩΤΑ

| Ένεργητική | Δραχ. | Λ. | Παθητική | Δραχ. | Λ. |
|---|-------|--------|----------|---|--------|
| Τόκος Προεξοφλήσεων | 20 | 66 | 32 | Ἔξοδα συνήθη | 12,608 |
| Ὁμοίως Ἐνυποθήκων Δανείων | 30 | 572 | 09 | Ὁμοία ἐγκαταστάσεως | 500 |
| Ὁμοίως Δανείων ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου | | 92 | 65 | Ἐνοίκιον εἰς νέον μεταφερόμενον | 38,305 |
| Κέρδη διάφορα | | 88 | 01 | | 54 |
| Κέρδη διάφορα | | 51,413 | 97 | | |

Τὰ πρὸς διανομὴν κέρδη διὰ τὴν α' ἑξαμηνίαν συμποσῶνται εἰς δραχ. 38,305,54
 Τὸ μέροςμα προσδιορισθὲν πρὸς 7 ο/ο ἐπὶ τῷ πληρωθ. δόσεων ἀποτελεῖ τὸ ποσὸν 37,277 36
 Ὑπόλοιπον μεταφερόμενον εἰς τὴν ἑκτέλειαν ἑξαμηνίαν 1,028,18

Ὁ Διευθυντής
Γ. ΣΤΑΥΡΟΣ

μαίων καὶ συνεπὶς ἤρχισαν ταῦτα νὰ λαμβάνωσι θέσιν ψηφίσματος πλέον. Τὸ 1843 ἰδρύθη ἐν Σύρῳ Ὑστῆμα προσέκρυσεν ὁμοῦ ἐπὶ ἰδιορρυθμῶν τοπικῶν ἀθίμων καὶ αὐτὰ ἐργασίαι μετὰ τὴς δυσκολίας διεξήγοντο, ὥστε ἐν ἔτει 1847 ἠναγκάσθη ἡ Διοίκισις τῆς Τραπεζῆς ν' ἀποφασίσῃ τὸ κλείσιμον τοῦ Πρακτορείου, ἱκανὰ δὲ παρήλθον ἔτη, διὰ νὰ ἐπανιδρυθῇ τοῦτο ὑπὸ καλλιτέρας συνθήκας, ὅφ' ἂς λειτουργεῖ σήμερον.

Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1846 ἰδρύθη τὸ ἐν Πάτραις Ὑποκατάστημα τοῦ ὁποίου ὁμοῦ τὸ Ταμείον διηρπάγη ἐν ἔτει 1847 ὑπὸ τῶν στασιαστῶν, δι' ἣν ἀρπαγὴν ἡ Κυβέρνησις ἀπεξημίωσε τὴν Τράπεζαν καταβαλοῦσα τὴν ἀρπαγὴν ποσοῦ δρ. 120,708,50.

Τῷ 1817 ἀπεφασίσθη ἡ ἰδρυσις τοῦ Ὑστῆματος ἐν Χαλκίδι πλην μόνον τῷ 1855 κατορθώθη ἡ ἐκτέλεισις τῆς ἀποφάσεως ταύτης.

Τῷ 1845 συνέστη τὸ Ταμειεῖον τῆς Τραπεζῆς καὶ ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν του τῇ 4ῃ Φεβρουαρίου, λειτουργοῦν ἐκτοτε μέχρι σήμερον.

Τῷ 1843 ἡ Συνέλευσις ἐπέλεξε τὸν Γεώργιον Σταύρον διευθυντὴν διὰ μίαν ἐπταετίαν.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ

Κατὰ τὸ 1848 ἡ Τράπεζα διῆλθε δεινὴν κρίσιν, διότι ἔνεκα τῆς ἐν Εὐρώπῃ ἐκκοαισίου πολιτικῆς λαίλοπος ἀνεστάλησαν αἱ ἐξωτερικαὶ πιστώσεις. Ἐνεκα τῆς ἐπελθούσης εἰς τὸ ἐμπόριον κρίσεως διεκόπη ἡ ἐκπλήρωσις τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν ὑποχρεώσεων, ταύτης δ' ὀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ δημοσιονομία πανικῶ, ὃν ἐνίσχυεν ἡ τακτικὴ τῶν κερδοσκοπῶν, οἵτινες ἀγοράζοντες Τραπεζικὰ γραμμάτια διὰ



Τουρκικῶν νομισμάτων παρουσιαζόν αὐτὰ πρὸς ἐξαργύρωσιν εἰς τὴν Τράπεζαν.

Κατὰ τοῦ κινδύνου, ὅστις ἐκλόνησε τὴν ὑπόστασιν τῆς Τραπεζῆς ὡς ἐκ τῆς γενικεύσεως τοῦ πανικῆ, ἀντεπεξῆλθεν ἡ διεύθυνσις δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων, ἐπιτυχούσα ἐν τέλει παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ψήφισιν νόμου, δι' οὗ ἀνεστέλλετο ἐπὶ πενταμηνὸν ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς· ἐξαργύρωσις τῶν Τραπεζικῶν γραμματίων.

Κατὰ τὸ διάστημα ἐν τούτοις τοῦτο τὰ γραμμάτια ἐγίνοντο δεκτὰ εἰς τὰ δημόσια Ταμεῖα μετ' ὑπερτίμησιν 2 ο/ο εἰς βίαιος τῆς Τραπεζῆς.

Πάντα ταῦτα τὰ μέτρα ἀνεκοίφισαν τὴν Τράπεζαν· ἤτις ὁμοῦ ταυτοχρόνως ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀφαρμόσῃ πιεστικά μέτρα διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν ὑπὸ τοῦ ἔμπορίου ὀφειλομένων αὐτῇ ὥστε νὰ δυνηθῇ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ πενταμηνίου νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κοινου διὰ τὴν ἐξαργύρωσιν τῶν γραμματίων τῆς. Πρὸς ἀποσόβησιν τῶν δημοσυρρηθεισῶν οὕτω δυσκολιῶν ἠναγκάσθησαν οἱ ἔμπορικοὶ σύλλογοι καὶ τὰ ἐπιμελητήρια νὰ προτείνουσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν λήψιν ριζικῶν μέτρων πρὸς ὀριστικὸν τερματισμὸν τῆς γενικῆς κρίσεως.

Οὕτως ἐπροσέβη νὰ δοθῇ εἰς τὴν Τράπεζαν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως τριῶν ἑκατομμυρίων γραμματίων καὶ ν' ἀνασταλῇ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐξαργύρωσεως, καθισταμένου τοῦ γραμματίου ὡς ἐπισήμου νομίσματος τοῦ Κράτους, τοιοῦτοτρόπως δὲ νὰ λάβῃ καιρὸν ἡ Τράπεζα νὰ ἀναλάβῃ καὶ νὰ ἐλθῇ ἀρωγὸς εἰς τὸ ἔμπόριον.

Ἡ Κυβέρνησις ἀπεδέχθη τὰς προτάσεις ταύτας καὶ οὕτω ἐθεσπίσθη ὅπως, ἀπ' ἐνός μὲν παραταθῇ ἡ ἀναστολή τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐξαργύρωσεως τῶν τραπεζογραμματίων, ἀπ' ἑτέρου δὲ αὐξήθῃ τὸ ποσὸν αὐτῶν εἰς δύο ἑκατομμύρια.

Ἡ κρίσις οὕτω παρηλθε καὶ αἱ ἐργασίαι ἐπαύθησαν μετ' οὐ πολὺ, καίτοι μετὰ δυσχερειῶν, τὴν πρὸς αὐξήσιν τάσιν αὐτῶν. Τὸ ἱστορικὸν τῆς κρίσεως ταύτης ἦν διήλθε ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἀναφέρων εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν μετόχων ὃ διευδυντῆς ἐν τῇ ἐκθέσει του, ἐτόισε τὸ γεγονός διὰ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Τραπεζῆς δὲν ἐδίστασαν νὰ θυσιάσωσι μέρος τῶν μισθῶν τῶν ὑπὲρ τοῦ ἰδρύματος καὶ ὅπως αὐξήθῃ τὸ μείρισμα τῶν μετόχων. Ἐπὶ τῇ ἀνακοινώσει ταύτῃ διετυπώθη ἐν Γεν. Συνελεύσει ἡ πρότασις ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τοὺς ὑπάλληλους τὰ ἐκ τῶν μισθῶν αὐτῶν δόγματα ποσά. Ὁ Διευθυντῆς ὅμως ἐν ὀνόματι τοῦ προσωπικοῦ ἐδήλωσεν ὅτι οἱ ὑπάλληλοι δὲν θὰ λάβουν ἐπιστροφόμενον, ὃ, τι ἐκουσίως προσέφεραν.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΙΝ 1848—1858

Μετὰ τὰ θεσπισθέντα κατὰ τῆς ἀπειλησάσης τὴν Τράπεζαν κρίσεως, οἱ ἐργασίαι αὐτῆς ἐξηκολούθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤσαν ὁμαλῶς. Ἡ οἰκονομικὴ καχεξία, ἣτις ἐμάστιζε τὴν χώραν, δὲν ἔχεν ἐκλείψει, τὸ ἔμπόριον εὐρίσκειτο ἐν διηνεχεί κρίσει παρ' ὅλην τὴν εἰς αὐτὸ παρεχόμενὴν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς βοήθειαν καὶ αἱ ἐσοδαὶ ἀπέβησαν ἰσχυρόταται λόγῳ τῶν προηγηθεισῶν δυσχερειῶν ἐκ τῆς κρίσεως, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας οὐδεμία ἐπιμενώθη πρόοδος εἰς τὴν καλλιέργειαν. Εἰς τὴν ἐξέλιξιν ὅλων τούτων τῶν δυσχερειῶν ἡ Τράπεζα ἦτο τὸ μόνον σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἀνεμνετο τὸσοῦν ὑπὸ τοῦ ἔμπορίου καὶ τοῦ λαοῦ ἐν γένει, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ βοήθεια καὶ ἡ σωτηρία.

Παρ' αὐτῆς ἀνέμνον καὶ ἤξιον οἱ πάντες τὰ πάντα. Παρ' αὐτῆς τὸ ἔμπόριον ἀνέμνε πᾶσαν ἀρωγὴν, ὅπως ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἐμβασμάτων διὰ τὸ ἐξωτερικόν, παρ' αὐτῆς ἤξιον δάνεια οἱ ἰδιοκτῆται καὶ οἱ ἀλλοεργηταί, παρ' αὐτῆς ἤξιον ἐντονώτερον παντός ἄλλου ἡ Κυβέρνησις τὴν κάλυψιν τῶν πολλαπλῶν καὶ ἀνεξαντλήτων ἀναγκῶν τοῦ Δημοσίου Ταμείου. Οὐδὲ ἀπαξ ὡς ἐκ τούτου ἤλθον εἰς ἐντόνους συζητήσεις Τράπεζα καὶ Κυβέρνησις. Οἱ διάφοροι Κυβερνηταὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεωροῦντες τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὡς ἀδιαίρετον τμήμα τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἐφρόνον ὅτι αὐτὴ εἶδει ν' ἀναληθροῖ πᾶσαν αὐτοῦ ἀνάγκην. Ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς ἀπ' ἑτέρου, κρίνουσά ὡς πολὺ ὑψηλότερον τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τῆς Τραπεζῆς, ἐφρόνει λίαν ὀρθῶς διὰ ἔπρεπε νὰ βαδίξῃ μετ' ἐπιφυλάξεως καὶ δι' ἀσφαλῶν βημάτων, συμμεριζομένη μὲν τὰς στενοχωρίας τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐννοοῦσα νὰ ἐξαντληθῇ ἀμέσως, ὅτιπῦτος εἰς τὸν πῖθον τοῦτον τῶν ἀναλίδων τὰ πάντα πρὸς ἰκανοποίησιν προχείρου τινὸς ἀνάγκης, ἀεὶ τῆς ὁποίας ἐπεθύμει μὲν νὰ ἀπαλλαγῇ πᾶς Κυβερνήτης, ἀλλ' εἰς ἣν δὲν ἠγνῶσι νὰ θυσιάσθῃ ἡ Τράπεζα παρασύρουσα καὶ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τοῦ ἀριγεννήτου κράτους.

Ἡ τοιαύτη πάλῃ οὐχὶ σκανίως διεξήχθη μετὰ πάσης σφοδρότητος, τὸ δ' ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι ἡ Τράπεζα ἐσῶζε μὲν πάντοτε τὴν κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ διετήρει τὸ κύρος αὐτῆς ἀπέναντι τῶν Ὑπουργῶν, οἱ ὅποιοι θὰ ἐδίδοον τὰ πάντα διὰ τὴν ἀποσόβησιν στιγμιαίας στενοχωρίας.

Οὕτως ἡ Τράπεζα, εὐρύνοῦσα βαθμηδὸν τὴν δρᾶσιν αὐ-

τῆς, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ τὰ δικαιώματα, καθίστατο ὃ κυριώτερος μοχλὸς τῆς κινήσεως τοῦ Κράτους, μέχρις οὗ ἐξειλίχθη εἰς τὸν σημερινὸν ἄτλαντα τὸν κρατοῦντα πᾶσαν δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν τοῦ Κράτους δίαμιν. Καὶ ἠπῆρξεν βαθμηδὸν ἡ Τράπεζα ἡ κυριώτερα βίαιος πύσης προόδου.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἦτο ἡ ἐλθοῦσα ἀρωγὸς εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον καὶ ἐν ἄλλαις μὲν κρίσεσι περιστάσει, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν Ἑλληνικῶν λιμένων τῷ 1850 ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου Ναυάρχου Πάρκερ, καταβαλοῦσα δραχμὰς 330,000 εἰς τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ Πατοφίκου καὶ τῶν Ἴωνων κατόπιν ἐποχωρήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐν τῷ ἀναπτύχθῃ ζητήματι, στηρίζουσα ἐπὶ ἀποφάσεως τῆς Βουλῆς ἐν μυσικῇ αὐτῇ· συνῆρτα τῆς 14ης Ἀπριλίου τοῦ 1850. Διὰ τὴν τοιαύτην βοήθειαν τῆς Τραπεζῆς ἐξεφράσθη εἰς αὐτὴν ἡ Β. εὐχαρέσκεια.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὑπῆρξεν ὃ σῦλλος ἐπ' οὗ ἐστηρίχθη ἡ ἰδρυσις τῆς ἐν Σύρῳ Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοίας, ἣτις παρέσχεν πολυτιμιώτατος κατὰ τὰ κατόπιν ἐστὶ ὑπηρεσίας καὶ εἰς τὸ Κράτος καὶ εἰς τὴν συγκοινωνίαν, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἔμπορίου καὶ τῶν διαφόρων πλουτοπαραγωγῶν τῆς χώρας πόρων, πρὸ πάντων εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν διατέλει εἰς ὀλεθριώτατον μαρσισμόν ἡ ἰστιοφόρος ναυτιλία.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥ

ΠΡΟΫΟΥΣΑ ΑΚΜΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ἐν ἔτει 1861 ἡ Τράπεζα ἐπέτυχεν τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου αὐτῆς, στηριζομένου ἐπὶ τῶν προηγουμένων σχετικῶν νόμων, διὰ μίαν εἰκοσιπενταετίαν.

Διὰ τὸν δημοσιευθέντος σχετικοῦ νόμου περὶ παρατάσεως τοῦ προνομίου διὰ μίαν εἰκοσιπενταετίαν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1867 μέχρι τοῦ 1891 καθωρίζοντο καὶ διάφορα ἄλλα κεφαλαιώδη σημεῖα τῶν περαιτέρω ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς. Ἐπεξετείνεται δηλ. ἡ διάρκεια τῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ χρεωλυτικῶν δανείων μέχρι τριῶντα ἐτῶν, τὰ δὲ τοιαῦτα δάνεια μετὰ τῶν ἐπὶ ἐνεχύρῳ ὠρίζετο ὅτι δύνανται νὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ τριπλασίου τοῦ μετοχικοῦ αὐτῆς κεφαλαίου.

Ἐπετράπη συνάμα εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ ἐκδώσῃ δεκάδραχμα τραπεζικὰ γραμμάτια μέχρι δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν, προσετέθη ὁμοίως ἡ ἐποχρέωσις τῆς ἀγροτικῆς πίστεως καὶ ἐπερλήθη εἰς τὴν Τράπεζαν ἡ σύστασις ὑποκαταστημάτων εἰς τὰς ἐδρας τῶν νομῶν, ὅπου δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη τοιαῦτα. Διὰ τοῦ Νόμου τούτου ἐδόθη μία ὄψις εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς, αἵτινες ἠξάνοντο ἀλματικῶς, ἐξ οὗ καὶ ἠναγκάσθη ὃ Διοικητῆς νὰ προτείνῃ τὴν ἰδρυσιν θέσεων τριῶν Ὑποδιοικητῶν, διὰ τὰς ὁποίας ἐξελέγησαν προτάσει τοῦ Διοικητοῦ οἱ κ. Γ. Α. Βασιλείου καὶ Εὐδ. Ι. Κεχαγιάς, μία δὲ θέσις ἔμεινε κενὴ ὅπως καταλάβῃ αὐτὴν ἐπανρχόμενος ὃ ἐν Εὐρώπῃ ἀπουσάζων τότε Μ. Ρενιέρης.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδόσις 2,000 μετοχῶν πρὸς αὐξήσιν τοῦ κεφαλαίου, ἐξεδόθησαν δ' αὐταὶ εἰς τὴν τιμὴν τῶν 1300 δραχμῶν. Τόση δ' ἦτο ἡ πρὸς τὴν Τράπεζαν πίστις ὥστε ἀντὶ τῶν δύο χιλιάδων μετοχῶν ἐγένοντο ἐγγράφαι διὰ 6594 ἰσοστίας.

Κατὰ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον τῆς ἀνανέωσεως τοῦ προνομίου ἔτος ἐξεργάη ἡ πρὸς ἔξωτιν τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος ἐπανάστασις, ἀλλ' αἱ κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1862 ἀνωμαλίαι δὲν διεσάλευσαν τὴν πίστιν τῆς Τραπεζῆς οὐδὲ τὴν πρόοδον αὐτῆς ἀνεκοίφισαν, παρέχετο δὲ αὐτῇ μερίστην πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως ὑπηρεσίαν, συνδρομοῦσα χρηματικῶς τὴν προσωρινὴν τοῦ Κράτους Κυβέρνησιν διὰ συμμετοχῆς κατὰ 500,000 δραχ. εἰς τὸ Ἐθνικὸν δάνειον τῶν 6 ἑκατομμυρίων, διὰ χορηγήσεως δανείου 1,000,000 ἐπὶ παραχωρήσει τῆς ἐκ τῆς σμύριδος προσόδου τοῦ Δημοσίου καὶ διὰ προεξφλήσεως τελωνιακῶν ὁμολογιῶν 500,000 δραχ. περίπου. Ἐκ τῶν λυπηροτέρων ὁμοίως τῆς ἐμφυλίου διαμάχης τοῦ Ἰουνίου 1863 ἐπεισοδίων ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τοῦ Καταστήματος τῆς Τραπεζῆς ἐπίθεσις, ἣτις ἀπεκρούσθη μὲν ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἀλλὰ κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ἐπέμβασιν καὶ συνδρομὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν τριῶν προστατίδων Δυνάμεων, τῇ προσκλήσει τῶν ὁποίων ἀγῆματα τῶν ναυτικῶν μοιρῶν τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσίας ἐπὶ πολλοὺς μῆνας ἐφρούρησαν τὸ Κατάστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἀσφαλῆς δὲ τεκμήριον ὅτι αἱ ἑκτακτοὶ αὐταὶ περιστάσεις δὲν ἀνεκοίφισαν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς, οὐδὲ τὴν πίστιν ἀετῆς διεσάλευσαν, ἀποταλεῖ τὸ γεγονός ὅτι ὃ ἀλλάξιμος δὲν ἐπέσκηθη πανικῶς, οὐδὲ κἂν μείζων τῆς συνήθους παραγωγῆς τραπεζογραμματίων πρὸς ἐξαργύρωσιν ἐσημειώθη. Ἐπι δὲ μείζονα τούτων ἀπόδειξιν ἀποταλεῖ ἡ ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν Μετόχων Συνελεύσεως κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 10 Δεκεμβρίου 1863 ἀποφασισθεῖσα νέα αὐξήσις τοῦ κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς κατὰ δισχιλίαις ἐπι μετοχάς, αἵτινες καὶ ἐξε-



δόθησαν κατά Μάρτιον του 1864 εις την τιμήν των δραχμών 1350 εκάστη.

Ταχώς όμως και πάλιν ως έκτετραυθέησε των έργασιών της Τραπεζής και των αναγκών του γοργώς αναπτυσσομένου έμποριου και ίδιας άστικης και άγροτικής ιδιοκτησίας απέβησαν αναγκαία νέα τροποποιήσεις του Καταστατικού και νέα του Μετοχικού κεφαλαίου της Τραπεζής αύξησις. Ούτω δέ ενώ αφ' ενός διά του Β. Διατάγματος της 29 'Ιουλίου 1864 ένεκρίθη ή άποφασίς της Γενικής Συνελεύσεως περί αύξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου κατά διασχίλιας πεντακοσίας νέας μετοχάς, αίτινες και έξεδύθησαν εις την τιμήν δραχ. 1370 κατά μετοχήν, αφ' έτέρου διά του Νόμου ΕΒ' της 31 Αιγούστου 1864 εκυρώθη ή από 13 Αιγούστου 1864 μεταξύ του Δημοσίου και τή 'Εθνικής Τραπεζής σύμβασις, ής αί κυριώτεραι διατάξεις είναι ακόλουθοι.

1) Προσδιορίθησαν αποκλειστικώς εις δάνεια έν γένει επί υποθήκη άκινήτων κτημάτων τά τρία τέταρτα μέχρι των τεσσάρων πέμπτων του μετοχικού και άποθεματικού κεφαλαίου, (άρθρ. 1) 2) τό ποσόν, άπερ ή Τράπεζα δικαιούται να δανεισθή δι' όμολογίας προς χορήγησιν ένυποθήκων δανείων ηξήθη μέχρι του πενταπλασίου του διά τά επί υποθήκη δάνεια προσδιοριζόμενον ως άνωτέρω ποσοστού του Μετοχικού της Τραπεζής κεφαλαίου, (άρθρ. 3) 3) έπετρέπη ή εκ των παρ' ή Τραπεζή άτόκων και έντόκων καταθέσεων χορήγησις δανείων εις άνοικτόν λογαριασμόν επί ένεχύρω πολυτίμων μετάλλων, μετοχών ή όμολογίων της ίδιας Τραπεζής ή και άλλων αξιολογίων έγγυημένων άνωτίμων έταιριών, 4) προσδιορίσθη εις 8 οιο κατ' άνώτατον όρον ό τόκος των χρεωλυτικών και άλλων επί υποθήκη δανείων ως και των επί ένεχύρω, όρισθέντος συνάμα ότι ή πληρωμή του τόκου ή τοκοχρεωλυσίον θα γίνηται κατ' έτος και ούχι καθ' εξαμηνίαν (άρθρ. 4 και 5) ως πρόσθετος δέ έργασία έναρταλεία τή Τραπεζή δύναται να θεωρηθή και χορηγηθείσα αυτή άδεια του άρθρου 5 του ΑΑ' Νόμου της 3 Φεβρουαρίου 1864 περί εκδόσεως έντόκων γραμματίων του Δημοσίου Ταμείου, όπως προεβλήθη τοιαύτα γραμμάτια, όρισθέντος συνάμα, ότι τά ούτω προεβληθέντα υπό της 'Εθνικής Τραπεζής γραμμάτια μη ύπερβαίοντα την προθεσίαν των τριών μηνών, κατατάσσονται εις την κατηγορίαν των έμπορικών γραμματίων ή όμολογίων.

Κατά τό 1866 ή όσημέραι προβαίνουσα επέκτασις των έργασιών της 'Εθνικής Τραπεζής ύπηγόρευσε την και αύθις αύξησιν του μετοχικού κεφαλαίου. Δι' άποφασίως έπομενος της Γενικής των μετοχών Συνελεύσεως από 9 Φεβρουαρίου 1866, άπεφασίσθη ή αύξησις του μετοχικού της 'Εθνικής Τραπεζής κεφαλαίου κατά διασχίλιας και πεντακοσίας μετοχάς, συμπληρωθέντος ούτω κεφαλαίου δραχμών 15,000,000.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Παράλληλας έν τούτοις προς την από του 1859 μέχρι του 1867 περιόδου, καθ' ήν ή Τράπεζα παρίσταται άνδρωθείσα και προς άκμήν βαίνουσα, σημειούνται έντός της αύτης περιόδου τά πρώτα επί κίνδυνα συμπύκνωτα της τάσεως του Κράτους όπως έν τή οικονομική ήρώμη και άκμή της Τραπεζής έπιζητή διαρκώς στήριγμα της ίδιας οικονομικής αδυναμίας. 'Ός είπομεν ήδη, και πρό της μεταπολ τεύσεως του 1862 είδομεν την Τράπεζαν τείνουσαν χείρα άρωγών προς τό Κράτος έν στιγμαίς χρηματικής στενοχωρίας, και τό Κράτος αφ' έτέρου παρέχον την έπιβαλλόμενη ύποστηρίξιν εις ίδρυμα, ούτινος ή λειτουργία στενάς συνδέεται προς τό γενικόν συμφέρον και τών οικονομικών του τόπου βίου.

Την τάσιν ταύτην εύρίσκομεν μόνον από της μεταπολιτεύσεως και των από ταύτης άρξαμένων ούχι μόνον έν έξαιρετικαίς περιστάσεσιν, αλλά διαρκών οικονομικών του Κράτους δυσχερειών.

Βεβαίως ή Τράπεζα παρέσχεν έπανελημμένως εις τό Κράτος την χρηματικήν αυτής συνδρομήν έν αύτῳ τῳ γενικῳ του τόπου συμφέροντι, φυσικῶς δέ και τῳ ιδίῳ έαυτῆς, άλλ' αί άνάγκαι του Κράτους έβλινον αύξάνουσαι και μετά τούτων και αί αξιώσεις αύτου, παριστάμεθα δέ, διατρέχοντες τά πρακτικά των Συνελεύσεων και τούς άπολογισμούς της Τραπεζής, εις τάς προσπάθειάς αύτης προς αντίστασιν κατά του ρεύματος και άποφυγήν του κινδύνου, άν έγκριτα μέλη του Συμβουλίου της Τραπεζής δεν έπαυον ύποδεικνύοντα εις τάς έκάστοτε Κυβερνήσεις, μέχρις ού αί έκτακτοι του 1868 περιστάσεις και αί εκ ταύτων αξιώσεις της Κυβερνήσεως επήνεργον την μεταξύ Τραπεζής και Κυβερνήσεως σύγκρουσιν, αρει ής θα άναφέρωμεν κατωτέρω.

Έκ των σχετικών της έποχής έκείνης πινάκων τῳς έργασιών της 'Εθνικής Τραπεζής βλέπομεν ότι ένῳ έν τέλει του 1868 ούδέν όφείλετο υπό του Κράτους προς την 'Εθνικήν Τράπεζαν, έν τέλει του 1867 αί όφειλάι αύτου προς την Τράπεζαν άνήρχοντο εις δραχμάς 9,521,943. Καί κατά μέν τό 1859 ως και κατά τό 1860 ούδέν έδανεύσθη ή Κυβέρνησις ποσόν παρ' ής Τραπεζής, καίτοι κατά τό τελευταίον τούτο έτος έξεδόθη τό από 19 'Ιουλίου 1860 Β. Διατάγμα έπιτρέπον επί τῆς βάσει του Νόμου ΣΝΒ' της 14 'Οκτωβρίου 1853 τῆ Κυβερνήσει να άνοιξη παρ' ή Τραπεζή τρεχούμενον λογαριασμόν επί ένεχύρω των άνηκουσών εις τό Κράτος 1000 μετοχών αύτης. Κατά την δευτέραν όμως εξαμηνίαν του 1861 έγένετο χησίσις του λογαριασμού τούτου, έν τέλει δέ του 1862 εύρίσκομεν όφειλόμενα υπό της Κυβερνήσεως, προφανώς εύρεθείσης έν χρηματικαίς στενοχωρίασις ως εκ των προσηγθεισών της μεταπολιτεύσεως στάσεων, εκ του άνωτέρω λ)μού δραχμ. 1,000,000 εκ δανείου επί υποθήκη του 'Ελαϊνός 'Αμφίσσης 1,475,342

'Ητο: έν δρω 2,475,342

Και κατά την μεσοβασιλείαν, ως είπομεν άνωτέρω, ή Τράπεζα

προσέληθεν άρωγός τῆ προσωρινῆ Κυβερνήσει λαβούσα όμολογίας αξίας 500,000 δραχμών εκ του 'Εθνικού δανείου των έξ εκατομμυρίων και χορηγήσασα δάνειον 1,000,000 δραχ. επί παραχωρήσει τῆς εκ τῆς σμύμεδος προσόδου του Δημοσίου.

'Ετι δέ και κατά τό 1864 έβροθήσε χρηματικῶς την Κυβέρνησιν διά προεβλήσεως έντόκων γραμματίων, ούτως ώστε έν τέλει του έτους τούτου τά έν συνόλω όφειλόμενα υπό του Κράτους προς την Τράπεζαν άνήλθον εις δραχ. 6,219,932 Το έπόμενον έτος 1865 ως εκ της προεβλήσεως και έτέρων έντοκων γραμματίων αί όφειλάι αύται ηξήσαν εις δραχ. 6,504,107 κατά δέ τό 1866 εις δραχ. 8,022,314 ως εκ νέου χρεωλυτικού δανείου συνολογηθέντος επί παραχωρήσει των προσόδων του Τελωνείου Κεφαλληνίας.

Κατά τό 1867 τό Κράτος έξεδoto τό δάνειον των 25 εκατομμυρίων φράγκων (28,000,000 παλαιών δραχμών), ούτινος ού μόνον μετέσχεν ή Τράπεζα κατά 5,000 όμολογίας αξίας 1,120,000 δραχμών, αλλά και συνέπραξεν εις την έκδοσιν, των έγγραφών γενομένων κατά πλέον του ήμισους δι' αύτης. Συνάμα άνεδέχθη την ύπηρεσίαν αύτου εκ των παρ' αύτή κατατιθεμένων υπεργιών προσόδων προσενεγκούσα ούτω μεγίστην τῳ Κράτει ύπηρεσίαν έν ταίς δυσχερεστάταις εκείναις και άνωμάλοις περιστάσεσιν.

Κατά τό έτος 1867 ή 'Εθνική Τράπεζα προέβη εις έπιβαλλόμενον και έθεργενικόν μέτρον όπερ του μετ' άποσώσεως έργαζομένου προσωπικού αύτης, σχοῦσα την πρωτοβουλίαν της ίδρύσεως Ταμείου συντάξεων των θιαλλήλων αύτης και προικδοτήσασα τούτο δι' έπιχορηγήσεως επί έπταετίαν άρχομένη από του 1867 του 1)2 τοίς 100 επί του ποσού των καθαρών κερδών της Τραπεζής του ύπερβαίνοντος τό καταβλητέον τοίς μετόχοις τακτικον μερίσμα. 'Ο κανονισμός του Ταμείου τούτου, μετά των κατόπιν εις διαφόρους έποχάς γενομένων τροποποιήσεων, είναι ό έτι και νῦν έν ίσχύι.

ΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ 1868 ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Τά της έπελθούσης κατά τό 1866 συγκρούσεως μεταξύ της Κυβερνήσεως και Τραπεζής εκδέτει ως έξής ό αίμνηστον Βαλαωρίτην έν τῆ Ιστορίᾳ αύτου, έξ ής παραλαμβάνομεν επί λέξει ως άπο αυθεντικωτάτου κειμένου τά πλείστα μέρη της συνοπτικής ταύτης άνασκοπῆς περί της εξέλιξεως της Τραπεζής.

«Είναι γνωστή, γραφει ό Βαλαωρίτης, ή κατά τό 1868 ως εκ της Κρητικής έπαναστάσεως συγκλονίσασα ούχι μόνον τό 'Ελληνικόν Κράτος, αλλά σύμπαντα τόν 'Ελληνισμόν θύελλα έθνικών πόθων και έλπίδων». 'Αρκεί δέ προς άκριβή αντίληψιν της τότε πολιτικής άνωμαλίας και της εκ ταύτης ψυχολογικής καταστάσεως της Κυβερνήσεως, του Βουλευτικού σώματος και του 'Εθνους όλοκλήρου να προσθέσωμεν τό κείμενον του τῆ 13 Δεκεμβρίου 1868 δημοσιευθέντος Νόμου, έχον ως ακόλουθως :

«'Αρθρ. 1ον. Χορηγείται εις την Κυβέρνησιν έκτακτος πίστωσις δραχ. 100,000,000 διά τάς παρούσας έκτάκτους περιστάσεις διά Β. Διαταγμάτων εις τά διάφορα 'Υπουργεία άναλόγως των έκτακτων αναγκών.

«'Αρθρ. 2ον. Εις την Κυβέρνησιν, προνοούσαν περί της ύπερασπίσεως των συμφερόντων της Πατρίδος κατά τάς έκτάκτους περιστάσεις, έπιτρέπεται να συνολογήσῃ δάνειον δι' ένεχυρώσεως ή ύποθήκης έθνικής έν γένει περιουσίας και να έξεύρη άλλους πόρους.

«'Αρθρ. 3ον. 'Επιτρέπεται εις την Κυβέρνησιν έκτακτος στρατολογία και ναυτολογία άναλόγως των περιστάσεων της Πατρίδος».

'Αλλ' άν δέν καταρτίζονται από στιγμῆς εις άλλην στρατιά δι' άλλῆς νομοθετικής διατάξεως, έτι δυσχερεστερον παράγονται πόροι και κόπτεται νομισμα. 'Η Κυβέρνησις ειχεν ήδη άπευθυνθή και πρό της έκδόσεως του άνωτέρω νόμου έν ταίς κρίσεσιν εκείναις περιστάσεσι προς την 'Εθνικήν Τράπεζαν, αί δέ μεταξύ Κυβερνήσεως και 'Εθνικής Τραπεζής διαπραγματεύσεις και δ ενέξεις, αίτινες κατέληξαν εις την μεταξύ αύτων συμφωνίαν, την διατυπωθείσαν έν τῆ από 30 Δεκεμβρίου 1868 σύμβασει, άποτελούσαι έν εκ των μάλλον ένδιαφερόντων έπεισοδιων του οικονομικού της Τραπεζής βίου.

'Η 'Εθνική Τράπεζα όσον και άν έπόθει να έπέλθῃ άρωγός τῆ Κυβερνήσει—και ειχε πράγματι βοηθήσει ταύτην χορηγήσασα έντός του 1868 εις δάνειον δραχ. 6.256.331—δέν ήδύνατο, ψυχραιμότερον άντιλαμβανομένη των περιστάσεων, να μη θεωρήσῃ έπιβαλλόμενον έαυτῆ τό καθήκον της έπιφυλακτικής και έν γενικῳ ύπολογισμῳ πάντοτε συζητήσεως διά την έφαρμογήν μέτρων άσκόπων ένίοτε, ήν επεζήτηε ή Κυβέρνησις.

'Η τοιαύτη της Τραπεζής στάσις τιμά την τότε Διοίκησιν αύτης, τά πράγματα δέ άπέδειξαν εκ των ύπετέρων, ότι δέν εσφάλλετο. Τά περί τούτων δέ ό Διοικητής της 'Εθνικής Τραπεζής Γ. Σταυρός έξεδoto έν τῳ άπολογισμῳ του έτους 1868 προς την συνελθούσαν τῆ 16 'Ιανουαρίου 1869 των μετοχών Συνέλευσιν ως ακόλουθως :

«Κατά τόν Μάρτιον του λήξαντος έτους 1868 ή Κυβέρνησις έζήτησε παρ' ής Τραπεζής δάνειον ένός εκατομμυρίου και πεντακοσίας χιλιάδων δραχμών, ή δέ Συνέλευσις των μετοχών συνελθούσα τῆν 27 του αύτου μηνός ίνα άποφασίσῃ επί της αιτήσεως ταύτης, ένεκρινε να χορηγηθῆ δάνειον ένός εκατομμυρίου επί τόκῳ 8 οιο και χρεωλύτῳ 2 οιο επί έκχωρήσει άναλόγως ποσού εκ των εισπραξέων ένῳτε τελωνείου του Κράτους. 'Επέτρεψε δέ και την χορήγησιν των λοιπών πεντακοσίων χιλιάδων, άν διά νόμου έπιτραπῆ ή αύξησις του χρεωλυσίου από 2 εις 10 οιο επ' όλοκλήρου του δανείου των 1.500.000.

Κατόπιν της απόφασως ταύτης η Κυβέρνησις ήρκεσθη εις εν εκατομμύριον και συνομολογήθη δανειον δια τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐπὶ ἐκχωρήσει ἀναλόγου ποσοῦ ἐκ τῶν εἰσπράξεων ταῦ Τελωνείου Κεφαλληνίας.

Κατόπιν, περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου, ὁ τότε ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπρότεινε ἐξ ὀνόματος τῆς Κυβερνήσεως, εὐθεθείης εἰς μεγάλας οἰκονομικὰς δυσχερείας, εἰς τὸν Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς νὰ δανείσῃ ἢ Τράπεζα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δέκα εκατομμύρια, ὧν τρία κατεπεργονώσας ἐντὸς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου, προσθεῖς ὅτι, ἂν ἡ Τράπεζα ἀρνηθῆ, θέλει ἀναγκασθῆ ἡ Κυβέρνησις νὰ προκάλῃ ἴδιον περὶ ἐκδόσεως χαρτονομίσματος ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἐπειδὴ δὲ ταυτοχρόνως διεδόθη ἡ εἰδήσις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις κατεγίνετο πραγματικῶς εἰς τὸν καταρτισμὸν νομοσχεδίου περὶ χαρτονομίσματος, τὸ Συμβούλιόν σας συνελθὼν τὴν 1ην καὶ 7ην Νοεμβρίου εἰς συνεδριάσιν, καὶ σκεφθὲν μὲν ἀπ' ἐνός ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῷ, ἀνευ ρητῆς ἀδείας τῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων, νὰ προβῇ εἰς χορήγησιν δανείου πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἀναγκάζων δ' ἀπ' ἑτέρου τὰς τε ἀνάγκας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδίως τὰς δυσχερείας, ἃς ἐμελλε νὰ φέρῃ ἡ ἐκδοσις χαρτονομίσματος καὶ νομίαν καθήκον του νὰ προλάβῃ αὐτάς, ἔστω καὶ μικρὰν τινα τῆς ἀρμοδιότητός του ὑπέρβασιν, ἐνέκρινε :

α') Ἐπειδὴ ἡ Τράπεζα ἔχει νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν δραχ. 1,150,000 εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν, ἐπὶ ἐνεχυριάσει τῶν χιλίων μετοχῶν της, νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς ἐνεχυριάσεως τὰς μετοχὰς ταύτας καὶ νὰ λάβῃ διὰ τὸ ἀνωτέρω ποσὸν ὁμολογίας τοῦ Ἐθνικοῦ Δανείου τῶν δρ. 28,000,000, ὡσὰς διηρηθῆ ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς ἐκποιήσεως τῶν μετοχῶν αὐτῶν νὰ καλύψῃ ἐν μέρει τὰς ἀνάγκας της.

β') Νὰ πραγματοποιήσῃ ἡ Τράπεζα τὸ ἐκ δραχ. 500,000 ὑπόλοιπον τοῦ κατὰ τὴν 27 Μαρτίου ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετοχῶν ψηφισθέντος δανείου ἐκ δραχμῶν 1,500,000, ἂν ἡ Κυβέρνησις διὰ διατάγματος, ὑποβληθσομένου εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς Βουλῆς, δεχθῆ τὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τεθέντα ὅρον τῆς αὐξήσεως τοῦ χρεωλύτου ἀπὸ 2 εἰς 10 ο) ἐπ' ὅλου τοῦ δανείου τῶν δραχμῶν 1,500,000.

γ') Νὰ ἐπισπευσθῆ ἡ συγκάλεισις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων, ὡσεὶ αὐτὴ νὰ συνέλθῃ τὴν 16ην Ἰανουαρίου 1869, ὡσὰς υποβληθῆ εἰς αὐτὴν ἡ ἀδείασις τοῦ νὰ ἀναδεχθῆ ἡ Τράπεζα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καλύψῃ ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τῆς Συνελεύσεως τὸ μόνον εἰς ἀδιάθετον μέρος ἐκ τοῦ δανείου τῶν 28,000,000 δραχμῶν ἀφοῦ διὰ νόμου ἀναβιβασθῆ ὁ τόκος αὐτοῦ ἀπὸ 8 εἰς 9 ο), ὑποχρεουμένης τῆς Τραπεζῆς νὰ λάβῃ αὐτὴ διὰ λογαριασμὸν της ὅλας τὰς ὁμολογίας, ὅσαι ἤθελον μείνει ἀδιάθετοι, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἡ Τράπεζα δὲν θέλει ἐνεργήσῃ τὰς χορηγήσεις ταύτας, εἰμὴ ἐπὶ ρητῇ τῆς Κυβερνήσεως ὑποσχεσῆ, ὅτι ἄχρι τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1869, ἡμέρας καθ' ἣν μελλεῖ νὰ συνέλθῃ ἡ συνέλευσις τῶν μετόχων, ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει προβῆ εἰς τὸ μέτρον τῆς ἐκδόσεως χαρτονομίσματος ἢ ἄλλων χρεωγράφων ἔχοντων δικαίωμα ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας.

Αἱ δύο ἀνωτέρω ἀποφάσεις τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου γινόμεναι δεκταὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἔλαβον τὴν πραγματοποιήσιν τῶν Οἰκονομικῶν τῆς 13ης Νοεμβρίου τῆς ὑποσχέσεως, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀναβυλεῖ το ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς Τραπεζῆς ἀναφερόμενον μέτρον (ἦτοι τὴν ἐκδοσιν χαρτονομίσματος) μέχρι τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1869. Ἀλλὰ μόλις παρήλθε μὴν, καὶ νέα αἰτήσις παρουσιάσθη. Ἐπειδὴ δὲ μεταξὺ τῶν ἄλλων τῆς Κυβερνήσεως ἀναγκῶν πρὸ πασῶν κατελείγετο πρῶτον εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τιμῆματος τοῦ ἐν Τεργεσίῃ ναυπηγουμένου θωρηκτοῦ, τὸ Συμβούλιόν σας, ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 8ης Δεκεμβρίου, ἐχορήγησε διὰ τὴν ναυπήγησιν τοῦ εἰρημένου πλοίου τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν εἰς συναλλαγματοῦν λιγρῶν στερινῶν δεκαοκτὼ χιλιάδων περίπου, λμβανούσης ὡς ἐνεχυρῶν τῆς Τραπεζῆς ἀνάλογον ἀριθμὸν μετοχῶν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι τὸ καταβληθσομενον τοῦτο ποσὸν θέλει κρατηθῆ ἐκ τῶν πρώτων εἰσπράξεων τοῦ ἀντικείμενου τῶν μετοχῶν αὐτῶν, ὧν ἡ πώλησις εἶχε προκηρυχθῆ. Καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τοῦ Συμβουλίου ἐξετελέσθη παραχρῆμα.

Τὴν 12ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδόθη νὰ συνέλθῃ ἐξ ἑνὸς τοῦ Συμβουλίου σας. Καίτοι ἀναγκάζων πληρέστατα τὰς ἀνάγκας τὰς περιστοιχιζούσας τὴν Κυβέρνησιν, βλέπον οὐχ ἦτον ἀπ' ἐνός μὲν ἀνεπαρκῆ τὰ μέσα τῆς Τραπεζῆς πρὸς χορήγησιν τοσούτου ποσοῦ ἥτις κυρίως ἤθελε διαταραξῆ σπουδαίως τὴν σχέσιν τῶν εἰς κυκλοφορίαν γραμματίων καὶ ταῦ μεταλλικοῦ ἀποταμιεύματός της, νομίαν δ' ἀπ' ἑτέρου ὅτι δὲν τῷ ἐπιτρέπεται ν' ἀναλάβῃ καὶ τοιαύτην ἀπέναυκτὴν ἰμῶν εὐθύνην, καθὸσον μάλιστα ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃτε προσεχῶς, ἦτοι τὴν 16ην Ἰανουαρίου, εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν, ἀπεφάσισε μὲ πολλὴν λύπην του νὰ δοθῆ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀρνητικὴ ἐκ μέρους του ἀπάντησις, μέχρις οὗ συνέλθῃ ἡ Γενικὴ τῶν μετόχων Συνέλευσις.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Ἐπίσκοπος τῶν Οἰκονομικῶν ἔκαμε πρὸς τὴν Τράπεζαν προφορικῶς καὶ ἔπειτα ἐγγράφως, τὴν πρότασιν νὰ δανείσῃ αὐτὴ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν πενήτην ἑκατομμύρια δραχμῶν ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ καὶ ἐπὶ ἐτησίῳ τόκῳ 11)2 ο) ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ν' αὐξήσῃ τὰ ἤδη ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικὰ γραμμάτια κατὰ τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας αὐτῶν μέχρι νεωτέρας διαταγῆς, παρτερουμένης εἰς τὴν Τράπεζαν ὀλοκλήρου τῆς ἐκ τῶν ἀλικίων τοῦ Κράτους προσόδου διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων. Διὰ τῆς προτάσεως ταύτης ἡ Κυβέρνησις ἤννοσε νὰ λάβῃ ὅλον τὸ μεταλλικὸν τῆς Τραπεζῆς, ὡπερ ἐξηγεῖ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ ποσοῦ τοῦ

ζητουμένου δανείου (50 ἑκατομμυρίων) καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν εἰς κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ τεσσαράκοντα μόνον ἑκατομμύρια.

Τὴν προτασιν ταύτην ἔλαβεν ὑπὸ σπουδαιότητην σκέψιν τὸ Συμβούλιόν σας ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 14ης Δεκεμβρίου καὶ ἐμμένον, ὡς ὤφειλεν, εἰς τὴν ἀρχὴν ὅτι δὲν ἠδύνατο οἰκοθῆναι καθ' ὑπέρβασιν τῆς ἀρμοδιότητός του ν' ἀποφασίσῃ εἰς ζητήματὸς ἀνήκοντος εἰς μόνην τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων τὴν ἀρμοδιότητα, ἀπεφάσισε νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἡ πρότασις αὐτὴ θέλει προβληθῆ εἰς τὴν προσεχῶς συνερχομένην Συνέλευσιν, ἐπεφόρτισε δὲ ταυτοχρόνως τὴν Διοίκησιν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐν ἀντιγράφῳ τῶν πρακτικῶν του τὰς σκέψεις καὶ παρατηρήσεις του τὰς μὴ συνηγορούσας, κατὰ τὴν γνώμην του, ὑπερ τῆς ἐφαρμογῆς τοιοῦτου μέτρου. Ἐν τῇ ἐκδόσει δὲ ταύτη, τὸ Συμβούλιόν σας, πραγματοποιούμενον ἐν τέλει καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐκδόσεως χαρτονομίσματος ἀναγκαστικῆν ἔχοντος κυκλοφορίαν, ἀποφαίνεται ῥητῶς, ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο ἤθελε παραβιάσει οὐσίῳδῃ τῆς Τραπεζῆς προνομία ἡσφαλισμένη διὰ τοῦ κυρωθέντος τὸ Καταστατικὸν αὐτῆς νόμου καὶ τῆς καλῆς πλάσεως ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Ἐν τούτοις αἱ ἀνάγκαι τῆς Κυβερνήσεως πασιδῆλοι γινόμεναι, αἱ διάφοροι φήμαι καὶ ἰδίως περὶ ἐκδοθσομένου χαρτονομίσματος, κυκλοφοροῦσαι εἰς τὸ κοινόν, προὔξενον ἀνησυχίαν πολλὴν εἰς τὰ πνεύματα καὶ ἐγέννησαν δυσπιστίαν δομηθεῖσαν αὐθῆναι ἀν εἰς τὰς συναλλαγὰς. Ἐν τοιαύταις περιστάσεσι τὸ Συμβούλιόν σας ἐνόμισε καθήκον του νὰ προφυλάξῃ τὰ ἐμπειστευμένα εἰς αὐτὸ συμφέροντα ἀπέναντι πάσης ἐνδεχομένης περιπετείας, καὶ θεωροῦν ἀναπόφευκτον νὰ ἢ ἡ Τράπεζα ἐτοιμῆ πρὸς ἀμείβην τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ἐκλήρωσιν καὶ ἰδίως τὴν ἐξαγοράσιν τῶν εἰς κυκλοφορίαν γραμματίων της, ἔλαβε τὴν 17ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὸ μέτρον νὰ κλεισθῶσιν ἅπασαι αἱ ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ εἰτε ἐπὶ ὑποθήκῃ, εἰτε ἐπὶ ἐνεχυρῷ τίτλων πιστώσεις. Γνωρίζετε, ὅτι παρὰ τῇ Τραπεζῇ εὐρίσκονται κατατεθειμένα μετὰ τόκῳ καὶ ἀπόδοσις εἰς ὄρισμα: λήξεις διάφορα κληροδοτήματα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπείων ἐκτὸς δὲ αὐτῶν καὶ τὸ κληροδοτήμα Βαρβάκη, τὸ ὅποιον κατετέθη ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης Βαρβάκη ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴν τὰ κεφάλαιον αὐτοῦ ἀνεπαρῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ, οἱ δὲ τόκοι ν' ἀποδίδωνται καθ' ἐξαμηνίαν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Ἐπιτροπείων. Διὰ Β. Διατάγματος τῆς 21ης Δεκεμβρίου 1868 διετάχθη, ὡσὰς ὅλα τὰ ἐντόκος ἢ ἀτόκος καὶ ἢ ὅποιου δῆποτε ὅρους καὶ προορισμῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ ἐκ κληροδοτημάτων εὐρισκόμενα κεφάλαια διατεθῶσιν εἰς δάνειον τῶν 28 ἑκατομμυρίων, τηρομένων τῶν ἄλλων τοῦδε ὅρων τῆς χρήσεως τῆς προσόδου αὐτῶν καὶ φυλαττομένων τῶν ὁμολογιῶν αὐτῶν παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ. Τὸ Διάταγμα τοῦτο ἐκιννοποιήθη πρὸς τὴν Διοίκησιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀπαιτούσης ὅπως τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ἐπιτροπείων τῶν Οἰκονομικῶν ὀλοσχερῶν, τὸ κληροδοτήμα Βαρβάκη (συνσταίμενον ἐκ κεφαλαίου δραχ. 1,485,212) καὶ διὰ τὰ Ἰερουσαλήμινα Σχολεῖα ὄρισμενον ποσὸν ἐκ δρ. 100,000 μετὰ δεδουλευμένων τόκων. Συγχρόνως ἐξητήθη παρὰ τοῦ Ἐπιτροπείων τῶν Οἰκονομικῶν ἡ ἀμεσὸς ἀπόδοσις τοῦ ἐκ δραχ. τριακοσίων πενήτην ἑκατομμυρίων περίπου κληροδοτήματος Τριανταφυλλίδου.

Εἰς ταῦτα τὸ Συμβούλιόν σας ἀπήντησε ν. ὅτι καθ' ὅσον μὲν ἀφορῶν τὸ κληροδοτήμα Βαρβάκη, ἐπειδὴ τοῦτο κατετέθη ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν, ὡσὸς διαμηνῆ διαρκῶς παρὰ τῇ Τραπεζῇ, ἡ δὲ θέλησις αὐτῆ τῶν ἐκτελεστῶν ἐκυρώθη ῥητῶς καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ ἀπὸ 28 Φεβρουαρίου 1868 ἐγγράφῳ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Ἐπιτροπείων, ἡ Τράπεζα δὲν δύναται καθ' οὐδένα λόγον νὰ θέλῃ αὐτὸ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως. Καθ' ὅσον δ' ἀφορῶν τὸ ὑπερ τῶν Ἰερουσαλήμινα κληροδοτήματα παρετηρήθη ὅτι καὶ κατὰ τὰ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Τραπεζῆς περὶ αὐτοῦ συμφερονήματα, τὰ χρήματα ταῦτα κατετέθησαν ὑπὸ τὸν ὅρον :

α') Νὰ μείνωσι καθ' ἀρχὰς ἐπὶ πενταετίαν ὀλοκλήρου ἀνεπαρῶν καὶ β') Ἀξίσεως τῆς πενταετίας ν' ἀποδίδωνται μετὰ μῆνας ἕξ ἀπ' ἧς ἡμέρας ἤθελεν ἀπαιτηθῆ ἡ ἀπόδοσις τῶν ὅτι ἡ πενταετής προθεσμία ἐλήξε μὲν, ὅτι σπουδαιότερον ἀπὸ τοῦδε, γεννημένης τῆς ἀπαιτήσεως, ἀρχεται ἡ ἐξαμηνὸς προθεσμία, ὡστε ἡ Τράπεζα καὶ αὐτὴν τὴν ἀμεσον πληρωμὴν δικαιοῦται νὰ ἀρνηθῆ, καθὸσον μάλιστα τὰ χρηματικὰ μέσα της δὲν τῇ ἐπιτρέπουν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις τὴν ἀπόδοσιν καταθέσεων πρὸ τῆς ὀρισμένης προθεσμίας. Καθ' ὅσον δ' ἀφορῶν τὸ κληροδοτήμα Τριανταφυλλίδου, παρετηρήθη ὅτι συνεφωνήθη ῥητῶς κατὰ τὴν ἐντοκον κατὰθεσιν αὐτοῦ, ὅτι δὲν θέλει ζητηθῆ ἡ ἀπόδοσις τῶν χρημάτων ταύτων, εἰμὴ μόνον πρὸς ἀμεσον πραγματοποιησῶν τῆς διαθέσεως τοῦ κληροδοτοῦ, συμφωνῶν μὲ τὴν διετηρηθῆ ἢ ἀπόδοσις ἡσφαλισμένη ὑπερβλήθῃ συγχρόνως εἰς τὴν Κυβέρνησιν.



Ἐν τούτοις ἡ Κυβέρνησις, ἐπειρημένη ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν της, προέβη τὴν 23ην τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ γνωστοῦ περὶ χαρτονομίσματος Διατάγματος. Ἡ κοινοποίησις τοῦ μέτρου τούτου κατεχορήγησε τὸ κοινόν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἰδίως ἤρθετο ἡ συρροὴ τῶν κατόχων τῶν Τραπεζικῶν γραμματίων πρὸς ἐξαγοράσιν καὶ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὸ κατὰστημα τῆς Τραπεζῆς ἐπληροῦτο ἀνθρώπων συναθρομένων καὶ απευδόντων τίς πρῶτος νὰ ἐξαγορῶσιν τὰ γραμμάτια του. Ἀπὸ τῆς 23ης μέχρι τῆς 30ης Δεκεμβρίου ἐξηγορῶσθησαν Τραπεζικὰ Γραμμάτια δραχ. 645,000 περίπου.

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὸ ἐν γένει μεταλλικὸν ἀποταμίωμα τῆς Τραπεζῆς συνελοσοῦτο εἰς δρ. 8.860.000 περίπου. Εἰς τοῦτο δέον τὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀνταποκριτῶν, καὶ ἰδίως τοῦ οἴκου Ρότσιλδ, εἰς πρώτην ἀναζητητῆν ὀφειλόμενα ἐκ δραχ. 1.460.800 περίπου. Τότε δὲ καὶ τὸ Συμβουλὸν ἄν σὰς ἔχον ὑπ' ὄψιν τὸν κίνδυνον, ὃν ἤθελον διατρέξει τὰ συμφεροντά σας ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τοῦ χαρτονομίσματος, ἐνόμισεν ὅτι οὐχὶ μόνον ἡδύνατο, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὥστελε νὰ ἔλθῃ εἰς νέας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως διαπραγματεύσεις, ἐφ' ᾧ καὶ ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 26ης διώρισε τρία ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, τοὺς κ. κ. Α. Μελίν, Π. Καλλιγάν καὶ Κ. Πλατῆν, ἵνα συσκέπτονται καὶ συνεργῶσι μετὰ τῆς Διοικήσεως. Ὑπὸ τῶν αὐτῶν δὲ λόγων κινουμένων καὶ ὁ ἀξιότιμος Γενικὸς Δευθυντῆς τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς κύριος Μέρλιν, ἔλαβεν ἀπὸ κοινοῦ μέρος εἰς τὰς διαπραγματεύσεις ταύτας, αἵτινες κατὰ συνέχειαν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἀκολουθήσασαι ἀπέληξαν εἰς τὴν σύμβασιν τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου.

Διὰ τῆς ἀναφερομένης ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ ὡς ἀνωτέρω συμβάσεως τῆ 30 Δεκεμβρίου 1868 αὐθημερὸν διὰ Β. Διατάγματος κυρωθείσης: 1) Ἀνεκληθῆτὸ περὶ χαρτονομίσματος Β. Διατάγμα.

2) Ἐδάνειον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἢ μὲν Ἐθνικῇ Τραπεζῇ 4.000.000 δραχ. εἰς μεταλλικὸν καὶ 10.000.000 δραχ. εἰς τραπεζογραμμάτια, ἢ δὲ Ἰονικῇ 2.000.000 δραχ. εἰς μεταλλικὸν καὶ 5.000.000 εἰς Τραπεζικὰ Γραμμάτια.

3) Ἀνεκάλυψις ἢ ἐξαργύρωσις τῶν τραπεζογραμμάτων δοθείσης αὐτοῖς συνάμα ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας καθ' ὅλον τὸ Κράτος, ἢτοι ἀνεῦ περιορισμοῦ τῆς κυκλοφορίας ταύτης ἐντός τῶν τοικῶν ὁρίων τοῦ προνομιῶν ἐκάστης τῶν δύο Τραπεζῶν.

4) Ὡρισθῆναι ὅτι, ἐφ' ὅσον διαρκῆ ἢ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἢ μὲν Ἐθνικῇ Τραπεζῇ δὲν δύναται νὰ ἔχη εἰς κυκλοφορίαν τραπεζογραμμάτια πλεον τῶν 36.000.000, ἢ δὲ Ἰονικῇ πλεον τῶν 12.000.000 δραχμῶν περιλαμβανομένων εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα καὶ τῶν δανεισθέντων τῇ Κυβερνήσει τραπεζογραμμάτων καὶ συνολογηθέντος προσέτι, ὅτι δόσεις ἢ Κυβερνήσις ὑποδέξῃ ἀπέναντι τοῦ χρέους τούτου εἰς τὰς Τραπεζὰς τὰ ἴδια αὐτῶν γραμμάτια κατ' ἴσον ποσὸν ἐλαττωταὶ ὁ ἀνώτατος ὅρος κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων, εἰς ὃν δικαιούται ἡ Τραπεζῆ.

Καὶ αἷται μὲν αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῆς ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου συμβάσεως, ἀλλ' εὐθὺς οὐς παρήλθον αἱ ἔκτακτοι περιστάσεις, αἵτινες ὑπερῴθησαν τὴν σύμβασιν ταύτην, ἢ Κυβερνήσις ἐπέσειε διὰ Β. Διατάγματος τῆς 8 Ἀπριλίου 1869:

1) Νὰ περιορισθῇ τὰ πρὸς αὐτὴν δάνεια τῶν Τραπεζῶν τῆς μὲν Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς δραχ. 2.000.000 εἰς μεταλλικὸν καὶ δραχ. 6.000 εἰς τραπεζογραμμάτια, τῆς δὲ Ἰονικῆς εἰς 1.000.000 δραχ. εἰς μεταλλικὸν καὶ 3.000.000 εἰς τραπεζογραμμάτια.

2) Νὰ περιορισθῇ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμμάτων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς δραχ. 30.000.000. τῆς δὲ Ἰονικῆς εἰς δραχ. 9.000.000. Συνάμα ἡ Κυβερνήσις διὰ τοῦ Νόμου τῆς 29ῆς Ἰουλίου 1869 προνόησε περὶ συνολογήσεως δανείου φράγκων 9.000.000 πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τῆς συνολογήσεως αὐτοῦ, κατορθωθείσης μόνον κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, πῶσαν κατέβαλε προσπάθειαν, ὡς ἀποδόσθαι ταῖς Τραπεζῆς τὰ μεγαλύτερον μέρος τῶν εἰς μεταλλικὸν προκτιβηθῶν αὐτῶν, οὕτως ὥστε ἐν τέλει τοῦ ἔτους δὲν ὄφειλε τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐκ τοῦ εἰς μεταλλικὸν χρέους εἰλῆ μόνον δραχ. 770.000.

Ἐκ παραλήλου τῇ συνετῇ ταύτῃ τῆς Κυβερνήσεως πολιτεία καὶ ἡ Τραπεζῆ ἐνήργησε μετὰ περισσῆς περιοπέμειως, περιορίσασα ὅσον τὰ ἔκτακτον τὰς χορηγήσεις αὐτῆς, ὅπως περιστείλῃ ἐντός τῶν δυνατῶν ὁρίων τὴν κυκλοφορίαν τῶν τραπεζογραμμάτων, κατορθώσασα ὥστε ὁ μέγιστος ὅρος νὰ μὴ ὑπερβῇ τὰ 26.440.000 δραχμῶν ἐναντι ἀποταμιεύματος μεταλλικοῦ δραχ. 9.034.000 καὶ δραχ. 3.236.712 διαθέσιμων εἰς μεταλλικὸν παρὰ τοῖς ἐν Εὐρώπῃ ἀνταποκριταῖς.

Ἀποτελεσματικῶν ὑπῆρξεν ἢ μὲν ὕψις τοῦ συναλλάγματος νὰ μὴ ὑπερβῇ τὰ 3 1/3 ο), νὰ παρασκευασθῇ δὲ ἢ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἄριστος τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἀλλ' ἂν καὶ ἀναμφισβήτητος ἢ συνετῇ τῆς Κυβερνήσεως οἰκονομικῇ πολιτεία συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν κατὰ τὸ 1870 ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, τὸ εὐτυχές τοῦτο κατορθῶμα ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν Τραπεζῆν, εἰς τὴν πίστιν καὶ οἰκονομικὴν αὐτῆς εὐφροστίαν. Τῷ ὄντι, ἀφοῦ μάταια ἀπέβησαν αἱ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἄλλους διαπραγματεύσεις πρὸς συνολογήσιν δανείου φρ. 3.000.000 ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τῆς 29ῆς Ἰουλίου 1869, ἀπετάθη πρὸς τὴν Τραπεζῆν, αἱ δὲ πρὸς ταύτην διαπραγματεύσεις κατέληξαν εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 4ης Μαρτίου 1870 ἐγκριθεῖσαν σύμβασιν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς περὶ χορηγήσεως ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς δανείου 9.000.000 φράγκων.

Διὰ τῆς αὐτῆς συμβάσεως συνολογήθη συνάμα καὶ διὰ τοῦ ἀρθρ. 2 τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 14 Μαΐου 1870 ἐκυρώθη ὅτι συνελθῶσι τῶν ὄρων τῆς συμβάσεως, ἐξοφλουμένου κατὰ τὴν 1ῃην Ἰουλίου 1870 τοῦ ἐκ μεταλλικοῦ καὶ γραμματικῶν χρέους τοῦ Δημοσίου πρὸς τὰς Τραπεζὰς Ἐθνικὴν καὶ Ἰονικὴν, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἤθελε πᾶσαι ἢ ἰσχύς τῶν περὶ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας

Β. Διαταγμάτων καὶ καὶ εἰρημεναί Τράπεζαι, Ἐθνικῇ καὶ Ἰονικῇ, ἀναλαμβάνουσαι τὴν ἐξαγωγῶσιν τῶν ἰδίων αὐτῶν γραμματικῶν πρὸς τοὺς κατοχοὺς αὐτῶν, ἐπανερχονται εἰς τὰ προνόμια καὶ τὸς ὑποχρεώσεις ὅσα ἀπονέμονται ἢ ἐπιβάλλονται εἰς ἑκατέραν αὐτῶν διὰ τῶν ἰδίων καταστατικῶν καὶ διὰ τῶν πρὸ τῆς μνηθείσης συμβάσεως τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1868 ἰσχυόντων Νόμων καὶ Διαταγμάτων.

Τὸ δάνειον τῶν 9.000.000 ἀνεδέχθη νὰ κατεβάλλῃ ἡ Τραπεζῆ εἰς τρεῖς δόσεις, ἢτοι φράγκα 6.000.000 τῇ 15ῃ Μαρτίου, 1870, φρ. 1.500.000 τῇ 15ῃ Μαΐου 1870 καὶ τὸ ὑπόλοιπον φρ. 1.500.000 τῇ 15ῃ Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀνεπαρκείας τοῦ δανείου πρὸς ὀλοσχερῆ ἐξοφλήσιν τοῦ κατὰ τὴν σύμβασιν τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1868 χρέους τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰς Τραπεζὰς, ἢ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἀνεδέχεται διὰ τοῦ ἀρθροῦ Π' τῆς ἀπὸ 14ης Μαρτίου 1870 συμβάσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Κυβερνήσεως νὰ προεξοφλήσῃ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ απαιτουμένου ποσοῦ ἐντόκα γραμμάτια τοῦ Δημοσίου Ταμεῖου.

Δύο ὑπῆρξαν τὰ μέτρα δι' ὧν ἡ Τραπεζῆ ἐπέτυχε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀναληφθεισῶν ὑποχρεώσεων.

Πρῶτον προεβῆ συμφώνως προγενεστερᾷ ἀποφάσει τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων τῆς 14ης Ἀπριλίου 1869 εἰς τὴν πώλησιν ὀμολογῶν ἀξίας 6.000.000 φρ. ἐκ τῶν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ αὐτῆς τοῦ δανείου τῶν 25.000.000 φρ.

Δεύτερον συμφώνως τῇ χορηγήσει αὐτῇ ἀδεία ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 4ης Μαρτίου 1870 ἐξέδωκε 1000 νέας μετοχὰς αὐτῆς εἰς τιμῆματι δραχμῶν 2,000. Οὕτως ἐνισχυθέντος ἀφ' ἐνός τοῦ μεταλλικοῦ ἀποταμιεύματος καὶ ἀφ' ἑτέρου περιορισθείσης ἐπι μᾶλλον τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμμάτων, ἡ Τραπεζῆ ἡδυνήθη κατὰ τὴν 15ῃην Ἰουλίου 1870 ἀνεῦ κινήσου καὶ κλινοῦ νὰ ἐπαυλάβῃ τὴν ἐξαργύρωσιν τῶν τραπεζικῶν αὐτῆς γραμματικῶν. Οὐδὲ ἀπορον τοῦτο ἀφοῦ τῇ 31ῃ Ἰουνίου 1870 ἀσέναντι κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων δραχ. 25.740.980 εἶχεν ἐν μὲν τῷ ταμεῖῳ αὐτῆς εἰς μεταλλικὸν δραχ. 12.995.348, παρὰ δὲ τοῖς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀνταποκριταῖς αὐτῆς, διαθέσιμα φράγκα 2.630.520, ἢτοι ἡ ἀναλογία τοῦ ἀποταμιεύματος πρὸς τὴν κυκλοφορίαν τῶν τραπεζογραμμάτων ἦτο ἀνο τῶν 60 τοῖς ο). Τῶν μέτρων δὲ τούτων τὴν ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν κατώρθωσεν ἡ Ἐθν. Τραπεζῆ, ἐνώσιν οἱ οἰκονομικαὶ συνέπειαι τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἐγένοντο καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐπαίσθηται, στερεθῆντος τοῦ ἐμπορίου πολλῶν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πιστώσεων αὐτοῦ καὶ ἀναγκασθείσης τῆς Τραπεζῆς ἐκ τούτου νὰ ἔλθῃ εἰς ἀρῶγην αὐτοῦ δια χορηγήσεως, καὶ ἐνὸς υπερβλήθη ἐκ τῶν περιστάσεων τῇ Τραπεζῇ νὰ χορηγήσῃ μικρὰς τινὰς προθεσμίας καὶ ἐδολίας εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τῶν ὀμολογῶν τοῦ δανείου τῶν 25 ἑκατομμυρίων. ἀφ' ἑτέρου δὲ μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1870 συνεπληρώθη ἡ διάθεσις τῶν χιλίων μετοχῶν.

Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1870 εὐρίσκειν τὴν Τραπεζῆν μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῆς κατὰ τὸ 1868 εἰσαχθείσης, κατ' οὐδὲν ἀνακομῆσαν τὴν πρόσθον αὐτῆς, τὰς ἐργασίας αὐτῆς καθ' ὅλους τοὺς κλάδους ἀναπτυχθείσας, μηδὲν φέρουσαν ἴχνη κοπώσεως ἐκ τῆς καταβληθείσης πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας προσπαθείας, θαυμάσιος δὲ ἀνευπολόγητος τοὺς ἰδίους μετόχους. Ἐν μόνον νέφος ἀναφαίνεται ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος ἀκίνδυνον πρὸς τὸ παρὸν καὶ ἐκ τῆς ὑπερτάτης ἀνάγκης πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας σχηματισθέν, ἀλλὰ σημεῖον καὶ προάγγελος τῆς μελλούσης καταγίδος. Τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὀφειλόμενα ἀνήλθον ἐντός τριετίας ἀπὸ 9 1/2 περίπου ἑκατομμυρίων εἰς 17 1/2 ἑκατομμύρια πλεον. Ἡ οἰκονομικῇ τῆς Τραπεζῆς εὐημερία ἤρξατο ἐπομένως ἀπὸ τοῦδε στενωπῶν συνδεομένη τῇ οἰκονομικῇ τοῦ Κράτους τύχῃ.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ὀλίγον μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἢτοι τῇ 30ῃ Μαΐου 1869 ἡ Τραπεζῆ ἐστεινήθη τὸν ἰδρυτὴν καὶ ἰσόβιον αὐτῆς Διοικητὴν Γ. Σταυρὸν, ὅστις ἀφοῦ δι' ἀκαμάτου ἐπιμονῆς καὶ δραστηριότητος κατώρθωσε τὴν ἰδρυσιν τῆς Τραπεζῆς, ἐπι εἰκοσιεπτά ὅλα ἔτη διηύθυνε τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἐν μέσῳ τῶν δυσχερειῶν τῶν πρώτων βημάτων καὶ οὐχὶ σπανίως αὐμάλων περιστάσεων τοῦ ἀρτιστουάτου Βασιλείου. Εὐπαιδέυτος, ἀκουράστος φίλεργος, εὐπρόσιτος εἰς τὰς ἐκ τῆς μέλειος καὶ πείρας γνώμας τῶν ἄλλων, ἰδίως δὲ κεκτημένος τὸ τραπεζικὸν ἐνοτικὸν καὶ νοῦν ἐξόχως πρακτικόν, διὰ στιβαρὰς χειρὸς διηύθυνε τὰ τῆς Τραπεζῆς καὶ ἤγαγεν αὐτὴν εἰς ἀκμὴν, εὐτυχίσας νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας στεφόμενον.

Εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἡ γενικὴ τῶν μετόχων Συνέλευσις, ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 7ης Ἰουλίου 1869, ἐξελέξατο παμψηφεί Διοικητὴν τὸν ἐκ τῶν ὑποδιοικητῶν Μάρκον Ρενιέρην, μὴ συμπληρωθείσης τῆς λόγῃ τῆς ἐκλογῆς ταύτης κενωθείσης θέσεως τρίτου ὑποδιοικητοῦ, ἢτις καὶ κατηργήθη δι' ἀποφάσεως τῆς γενικῆς Συνελεύσεως ἀπὸ 4ης Μαρτίου 1870. Δι' ἀποφάσεως δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ληφθεισῶν, ἐγένοντο δεκταὶ καὶ ἕτεραι σχετικαὶ τῇ Συνελεύσει τῆς Τραπεζῆς καὶ τῇ Διοικήσει αὐτῆς τροποποιήσεις.

Ἐκ τῶν τροποποιήσεων οὐσιωδεστάτη εἶναι ἡ τῶν παραγράφων



α' και β' του άρθρ. 58 του Καταστατικού, τροποποιηθεισών ως ακολούθως.

Ἡ Τράπεζα διοικεῖται ὑπὸ Συμβουλίου, συγκειμένου ἐκ τοῦ Διοικητοῦ, δύο ὑποδιοικητῶν, δώδεκα Συμβούλων καὶ τοῦ Β. Ἐπιτρόπου. Ὁ Διοικητὴς καὶ οἱ Σύμβουλοι ἔχουσι ψῆφον ὀριστικὴν, ὁ δὲ Β. Ἐπίτροπος καὶ οἱ ὑποδιοικηταὶ μόνον γνωμοδοτοῦσιν. Αἱ λοιπαὶ τροποποιήσεις ἀφορῶσιν εἰς τὴν Γενικὴν τῶν μετόχων Συνέλευσιν καὶ εἰς τοὺς Συμβούλους.

1871 · 1876

Κατὰ τὸ 1871 ὁ Γαλλογερμανικὸς πόλεμος προεκάλεσεν ἀναγκαίως δυσχερείας τῷ ἐμπορίῳ καὶ μείζονα ζήτησιν προεξοφλήσεων, ἀλλ' ἡ τράπεζα ἀκόπως ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐμπορίου, ἀρκεσθεῖσα μόνον εἰς τὴν ὑψώσιν τοῦ τόκου προεξοφλήσεως ἀπὸ 7 εἰς 8 ο/ο.

Ἐτι δὲ μᾶλλον ἤρυνε τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἡ Τράπεζα διὰ τῆς ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῆς 8 Μαρτίου 1871 ἀποφασισθείσης προσθήκης εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς, δι' τῆς ἐπιτροπίας ἀντὶ ἐν μέτρῳ ἐργασίας σχετιζόμεναι τῷ κλάδῳ τῆς ἐπι κινήτων ἀξιών πίστωσης, ἧτοι ἐπιτροπία αὐτῆ ἡ συμμετοχὴ εἰς Ἐταιρίας τῶν ὁποίων σκοπὸς εἶναι α') ἡ ἀνάπτυξις τῶν παρ' ἡμῖν μέσων συγκοινωνίας, β') ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἐνίσχυσις ἐν γένει τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας καὶ γ') ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐπὶ κινήτων πραγμάτων πίστωσης. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτων νὰ δύναται νὰ διαπέτη κατ' ἀποφασίν τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς ποσὸν μὴ ὑπερβαῖνον τὸ ἐν τρίτον τοῦ τακτικοῦ καὶ ἐκτάκτου ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου αὐτῆς.

Ἡ εὐάρεστος τῆς Τραπεζῆς κατάστασις καὶ ἀνάπτυξις τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἐξηκολούθει καὶ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ὅπως δὲ εἰ μᾶλλον εὐρύνη τὰς ἐνεκοθήκους αὐτῆς χορηγήσεις, ἐξέδοτο κατὰ τὸ 1872 δανείον ἐκ φρ. 6.000.000 ἀληρωσιῶν χρεολυτικῶν ἐν διαστήματι 30 ἐτῶν δι' ὀμολογίων ἐκ 500 φράγκων ἐκάστην, ὧν τὰς ἡμισίας ἀποφερούσας τόκον 6 ο/ο, τὰς δὲ ἑτέρας ἡμισίας ἢ ο/ο μετ' ἀμοιβῆς κατὰ τὴν κλήρωσιν 20 ο/ο. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπία τῆς ἐκδόσεως τοῦ δανείου τούτου δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὰς προσδοκίας τῆς Τραπεζῆς, διότι ἐνὸς ἀπὸ τῆς 25 Ἰουλίου ἤρξαντο αἱ ἐγγραφαὶ, αὐταὶ ἀνήλθον μέχρι τέλους τοῦ ἔτους εἰς μόνον δραχ. 383.040. Τοῦτο ὅμως δέον ἀναντιρρήτως νὰ ἀποδοθῆ οὐχὶ ἐν διστασίᾳ πρὸς τὴν Τράπεζαν, ἀλλ' εἰς τὴν μίᾳ εἰς τὰς οικονομικὰς τοῦ τόπου ἕξεις εἰσαγωγῆν τοῦ ἐντόκου ἐκ νόμου ἰδιωτικοῦ χρεωγράφου, τῶν κεφαλαίων προτιμίων τῶν μὲν συντηρητικωτέρων τὰ χρεώγραφα τοῦ Κράτους ὡς μείζονα τόκον ἀποφέροντα ἢ τὰς ἐντόκους παρὰ τῇ Τραπεζῇ ἐπὶ ὠρισμένη προθεσμίᾳ, ὀνομαστικῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καταθέσεις, αἵτινες κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1872 ἀνήλθον εἰς 1.898.000 δραχ. τῶν δὲ τολμηροτέρων τὰς μετοχὰς Τραπεζῶν ἢ ἑτέρων ἐπιχειρήσεων ἰδίᾳ μεταλλευτικῶν, αἵτινες κατὰ τὴν αὐτὴν περιόδον ἤρχισαν ἀδρῶς νὰ ἀναφύονται· προσελκύουσαι τὰ κεφάλαια ἐπὶ ποσοτικῇ μεγάλῃ καὶ ταχύτῃ κερδῶν. Ἐν ἔτει 1872 ἰδρῶθη ἐν Κερκύρᾳ περὶ τὰ μέσα τῆς δευτέρας ἐξαμηνίας ὀλυκατάστημα τῆς Τραπεζῆς συμφώνως τῇ ληφθείσῃ ἀποφασί τῆς Γενικῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 23 Φεβρουαρίου 1872.

Ἐν ἔτει 1873 νὰ προσθήκῃ ἐγένετο εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς, ἧτοι προσετέθη ἡ χορηγίη δανείων ἐπὶ ἐνεχύρῳ ὀμολογιῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπιπλέον ἦδη, ὅ·ι κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 4 Μαρτίου 1870 τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ ἐκδοσις τρισχιλίων νέων μετοχῶν τῆς Τραπεζῆς, ἐν ὧν χίλια μόνον ἐξεδόθησαν. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μετόχων ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 17 Μαρτίου 1874 ἐπέτρεψε καὶ τῶν ὑπολοίπων δισχιλίων τὴν ἐκδοσιν, αἵτινες καὶ ἐξεδόθησαν πρὸς 3.000 δραχ. αὐξηθέντος οὕτω τοῦ μετοχικοῦ τῆς Τραπεζῆς κεφαλαίου εἰς δραχ. 18.000.000.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ Ἡ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

Διὰ τοῦ νόμου ΣΑ' τῆς 10ης Ἀπριλίου 1867 ἡ Ἑλλάς ἀπεδέχθη τὸ νομισματικὸν σύστημα τῆς Λατινικῆς ἐνώσεως, διὰ δηλώσεως δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1868 γενομένης προσχωρήσας εἰς τὴν περὶ τούτου μεταξὺ Γαλλίας, Βελγίου, Ἰταλίας καὶ Ἑλβετίας διεθνῆς σύμβασιν τῆς 23ης Δεκεμβρίου 1865, εἰς ἣν ἐδόθη νόμιμος ἰσχύς διὰ τοῦ νόμου ΣΠ' τῆς 5ης Νοεμβρίου 1868. Ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις νομισματικῆς μεταρρυθμίσεως, καθ' ἑαυτὴν δυσχερῆς, ἐτι μᾶλλον προσέκρουσεν ἐν Ἑλλάδι πρὸς ποικίλας ἀνωμαλίας τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ ἕτερα σχετιζόμενα τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους συναφῆ ζητήματα, δυσεπιλυτότερα ὡς ἐκ τῆς ἀνωμαλίου οικονομικῆς αὐτοῦ καταστάσεως. Ἡ ἐφαρμογὴ ἐπομένως τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος ἀνεβλήθη ἐπανειλημένως, μέχρι οὗ ἡ μετὰ τὴν νομισματικὴν μεταρρυθμίσιν τοῦ 1873 τῆς Γερμανικῆς Ἀυτοκρατορίας ἐπελθούσα ἄραδαία τοῦ ἀργύρου ἐκπτώσις καὶ ἡ

εἰς τὸ Κράτος ἐπιδεινωθεῖσα ἐκ τούτου εἰσβολὴ παντὸς εἶδους ἀργυρῶν νομισμάτων ἐπέβαλον τῇ Κυβερνήσει νὰ λάβῃ μέτρα τινα προληπτικὰ καὶ νὰ προπαρασκευάσῃ συνάμα τὴν πραγματοποίησιν τῆς νομοθετηθείσης νομισματικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἐντεῦθεν ἀφ' ἐνὸς ἐξεδόθη τὸ περὶ νέας διατιμήσεως ξένων νομισμάτων Β. Διάταγμα τῆς 11ης Ἰουλίου 1875, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ Τράπεζα κατ' ἀκολουθίαν συνεννοήσεως πρὸς τὴν Κυβερνήσιν μετέτρεψεν, ἐκτυλώσασα ἐν τῷ νομισματοκοκείῳ Παρισίων, μέρος τοῦ ἐν τῷ ταμείῳ αὐτῆς μεταλλικοῦ εἰς ἑλληνικὰ νομίσματα τοῦ νέου τύπου. Συνάμα ἡ Τράπεζα οικειοθελῶς ἐπάνασε μέχρι τῆς ἐνάργεως τῆς ἰσχύος τῆς νέας διατιμήσεως (15 Αὐγούστου 1875) νὰ ἐνεργῇ πληρωμὰς διὰ τῶν ἐν ταύτῃ ὠρισμένων νομισμάτων πρὸς ἀποφυγῆν ζημίας τῶν μετ' αὐτῆς συναλλάσσόμενων, ὑποστῆσαι αὐτῇ τὴν ἐκ τῆς διατιμήσεως ζημίαν τῶν ἐν τῷ ταμείῳ αὐτῆς ἐφειδέντων καὶ διὰ τῆς νέας διατιμήσεως ὑποτιμηθέντων νομισμάτων. Ὅπως προεβλήθη δὲ κατὰ τὸ ἐρικτὸν πάντα ἐκ νέας τυχὸν διατιμήσεως, κατ' ἀκολουθίαν περαιτέρω ὑποτιμήσεως τοῦ ἀργύρου, κίνδυνον ζημίας, συνεφώνησε μετὰ τῶν ἐπ' ἀνοικτῷ λογαριασμῷ πιστοχῶν, ἐφαρμόζουσα τὸ ἄρθρον 49 τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς, ὅπως ἐνεργῶσι τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν εἰς τραπεζογραμμίτια, τὸν αὐτὸν δὲ ὅρον καθιέρωσε δύναμει τῆς αὐτῆς διατάξεως τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς ἐπὶ τῶν προεξοφλουμένων ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ τῶν πρὸς τοὺς γεωργικοκτηματίας γενομένων χορηγήσεων.

Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1876 ἡ Κυβερνήσις προέβη ἐτι περαιτέρω, ἀπαγορεύουσα διὰ νόμου τὴν εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα παραδοχῆν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἀργυρῶν νομισμάτων Ἐπικρατειῶν ἄλλων ἐκτὸς τῆς Λατινικῆς ἐνώσεως, ἧτοι ἐκτὸς ἐκείνων τῆς Γαλλίας, Ἰταλίας, Βελγίου καὶ Ἑλβετίας. Κατ' ἀκολουθίαν δὲ τούτου ἡ Κυβερνήσις ἐνήργησε τὴν ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῆς συγκέντρωσιν τῶν ἐκτὸς κυκλοφορίας τιθεμένων νομισμάτων πρὸς μετατύπωσιν αὐτῶν ἐνὸς νομισμάτων τοῦ νέου τύπου. Ἐν τούτῳ δὲ αὐθις ἐβροίθησεν αὐτῇ ἡ Τράπεζα, ἐπιμεληθεῖσα τὴν μετὰ τοῦ νομισματοκοκείου τῶν Παρισίων συνεννόησιν καὶ προκαταβαλοῦσα τῇ Κυβερνήσει πρὸς κοπὴν τῶν νέων νομισμάτων τὸ ἰσότιμον τῶν παραδοθέντων πρὸς μετατύπωσιν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1875 σπουδαίως ἀπησχόλησε τὴν διοίκησιν τῆς Τραπεζῆς τὸ ζήτημα τῆς ὑπερμέτρου ἐπεκτασεως τῆς ἐργασίας τῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀνοικτῶν λογαριασμῶν καὶ διὰ τῶν ληφθέντων πρὸς περιστολὴν μέτρων, εἶθηκε τὰς βάσεις τῆν βαθμιαίας καταργήσεως τῆς ἐργασίας ταύτης. Τῷ ὄντι ἐν τῷ ἐνεργητικῷ τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Α' ἐξαμηνίης τοῦ 1874 οἱ ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἀνέρχονται εἰς 23,110,702 δραχ., ἐν δὲ τῷ ἰσολογισμῷ τῆς Β' ἐξαμηνίης τοῦ αὐτοῦ ἔτους εἰς δραχ. 21,510,426. Τὰ ποσὰ δὲ ταῦτα παριστάσι τὸ ἐκ τῶν πιστώσεων χρησιμοποιηθῆν ποσόν, ἐνῶ τὸ σύνολον τῶν διαθεσίμων πιστώσεων ἦτο ὡς εἰκὸς ἀνώτερον. Περὶ τῶν ληφθέντων πρὸς περιστολὴν τῆς ἐργασίας ταύτης μέτρων καὶ τῶν λόγων, οὗτινες ὑπεγόρευσαν ταῦτα, ἡ Διοικήσις τῆς Τραπεζῆς ἐν τῷ πρὸς τοὺς μετόχους ἀπολογισμῷ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἔτους 1875 ὑπέβαλεν αὐτοῖς τὰ ληφθέντα ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου μέτρα, πρὸς περιορισμὸν καὶ βαθμιαίαν κατάργησιν τῶν πιστώσεων τούτων.

Μετὰ τὴν ἐγκλήσιν τῶν προαθέντων μέτρων ἡ ἐργασία αὐτῆ ἐξηκολούθησε σταθερῶς περιοριζομένη, μέχρις οὗ ὀριστικῶς κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἡ χορηγίη τῶν κεχορηγημένων ἤδη ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀνοικτῶν λογαριασμῶν, ἐπιτραπειῶν μόνον ἐπιστροφῶν ἐς πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ. Οὕτως ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τῆς Β' ἐξαμηνίης τοῦ 1893 εὐρίσκομεν τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης ὀφειλόμενα περιορισθέντα εἰς δραχ. 1,870,340. Καὶ ἐλήφθη μὲν τὸ μέτρον ἐν ἔτει 1899 δι' ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως τῆς αὐθις χορηγήσεως ἐνυπόθηκων δανείων εἰς ἀνοικτῶν λογαριασμῶν, ἀλλὰ δὲν ἐπιτροπῆ ἡ χορηγίη τῶν παλαιῶν ὑπὸ τὸν τύπον τούτων δανείων καὶ λίαν περιορισμένον ποσόν ὠρίσθη ὡς δυνάμενον νὰ διατεθῆ εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην.

Κατὰ τὴν Γενικὴν τῶν μετόχων Συνέλευσιν τῆς 4ης Μαΐου 1876 ἀπεφασίσθη ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα νὰ συμμετάσχη εἰς τὴν ἰδρυσίν Ἐταιρείας πρὸς ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαίδος, τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην ἐνέκρινε Β. Διάταγμα τῆς 27ης Μαΐου 1876, ἀλλὰ μόνον βραδύτερον ἡ συμμετοχὴ αὐτῆ ἐπραγματοποιήθη.

Καὶ κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ 1871 μέχρι τοῦ 1876 περίοδον ἐξηκολούθησαν αἱ μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῆς Τραπεζῆς χρηματικαὶ ληθοδοσίαι.

Οὕτως ἐπιψηφισθέντος κατόπιν τοῦ ΥΓ' νόμου τῆς 29ης Μαΐου 1871, ἐπιτρέψαντος τῇ Κυβερνήσει νὰ συνομολογήσῃ ὑπὸ τῶν ὄρων τῶν ἀπὸ 12 Ἀπριλίου 1867 περὶ δανείου 25,000,000 φράγκων Νόμου νέον δάνειον φράγκων 4,000,000, αὐτῆ προὔτιμην, ἀντὶ νὰ ἐνεχυριάσῃ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ὀμολογίας Ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων, νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὴν ὀμολογίας τοῦ νέου δανείου. Ἀλλὰ καὶ οὕτω δὲν ἀπέφυγεν ἡ Κυβερνήσις τὸ ἐπὶ ἐκχωρήσεως ὀμολογιῶν Ἐθνικῶν φθαρτῶν κτημάτων δάνειον 1,000,000 δραχμῶν, ὅπερ ζητήσασα ἔλαβε πικρὰ τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1872.

Κατὰ τὸ ἔτος 1874 διὰ τοῦ Νόμου ΦΕ' τῆς 30ης Νοεμβρίου 1874 περὶ δανείου τῶν 26,000,000 φράγκων ἐκυρώθη νέα μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Τραπεζῆς σύμβασις καθ' ἣν ἡ Τράπεζα ἔλαβεν ἐκ τοῦ νέου δανείου ὀμολογίας δεκατεσσάρων περιῶν ἑκατομμυ-

ρίων φράγκων, συμψηφίσασα πρὸς τὸ τίμημα αὐτῶν διάφορα ἄλλα χρέη τοῦ δημοσίου πρὸς αὐτὴν ὁμοῦ δρχ. 13,703,080.

Κατὰ τὸ ἔτος 1875 ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησεν αὐθις παρὰ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς καὶ τῆ ἐχορηγήθη δάνειον 1,000,000 δρχ. καὶ 500,000 δρχ. κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1876, καθ' ὃ συνάμα διὰ συμβολαίου τῆς 7 Ἰανουαρίου 1876, ἀντικατεστάθησαν αἱ ὑπὲρ διαφορῶν δανείων παραχωρηθεῖσαι ἐγγυήσεις τῶν εἰσπραξίων τῆς σμυρῆδος καὶ τινῶν τελωνείων διὰ τοῦ ἀντιτίμου ὁμολογίων φθαρτῶν κτημάτων.

Ἐν τελεῖ ἐπίσης τοῦ ἔτους 1876, ψηφισθέντος τοῦ νόμου τῆς 17 Δεκεμβρίου 1876 περὶ δανείου 10,000,000 νέων δραχμῶν «δι' ἐκτάκτους ἀνάγκας τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ὑπηρεσίας», ἡ Τράπεζα συμμετέσχε κατὰ 1,000,000 νέων δραχμῶν.

1877 - 1882
ΝΕΑΙ ΚΑΤΑΓΙΓΙΔΕΣ

Τὸ ἔτος 1877 ἤρξατο ὑπὸ οὐχὶ αἰσίους οἰωνοῦς διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 14 Φεβρουαρίου 1877 τῆς τακτικῆς ἐτήσιας τῶν μετόχων συνελεύσεως, ὁ Διοικητὴς ἀνεκοίνωσεν, ὅτι, ὑποβληθέντος τῆ Βουλῆ Νομοσχεδίου, τῆ προτάσει τῆς ἐκ τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς, δι' οὗ ἐπεβάλλετο φόρος ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς 12 ο/ο, ἡ Διοικησις τῆς Τραπεζῆς ἐθεώρησεν ἐπιβαλλόμενον ἐαυτῇ τὸ καθήκον, ὅπως δι' ἐκθέσεως πρὸς τε τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν Διαμαρτυρηθῆ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καθιστώσης τὸ προνόμιον αὐτῆς συμβάσεως καὶ παραστήσῃ τὰς ἐπιβλαβεῖς διὰ τε τὸν τόπον καὶ τὴν Κυβέρνησιν συνεπείας τοιαύτης ἐξαιρετικῆς φορολογίας, ἐν τελεῖ δὲ νὰ υποβάλῃ ὅτι, εἰάν αἱ περιστάσεις ἐπεβαλλόν νὰ φορολογηθῶσιν αἱ προσοδοὶ τῶν κινητῶν κεφαλαίων, τοῦτο ἔδει νὰ γίνῃ γενικῶς ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ καὶ οἱ μέτοχοι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς προθύμως ἤθελον ἀποδεχθῆ ἕλογον τινὰ φορολογίαν, ἥς τὸ ποσοστὸν ἤθελον ὀρισθῆ μετὰ προηγουμένη συνεννοησιν μετὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ τῆς Τραπεζῆς. Ἡ Γενικὴ τῶν μετόχων Συνέλευσις ἐνέκρινε τὸ διάζηται τῆς Διοικησεως. Καὶ δὲν ἐψηφίσθη μὲν ὃ ἐν τῇ Βουλῇ ὑποβληθεῖς δεσμευτικὸς ὁδτος νόμος, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ εἰς μέτρα, ὧν ἄμεσον ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε καὶ αὐθις νὰ νομοθετηθῇ ἡ ἀναγκαστικὴ τῶν τραπεζογραμμάτων αὐτῆς κυκλοφορία.

Τὰ κατὰ τὸ 1876 μέχρι τοῦ 1878 ἐν τῇ Ἀνατολῇ πολιτικά καὶ πολεμικὰ γεγονότα δὲν ἠδύνατο νὰ παρουσώσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς πολεμικὰς ἐνεργείας καὶ δράσιν ζωηρῶς ὑπὸ τῆς κα νῆς αὐτῆς γνώμης καὶ τοῦ ἐξεργηθέντος ἐν γένει Ἑλληνισμοῦ ἐπιβληθείσων.

Ἐντεῦθεν χρηματικαὶ ἀνάγκαι, ὑπὲρ ὧν ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ 1876 προσεπάθησεν ἡ Κυβέρνησις νὰ προνοήσῃ διὰ τοῦ ΦΠΓ' ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1876 νόμου περὶ δανείου δέκα ἑκατομμυρίων δι' ἐκτάκτους ἀνάγκας τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ὑπηρεσίας, δι' ἑτέρου δὲ νόμου τῆς 7 Μαρτίου 1877 ἠύξῃσε τὸ ποσὸν τῶν δυναμένων νὰ ἐκδοθῶσιν ἐντόκων γραμματίων εἰς 9,000,000. Ἀλλὰ τὸ δάνειον τῶν δέκα ἑκατομμυρίων ἐν μέρει μόνον ἐκαλύφθη, ἐνῷ αἱ φαρδαίως ὀγκοῦμεναι ἀνάγκαι τῶν πολεμικῶν παρασκευῶν καὶ τῶν ἀπαιτουμένων χρηματικῶν πόρων. Προήλθεν ἐπομένως ἡ Κυβέρνησις εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ τὴν Ἰονικὴν Τράπεζαν, αἰτίνας κατέληξαν εἰς τὴν μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Τραπεζῶν ὑπογραφῆν τῆς ἀπὸ 19 Ἰουνίου 1877 συμβάσεως, δι' ἧς ἀναστελλομένης τῆς ἐξαργυρώσεως καὶ διασσομένης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμμάτων αὐτῶν, τῶν μὲν τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς ἐντὸς τῆς Ἑπτανησού, τῶν δὲ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ ἐπιλοίπου Κράτους, ἐδάνειζον τῇ Κυβερνήσει ἡ μὲν Ἐθνικὴ δεκατέσσαρα ἑκατομμύρια καπιτῶν δοκιμῶν, ὧν ἑπτὰ εἰς μεταλλικόν, ἡ δὲ Ἰονικὴ ἕξ ἑκατομμύρια, ὧν τρία εἰς μεταλλικόν.

Συγχρόνως δ' α. Β. Διατάγματος τῆς 19 Ἰουνίου 1877, ἀναστέλλετο ἡ ἐξαργυρώσις καὶ διετάσσετο ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζογραμμάτων μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου 1877, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐψηφίζετο ὁ ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1877 ΧΚΖ' νόμος περὶ δανείου εἰκοσίων ἑκατομμυρίων καὶ ἐκυροῦτο διὰ μὲν τοῦ ἀπὸ 29 Ἰουνίου 1877 ΧΛΑ' νόμου ἡ μετὰ τῶν Τραπεζῶν σύμβασις, διὰ δὲ τοῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ΧΛΒ' νόμου τὸ ἀπὸ 19 Ἰουνίου περὶ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας Β. Διατάγμα. Διὰ τοῦ ἀρθρου 4 τῆς μετὰ τῶν Τραπεζῶν συμβάσεως ὀρίζετο συνάμα ὅτι, διαρκούσης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἡ μὲν Ἐθνικὴ Τράπεζα ἠδύνατο νὰ ἔχῃ εἰς κυκλοφορίαν γραμμάτια τραπεζικὰ μέχρι 47 ἑκατομμυρίων, ἡ δὲ Ἰονικὴ μέχρι 12 ἑκατομμυρίων κατ' ἀνώτατον ὄρον.

Ἀλλ' αἱ χρηματικαὶ τοῦ Κράτους ἀνάγκαι ταχέως ἔβωκαν ἀφορμὴν εἰς νέαν μετὰ τῆς Τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους σύμβασιν, τὴν ἀπὸ 7 Νοεμβρίου 1877, δι' ἧς τὸ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δάνειον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἠύξθη ἀπὸ 14,000,000 εἰς 21,000,000 ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 7,000,000, ὡς καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην σύμβασιν, ἡ Κυβέρνησις ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ ὡς μεταλλικόν. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν αἱ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καταβολαὶ τῆς Τραπεζῆς πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ δανείου ἦσαν κατώτεραι τῶν 14,000,000, ὀρίζετο ἀνώτατος ὄρος κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων 59000000.

Ἐφ' ὅσον δὲ ἐπραγματοποιούντο καταβολαὶ πέραν τῶν 14,000,000 μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὅλου ποσοῦ τοῦ δανείου τῶν 21,000,000, ἐπὶ τοσοῦτον ἤρξατο τὸ ἀνώτατον ὄρον τῆς κυκλοφορίας χωρὶς νὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 66,000,000.

Συνάμα ἐπεβάλλετο τῇ Τραπεζῇ ἡ ὑποχρέωσις νὰ ἔχῃ μεταλλικὸν ἀποταμίευμα οὐχὶ κατώτερον τῶν 12,500,000 δραχμῶν. Αἱ εἰς μεταλλικὸν ὅμως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ λογαριασμῷ τοῦ δανείου χορηγήσεις τῆς Τραπεζῆς ἤθελον λογίζεσθαι ὡς ἀποτελοῦσαι μέρος τοῦ ἀποταμιεύματος, κατ' ἴσον ποσὸν ἐλαττωμένου τοῦ ἀνωτάτου ὄρου κυκλοφορίας γραμματίων 66,000,000 δρχ.

Διετηροῦντο ἀφ' ἑτέρου ἐν ἰσχύϊ διὰ τῆς νέας ταύτης συμβάσεως ἐκ τῶν πρὸ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας συμβάσεων διατάξεις τινεὶ σχετικαὶ τῇ ἀναλογίᾳ τοῦ παθητικοῦ πρὸς τὸ μετοχικὸν καὶ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ τῇ ἐν γένει τοῦ παθητικοῦ ἀντιπροσωπεύσει.

Καὶ αὐθις ὁμοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1878 ἡ Κυβέρνησις διὰ νέας συμβάσεως ἀπὸ 29 Ἰανουαρίου, κυρωθείσης διὰ τοῦ ΧΟΖ' Νόμου τῆς 25 Ἰανουαρίου 1878 ἠύξῃσε τὴν πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφειλὴν αὐτῆς διὰ δανείου δέκα ἑκατομμυρίων, κατ' ἴσον ἀύξηθέντος ποσὸν τοῦ ἀνωτάτου ὄρου κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμμάτων, κατὰ δὲ τὰς λοιπὰς αὐτῆς διατάξεις μὴ τροποποιηθείσης τῆς ἀπὸ 7 Νοεμβρίου 1877 συμβάσεως.

Κατὰ Μαίον δὲ τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ συμβάσεως ἀπὸ 18 Μαΐου 1878, ἡ Κυβέρνησις ἐπαγομένη νὰ εὖρῃ νέους πόρους ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς, συνεφώνησε μετὰ τῆς Τραπεζῆς τὴν ὑπὸ ταύτης ἀναδοχὴν τοῦ ἐκ δρχ. 2,262,443 ἀδιασέτου ὑπολοίπου τῶν ὁμολογιῶν τοῦ διὰ τῶν Νόμων τῆς 17 Δεκεμβρίου 1876 καὶ ἀπὸ 17 Μαρτίου 1877 ψηφισθέντος δανείου τῶν 10 ἑκατομμυρίων, συνομολογηθέντος συνάμα ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξουήσεως τῶν ὁμολογιῶν τούτων, εὐθύς δ' ὡς κυρουμένης τῆς συμβάσεως διὰ νόμου, ἤθελεν ἐπιτραπῆ τῇ Κυβερνήσει νὰ λάβῃ ἴσον ποσὸν εἰς δάνειον παρὰ τῆς Τραπεζῆς κατὰ τοὺς ὄρους τῶν προηγουμένων ἐπὶ ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ δανείων. Εἰς τὸ δάνειον δὲ τοῦτο προσετέθη ἕτερον ἐκ δρχ. 5 ἑκατ. συνομολογηθὲν διὰ συμβάσεως μετὰ τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1878. Ἀμφοτέρων δὲ τῶν συμβάσεων τούτων κυρωθείσων διὰ νόμου τῆς 7 Δεκεμβρίου 1878, ἡ πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφειλὴ τῆς Κυβερνήσεως ἠύξῃσε κατ' ἴσον τοῖς ἀνωτέρω δανείοις ποσὸν, συνάμα δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ ποσὸν καὶ ὁ ἀνώτατος ὄρος κυκλοφορίας τραπεζογραμμάτων. Οὕτω κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως χρήσεως πάντων τῶν ἀνωτέρω δανείων (ἐκτὸς ποσοῦ δρχ. 2 ἑκατ. περίου) καὶ τῆς πραγματοποιήσεως ἐκ τούτων εἰς μεταλλικὸν δρ. 5,891,498.45, ὁ ἀνώτατος ὄρος, εἰς ὃν ἐπετρέπετο ν' ἀνέλθῃ ἡ κυκλοφορία τῶν γραμματίων, ἦτο τῇ 31 Δεκεμβρίου 1878 δρχ. 75 ἑκατομ. περίου. Ἐν τούτοις ἡ Τράπεζα, καίτοι ἠλάττωσε κατὰ Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸν τόπον τῆς προεξοφλήσεως διὰ τὰς κυρωτέρας τοῦ τόπου ἀγορᾶς ἀπὸ 8 ο/ο εἰς 7 ο/ο, πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν, ὅπως περιούσιον ἐντὸς τῶν ἐφικτῶν ὀρίων τὴν κυκλοφορίαν τῶν τραπεζικῶν αὐτῆς γραμματίων, ἥτις κατὰ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν τῆς 31 Δεκεμβρῶ τοῦ 1878 ἀνῆρχετο εἰς δρχ. 60,500,000 περίου, ἥτοι εἰς ποσὸν κατὰ 14,500,000 περίου ἐλάττων τοῦ ἀνωτάτου ὀρίου κυκλοφορίας. Διὰ τούτου προσεπάθησεν ἡ Διοικησις τῆς Τραπεζῆς καθ' ἃ ἐν τῷ ἀπολογισμῷ αὐτῆς πρὸς τοὺς μετόχους τοῦ ἔτους 1878 ὑπέβαλε, ν' ἀνακόψῃ, ὡς καὶ ἐν μέρει κατώρυσσε, τὴν ὑπερβολικὴν τοῦ συναλλάγματος ὑπερτίμησιν.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

Τὸ ἔτος 1879 εἶνε κατὰ τοῦτο ἀξιοσημείωτον, ὅτι κατ' αὐτὸ ἤρξατο, οὕτως εἰπεῖν, ἡ περίοδος τῶν ἐξωτερικῶν τοῦ Κράτους δανείων. Μετὰ τὴν τακτοποίησιν διὰ συμβιβασμοῦ τῶν δανείων τοῦ 1821 καὶ 1825, δὲν ὑρίσταντο κώλυμα ὅπως μὴ ἀναπετασθῶσι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα αἱ πύλαι τῶν Ἐξωτερικῶν χρηματιστηρίων, ὁ δὲ Νόμος τῆς 3ης Ἰανουαρίου 1879 ἐπέτρεψε τὴν ἐκδοσιν καὶ ἐκάνοντα τοὺς ὄρους δανείων ἐξήκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων, ὀριζόμενον συνάμα διὰ τοῦ ἀρθρου 12ου τοῦ Νόμου τούτου, ὅτι «τὰ ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ δανείου τούτου εἰσπραττόμενα χρήματα, κατατιθέμενα ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἤθελον διατεθῆ πρὸ παντος πρὸς ἄρον τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν γραμματίων τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς καὶ Ἰονικῆς, τα δὲ λοιπὰ ἤθελον διατεθῆ εἰς δάνειον μέχρις ὀκτὼ ἑκατομμυρίων εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἐθνικῆς ὀδοποιίας καὶ μετὰ τοῦτο τὸ ὑπόλοιπον εἰς ἄλλας ἀνάγκας τοῦ Κράτους. Τῷ ὄντι δὲ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τούτου ἐπραγματοποιήθη, διὰ συμβάσεως ἀπὸ 2)14 Ἀπριλίου 1879 μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν «Comptoiri d'Escompte de Paris», Α. Συγγροῦ καὶ Γ. Κορωνοῦ, ἀφ' ἑτέρου δάνειον ἐξήκοντα ἑκατομμυρίων, παραγορηθείσης ὡς ἐγγυήσεως τῆς Τραπεζῆς δι' ἑτέρας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συμβάσεως, τῆς ἀπὸ 28ης Ἀπριλίου 1879, νὰ παραλαμβάνῃ τὰς ὑπὸ τῶν ταμῶν τοῦ Δημοσίου παραδιδόμενας αὐτῇ ὑπεγγύους τῶ δανείων εἰσπράξεις ἐκ πωλήσεως χαρτοσήμων καὶ ἐκ τούτων νὰ διαβιβάζῃ πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις Προεξοφλητικὴν Τράπεζαν τὰ ἐκαστοτε πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ εἰρημένου δανείου ἀναγκαζοῦντα ποσά, ταῦτο δ' ἐνευ προμηθείας τινός, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κρινάσης ἐπιβαλλόμενον αὐτῇ, ὡς ἐν πλείταις περιστάσεσι, νὰ μὴ ἐπιδιώξῃ ἰδίαν ὠφέλειαν,

προκειμένου περί δίνετον ὑπὲρ τόσῳ προφανοῦς γενικοῦ συμφέροντος συνομολογηθέντων, ἀφοῦ ὡς κύριος σκοπὸς αὐτοῦ ὄριζετο ἡ ἄρσις τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας.

Ἄτυχος ὁ σκοπὸς οὗτος δὲν ἐπιτεύχθη, ματαωθείς ὑπὸ τῶν καὶ αὐτῶς ἀναφυσῶν πολιτικῶν περιστάσεων, αἰτίνας κατέληξαν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ποσοαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς μέχρις Ἀράχθου Ἡπείρου. Ἄλλ' ὅπως δήποτε ἡ νομισματικὴ ἐν γένει καὶ ἡ τῆς Τραπεζῆς ἰδίᾳ κατάστασις ἐβελτιώθησαν, καταβληθειῶν αὐτῇ μέχρις ἡμερῶν τοῦ Δεκεμβρίου 1879 ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς μεταλλικὸν μετ' ἄραχμῶν 6,772,746, εἰς τραπεζικὰ δὲ γραμμάτια δραχμῶν 21,010,062. Μετὰ τὰς καταβολὰς δὲ ταύτας παρέμεινε το δημοσίον ὀφείλον τῇ Τραπεζῇ μόνον δραχμῶν 11,585,446 εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Ὁ δὲ κατ' ἀκολουθίαν τῆς πληρωμῆς ὑπὸ τοῦ Δημοσίου πρὸς τὴν Τραπεζὴν ὀλοκλήρου τῆς εἰς μεταλλικὸν ὀφείλης, ὑπὲρ τῆς παλιν αὐτῆς εἰς τὴν δυνάμει τῶν συμβάσεων περὶ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας υποχρέωσιν, ὅπως διακοσμήσῃ ταύτης διατηρῆ ἐν τῷ ταμείῳ αὐτῆς κατ' ἐλάχιστον ὄρον μεταλλικὸν ἀρχαμῶν 12,500,000, ὑποχρέωσιν, ἣν καὶ πέραν τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐτήρησεν ἡ Τράπεζα, ὡς ἐξαγεται ἐκ τοῦ ἰσολογήσου αὐτῆς τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1879, ἐν ᾧ ἀναγράφεται μεταλλικὸν ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῆς δραχμῶν 19,123,171, συνάμα δὲ περιέστειλεν αὐτῇ κατὰ τὸ δυνατόν μετρον τὴν κυκλοφορίαν τῶν τραπεζογραμματίων αὐτῆς, ἀνερχομένων ἐν τῷ αὐτῷ ἰσολογήμῳ εἰς δραχμῶν 51,510,878, ἐνῶ κατὰ τὰς περὶ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας συμβάσεις ἐδικαιούτο εἰς κυκλοφορίαν δραχμῶν 56,585,446, ἥτοι 45,000,000 δι' ἴσιον λογαριασμὸν πλέον τῶν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ὀφειλομένων εἰς τραπεζογραμματία δραχμῶν 11,585,446.

Καὶ οὐ κατωρθώθη μὲν ἡ ἐκ τῶν πόρων τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων ἄρσις τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, οὐχ ἦτιον ὅμως αἰ πρὸς τοῦ ὁ προσάβηται ἐξηκολούθησαν κατὰ τὸ πρότερον τῶν ἐπομένων ἐτους 1880 ἐξάμηνον ὑπὸ τῶν διαδεχθειῶν ἀλλήλας Κυβερνήσεων, τῆς κοινῆς γνώμης ἀδημονούσης ἐπὶ τῇ πατατεινόμενῃ διαρκείᾳ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας καὶ ἐπιτακτικῶς ἀπειλούσης τὴν ἄρσιν αὐτῆς. Ἄλλὰ τὸ Κράτος ἐστερεῖτο τῶν πρὸς τοῦτο χρηματικῶν πόρων, ὡς ἐκ τῶν ὑφισταμένων δὲ οικονομικῶν καὶ πολιτικῶν αἰτιῶν καὶ τῆς προσοφίτου ἐπὶ εἰς ἄλλας τοῦ Κράτους ἀνάγκας διαθέσεως μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων, τοῦ πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας συνομολογηθέντος, αἱ περιστάσεις δὲν ἦσαν εἰνοϊκῆς πρὸς συνομολογησὶν ἐξωτερικοῦ δανείου. Ἐπεξητιῆθη ἐπιμένως ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἡ ἀρωγὴ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, γενομένη δὲ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ προτάσεων κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1880 περὶ συνομολογήσεως λαχειοφόρου δανείου 60 ἑκατομμυρίων πραγματικοῦ κεφαλαίου, ὑπεγράφη μεταξὺ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀντιπροσώπου ὀνόματι κερ. λαϊοῦ ἐν οἷς καὶ ἡ Γαλλοαίγυπτιακὴ Τράπεζα ἡ ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου 1880 προκαταρκτικὴ σύμβασις περὶ τοῦ λαχειοφόρου δανείου, ἧς ὅμως ἡ ἰσχύς ἠρητῆ ἀπὸ τῆς ἐγκρίσεως τῆς ὀριστικῆς συμβάσεως ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς καὶ ὑπὸ τῆς ὑπάρχουσας τῶν κεφαλαίων. Ἐπελθούσης ἐν τοῖς τῇ 10 Μαρτίου 1880 κυβερνητικῆς μεταβολῆς, ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων τῆς νέας Κυβερνήσεως ὑπέστη νὰ προκαλέσῃ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψήφισιν τοῦ Νόμου τῆς 18 Ἀπριλίου 1880 περὶ συνομολογήσεως δανείου 21.000.000 φράγκων πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων, ἀφοῦ ἦδη ἡ Ἐθν. Τράπεζα διὰ τῆς ὑπογραφῆς τῆς μετὰ τῆς «Γαλλοαίγυπτιακῆς Τραπεζῆς» συμβάσεως περὶ ἀναδοχῆς ὑπὸ ταύτης τοῦ ἐκδοθησομένου λαχειοφόρου δανείου (αἱ περὶ τούτου ἀντιλλαγείσαι ἐπιστολαὶ φέρουσι χρονολογίαν ἡμετέρας τῇ 19 Ἀπριλίου 1880) εἶχεν ἀσφαλίσει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων τοῦ περὶ ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας Νόμου καὶ εἶχεν ἀναγγεῖλαι τοῦτο δι' ἐγγραφῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.



Ἀντιπροσθέντων, ἐν τοῖς τοῖς, ὡς εἶπομεν, ὑπὸ τῶν περιστάσεων περὶ τὰ τέλη τοῦ ἐτους 1880, τῶν περὶ ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας σχεδίων, ἡ Διοίκησις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἠρέσθη νὰ ἀναφέρῃ ἐν τῷ πρὸς τὴν τακτικὴν τῶν μετόχων Συνέλευσιν τοῦ 1881 ἀπολογισμῷ τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1880 ἐτέρως, συντρέχοντα τῇ ἐκδοσὶ τοῦ λαχειοφόρου δανείου λόγους, διὰ τῶν ἐπομένων: «Διὰ τοῦ δανείου τούτου εἰσάγουμεν ἐν τῷ τόπῳ σπουδαίον ποσὸν εἰς μεταλλικὸν καὶ ἀπεκτησάμεν τὸ μέσον, ὅπως ἀναποκοιδώμεν ἐπικρῶς εἰς τὰς πολλὰς αἰτήσεις δανείων, ἐνπιποθηκῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν πρὸς ταῦτα ἀφομοιωθέντων εἰς ἀνάγκας συγκοινωνίας καὶ ἄλλας παραγωγικὰς χρήσεις». Καὶ προσετέθη μὲν ἡ ἐργασία τῶν χορηγήσεων εἰς δήμευς καὶ ἄλλα πρόσωπα μεταγενεστέρως τῇ συνομολογήσει τοῦ λαχειοφόρου δανείου, ἥτοι ἀπὸ τοῦ ἀρθρ. 8 τῆς ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1880 κυρωθεῖσης συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ἡ προσήκον αὐτῇ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς εἶχεν ἤδη ἐγκριθῆ ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 8 Μαΐου 1880, ἐν ἣ ἐνεκρίθη συνάμα ἡ ὑπὸ τοῦ Γεν. Συμβουλίου ἀποφασισθεῖσα ἐκδοσις διακλήσῃ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς μετόχων, ὡς μέσον περιστολῆς τοῦ ποσοῦ τῶν κυκλοφορούντων τραπεζικῶν γραμματίων πρὸς ὑποβοήθησιν τῆς ἄρσεως.

Ὁ δὲ προπαρασκευασθεῖσης τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς διὰ τοῦ συνομολογηθέντος λαχειοφόρου δανείου εἰς μεταλλικὸν, ὅπως παρῶσα

τῇ Κυβερνήσει τὰ μέσα πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας καὶ ψηφισθέντος τοῦ Νόμου τῆς 18 Ἀπριλίου 1880 περὶ συνομολογήσεως δανείου ἐκ φρ. 21,000,000 πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἠδυνήθη ἡ Ἐθν. Τράπεζα νὰ συνομολογήσῃ μετὰ τοῦ Κράτους τὴν ἀπὸ 3 Μαΐου 1880 σύμβασιν δι' ἧς:

Α') Ἐκ τῶν 42,000 ὀμολογιῶν, ὧν ἐκάστη ἐπιμάτο δραχμῶν νέων 500 ἐπὶ τόκῳ ἐτήσιῳ 6 ο/ο τοῦ ἐκδοτέου διτάμει τοῦ νόμου τῆς 18 Ἀπριλίου 1880 Ἐθνικοῦ δανείου, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀνεδέχετο 35,697 ὀμολογίας εἰς τὴν πραγματικὴν τῆς ἐκδόσεως τιμὴν τῶν 425 ν. δραχμῶν, συμψηφισμένου τοῦ ἀντιτίμου τῶν ὀμολογιῶν ταύτων ἀπέναντι τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Συνάμα ἡ Ἐθν. Τράπεζα ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ διαθέσῃ τὰς ὑπ' αὐτῆς ἀναδεχθείσας ὀμολογίας ἐπὶ μίαν ἐξαμηνίαν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1881, εἰ μὴ μόνον κατ' αἰτήσιν καὶ διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως.

Β') Πάν τυχὸν ὑπόλοιπον (μετὰ τὸν ἀνωτέρω συμψηφισμὸν) τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τραπεζὴν χρέους ἠθέλει ἐξοφληθῆ τῇ 31 Δεκεμβρίου 1880, ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1881 ἀιρομένης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων.

Τὴν σύμβασιν δὲ ταύτην ἐνέκρινεν ἡ Γενικὴ τῶν μετόχων Συνέλευσις ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 8 Μαΐου 1880, ἐν ἣ συνάμα ἀπεφάσισε καὶ περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Διοικήσεως προταθείσας ἐκδόσεως ἐν ἀνάγκῃ διακλήσῃ τῶν μετόχων, ἐγκρίσασα καὶ τοῦτο τὸ μέτρον.

Τὰς ὑπολοίτους 6,303 ὀμολογίας τοῦ δανείου τῶν 21,000,000 ἀνεδέχετο ἡ Ἰονικὴ Τράπεζα, ἐπὶ συμψηφισμῷ ἐπίσης τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. ἀιρομένης καὶ τῆς τῶν τραπεζικῶν αὐτῆς γραμματίων ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1881.

Ὁ δὲ διὰ τοῦ μεταλλικοῦ, ὅπερ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐπέροκειο νὰ προμηθευθῆ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ λαχειοφόρου δανείου, ἠσφαλίσθη ἡ ἄρσις ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1881 τῆς ἀναγκαστικῆς τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κυκλοφορίας. Πρὸς τοῦτο ὅμως βαρέως ἡ Ἐθν. Τράπεζα ἀνεδέχθη ὑποχρεώσεις, διότι ὡς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω τῶν πολιτικῶν καὶ οικονομικῶν τῆς χώρας περιστάσεων βαρεῖς ὑπῆρξαν καὶ οἱ ὄροι, ὅφ' οὓς συνομολογήσε τὸ λαχειοφόρον δάνειον. Τὸ πραγματικὸν κεφάλαιον τοῦ δανείου ὀρίσθη εἰς 60 ἑκατομμύρια φράγκα, ὃ δὲ τόκος εἰς 6 ο/ο καὶ τὸ χρονόσημον εἰς 12 ο/ο περίπου κατ' ἔτος ἐπὶ τοῦ πραγματικοῦ κεφαλαίου, καταβλητέον εἰς ἴσας ἐξαμηνιαίας δόσεις κατὰ τὸ σύστημα τῆς συνδέτου χρεωλυσίας, συμπεριλαμβανομένων ἐν ταῖς δόσει καὶ τῶν λαχνῶν. Ἐπὶ τῇ βάσει δε ταύτη ἐξεδόθη δάνειον ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου ἐκ φρ. 72,716,400 πρὸς 4 ο/ο ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, διατιμῶμενον εἰς 181,791 ὀμολογίας ἀνωμότους ἐκ φρ. 400 ἐκάστη, ἐξοφλητέον ἐντός 44 ἐτῶν ἀπὸ τῆς πλήρους τοῦ δανείου καταβολῆς. Τὰ δύο τρίτα δὲ τῶν ὀμολογιῶν τοῦ δανείου τούτου (ἀκριβῶς 121,191 ὀμολογίας) ἀνεδέχθη ὀρισμένως ἡ ἐν Παρισίοις «Γαλλοαίγυπτιακὴ Τράπεζα» πρὸς φρ. 330 ἐκάστην ὀμολογίαν, ἐπιφυλαχθεῖσα νὰ ὀρίσῃ τὴν ἀνω τῆς τιμῆς ταύτης τῆς ἐκδόσεως, τῆς ἐπὶ πλέον διαφορῆς ὑπ' αὐτῆς κερδαίνομένης οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ποσοῦ ὀμολογιῶν, ὅπερ ἀνεδέχθη ὀρισμένως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ τυχόν ἐπὶ πλέον ἐγγραφησομένου ποσοῦ. Ἐπίσης ἡ «Γαλλο-Αἰγυπτιακὴ Τράπεζα» ἐπεφυλάσαστο τὸ δικαίωμα, ὅπως ἐντός τριῶν ἀπὸ τῆς ἐγγράφης μηνῶν δηλώσῃ ἂν ἀνεδέχεται εἰς τὴν αὐτὴν τιμὴν καὶ τὰς τυχόν ὑπολοίτους μὴ ἐγγραφείσας ὀμολογίας. Τὸ δάνειον ἐξεδόθη εἰς δημοτικὴν ἐγγράφῃ τῇ 22 Μαΐου (3 Ἰουνίου) καὶ 23 Μαΐου (4 Ἰουνίου) 1880 ἐν Ἑλλάδι παρὰ τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ καὶ τοῖς Ὑποκαταστημασιν αὐτῆς, ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῖς κ. κ. Ζαφειροπούλῳ καὶ Ζαρίφῃ, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρὰ τῇ Γαλλο-Αἰγυπτιακῇ Τραπεζῇ καὶ παρὰ τοῖς κ. κ. Συνονιδῶ, Ράλλῃ καὶ Σα καὶ ἐν Ζυρίχῃ τῆς Ἑλβετίας παρὰ τῇ «Πιστωτικῇ Ἑλβετικῇ Ἐταιρίᾳ», ἡ τιμὴ δὲ τῆς ἐκδόσεως ὀρίσθη ὑπὸ τῆς «Γαλλο-Αἰγυπτιακῆς Τραπεζῆς» εἰς φρ. 362.50 ἥτοι κατὰ φρ. 32.50 ἀνω τῆς τιμῆς, εἰς ἣν εἶχεν ἀναδεχθῆ αὐτὴ ὀρισμένως τὰ δύο τρίτα τοῦ ἐκδοθέντος δανείου. Κατὰ τὴν ἐκδοσὶν ἐνεργήσαν, ἐκ τῶν 181,791 ὀμολογιῶν, 139,286 ὀμολογίαί. ἀλλ' ἡ «Γαλλο-Αἰγυπτιακὴ Τράπεζα» μετὰ τῶν συμμετόχων αὐτῆς ἐπευσαν νὰ ἐγγράψωσι τὰς ὑπολοίτους 42,505 ὀμολογίας, οὗτο δὲ ὀλοκλήρου τὸ δάνειον ἐκαλύφθη ἐκ τῆς σχετικῆς τῆς ἐκδόσεως ἐπιτυχίας, καταδειχθείσης μὲν τῆς ὑπολήψεως, ἧς ἡ Ἐθν. Τράπεζα ἀπέλαυεν, ἀλλὰ συνάμα διότι οἱ ὄροι ἦσαν μὲν βαρεῖς, ἀλλ' ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰς περιστάσεις.

Ἄλλ' αἰ κατὰ τὴν δευτέραν ἐξαμηνίαν τοῦ 1880 γεννηθεῖσαι ἐλπίδες περὶ ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐν Βερολίῳ Συνεδρίου, αἰ καὶ αἰσῶσι, ἂν καὶ ἐν μέτρῳ μόνον ἀνυγῶς πραγματοποιηθεῖσαι, ἀλλῶν ἔδοσαν καὶ εἰς τὰ οικονομικὰ τῆς Κυβερνήσεως μέτρα τροπῆν, ἐνῶ συνάμα τῇ Τραπεζῇ ἐξ ἠφίστου ἐπεβλήθη ἐθνικοῦ καθήκοντος νὰ παρῶσα τὴν ἀρωγὴν αὐτῆς πρὸς πραγματοποίησιν τῶν Ἐθνικῶν ποθῶν. Τὰ περὶ ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας μέτρα ἐματαιώθησαν ἐπομένως. Τουναντίον δὲ συνομολογήθησαν μετὰ τῆς Τραπεζῆς διὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπὸ 8 καὶ 26 Ὀκτωβρίου 1880 συμβάσεων, δάνειον 62 ἑκατομμυρίων καλαῶν δραχμῶν, ἡ παρῶσα τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων καὶ ἡ ἀνανέωσις τοῦ προνομίου τῆς Τραπεζῆς, ἀκυρωθεῖσης διὰ τῆς αὐτῆς συμβάσεως τῆς προσηγομένης τοιαύτης ἀπὸ 3 Μαΐου 1880 περὶ δανείου 21 ἑκατομμυρ. καὶ ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἐκτακτος δὲ Γενικῆ τῶν μετόχων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Συνέλευσις, συγκληθεῖσα τῇ 9 Νοεμβρίου 1880, ἐνέκρινε τὰς ἀνωτέρω συμβάσεις, ὡς ἀναγράφεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Συνελεύσεως ταύτης, Μεθ' ὃ τοῦ κ. Προέδρου (Γ. Α. Σούτσου ἐρωτήσαντος τὴν Συνέλευσιν ἂν ἐγκρίνῃ τὴν



ΕΥΨΑΡΔΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ — ΓΑΒΡΙΗΛ

Ἐλβετός, ἐκ Γενεύης, γαλλικῆς ὁμοῦ καταγωγῆς, γεννηθεὶς ἐς Λυὸν τὸ 1775. Φιλέλλην θερμότητος, παρὰ τῶν ἀπειρῶν καὶ πολυτίμων ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς.

Ὁ πατὴρ του διετήρει μέγαν ἐμπορικὸν οἶκον εἰς Λυὸν, τὴν πόλιν ὁμοῦ ταύτην ἠγαγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ μετ' ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας του κατὰ τοὺς θρησκευτικούς διωγμούς. Ὁ Ἐυψάρδος ἀπῆρξεν ἐκ τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Λυὸν κατὰ τὴν πολιορκίαν αὐτῆς τὸ 1793, μετὰ δὲ τὴν πτώσιν τῆς ἐγκατέλειπεν αὐτήν, ἐγκαταστασθεὶς εἰς Γένουαν, ὅπου ἴδρυσεν μέγαν ἐμπορικὸν οἶκον. Τὸ 1800 τὸν εὐρίσκειν ὑπηρετοῦντα μετὰ τὸν βεῖθμον τοῦ ἀντισυνταγματάρχου ὅπου τὸν Μασσένας, πολιορκουμένον εἰς Γένουαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Αὐστριακῶν.

Τὸ 1801 μετέβη εἰς Λιβόρνον, ὅπου διεπραγματεύθη δάνειον πρὸς τὸν βασιλεῦς τῆς Ἑτρούριαις, περιδίδας μέγιστα χρηματικὰ ποσά. Τὸ 1810 ἐπανεξέτασεν εἰς τὴν Γενεύην, κατὰ τὸ 1814 δὲ ἀντεπροσώπευσε τὴν Ἑλβετικὴν Ὀμοσπονδίαν εἰς τὸ συνέδριον τῆς Βιέννης, ὅπου ἐγνώρισεν τὸν Καποδίστριαν, ἀντιπροσωπεύοντα τότε τὴν Ρωσσίαν ἐν αὐτῷ, συνδεθεὶς μετ' αὐτοῦ δια στενῆς φιλίας. Τὸ 1818 ἀντεπροσώπευσε τὸν Μέγα Δούκα τῆς Τσαρῆνης ἐν τῷ συνεδρίῳ τοῦ Ἀκτισγράνου, διορισθεὶς ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Δουκῆ σύμβουλος τῆς Αὐλῆς καὶ λαβὼν τίτλους εὐγενείας.

Τὸ 1821, ἐπιστρέψας εἰς Γενεύην, ἀφωσιώθη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα ἐφαγέντα ἤδη. Ὡς μέλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κομιτατοῦ μετέβη τὸ 1825 εἰς Παρισίους, πολιτογραφηθεὶς Ἕλληνα καὶ ἀνακηρυχθεὶς πολίτης Ἀθηναίων ὅπου αὐτῆς ἐν Ἑλλὰδι ἔθροισεν ἐλευθέρως. Εἰς Παρισίους παρεμείναν διετελεῖ ἐν ἀλληλογραφίᾳ μετὰ τῶν ἀπανταχοῦ ἐπιφανῶν φιλελλήνων, δημοτῶν μετὰ ζήλου τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα. Τὸ 1827 μετέβη εἰς Λονδίνον, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ διετίαν, καλλιεργῶν τὴν διάδοσιν τοῦ φιλελληνισμοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ σθεναρῶς ἀμυνόμενος τῶν ἑλληνικῶν δικαίων. Τὸ 1829 ἐπανεξέτασεν εἰς Παρισίους, ἐφοδιασμένος μετὰ πληρεξούσια ἐγγράφα ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια, ὅπως ἐπιτύχῃ ἐγγύησιν τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὴν σύναξιν νέου ἑλληνικοῦ δανείου. Ἀποτυχὼν εἰς τὰ διαβήματά του ταῦτα, ἀπέστειλεν εἰς Ἑλλάδα 700,000 φράγκων ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐγγυήσεως.

Ἀργότερον διὰ σειρᾶς ὑπομημάτων του ἐρωτοστάτησε παρὰ τοῖς Ἀνακτοβουλίαις τῆς Ἑυρώπης πρὸς ἐκλογὴν βασιλέως διὰ τὴν Ἑλλάδα, κατὰ δὲ τὴν Κρητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1841 κατέβαλε μεγάλας προσπάθειάς διὰ τὴν ἀναζωπύρησιν τῶν φιλελληνισμῶν τῆς Ἑυρώπης καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς μεγαλονήσου ἀπὸ τοῦ Τυρκικοῦ ζυγοῦ.

Ἀπέθανεν εἰς Ἀθήνας τὴν 6 Φεβρουαρίου 1863, ἐν ἡλικίᾳ 88 ἐτῶν, συνοδευθεὶς εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν ἀπὸ τοῦ βαθῦ πένθος ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος. Μαρμάρινος ἀνδρῆς αὐτοῦ ἔχει στηθῆ ἐντὸς τοῦ Ἀνακτορικοῦ Κήπου, μαρμαρίνη δὲ προτομὴ του κοσμεῖ τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.



Σύμβασιν, τῇ προτάσει τοῦ κ. Ξενοδόχου παρατηρήσαντος, ὅτι περὶ τῶν ὑφιστάτων συμφερόντων τοῦ ἔθνους πρόκειται, ἡ Συνέλευσις παρρησιᾶς ἐπέκρινε τὴν ὑποβληθεῖσαν σύμβασιν.

Σχεδὸν ταυτοχρόνως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις συνωμολόγησε νέον ἑξωτερικὸν δανεῖον 120 ἑκατομμυρίων φράγκων διὰ συμβάσεως ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1880, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ δανείου δὲ τούτου προκαταβολὴν τῆς ὁμάδος τῶν Τραπεζιῶν μετέσχε καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατὰ 6.000.000 φράγκα πραγματικῶ κεφαλαίου, ἀναδεχθεῖσα ὅπως ἐν καιρῷ συντηρήσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντι ἰσοτίμου ποσοῦ ὀμολογιῶν (κατὰ τὴν πραγματικὴν αὐτῶν τιμὴν) τοῦ ἐκδοθησομένου δανείου. Λεπτομερέστερον τὰ συνωμολογηθέντα διὰ τῶν ρηθεῖσάντων συμβάσεων ἀπὸ 8 καὶ 26 Ὀκτωβρίου 1880 ἔχουσιν ὡς ἀκολουθεῖς :

1) Τὸ ἀποκλειστικὸν πρὸς ἐκδόσιν καὶ κυκλοφορίαν τραπεζογραμματίων δικαίωμα τῆς Τραπεζῆς, ὅπερ ἔληξε τῇ 31 Δεκεμβρίου 1891, παρετάθη ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν, ἤτοι μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1916, ὡρίσθη δὲ ὅτι ἐπεκτείνεται ἐφ' ὅλον τὸ Κράτος, πλην τῆς Ἑσπανίης, ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς διατηρήσεως εἰκοσιπέντε ἐμμίσθων ὑποκαταστημάτων. Καὶ ἐπεξετάθη μὲν διὰ τοῦ ἀρθρ. 7 τῆς ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1880 συμβάσεως τὸ προνόμιον τοῦτο καὶ εἰς τὰς προσαρτηθησομένας ἐπαρχίας ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐντός ἑξ μηνῶν ἀπο τῆς προσαρτησεως ἰδρύσεως ἐν αὐταῖς πέντε ὑποκαταστημάτων, ἀλλ' ὁ ὅρος οὗτος ἀπληρίθη διὰ τῆς συνάμα ταύτη κυρωθείσης συμβάσεως τῆς 26 Ὀκτωβρίου 1880, παρεχωρήθη δὲ διὰ τοῦ ἀρθρ. Γ' τῆς περὶ τοῦ δανείου τῶν 120 ἑκατομμυρίων συμβάσεως εἰς τοὺς μετὰ τοῦ Δημοσίου συμβληθέντας περὶ τοῦ δανείου τούτου «τὸ δικαίωμα νὰ ἰδρῶσιν εἰς τὰς παραχωρηθησομένας τῇ Ἑλλάδι ἐπαρχίας Τράπεζαν, ἔχουσαν ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῆς ἐκδόσεως καὶ κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, ἀπολαύουσιν παντὸς δικαιώματος καὶ προνομίου παραχωρηθέντων μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος (πλην τοῦ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν γραμματίων τούτων) καὶ ὑποβαλλομένην εἰς ὅσας ὑποβάλλεται μέχρι τοῦδε ὑποχρεώσεις καὶ ἡ εἰρημένῃ Ἐθνικῇ Τράπεζᾳ. Τούτοις δὲ προσετέθη διὰ τοῦ κυρωσαντος τὴν περὶ δανείων σύμβασιν Νόμου καὶ ἡ ἐπομένη παράγραφος : «Ἡ συσταθεῖσα ἐν ταῖς προσαρτηθησομέναις ἐπαρχίαις Τράπεζα ὑποβάλλεται εἰς πάσας τὰς μέχρι τοῦ νέου διὰ συμβάσεων ἢ νόμων ὑποβαλλόμενας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὑποχρεώσεις, ἐπομένως καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ τεταρτημορίου τῆς προκλιπτοῦσης ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων ὡφελείας ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1892». Ἐπὶ τῇ βάσει τούτων συνέστη «Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἡπειροθεσσαλίας», εἰς τὴν ἰδρῶσιν τῆς ὁποίας συμμετέσχε καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, καθ' ἣν ἀναλογίαν μετέτρεξε τὸ δανεῖον τῶν 120 ἑκατομμυρίων, ἤτοι κατὰ 6.026 μετοχάς, ἃς ὅμως ἐξελείψεν ἐπ' ὠφελείᾳ ὀχρ. 100 κατὰ μετοχὴν (ἐκτός μόνον 500 μετοχῶν, πωληθεισῶν καὶ τούτων βραδύτερον).

2) Ὁ τόκος τῶν πρὸς ἰδιώτας χορηγομένων δανείων ἠλαττώθη εἰς 7 οἶο ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου προνομίου, οἱ δὲ δανειζόμενοι παρὰ τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τριετησίαις γραμματίαις, ἀπληρίθησαν τῆς υποχρεώσεως τοῦ νὰ εἶναι εἰς ἐξ αὐτῶν ἐγκατεστημένους ἐν τῇ πόλει, ἐνθα ἔδρευε τὸ ἐνεργεῖν τῆν προεξόφλησιν Ἐποκαταστήμα.

3) Συνωμολογήθη ἡ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ νέου προνομίου συμμετοχὴ τοῦ Κράτους κατὰ 25 τοῖς ἑκατὸν εἰς τὰς ὠφελείας τὰς προκλιπτοῦσας τῇ Τραπεζῇ ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν αὐτῆς γραμματίων, ἀραιεῖται τοῦ ποσοῦ τοῦ καλυπτομένου ὑπὸ τοῦ μεταλλικοῦ τῆς Τραπεζῆς ἀποταμιεύματος καὶ τοῦ μεταλλικοῦ τοῦ χορηγηθέντος τῇ Κυβερνήσει εἰς δάνειον ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων. Ἐν ἀρθρῷ δὲ Γ' τῆς ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1880 συμβάσεως ὡρίσθη λεπτομερῶς ὁ τρόπος τῆς ἐξευρέσεως τῆς ὠφελείας ταύτης.

4) Προσετέθη εἰς τὰς ἐργασίας τῆς τραπεζῆς ἡ χορήγησις δανείων, ἐπ' ἀνωτάτῳ ὄρῳ τῶν 7 οἶο, εἰς τοὺς δήμους, εἰς τὰς λιμενικὰς ἐπιτροπὰς, εἰς τὰ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας καὶ ἐν γένει εἰς πᾶν νομικὸν πρόσωπον ἔχον ἐκ τοῦ νόμου εἰδικὰς προσόδους ἐπὶ ἐκχωρήσει δημοτικῶν ἢ λιμενικῶν ἢ ἄλλων ἐκ τοῦ νόμου εἰδικῶν προσόδων.

5) Ὑποχρεώθη ἡ Τράπεζα νὰ μεταβιβάσῃ ἀνεξόδως εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον ὅσα χρήματα ἤθελον παραδίδεσθαι ἀπὸ τοὺς ταμίαις καὶ τοὺς τελωνίας τοῦ Κράτους εἰς τὰ Ἐποκαταστήματα αὐτῆς καὶ νὰ ἐκδίδῃ ἀνευ προμηθείας τινὸς ἐπιταγὰς ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῶν Ἐποκαταστημάτων αὐτῆς, καθ' ὅσον ὑπάρχουσι παρ' αὐτοῦ διαθέσιμα χρήματα.

6) Ἀκυρωθεῖσης τῆς ἀπὸ 3 Μαΐου 1880 Συμβάσεως μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς περὶ ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ὡρίσθη ὅτι ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐξαργυρώσεως καὶ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρῶν 8 τῆς ἀπὸ 19 Ἰουλίου 1877 συμβάσεως θέλουσιν ἐξακολουθεῖν, ἕως οὗ ἡ Κυβέρνησις ἀποδώσῃ εἰς τὴν Τράπεζαν ὅσας ὀφειλὰς τῆς νέας συμβάσεως καὶ τῶν προηγουμένων σινομολογηθέντα δάνεια. Συνάμα ἡ Τράπεζα ἐχορήγησε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δάνειον εἰς τρεχούμενον λογαριασμὸν εἰκοσιπέντε ἑκατομμυρίων καλαίων δραχμῶν εἰς μεταλλικὸν καὶ εἰκοσὶν ἑπτὰ ἑκατομμυρίων εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια, ἀνεδέχθη δὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ χορηγήσῃ τῇ Κυβερνήσει κατὰ τὴν 1 Αὐγούστου 1881 ἢ βραδύτερον, κατὰ βούλησιν τῆς Κυβερνήσεως, ἕτερον δάνειον ἐκ δέκα ἑκατομμυρίων καλαίων δραχμῶν κατ' ἀνάτατον ὄρον τῆς ἐγγράμῃ τῆς Τραπεζῆς πρὸς σινομολόγησιν τοιούτου δανείου, ἀραιεῖται τῇ Τραπεζῇ τῆς ἐπιλογῆς μεταξὺ τῆς χορηγῆ-

σεως τοῦ δανείου ἢ τῆς ἐγγράμῃς.

7) Ἐκανόνισθη ὅτι, διαρκούσης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, τὸ ποσὸν τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων, πλην τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὀφειλομένων, καὶ τὸ ποσὸν τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ ἀτοκῶν καταθέσεων ὁμοῦ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῶσι τὸ τριπλάσιον τοῦ μεταλλικοῦ ἀποταμιεύματος, λογιζομένου ὁμοῦ ὡς μέρους τοῦ ἀποταμιεύματος τούτου τοῦ ποσοῦ τοῦ ὀφειλομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς μεταλλικὸν ἐκ τῶν εἰς μεταλλικὸν δανισθέντων αὐτῇ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς εἰς τρεχούμενον λογαριασμὸν 25 ἑκατομμυρίων. Πᾶσα ἕτερα περιοριστικὴ διάταξις τῶν καταστατικῶν τῆς Τραπεζῆς Νόμων, ὡρίσθη ὅτι θὰ ἀργῇ, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία. Ἐκτός τούτων διὰ τοῦ ἀρθρῶν 13 τῆς ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1880 συμβάσεως ἐχορηγήθη τῇ Τραπεζῇ τὸ φορολογικὸν πλεονέκτημα, ὅτι διαρκούντος τοῦ χρόνου τοῦ προνομίου αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ἀεθρῇ ἢ ἡδὴ ἐπιβαρύνουσα αὐτὴν φορολογία, οὔτε νὰ ἐπιβληθῶσιν αὐτῇ νέοι φόροι. Πρόνοια ἐπαγορευθεῖσα ἐκ τῆς ἐν ἔτει 1877 γενομένης, ἐπὶ τὸ πρόσχημα φορολογίας, δημοτικῆς ἀποείρας καὶ πλεονέκτημα πλέον ἢ ἐπαικῶς αἰτιολογούμενον ἐκ τῆς σινομολογηθείσης, ὑπὸ τὸν τύπον συμμετοχῆς τοῦ Κράτους εἰς τὰ κέρδη, εἰδικῆς φορολογίας.

Ἐπίσης ἐπετεράθη τῇ Τραπεζῇ νὰ κυκλοφορῇ δεκάδραγμα τραπεζογραμματία μέχρι δώδεκα ἑκατομμυρίων, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία, μέχρι δὲ τεσσάρων ἑκατομμυρίων μετὰ τὴν ἄρσιν αὐτῆς (ἀρθρ. 16 Συμβ. 8 Ὀκτωβρίου 1880).

Ἐν τέλει ἐχορηγήθησαν τῇ Τραπεζῇ δύο βελτιώσεις τοῦ δικονομικοῦ ἡμῶν νόμου (ἀρθρ. 14 καὶ 15 Συμβ. 8 Ὀκτωβρίου 1880), ἤτοι ἡ ἀπόλυτος μὲν ἀπαγόρευσις ἀναστολῆς ἐκτελέσεως ἐπὶ τῇ βάσει διεκδικητικῆς ἀναγκῆς τρίτου, ἐν ταῖς λοιπαῖς δὲ περιπτώσεσιν ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀναστολῆς ἀνευ ἀποφάσεως τοῦ ἀρμοδίου πρωτοδικείου, καὶ τὸ δικαίωμα ὁσᾶκις γίνεται κατάσχαις παρ' αὐτῇ ὡς τρίτῳ νὰ προσαγάγῃ καὶ βραδύτερον τῆς δηλώσεως, μέχρι τῆς ἐπ' ἀφραταρῆφ συζητήσεως τῆς κατὰ τῆς δηλώσεως γενομένης ἀνακοπῆς, τὰ πρὸς ἐπιστήρεϊν τῆς δηλώσεως ἢ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἀνακοπῆς δικαιολογητικὰ ἐγγράφα, πλεονέκτημα, ὅπερ βραδύτερον ὁ Νόμος ΚΖ' τῆς 20 Μαρτίου 1881 ἐπέξετεινεν εἰς πάντα ἐν γένει διάδικον, προκειμένου περὶ δημοσίων ἐγγράφων ἢ ἰδιωτικῶν ἔχοντων βεβαίαν χρονολογίαν.

Οὕτω τὸ ἔτος 1880 ἠπῆρξεν ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἐν τῷ βίῳ τῆς Τραπεζῆς.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν κατὰ τὸ 1880 συμβάσεων ἤρχισαν προκύπτουσι ὡς εἰκὸς μόνον κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος. Κατὰ τοῦτο ἔσπευσε τὸ Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς χορηγηθείσης ἐν ἔτει 1873 ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων ἀδείας νὰ ἀναβιβάσῃ εἰς εἰκοσι καὶ ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐμμίσθων Ἐποκαταστημάτων διὰ τῆς ἀπὸ ἀμίσητος εἰς ἑμίσθη τραπεζῆς τεσσάρων ἐξ αὐτῶν ἐκτελεσθείσης οὕτω τῆς ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς διὰ τοῦ ἀρθρ. 7 τῆς ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1880 Συμβάσεως ἀναληφθείσης ὑποχρεώσεως περὶ διατηρήσεως 25 Ἐποκαταστημάτων κατ' ἐλάχιστον ὄρον. Ἀλλὰ πολλῶν αἰτήσεων ὑποβληθεισῶν τῇ Τραπεζῇ ἐκ τῶν προσαρτηθεισῶν ἐπαρχιῶν τῆς Θεσσαλίας καὶ Ἡλείου, τῇ θερμῇ δὲ καὶ τῆς Κυβερνήσεως συστάσει, ἡ Τράπεζα ἀπεφάσισε τὴν ἐν ταῖς αὐταῖς συστάσειν τριῶν Ἐποκαταστημάτων, ἤτοι ἐν Βόλῳ, Λαρίσσει καὶ Ἀργεῖ, ἐπιτραπέισαν διὰ Β. Διατάγματος ἀπὸ 31 Ὀκτωβρίου 1881.

ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τῆς Α'. ἑξαμηνίας τοῦ 1881 κατὰ πρῶτον ἀναγράφονται τὰ εἰς δήμους καὶ ἕτερα νομικὰ πρόσωπα δημοσίας τάξεως δάνεια διὰ ποσὸν δραχμῶν 4.995.789. Ἐν τέλει δὲ τοῦ ἔτους 1881 εὐρισκομεν τὰς πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφειλάς τοῦ Κράτους οὐσιαστικῶς πηξήμενας καὶ ἀνερχομένας εἰς τὰ ἑξῆς ποσά.

| | |
|-------------------------------------|--------------------|
| | 31 Δεκεμβρίου 1881 |
| Ὀμολογία τοῦ Δημοσίου | 28.299.921.64 |
| Ἰδιαιτέρα δάνεια Κυβερνήσεως | 2.078.698.58 |
| Δάνειον ἀναγκ. κυκλ. εἰς μεταλλικὸν | 21.985.681.72 |
| » » τραπεζογραμ. | 48.772.268.88 |

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἡ Τράπεζα συνέδραμεν εἰς τὸ ἔργον τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, μετασχοῦσα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην διὰ κεφαλαίου 500.000 φράγκων. Καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1882 δὲν ἰστέρησεν ἐν τῇ δράσει αὐτῆς ἡ Τράπεζα. Οὕτως ἀντὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐν ἔτει 1881 ληφθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ ἰδρύσεως Ἐποκαταστημάτων ἐν Λαρίσσει Ἀργεῖ καὶ Βόλῳ, ἔκρινε προτιμότερον, ἀναμεινύουσα τὴν τακτοποίησιν ἐν ταῖς νέαις ἐπαρχίαις τῆς περὶ τὴν κυριότητα καὶ τὰ πραγματικὰ δικαιώματα νομοθεσίας, νὰ δεχθῇ τὴν πρότασιν τῆς νεοσυστάτου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, ὅπως ἀναβῆλῃ μὲν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐπὶ τριετίαν τὴν σύστασιν τῶν λόγῳ Ἐποκαταστημάτων, μετὰσχῆ δὲ τῶν κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα χορηγηθησομένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἐνυποθήκων δανείων. Ἡ συμμετοχὴ δὲ αὐτῆς σινομολογήθη ὑπὸ τοὺς ἐπομένους ὄρους, ἤτοι νὰ συμμετέχῃ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατὰ τὸ ἡμισυ ἐκάστου τῶν ἐντός τῆς τριετίας, ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1882 λογιζομένης, χορηγηθησομένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἐνυποθήκων δανείων μέχρι συμπληρώσεως ποσοῦ συμμετοχῆς ἐν ὄλῳ ν. ὀχρ. 5.000.000, ἀλλ'



ὅπ' εὐθύνην τῆς Τραπεζῆς ταύτης, ἐπὶ ἐκδόσει δὲ ὁμολογιῶν τῆς ἰδίας ἴσου ἐκάστοτε ποσοῦ τῆ εἰς ἕκαστον δάνειον συμμετοχῆ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἐπὶ τόκῳ ἑτησίῳ 6 1/2 τοῖς ἑκατόν πληρωτέῳ καθ' ἑξαμηνίαν.

Ἐν ἡ δὲ περιπτώσει ἤθελε δοθῆν ἐν τῷ μεταξύ τῆ Τραπεζῆ Ἠπειροθεσσαλίας ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐξαργυρώσεως καὶ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζογραμμάτων αὐτῆς (μὴ ἰσχυροῦς ἐν τοῖς προσαρτηθεῖσαις ἐπαρχίαις τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας) ἀνελάμβανε τῆ Τράπεζα αὐτὴ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστρέψῃ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐντὸς μηνὸς δλοκλήρον τὸ ποσὸν τῆς εἰς ἐνυπόθηκα δάνεια συμμετοχῆς αὐτῆς μετὰ πλυντὸς δεδουλευμένου τόκου εἰς χρυσόν, μεθ' ὃ νὰ ἀρχίσῃ αὖθις ἡ εἰς ἐνυπόθηκα δάνεια συμμετοχῆ διὰ τὸ ὑπόλοιπον μέχρις ἐκπνεύσεως τῆς τριετίας χρονικῶν διαστήμα, ἀλλ' εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Ἐντὸς τοῦ ἔτους 1882 συνωμολόγησεν ἡ Τράπεζα διὰ τῆς ἀπὸ 19 Μαρτίου 1882 Συμβάσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὡς ἐκπροσωποῦντος τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας, δάνειον χρωλυτικὸν πρὸς τὸ ταμεῖον τοῦτο 20 ἑκατομμυρίων παλαιῶν δραχμῶν παραληπτέον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ταμείου κατὰ δόσεις ὑπ' αὐτοῦ πάντοτε ὀριστέας ἐντὸς πενταετίας καὶ ἀνεῦ ὑποχρέωσεως πρὸς παραλαβὴν τοῦ ὅλου τοῦ δανείου ποσοῦ, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ ἔτους 1882 δὲν ἐγένετο ἀρχὴ ἐκτελέσεως τῆς Συμβάσεως.

Ἐκτὸς δὲ τούτων συμμετέσχεν ἡ Τράπεζα τῶν ἐπιχειρήσεων τῆς κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν Σιδηροδρόμων Θεσσαλίας καὶ τοῦ Σιδηροδρόμου Πελοποννήσου, ἔχουσα κυρίως ὑπ' ὄψιν τὸ κοινωφελὲς καὶ ἐξώχως συντελεστικὸν εἰς τὴν Οἰκονομικὴν τοῦ τόπου ἀνάπτυξιν τῶν δύο τούτων ἔργων.

Ἐρρήθη ἀνωτέρω περὶ τῆς ἐν ἔτει 1870 ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῇ Κυβερνήσει χορηγηθεῖσας συνδρομῆς ἐν ταῖς προπαρασκευαστικαῖς ἐργασίαις πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ διὰ τοῦ Νόμου ΣΔ' τοῦ 1857 ψηφισθέντος νομισματικοῦ συστήματος τῆς λατινικῆς ἐνώσεως, ἀλλ' ἡ ἐναρξὶς τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νομισματικῆς μεταρρυθμίσεως εἶχεν ἀνασταλῆ δι' ἐπανειλημμένων νόμων, μέχρις οὗ διὰ Β. Δ. ἀπὸ 25 Ὀκτωβρίου 1882 ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ 1 Νοεμβρίου 1882. Ἐνεῦθεν ἐπεβάλλετο καὶ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ νὰ λαβῇ ὡς βᾶσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς τὴν νεὰν δραχμὴν καὶ νὰ τρέψῃ τὰς ἐν τοῖς λογιστικοῖς αὐτοῖς βιβλίοις δολοηφίας εἰς τὴν νομισματικὴν μονάδα τοῦ νέου συστήματος, ἀλλ' ἀπαιτούμενον πρὸς τοῦτο χρονικὸν τιναῖς διαστήματος, ἡ τροπὴ ἐγένετο μόνον ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1883, οὕτω δὲ ὁ τῇ 31 Δεκεμβρίου 1882 δημοσιευθεὶς ἰσολογισμὸς τῆς Τραπεζῆς εἶναι ὁ τελευταῖος συνταχθεὶς εἰς παλαιὰς δραχμὰς. Ταυτοχρόνως ὡς ἐπεβάλλετο, τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετοχῶν ἀπὸ 18.000.000 παλαιῶν δραχμῶν εἰς 18.000.000 νέας δραχμὰς ληφθέντος τοῦ πρὸς συμπλήρωσιν ποσοῦ ἐκ τοῦ ἐκτάκτου ἀποθεματικοῦ.

ΑΡΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ

Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1848 εἰσαχθεῖσαν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν ἡ τοῦ συναλλάγματος ὑπερτίμησις ὑπῆρξεν ἀσήμαντος καὶ ὅπως ἐφήμερος· τὸν αὐτὸν καιρὸν κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1868 καὶ μέχρι τοῦ 1870 διαρκέσασαν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν ἡ τιμὴ τοῦ ἐπὶ Παρισίῳ συναλλάγματος ἀνήλθε μέχρις 117 1/2. Ἐπίσης κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀπὸ 1876 εἰσαχθεῖσας ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἡ ἐπικαταλλαγὴ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος ὑπερέβη τὸ ὄριον, ἀλλ' αἱ μέχρι τοῦ Νοεμβρίου 1882 σημειούμεναι τιμὰι τοῦ ἐπὶ Παρισίῳ συναλλάγματος κατ' οὐσίαν ἐμφαίνουσιν πολλὰ ἥσσονα ὑπερτίμησιν τῆς πραγματικῆς, λόγῳ τῆς διαφορᾶς τῆς νομισματικῆς μονάδος (τῆς δραχμῆς τοῦ Ὄθωνος πρὸς τὸ φράγκον). Ὅπως δὲ ἴσως ἡ τιμὴ τοῦ φράγκου κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1882, ἦτο μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος ἦτο περὶ τὰ 114, καίτοι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα συστηματικῶς κατέβαλε πλοῖαν προσπίθειν, ὅπως τηρῇ—καὶ ἐτήρησεν—τὸ ποσὸν τῶν διὰ λογαριασμον αὐτῆς κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων κατὰ πολὺ ὑπὲρ τὸν ἀνωτάτου ἐπιτρεπόμενον αὐτῇ ὄρον κυκλοφορίας.

Ἐκ τῆς ὑπερτίμησεως δὲ ταύτης καὶ ἐκ τοῦ φόβου μείζονος, ἔτι δὲ ἐκ τῆς καταλαβούσης τοὺς παντας ἀδημονίας, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἐπὶ θύραις καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξαργυρώσεως οἰκονομικῆς κρίσεως τῆς ἀγορᾶς, προσδοκώσης τὴν σωτηρίαν ἐκ τῆς ἀρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, εἶχε σχηματισθῆ ρεῦμα γνώμης ὑπὲρ ταχείας ἀντιπάσεως θυσίας λήψεως τοῦ μέτρου τούτου.

Τῇ γνώμῃ ταύτῃ συνετάχθη καὶ ἡ Κυβέρνησις. Ἐν τῇ συζητήσῃ τὸν ληπτέον μέτρον ἐκρίθη ὅτι ἔπρεπε καὶ ἤρκει νὰ ἀποδοθῶσι ταῖς Τραπεzaῖς τὰ ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ὀφειλόμενα, ἵνα οὕτως αἰρομένης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἐπανακτήσῃ ἡ χώρα ἑδραίαν κυκλοφορίαν μεταλλικῶν νομισμάτων.

Συντόμως ἐπομένως ἠσχολήθη ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν συνωμολόγησιν ἐξωτερικοῦ δανείου, δι' ὃ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἀναγκαῖον μεταλλικόν, αἱ δὲ πρὸς τοῦτο διαπραγματεύσεις κατέληξαν εἰς τὴν ὑπογραφήν, μεταξύ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπ' ἐνὸς καὶ τῶν Τραπεζῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἠπειροθεσσαλίας ἀπ' ἑτέρου, τῆς ἀπὸ 24 Νοεμβρίου 1883 Συμβάσεως περὶ δανείου 170 ἑκατομμυρίων πρὸς ὄρο. Τοῦ δανείου τούτου μετέσχε καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῇ αἰτίσει τῆς Κυβερνήσεως, ἐπικληθεῖσας τὴν

ἐκτελεσῖν τοῦ ἄρθρου 8 τῆς ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου 1880 συμβάσεως περὶ ἀνανεύσεως τοῦ προνομίου. δι' οὗ ἡ Τράπεζα εἶχεν ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ χορηγήσῃ τῇ Κυβερνήσει δάνειον μέχρι δραχμῶν παλαιῶν 10.000.000. Πρὸς τοῦτο δὲ διὰ συμβάσεως εἰδικῆς ἀπὸ 24 Νοεμβρίου 1883, συνωμολογήθη μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἡ συμμετοχὴ ταύτης εἰς τὸ νέον δάνειον κατὰ 9.000.180 δρχ. νέας πραγματικοῦ κεφαλαίου, ἐπιφυλαχθεῖσας ὅμως τῆς Κυβερνήσεως τὸ δικαίωμα νὰ ἀποδώσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο τῇ Τραπεζῇ, ἐὰν τὸ δάνειον ἤθελε καλυφθῆ, ἢ νὰ ἐξαγοράσῃ παρὰ τῆς Τραπεζῆς τὰς ὑπολειπομένας ἐκ τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς ὁμολογίας ἐν περιπτώσει μὴ καλύψεως τοῦ δανείου. Ἡ κατάσταση τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους ὀφειλομένων τῇ Τραπεζῇ ἐκ τῶν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας δανείων ἦτο τῇ 31 Δεκεμβρίου 1883

εἰς μεταλλικὸν δραχμᾶς 22.347.805.—
εἰς Τραπεζ. γραμμ. 44.149.612.20

Ἡ Τράπεζα ἦτο ἐκούμη, ὡς εἶπεν ἐν τῇ Συνελεύσει ὁ Γ. Διοικητῆς, πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, Ἄλλ' ὅπως ὅμως ἐπὶ μᾶλλον ἐνισχυθῆ, ἀποφύγη δὲ τὸν περιορισμὸν τῶν προεξοφλήσεων καὶ ἐπὶ ἐνεχύρω χορηγήσεων αὐτῆς ἐν στιγμῇ σοβαρῆς ἐμπορικῆς καὶ ἰδίᾳ βιομηχανικῆς κρίσεως τῆς ἡμετέρας ἀγορᾶς, προέβη εἰς ἐκτελεσῖν προηγουμένως ληφθεῖσας, ἀπὸ 8 Μαΐου 1880, ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς τῶν μετοχῶν Συνελεύσεως περὶ ἐκδόσεως δισχιλίων ἐπι μετοχῶν πρὸς αὔτησιν τοῦ μετοχικοῦ τῆς Τραπεζῆς Κεφαλαίου. Ἐκάστη μετοχὴ τῆς Τραπεζῆς ἐτιμῆτο ἀρχικῶς ἀπὸ χιλίων παλαιῶν δραχμῶν, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1883 τροπὴν τῶν λογαριασμῶν τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς εἰς δραχμὰς νέας ἀπεραιοῖσθη ἐν τῇ Γεν. Συνελεύσει τῆς 14 Φεβρουαρίου 1883, ὡς ἀναβραβεύθη ἡ ἀξία αὐτῶν εἰς δραχ. νέας χιλίας, τοῦ ἐπὶ πλέον πρὸς συμπληρωσιν ληφθέντος ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ. Μετὰ τὴν ἀπόφασιν δὲ ταύτην τῆς Συνελεύσεως, ἐγκριθεῖσαν διὰ Β. Διατάγ. τῆς 11 Μαρτίου 1883 τὸ μετοχικὸν τῆς Τραπεζῆς κεφάλαιον ἀνήλθεν εἰς 18.000.000 νέας δρχ. καὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν νέων 2.000 μετοχῶν εἰς 20.000.000 νέας δραχμὰς, ὅσον καὶ νῦν παραμένει. Ἀλλὰ τῶν μετοχῶν ἐκδοθεισῶν πρὸς 3,750 δρχ. νέας ἑκάστην ἢ ὑπεραξία, ὡς ἐγένετο καὶ κατὰ προηγουμένας ἐκδόσεις, προσετέθη εἰς τὸ ἑκτάκτον τῆς Τραπεζῆς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον. Οὕτω τῇ 31 Δεκεμβρίου 1884, τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς

τὸ μὲν μετοχικὸν κεφάλ. ἦτο δρχ. ν. 20.000.000
τὸ τακτικὸν ἀποθεματικὸν 4.000.000
τὸ δὲ ἑκτάκτον ἀποθεματικὸν 10.848.220
Ἦτοι ἐν συνόλῳ 34.848.220

ἐπ' ὧν ἀσφαλῶς ἐθεμελιότο ἡ πίστις αὐτῆς, ἤτις ἰδίᾳ ἐπεβάλλετο νὰ τηρηθῇ ἀκμαίᾳ ἐν τῇ καιρίᾳ στιγμῇ τῆς ἀρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας.

Συνάμα καὶ τὸ Δημόσιον προέβαινε βαθμιαίως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας μέτρων, ἀποδίδον τῇ Τραπεζῇ τὰ ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ὀφειλόμενα. Ἦδη ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τῆς 30 Ἰανουαρίου 1884 παρίσταντο ταῦτα ἡλατωμένα τὰ εἰς μεταλλικὸν εἰς δρχ. ν. 21.707.919.22
τὰ δὲ εἰς τραπεζογραμμάτια » » 33.292.751.90

Τὴν δὲ 31 Δεκεμβρίου 1884, μὴ ὑπάρχοντος πλέον ὑπολοίπου εἰς χρέωσιν τοῦ Δημοσίου ἐκ τῶν ἐν λόγῳ ὀφειλῶν, ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸ Β. Διάταγμα, δι' οὗ ἤρθη ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν γραμμάτων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἴονικης.

Πίναξ τῆς ἐκδόσεως τῶν Μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς

Ὁνομαστικὴ τιμὴ ἑκάστης μετοχῆς δραχμᾶς π. 1000

| Ἔτος ἐκδόσεως | Ἀριθ. ἐκδοθεισῶν Μετοχῶν | Τιμὴ ἐκδόσεως |
|---------------|--------------------------|---------------|
| 1841 | 5000 | 1000 |
| 1848 | 1000 | 1025 |
| 1862 | 2000 | 1300 |
| 1864 | 2000 | 1350 |
| 1864 | 2500 | 1370 |
| 1866 | 2500 | 1525 |
| 1870 | 1000 | 2050 |
| 1874 | 2000 | 3000 |
| 1884 | 2000 | 3750 |

Ὀλικὸν ποσὸν Μετοχῶν 20.000

Ἀποθεματικὸν κεφάλαιον 20.000.000 δραχμῶν.

Ἀλλὰ προηγουμένως τὸ Δημόσιον νέον συνωμολόγησε πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν δάνειον. Καθ' ἡ τῷ ὄντι ἀνωτέρω ἐθεθέσαμεν, τὸ Δημόσιον ἐξήτησε παρὰ τῆς Τραπεζῆς τὴν συμμετοχὴν αὐτῆς εἰς τὸ δάνειον τῶν 170 ἑκατομμυρίων, καὶ συμμετέσχεν αὐτῇ εἰς



ΠΑΥΛΟΣ Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ

Γεννήθη εις την Σμύρνην τῷ 1814, ἐκ πατρὸς Κεφαλλήνου, τοῦ Παναγῆ Καλλιγῆ, καὶ μητρὸς Σμυρναίας τῆς Σαρῆς Μικρομορφάτου.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Καλλιγῆ ἐγκατεστάθη κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 εἰς Τεργέστην, ὅπου ὁ πατὴρ ἤρχισεν ἐμπορευόμενος, ὃ δὲ υἱὸς συμπληροῦσας τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σχολὴν Τεργέστης, ἀπέλθεν εἰς Γενεῖαν ὅπου διηγεῖτο τὰ γυμνασιακὰ μαθήματα ἀπὸ τοῦ 1827 μέχρι τοῦ 1830.

Ὁ Παῦλος Καλλιγῆς, ἐπανελθὼν εἰς Τεργέστην, ἤρχισεν ἀσχολούμενος εἰς τὸ Ἐμπόριον. Μετὰ τὸν θάνατον ὁμοῦ τοῦ πατρὸς του, συμβάντα κατὰ τὸ 1832, ἐγκαταλείψας τὸ ἔμπόριον ἐνέκλυσεν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Νομικῆς, φοιτήσας εἰς τὰ Πανεπιστήμια Μονάχου, Βερολίνου καὶ Αἰδελβέργης, ἐκ τοῦ ὁποῦ καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τοῦ Δικαίου τῷ 1837. Κατελθὼν εἰς Ἀθήνας ἐξήρασε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου. Τῷ 1839 ἐγένετο ὑφηγητὴς τοῦ Φυσικοῦ καὶ Ἀλληλεπιδροῦς Δικαίου, τὴν δὲ 14 Μαρτίου 1842 καὶ τῶν Πανδεκτῶν κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν αὐτῶν. Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1843 διορίσθη ἐπίσημος καθηγητὴς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, ἀπολυθεὶς τῷ 1845 διὰ πολιτικούς λόγους. Τῷ 1851 διορίσθη ἀντιπρωκτορ τοῦ Ἀρείου Πάγου, παραιτηθεὶς τῷ 1854 διὰ νὰ διορισθῆ καὶ αὐθις ἐπίτιμος καθηγητὴς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου προαχθεὶς εἰς τακτικὸν τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1862. Δις ἐχρημάτισε κοσμητὼρ τῆς Νομικῆς Σχολῆς, πρῶτανος δὲ τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1869—1870.

Ἡ δόξα τοῦ Καλλιγῆ ὑπῆρξε πολυμερὴς καὶ πολήμορφος. Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐν τῷ ὑπὸ τὸν Μαυροκορδίττον (1854) Ὑπουργεῖον, Πληρεξούσιος ἐν τῇ Β' Ἐθν. Συνελεύσει τοῦ 1862. Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῷ 1863 καὶ αὐθις τῷ 1864 καὶ τῆς Δικαιοσύνης τῷ 1865, Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῷ 1882 ὑπὸ τὸν Χαρίλαον Τρικοῦπην, δις πρόεδρος τῆς Βουλῆς κατὰ τὴν βουλευτικὴν περιόδον 1882-1885.

Ἐπιδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐξελέγη τὸ 1885 καὶ Διοικητὴς αὐτῆς τῷ 1890 μέχρι τοῦ 1896. Νομικὸς σύμβουλος αὐτῆς ὑπῆρξεν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως (1844) μέχρι τοῦ 1885. Ὁ Παῦλος Καλλιγῆς ἀπεβίωσεν ἐν Νέφ Φαλήρω τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου 1896.



τούτου κατά 9.000.180 νέας δραχμάς πραγματικού κεφαλαίου. Ἐκτός τούτου ἡ Κυβερνησις ἐξήγησε παρά τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατά Ἰανουάριον τοῦ 1885, εὐθύς δηλαδή μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, τὴν προεξόφλησιν ἐντόκων γραμματ. 4.000.000 δραχμῶν, ἀλλὰ τὸ Γενικόν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς περιορίσθη νὰ ἐγκρίνῃ τὴν προεξόφλησιν 3.000.000 δραχμῶν.

Ἐπὶ τοιοῦτους ὅρους ἤρθη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1884 ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία. Ἐν τούτοις ἡ Τράπεζα δὲν ἄκνησε νὰ λάβῃ πάντα τὰ ἐν τῷ αὐτῷ στιγμῇ ἐκ τῆς φρονήσεως ἐπιβαλλόμενα αὐτῇ μέτρα, ὡς δὲ ἐν τῷ ἰσολογισμῷ αὐτῆς τῆς 31 Δεκεμβρίου 1884 ἐμφαίνεται, ἡ θέσις αὐτῆς ἦτο ἰσχυροτάτη, διότι τὴν εἰς τραπεζικά γραμμάτια κυκλοφορίαν αὐτῆς, ἀνερχομένην εἰς 69.648.623 δραχμ. 34.357.635 διαθέσιμον δὲ μεταλ. παρὰ τοῖς ἀνταποκριταῖς αὐτῆς > 13.610.583

Ἦτοι ἐν συνόλῳ > 47.960.218 εἰς μεταλλικόν. Ὁὕτως ὡστε ἀκαλύπτως μὲν ὑπελείπετο κυκλοφορία τραπεζογραμματίων δραχ. 21.680.505 μόνον, ἡ δὲ ἀνάγκη τοῦ διαθέσιμου μεταλλικοῦ πρὸς τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικά γραμμάτια ἦτο πλέον τῶν 68 τοῖς ἑκατόν.

ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ

Ἄλλ' ἡ Τράπεζα ἦτο ἰσχυρά, διὰ τῶν ληφθέντων ὑπ' αὐτῆς μέτρων, τὸ σύνολον τῶν οἰκονομικῶν τοῦ τόπου περιστάσεων δὲν ἦτο ἐθνικῶν πρὸς ἀτόμους ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἡ ἀλὼ τῆς δευτέρας ἐξαμηνίας 1883 ἐκτραγεία ἐμπορικῆ καὶ βιομηχανικῆ κρίσις εὐρίσκετο εἰσέτι ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς, ἐνῶ ἀπ' ἑτέρου οἱ μεταβληθέντες ὅροι τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐπέβαλλον πολλὰ μείζονα περισκεφιν. Κατὰ τῷ 1883 ἡ ἐπινοναλλαγὴ εἶχεν ἀνέλθει εἰς 15 καὶ πλέον λεπτά κατὰ δραχμῆν, ἐνῶ ἡ ἄρσις τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας προσεδόκειτο, κατ' αὐτὴν δὲ τὴν προτεραιάν τῆς ἄρσεως, ἦτο κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1883, ἡ ἐπισυναλλαγὴ ἦτο εἰσέτι πλέον τῶν ἐπτά λεπτῶν κατὰ δραχμῆν, σημεῖν ἀναμφισβήτητα βαθείας διαταράξεως τῆς νομισματικῆς ἰσορροπίας, ἐνῶ ἀπ' ἑτέρου αἰ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἐπομένως εἰς μεταλλικὴν ἀναληφθεῖσαι ὑπὸ Κράτους, τῶν Τραπεζῶν καὶ τραπεζιτῶν ἰποχρεώσεις καὶ ἡ ἀναπτυχθεῖσα ἐν τῷ ἡμετέρῳ χρηματιστηρίῳ κερδοσκοπία τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ χρηματιζομένων εἶχον καταστήσει δυσχερέστερον τὸ ἰσοῦσθον τῶν πληρωμῶν κατὰ τὰς διεθνέας τοῦ τόπου συναλλαγὰς καὶ ἰποκειμένον εἰς βιοκότερας διωχυμάνσεις. Ἄλλ' ἐκτός τούτων οἱ ἐν γένει ὅροι τῆς διεθνούς νομισματικῆς κυκλοφορίας εἶχον ἔκτοτε οὐσιωδῶς ἀλλοιωθῆ. Ἀπὸ τοῦ 1873 ἤρξατο καὶ εἶρη μέχρι σημερον διαρκῶς ἐπιδεινουμενὴ ἡ ὑπὸ τινων καλουμένη διεθνῆς κρίσις τῆς ἐπικαταλλαγῆς, περὶ τῶν αἰτίων τῆς ὁποίας δύνανται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφισβήτησις, ἀλλὰ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἀμεροληπίτως κρίνον δύνανται νὰ ἀμφιβάλλῃ. Τῷ ἴντι ἀπ' τοῦ ἔτους 1873 ἤρξατο ἀλλοιουμενὴ ἡ μεταξὺ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἀναλογία ἀξίας διατηρηθεῖσα μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὴν αὐτὴν ἢ ὀλίγον διαφέρουσαν ἀναλογίαν τὴν ὑπὸ τῆς Λατινικῆς ἐνώσεως ἀποδεκτὴν γενομένην (1:1)2).

Καὶ εἶσε τοῦτο ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀργύρου καὶ τῆς ὡς ἐκ τῶν τελειοποιηθέντων μέσων τῆς ἐκκαμινεύσεως αὐτοῦ μειώσεως τῶν δαπανῶν τῆς παραγωγῆς, εἶτε συνελπίσθαι τῆς γενομένης μεταβολῆς νομισματικοῦ συστήματος κρατῶν τινων, εἶτε καὶ ἀμφοτέρων τούτων, ὁπωσδήποτε ἐπῆλθεν ἐκ τούτου βαθεῖα διατάραξις τῶν ὄρων τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας πολλῶν ἐκ τῶν κρατῶν, μεθ' ἧν ἡ Ἑλλάς συναλλάσσεται, οὐσιωδῶς δὲ μεταβολαὶ ἐγένοντο εἰς τὸ διέπον αὐτὴν νομισματικὸν σύστημα.

Τὸ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος γεγόμενον ἀποδεκτὸν νομισματικὸν σύστημα τῆς Λατινικῆς ἐνώσεως στηρίζεται ἐπὶ διπλῆς βάσεως, ἦτοι τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐπὶ βάσει σταθερῆς ἀναλογίας 1 (χρυσός) 15 1/2 ἀργυρός, ἀλλ' ἡ μεταβολὴ τοῦ νομισματικοῦ συστήματος τῆς Γερμανίας, ἦτις κατὰ τὸ 1873 ἀπέδεχθη ὡς νομισματικὴν βᾶσιν μόνον τὸν χρυσόν, ἐπέβαλον καὶ τῇ Λατινικῇ ἐνώσει τὴν λήψιν μέτρων, ἅτινα οὐσιωδῶς ἠλλοίωσαν τὴν βᾶσιν τοῦ νομισματικοῦ αὐτῆς συστήματος. Τῶσφ δὲ μᾶλλον ὁσφ ὀλίγον πρότερον κατὰ τὸ 1872 τὸ αὐτὸ μέτρον εἶχε ληφθῆ ὑπὸ τῶν Σκανδιναυικῶν Κρατῶν, καὶ ἡ Ὀλλανδία δὲ αὐτὴ εἶχεν ἀναστῆλει μὲν κατὰ τῷ 1873 τὴν ἐκκοπὴν ἀργυρῶν νομισμάτων, τῷ δὲ 1875 εἶχε μεταρρυθμίσει τὸ νομισματικὸν αὐτῆς σύστημα, εἰσαγαγούσα ὡς βᾶσιν αὐτοῦ τὸν χρυσόν, καίτοι διατηρήσασα νόμιμον κυκλοφορίαν εἰς τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ ὑπάρχοντα ἀργυρῶν αὐτῆς νομίσματα.

Ὁ ἀργυρὸς φεύγων τὰς ἀποκηρυκτούσας αὐτὸν χώρας, κίνδυνος ἦτο μὴ πλημυρίσῃ τὰ ἀποτελούντα τὸν σύνδεσμον τῆς Λατινικῆς ἐνώσεως Κράτη (Γαλλίαν, Βέλγιον, Ἑλβετίαν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα), ὑποκαθιστῶν καὶ ἐξωθῶν πέραν τῶν ὁρίων τὰ χρυσῶν νομίσματα, ὧν καὶ μόνον τοῦ λοιποῦ θί ἐγένετο χρῆσις ἐν ταῖς διεθνεῖς συναλλαγῆς, ἐνῶ συνάμα ἡ ἀντικατάστασις θὰ ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει ἀναλογίας τιμῆς μεταξὺ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἦτις εἶχε πτώσει νὰ ὑψισταται. Ἦδη κατὰ τὸ 1873 τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Γαλλία εἶχον λάβει περιοριστικά μέτρα κατὰ τῆς κοπῆς ἀργυρῶν νομισμάτων ἐν τοῖς νομισματοκοπέσις αὐτῶν, κατὰ δὲ τὸ 1874 συνδιάσκεψις τῶν Κρατῶν τῆς Λατινικῆς ἐνώσεως, συνελθοῦσα ἐν Παρισίοις, ἐκάνονισε τὸ δι' ἕκαστον Κράτος ἐκκοπησόμενον κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ποσὸν ἀργυρῶν νομισμάτων, πρόσθετοι δὲ πράξεις τῆς

26 Ἀπριλίου 1875 καὶ 3 Φεβρουαρίου 1876 ἐφήμερον τὰς αὐτὰς καὶ εἰς τὰ ἔτη ταῦτα περιοριστικὰς διατάξεις.

Τῷ 1876 διὰ νόμων ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίῳ ἀπηγορεύθη ἡ κοπὴ ἀργυρῶν νομισμάτων, ὅπερ ἦδη ἀπὸ τοῦ 1875 εἶχε γίνε ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τοῦς ἰδιωτάς, ἐν τέλει δὲ τὰ μέτρα ταῦτα περιεβλήθησαν διεθνῆς κῦρος μεταξὺ τῶν ἀποτελούντων τὴν Λατινικὴν ἐνωσιν Κρατῶν διὰ τῆς ἀπὸ 5 Νοεμβρίου 1878 μεταξὺ αὐτῶν συμβάσεως, ἦτις ἐν ἀρθρῷ 9 ὥρισεν ὅτι «ἡ ἐκτύπωσις ἀργυρῶν νομισμάτων τῶν 5 φράγκων ἀναστέλλεται προσωρινῶς, δύνανται δὲ νὰ ἐπαναληφθῇ ἐπὶ τῇ ὁμοφώνῳ συναίνεσει ἀπασῶν τῶν συμβαλλομένων Ἐπικρατειῶν.»

Ἄμισον τούτων ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα ἀπ' ἑνὸς μὲν ἡ μείωσις τῆς πρὸς αὐξήσιν εὐχερείας τοῦ ἐν τῇ Λατινικῇ ἐνώσει κυκλοφοροῦντος μεταλλικοῦ νομίσματος, ἦτις ἀπὸ τῶν ληφθέντων μέτρων μόνον εἰς χρυσῶν νομίσματα ἦτο δυνατὴ, καὶ ἀπ' ἑτέρου ἡ τάσις τῆς νομισματικῆς πολιτείας τῶν πλείστων Κρατῶν τῆς Εὐρώπης πρὸς ἔξιν καὶ συγκράτησιν ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτῶν τοῦ χρυσοῦ. Ἐν τῷ ἀγῶνι δὲ τούτῳ δὲν ἦτο δυνατόν ἢ νὰ ὑποκύψωσι τὰ Κράτη, τὰ ἥσσονα οἰκονομικὴν εὐρωστίαν κεκτημένα. Πῶσαι αἱ δυσμενεῖς αὐταὶ περιστάσεις κατ' ἀνάγκην ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐν τέλει τοῦ 1884 γενομένης ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Τὰ δὲ συμπτώματα τῆς ἀναιμικῆς καταστάσεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας δὲν ἐβράδυναν νὰ γίνωσι κατάδηλα. Ἦδη ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1885 ἡ τιμὴ τοῦ ἐπὶ Παρισίων συναλλάγματος ἦτο κατὰ 3/4 τῆς μονάδος ἄνω τοῦ ἀριού, τὸν Φεβρουάριον ἡ τιμὴ τοῦ φράγκου ἀνῆλθεν εἰς 101. μετὰ βραχείαν δὲ ἐκπτώσιν κατὰ Μάρτιον εἰς 100 1/2, αὐθις κατ' Ἀπριλίον ἀνῆλθεν εἰς 101, κατὰ Μαΐον εἰς 102, κατὰ Ἰουνίον εἰς 102 1/4, κατὰ Ἰούλιον εἰς 101 1/2 καὶ κατ' Αὐγούστον εἰς 101 1/2. Ἐκ παραλλήλου καὶ τὸ μεταλλικόν τῆς Τραπεζῆς ἀποταμίευμα ἔβαινε μειούμενον παρ' ὅλας τὰς προσπάθειας αὐτῆς. Ὁὕτως ἐν ταῖς μηνιαῖς καταστάσει τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εὐρίσκειν ἐν συνόλῳ μεταλλικῶν ἐν τῷ ταμείῳ καὶ διαθέσιμον παρὰ τοῖς ἀνταποκριταῖς αὐτῆς τοῦ ἐξωτερικοῦ :

| | | | |
|-------|-----------------|-----------------|--------------|
| Τῇ 31 | Δεκεμβρίου 1884 | δραχ. | 47.968.218 |
| > | 31 | Ἰανουαρίου 1885 | > 47.037.642 |
| > | 28 | Φεβρουαρίου > | > 40.548.201 |
| > | 31 | Μαρτίου > | > 36.528.187 |
| > | 30 | Ἀπριλίου > | > 29.866.202 |
| > | 31 | Μαΐου > | > 26.267.559 |
| > | 30 | Ἰουνίου > | > 22.925.820 |
| > | 31 | Ἰουλίου > | > 23.528.583 |
| > | 31 | Αὐγούστου > | > 24.907.325 |

Ὁὕτως ἡ κείρα προσήχετο καὶ αὐθις παρέχονσα νέον παράδειγμα ἐφαρμογῆς τῆ κραιούση γνώμη, ὅτι ἡ ἄρσις τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας δὲν ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀπλῆς καὶ ἀποτόμου ἀντικαταστάσεως τοῦ κυκλοφοροῦντος τραπεζογραμματίου διὰ μεταλλικοῦ νομίσματος, ἀλλὰ μόνον διὰ μακρῆς συστηματικῆς θεραπείας καὶ βαθμιαίας, διὰ μέτρων ἅτινα προετοιμάζοντα τὴν μεταβολὴν καὶ ἐνασχόντα τὰς οἰκονομικὰς τῆς χώρας δυνάμεις καθίστωσι τὴν ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἄλλο σύστημα μεταβᾶσιν ἀποτελεσματικὴν καὶ ἀκίνδυνον. Τὸ παρακινδυνευμένον δὲ καὶ ἐπιφαλές τοῦ τότε ληφθέντος μέτρον τῆς ἀποτόμου ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας δὲν εἶχε παραλείψει ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς νὰ παραπτήσῃ τῇ Κυβερνήσει, καὶ διὰ σειρῆς ἀρθρῶν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Αἰών» νὰ ὑποστηρίξῃ ὁ ἐκ τῶν Ὑποδιοικητῶν Εὐθ. Κεχαγιάς, ἀλλὰ δὲν εἰσηκουσθησαν.

Νέαν ὅμως τροπὴν εἶδε νὰ λάβωσι κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1885

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Ἡ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ

τὰ τε κατὰ τὴν Τράπεζαν καὶ τὴν νομισματικὴν τοῦ τόπου κυκλοφορίαν ἐξελισσόμενα γεγονότα. Τὰ κατὰ τὴν δευτέραν ἐξαμηνίαν τοῦ 1885 ἐκτραγέτα ἐν τῇ Ἀνατολῇ πολιτικὰ γεγονότα περιήγαγον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς πολεμικὴν παρεσκευὴν, τὰς δαπάνας τῶν ὁποίων ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἀνευ τῆς ἀρωγῆς τῆς Τραπεζῆς. Ἦδη διὰ συμβάσεως ἀπὸ 5 Ἰουνίου 1885 ἡ Τράπεζα εἶχε χορηγήσῃ τῇ Κυβερνήσει δάνειον δραχ. 1.500.000 ἐξ ὧν 1.000.000 εἰς μεταλλικόν. Τῇ δε 19 Σεπτεμβρίου 1885 συνωμολογήθη Σύμβασις μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, δι' ἧς ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐδάνεισε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν 12.000.000 δραχμ. εἰς μεταλλικόν καὶ 12.000.000 εἰς τραπεζικά γραμμάτια ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων αὐτῆς. Συγχρόνως ἡ Κυβερνησις συνωμολόγησε σύμβασιν ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου 1885 μετὰ τῆς Ἰουτικῆς Τραπεζῆς δι' ἧς ἐλάμβανε παρ' αὐτῆς δάνειον εἰς τραπεζικά γραμμάτια 2.000.000 δραχμ. καὶ ἑτέρων 2.000.000 δραχμ. εἰς μεταλλικόν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων αὐτῆς, ἐτέραν δ' ἐπίσης σύμβασιν ἀπὸ 28 Σεπτεμβρίου 1885 συνωμολόγησεν ἡ Κυβερνησις μετὰ τῆς Τραπεζῆς Ἠπειροθεσσαλίας δι' ἧς ἐλάμβανε παρὰ ταύτης εἰς δάνειον ἐν ἑκατομύριον εἰς τραπεζικά γραμμάτια καὶ 500.000 δραχμ. εἰς μεταλλικόν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζογραμματίων αὐτῆς. Ὁὕτως ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὸ τέταρτον ἤδη ἐνομοθετεῖτο ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία. Ἡ διὰ τοῦ νόμου ΑΣΟΓ' τῆς 4 Νοεμβρίου 1885 κυρωθεῖσα σύμβασις μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς περιελάβε διατάξιν (ἀρθρ. 4), ἀφορῶσαν εἰς τὸν ἀνώτατον ὅρον τῶν δυναμένων νὰ τεθῶσιν εἰς κυκλοφορίαν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς

τραπεζογραμμάτων, διάφορον τῆς προγενεστέρως ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, διότι ἐν ταύτῃ μὲν ὡς ἀνωτάτου ὄρου ὠρίζετο τὸ τετραπλάσιον τοῦ μεταλλικοῦ τῆς Τραπεζῆς ἀποταμιεύματος, συνυπολογισθέντων εἰς αὐτὸ τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους τῆ Τραπεζῆ εἰς μεταλλικὸν ὀφειλομένων, ἐνῶ δὲ τῆς νέας περὶ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας συμβάσεως ὁ ἀνωτάτος οὗτος ὄρος ὠρίσθη εἰς δραχ. 60.000.000, ποσὸν ἕλασον ἐκείνου ὅπου θὰ ἐδικαιούτο ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα νὰ κυκλοφορῇ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς προϊσχυούσης ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἔλαττον δὲ ἐπίσης κατὰ δέκα πέρσιον ἑκατομμύριον τῶν ἐν ἀρχῇ τοῦ 1885 (μὴ λοχυούσης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας) κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων αὐτῆς. Ἡ δὲ διοίκησις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐν τῷ πρὸς τοὺς μετόχους ἀπολογισμῷ τοῦ ἔτους 1885 ὡς ἐπομένως ἠτιολογεῖ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προταθέντος περιορισμοῦ: «Τὸν τοιοῦτον διαρκῆ περιορισμὸν ἡ Κυβερνήσις ἐπεξήγησεν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι ἤθελε συντελέσει εἰς μετριασὴν τῆς ὑπερτιμῆς τοῦ μεταλλικοῦ καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος καὶ ἐπομένως καὶ τῶν ἐπιβλαβῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Ἐνομίσαμεν δὲ ὅτι δὲν ὀφείλομεν νὰ ἀντιταξώμεν τὸ καθ' ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγαθὸν τῆς Κυβερνήσεως σκοπὸν, ἔχοντες ἄλλως ἢ ὄφιν ὅτι ἵνα ὄμην ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔτοιμοι εἰς ἐνδεχομένην ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ὀφείλομεν καὶ διαρκούσης ταύτης νὰ τηρῶμεν τὴν κυκλοφορίαν τῶν γραμμάτων ἐν μέτρῳ ἀναλογίᾳ πρὸς τὰ μεταλλικὰ ἡμῶν μέσα.»

Διὰ τῆς αὐτῆς συμβάσεως ἐπετράπη τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἡ ἔκδοσις τραπεζογραμμάτων δέκα δραχμῶν μέχρι ποσοῦ δραχμῶν 12.000.000 (ἐντὸς τοῦ ἀνωτάτου ὀρίου τῶν 60.000.000), διαρκούσης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας περιοριστέου βαθμιαίως εἰς 4.000.000 δραχ. μετὰ τὴν ἄρσιν αὐτῆς. Ἐπιτραπέντος δὲ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τῆς συμβάσεως ὅπως τὰ δεκάδραχμα τραπεζογραμματα κέρωνται κατὰ πλάτος εἰς δύο ἴσα τεμᾶκια, ὧν ἕκαστον θέλει κυκλοφορεῖ ἀντὶ πέντε δραχμῶν, εἰσῆχθη τὸ πρῶτον διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἡ κυκλοφορία πενταδραχμῶν τραπεζογραμμάτων.

ΝΕΟΣ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Ἄλλ' ἡ πρόθυμος τῆς Τραπεζῆς ἀποδοχὴ τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως γενομένης προτάσεως περὶ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀνωτάτου ὄρου τῶν διὰ λογαριασμὸν τῆς Τραπεζῆς κυκλοφορούντων τραπεζογραμμάτων καὶ αἰ ἀγαθὰ τῆς Κυβερνήσεως προθέσεις δὲν κατώρθωσαν νὰ κατασχῶσι τῶν περιστάσεων, αἰτίνας ἀρχτὸν νέας δαπανᾶς κατ' ἀκολουθίαν ἡ Κυβερνήσις προέβη εἰς συντομολογήναι νέου δανείου μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐκ 2.000.000 δραχμῶν εἰς μεταλλικὸν καὶ 10.000.000 δραχ. εἰς τραπεζογραμματα διὰ συμβάσεως ἀπὸ 11 Νοεμβρίου 1885, μετ' οὐλόγον δὲ αὐθις ἐτέρου δανείου δραχμῶν 20 ἑκατομμυρίων εἰς τραπεζογραμματα διὰ συμβάσεως ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου 1884. Διὰ τῶν νόμων ΑΣΟΓ' ΑΣΟΔ' καὶ ΑΣΟΕ' τῆς 4 Δεκεμβρίου 1885, ἰδίᾳ δι' ἐκάστην τῶν τριῶν Τραπεζῶν καὶ ἐντὸς τῶν τοπικῶν ὀρίων τοῦ προνομίου ἐκάστης, εἶχε νομοθετηθῆ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τῶν τραπεζῶν αὐτῶν γραμμάτων, πρόδηλος δὲ ἡ ἐκ τούτων ἐκελθούσα δυσχέρεια ἐν ταῖς συναλλαγαῖς, ἐπιδεινούσα τὸ ἐκ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας κακόν. Ἐπεβάλλετο ἐπομένως χάριν τοῦ κοινῆ συμφέροντος νὰ εἰσαχθῆ τὸ καὶ κατὰ τὴν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν τοῦ 1868 ληφθέν μέτρον διὰ τὰ τραπεζογραμματα τῆς Ἐθνικῆς καὶ Ἰονικῆς Τραπεζῆς, ἴητοι τῆς καταργήσεως τῶν τοπικῶν τοῦ προνομίου ἐκάστης τῶν Τραπεζῶν ὀρίων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Τὸ μέτρον προδήλως, συμφέρον τῇ Ἰονικῇ Τραπεζῇ καὶ τῇ Προνομιοῦχῃ Τραπεζῇ Ἡπειροθεσσαλίας, αἷς εὐρύτερον παρεῖχτο ἔξαρτος πρὸς κυκλοφορίαν τῶν τραπεζῶν αὐτῶν γραμμάτων, δὲν ἀπείστεργεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, χάριν τῶν γενικῶν συμφερόντων πειριδούσα τὸ δικαναλόγον τοῦ παρεχομένου αὐτῇ διὰ τοῦ μέρους τούτου, ἀνταλλάγματος. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ περὶ ἐτέρας ἀνάγκης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐπεβάλλετο νὰ ληφθῆ ἀπειρῶσα πρόνοια. Ἡ ὑπερτιμῆσις τοῦ συναλλάγματος συνεπήγχε τὴν ἐκ τοῦ τόπου φηγάδουσι τῶν ἀργυρῶν κερμάτων, μεγίστη δὲ ἐκ τούτου παρήγετο ἐν ταῖς μικραῖς συναλλαγαῖς δυσχέρεια. Τὴν ἄρσιν τῶν ἀπάντων τούτων ἐπεδίωξεν ἡ Κυβερνήσις διὰ τοῦ νόμου τῆς ἀπὸ 10 Δεκεμβρίου 1885 συμβάσεως μεταξὺ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἰονικῆς καὶ Ἡπειροθεσσαλίας, ἣτις ἀποτελεῖ οὕτως εἰς τὴν βάσιν τοῦ διελθόντος ἡμῖς πιστωτικοῦ νομισματικοῦ συστήματος. Αἱ κυριώτεροι τῆς συμβάσεως ταύτης διατάξεις εἶναι αἱ ἐπόμεναι:

Α'. Ὁρίζθη ὅτι, ἐπ' ὅσον διαρκεῖ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία, μὴ δυναμένη νὰ ἀρθῆ εἰμὴ συγχρόνως καὶ διὰ τὰς τρεῖς Τραπεζὰς (ἄρθρ. 3 συμβάσεως) τὰ τραπεζογραμματα αὐτῶν «θέλωσι διδασθαι καὶ λαμβάνεσθαι ὑποχρεωτικῶς ὡς νόμιμον νόμισμα ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ αὐτῶν ἕξιᾳ καθ' ὅλον τὸ Κράτος.» (ἄρθρ. 1 συμβάσεως).

Β'. Ἐκανόνισθη ὁ ἀνωτάτος ὄρος κυκλοφορίας τῶν Τραπεζῶν, συμπεριλαμβανομένων ἐν τῷ ὀρισθέντι ποσῷ τῶν ὑπ' ἐκάστης χορηγηθέντων εἰς τὸ Κράτος δανείων εἰς τραπεζογραμματα. Ὁ ἀνωτάτος οὗτος ὄρος προσδιορίσθη διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς 82.000.000 δραχμᾶς, διὰ τὴν Ἰονικὴν εἰς 9.000.000 δραχ. καὶ διὰ τὴν Προνομιοῦχον Τράπεζαν Ἡπειροθεσσαλίας εἰς 6.000.000 δραχμᾶς μὴ ἐπιτρεπομένης αὐξήσεως τοῦ ἀνωτάτου τούτου ὄρου

διὰ τὰς Τραπεζὰς Ἰονικὴν καὶ Ἡπειροθεσσαλίαν «εἴτε ἔνεκα χορηγήσεως νέων δανείων πρὸς τὴν Κυβερνήσιν» «εἴτε δι' αὐξήσεως τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου αὐτῶν ἢ προκλήσεως νέων καταβολῶν ἐπὶ τοῦ ὀρισθέντος καὶ μὴ καταβληθέντος μέρους τοῦ ἑταιρικοῦ αὐτῶν κεφαλαίου, εἴτε διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ μεταλλικοῦ αὐτῶν ἀποταμιεύματος, εἴτε δι' οἰανδήποτε ἄλλην αἰτίαν». Τούναντιον δὲ ἐπετράπη τοιαύτη ἀξίσις τοῦ ἀνωτάτου ὄρου κυκλοφορίας τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ἐν περιπτώσει χορηγήσεως νέων δανείων ὑπὸ ταύτης τῇ Κυβερνήσει κατὰ ποσὸν ἴσον πρὸς τὰ πρόσθετα ταῦτα δάνεια (ἄρθρ. 2 συμβάσεως).

Γ'. Συντομολογήθη νέον πρὸς τὴν Κυβερνήσιν δάνειον, χορηγησόμενον ὑπὸ τῶν τριῶν Τραπεζῶν, 18.000.000 δραχμῶν εἰς τραπεζογραμματα τῶν μισῶν καὶ τῶν δύο δραχ. ἐξ ὧν 11.000.000 δραχμᾶς ἔδει νὰ χορηγήσῃ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα καὶ ἀνὰ 3.500.000 δραχ. ἐκάστη τῶν δύο ἑτέρων Τραπεζῶν. Τὸ δάνειον τοῦτο δὲν συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸν ἀνωτάτον ὄρον κυκλοφορίας, ἔκανόνιζετο δὲ ἡ ἐξόφλησις αὐτοῦ δι' ἔτησιον δόσεων μέχρι τοῦ ἔτους 1905, ἐξασφαλιζομένης τῆς καταβολῆς αὐτῶν διὰ τῆς ἐκχωρήσεως δημοσίων προσόδων (ἄρθρ. 4—12 τῆς συμβάσεως).

Ὀλίγον πρὸ τῆς καὶ αὐτῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας κατὰ τὸ 1885, καὶ ἐν ᾧ ἡ Τράπεζα εὐρίσκειτο ἐν κρίσει μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας περιστάσεις, ἡ δὲ ἀγορὰ ἐν πλήρει καὶ πολλαπλῇ κρίσει, ἡ Τράπεζα ἐστερηθῆ τὸ ἴσχυον αὐτῆς Εὐθ. Κεραγιά τὸ ἔκ τῶν κυριωτέρων συνεργατῶν τοῦ ἴδρυτοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Γ. Σταύρου, πάντοτε δὲ λιαν ἐνεργῶς δρᾶσαντος ἐν τῇ Διοικήσει τῆς Τραπεζῆς καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ οἰκονομικῇ αὐτῆς ἰδύσει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου Διοικητοῦ. Ματαίως παλαιὰς ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν Κυβερνήσιν τοῦ νὰ ἀρῇ ἀποτόμως τὴν ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν τῇ 1 Ἰανουαρίου 1885, συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς βαθμιαίας ἄρσεως ἐκ τε πείρας καὶ ἐξ ἀκριβοῦς ἀντιλήψεως, ὡς ἐκ τῆς θέσεως ἦν κατεῖχε, τῶν οἰκονομικῶν τοῦ τόπου περιστάσεων, ἔβλεπεν ἀτυχῶς τὰς προσηρῆσεις αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὄλης τῆς Τραπεζῆς Διοικήσεως πραγματοποιημένας. Ὁ Εὐθ. Κεραγιάς ἦτο ἐκ τῶν πρώτων τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ὑπαλλήλων, διορισθεὶς τῇ 1 Ἰανουαρίου 1842, διατελέσας κατόπιν μέλος τῆς Διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς ἀπὸ 6 Δεκεμβρίου 1847 καὶ ἐν τέλει ἐκλεχθεὶς ἐκ τῶν πρώτων Ὑποδιοικητῶν τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1861. Τῇ 24 Μαρτίου 1885, ἐνῶ συνεζήτει μετὰ τῶν συναδέλφων ἐν τῷ γραφεῖω τῆς Διοικήσεως περὶ τῆς κρίσεως καὶ τῶν μέσων πρὸς ἀποτροπὴν αὐτῆς ἔμεινεν ἄνυτος. Ἐκτακτος δὲ τῶν μετόχων Συνέλευσις, συνελευθῶσα τῇ 15 Μαΐου 1885, ἐξελέξατο Ὑποδιοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος τὸν Παύλον Καλλιγῆν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1883 πληρῆστερον ὀργανώθη τὸ πρὸς φύλαξιν χρηματογράφων ταμείον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὡς ἐκ τῆς ἀσημέρου προβαιοῦσης ἀναπτύξεως τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ.

Αἱ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1895 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ



Κατὰ τὸ ἔτος 1886 ἡ τε οἰκονομικὴ τῆς χώρας κρίσις καὶ αἱ χρηματικαὶ καὶ τοῦ Κράτους ἀνάγκαι ἐξερκολούθησαν. Αἱ χρηματικαὶ τοῦ Κράτους ἀνάγκαι ἐπέβαλον τὴν περαιτέρω αἴτησιν τοῦ εἰς γραμμάτια ἐπ' ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ δανείου τῆς Κυβερνήσεως, τῆς Τραπεζῆς χορηγήσεως αὐτῆς πρὸς τὸ Κράτος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Νόμων τῆς 21 Δεκεμβρίου 1885 καὶ τῆς 4 Ἀπριλίου 1886, ἔτερα 35.000.000 δραχμῶν εἰς τραπεζογραμματα. Συνάμα ὅμως ἐπεβάλλετο πρόνοια περὶ τῶν εἰς μεταλλικὸν τοῦ Κράτους ὑποχρεώσεων, ὅπως ἀποφύγῃ ἡ Κυβερνήσις κατὰ τὸ δυνάτων τὴν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς προμήθειαν συναλλάγματος ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διὰ τούτου προκαλέσῃ τὴν ὑπερτιμῆσιν αὐτοῦ.

Πρὸς τοῦτο ἡ Κυβερνήσις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Νόμου τῆς 31 Μαΐου 1885 προέβη εἰς τὴν συντομολογήναι προσωρινῶ δανείου φράγκων χρυσῶν 19.000.000 διὰ συμβάσεως ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1886 μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἡπειροθεσσαλίας, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βιομηχανικῆς Πίστεως, ἐγκριθείσης διὰ Β. Διατάγματος τῆς 19 Ἰουνίου 1886.

Τοῦ δανείου τούτου μετέσχεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατὰ 11.000.000 χρυσᾶ φράγκα. Τὰ ἐκδοθέντα πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ δανείου τούτου ἔντοκα γραμμάτια τοῦ Δημοσίου ἔδει νὰ ἐξοφληθῶσιν ἐντὸς διετίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως, πρὸς ἀσφάλειαν δὲ αὐτῶν ὡς καὶ διὰ τὴν πληρωσὴν τῆς πληρωμῆς τῶν τόκων, μέχρις ἐξοφλήσεως, ἡ Κυβερνήσις παρεχώρησε ταῖς δανειζόμεναις Τραπεζαῖς α') τὴν πρόσδοτον καὶ διαχειρίσιν τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ δ' τοῦ ἐν τῷ νόμῳ τῆς 31 Μαΐου 1886 ἀναφερομένων μονοπωλιῶν (ἐκτὸς τοῦ σιγαροῦχαρτου) ἐπὶ ταῖς βάσει τῆς ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1886 συμβάσεως, κυρωθείσης διὰ τοῦ ὑπὸ τὴν ἰδίαν χρονολογίαν Β. Διατάγματος β') τὴν πρόσδοτον, μεταφορᾶν, διαχειρίσιν καὶ πώλησιν τοῦ ἄλατος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 9 Ἰανουαρίου 1886 Νόμου περὶ συστάσεως ἐιδικῶν ἀλατιποθηκῶν καὶ τῆς ἀπὸ 14



ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΡΕΪΤ

Ἐγεννήθη εἰς τὰς Πάτρεις. Τὰς νομικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐπερμάτωσεν ἐν Εὐρώπῃ, ἐπιτελέσας δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθεῖξεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοῦ σταδίου τοῦ διαπρεπῆ θέσιν παρὰ τῷ ἑλληνικῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ.

Τὸν Αὐγούστου τοῦ 1876 διορίσθη τὸ πρῶτον ἐκτακτὸς καθηγητὴς τοῦ διεθνοῦς καὶ τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Τὸν Ἰανουάριον δὲ τοῦ 1879 τακτικὸς τοιοῦτος.

Ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διεδέχθη τὸν Παῦλον Καλλιγίν, ἐκλεγείς ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Μετοχῶν Διοικητὴς τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1879, μετὰ προηγουμένην φανερινὴν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ ἀξιώματι τοῦ ὑποδιοικητοῦ.

Ἡ δράσις τοῦ κ. Στεφάνου Στρέϊτ ὡς Διοικητοῦ τοῦ κρατικοῦ πιστωτικοῦ μας ἰδρύματος, ἀποτελεῖ ἀληθῶς φαινὸν σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐξελίξεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους. Εἰργάσθη ὅλας αὐτοῦ δυνάμεις διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ συμβιβασμοῦ μετὰ τῶν ξένων δανειστικῶν κατὰ τὴν ἐπίσημον πώλησιν, πολλὰ δὲ ἐκ τῶν ἐπιτευχθέντων εὐνοϊκῶν οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων μετὰ τὸν ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 1897 ὀφείλονται εἰς τὰς ἐντολάς καὶ τὴν δράσιν αὐτοῦ.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκλογῆς καταλλήλου προσώπου ὡς ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν οἰκονομικῶν προκαταρκτικῶν ὄρων τῆς εἰρήνης τοῦ 1897, ὑπέδειξεν ὡς τοιοῦτον τὸν κ. Στρέϊτ, ὅστις ἀνέλαβε τὸ Ὑπουργεῖον τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1897, παραμείνας ὑπουργὸς μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1898, ὁπότε ἐπανήλθεν ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Τῷ 1910 παρητήθη λόγῳ ὑπερκοπῶσεως καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, ὑποδείξας ὡς διάδοχον αὐτοῦ τὸν Ἰωάν. Βαλαωρίτην.



Ἰουλίου 1886 ἐγκριθείσης διὰ τοῦ ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1886 Β. Διατάγματος συμβάσεως μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν περὶ τοῦ δανείου συμβληθεισῶν Τραπεζῶν. Ἐπετρόπη συνάμα εἰς τὴν ὁμάδα τῶν συμβαλλομένων Τραπεζῶν νὰ ἐκχωρήσῃ ἢ νὰ ἀναθήσῃ τὴν ἀνωτέρω διαχειρίσιν πρὸς ἄλλην ὁμάδα ἢ ἑταιρείαν ἢ νὰ συστήσῃ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀνώνυμον ἑταιρίαν ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως. Συντελεῖα δὲ τῆς ἀδείας ταύτης αἱ συμβληθεῖσαι Τράπεζαι προέβησαν διὰ συμβάσεως ἀπὸ 2^{ης} Ἰουλίου 1886 εἰς τὴν παραχώρησιν τῆς διαχειρίσεως τῶν μονοπωλείων πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ συμμετοχῇ εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ ἐκ τῆς διαχειρίσεως καθαροῦ κέρδους. Ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν ὑποχρέωσιν αὐτῆς περὶ συμμετοχῆς εἰς τὸ ἀνωτέρω δάνειον κατὰ 11 000.000 χρυσῶν φράγκων ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, θέλουσα ν' ἀποφύγῃ ὅσον τὸ δυνατόν τὴν ὑπέμετρον ἐλάττωσιν τοῦ ἀποταμιεύματος αὐτῆς, μὴ ὀσῆς δὲ ἀφ' ἑτέρου ἐπικαιροῦ πωλήσεως χρεωγράφων ἢ λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τῶν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ αὐτῆς, συνωμολόγησε δάνειον ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 6.983.920 εἰς χρυσόν, ὅπερ ὅμως μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου κατώρθωσε νὰ ἐλαττώσῃ εἰς φράγκα 2.501.515, πωλοῦσα χρεώγραφα καὶ λαχειοφόρους αὐτῆς ὁμολογίας.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς χρηματικὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς πρὸς τὸ Κράτος σχέσεις, ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς λοιπὰς αὐτῆς ἐργασίας ἡ Τράπεζα ἐξηκολούθησε τὰς προσπάθειάς αὐτῆς πρὸς περιφρούρησιν τῶν ἐν κινδύνῳ ἐκ τῆς ἐκραγείσης κρίσεως συμφορῶντων αὐτῆς, καὶ ἀποσβόσιν τῶν ἐντεθθεν ζημιῶν, ἐκκαθαρίζουσα συνάμα καὶ ἀποσβεννύουσα βαθμιαίως ταύτας ἐφ' ὅσον ἐπιπραγματοποιούντο. Συνάμα δὲ ἀποφεύγουσα ἐκτὸς ἀπολύτου ἀνάγκης τὰ ἐκτελεστικά μέρη καὶ προσερχομένη ἀρωγὸς τοῖς δυναμένοις εἶναι νὰ σωθῶσιν, ἀπέφυγε νὰ ἐπιδεινώσῃ τὴν κρίσιν καὶ συνετελεῖ εἰς τὴν περιόσιν τῶν ναυαγίων.

1887

Ἐν ἔτει 1887 τρεῖς εὐρίσκωμεν συμβάσεις μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς συνομολογηθείσας

α) Τὴν ἀπὸ 8 Σεπτεμβρίου 1887 σύμβασιν, περὶ συνομολογήσεως δανείου 15 000.000 δρχ. εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα πρὸς ἐξόφλησιν διαφόρων προσωρινῶν δανείων τῆς Κυβερνήσεως, ἐν οἷς καὶ τὸ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν προσωρινὸν δάνειον, τὸ ἠσφαλισμένον διὰ τῆς ἐκχωρήσεως τῆς ἐκ φθαρτῶν κτημάτων καὶ τῆς ἐκ τῆς σμύριδος προσόδου. Τὸ δὲ δάνειον τοῦτο ἀνεδέχθη δλόκληρον ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀναλαβοῦσα συνάμα διὰ τῆς συμβάσεως τὴν ὑπερσίαν αὐτοῦ.

β) Τὴν ἀπὸ 23 Νοεμβρίου 1887 σύμβασιν, δι' ἧς αἱ Τράπεζαι Ἐθνικὴ, Ἡπειροθεσσαλίαι, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βιομηχανικὴ ἐχορήγησαν τῇ Κυβερνήσει δάνειον προσωρινῶν φράγκων χρυσῶν 10.200.000 ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ προμήθειαν τοῦ διὰ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς ἀναγκαίου συναλλάγματος, μετασχοῦσης τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ δάνειον τοῦτο κατὰ 3.000.000 φράγκα, γ) Τὴν ἀπὸ 20 Μαΐου 1887 σύμβασιν, δι' ἧς μεταξὺ Κυβερσεως καὶ τῶν συμβληθεισῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἰονικῆς καὶ Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἐτροποποιήθησαν οἱ ὅροι τοῦ εἰς τραπεζογραμμάτια τῶν δύο καὶ μίας δραχμῆς δανείου. Διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης ἠλαττώθη τὸ δάνειον τοῦτο ἀπὸ δρχ. 18.000.000 εἰς δρχ. 11.000.000 καὶ καθηργήθησαν αἱ περὶ βαθμιαίας καὶ διαρκούσης τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἀποσβέσεως αὐτοῦ διατάξεις, συνομολογηθέντος ὅτι θέλει ἐξοφληθῆ συνάμα τῇ ἀρρεῖ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας. Συγχρόνως ὅμως διὰ τῆς αὐτῆς συμβάσεως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐχορήγησε πρὸς τὸν Δημοσίον δάνειον 4.000.000 εἰς ἑτέρον αὐτῆς τραπεζογραμματίων καὶ ὑπὸ τοὺς λοιποὺς ὅρους τῶν λοιπῶν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας δανείων πρὸς ἐξαγοράν τῶν ἀποσυρρομένων τῆς κυκλοφορίας 4 000 000 διδραχμῶν καὶ μονοδραχμῶν τραπεζικῶν γραμματίων.

Ὅτω μετὰ τὴν σύμβασιν ταύτην ὁ ἀνώτατος ὅρος τῶν δυναμένων νὰ κυκλοφορήσῃ τραπεζογραμματίων τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ἦτο: διὰ λογαριασμὸν τῆς Τραπεζῆς, . . . δρχ. 60.000.000 διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους συνετελεῖα τῶν χορηγηθέντων αὐτῷ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς δανείων. » 71.000 000 διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους συνετελεῖα τοῦ εἰς τραπεζογραμμάτια τῶν 2 καὶ 1 δραχμῆς δανείων. » 7 000.000 Ἦτοι ἐν συνόλῳ. » 138.000 000

Ἄλλ. ἐκτὸς τούτων, συνομολογηθέντος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ συμβίσεως ἀπὸ 3 Ἰουνίου 1888 τοῦ ἐκ δρχ. 135 ἑκατομμυρίων δανείου, τῶν Μονοπωλίων κληθέντος, ἡ Τράπεζα συμμετέσχεν αὐτοῦ κατὰ 14 100 ὁμολογίας, ἀντὶ καταβολῆς δρχ. 5.355.000 καὶ παραχωρήσεως πρὸς αὐτὴν 1000 μετοχῶν τῆς συνετελεῖα τοῦ δανείου τούτου συσταθείσης Ἐταιρίας τῆς διαχειρίσεως τῶν Μονοπωλίων, εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς ὁποίας συνέπραξεν ἡ Τράπεζα διὰ τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐπιλοιπούς, ἐκτὸς τῶν πρὸς τὸν Δημοσίον χορηγήσεων, ἐργασίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ ἔτος 1887, παρατηροῦμεν γενικὴν αὐτῶν ἐλάττωσιν συνετελεῖα τῶν τῆς

κρίσεως ἀποτελεσμάτων, ἐξαιρέσει μόνον τῆς ἐργασίας τῶν χορηγήσεων πρὸς δήμους καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα δημοσίας τάξεως ἧς ἐπίτασιν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σημειοῦμεν ἴδια ἐκ τῆς χορηγήσεως πρὸς τὴν Ἐταιρίαν Σιδηροδρόμου Πειραιῶς—Ἀθηνῶν—Πελοποννήσου δανείου εἰς 1.800.000 ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ἐγγυήσει τοῦ Δημοσίου, ὅπως δυνηθῆ ἢ Ἐταιρία καὶ ἀποπερατώσῃ ἴδιαν γραμμὴν.

1888

Κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1888 νέας αἰδέας εὐρίσκωμεν συμβάσεις συνομολογουμένας μεταξὺ τῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀφορώσας δ' εἰς τὰ δάνεια τοῦ Κράτους.

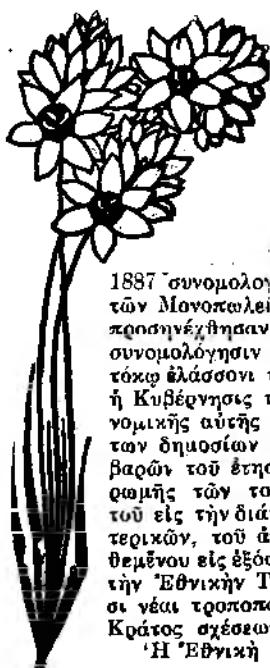
Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὰ προσωρινὰ δάνεια τῆς Κυβερνήσεως, διὰ συμβάσεως ἀπὸ 25 Ὀκτωβρίου 1888, συνομολογήθη ἡ παράτασις ἐπὶ ἐν ἔτος τῆς προθεσμίας ἐξοφλήσεως τοῦ προσωρινοῦ δανείου 10 200.000 φραγκ. εἰς χρυσόν, εἰς δὲ συμμετέσχεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατὰ 3 000.000, ἀξήθησε δὲ συνάμα τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς 3 500.000 φρ. Ἐπὶ πλέον συμμετέσχεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατὰ 75.000 λίρας στερλίνας εἰς τὴν γενομένην τῇ Κυβερνήσει προκαταβολὴν λίρ. στερλ 400.000 δι' ἐντόκων γραμματίων.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ ἕτερα δάνεια τοῦ Κράτους, ἡ Τράπεζα συνέδραμε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν Κυβέρνησιν εἰς πτωσίαν ἢ μετατροπὴν τῶν δανείων 26.000.000, 10.000 000 καὶ 9.000.000 ν. δρχ. καὶ τοῦ δανείου πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας 20.000.000 π. δραχμῶν, ὅλων τούτων τῶν δανείων κανονισθέντων ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ Κράτους.

Ἡ αὔξησις τῶν ἐντόκων παρὰ τῇ Τραπεζῇ καταθέσεων κατέστησε κατὰ τὸ ἔτος 1888 ἐπικαιροῦ τὸ μέτρον τῆς ἐλαττώσεως τοῦ τόκου αὐτῶν, εἰς ἣν προέβη τὸ Γενικὸν τῆς Τραπεζῆς συμβούλιον, μειώσαν τὴν κλίμακα τοῦ τόκου κατὰ 1/2 τοῖς ἑκατὸν ἐκτὸς τοῦ τόκου τῶν διαρκῶν καταθέσεων, ὅστις διετηρήθη εἰς 5 ο/ο. Ἄλλ' ἡ Τράπεζα ἐκάλεσε τοὺς ἔχοντας διαρκεῖς καταθέσεις ἐπὶ τόκῳ ἀνωτέρῳ τοῦ 5 ο ο εἶτε νὰ ἀναλάβωσι τὰ καταθεθέντα, εἶτε νὰ ἀποδεχθῶσι τὴν ἐλάττωσιν τοῦ τόκου εἰς 5 ο ο πάντας δὲ σχεδὸν οἱ καταθέται ἐπρότιμον τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον.

Ταυτοχρόνως ὅμως ἠλαττώθη καὶ ὁ τόκος προεξοφλήσεως ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς ὑποκαταστήμασι Πατρῶν καὶ Σύρου εἰς 7 ο/ο.

ΑΓΑΘΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ



Τὸ 1889 ἐπῆρξεν ἔτος αἰσιωτέρων ἐλπίδων περὶ τῆς οικονομικῆς τοῦ τόπου ἀνορθώσεως, ὡς βαθμιαίως ἀποσβουμένον τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς κρίσεως τοῦ 1883. Συνάμα δὲ ἦ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐνισχυθεῖσα τοῦ Κράτους πίστις παρέσχε τῇ Κυβερνήσει τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ οικονομικοῦ αὐτῆς προγράμματος καὶ τὰ χρηματικὰ μέσα συγχρόνως πρὸς περαιτέρω ἐξοκολούθησιν τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Μετὰ τὸ ἐν ἔτει

1887 συνομολογηθὲν μετὰ περισσείας ἐγγυήσεων δάνειον τῶν Μονοπωλείων, κατὰ τὸ ἔτος 1889 τὰ ἔξνα κεφάλαια προσενέχθησαν πρὸς τὸ ἔτος τῇ Ἐλληνικῇ Κυβερνήσει πρὸς συνομολογήσιν δανείου παγίου, ἀνεῖ ἐγγυήσεων καὶ ἐπὶ τόκῳ ἑλάσσονι τοῦ 1/2 ο/ο, διὰ τούτου δὲ προσεκλήθησαν ἡ Κυβέρνησις τὰ μέσα πρὸς ἐξοκολούθησιν τῆς οικονομικῆς αὐτῆς πολιτικῆς διὰ τῆς τροπῆς τῶν ὑπαρχόντων δημοσίων δανείων ἐπὶ ἐλαττώσει τῶν ἐξ αὐτῶν βαρῶν τοῦ ἐτησίου προϋπολογισμοῦ καὶ διὰ τῆς πληρωμῆς τῶν τοκομεριδίων τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους διὰ τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς μεταλλικοῦ ἐκ δανείων ἐξωτερικῶν, τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα διατιθεμένου εἰς ἐξόφλησιν χρεῶν ἐσωτερικῶν. Ἐντεθθεν καὶ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπασχολοῦσι νέαι τροποποιήσεις τῶν χρηματικῶν αὐτῆς πρὸς τὸ Κράτος σχέσεων.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα συμμετέσχε κατὰ 5.000.000 φρ. τοῦ παγίου δανείου 4 ο/ο, τοῦ δυνάμει συμβάσεως ἀπὸ 5/17 Μαΐου 1880 συνομολογηθέντος, συμπληρώσασα εἰς ὁμολογίας τοῦ δανείου τούτου τὴν ἀνοχὴν αὐτῆς εἰς τὸ ἐξοφληθὲν δάνειον τῶν 60.000.000 ἀποδεχθεῖσα δὲ τὴν ἐλάττωσιν ἀπὸ 6 ο/ο εἰς 5 ο/ο τοῦ τραπεντος δανείου τῶν 26 000.000 δραχ. καὶ ἀπὸ 6 εἰς 5 1/2 τοῖς ο/ο τοῦ δανείου 9.000.000 καὶ τοῦ τῆς ὁδοποιίας. Οὐκ ἦν τὸν ἡ Κυβέρνησις καὶ μετὰ τὴν τροπὴν τοῦ τελευταίου τούτου δανείου προέβη εἰς τὴν ἐξόφλησιν οὐσιώδους αὐτοῦ μέρους, περιορίσασα μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1889 τὴν ὀφειλὴν αὐτῆς ἀπὸ δρχ. 18.107.550.38 εἰς 8.369 074.19 δραχμῶν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν συμμετοχὴν τῆς Τραπεζῆς εἰς προσωρινὰ τοῦ Κράτους δάνεια, ἐξέφλησε μὲν ταύτην ἡ Κυβέρνησις, ἀνερχομένην εἰς πέντε καὶ ἥμισυ περίπου ἑκατομμύρια, ἀλλὰ συμμετέσχεν ἡ Τράπεζα εἰς ἕτερα τοιαῦτα κατὰ τὸ

αυτό έτος συνομολογηθέντα, ήτοι α') κατά 5.000.000 φράγκα εις τὸ μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ Τραπεζῆς Κωνσταντινουπόλεως συνομολογηθέν διὰ συμβάσεως 10 Ὀκτωβρίου 1889 προσωρινὸν δάνειον λ. στ. 600.000 β) κατὰ φράγκα 3.000.000 εἰς τὸ διὰ συμβάσεως ἀπὸ 7 Δεκεμβρίου 1889, μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἡπειροθεσσαλίας, Βιομηχανικῆς, Πίστεως καὶ «COMPTOIR NATIONAL D'ESCOMPTE» συνομολογηθέν προσωρινὸν δάνειον φρ. 10 000.000. Εἰπόμεν ἀνωτέρω, ὅτι κατὰ τὸ έτος 1889 ἀγχιὰ τινὰ συμπτώματα ἐξεδηλώθησαν ἀναρχώσεως τῆς ἀγορᾶς ἐκ τῆς κρίσεως. Κατ' ἀκολουθίαν καὶ ἡ οἰκονομικὴ τῆς Τραπεζῆς δράσις, ἐκ τοῦ σύγγυος παρακολουθούσης ταῦτα, ἐπανέλαβε κατὰ τὸ έτος τοῦτο τὰ ἐπὶ ἐνεχύρω χρηματογράφων εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν δάνεια καὶ προσέβη εἰς τὴν μείωσιν τοῦ τόκου τῶν ἐπὶ ἐνεχύρω χρηματογράφων δανείων εἰς 6 ο/ο. Ἐκ παραλλήλου ὁμοῦ προσέβη καὶ εἰς νέαν ἐλάττωσιν τῆς κλίμακος τοῦ τόκου τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐπὶ τῇ βάσει ἀνωτάτου ὅρου τόκου 4 ο/ο.

Αἱ πρὸς τοὺς δήμους καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα χορηγήσεις ἐξηκολούθησαν καὶ κατὰ τὸ έτος τοῦτο ἀξανατόμων. Ἐτεὶ δὲ ἐχορήγησεν ἡ Ἐθν. Τράπεζα δάνειον 2 500.000 εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν πρὸς ὁ/ο πρὸς τὴν Προνομίον Τράπεζαν Ἡπειροθεσσαλίας.

Τῇ 24 Φεβρουαρίου 1889 ἔληγεν ἡ ἑπταετής τῶν ὑποδιοικητῶν ἐντολή, ἡ δὲ Συνέλευσις τοῦ έτους τοῦτου ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 15 Φεβρουαρίου 1889 ἐξελέξατο αὐτῆς ὑποδιοικητὰς διὰ μίαν ἑπταετίαν τοὺς Παύλον Καλλιγῆν καὶ Γεώργ. Βασιλείου. Ἄλλ' εὐθύς ὀλίγον μετὰ ταῦτα, τῇ 4 Μαρτίου 1889, ἀπεβίωσεν ὁ πᾶσων ἡγετὴς ὑποδιοικητῆς Γεώργ. Βασιλείου μετὰ μακρὰν καὶ εὐδόκιμον παρὰ τῇ Τραπεζῇ ὑπηρεσίαν, εἰς ἣν εἶχεν εἰσέλθῃ κατὰ Μάϊον τοῦ 1845. διορισθεὶς εἰσηγητῆς, κατόπιν διορισθεὶς μέλος τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς τῆς 6 Δεκεμβρίου 1847 καὶ ἐν τέλει ἐκλεχθεὶς τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1861 ἐκ τῶν πρώτων ὑποδιοικητῶν μετὰ τὴν δι' αὐτῶν ἀντικατάστασιν τῆς διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Συνεπεί τοῦ θανάτου τοῦ Γ. Βασιλείου, κενωθείσης μίσεθ θέσεως ὑποδιοικητοῦ, συνεκλήθη εἰς συνεδρίαν ἡ μῆτω λήξασα Γενικὴ τῶν μετόχων Συνέλευσις καὶ ἐξελέξατο τῇ 27 Μαρτίου 1889 ὑποδιοικητὴν τὸν τέως Διευθυντὴν τοῦ Δικαστικοῦ τμήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ Εἰσηγητὴν τὸν κ. Στρέϊτ.

ΑΠΑΡΧΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Ἄλλ' αἱ κατὰ τὸ έτος 1889 εὐνοικαὶ ὑπὲρ ἀνορθώσεως τῆς πίστεως τοῦ Κράτους προβλέψεις ἤρχισαν κατὰ τὸ έτος 1890 νὰ ὀφιστανταὶ τοὺς πρώτους κλονισμούς. Τὰ ἀφειδῶς προσφερόμενα τέως κεφάλαια μετ' ἀπιστεύτου πεποιθήσεως ἐπὶ τὰ οἰκονομικὸν μέλλον πα τὸς Κράτους ἀδιακρίτως, ἀνευ ὑπολογισμοῦ τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ ἀντοχῆς ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις, ἕως ἀνελάμβανεν, ἤρχισαν νὰ γίνωνται μᾶλλον δὲσπιστα, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ διατρεπεῖς οἰκονομολογοὶ ἤρξαντο θορυβωδῶς νὰ κρούωσι τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου.

Καίεφ' ὅσον μὲν τὰ οἰκονομικὰ ναυάγια περιορίζοντο εἰς τὴν πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἡπείρου, ὁ κίνδυνος δὲν ἐφαίνετο ἐπικείμενος. Ἄλλ' ὅταν τὰ πρώτα συμπτώματα οἰκονομικῶν δυσχερειῶν ἀνεφάνησαν ἐν Πορτογαλίᾳ, ἀπολανούση πίστεως πολλῶ μείζονος τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲν ἀπορον ἂν καὶ ἡ πρὸς τὸ οἰκονομικὸν τῆς Ἑλλάδος μέλλον πεποιθήσις ἤρχισεν νὰ κλονίζηται.

Κατὰ τὸ προηγούμενον έτος 1889 ἡ Κυβέρνησις εἶχε προκαλέσῃ τὴν ψήφισιν Νόμου, ἐπιτρέποντος αὐτῇ τὴν συνομολογήσιν δανείου φρ. 60.000.000 πρὸς κατασκευὴν Σιδηροδρόμου ἀπὸ Πειραιῶς μέχρι Λαρίσης καὶ συνόρων, ἀσφαλιζόμενον δι' ὑπόθηκην τοῦ Σιδηροδρόμου τοῦτου. Διὰ Β. Διατάγματος δὲ τῆς 31 Μαΐου 1890 ἐνεκρίθη ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνωτέρω νόμου ἡ ἐκδοσις δανείου λ. στ. 3.599.000 ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου πρὸς ὁ/ο καὶ σύμβαισις συνάμα ἀπὸ 24 Μαΐου 1890 μετὰ τοῦ ἐν Λονδίνω οἴκου G J, HAMBRO AND SON καὶ τῆς ἐν Βερολίνω Τραπεζῆς NATIONAL BANK FÜR REUTSCHLAND περὶ ταῖς ἐκδόσεως καὶ ἱστικῆς ἀναδοχῆς ὑπ' αὐτῶν λ. στ. 1.8000.000 ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου ἐκ τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐκδιδομένου δανείου. Οὕτως ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὸ προηγούμενον έτος εἶχε δανεισθῆ ἐπὶ τόκφ ἐλάσσονι τοῦ 5 1/2 τοῖς ἑκατὸν ἀνευ ἐγγυήσεων, ἡδη συνομολογηθεὶς τόκος, καὶ ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ δανείου ἡσφαλισμένου δι' ὑπόθηκην ἐπὶ Σιδηροδρόμου, ὑπερβαίνει κατὰ τι τὸ 5 1 2 τοῖς 100 ἐνῶ δὲ ἡ ἐκδοσις τοῦ δανείου τοῦ προηγούμενου έτους εἶχεν ἐπιτύχει ἡ ἐκδοσις τοῦ δανείου Πειραιῶς—Λαρίσης ἀποτυχάνει. Συνεπεί τῆς ἀποτυχίας ταύτης τὸ δάνειον δὲν ἐπραγματοποιήθη ἢ κατὰ 45.000.000 φρ. ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου, μόνον δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ έτους ἡ Κυβέρνησις διέθεσεν ἐξ αὐτοῦ ἕτερα 15.000.000 ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου διὰ συμβάσεως ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1890, ἐπὶ τιμῇ ἐλάσσονι ἐκείνης, εἰς ἣν εἶχον ἀρχικῶς ἀναδεχθῆ μέρος αὐτοῦ οἱ Χάμτρο καὶ ἡ Ἐθνικὴ Γερμανικὴ Τράπεζα.

Καὶ ἡ Ἐθνικὴ δὲ Τράπεζα μετέσχε τῇ αἰτήσῃ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὁμάδα, ἐν ὀνόματι τῆς ὁποίας συνομολογήθη ἡ ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1890 σύμβαισις, ἀναδεχθεῖσα δι' ἴδιον λογαριασμὸν λ. στ. 100.000 ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου εἰς ὁμολογίαν τοῦ δανείου τοῦτου. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν ὀφειλὴν τῆς

Κυβερνήσεως ἐκ προσωρινῶν δανείων, εὐρίσκομεν ταύτην οὐσιωδῶς ἐξηγοκωθείσαν τῇ 31 Δεκεμβρίου 1890 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ὀφειλομένα τῇ 31 Δεκεμβρίου 1889, ἡτοι ἀνερχομένην εἰς φράγκα 8.826.332,50 τῇ 31 Δεκεμβρίου 1890 ἐναντι φράγκων 2.489.833,63 τῇ 31 Δεκεμβρίου 1889. Ἀπεδόθησαν ὁμοῦ ἄφ' ἑτέρου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δρχ 6.772.247,18 εἰς τὸ δάνειον τῆς ὁδοποιίας οὐτιανὸς τὸ ὑπόλοιπον περιορίσθη οὕτω τῇ 31 Δεκεμβρίου 1890 εἰς δραχμάς 1.758.856,90. Ὅσει μὴ ἤρχουν δὲ οἱ ἐπικείμενοι τῇ Τραπεζῇ κίνδυνος ἐκ τῆς σκευομένης οἰκονομικῆς τοῦ Κράτους καταστάσεως, προσετέθη κατὰ τὸ έτος τοῦτο τὸ γεγονός τῆς ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ τοῦ Κράτους ταμίου παρασβιάσεως τοῦ ἀρθρου 13 τῆς ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου συμβάσεως περὶ ἀνανεώσεως τοῦ προνομίου. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου τοῦτου. «Διαρχοῦντος τοῦ χρόνου τοῦ προνομίου τῆς Τραπεζῆς, δὲν δύναται ν' αὐξήσῃ ἡ ἡδη ἐπιβαρύνουσα αὐτὴν φορολογία, οὔτε νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς αὐτὴν νέοι φόροι». Ἐν τοῦτοις κατὰ παράβασιν τοῦ σαφοῦς γράμματος καὶ τῆς ἀναμφισβητήτου ἐννοίας τοῦ ὅρου τοῦτου ὁ Κεντρικὸς Ταμίος ἤξλωσεν ὅτι ὀφείλετο ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ὁ ἐπὶ τῶν μερισμάτων πρόσθετος φόρος, ὁ διὰ τοῦ ἀρθρου 16 τοῦ νέου περὶ χαρτοσήμου νόμου τῆς 30 Δεκεμβρίου 1887 ἐπιβληθείς, ἐπὶ τῷ ἰσχυρισμῷ ὅτι ὁ ἐπιβαλλόμενος εἰς τὸ μέρισμα φόρος ἐπιβαρύνει τοὺς μετόχους καὶ οὐχὶ τὴν Τράπεζαν, ὡσεὶ ἡ Τράπεζα κέκτηται ἐκτὸς τῆς περιουσίας τῶν μετόχων καὶ περιουσίας ἑτέραν, εἰς ἣν μόνην ἀφορᾷ τὸ ἐκ τῆς μετῶ τοῦ Κράτους συμβάσεως προνόμιον. Καὶ ἡ Τράπεζα ἠναγκασθῆ μὲν νὰ καταβάλῃ τὰ αἰτούμενα, ἀλλὰ προσφυγοῦσα ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἐδικαιώθη. Κατὰ τὰ λοιπὰ αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς παρουσιάζουσιν ἐπίστασιν τινα, διότι καὶ οἱ ἐπὶ ἐνεχύρω τρεχόμενοι λογαριασμοὶ ἤψῃσαν κατὰ 3.500 000 δραχμάς περίπου, ἐν οἷς ὁμοῦ περιλαμβάνεται καὶ ἡ πίστωσις δρχ. 2 580 000, ἡ ἀνοικθείσα τῇ Τραπεζῇ Ἡπειροθεσσαλίας, ὡ, καὶ ἕτεραί τινες χορηγηθεῖσαι εἰς Τραπεζὰς καὶ Ἐταιρίας, Σιδηροδρόμων. Αἱ δὲ εἰς Δήμους καὶ ἕτερα νομικὰ πρόσωπα δημοσίας τάξεως χορηγήσεις ἐπίσης ἤψῃσαν λόγφ τῶν κατὰ τὸ έτος τοῦτο χορηγηθέντων ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δανείων πρὸς Σιδηροδρομικὰς Ἐταιρίας, ἡτοι πρὸς τὴν Ἐταιρίαν τῶν Σιδηροδρόμων Θεσσαλίας, πρὸς τὴν Ἐταιρίαν τῶν Βορειοδυτικῶν Σιδηροδρόμων τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τὴν Ἐταιρίαν τῶν Μεσημβρινῶν Σιδηροδρόμων καὶ πρὸς τὴν Ἐταιρίαν τοῦ Σιδηροδρόμου Πειραιῶς—Ἀθηνῶν—Πελοποννήσου, ἐτεὶ δὲ πρὸς τὴν ἰδρυθεῖσαν νέαν Ἑλληνικὴν Ἐταιρίαν τῆς δωδύρουγος τῆς Κορίνθου.

Αἱ προειρηθείσες παρήμεναν περίπου εἰσιμίονι κατὰ τὸ 1890, ἀλλὰ τῆς πίστεως ὁσημέραι βελτιωμένης καὶ τῶν ἐνδείξεων ἀναρχώσεως τῆς ἐμπορικῆς ἀγορᾶς ἐτετανομένων ἡ Τράπεζα ἔκρινε σκόπιμον νὰ ὑποβηθῆσιν τὰς ἀγαθὰς τάσεις, ἐπὶ προσδοκία συνάμα μείζονος ἀναπτύξεως τῆς ἐργασίας ταύτης. Πρὸς τοῦτο ἤλαττωσε τὸν τόκφ προεσφλησεως ἐν τοῖς ἰδιοῖς ἐμπορικοῖς κέντροις τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Πειραιῶς τῶν Πατρῶν καὶ τῆς Σύρου εἰς 6 1/2 τοῖς 100 καὶ εἰς 7 τοῖς 100 ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ὑποκαταστημάτων.

Κατὰ τὸ έτος 1890 τὸ συμβούλιον ἐψήφισεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς 1 Μαρτίου τὸν ἐξ ἀρθρων 21 ἀποτελούμενον ὀργανισμὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὅστις ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 1 Μαρτίου 1891.

ΑΠΟΧΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ Μ. ΡΕΝΙΕΡΗ

Σπουδαιότατον διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν γεγονός ὑπῆρχεν, ἐν ἔτει 1890 ἡ παραιτήσις τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς Μάρκου Ρενιέρη, ὁ σεβαστὸς καὶ τοῖς πᾶσι προσφιλεὶς ἀνὴρ διοίκησε τὰ τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1869 ἡτοι ἐπὶ εἰκοσι καὶ ἑν ἔτη.

Ὁ σεβαστὸς ἀνὴρ ὅσον καὶ ἂν ἐπόθει νὰ μὴ ἀποχωρισθῆ ἰδρύματος καὶ συναδέλφων ἀγαπητῶν καὶ νὰ εἰσακούσῃ τὰς θερμὰς αἰτῶν καὶ τῶν μετόχων παρακλήσεις, ὅπως καὶ αὐτῆς ἀποδεχθῆ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς Διοικητοῦ, ἐπέμεινεν οὐχ ἦτοεν ἐν τῇ ληφθείσῃ ἀποφασί, ὅπως ἀποχωρήσῃ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς.

Ἐὰν διετηροῦντο πάντοτε ἀκακία τὸ σθένος τῆς ψυχῆς καὶ ἡ πρὸς τὸ καθήκον ἀφοσίωσις, ἡ ἡλικία καὶ προπαντὸς ἡ κατάστασις τῆς υγείας αὐτοῦ εἶχον καταβάλλῃ τὰς σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Ἡ συνέλευσις ἐτομείως τῇ 2 Ἰουλίου 1890 ἑκτακτος Γενικῆς τῶν μετόχων Συνέλευσις πρὸς ἐκλογὴν Διοικητοῦ, ἐσεβασθῆ μὲν τὴν θέλησιν τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ θέλουσα ἄφ' ἐνός νὰ τηρήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸ ὄνομα αὐτοῦ συνεδεμένον τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ ἐξελέξατο αὐτὸν ὁμοφώνως ὡς ἰσόβιον ἐπίτιμον Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τιμῆς καὶ ἐθνομουσῆς ἕνεκα». Τὴν ἀπόφασιν δὲ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐκύρωσε Β. Διάταγμα τῆς 25 Ἰουλίου 1890, συνάμα δὲ ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησις ἀπένευον τῷ ἀποχωροῦντι Διοικητῇ τὴν ἀνωτάτην τιμὴν τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Σωτήρος. Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἡ Συνέλευσις ἐξελέξατο καμψηφεὶ Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὸν ὑποδιοικητὴν αὐτῆς Παύλον Καλλιγᾶν. Ἐτέρα δὲ ἑκτακτος Γενικῆς τῶν μετόχων Συνέλευσις, συγκληθεῖσα τῇ 4 Ἀγούστου 1890, ἐξελέξατο εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Παύλου Καλλιγᾶ ὑποδιοικητὴν αὐτῆς τὸν κ. Παν. Σημηριώτην.

ΔΕΙΝΩΣΙΣ
ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Μετά του έτους 1890 κλείει ούτως ειπείν ή περίοδος των εξωτερικών του Κράτους δανείων. Μέχρι του 1890 αϊ προς τή εξωτερικών υποχρεώσεων του Κράτους εξεπληρούνητο τό πλείστον δι' οικονομικών συνδυασμών εκ των εις μεταλλικών πόρων των εξωτερικών δανείων. Όταν ή πηγή αύτη εξεστρέφεν. ή έθνική φιλοτιμία έχουσα τήν απόφασιν να μη υποχωρήση ενώπιον ούδεμιάς θυσίας, πεποιθούσα δέ εις τήν οικονομικήν τή χώρας αυτάρκειαν, δέν εδίστασε να αποπειραθῆ τόν έσχατον ύπερ τής τηρήσεως των υποχρεώσεων αυτῆς: άγώνα, άντλούσα εκ των πενιχρών λειψάνων του μεταλλικού αυτῆς αποταμιεύματος. Η κατάσταση των όφειλών του Κράτους προς τήν Έθνηκήν Τράπεζαν κατά τόν ίσολογισμόν τής 31 Δεκεμβρίου 1890 ήτο ή ακόλουθος.

Όφειλόμενα υπό του Κράτους προς τήν Έθνηκήν Τράπεζαν.

| | |
|--|---------------|
| εις Μεταλλικών | |
| Όμολογ. Έθν. Δανείων (170,120,135 και 125 εκ.) φρ. | 17,191,391.77 |
| Δάνειον προς τό Κράτος έπ' άναγκ. κυκλοφορία | 14,070,045.40 |
| Προσωρινά δάνεια εις χρυσόν | 8,826,332.50 |
| Σύνολον φρ. | 40,087,769.67 |

Εις τραπεζικά γραμματία

| | |
|--|---------------|
| Όμολογία Έθν. Δανείων 26,10,15 και 9 έκατομ. δρχ. | 30,991,437.50 |
| Δάνειον προς τό Κράτος έπ' άναγκαστ. κυκλοφορία | 55,945,595.86 |
| Δάνειον εις κερματικά τραπ. γραμμ. τής 1 και 2 δρ. | 7,000,000.— |
| Υπόλ. του δαν. προς τό Ταμ. τής Έθν. όδοποιίας | 1,758,856.90 |
| Σύνολον δρχ. | 95,695,890.26 |

Η κατάσταση δέ αυτῆ δέν παριστάται ούσιωδώς άλλοιωθεύσα εν τέλει του 1891, διότι διερκούντος του έτους τούτου συνομολόγησε μέν ή Κυβέρνησις διά συμβάσεως από 22 Μαΐου 1891, προσωρινόν δάνειον φράγκων 6,250,000 εις 6 μετέσχε και ή Έθνηκή Τράπεζα κατά 1,000,000, άλλα συνάμα εξωφληθήσαν αυτῆ εντός του έτους έτερα ποσά προσωρινών δανείων. Τα εξ όμολογιών των εις χρυσόν δανείων όφειλόμενα ηύξησαν μέν εκ τής συμμετοχής τής Τραπεζῆς εις τήν υπό τής Κυβερνήσεως γενομένην διάθεσιν όμολογιών του δανείου Πειραιώς—Λαρίσης διά τής από 17 Δεκεμβρίου 1890 συμβάσεως, άλλ' ήλαττώθησαν εκ τής πώλησεως 1000 όμολογιών του δανείου των Μονοπωλίων και εκ των κληρωθεισών όμολογιών διαφόρων δανείων, έπίσης δ' ήλαττώθησαν τα εξ όμολογιών των εις τραπεζογραμμία δανείων όφειλομενα, συνεπεία πώλησεως όμολογιών του δανείου των 26 έκατομμυρίων και εκ κληρωθεισών όμολογιών. Ούτως δ' ίσολογισμός τής Τραπεζῆς παρουσιάζει εν τῷ ένεργητικῷ αυτῆς τῆ 31 Δεκεμβρίου 1891 όφειλόμενα αυτῆ υπό του Κράτους:

Όφειλόμενα του Κράτους προς τήν Έθνηκήν Τράπεζαν.

| | |
|---|---------------|
| εις Μεταλλικών | |
| Όμολογία Έθνηκών δανείων εις χρυσόν φρ. | 18,121,659.60 |
| Δάνειον προς τό Κράτος έπ' άναγκ. κυκλοφορ. | 14,070,047.40 |
| Προσωρινά δάνεια εις χρυσόν | 8,059,269.55 |
| Σύνολον | 40,251,039.55 |

Εις Τραπεζικά γραμματία

| | |
|---|----------------|
| Όμολογία Έθνηκών δανείων εις τραπεζ. γραμμία δρ | 30,004,127.50 |
| Δάνειον προς τό Κράτος έπ' άναγκ. κυκλοφορία | 68,633,850.90 |
| εις τραπεζ. γραμμία 1 και 2 δραχ. | 7,000,000 |
| Υπόλοιπ. δανείου προς ταμ. Έθν. Όδοποιίας | 1,808,141.70 |
| Σύνολον δρ. | 107,446,119.21 |

Άλλ' ή σημερά αυξουσα ύπεροτιμία του συναλλάγματος και ή εις τό άνώτατον όριον προσγγίζουσα έξόγκωσις του εις τραπεζικά γραμματία έπ' άναγκαστική κυκλοφορία δανείου του Κράτους μαρτυροῦσι τήν χρηματικήν του Κράτους ανεπάρκειαν.

ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Αϊ δυσχέρειαι αύται κατά τή έπόμενον έτος 1892 έπεδεινωθησαν, ή δέ σύμπραξις τής Τραπεζῆς κατίσθη μάλλον ένεργός.

Τό Κράτος από 1 Ιανουαρίου 1892 ήρξατο, δυνάμει τής από 8 Όκτωβρίου 1881 μενά τής Τραπεζῆς συμβάσεως περί άναπεσεως του προνομίου αυτῆς, δικαιουμένη εις συμμετοχήν εις τά κέρδη τής Τραπεζῆς τά προκύπτοντα εκ τής κυκλοφορίας τραπεζικών γραμματιών, μη καλυπτομένων διά του μεταλλικού αποταμιεύματος και του προς τό Κράτος έπ' άναγκαστική κυκλοφορία εις μεταλλικών δανείων. Του προνομίου δε άναπεθεντος έπι είκοσιπενταεταίαν, τής αυτῆς διαρκείας: θά ήτο και ή συμμετοχή του Κράτους εις τά εκ τραπεζογραμματιών κέρδη τής Τραπεζῆς.

Τήν συμμετοχήν ταύτην εξήτησεν ή Κυβέρνησις όπως ή Τράπεζα εξαγοράσῃ καταβάλλουσα αυτῆ τό άντιπροσωπευόμενον υπό τής έτησιας συμμετοχής εις τή κέρδη κεφάλαιον. Πρός: τούτο έλήφθη ως βάσις 6 μέσος 6 μηνών κυκλοφορίας των τραπεζογραμμιατων κατά τά τελευταία πέντε έτη, ήτοι 1887-1891 και ύπελογίσθη τό έπι τῆ βάσει τῆς κυκλοφορίας ταύτης ποσόν, όπερ ή Τράπεζα ήθελε καταβάλῃ τῆ Κυβερνήσει κατά τοῖς όρους τῆς συμμετοχής αυτῆς εις τή κέρδη, συμφωνως προς τας διατάξεις τῆς από 8 Όκτωβρίου 1880 συμβάσεως. Τό ποσόν δέ τούτο κεφαλαιοποιήθεν άπετέλεσε ποσόν δραχμών 3,594,000, όπερ ώρίσθη ως άντίτιμον τῆς εξαγοράς και άνεδέχθη ή Τράπεζα να καταβάλῃ τῆ Κυβερ-

νήσει εις χρυσόν, του φράγκου ύπολογισθέντος κατά τήν τιμήν τῆς επισυναλλαγῆς, ότε ύπεγράφη ή περί εξαγοράς σύμβασις, ήτοι προς 1.40. Ταῦτα συνομολόγηθησαν διά συμβάσεως από 10 Φεβρουαρίου 1892. Διά τῆς αυτῆς δέ συμβάσεως άνεδέχθη ή Τράπεζα να χορηγήσῃ τῆ Κυβερνήσει προσωρινόν δάνειον φρ. 700,000 εις χρυσόν, τήν δέ υποχρέωσιν ταύτην εξεπλήρωσε διά συμβάσεως από 7 Ιουλίου 1892., κυρωθείσης διά Β Διατάγματος τῆς 14 Ιουλίου 1892. Πρός τούτους συνομολόγηθησαν διά τῆς συμβάσεως τῆς 10 Φεβρουαρίου 1892 δύο σπουδαιότατοι όροι σχετικοί προς τό μεσσελλικόν τῆς Τραπεζῆς αποταμιεύμα, ήτοι.

Α' Ότι εὔθως ως ή Κυβέρνησις ήθελεν εξωφλήσῃ προς τήν Τράπεζαν τήν εις χρυσόν όφειλην αυτῆς: εκ προσωρινών δανείων, ως και άν αυτῆ ήθελεν ένεργήσῃ πρός τῆς άρσεως τῆς άναγκαστικής κυκλοφορίας έπιστροφῆν μέρους ή του όλου του εις μεταλλικόν έπ' άναγκαστική κυκλοφορία εις άνοιχτόν λογαριασμόν δανείων τῆς Έθνηκής Τραπεζῆς, ή Έθνηκή Τράπεζα υποχρεούται να, διερκοῦσῃ τῆς άναγκαστικῆς κυκλοφορίας, τά έπιστρεφόμενα αυτῆ ποσά τῆρη εν τῷ μεταλλικῷ αυτῆς αποταμιεύματι μέχρι ποσού 20,000,000. όρχ. έλαττουμένου εκόστωτος του αποταμιεύματος τούτου κατα ποσόν ίσον προς τό υπό τῆς Κυβερνήσεως τυχόν άναλαβνόμενον εκ του εις μεταλλικόν έπ' άναγκαστική κυκλοφορία λογαριασμοῦ.

Β' Ότι ή Έθνηκή Τράπεζα δύναται, όσον μέρος άν έγκρίνη τοῦ μεταλλικου αυτῆς αποταμιεύματος, να τῆρη εν τῷ εξωτερικῷ παρά τραπεζικοῖς καταστήμασι πρώτης τάξεως. Προφανές όμως ότι οί πόροι, οῖς τό Κράτος ήδυνήθη να άντλήσῃ εκ τῆς άνωτέρας συμβάσεως, δέν ήτο δυνατόν να επαρκέσωσιν εις τας άνάγκας αυτου προσέβη. έπομένως εις τήν συνομολόγησιν του εκ φράγκων 16,500,000. δανείων μετά των Τραπεζῶν Έθνηκής και Ηπειροθεσσαλίας και του εν Αθήναις Υποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Κωνσταντινουπόλεως. Το δάνειον συνομολογήθη διά συμβάσεως από 11 Μαΐου 1892, ή δέ Έθνηκή Τράπεζα, πώλησασα όμολογία εκ των εν τῷ χρητοφυλακίῳ αυτῆς των δανείων των 125 και 120 έκατομμυρίων, συμμετέσχε του νέου δανείου κατά φράγκα 11,037,500 άναδεχθείσα συνάμα μετά τῆς Τραπεζῆς Ηπειροθεσσαλίας τήν ύπηρεσίαν αυτου και τήν παρ' αυτῆ κατάθεσιν των εκχωρηθεισών ύπεργύων προσόδων. Κατά τά λοιπά άνανεώθησαν τά μετά του Κράτους εις χρυσόν προσωρινά δάνεια, προσετέθη δέ νέον δάνειον 6,261,465.37 δι' έντοκων γραμματιών εις τραπεζογραμμία, συμψηφισθέν προς ίσον ποσόν άνεξοφλήτων ένταλμάτων όφειλομένων υπό του Δημοσίου προς αυτῆν. Ούτω κατά τόν ίσολογισμόν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1892 οί του Κράτους προς τήν Τράπεζαν όφειλοι είχαν ως ακόλουθος:

Όφειλόμενα υπό του Κράτους προς τήν Έθνηκήν Τράπεζαν.

Εις μεταλλικών

| | |
|---|---------------|
| Όμολογία Έθν. δανείων εις χρυσόν φρ. | 17,220,670.06 |
| Δάνειον προς τό Κράτος έπ' άναγκαστ. κυκλοφορία | 14,069,935.40 |
| Προσωρινά δάνεια εις χρυσόν | 6,913,327.35 |
| Σύνολον φρ. | 38,203,932.81 |

Εις τραπεζ. γραμμίατα.

| | |
|--|----------------|
| Όμολογ. Έθν. δανείων εις τραπεζ. γραμμ. φρ. | 29,970,487.50 |
| Δάνειον έπ' άναγκαστική κυκλοφορία | 62,587,100.02 |
| εις τραπεζογραμμ. | 7,000,000.00 |
| Υπόλοιπον δανείου προς τό ταμειον τῆς Έθν. Όδοποιίας | 1,758,612.48 |
| Προσωρινόν δάνειον δι' έντόκων γραμματιών | 6,261,465.37 |
| Σύνολον δρχ. | 107,577,665.37 |

Έν τούτοις ή Κυβέρνησις τελευταίαν κατέβαλε προσπαθειαν προς άποσόβησιν τῆς έτικειμενης πτωχεύσεως, πεποιθούσα έπι τῆς οικονομικῆς τῆς χώρας δυναμει, ως και ότι, αίρουμένου του νομισματικού ζητηματος τῆ άσχυρῆς έξωτερικου δανείου, οί πόροι του Κράτους και τῆς χώρας ήθελον επαρκέσῃ εις άκέραιαν εκπλήρωσιν των υποχρεώσεων αυτου. Πᾶσαν έπομένως συνδρομήν παρέσχε τοῖς οικονομικοῖς ακόλουθοις των εν Αθήναις Πρωσβείων τῆς Αγγλίας και Γαλλίας Κυβουσις Λόου και Ρου, ειδικῶν προς τούτο λαβούσων έντολην υπό των Κυβερνήσεων αυτων προς μελέτην τῆς οικονομικῆς καταστάσεως του Κράτους και τῆς χώρας, Συνάμα ή Κυβέρνησις, έχουσα υπ' όψει τήν συνομολόγησιν του άναγκαίου δανείου προς έπιτυχίαν του οικονομικου αυτῆς σχεδίου προσέκλεσε τήν υπό τῆς Νομοθετικῆς εξουσίας έπισηφισιν α) του Νόμου τῆς 31 Ιουλίου περί μεταρρυθμίσεως και συμπληρώσεως των περί δανείων Νόμων του 1889 και του 1891, όπως έχη τήν άπαιτούμενην προς συνομολόγησιν νέου δανείου νομοθετικήν άδειαν β) του Νόμου τῆς 22 Δεκεμβρίου 1892 περί πληρωμῆς εις χρυσόν έσόδων τινών, όπως ταῦτα εκχωρηθῶσιν εις ύπηρεσίαν του συνομολογηθησομένου δανείου.

Δια του νόμου τούτου τῆς 22 Δεκεμβρίου 1892 επεβάλλετο ή καταβολή φόρων τινών εις χρυσόν καταργουμένης ως προς αυτά τῆς ισχύος των νόμων τῆς 4 Νοεμβρίου 1885, ήτοι αυτων τούτων των Νόμων δι' άν είχαν κυρωθῆ αἱ περί άναγκαστικῆς κυκλοφορίας συμβάσεις μετά των Τραπεζῶν Έθνηκής, Ιονικῆς και Ηπειροθεσσαλίας. Τῆς νομοθετικῆς δέ ταύτης πράξεως προκληθείσης υπό τῆς Κυβερνήσεως άνευ προηγουμένης μετά των Τραπεζῶν συνεννοήσεως, επεβάλλετο τῆ Τραπεζῆν οῦ μόνον υπό τῆς άμύνης των ίδιων δικαιων, αλλά και εν αυτῷ τῷ συμφέροντι τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας τῆς χώρας: να διαμαρτυρηθῆ κατά τῆς υπό τῆς

Κυβερνήσεως αίτουμένης μονομερούς τροποποίησεως των ὄρων κυκλοφορίας τοῦ πιστωτικοῦ νομίσματος. Μετὰ ματαίαν δὲ παρὰ τῆ Κυβερνήσει ἀπόπειραν ὅπως προέβη αὕτη εἰς συνεννόησιν περὶ τοῦ ληφθησομένου μέτρου, ἵνα τῆ κοινῇ συναινέσει ληφθῆ τοῦτο, ἀφού ἐκρίνετο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀναγκαῖον πρὸς ἀποτροπὴν τῆς πτωχεύσεως τοῦ Κράτους ἡ Τράπεζα διεμαρτυρήθη δι' ἀναφοράς πρὸς τὴν Βουλὴν ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1892.

ΔΕΙΝΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ



Τὸ ἔτος 1893 θέλει παραμείνῃ, ὡς εἰκόσ, ἀταίσιον ἐν τῷ οἰκονομικῷ βίῳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Μετὰ ματαίας προσπαθείας κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας πρὸς συνομολόγησιν ἐξωτερικοῦ δανείου, ἡ Κυβέρνησις, στερουμένη χρηματικῶν μέσων καὶ ἰδίως μεταλλικοῦ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐξωτερικῶν δανείων, προέβη τῇ 31 Μαΐου 1893 εἰς τὴν ἐκδοσὴν δανείου κεφαλαιοποιήσεως, ὅπως διὰ τῶν ὁμολογιῶν αὐτοῦ ἐξοφλῶνται τὰ τοκομερίδια τῶν εἰς χρυσὸν δανείων ἐκτὸς τῶν Μονοπωλείων καὶ τοῦ δανείου τῶν 16 1/2 ἑκατομμυρίων. Ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους, ἀκρωθέντος τοῦ μέτρου τούτου ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς οἱ Νόμοι τῆς 20 Δεκεμβρίου 1893, δι' ὧν ἀνεστάλησαν τὰ χρεωλύσια καὶ περιορίσθη εἰς τριάκοντα ἑκατοστὰ τοῦ τοκομεριδίου ἡ ὑπηρεσία τῶν εἰς χρυσὸν ἐξωτερικῶν δανείων.

Καίτοι μόνον κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1893 ἐδημοσιεύθη ἡ περὶ τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐκθεσις τοῦ οἴκου οἰκοῦ ἀκολούθου τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως κ. Λόου, ἥδη ἀπὸ τῆς 13 Μαρτίου 1893 εἶχεν αὕτη ὑποβληθῆ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐπιτετρομένου τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως τῷ Ὑπουργῷ τῶν Ἐξωτερικῶν Λόρδω Ρόσβερν. Καὶ πρότερον δὲ δὲν ἦσαν ἀγνωστα τοῖς ἐν Ἀγγλίᾳ χρηματιζομένοις τὰ συμπεράσματα αὐτῆς, ἐν τούτοις δὲ προεῖλε τὸ προτεινόμενον μέτρον τῆς ἀνορθώσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας διὰ συνομολογήσεως νέου ἐξωτερικοῦ δανείου, σκοποῦντος κυρίως τὴν ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἣτις ἐκρίνετο ὡς κυρία αἰτία τῆς ἀναπαρκαίας τοῦ Κράτους πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἐπομένως προέβη ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις

εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ ὀμίλου κεφαλαιούχων, ἐνῶ δὲ ἡ συνομολόγησις τοῦ δανείου ἐφίμετο ἐπικειμένη, ἐματαιώθη ἡ ὑπογραφή τῆς συμβάσεως κυρίως ὡς ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων ὑπὸ τῶν κεφαλαιούχων ἐγγυήσεων, περιεχουσῶν στοιχεῖα ἐλέγχου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους, ἡ δὲ τότε Κυβέρνησις παραιτηθεῖσα ἀπεχώρησε τῆς ἐξουσίας.

Ἡ διαδεχθεῖσα αὐτὴν Κυβέρνησις, ἀνεῦ χρηματικῶν πόρων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐξωτερικῶν δανείων, ἐπικειμένη δὲ τῆς λύσεως τῶν τοκομεριδίων τῆς 3115 Ἰουνίου 1893, ἐβρέθη εἰς τὸ δίλημμα ἢ νὰ ἀναστειλῆ τὴν πληρωμὴν τῶν τοκομεριδίων ἢ νὰ καταρῶνῃ εἰς μέτρον τῆς ἐκδόσεως δανείου κεφαλαιοποιήσεως. Κριθέντος δὲ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ τελευταίου τούτου μέτρου σκοπιμότητος, προέβη αὕτη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκδεδωμένων πρὸς συνομολογήσιν δανείου νόμων εἰς τὴν διὰ Β. Διατάγματος τῆς 30 Μαΐου 1893 ἐκδοσὴν δανείου 100 ἑκατομμυρίων φράγκων. Πρὸς ἀσφάλειαν δὲ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δανείου ἐξεχώρησε 1) τοὺς φόρους, τὰ τέλη καὶ τὰ δικαιώματα τὰ εἰς χρυσὸν εἰσπρακτέα κατὰ τὸν νόμον τῆς 22 Δεκεμβρίου 1892, τότε μόνον διεμοσιεύθη μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν περὶ τούτου μετὰ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς; 2) τὰ ἦδη εἰς χρυσὸν εἰσπρακτόμενα προξενικὰ τέλη ἀγκυροβολίας καὶ φαρικά, καὶ ἴδρυσεν ταμεῖον αὐτοτελὲς καὶ κενωρισμένον πρὸς εἰσπράξιν τῶν ἐκχωρουμένων φόρων καὶ ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου ἀποτελούμενον ἐκ τῶν Τραπεζῶν Ἑθνικῆς Τραπεζῆς; τῆς Ἑλλάδος, Προνομιοῦχου Τραπεζῆς; Ἡπειροθεσσαλίας καὶ Ἰονικῆς Τραπεζῆς. Συνάμα τὸ αὐτὸ Β. Διάταγμα ἐνέκρινε συμβάσιν ἀπ. 30 Μαΐου 1893 μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ τῶν Κυρίων Κ. Ι. Χάμπερ καὶ υἱῶν τοῦ Λογδίου δι' ἧς οὗτοι ἀνεδέχοντο τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου καὶ ἐτέραν συμβάσιν μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ τῶν εἰρημένων προνομιοῦχων Τραπεζῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν διὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ αὐτοτελοῦς Ταμείου.

Τὸ ἄρθρον 12 τοῦ περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δανείου τούτου Διατάγματος τῆς 31 Μαΐου 1893 ὄριζεν ὅτι «τὰ ἀπὸ 3115 Ἰουνίου 1893 μέχρι 1911 Ἰουλίου 1895 συμπεριλαμβανομένης καὶ ταύτης λήγοντα τοκομερίδια τῶν εἰς χρυσὸν δανείων τῶν ἐτῶν 1881, 1884, 1889 καὶ 1890, ὡς καὶ αἱ κατὰ τὴν αὐτὴν προθεσμίαν κληρωθῆσόμενα πρὸς ἀπόσβεσιν ὁμολογία τῶν αὐτῶν δανείων, θέλουσιν ἐξοφλεῖσθαι δι' ὁμολογιῶν τοῦ προκειμένου δανείου εἰς τὸ ἄρτιον, ἀποφερουσῶν τόκον ἀπ' ἧς ἡμέρας ὀφείλεται πληρωμὴ τῶν δι' αὐτῶν ἐξοφλουμένων τοκομεριδίων καὶ ὁμολογιῶν». Ἐπίσης διὰ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ὄριζετο ὅτι δι' ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τούτου θέλουσιν ἐξοφληθῆ τὸ δάνειον τῶν 161 1/2 ἑκατομμυρίων εἰς τιμὴν ὀριζομένην διὰ τοῦ Διατάγματος, ἥτοι

73 τοῖς ἑκατὸν καὶ ὅτι αἱ ὑπόλοιποι ὁμολογία θέλουσι διατεθῆ πρὸς μερικὴν τῶν προσωρινῶν εἰς χρυσὸν δανείων ἐξόφλησιν. Ἐτέρα δὲ διάταξις τοῦ Β. Δ. τῆς 30 Μαΐου 1893 ὄριζεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἤθελεν ἀποδίδει μηνιαίως καὶ ἀμετακλήτως ἐν ἑκατομμύριον δραχμῶν εἰς τραπεζογραμμάτια, ἀπέναντι τῶν πρὸς τὰς Τραπεζὰς ἐπ. ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας εἰς τραπεζογραμμάτια δανείων.

Ἐξηρέθησαν ὅθεν τοῦ μέτρου τῆς δι' ὁμολογιῶν τοῦ ἐκδοθέντος δανείου πληρωμῆς τῶν τοκομεριδίων καὶ κληρουμένων ὁμολογιῶν, α') τὸ εἰς χρυσὸν δάνειον τῶν 135 ἑκατομμυρίων τοῦ 1887 τὸ διὰ τῆς προσόδου τῶν Μονοπωλίων ἀσφαλιζόμενον. β') τὸ εἰς χρυσὸν δάνειον τῶν 16 1/2 ἑκατομμυρίων, οὐ ὅμως προεβλέπετο ἡ δι' ὁμολογιῶν τοῦ δανείου κεφαλαιοποιήσεως ἐντελὴς ἐξόφλησις, ἥτις δὲν ἐπραγματοποιήθη μὴ ἐπελευθέρσεως συμφωνίας περὶ τούτου μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν κατόχων τῶν ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τούτου καὶ γ') Πάντα τὰ εἰς τραπεζογραμμάτια δάνεια τοῦ Κράτους.

ἈΚΟΥΣΙΑ ΥΠΟΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Κατὰ τὰς λυπηρὰς ταύτας περιπετείας ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ὡς καὶ οἱ τὴν Διοίκησιν αὐτῆς ἀποτελοῦντες προθύμως ἐν παντὶ συνέδραμον τὴν ἐκπρωσοπῶσαν τὸ Κράτος Κυβέρνησιν. Οὐ μόνον δ' ἀπέδέχθησαν νὰ συμπράξωσιν εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ ταμείου διωρογάνωσαν δὲ καὶ ἐγκατέστησαν τοῦτο ἐν αὐτῷ τῷ Καταστήματι τῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ἐπὶ πλέον τούτων ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, ὑπέκρινε εἰς τὴν ἀνάγκην ἣν ἡ Κυβέρνησις ἐκρίνει ἐπιβαλλομένη ἐκ τῶν περιστάσεων, συμμετέσχε κατὰ λ. στ. 55.000 εἰς τὴν ἀπὸ 6)21 Ἰουνίου 1893 ἐγκριθεῖσαν σύμβασιν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τιμῶν τοῦ δανείου κεφαλαιοποιήσεως.

Ἄλλ' ἐνῶ ταῦτα συνέβαινον, ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς μετὰ λυπηρᾶς ἐκπλήξεως καὶ ἀπορίας νὰ ἐπιληροφορεῖτο, ὅτι ἐνῶ πᾶσαν παρείχεον συνδρομὴν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εὐρίσκειτο εἰς διαρκῆ μετ' αὐτῆς συνεργασίαν, ὁ τότε πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, προέβη εἰς συμφωνίαν μετὰ ὀμίλου ξένων κεφαλαιούχων περὶ ἀναδιοργανώσεως δῆθεν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἀντήλλαξε περὶ τούτου ἐπιστολάς μετὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀντιπροσώπου αὐτῆς ἐν ἀτελεῖ ἀντιλήψει βεβαίως, ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀναδιοργανώσεως ἐσκοπεῖτο ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἢ οἰονεὶ δήμευσις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ὑπὸ ἐτέρας διεθνῆ ἐξουσίας δρᾶσιν καὶ διεθνῆ μᾶλλον ἢ ἐθνικὰ συμφέροντα σκοποῦσι νὰ ὑπηρετήσῃ, ἐνῶ συνάμα διὰ τῆς νέας Τραπεζῆς θὰ εἰσῆγγοτο ἔλεγχος ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους, ὅστις, καὶ ὡς ἐκ τῶν ὄρων καὶ ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος τῶν μελλόντων νὰ ἀσκήσωσιν αὐτὸν ἀπλῶν ιδιωτῶν καὶ χρηματιστῶν, θὰ ἦτο πολὺ βαρύτερος ἐκείνου εἰς ὃν μετὰ ἀτυχῆ πόλεμον ἠναγκάσθη βραδύτερον νὰ ὑποκύβῃ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Περὶ τούτων δὲ ἠδυνήθη ἡ Διοίκησις τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς, ἥτις εἶχε κατορθώσῃ νὰ πληροφορηθῆ καὶ τὰς λοιπὰς λεπτομερείας τοῦ σχεδίου τῆς ὁμοῦς καθ' ὁμοῦς τοῦς ἐν ταῖς ἀνταλλαγείσιν ἐπιστολαῖς ὄρους ἐπιβαρυντέρου, νὰ παρᾶσχῃ τῇ διαδόχῳ Κυβερνήσει ψηλαφητὰς τῶν τεκταινομένων ἀποδείξεις. Οὕτω τὸ σχέδιον ἐματαιώθη.

ΝΕΑΙ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Ἢ ἐπελευθῶσα πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1893 Κυβερνητικὴ μεταβολὴ νέαν αὐτῆς τροπὴν ἔδωκεν εἰς τὰ οἰκονομικὰ μέτρα καὶ τὴν πρὸς τοὺς δανειστάς τοῦ Κράτους στάσιν τῆς Κυβερνήσεως. Τοῦτο ἐγένετο διὰ τῶν νόμων τῆς 9 Δεκεμβρίου καὶ τῆς 10 Δεκεμβρίου 1893 τὰ νομοθετηθέντα δὲ ὑπὸ τῶν νόμων τούτων μέτρα ἐπῆρξαν τὰ ἀκόλουθα.

Α.) Ὄρισθη ὅτι ἀπὸ τῆς 2ας Νοεμβρίου 1893 συμπεριλαμβανομένης καὶ ἐφεξῆς οἱ εἰς χρυσὸν καταβλητέοι κατὰ τὸν 22ας Δεκεμβρίου 1892 νόμον φόροι βεβαιῶνται καὶ εἰσπράττονται ὡς καὶ πρὸ τῆς 30 Μαΐου 1893, ἥτοι εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Β.) Ἐκηρύχθη ἄκυρον τὸ ἀπὸ 30 Μαΐου 1893 Β. Διάταγμα περὶ ἐκδόσεως δανείου 100.000.000 δραχμῶν ὡς ἀντιβαῖνον εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἐφ' ὧν εἴρεται νόμων.

Γ.) Ἐπετράπη εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἵνα προέβῃ εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τοὺς προνομιοῦχους τῶν εἰς χρυσὸν Ἑθνικῶν δανείων τῶν ἐτῶν 1881, 1884, 1887, 1889 καὶ 1890 πρὸς μεταρρυθμίσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν σχετικῶς πρὸς τὸν τόκον, τὰ χρεωλύσια καὶ τὰς ἐγγυήσεις αὐτῶν. Μέχρι δὲ τῆς νομοθετικῆς ἐγκρίσεως τοῦ ὀριστικοῦ διακανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀνωτέρω δανείων ὄρισθη περὶ αὐτῶν, ὅτι α') Καταβάλλονται προσωρινῶς τοῖς ὁμολογιούχοις 30 τοῖς ο) εἰς χρυσὸν ἐπὶ τῶν πληρωτέων ἑκάστοτε τοκομεριδίων. — Ἐξαιροῦνται τὰ κατὰ τὴν 3115 Δεκεμβρίου 1893, 20 Δεκεμβρίου 1893 1) Ἰανουαρίου 1894 πληρωτέα τοκομερίδια τῶν αὐτῶν δανείων, ἐφ' ὧν καταβληθῆσονται τοῖς ὁμολογιούχοις προσωρινῶς 50 ο) ἐπὶ τῷ ἄρτιῳ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Ἐπίσης 50 ο) ἐπὶ τῷ ἄρτιῳ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καταβληθῆσονται προσωρινῶς τοῖς κατόχοις τοκομεριδίων, καταστᾶν

των άπαιτητών κατά την 3/15 Ιουνίου την 19 Ιουνίου (1 Ιουλίου και την 19 Σεπτεμβρίου) ! Οκτωβρίου 1893 έφ' όσον ταύτα δέν άντιλλάγησαν πρός νέους τοκοφορους τίτλους.

β) Ουδέμια ένεργείται καταβολή χρωαλυσίων έπί των δανείων τούτων.

γ) Αί είς μεταγενεστέρα τής 19 Σεπτεμβρίου, 1 Οκτωβρίου 1893 ύπηρεσίαν τοκοφόρον εθνικών δανείων ύπέγγυοι πρόσοδοι εκ φόρων, τελών, μονοπωλίων, έχω μήσεων και δικαιωμάτων οιονδήποτε εισάγονται είς τό δημόσιον ταμείον.

Ούτω διά των νόμων του Δεκεμβρίου 1893 εξηρέθησαν τής περικοπής των τοκομεριδίων εκτός των προσωρινών δανείων και παντα τα είς τραπεζογραμμάτια δινεία, είς την κατηγορίαν των όποιων ύπήχθη και τό είς χρυσόν δανείον τιν 16 1/2 εκατομμυρίων, άποδεικτις γενομένης ύπό των όμολογητών τής τροπής: αυτού είς τραπεζογραμμάτια επί τώ άρτίω δι' επιστολών από 2 Δεκεμβρίου 1893 διαμεφθεσίων μεταξύ του Υπουργού των Οικονομικών και των συμβληθεισών έν τή περι του δανείου τούτου συμβάσει Τραπεζών Έθνική, Τραπεζής τής Ελλάδος, Προνομίου Τραπεζής Ηπειροθεσσαλίας και Τραπεζής Κωνσταντινουπόλεως. Άλλά διάφοροι ύπήρξαν αί έξενεχθείσαι κρίσεις περί εκάστης κατηγορίας των είς την έξίρασειν ταύτην ύπαχθέντων δανείων. Ούτω οδδόλωσ έπεκρίθη ή έξίρασεις των προσωρινών δανείων είς χρυσόν ή τραπεζογραμμάτια ως άνεγνωρισμένη, ούτως είπειν, ύπό έθίμου διεθνούς έν ταίς πτωχεύσει των Κρατών Τρωνι ή άπδλυτος σεβασμός των προσωρινών δανείων επιβάλλεται έξ ύπερτάτης άνάγκης, διότι τά τούτα δάνεια άναγκαία έν τή οικονομική διαχειρίσει και αυτών των οικονομικώς εθημερούντων Κρατών, άπαραίτητα δέ αυτή τή λειτουργία τής Κυβερνητικής μηχανής έν σιγματά, οικονομική κρίσις, θι ήσαν άδύνατα, έν μη εκρίνοντο εκτός παντός κινδύνου. Προκειμένου δε περί των προσωρινών δανείων του Έλληνικού Κράτους, επί πλέον του λόγου τούτου συντρέχον και οι λοιποί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, οι ύπαγορευσάμενες την έξίρασειν των είς τραπεζογραμμάτια δι' όμολογητών δανείων, των προσωρινών δανείων όφειλομένων κατά τό όλον σχεδόν ύπό των προνομίου Τραπεζών. Επίσης ούτε επεκρίθησαν, ούτε ήτο δυνατόν νά επικριθώσιν ως εκ τής ύλαζούσης αυτών φύσεως αί γενομένης έξίρασεις 1) τής είς χρυσόν πρός τας προστάτας Δυνάμεις όφειλτης του Κράτους, 2) τής όφειλτης πρός τους κληρονόμους του Όθωνος λόγω άποζημύσεως διαφορών έν Έλλάδι ιδιωτικών αυτού κτήσεων καταληφθεισών ύπό του Κράτους, 3) του Πατριωτικού δανείου ή μάλλον λαχείου, 4) του όφειλομένου ύπό του Κράτους πρός την Τράπεζαν ύπολοίπου του ύπ' αυτής δοθέντος δανείου πρός τό ειδικόν ταμείον τής εθνικής όδοποιίας, τόσφ μάλλον όσω τό δάνειον τούτο δέν είσι χορηγηθή ύπό τής Τραπεζής πρός τό Κράτος, αλλά πρός ειδικόν Ταμείον κηωρισμένην έχον ύπόστασιν, διε συνωμολογήθη τό δάνειον, από του ταμείου του Κράτους, 5) των είς τραπεζικά γραμμάτια δινάμεν των περί άναγκαστικής κυκλοφορίας νόμων δανείων των Προνομίου Τραπεζών.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

Διάφοροι ύπήρξαν αί κρίσεις αί επί των αποφάσεων τούτων. Άλλ' ύπεράνω πίσης κρίσεως και παντός δικαιολογητικού λόγου ισχυρότερος ήτο δ του δημοσίου συμφέροντος, έξ ού έπεβάλλετο είς τό Κράτος τό ληφθέν μέτρον. Έν τώ οικονομικώ αυτού ναυαγίω εκ στοιχειώδους φρονήσεως και ύπερ των γενικών συμφερόντων τής χώρας προνοίας επεβάλλετο είς τό Κράτος νά μη συμπαρασύρη έν τώ ναυαγίω τούτω και την Έθνικήν Τράπεζαν, τόν πυρήνα πάσης έν τή χώρα οικονομικής δράσεως και ήτις έτήρησε παντοτε επί τής διεθνούς οικονομικής αγοράς άκλιδωτον την σημαίαν τής πίστωσης αυτής' έσωζεν ούτως ειπείν δια τούτου έν τή πανωλεθρία τής οικονομικής; αυτού ήτη; την σημαίαν, περί την όποιαν αύθις συγκεντρώνεται αί οικονομικαι τής χώρας δυνάμεις, θά ήδύναντο νά άνακτήσωσι τας προτέρας θέσεις και συνεχίσωσι την πρός τά πρόσω πορείαν, παρέχονσαι συνάμα άσφαλτή βράσιν είς τό Κράτος πρός άνόρθωσιν τής πίστωσης και των οικονομικών αυτού

Επί πλέον δέ του γενικωτέρου τούτου συμφέροντος και τό ειδικώτερον τής νομισματικής τής χώρας κυκλοφορίας συνιγόρει ύπερ τής άποφυγής μέτρον, καιρίως δυναμένου νά βλάβη την Έθνικήν Τράπεζαν Οιαδήποτε τρωνι μείωσις τής αξίας του ενεργητικού αυτής δέν ήδύνατο ή νά έχη τόν αντίκτυπον επί τής πίστωσης του τραπεζογραμματίου, ήτις διτηρήθη πάντοτε άμειωτος ως εκ του γήηρου τής Τραπεζής και του ενεργητικού, όπωρ καλύτερι έν μέρει την πιστωτικήν αυτής κυκλοφορίαν.

Εκ των λόγων τούτων έπομένως ή πρός άκριβή έξυπηρέτησιν των είς τραπεζογραμμάτια δανείων δαπάνη του Κράτους έδει νά θεωρηθή ως ύπαγομένη είς τας προνομίου έχείνας ύποχρεώσεις, έν ή άκριβής εκπλήρωσις επεβάλλεσαι αυτά εκ του ύπερτέρου καθήκοντος αυτής; τής υπάρξεως του ή; Κράτους και είντες έπομένως προηοδόνται των πρής τούς λοιπούς δανειστάς ύποχρεώσεων. Ουδέ διάφοροι είε οι λόγοι οι επί προσωρινών δανείων συντρέχοντες πρός έξίρασειν από των συνεπειών τής πτωχεύσεως και επί τή βάσει των όποιων ή έξίρασει; αύτη εκρίθη πάντοτε εύλογος και ύπό του έθίμου κωιθερώθη. Όσον άφορά είς την έξίρασειν του δανείου των 16 1/2 εκατομμυρίων, εάν ύπάρχη τι τό εκκρίνον είναι ότι αύτη δέν ύπήρξεν άταρκώς πλήρης. Είς τά πρόσωρα τής πτωχεύσεως, ύπό την πίεσιν ύπερτέρας άνάγκης συνωμο-

λογηθέν, καθ' ήν σιγμην αί συμβληθείσαι Τράπεζαι δέν ήδύ αντο νά άρνηθώσι την συνδρομήν αυτών είς την Κυβέρνησιν, τόν θνατον κατά τής πτωχεύσεως άγώνα παλαιούσαν, οδδέποτε ενεγράφη έν τοί; δελτίοις χρηματιστηρίου τινός και σχεδόν κατά τό όλον παρέμεινεν έν τοίς χαρτοφυλακίοις των άναδεχθεισών αυτώ Τραπεζών' έδει έπομένως νά θεωρηθή, καιτοι ύπό τόν τύπον δανείου δι' όμολογιών συνωμολογηθέν, ως προσωρινόν δάνειον και έπομένως είς οδδελμίαν νά υποβληθή περικοπήν. Ότι δέ διάφορος δέν ήτο ή πρόθεσι; των συμβληθεισών, έξάγεται σαφέστατα εκ του άρθρου 8 τής περι του δανείου τούτου συμβάσεως, καθ' ό τό Κράτος είλεν επιφύλαχθή τό δικαίωμα τής έξοφλήσεως αυτού ενός βραχείας δεκαοκταμήνου προθεσμίας επί καταβολή φράγκων χρυσών 355 καθ' όμολογίαν όνομισματικού κεφαλαίου φρ. 500. Ούχ ήττον ή Κυβέρνησις, όπως άποφυγή έξίρασειν δανείον συνωμολογημένου είς χρυσόν, επέβαλε την είς τραπεζογραμμάτια τροπήν επί τώ άρτίω, ήτις άπειτέλει, επί τή βάσει τής τότε τρωούσης αξίας του συνωμολογημένου πρός 187, όμιστικήν περικοπήν κατά 40 οιο περίπου τού τε κεφαλαίου και των τόκων. Όπως άδικαι έπομένως ήσαν αί έν άρχή και έν άγνοίαι των πραγμάτων ύπό των όμολογητών των είς χρυσόν δανείων έξενεχθείσαι κατά τής Έλληνικής Κυβερνήσεως μομφαι δια την μη ύπαγωγήν των είς τραπεζογραμμάτια δανείων είς τό ύπό των Νόμων του Δεκεμβρίου 1893 νομοθετηθέν μέτρον. Τοιαύτας δέ μομφάς επιφύριπτοντες οι όμολογητοί και το ίδιοι αυτών παρεγνώριζον συμφέρον. Διότι οιονδήποτε μέτρον, καιρίως πλήττον την Έθνικήν Τράπεζαν και την επί τής πίστωσης αυτής θεμελιουμένην νομισματικήν τής χώρας κυκλοφορίαν, δέν ήδύνατο ή νά αύξηση την άδυναμίαν του Κράτους πρός εκπλήρωσιν των ύποχρεώσεων αυτού, άποβαίνουσης άμφιβόλου τής εκτέλεσεως και ούτων δια των Νόμων του Δεκεμβρίου 1893 ληφθέντων μέτρον, θά συνεπήγετο δέ έπίσης τό άποτέλεσμα νά καταστή δυσχερεστέρα ή βελτίωσις των οικονομικών του Κράτους και τής έν γεινι οικονομικής τής χώρας κασταάσεως, έξ ών και οι όμολογητοί ήδύναντο νά προσδοκώσι βελτίωσιν τής ύπό των προσωρινών Νόμων τής πτωχεύσεως καθιερουμένης ή έξ οισουδήποτε όριστικού συμβιβασμού προσδοκωμένης κασταάσεως. Όπως δέ άσήμαντον ήτο και τό άντάλλαγμα, όπωρ θά έλάμβανον άντι των πλεονεκτημάτων τούτων. Διαι ή είς τό 30 οιο έλάττωσι των τόκων των είς τραπεζογραμμάτια δι' όμολογιών δανείων όπως άσήμαντον θά επέρτεκεν αύξισιν του είς τους όμολογητούς των έξωτερικόν δανείων πληρωτέου ποσοστού τόκου, αύξισιν άλλως τε κατανεμητέαν μεταξύ των όμολογητών πάντων των δανείων, μη έξαιρουμένων των είς τραπεζογραμμάτια

Αίαν εύλόγως έπομένως και ή Διοίκησις τής Τραπεζής έν τώ πρός τους μετόχους άπολοισμώ τής διαχειρίσεως του έτους 1893 άνεκόντου τοίς μετόχοις περί του θέματος τούτου τά άκόλουθα :

«Τό διά του ειρημένου νόμου ληφθέν μέτρον προσωρινής έλαττώσεως του τόκου και διαπραγματεύσεως μετά των δανειστών περί όριστικής έλαττώσεως, δέν επεξετάθη επί τής τραπεζικής γραμμάτια δημόσια δάνεια' όθεν ταύτα εξακολουθούσαι νά ύληθεύονται είς τό ήρ τον.

» Η έξίρασεις αύτη ύπαγορεύθη εκ λόγων έπεικούς δικαίον' έξυπηρεται άλλως αυτών των είς χρυσόν δανειστών τά συμφέροντα ως προκύπτει εκ των έπομένων :

» 1) Η κερτημένη τό μέγιστον ποσόν των δανείων τούτων Έθνική Τράπεζα έλαβεν αύτά έν καιρώ. ως πολλάκις έλέγη και άλλοτε, κατ' έπίμονον αίτησιν του Δημοσίου πρός έξυπηρέτησιν ύπειγουσών άναγκών αυτού, έν ή άντιληψις τή παρεστάθη ως ύλοχρηστική, καθ' ό ιδρύματος προνομίου τών τώ τόπω, - ευρίσκειται δέ ή Τράπεζα έν τή άνάγκη τής έν τή Χαρτοφυλακίω αύτης τηρήσεως μεγάλου εκ των δανείων τούτων ποσού, διότι τά έν κυκλοφορία τραπεζικά γραμμάτια μέχρι του τρίτου του ποσού αυτού άντιπροσωπεύονται διε τούτων όμολογιών, κατά τό ήμετερον καταστατικόν ή δέ άργία των σχετικών αυτού διατάξεων διαρκούσης τής άναγκαστικής κυκλοφορίας, καθιστώ μέτρον έκτακτον και προσωρινόν, ού δέν έξαρτάται έξ ήμών ή διατήρησις ή ή λήξις.

2) Μέτρον κυβερνητικών, έχον ώ; συνέλειαν την έλάττωσιν τής αξίας των έν λόγω δανείων, καθόντων άλλως τε έπανειλημμένως ήδη έν τώ παρελθόντι διακανονίσεως έπιζημίως, δέν παριστάται έπιβλαβέμενον έξ οικονομικής άνάγκης του Δημοσίου ταμείου, διότι ή ύπηρεσία όλων των δανείων τούτων άπαιτεί κατά συγκρίσιν πρός τό όλον ποσόν των ύπηρεσιών δημοσίων δανείων μικρόν ετησίω; ποσόν, και ούτω είς τραπεζικά γραμμάτια' άλλ' οδδέ βελτίωσιν αξίας ήθελε συνεπάγει τής θέσεως των είς χρυσόν δανειστών. Εκα τής ειρημένης έν συγκρίσει πρός τά είς δάνεια μικρότητος των είς τραπεζικά γραμμάτια δανείων, μόλις άποτελούντων τό έν δέκατον τάτακτον των δημοσίων δανείων. Αφ' έτέρου δέ προφανώς άδικον τοιοϋτο μέτρον επαγόμενον κατά τής Τραπεζής άποβάσεως δανειστού έξ άπιβολής του ίδιου καταστατικού και των πρός τό Κράτος σχέσεων αυτής' ήθελεν έχρ δέ ως άποτέλεσμα τό έν λόγω μέτρον την μείωσιν σπουδαίας αξίας του ενεργητικού τής Τραπεζής; πρός έπαισθητήν βλάβην τής πίστωσης, ή όποια δέον νά στηρίξη την κυκλοφορίαν των τραπεζικών αυτή γραμματίων και έπομένως την ύποτίμησιν των γραμματίων τούτων, πρός άυπολόγηστον ζημίαν του τόκου, καθιστώσαν προβληματικήν την εκ μέρους τής Κυβερνήσεως εκτέλεσιν των πρός τους είς χρυσόν δανειστάς ύποχρεώσεως τής, όσονδήποτε και άν περιορισθώσιν αύται διά τινος συμβιβασμού.

» Ούτοι είσιν οι λόγοι, οι ύπαγορευσάμενες τώ Δημοσίω την άπό κρίσεως διακανονίσεως έξίρασειν των είς τραπεζικά γραμμάτια δανείων. Επειδή δέ οι λόγοι ούτοι είσιν άκαταμάχητοι, και έπιβάλλουσαι την έξίρασειν ού μόνον εκ δικαίου και έπεικούς, αλλά και,

έν αὐτῷ τῷ ζωτικῷ συμφέροντι τοῦτε τοποῦ καὶ τῶν δανειστικῶν αὐτοῦ, πιστευόμεν τὴν γενομένην ἐξαίρεσιν ὀριστικῆν.

Ἐτέρα κατηγορία ὀφειλῶν τοῦ Κράτους ἐξαιρεῖται αὐτοδικαίως ἐκ τῆς φάσεως αὐτῆς πάσης διακανονίσεως συναπαγομένης ἐλάττωσιν, εἶνα δ' αὕτη ἡ τοῦ λεγομένου κυμαινομένου χρέους ἐκ προσωρινῶν πρὸς τὸ Δημόσιον προκαταβολῶν. Ὅθεν περὶ τῶν προκαταβολῶν τούτων, τῶν τε εἰς χρυσὸν καὶ τῶν εἰς τραπεζικά γραμμάτια, οὐδ' ἐλήφθη, οὐδὲ δύναται νὰ ληφθῇ μέτρον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἄλλο, παρὰ τὴν μέχρι βαθμιαίας ἐξοφλήσεως, τοκτικὴν ἐξυπηρέτησιν.

Ὁδὲ ἐπλανήθη ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς ἐν τῇ περὶ τούτων κρίσει αὐτῆς, διότι τὸ δίκαιον καὶ συμφέρον τῶν ὑπὸ τῶν νόμων τοῦ Δεκεμβρίου 1893 καθιερωθεισῶν ἐξαίρεσεων ἀνεγγώρισαν οἱ τε ἀντιπρόσωποι τῶν ὁμολογούχων ἐν πᾶσι τοῖς ἀποτυχίοις σχεδίοις συμβιβασμοῦ καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δυνάμεων κατὰ τὰς περὶ ὀριστικῶν συμβιβασμοῦ διαπραγματεύσεις καὶ τὸν ἐν ἔτει 1898 γεγόμενον ὑπ' αὐτῶν ὀριστικὸν διακανονισμόν τοῦ δημοσίου χρέους.

© ΖΗΜΙΑ ὙΠΕΡ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ©

Ἀνωτέρω παρεθέσαμεν τὴν κατάστασιν τῶν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1892.

Ἐν τῷ ἱστορικῷ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1893 τὴν κατάστασιν ταύτην ἐξέτασαν οὐσιασῶς ἀλλοιωθεῖσαν. Ἡ Τράπεζα τῷ ὄντι, συνεργησάμενη μετὰ τοῦ Κράτους καὶ μετ' αὐτοῦ συναγομένη πρὸς ἀποτροπὴν τῆς πτωχεύσεως, δὲν ἠδύνατο ἐξ ἐπιβαλλομένου καθήκοντος, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ γνώμη αὐτῆς περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἀγώνος, νὰ προβῇ εἰς ἀντιθέτους ἐνεργείας, διναμείας δὲ παρεξηγηθεῖσαι καὶ νὰ παραβλάσωσι τὸς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως. Τοιαύτη τις ἐνεργεία τῆς Τραπεζῆς θὰ ἦτο ἡ πώλησις τῶν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ αὐτῆς χρεωγράφων τοῦ Κράτους, ἢ τῆς ὑπερφορέτου μὲν ἰσῶς ὑπὸ τοῦ συμφέροντος τῆς Τραπεζῆς, ἀλλὰ θὰ ἀντέκειτο τῇ εὐθύτῃ καὶ καλῇ πίστει, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς ἐν τῇ μικρῇ αὐτῆς πολιτείᾳ οὐδέποτε παρεξέκλινεν. Ἀποξὺ ὅμως γενομένου καταδήλου τοῦ ἀνοσοφροῦτος τῆς πτωχεύσεως καὶ τῆς ραγδαίας ἐκπτώσεως τῶν Ἑλληνικῶν χρεωγράφων μαρτυρούσης τὴν περὶ τούτου σύμφωνον πεποιθήσιν καὶ τῶν ξένων ἀγορῶν ἡ Τράπεζα ἐκλιπόμενα τῶν λόγων εἰτινας ἐπέτρεπον αὐτῇ ἀπὸ τῆς πωλήσεως τῶν, προέβη εἰς τὴν πώλησιν τῶν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ αὐτῆς χρεωγράφων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅσων ἡ πώλησις ἦτο δυνατὴ, ἢτοι πᾶσιν τῶν ὑπ' αὐτῆς κατεχομένων ὁμολογῶν τῶν δανείων τῶν 170,120,125, καὶ 135 ἑκατομμυρίων. Ἐτήρησε δὲ μόνον ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ τὰς ὑπ' αὐτῆς κατεχομένας ὁμολογίας τοῦ δανείου Ἀρισσοῦ καὶ τοῦ δανείου κεφαλαιοποιήσεως, ὅτι ἡ πώλησις δὲν παρίστατο ἐπιτήδειον ὑπερβολικῆς ζημίας. Ἐπίσης δὲ ὁ λογαριασμὸς τῶν ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ αὐτῆς ὁμολογῶν τῶν εἰς χρυσὸν διῶσε ὡν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως οὐσιασῶς ἐμειώθη ὡς ἐκ τῆς τροπῆς τοῦ εἰς χρυσὸν δανείου τῶν 16 1/2 ἑκατομμυρίων εἰς δάνειον εἰς τραπεζογραμμάτια ἐπὶ τῷ ἀρτίῳ καὶ τῆς μεταφορᾶς ἐπομένως τοῦ δανείου τούτου εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν εἰς τραπεζογραμμάτια δανείων. Οὕτως ἡ Τράπεζα περιορισθεῖσα ἀπ' ἐνὸς μεταλλικὸν διὰ τῆς πωλήσεως ὁμολογιῶν τῶν εἰς χρυσὸν δανείων τοῦ Κράτους, ἀπ' ἐτέρου μειώσασα τὰ δι' ἴδιον λογαριασμὸν κηλοφοροῦντα τραπεζικά γραμμάτια ἀπὸ 50.349.551 τῆς 31 Δεκεμβρίου 1892 εἰς 36.014.895 τῆς 31 Δεκεμβρίου 1893 προσεπάθησε τὸ καθ' ἑαυτὴν νὰ ἀνακοφῇ τὴν ὑπερτίμησιν τοῦ συναλλάγματος.

Ἡ ἐκ τῆς πωλήσεως ὁμολογιῶν τοῦ Ἐθνικοῦ δανείου ζημία ἐκαλύφθη ὑπὸ τοῦ ἐκτάκτου τῆς Τραπεζῆς ἀποθεματικοῦ, κατελθόντος τῆς 31 Δεκεμβρίου 1893 εἰς 7.500.000 δραχμ. ἀπὸ 10.842.220 δραχμ. τῆς 31 Δεκεμβρίου 1892. Κατόπιν τῶν μεταβολῶν τούτων ἡ κατάστασις τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους τῆς 31 Δεκεμβρίου 1893 εἶχε ὡς ἀκολούθως.

Ὄφειλάμενα ὑπὸ τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν

| | |
|--|----------------------|
| Εἰς Μεταλλικὸν | |
| Ὁμολογία Ἐθν. δανείων εἰς χρυσόν. | 2.883.689.50 |
| Δάνειον πρὸς τὸ Κράτος ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφ. | 14.069.949.40 |
| Προσωρινὰ δάνεια εἰς χρυσόν. | 7.102.845.18 |
| Σύνολον | 24.056.484.00 |

Τραπεζικὰ γραμμάτια

| | |
|--|-----------------------|
| Ὁμολογ. Ἐθν. δανείων εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια | 36.997.862.33 |
| Δάνειον πρὸς τὸ Κράτος ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφ. | 70.556.122.07 |
| Προσωρινὰ δάνεια εἰς τραπεζογραμμάτια. | 4.321.065.42 |
| Ὑπόλοιπον δανείων πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς Ἐθνικῆς ὁδοποιίας. | 1.758.662.30 |
| Σύνολον | 113.633.662.30 |

Ὅς νὰ μὴ ἦρκεον δὲ αἱ ἐκ τῆς πτωχεύσεως τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἐντεῦθεν παρεπομένων συνεπειῶν οικονομικῆ δυσχέρεια, ἐνέσκηψε κατὰ τὸ 1893 ἐτι δειωτέρα ἡ ἤδη ὑποβόσκουσα κρίσις τῆς σταφίδος, συνεπεῖα ὑπερβολικῆς υποτιμῆσεως τοῦ προϊόντος τούτου. Ἐντεῦθεν γεωργικῆ καὶ ἐμπορικῆ κρίσεως τῶν πλουσιωτέρων τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχιῶν. Ἡ δὲ ἀποταλάσματα ἐγένοντο αἰσθητὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμπορικὰ κέντρα. Προφανῆς ἐπομένως ἡ δυσχέρεια τῶν περιπτώσεων, ὡς τῇ Τραπεζῇ ἐπεβάλλετο νὰ ἀντιμετωπίσῃ. Ἀπ' ἐνὸς πτωχεύσεως τοῦ Κράτους καὶ ἐντεῦθεν δει-

νὸς κλονισμὸς τῆς τε ἐξωτερικῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἰδιωτῶν πίστεως, ἀπ' ἐτέρου ἐμπορικῆ καὶ γεωργικῆ κρίσεως, ἐξ ἀμφοτέρων δὲ ὑπερτίμησις τοῦ συναλλάγματος καὶ ἐκ τούτων ἄμεσοι καὶ ἔμμεσοι ζημίαι διὰ τὴν Τράπεζαν. Ὑπὸ τῆς αὐτῆς συνθήκης, εἰς ἄκρον κλιμακίως καὶ διὰ τὴν χώραν καὶ διὰ τὸ Κράτος καὶ διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἤρξατο τὸ ἔτος 1894.

Αἱ Διαπραγματεύσεις πρὸς τοὺς Δανειστάς

Ὁ νόμος τῆς 10 Δεκεμβρίου 1893 ἐπρονόει περὶ πληρωμῆς εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια πρὸς 5000 ἐπὶ τῷ ἀρτίῳ τῶν τοκομεριδίων λήξεως 31/5 Δεκεμβρίου 1893 καὶ 20 Δεκεμβρίου 1893 2/2 Ἰανουαρίου 1894, τοῦτο δὲ λόγω ἀνεπαρκείας χρόνου μετὰ τὴν ἐπιψηφίαν τοῦ νόμου τούτου, μεταβαλόντος τὸ πρῶτον καθεστὸς πρὸς προμήθειαν τοῦ ἀπαιτουμένου χρυσοῦ διὰ τὴν ἐπηρεσίαν τῶν τοκομεριδίων τούτων. Τῆς ἐπηρεσίας δὲ αὐτῶν ἀνατεθείσης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νόμου τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ, πᾶσαν κατέβαλεν αὐτὴ προσπάθειαν καὶ μετὰ πάσης ἐνήργησεν ἀφιλοχερδία, ὅπως ἡ πληρωμὴ τῶν τοκομεριδίων τούτων ἀποβῇ τοῖς ὁμολογούχοις εὐχερστετέρα καὶ ὀλιγώτερον ἐπιζήμιος. Εὐθὺς ὅμως ἀρχομένου τοῦ 1894, ἐπεβάλλετο τῇ Κυβερνήσει νὰ προνοήσῃ καὶ περὶ τῆς ἐπηρεσίας τοῦ τοκομεριδίου τῆς 20 Μαρτίου 1 Ἀπριλίου 1894. Καίτοι δὲ τὰ ληφθέντα μέτρα διὰ τῶν νόμων τοῦ Δεκεμβρίου 1893 ἐχαρακτηρίζοντο ὡς προσωρινὰ καὶ παρελείετο δι' αὐτῶν τῇ Κυβερνήσει ἡ ἄδεια, ὅπως προέβη εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τοὺς δανειστάς, ἢ ἐκ τῶν μέτρων τούτων καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς ἀναστολῆς τῆς λειτουργίας τῶν ἱγγυήσεων παραχθεῖσα ἀνωμαλία τῶν μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῶν δανειστῶν αὐτοῦ σχέσεων, φυσικὸν ἦτο νὰ ἐξεργεῖται τούτους καὶ καταστήσῃ τὰ μεγάλα πιστωτικὰ ἰδρύματα, εἰς ἃ προηγουμένως ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ ἐπηρεσία τῶν δανείων καὶ ἄτινα κατὰ τὸ πλεῖστον εἶχον εἰσπράξῃ εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν, ἀπρόθυμα πρὸς πᾶσαν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συνεννόησιν.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα προσενηκούσα τὴν μεσολάβησιν αὐτῆς τῇ Κυβερνήσει ἐν τῇ δυσχερεῖ ταύτῃ περιστάσει, κατάρθων ἐν κοινῷ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐργασθεῖσα ὅπως, ἀνατεθειμένης εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς ἐπηρεσίας, οἱ κ. κ. G. F. HAMBRO AND SON ὡς ἀναποκοριταὶ αὐτῆς ἀναδεχθῶσι νὰ προνοήσωσι περὶ τῆς ἐπηρεσίας τῶν δανείων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ἐντεῦθεν δὲν ἐπιπνεύοντο διὰ τῆς Τραπεζῆς γινομένη ἡ ὑπηρεσία τῶν ἐξωτερικῶν δανείων, παρ' αὐτῷ συγκεντρονόμενων τῶν λογαριασμῶν καὶ δι' αὐτῆς κανονιζομένων πάντων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἐπηρεσίαν ταύτην. Ἀρχομένου τοῦ 1894, ἤρξαντο καὶ οἱ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς ἀντιπρόσωπους τῶν ὁμολογούχων διαπραγματεύσεις περὶ συμβιβαστικῆς διακανονίσεως τῶν εἰς χρυσὸν τοῦ Κράτους δανείων. Κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις δὲ ταύτας ἡ Τράπεζα καὶ οἱ τὴν Διοίκησιν αὐτῆς ἀποτελοῦντες πρόθυμον παρέσχον ὡς πάντοτε τὴν σύμπραξιν αὐτῶν τῇ Κυβερνήσει θὰ μείνωσι δὲ ἀνεπιτήδως ἐγκεχαραγμένοι ἐν τῇ μνήμῃ τῶν τότε διοικούντων τὴν Ἐθν. Τράπεζαν αἱ ἀλλοτρίαι περιπέτειαι καὶ ἐντυπώσεις, ὡς συνεμερίζοντο, ἐν διαρκεῖ συνεργασίᾳ διατελοῦντες μετὰ τοῦ τότε προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

ΚΑΙ Η ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ

Ἀτυχῶς λήγοντος τοῦ ἔτους αἱ διαπραγματεύσεις αὐταὶ ἐναλάγησαν ἐκ τε τῆς δεινῆς ἀντιδράσεως τῶν γερμανῶν ὁμολογούχων καὶ ἐκ τῆς ἐπιμονῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως μὴ παρασῇ τοῖς δανεισταῖς συμμετοχὴν εἰς τὰ πλεονάσματα τῶν ὑπεγγύων εἰσπράξεων, ἣν ἔκρινεν ὡς συναπαγομένην ἀμείσως ἔλκεγον ἐπὶ τῶν οικονομικῶν τοῦ Κράτους. Ἐκ τῆς ἀποτυχίας δὲ ταύτης τῶν περὶ συμβιβασμοῦ διαπραγματεύσεων ἐκορυφώθη ἡ ἐκ τῆς κρίσεως τῶν σταφίδων καὶ τῆς ὑπερτιμῆσεως τοῦ συναλλάγματος δεινὴ δυσπραγία.

Ἡ ἐπὶ τῶν σταφίδος κρίσεως ἀναγκαίαν ἐπέσυρε τῆς Τραπεζῆς τὴν σύντονον μέριμναν, ἐπ' ὅσων τούτου δὲν ἐξήρχετο τῶν ὀρων τῆς ἰδίας δράσεως. Προέβη δὲ καὶ εἰς εἰδικὴν καὶ λεπτομερῆ ἐξέτασιν καὶ μελέτην διὰ τῶν ὑποκαταστημάτων αὐτῆς τῶν ὀρων καὶ δαπανῶν τῆς καλλιέργειας τοῦ προϊόντος τούτου, ὅπως κρῖνῃ ἐν σχέσει πρὸς τὰς τιμὰς περὶ τῆς ἐντάσεως τῆς κρίσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς. Καὶ ἀπ' ἐνὸς μὲν ἐπῆλθεν ἀρωγὸς εἰς τοὺς καλλιεργητάς, ἀπ' ἐτέρου δὲ πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν εἰς Ρωσσίαν εἰσαγωγὴν τοῦ προϊόντος τούτου, συνδραμοῦσα τὸν εἰς Ἑλλάδα τότε ἐπὶ τούτῳ κατελθόντα εἰδικὸν ἀπεσταλμένον τῆς Ρωσικῆς Τραπεζῆς τοῦ Ἐξωτερικοῦ Ἐμπορίου καὶ ἀναδεχθεῖσα τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Τραπεζῆς ταύτης πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ποικίλων τραπεζικῶν πράξεων, αἰτινας ἐνκολλήσονται τὸ ἐμπόριον. συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς εἰσαγωγῆς.

Συνάμα ἡ Τράπεζα ἀπέφυγεν ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τὴν ἐνεργείαν ἐκτελέσεων, ἰδίως ἐν ταῖς σταφιδόφοροις ἐπαρχίαις.



1895
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΔΙΑΠΡΑΜΤΕΥΣΕΩΝ

Κατά τὸ ἐπόμενον ἔτος 1895 αἱ πρὸς τοὺς ὁμολογούχους διαπραγματεύσεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπανεληθήσαν, συνάμα δὲ ἡ Κυβέρνησις προεκάλεσε τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψηφισαίνουσαν τὸν Νόμον τῆς 24 Ἰουνίου 1895 περὶ ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου χρέους. Διὰ τοῦ νόμου τούτου ἀφηρέθησαν ἀπὸ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου καὶ ἀνετέθησαν εἰς εἰδικὸν κλάδον οἰκονομικῆς διευθετήσεως, ὑπὸ τὸ ὄνομα «ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου Χρέους» 1) ἡ φροντίς περὶ παραλαβῆς καὶ ἀποταμιεύσεως τῶν ἐσόδων ἐκ φόρων καὶ δικαιωμάτων τοῦ Δημοσίου, τῶν διὰ νομοθετικῆς πράξεως προδιορισθησάντων ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου Χρέους. Ἀλλὰ μετὰ οὐ προαρισθῆσαν νομοθετικῶς καὶ ἐσώθη ταῦτα, ὥρισθη δὲ ταυτὰ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου Χρέους ἀναγκαῖα ποσὰ τίθενται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου Χρέους ἐκ τοῦ ὅλου τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους.

2) Ἡ διαχείρισις τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἀναγραφόμενων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου Χρέους πιστώσεων, ἡ φροντίς καὶ ἐπιτήρησις πρὸς ἐμπρόθεσον καὶ ἀσφαιρῶν ἐπιληρώσεων τῶν ἐκ τοῦ Δημοσίου Χρέους ὑποχρεώσεων τῶν δημοσίων ταμείων καὶ ὁ ἐλεγχος τῶν γινομένων πληρωμῶν καὶ πασῶν τῶν συναφῶν ταύταις ἐργασιῶν.

3) Ἡ ὑπηρεσία τῆς ἀποσβέσεως τοῦ Δημοσίου Χρέους καὶ 1) ἡ λογοδοσία τῆς διαχείρισεως τῶν Τραπεζῶν, τραπεζικῶν ἢ ἄλλων οἰκονομικῶν, οἰκονομικῶν κατ' ἐντολήν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ ἐνήργησαν κατὰ πᾶσαν τὴν παρελθούσαν περιόδον πληρωμαῖς ἀπέναντι τῶν ἠχρησασάντων δανείων τοῦ Κράτους καὶ ὁ ἐλεγχος τῶν πρὸς ἐκλήθευσιν τῆς διαχείρισεως ταύτης παραδοθησάντων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου Χρέους τοκομεριδίων καὶ ὁμολογιῶν ὑπὸ τῶν τὰς πληρωμὰς ταύτας ἐνεργούντων.

Ἀνετέθη δὲ ἡ Διοίκησις τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου Χρέους εἰς ἀρχὴν ἀπὸβουλον καὶ ἀνεξάρτητον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου χρέους» ἀποτελούμενον ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν, ὡς Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἁγίου Παιῶν, ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἀπὸ τὸν Διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καὶ ἀπὸ τοὺς διευθύνοντας τὰς ἐχούσας τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων δύο ἄλλας Τραπεζάς, ἴτοι τὴν Τραπεζάν τῆς Ἡπειροθεσσαλίας καὶ τὴν Ἀθῆνας κατὰ τὴν ἰσχυρὰ τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς. Τὸ Συμβούλιον τοῦτο ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τῆς 2 Ἀυγούστου 1895, διὰ δὲ Β. Δ. τῆς 10 Δεκεμβρίου 1895 ἐκωνομίσθησαν λεπτομερέστερον τὰ τῆς λειτουργίας τῆς νέας ὑπηρεσίας. Οὕτως ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ νομοθετήματος τούτου ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἀνωτάτων τοῦ Κράτους λειτουργῶν καὶ τῶν κυριωτέρων ἀντιπροσώπων τῆς Οἰκονομικῆς πίστεως τῆς χώρας ἠθέλησε νὰ ἐξασφαλίσῃ διὰ νέων ἐγγυήσεων καὶ αὐτονομίᾳ τῆς λοιπῆς διοικήσεως ὄργανισμον τὴν ἀκριβῆ ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοσίου Χρέους καὶ μὴ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν πάντων τῶν εἰς αὐτὸ ἀφορῶντων, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῶν ἐν αὐτῷ περιληφθέντων τραπεζικῶν στοιχείων, προσέθετο νὰ θέσῃ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην εἰς μεῖζονα συνάφειαν πρὸς τοὺς ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτῶν διατελοῦντας ἐν στενωτέρῳ συνδέσμῳ πρὸς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰς ἐν γένει οἰκονομικὰς τῆς χώρας περιστάσεις, ὧν ἡ ἀκριβὴς ἀντίληψις ἐπιβάλλεται, ἰδίᾳ προκειμένου περὶ ἐξωτερικῶν χρεῶν εἰς χρυσὸν ὑποστυμμένων, καὶ χρεῶν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων. Κατὰ τὰ λοιπὰ, αἱ μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς χρηματικαὶ σχέσεις κατὰ τὰ ἔτη 1894 καὶ 1895, οὐδεμίαν ὑπέστησαν οὐσιώδη μεταβολήν, ἐκτός τῆς ἐν συνόλῳ μειώσεως τῶν πρὸς τὴν Ἑθν. Τραπεζάν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς καταστάσεως αὐτῶν τῆς 31 Δεκεμβρίου 1895 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ὀφειλόμενα τῆς 31 Δεκεμβρίου 1893.

Οὕτως ἐξαιρέσει μόνον τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια προσωρινῶν δανείων παρατηρούμεν μειώσιν πασῶν τῶν ἑτέρων πρὸς τὴν Τραπεζάν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους. ἐξ ὧν ἰδίᾳ σημαίνοντα εἶναι ἡ μείωσις τῶν ὀφειλόμενων εἰς τραπεζογραμμάτια ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ κατὰ δρχ. 14.891.188. Ἐὰν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ὅλον τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως παρὰ τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς ἐκ τοῦ δανείου τούτου ποσὸν ἀνῆρχετο εἰς 71.000.000 δραχμὰς, εὐρίσκόμεν ὅτι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1895 ὀφείλετο ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ποσὸν ἑλαττον κατὰ 15.335.066.62 δραχμὰς, ἀναμφισβήτητον τοῦτο σύμπτωμα τῆς ἀρχομένης τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους βελτιώσεως.

ΕΥΘΙΩΝΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

Διὰ τοὺς λοιποὺς κλάδους τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς παρατηροῦνται κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συμπτώματα τινὰ βελτιώσεως διότι καὶ οἱ προεξοφλήσεις καὶ τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ δάνεια καὶ αἱ γεωργικηματατικαὶ χορηγήσεις παρίστανται ἠδυνάμεναι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1895 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προηγούμενον ἔτος 1894. Καὶ αὐτῶν

δὲ τῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ δανείων ἡ ραγδαία μείωσις κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν φαίνεται ἀνακοπήσια, παρατηρούμεν μικρὰς αὐξήσεως καὶ ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ. Ἰδίᾳ δὲ ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ αὐξήσις τῶν προεξοφλήσεων, καίτοι ἡ διοίκησις τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς οὐδὲν ἐξελάσασεν, ἂν μὴ καὶ ἀπέτεινε τὴν προσηχὴν αὐτῆς; περὶ τὴν αὐστηρὴν ἐκτίμησιν τῶν χορηγοῦμένων πιστώσεων καὶ περὶ τὴν ἀκριβῆ διάγνωσιν τῆς πραγματικότητος τῶν προεξοφλουμένων ἐμπορικῶν γραμματίων. Χρηστάς ἐπομένως ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐν τέλει τοῦ 1895 ἐλπίδας, ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὸν οὐδὸν περιόδου οὐ μόνον ἀναρρώσεως, ἀλλὰ καὶ νέας τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς ἀναπτύξεως, ἰδίᾳ ἐὰν ἡ δεινὴ τῶν σκαφίδων κρίσις ἤθελεν ἀποσοβῆθῃ, τὸ δὲ Κράτος ἠθελε καταλήξῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τῶν ὁμολογούχων πρὸς ὀριστικὴν τῶν χρεῶν διακανόνησιν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1891, ἡ Ἑθν. Τραπεζα ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρίας «Ἡ Ἑθνικὴ» κρῖνουσα, καθ' ἣ ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς ἀνέφερεν ἐν τῷ πρὸς τοὺς μετόχους ἀπολογισμῷ τῷ ἔτους τούτου, ὅτι ἡ Ἑθνικὴ τοιαύτης τινὸς ἐγχωρίου Ἑταιρίας ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων θεμελιωμένης πρὸ καιροῦ ἤδη εἶχε καταστῆ ἐπιαισθητὴ ἡ δὲ ἡμετέρα Τραπεζα ἐκρίνετο, ὅτι λαμβάνουσα τὴν πρωτοβουλίαν, τῷ συμπράξει καὶ τῶν λοιπῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ τόπου τῆς οὐσιώσεως τοιαύτης Ἑταιρίας, οὐσιωδῶς ὑπηρετεῖ τὸ κοινὸν συμφέρον, ἰδίᾳ διὰ τῆς ἀποτροπῆς τῆς ἐκ τοῦ τόπου ἐξαγωγῆς χρημάτων, ἢν συνεπάγεται ἡ ἀσφάλεις παρὰ ἀλλοδαπαῖς Ἑταιρίαις.

Μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1890 ἐκλογὴν τοῦ Παύλου Καλλιγᾶ, ὡς Διοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Π. Σημηριώτου ὡς ὑποδιοικητοῦ αὐτῆς, ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς, ἰσπερηθῆ ἀνυχοῦς ταχύτατα τὴν πολυτίμους συνεργασίας τοῦ Ὑποδιοικητοῦ Π. Σημηριώτου, ἀποβιώσαντος τῆς 26 Ἰανουαρίου 1892. Εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, ἡ Γενικὴ τῶν Μετόχων συνέλευσις ἐξελέξατο ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 9 Φεβρουαρίου 1892 ὑποδιοικητὴν τὸν κ. Θεόφραστον Παπαδάκιον, τούτου δὲ παραιτηθέντος ἡ Γενικὴ τῶν Μετόχων Συνέλευσις ἐν συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 8 Φεβρουαρίου 1894 ἐξελέξατο ὡς ὑποδιοικητὴν τὸν Διευθυντὴν τοῦ Γραφείου τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς κ. Ἰωάννην Α. Βαλαωρίτην. Τὰ κατὰ τὸ 1895 ἀναφανέντα συμπτώματα βελτιώσεως ἐν ταῖς ἐργασίαις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς εἰ μάλλον ἐπιτάθησαν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, σημαντικὴ δ' ἐσημειώθη καὶ αὐξήσις πασῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς ἀφ' ἑνὸς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ μείωσις τῶν πρὸς τὴν Τραπεζάν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους, εἰ μάλιστα σπουδαιότερα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τὸ μείζον ποσὸν ἐλαττώσεως τῶν ὀφειλῶν τούτων παρατηρεῖται ἐν τῇ εἰς χρυσὸν ὀφειλῇ τοῦ Κράτους.

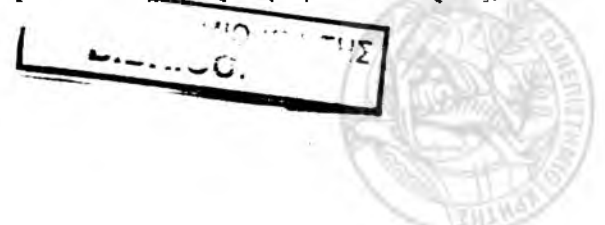
Εἰς βελτιώσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς βεβαίως συνετέλεσεν ἡ γενικώτερον παρατηρηθεῖσα τοιαύτη ἐν τῇ οἰκονομικῇ τῆς χώρας καταστάσει, βαθμιαίως προβαίνουσα τῆς ἐκ τῆς κρίσεως ἀναρρώσεως. Ταύτην ἐπεβοήθησαν αἱ ἐσοδαὶ καὶ ἡ ἐπελθούσα βαθμιαία τοῦ συναλλάγματος ὑποτίμησις, ἢν δὲν ἀνεκοψαν οὔτε αἱ κατὰ τὸ ἔτος 1897 γενομένη ἀπὸ τοῦ Κράτους μεζήονες ἀγοραὶ συναλλάγματος, οὔτε ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει χρηματιστικὴ κρίσις, λόγῳ τῆς ὁποίας οἱ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Τραπεζαῖς ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποσοφίσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν πολλὰ ἐκ τῶν κεφαλαιῶν αὐτῶν, δώσαντες οὕτως ἀφορμὴν εἰς μεζήονα ζήτησιν ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος. Ἐν τῇ εὐέλπιδι ταύτῃ στιγμῇ, ἀλλ' εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ἐξαργεσίας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπομένου ἔτους πολεμικῆς θυσῆλης, ἡ Ἑθνικὴ Τραπεζα ἰσπερηθῆ τὸν Διοικητὴν αὐτῆς Παύλον Καλλιγᾶν, θανόντα τῆς 16 Σεπτεμβρίου 1896 καὶ εὐτυχῶς ταυτῶν τὸ μὴ ἰδῆ τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐπομένου ἔτους ἀφοῦ ὑπέστη ὅλας τὰς πικρίας τὰς ἐκ τῆς πτωχεύσεως τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἐκ ταύτης ποικίλων συνεπειῶν καὶ περιπλοκῶν.

ΑΙ ΠΡΟΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΝ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ ΜΙΑ ΜΑΚΡΑ ΕΚΘΕΣΙΣ

Τὴν διοίκησιν προσωρινῶς ἀνέλαβεν ὁ ἀρχαιότερος τῶν ὑποδιοικητῶν Στέφανος Στρέϊτ, συνεχλήθη δὲ ἀμέσως ἡ Γενικὴ τῶν μετόχων Συνέλευσις πρὸς ἐκλογὴν Διοικητοῦ, αὐτὴ δὲ συνελαθῆσα τῇ ὀρισθεῖσιν ἡμέρᾳ τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1896 ἐξελέξατο παμφεῖ ὡς Διοικητὴν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τὸν ὑποδιοικητὴν αὐτῆς Στέφανον Στρέϊτ.

Ὡς ἀνωτέρω παρατηρήσαμεν, κατὰ τὸ ἔτος 1896 εἰ μάλλον ἐπιτάθησαν τὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος διαγνωσθέντα συμπτώματα γενικῆς βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς τῆς χώρας καταστάσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς, ἐν τοιαύτῃ δὲ στιγμῇ γενομένης μεταβολῆς ἐν τῇ διοικήσει αὐτῆς, ἡ νέα Διοίκησις ἐκρίνετο πρῶτιστον αὐτῆς καθήκον συντόμως νὰ ἐργασθῆ, ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν τεθῆ ἐκποδῶν ἡ κυρία αἰτία, ἡ ἀνακόπουσα ὀριστικώτερον βελτιώσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τεθῶσιν αἱ βάσεις μεζήονος ἀναπτύξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς.

Πλέον τῶν τριῶν ἔτων εἶχαν παρελθῆ ἀφ' οὗτο τὸ Κράτος, πε-



Θεελδὸν εἰς χρηματικὴν ἀμνηχανίαν, εἶχε διακόψῃ τὴν κανονικὴν ὑπὲρ τῆς ἐπιτομῆς τῶν τοκοχρεωλυτικῶν τῶν δανείων αὐτοῦ, καὶ ἐν τούτοις, καίτοι ἐπαιλημμένοι εἶχον γίνῃ ἀπόπειραι, ὁριστικὸς συμβιβασμὸς μετὰ τῶν δανειστῶν αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἐπιτευχθῆ, ἢ μετέωρος δὲ αὐτὴ κατάστασις δὲν ἠδύνατο ἢ μόνον ἐπιβλαβῶς νὰ ἐπιδρῆ ἐπὶ τῆς οικονομικῆς καταστάσεως καὶ νὰ παρακωλύῃ τὴν ὁριστικὴν ἐπὶ τὰ βελτίω τροπὴν αὐτῆς. Ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς ἐσκέφθη, ὅτι ἠδύνατο ἀποτελεσματικῶς νὰ ἐργασθῆ πρὸς συνεννόησιν μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῶν δανειστῶν αὐτοῦ, ἐπιληφθεῖσα δὲ τοῦ ἔργου καὶ κατορθώσασα νὰ ὑπερικήσῃ οὐχὶ μικρὰς δυσχερείας, προσεδόκα ἐγγυτάτην τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἰδίων προσπαθειῶν, ὅτε ἐξερράγη ἡ ἐξωτερικὴ Ἑθνικὴ κρίσις, καὶ ἡ ταύτην ἐπακολούθησασα κήρυξις τοῦ πολέμου, ἐξ ὧν ἀνεστάλη πάσα περαιτέρω ἐνέργεια. Τὴν ὑπὲρ τοῦ συμβιβασμοῦ μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τῶν δανειστῶν αὐτοῦ δρᾶσιν ταύτην τῆς Τραπεζῆς συνοψίζει ἡ κατωτέρω ἔκθεσις τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν τῆς νέας Κυβερνήσεως, τῆς ἀναλαβούσης τὴν Διοίκησιν τοῦ Κράτους τῇ 18ῃ Ἀπριλίου 1897 μετὰ τὰς ἐν Θεσσαλίᾳ πολεμικὰς συμφορας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἰουνίου 1897.

Πρὸς τὸν Κύριον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργόν.

Κύριε Ὑπουργέ,

Κατὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν παρ' Ὑμῶν ἐπιθυμίαν, λομβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσω Ὑμῖν συνοπτικῶς τὸς μέχρι τοῦδε ἐνεργείας μου ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ συμβιβασμοῦ, ἐνεργείας ὧν ἄλλως τε ἐμπιστευτικῶς ἔχ' τε ἤδη γυῶνεν, διότι οὐδὲν ἐνέργησα ἂν ἐν προηγουμένῃ μετὰ τὸ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν συνεννόησεως καὶ ἐπιτυχίας αὐτοῦ, κεκτημένου καὶ ἀντίγραφα τῶν ἀνταλλαγιστῶν γραπτῶν συνεννοήσεων μου—ἀς ἐνεργείας ἄλλως τε μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης διεξήγαγον ὅπως ἰδιαιτέρως καὶ ἐμπιστευτικῶς καὶ χωρὶς νὰ ὁμοιογήσω πρὸς τινα, ἐκτός τοῦ κ. Κλ. Ρυκαβῆ, ὅτι ἐνεργῶ ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργείου, ἀρκεσθεὶς νὰ βεβαιώσω ὅτι ἔχω πεποιθῆσθαι ὅτι ἐπὶ ταῖς ἐπ' ἐμὲ ὑποδειχθεῖσας βάσεις, ἂν ὑπὸ τῶν κομιτάτων ἐγένοντο ἀποδεκταί, ἤθελον πέσει τὴν Κυβέρνησιν εἰς ἀποδοχὴν συμβιβασμοῦ.

Ἐπεὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου παρελθόντος ἔτους ἔλαβον τὴν ἐπισκεψὶν τοῦ τότε ἐπιτετραμμένου τῆς Γερμανίας κ. Πίλγριμ ἐν τῇ Τραπεζῇ, ὅπως μὲ συγκαρῆ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ μου ὡς Διοικητοῦ Προκλήθεις ὑπὸ τοῦ εἰρημένου κυρίου νὰ τῷ εἴπω τὴν γνώμην μου περὶ συμβιβασμοῦ, ὃν ἔκρινεν ὁτιος ἀναγκαῖον εἰς ἄριστον καταστάσεως καὶ οικονομικῆς καὶ πολιτικῆς δυσφορήτου, ἀπήνησα, ὅτι συμμετρικῶς ἐντέλειαι τὴν ἰδέαν του, ἀλλ' ὅτι πρὸς ἐπιτεύξιν συνεννοήσεως πρωτίτως μὲν ἔδει κατὰ τὴν γνώμην μου τὰ κομιτάτα νὰ παύσωσιν ἀξιοῦντα τὴν ἀνάμειξιν αὐτῶν δι' ἀντιπροσώπων τῶν εἰς τὴν διαχείρησιν τῶν φόρων, οἱ ὅποιοι ἤθελον ὁρισθῆ εἰς ἄριστον τῶν ἐξωτερικῶν δανείων—καὶ δευτέρον ἔπρεπε περὶ τὸ ὁριστέον συμβιβαστικῶς ποσοστὸν τόκων νὰ κατέλθωσι μέχρι 3η μέρους συμβιβαστέον πρὸς τὴν καταστασιν τῶν Ἑλληνικῶν οικονομικῶν—ὅτι δὲ ἄλλως τε τὸ θέμα εἶναι ξένον τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς.

Ὁ κ. ῥηθεὶς κύριος ἀπήνησεν, ὅτι ὅπως ἀτομικῶς καὶ ἀσχετῶς πρὸς τὴν ἰδιότητά του, νομίζει ὅτι εἰς τὴν ἀνάμειξιν δὲν ἤθελον ἐπὶ τέλους οἱ Γερμανοὶ δανεισταὶ ἐπιμείνῃ, ἂν ἐξουλοκετο συνδυασμὸς ἠπηρεσίας τῶν δανείων παρέχων αὐτοῖς ἀσφάλειαν τινα, —καὶ ὅτι, περὶ τὸ ποσοστὸν, ἂν τοῖς προσεφέρετο κατὰ ἄνω τῶν 30 οἰο, ἤθελον δεχθῆ, ἐάν συγχρόνως τοῖς ἐδίδοτο συμμετοχὴ εἰς τὰς αὐξήσεις τῶν ἐκ τῶν ἐκχωρητέων φόρων προσόδων καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν ἐπὶ τῆς συναλλαγῆς. Εἰς τὸν κ. Πίλγριμ οὐδὲν ἀπήνησα ἢ ὅτι εὐχόμαι ἐπὶ τοιαυτῇ βάσει νὰ περαιωθῆ ὁ συμβιβασμός. Ἐνόμισα ὅμως καθήκον μου νὰ ἀνακοινώσω τὴν διάλεξιν ταύτην τῷ τότε Προέδρῳ τοῦ Ὑπουργείου Ὑπουργῷ τῶν Οἰκονομικῶν. Ἠρώτησα δ' αὐτόν, ἂν ἐπιθυμῆ, ὅπως ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα ἀναμειχθῆ εἰς διαπραγματεύσιν συμβιβασμοῦ ὑπὸ τούτοις ὄροις ἀπολύτου ἔξ ἐνός ἐχεμύθειας—καὶ προηγουμένης περὶ πάσης ἐνεργείας αὐτῆς συνεννόησεως μετ' αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὸν ὄρον ἀκόμη νὰ καρίσταται ἡ Τράπεζα πρὸς τοὺς μεθ' ὧν ἤθελε διαπραγματευθῆ ὡς ἐνεργουσα ἐξ οἰκείων καὶ ἄνευ γνώσεως τοῦ Ὑπουργοῦ. Οὗτος ὅμως νὰ ἡ ὑπόχρεωσις ν' ἀποδεχθῆ τὰ τῇ ἀδείᾳ καὶ γνώσει αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς συμφωνηθησόμενα. Ἐλαβον δὲ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τὴν συγκατάθεσιν πρὸς ταῦτα πάντα, καί, μετὰ ἐπιλημμένους συζητήσεις, τὴν ἀδειαν ν' ἀνακοινώσω τῷ κ. Πίλγριμ (ὡς γνώμην ἐμὴν καὶ ἂν ἤθελον κατορθώσῃ νὰ καταστήσῃ ταύτην ἀποδεκτὴν τῷ κ. Προέδρῳ) ὡρισμένως βάσεις συμβιβασμοῦ τὰς ἑξῆς: 32 οἰο ἐπὶ τοῦ ἀρίτου τόκου, —ἐκχώρησις πρὸς ὑπηρεσίαν τῶν Μονοπωλιῶν καὶ κλητοῦ—συμμετοχὴ τῶν δανειστῶν εἰς τὸ 1)2 τῆς ἐπὶ τῆς ἐπισυναλλαγῆς τυχόν οἰκονομίας καὶ εἰς τὸ 1)2 τῆς τυχόν αὐξήσεως τῶν ἐν λόγῳ προσόδων—τῶν συμμετοχῶν τούτων τὸ ἥμισυ εἰς βελτίωσιν τόκων, τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς χρεωλυτικὴν ἐξοφλήσιν τῶν δανείων δι' ἐξαγορᾶς, ἀφινόμενης εἰς τοὺς δανειστὰς τῆς διανομῆς μεταξύ τῶν διαφόρων δανείων συμπληρωσὶς ἂν αἱ εἰρημνείαι περὶ αὐτῶν ἤθελον ἀποβῆ ἀνεπαρκεῖς (διὰ

32ο) εἰς χρυσόν', ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ χαρτοσήμου. Καταβολὴ τῶν ἐνδεδειχθέντων ἐν ἔτει 1893 εἰσπραξέων ἐκ τῶν μονοπωλιῶν, ὅσας παρέλαβε τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἀφαιρέσει τῶν καταβληθέντων ἐν τῷ ἔτει 1893 (βας ἑξαμηνία.) τόκων τοῦ δανείου μονοπωλιῶν πρὸς 50 οἰο εἰς τραπεζ. γραμμίτια—οἱ ἐκ τῆς χρεωλυτικῆς ἐξοφλήσεως οἰκονομούμενοι τόκοι νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς αὐξήσιν τῆς χρεωλυτ. ἀποσβέσεως τῶν δανείων.—Παροχὴ 30.000.000 φρ. δανείου πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν εἰς χρυσόν, ἀποκλειστικῶς προσωριστικοῦ εἰς ἐξοφλήσιν τοῦ εἰς χρυσόν κυμαινόμενου χρέους. Ὑπηρεσία τῶν μονοπωλιῶν, ἐξουλοπούουσα δια τῆς ὑπαρχούσης Ἐταιρίας μεχρὶς ἐξοφλήσεως τῶν δανείων.—καθισταμένης ὑπευθύνου ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς δανειστὰς διὰ τὰς εἰσπράξεις αὐτῆς;—ἐμβλυσμα κατὰ δεκαήμερον τῶν εἰσπράξεων τούτων, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ δημοσίου Ταμείου τῆς ἐκ τοῦ κλητοῦ, πρὸς Ταμεῖον σχηματιζόμενον ἐκ τῶν τριῶν Προνομιοῦχων Τραπεζῶν, ὑποχρεούμενον κατὰ μῆνα νὰ ἐμβάζῃ, τρεπον εἰς χρυσόν, τὸ ἀντίτιμον τῶν εἰσπράξεων τούτων. πρὸς τὰ καταστήματα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δανείου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἐπισκεφθεὶς εἰς ἀπόδοσιν τῆς ἐπισκέψεως του τὸν κ. Πίλγριμ τῇ 17 Δεκεμβρίου καὶ ἐπανελθόντος τούτου εἰς τὸ θέμα τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀπήνησα ὅτι, καίτοι αὐτοσχεδῶς δειλῶ, νομίζω ὅτι τοιαῦται βάσεις (οἷος ἀνωτέρω ἐσημείωσα Ὑμῖν), καίτοι ἀρκετικῶς βαρεῖαι, ἤθελον γίνῃ ἀποδεκταὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἂν τὰς προέτεινον, ἀλλ' ὅτι δὲν δύναμαι νὰ τὰς προτείνω ἂν μὴ τὰ κομιτάτα, καὶ ἰδίως τὸ Βερολίνον, ἐπιζητήσωσι νὰ μεσολάβῃω ἐπὶ τῶν βάσεων τούτων. Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ εἶχεν ἐπανέλθῃ εἰς Ἀθήνας ὁ κ. Προσβευτῆς τῆς Γερμανίας. Ο κ. Πίλγριμ μὲ ἠρώτησεν ἂν ἐγκρίνω νὰ τηλεγραφῶσῃ τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεχθέντα. Τὸν ἀπέκρισα, παρατηρήσας οὕτω, ὅτι δὲν κάμνω προτάσεις, ἀλλ' ἐμπιστευτικὴν ἀνακοινώσιν γνώμης. τῆς γνώμης ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει, —ὅτι δύναται τῆς γνώμης ταύτης νὰ κάμῃ οἷον θέλει χρῆσιν, ἀλλ' ὅτι τηλεγραφικῶς διοβίβασιν ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ μου πτωρῶ ἀκαίρον. Τῇ ἐπομένῃ 2 Δεκεμβρίου ὁ κ. Πίλγριμ μὲ ἐπεσκέφθη καὶ μοι ἐπέδειξε σημεῖωμα τῆς γνώμης μου, ἐφ' οὗ παρατηρήσας ἀνακριβείας τινὰς τοῖς διωρθώσας, χωρὶς νὰ λειτολόγησω πολὺ, παρεύλασα δὲ νὰ μοι δώσῃ ἀντίγραφον τοῦ σημειώματος οἷον ἤθελε τὸ ἀποστείλῃ. Τούτο καὶ ἐφράξῃ τὴν ἀποῖσιν καὶ ἔχω τὸ σημεῖωμα τούτο, οὐ μετὰφρασιν ἐνεχειρίσασα ἐν καιρῷ τῷ τότε Προέδρῳ τῆς Κυβερνήσεως.

Αἱ πρώται ἐνεργείαι

Μετὰ τινὰς ἑβδομάδας ἔμαθον ἐμπιστευτικῶς παρὰ τοῦ κ. Πίλγριμ, ὅτι ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις ἐγραψε τῇ Προσβείᾳ ὅτι δὲν ἐχρημεῖ, ὅτι αἰτῆ ἀνεμειχθῆ εἰς διαπραγματεύσεις οἰασθήποτε, ἀλλ' ὅτι παρέδωκε τὸ σημεῖωμα εἰς τὸν Προεδρὸν τοῦ ἐν Βερολίνω κομιτάτου κ. Βάχλερ, ὅστις ἤθελε μὲν τὸ ὑποβάλλῃ εἰς τὸ κομιτάτον, ἀλλ' ἐνδοιαζει ἂν ταῦτο ἤθελε δεχθῆ νὰ ὑποβάλῃ τῇ Τραπεζῇ προτάσεις. Μὲν' ἑτέρας τινὰς ἑβδομάδας ἔλαβον ὄντως παρὰ τοῦ κ. Βάχλερ, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του, ἐπιστολὴν ἀπὸ 6]18 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. λέγουσάν μοι ὅτι ἔλαβε παρὰ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπουργείου, μὲσον τῆς ἐν Ἀθήναις Γερμανικῆς Προσβείας, σχέδιόν μου περὶ συμβιβασμοῦ, ὅπερ ἂν τὰ κομιτάτα ἐδέχοντο ἠδύνατο νὰ ὑποστηριχθῆ ὑπὸ τῆς Ἑθν. Τραπεζῆς, ἀλλ' ὅτι τὰ τρία κομιτάτα εὐρίσκουσι τὰς προτάσεις ἀνεπαρκεῖς, ὅθεν καὶ δὲν ἔχουσι λόγον ἐπὶ τῇ βίσει αὐτῶν νὰ ἔλθωσι πρὸς τὴν Ἑθν. Τράπεζαν εἰς συνεννόησιν.

Ἀπήνησα αὐτῷ ὅτι, ἀφοῦ ἡ ἐμπιστευτικὴ μου ἀνακοίνωσις πρὸς τὸν κ. Πίλγριμ δὲν ἔσχε τὴν τύχην νὰ εὐρῆ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν κομιτῶτων, ἀπορῶ, πῶς ἔφυγον ἰθὺς τιμῆς τῆς ἐπιστολῆς τῶν, ἀφοῦ δὲν τοῖς ὑπέβαλον οὐδεμίαν πρότασιν, ἀποταθείς οὐχὶ πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ, τῇ προσκλήσει του, εἰς μέλος τῆς Προσβείας, ὑπὸ τύπον ὅπως ἰδιαιτέρον, προσωρικῶν καὶ ἐμπιστευτικῶν ἀνακοινώσας δὲ τὴν ἐπιστολὴν Βάχλερ καὶ τὴν ἀπάντησίν μου τῷ τότε Κυρίῳ Προέδρῳ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις πρὸς τούτων καὶ ἄμα ἀρεπαιώθη ὅτι ἡ Γερμανικὴ Προσβεία ἔπεμψε τὸ σημεῖωμά μου, ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ κ. Προέδρου, καὶ ἵνα πειραθῆ νὰ παρασκευάσῃ τὸ ἔδαφος ἐν Λονδίνω καὶ Παρισίοις, ἐγραψαῖ ὑπὸ τὸν τύπον πάντοτε πρωτοβουλίας ἐμοῦ καὶ ὡς ἐν ἀγγίῳι τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς τὸν κ. Χάμπρο τῇ 27)8 Δεκεμβρίου π. ἔ. καὶ πρὸς τὸ COMPTOIR NATIONAL D' ESCOMPTO τῇ 30)11 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. περὶ συμβιβασμοῦ. Καὶ παρὰ μὲν τοῦ COMPTOIR NATIONAL ἔλαβον ἀπάντησιν ἀπὸ 7)19 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. καθ' ἣν ἵνα ἐπιτευχθῆ συνεννόησις ἔδει νὰ γίνωσι δεκταὶ αἱ ὑποδειχθεῖσαι πέρουσιν ὑπὸ τῶν κομιτῶτων βάσεις καὶ ἀποσταλῆ FINANSIER τῆς τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Κυβερνήσεως εἰς Παρισίους καὶ Βερολίνον παρὰ δὲ τοῦ κ. Χάμπρο ἔλαβον ἀπάντησιν τῆς 2)15 Δεκεμβρίου 1896, δι' ἣς οὗτος προσεφέρετο εἰς πρόθυμον συναργασίαν, μετὰ τῆς προσθήκης ὅτι, ἂν ἤδη ὑπεβάλλετο τοῖς δανεισταῖς προτάσεις οὐχὶ χείρων τῆς συμβάσεως τοῦ Λονδίνου τοῦ 1894 ἢ ὅποια ἀπεκρούσθη ἄλλοτε δι' ἐνεργείας τῶν Γερμανῶν ἐν Λονδίνω, νομίζει ὅτι ἤθελε γίνῃ δεκτῆ, διότι κατὰ τὴν ἐντύπωσιν τοῦ κ. Χάμπρο καὶ οἱ Γερμανοὶ μετεμειλήθησαν ἤδη, ἀποκρούσαντες τότε τὴν συμφωνίαν ἐκείνην. Ἐσπευσα, ἐννοεῖται, τόσῳ προθυμότερον, μετὰ συγκατάθεσιν τοῦ κ. Προέδρου, νὰ γράψω τῷ κ. Χάμπρο κατὰ τὴν 12)24 Δεκεμβρίου π. ἔ. καὶ νὰ ἐλέγξω αὐτῷ, ὡς γνώμης μου πάντοτε, τὰς τοῦ κ. Πίλγριμ προτάσεις, ἀναλυτικώτερον καὶ μετ' εὐρείας δικαιολογίας, καθ' ὅσον δὲν εἶλον λάβει ἐπὶ τὴν ψυχρὰν ἐκείνην τοῦ κ. Βάχλερ ἐκ Βερολίνου ἀπάντησιν. Μετὰφρασιν τῆς ἐπιστολῆς μου ταύτης καὶ τῶν ἐν λόγῳ προτάσεων παρέδωκα τῷ Κυρίῳ Ὑπουργῷ τῶν Οἰκονομικῶν, προέτεινα δὲ τῷ κ. Χάμπρο τηλεγραφικὴν συνεννόησιν διὰ κρηπτογραφικῆς κλειδῶς. ἦν καὶ προθύμως ἀπεδέχθη. Εἰς τὸ COMPTOIR NATIONAL δὲν ἀπήνησα ἔκτος πλέον.



ΜΑΡΚΟΣ ΡΕΝΙΕΡΗΣ

Ἐγεννήθη ἐν Τεργέστη τὸν Νοέμβριον τοῦ 1815 ἐκ πατρὸς Κρητὸς τὴν καταγωγὴν καὶ μητρὸς Ἑλληνίδος.

Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, διατελὼν πρόξενος τῆς Τουρκίας παρὰ τῇ Ἰόνιῳ Πολιτείᾳ κατὰ τὴν ἐκρηξιν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος, κατέλιπε τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἐγκατεστάθη οἰκογενειακῶς εἰς Ἀγκῶνα τῆς Ἰταλίας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βενετίαν τῷ 1828. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὁ Μάρκος Ρενιέρης διήνησε τὰ ἐγκύκλια γράμματα καὶ ἀπῆλθεν εἰς Παταύιον, ὅπου ἐσπούδασε τὴν Νομικὴν.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτοῦ κατήλθεν εἰς Ἀθήνας παρὰ τῷ θείῳ αὐτοῦ Νικολάῳ Ρενιέρῃ ἱατρῷ, μετελθὼν δ' ἐνταῦθα ἐπὶ τινα χρόνον τὸ ἐπάγγελμα τοῦ δικηγόρου, ἀσπῆλθεν τῷ 1837 εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, φθάσας μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Ἀρεοπαγίτου. Τῷ 1844 ἀπολυθεὶς τῆς δικαστικῆς ὑπηρεσίας, συνεπεία τοῦ περιέτεροχθόνων κ.λ. ψηφίσματος τῆς Σεπτεμβρίου νῆς Μεταπολιτεύσεως, ἐπανήλθεν εἰς τὸ δικηγορικὸν στάδιον μέχρι τοῦ 1855, ὅτε διωρίσθη τακτικὸς καθηγητὴς τοῦ Γαλλικοῦ δικαίου καὶ τῆς συγκριτικῆς νομοθεσίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Τῷ 1862 ὁ Ρενιέρης διωρίσθη πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Κων)πόλει. Ἀνακληθεὶς μετ' ὀλίγους μῆνας δι' ἐμπιστευτικὴν ὑπηρεσίαν εἰς Ἀθήνας καὶ ἀποτυχόντος τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἀνεκλήθη, ὑπέβαλε κατ' Αὐγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Πρεσβευτοῦ καὶ μετὰ δύο ἔτη (13 Ὀκτωβρίου 1864) καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητικῆς ἑδρας.

Ἐποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διωρίσθη τῷ 1861 καὶ διετέλεσε τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1869, ὅπότε θανόντος τοῦ Γεωργίου Σταύρου, ἐξελέγη διοικητὴς, παραμείνας ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τοῦ 1890, ὅτε παρητήθη διὰ γῆρας. Τὸ Δ. Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς, ἐκτιμῶν τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ἀνδρός, δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ, κυρωθεῖσης καὶ διὰ Β. Διατάγματος, ἀνεκήρυξεν αὐτὸν ἰσόβιον ἐπίτιμον Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Ὁ Μάρκος Ρενιέρης, καὶ ὡς ἀλλοῦς ἰδιώτης καὶ ὡς πρόεδρος ἐπὶ πολλὰ ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπῆς Κρητῶν, ἐξυπηρέτησεν τελοσφῶρος τοὺς ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος Κρήτης. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Ἀπριλίου 1897, καταλιπὼν τὴν ἀξιόλογον αὐτοῦ βιβλιοθήκην εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.





Έννοον όμως, ότι το έν Βερολίνω κομιτάτον είναι παράγων ούσιωδέστατος, ενόμισα ότι δέν έκρεπε νά πάσω τάς έν Βερολίνω ενεργείας μου. Απετάθην δέ πρός τούτο σνν άλλοις προσωπικοίς γνωρίμοις μου και πρός τόν κ. Κλ Ραγκαβήν, τή άδειά δέ του Προέδρου τής Κυβερνήσεως, δι' έπιστολής μου τής 27 Ιανουαρίου έ. έ. ώμολόγησα τούτω έμπιστευτικώς, ότι είμαι έν συνεννόησει πρός τή Έκπυργείν, άλλ' ότι τούτο δέν πρέπει νά γείνη γνωστόν' ότι προσεδόκων προθυμοτέρων ύποδοχών τής τόσφ ένδεδειγμένης μεσολαθήσεως τής Έθνικής Τραπεζής παρά τών έν Βερολίνω, ότι ούτοι προφανώς σφάλονται, άποκρούοντες προτάσεις, έφ' ών θά ήδύνατο νά συζητήσωσιν, ότι κακώς ή Έθν. Τράπεζα παρεστάθη ώς έσωτερικός δανειστής, μεροληπτικώς έξαιρεθείς τής πτωχεύσεως, περί ού τώ έστειλα και βραχύ ύπόμνημα, όπερ ύπόμνημα γνωρίζετε, συνταχθέν έν καιρώ Γαλλιστί και Γερμανιστί, όρίζον τή εις ό δυνατόν ν' άφαιρή τή έν λόγω παρόντων έσωτερικών χρέος και σημειούν τούς ούσιωδέστερους τών άκαταμαχίτων λόγων, δι' οίς τή έσωτερικόν χρέος έδει νά έξαιρεθή τής πτωχεύσεως έν τώ συμφέροντι και αύτών τών δανειστών. Προσέθετον ότι ό τρόπος τών έγγραφών ήν ού μόνον ό άξιολογηστέρος διά τήν Κυβέρνησιν, αλλά και ό ασφαλέστερος διά τούς δανειστάς, και ότι τήν παρακάτω νά έργασθή έξωδίκως και όλως ιδιωτικώς έν τώ πνεύματι τών προτάσεών μου.

Ό κ. Ραγκαβής μοι άπήγγησε διά μακράς έπιστολής από 3)14 Φεβρουαρίου έ. έ. ότι ως ιδιώτης συνδιαλεχθείς έμπιστευτικώς μετά τών π. κ. Βάχλερ και Μάγγυς (μελών σπουδαιών του κομιτάτου) έλαβε τήν εντύπωσιν ότι προβαίνοντες όλιγον (τόσον όσον κατωτέρα σημειώ τή προέβην όπως μείνω σύμφωνος μετά τόν κ. Χάμπρο) ήθέλωσιν συναντηθί μετά του Γερμανικου κομιτάτου— ότι διά σχηματισμόν νέας Έταιρίας διαχειρίσεως τών έκχωρηθέντων προσόδων δέν ένδιαφέρονται οι Γερμανοί, αλλά οι Γάλλοι— ότι ό κ. Βάχλερ τώ ειπεν ότι έλαβε τή κομιτάτον έπιστολήν του Άγγλικου κομιτάτου, δι' ής έξεφράζετο τούτο, ότι ή πρότασις τής Έθν. Τραπεζής, ήτις και μετά του κ. Χάμπρο είναι έν συνεννόησει, ήδύνατο νά χρησιμεύσθ ώς άρετηρία νέας συνεννόησεως— και ότι ό κ. Βάχλερ έγραψε τώ Άγγλικώ κομιτάτω ότι προθύμως άποδεχεται τήν συνεννόησιν αύτου μετά τής Τραπεζής, άν τή Άγγλικόν κομιτάτον δύναται νά με πείσθ νά δεχθώ τά άπαραίτητα— ότι δέ πολύ λυπεϊται ό κ. Βάχλερ διότι ή Τράπεζα παρεβήθη τήν άρνητικόν έπιστολήν του και ότι ήθελε μοι γράψθ και ότι ό κ. Ραγκαβής μοι άφίνει τήν έκλογήν, άν θέλω δι' αύτου ή άπ' εθελίας νά συνεννοηθώ μετά του κ. Βάχλερ.

Ότω έλαβον έπιστολήν του κ. Βάχλερ μετά βραχύ από 5)11 Φεβρουαρίου έ. έ. λέγουσάν μοι, ότι τήν παρεβήθησα, ότι τή έν Βερολίνω κομιτάτον είναι εδιδάθητον εις συμβιβασμόν, ότι αι Έλλην. Κυβερνήσεις διεβήθησαν τούτον κατά τρόπον προδίδοντα κακήν θέλησιν κλπ. Τή άπήγγησα τή συνεννόησει μετά του κ. Προέδρου και Έκπυργου τών Οικονομικών τή 22 Φεβρουαρίου έ. έ. ως είκος, λίαν διαλλακτικώς, παραδούς τώ κ. Προέδρω μετάφρασιν τής έπιστολής. Άλλ' επειδή έν τώ μεταξύ είχον άναγκασθί ένεκα κατηγορηματικώς έντολής του κ. Προέδρου του Έκπυργείου νά σταματήσω προσωρινώς τός περί συμβιβασμού συνεννόησεις μου, ως έκθωσ κατωτέρω, τώ προσέθηκα ότι έλπίζω προσεχώς ή πολιτική κατάστασις νά μοι επιτρέψθ τήν περάτωσιν τής συνεννόησεως.

Ήδη εξακολουθώ τήν άφήγησιν τών περαιτέρω μετά του κ. Χάμπρο συνεννοήσεων. Μετ' ανταλλαγήν πολλών τηλεγραφήματων μετά τούτου, ών τά έξ έμού προερχόμενα ήσαν πάντοτε έγκρακρίμενα υπό του κ. Προέδρου και Έκπυργου τών Οικονομικών και έν οίς αι έξηγήσεις του κ. Χάμπρο μοι έδίδον τή ένδόξομον νά πιστεύω ού μόνον ότι εδρίσκειται έν συναφεία στανή μετά του Άγγλικου κομιτάτου, άλλ' ότι άνεργεί έν συνεννόησει και μετά τών έν Βερολίνω, κατέληξεν εις οριστικόν πέρας ή συνεννόησις, διότι έπέστη ό κ. Πρόεδρος νά δεχθί όπωσ, καθ' ό έξήκει ό κ. Χάμπρο, προσέθη εις τάς ίδικάς μου προτάσεις τάς ίδικάς τών προσθηκάς. Τούτω έπράξα, διατυπώσας τηλεγράφημα έντενές τών όρων του συμβιβασμού, πλήρες, επί τή βάσει τών περυσινών προτάσεων τών κομιτάτων τροποποιημένων κατά τάς μετά του Χάμπρο ανταλλαγιασίδας ιδέας και σύμφωνον πρός όσα ό κ. Κλ. Ραγκαβής μοι είχε γράψθ ότι φρονεί ότι οι έν Βερολίνω ήθελον δεχθί τήν άξίωσιν δανείου συναινέσει του κ. Προέδρου ένκατέλιπον επί τή παραστάσει του τέ κ. Χάμπρο και του κ. Ραγκαβή, ότι δέν πρέπει ν' άναμυχθί τούτο πρός τόν συμβιβασμόν, τόσω μάλλον όσον εύκόλως ήθελεν έπιτευχθί μετ' αύτόν. Έπισυναπτω δέ αντίγραφον και πάλιν του από 13 Φεβρ. 2 Μαρτίου έ. έ. περιέχοντος τάς προτάσεις τηλεγραφήματός μου πρός τόν Χάμπρο.

ΟΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΝΤΕΣ ΟΡΟΙ

Ίδου έν βραχεί οι όροι :

32 ο)ο δι' όλα τά δάνεια πλην τών μονοπωλείων και Funding, δι' α' έδίδομεν 40 ο)ο Plus-Values και οικονομιαί έπισυναλλαγής όπωσ και έν τή άρχική εις τόν κ. Πίλλγριμ προτάσει— μετ' ύποχρεώσεως όμως, όπωσ ήμισιον του ήμίσιος τών Plus-values, τή διά τή χροόλυτρον προσωρισμόν, άποτελή έτησίως 1)100 του άρτιου τόκου (περίπου 250.000 φρ.)

Φόροι έκχωρητέοι οι δύο ήδη όρηθέντες, διαχειρίσις και του καπνοδ υπό τής Έταιρίας τών μονοπωλείων κατά τή σύστημα τής διαχειρίσεως του σιγαροχάρτου.

Συμπλήρωσις έκ του φόρου χαρτοσήμου, μένοντος εις τήν διαχειρίσιν του Δημοσίου.

Καταβολή τών εις τή ζαμείον εισαχθεισών τέλοσ 1893 εισπράξεων μονοπωλείων, μείον τά διά τόκον μονοπωλείων βαs εξαμηνίως 1893 καταβληθέντα. Τα περί τή Funding ως τά είχον ζητήσθ πέρυσιν οι δανεισταί. Καταβολή 60.000 λίρ. στερλ. εις έξόφρησιν τών έκδοθεισών πρός τούς εισπραξάντας 30 ο)ο όμολογούσους άποδειξεων (επί τούτων ό Χάμπρο δέν είχεν όρισθ ποσόν οι δέ δανεισταί πέρυσιν είχον ζητήσθ 120 χιλ. λ. στερλ.)

Έκατόν χιλιάδας φράγκων άποζημιώσιν έξόδοσ τών κομιτάτων είχον ζητηθί 5 χιλ. λίρ. στερλ.)

Τά τής ύπηρεσίας τών δανείων ως έν τή πρός τόν κ. Πίλλγριμ προτάσει μου. Τή τηλεγράφημα τούτω διετύπωσα επί τών όρθρων του σχεδίου του πέρυσιν υπό τών δανειστών προταθέντος.

Σημειώτέον ότι τή ποσόν εις χρυσόν τής έτησίως καταβολής κατά τάς προτάσεις ταύτας άνέρχεται καθ' α' προκύπτει έξ όκομνήματός έγγειρισθέντος και εις τόν πρώην και εις τόν νυν κ. Έκπυργόν τών Οικονομικών, εις φρ. χρυσά 8.403.996, πλέον όσον μέρος του ήγγυημένου ένός εκατοστού διά χροόλυτρον, ήτοι φράγκα 248.103 δέν ήθελε καλυφθί έκ του εις χροόλυτρον όρισμένου ένός τετάρτου τής αύξήσεως τών προσόδων τών ύπεργύων δύο φόρων έν συγκρίσει πρός τήν έποχην τής συνολογήσεως του συμβιβασμού. Κατά τόν συνολογηθέντα έν Λονδίνω τή 1894 και άποτυχόντα συμβιβασμόν, ή του πρώτου έντος καταβολή εις χρυσόν άνήρχετο εις φρ. χρυσά 8.887.821. Άμα άπέστειλα τή τηλεγράφημα τούτω, έπεμψα τώ Κυρίω Προέδρω του Έκπυργείου αντίγραφον, άλλ' έλαβον διαταγήν του ν' άναστειλω τήν άποστολήν, καιτοι άρξαμένην και άφικθείσαν μέχρι Μελίτης. Τήν διαταγήν ταύτην έλαβον καθ' ήν έσπέραν έπεδόθη ή διά τή Κρητική ταυτόσημος διακοίνωσις τών έξ μεγάλων Δυνάμεων. Στεύσομαι τή έπιστολήν πρώια πρός αύτόν, τόν έπεισα, ότι όρθότερον ν' άφήσθ τή τηλεγράφημα νά φθάσθ εις χείρας του Κυρίου Χάμπρο, προσνηχθην δέ νά τηλεγραφώσθ τούτω, όπωσ μή ποιήσθ χηρήσιν αύτου μέχρι νεωτέρας μου έντολής, ένεκα τής πολιτικώς καταστάσεως όπω και έπραξα. Κατ' ανάγκην άνέστειλα και τήν άποστολήν έπιστολής παρασκευασθείσης πρός τόν κ. Βάχλερ εις Βερολίνον, άνακοίνουσας τάς προτάσεις ταύτας ως τή πρώιόν τής μετά του κ. Χάμπρο συνεννόησεως, περιορισθείς νά γράψω πρός τόν κ. Βάχλερ ως άνωτέρω έξέθετοσ. Ηρξέσθην δέ νά πέμψω εις Βερολίνον έμπιστευτικώς πρός τόν κ. Ραγκαβήν διά τής από 21 Φεβρ. 4) Μαρτ. έ. έ. έπιστολής μου αντίγραφον του πρός τόν κ. Χάμπρο τηλεγραφήματος παραγγελλας νά μή τή άνακοίνωσθ μετ' χρι νεωτέρας μου έντολής, εις ήν ούτος μοι άπήγγησε τή 9)21 Μαρτίου, Διαρκούσε τής διεθνούς κρίσεως, ό κ. Πρόεδρος και Έκπυργός τών Οικονομικών έπαπειλημένως μοι είπεν ότι άναμένει στιγμην σχετικής εδδίας ινα περατώσωμεν τήν έργασίαν, άλλ' άτυχώς επήλθεν ή κήρυξις του πολέμου. Μετά τήν άλλαγήν τής Κυβερνήσεως και τήν άνακοήν έσπευσα νά έκθέσω και πρός Έμάς και πρός τόν κ. Προέδρον του Έκπυργικου Συμβουλίου τήν υπό τούς έκτεθέντας άνωτέρω όρους άνάμειν τής Τραπεζής εις τόν συμβιβασμόν, όσς και Έμαίς ένεκαίνεκε. Σάς καιτε τόπισα δέ λεπτομερώς εις τάς μέχρις εκείνης τής στιγμής ενεργείας μου, γνωρίζετε δέ ότι σάς ύπέβαλον νά μοι έπιτραψί νά τηλεγραφώσθ τώ κ. Χάμπρο ότι κρινώ τήν Έλληνικήν Κυβερνήτησιν εδιδάθητον νά περατώσθ τόν συμβιβασμόν και ότι είμαι έτοιμος νά διαπραγματευθί πρός αύτην επί ταις συμφωνηθείσας μετά του κ. Χάμπρο βάσεισιν, άμα ως ήθελε συνολογηθί ή ειρήνη, ή δέ πολεμική άποζημιώσις ήθελε όρισθ άνεκτή έν σχέσει πρός τά οικονομικά του Κράτους.

Μετά τινας ένδοιασμούς μοι έπετρόπη τούτο καθ' ύμών και τή έξέτελεσα, έχετε δέ τή κείμενον τού σχετικού τηλεγραφήματός μου από 20 Μαΐου, 1) Ιουνίου, και τή τής άπαντήσεως του κ. Χάμπρο από 21 Μαΐου, 2) Ιουνίου, καθ' όν τά κομιτάτα άπεστάθησαν ήδη πρός τάς Κυβερνήσεις των προς μεσολάβησιν και άνάγκη κριν ή σαφηνισθί άν δύναται ό Χάμπρο νά ενεργήσθ, ν' άναμεινωμεν τήν έκβασιν του ζήτημένου διαβήματος τών κομιτάτων.

Όμοίαν πληροφορίαν έλαβον έκ Βερολίνου παρά του κυρίου Ραγκαβή διά τής από 26 Μαΐου) 3) Ιουνίου έπιστολής του, ήν προσέλασα διά τής ιδιικής μου από 20 Μαΐου) 1) Ιουνίου, γραφείσε τή άδειά ύμών. Προσθέτει δέ όστας ότι τά κομιτάτα δέν έπίξουσιν έκβασιν εδδραστον τής παρά ταις Κυβερνήσεσιν ενεργείαστων.

Μετ' όλιγον έλαβον έτερον τηλεγράφημα του κ. Χάμπρο από 29 Μαΐου) 11) Ιουνίου, ζητούντος νά τώ στείλω σχεδίου συμβιβασμού, όπερ επί τή βάσει του σχεδίου τών κομιτάτων συντάξα, και ού σάς έδωκα αντίγραφον. Έπεμψα τή σχεδίου τούτω διά τής από 2)14 Ιουνίου έπιστολής μου. Συμπεσούσε δέ τής παρουσίας του κ. Ραγκαβή έν Λονδίνω, λόγω του Έσβιλιαίου, έτηλεγραφήσα τώ κ. Χάμπρο, τή Έμετέρα άδειά, όπωσ συνεννοηθί μετά του κ. Ραγκαβή έν τώ ιδιωτικώ τούτον χαρτατίρη, υπό τήν έπιφύλαξιν τής ειρήνης και έπεικόσεσ πολεμικής άποζημιώσεως.

Ό κ. Χάμπρο μοι άπήγγησεν ότι θέλει συναντηθί τόν κ. Ραγκαβή μετά τή πέρας τών όρετών, ότι δέ φοβείται τήν διά τήν

παρελθούσαν δράσιν τών μονοπωλίων προκατάληψιν τών κομιτάτων κατά του οργανισμού της διοικήσεως αυτών και μοι ζητεί «lui suggerer comment traiter ce point». «Γω άπήτησα διά του έν χειρσιν Υμών της Υμετέρας έγκρίσεως τυχόντος τηλεγραφήματος μου από 9)21 Ιουνίου τά δέοντα, άναλύσας όλα τά διά τούδς δανειστάς πλεονεκτήματα του συνδυασμού μου της 'Εταιρίας Μονοπωλίων, μετά του έν τών τριών προνομιούχων Τραπεζών ταμείου, προσέθηκα δέ ότι άν ζητούν μειζονας έν τη διοικήσει τών Μονοπωλίων έγγυήσεις, εί και πάντη περιείας, άς όλισωσιν έκαστον κομιτάτον ως αντιπρόσωπον του μίαν τών προνομιούχων Τραπεζών και άς ζητήσων να μετέχωσιν αύται του διοικητ. Συμβουλίου της 'Εταιρίας των Μονοπωλίων'. 'Ιδού έν όλίγοις αι σκέψεις, ως τής άνέλους δι' επιστολής της 10)22 'Ιουνίου τρέχοντος προς τον Χάμπρο, έκικυρούσης τό τηλεγράφημά μου. Ταύτης άντιγραφον, έπεμψα τη 'Υμετέρα άδεία και τω κ. Κλ. Ραγκαβή είς Λονδίνον, ου δέν έχω νεωτέρας ειδήσεις. Είχον έλπιση, ότι περι έγγυήσεων δέν ήθελε γίνη νεώτερος λόγος, άφου διά τηλεγραφήματος 6)18 'Ιανουαρίου μοι άνηγγείλατε arrangement de caisse que vous avez proposé convenirait.—έγω δέ μετά την τηλεγραφικήν ύμων όδηγίαν από 3 Φεβρουαρίου όπως προς περάτωσιν του συμβιβασμού «προσθήσω τάς 'Υμετέρας προσθήκας εί, τάς ιδίαις μας προτάσεις;» έξετέλεσα ταύτην κατά γράμμα είς τάς τελευταίας λεπτομερείς προτάσεις μου της 18 Φεβρουαρίου 2) Μαρτίου. Τά παρόνα άλλως τε κατά τών Μονοπωλίων δέν είνε βασίμια, διότι έν τη συμβάσει του δανείου τών 135 εκατομμυρίων συνεφωνείτο ως κατάσταση πληρωμής το Comptoir d'Escompte και προς τουτο υποχρεούτο ή 'Εταιρία τών Μονοπωλίων να ένεργή τή έμβάσματα. 'Αφου τό Comptoir d'Escompte διελύθη και δέν ύπήρχεν, ή 'Εταιρία τών Μονοπωλίων, ύπεμνησεν είς τό Comptoir National να συνεννοηθί μετά της Κυβερνήσεως περί άντικαταστάσεως όριστικής, άλλα τουτο δέν έγένετο· έμεινε λοιπόν ή Κυβέρνησις κυρία να όρίξη τό κατάστημα είς ό είχε να έμβάξη ή 'Εταιρία Μονοπωλίων, της δέ Κυβερνήσεως άρνηθείσης να πράξη τουτο διά την ύπηρεσίαν της βασις εξαμηνίας 1893 καιτοι επανελημμενος ή 'Εταιρία Μονοπωλίων τό έξήτησεν, αύτη δέν ήτον εθεσίαν να εξαγάγη τά χρήματα. Προς τούτοις έν τη μνησθείση συμβάσει παρελείφθη να συμφωνηθί όητως ότι αι εισπράξεις τών Μονοπωλίων άποβαίνουσι περιουσία τών δανειστών ούτω δέ ό νόμος της εισαγωγής τών εισπράξεων είς τό Δημόσιον Ταμείον είχε τάς θύρας ανοικτάς. Τάς έλλείψεις ταύτας πάσας διώρθωσα διά του σχεδίου μου, είς τρόπον έντελώς άσφαλίζοντα τούς δανειστας, ως επανειλημμένως σάς έξέθεσα· και τουτο συνεπεί της δημιουργουμένης όρητης εϋθύνης της 'Εταιρίας τών Μονοπωλίων άπέναντι τών δανειστών και συνεπεί της θέσεως, ήν αι τρεις προνομιούχοι Τράπεζαι λαμβάνουσιν ως αντιπρόσωποι τών δανειστών. Αύται κατά τό σχέδιον άποκτάσι τό δικαίωμα του έλέγχου της διαχειρίσεως της 'Εταιρίας τών Μονοπωλίων και έπειδή άποκτάσι τό δικαίωμα τουτο ως αντιπρόσωποι τών δανειστών, άποκτάσι και την υποχρέωσιν να τό άποδώσιν συνεχώς έν τω ίδιω ζωτικω συμφέροντι της εϋθύνης αυτών, ως αναδέχονται και την εϋθύνην του κατά μήνα έμβάσματος του είς χρυσόν άντικείμενου είς ύπηρεσίαν τών δανείων προσορισμένων χρημάτων, ά ήθελον εισπράττη κατά δεκαήμερον διά 2)σμον τών δανειστών. 'Η εϋθύνη αύτη ήσφάλισται και διά τών κεφαλαίων αυτών και διά της ύπολήψεως των περι την διαχείρισιν ξένων χρημάτων και διά της έν τω τάπω θέσεως των. 'Αν έν τούτοις νομίζετε ότι ήθελον ίδη εϋχάριστος οι δανεισται την συμμετοχήν τών Τραπεζών, ως αντιπρόσωπων αυτών είς την διοίκησιν τών μονοπωλίων (κλ. ως ελπιν άνωτέρω) δύναμαι να τά προτείνω. Να σάς προτείνω άλλου είδους συμμετοχήν τών κομιτάτων είς την διαχείρισιν τών μονοπωλίων, ήτοι δι' αντιπροσώπων αυτών έτερον, δέν μοι έπιτρέπει ή συνείδησις έν τω συμφέροντι αυτών τών δανειστών· διότι ή παράστασις τούτων προσώπων, είτε ένταύθα έξ ιδιωτών έκλεγόμετων, είτε ύπαλλήλων τών κομιτάτων άποστελλομένων ένταύθα, πάντως πολύ άσθενεστέραν αντιπροσωπειάν τών κομιτάτων καθίστησιν έν συγκρίσει προς την έμην πρότασιν. 'Αν οι δανεισται ουχ ήττον έπιμένωσι, ζητήσατέ το, και άρχει να μη κοστίση χρήματα, έγω θα πειραθώ να τό ύποσηρήξω παρα τη Κυβερνήσει. Ν' άποφενχθί έντελώς ή 'Εταιρία τών μονοπωλίων δέν μοι φαίνεται δυνατόν αύτη έν τη νομίμω κατοχή της διαχειρίσεως τών μονοπωλίων διαχειρισθί λίαν εϋστόχος και εϋθηνά δι τό Κράτος· άλλως τε και άλλην 'Εταιρίαν όμοίαν άν πλάσχη ποία άλλα δικαιώματα και υποχρεώσεις θα τη έπιβάλλη, παρά τά ύπ' έμου ύποδειχθέντα; Αίτέ να πλάσχητέ τι, άπεφύγοντες τό έκ τών Τραπεζών Ταμείον, χαρακτηρίζω ως όλος άσύμφορον και διά τούς δανειστάς και διά τό Κράτος.

- 1) Διά τούς δανειστάς, διότι άντι έγγυήσεως και της 'Εταιρίας και τών τριών προνομιούχων Τραπεζών ή έγγυήσις ήθελε περιορισθί είς μόνην τότε την 'Εταιρίαν.
- 2) Διά τε τό Κράτος και τεύς δανειστάς, διότι τό τοιοούτον σύστημα ήθελε παραδώση την μετατροπήν είς χρυσόν και την επη-

ρέασιν του συναλλάγματος είς ιδιωτικήν 'Εταιρίαν, παροφωμένον τών τριών προνομιούχων Τραπεζών, τών έχουσών τό ζωτικώτατον συμφέρον είς έλάττωσιν της έπισυναλλαγής και σταθερότητά τινα, ήτοι άποφυγήν κυμάνσεων ταύτης. 'Εμελέτησα πρό πολλού τό ζήτημα τουτο της έπισυναλλαγής και έλπίζω, του συμβιβασμού έπιτευχθέντος, να δινηθώ να λάβω τά προς τουτο πρόσφορα μετρα. Είς τό σημείον τουτο εύρίσκονται σήμερον αι περί συμβιβασμού διαπραγματεύσεις της 'Εθν. Τραπεζής. 'Η έπιβληθείσα μοι υπό του 'Υπουργου τών Οικονομικών διακοπή με έκώλυσεν, ως εϋχεται, όπως ώφεληθώ πληρέστερον της έκ τών ύστερων προθυμίας του κ. Ράγχερ και έλθω προς περάτωσιν πλέον είς άπ' εϋθείας συνεννόησιν μετ' αυτου, εί και ό κ. Ραγκαβή φρονει ότι άρκει ή διά του κ. Χάμπρο συνεννόησις. 'Η βραχεία άφήγησί μου δέν έξαντλει βεβαίως τάς λεπτομερείας του θέματος, ούδέ σηματώ πάσας τάς άνταλλαγείσας έν γνώσει πάντοτε του 'Υπουργου τών Οικονομικών, μετά τών μνημονευμένων προσώπων συνεννόησις.

'Αλλ' άρκει ή άφήγησις αύτη, στηριζομένη εϋτυχώς είς έγγραφα, ίνα πείσθω, άν μη τό διεθνές ζήτημα παρενέβαλλε πρόσκομμα, σήμερον ή συνεννόησις ήθελεν είναι περατωμένη διά του κ. Χάμπρο, άδυστάχως τυγχάνοντος έν συνεννόησει μετά του Γερμανικού κομιτάτου, κατά τρόπον οικονομικώς διά τό Δημόσιον άνεκτόν, και πολιτικώς λίαν άξιοπρεπή, και ότι ουδέν παρελείφθη, ίνα ή Τράπεζα και επί του προκειμένου έπιτελέσθω τό προς τό Κράτος και τον τόπον καθήκον της, προς όν τα συμφέροντα όδιδασκασίας τυγχάνουσιν ήνωμένα και τό έαυτης. Θέλω δ' έξακολουθί τερών συνεννόησιν μετ' 'Υμών επί του θέματος έν πάση νεωτέρω άφορμή.

Μετά σεβασμού

Ε. ΣΤΡΕΪΤ

'Ατυχώς, ό ε έπεράτη τη Διοικήσει της Τραπεζής να διαβιβάζη τοίς κ. κ. Χάμπρο τό από 29 Μαΐου, 1 'Ιουνίου 1897 κλπ. τηλεγράφημα, περι ου ή άνωτέρω έκθεσις αναφέρει, ή επίκαιρος σιγή είχεν ήξη παρελήθη. τό δέ έκκρημες ζήτημα του διακανονισμού τών έξωτερικών χρεών, συσχετισδέν προς την καταβλήσειν της Τουρκία πολεμικήν άποζημίωσιν, έγένετο άντικείμενον τών μεταξύ τών μεγαλών Δυνάμεων διπλωματικών διαπραγματεύσεων και συζητήσεων.

ΝΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Και αύται μέν ύπήρχαν αι της 'Εθν. Τραπεζής ένεργείαι προς έπιτυχίαν του συμβιβασμού, όπως τουτου έπιτυχανομένου, έκλιση ό σπουδαιότερος τών λόγων, έξ ου προσέκοπτεν ή όριστική βελτιωσις της οικονομικής καταστάσεως, άλλα συνμα ή Διοικήσις της 'Εθν. Τραπεζής, προσέλθουσα είς διαπραγματεύσεις μετά της Κυβερνήσεως, υπέγραψε μετά ταύτης την από 2 Δεκεμβρίου 1896 συμβάσιν, δι' ής έτέθησαν αι βίσεις μειζονος τών εργασιών της 'Εθν. Τραπεζής, άναπόξσεως, συνμα δέ άτέλειαι τινες τών σχετικών της Τραπεζής νομοθετημάτων διωρολόθησαν. Διά από της 2 Δεκεμβρίου 1896 συμβάσεως δύο κυρίως άνελαβον ή 'Εθν. Τράπεζα ύποχρεώσεις, άλλι και ταύτας σχετιζόμενας προς την άνάπτυξιν τών εργασιών αυτης· ήτοι :

Α') Διά του άρθρου 1 της Συμβάσεως ή 'Εθν. Τράπεζα άνεδέχθη την υποχρέωσιν ούτως, έν περιπτώσει ίδρύσεως Θεσσαλικού γεωργικού ταμείου χορηγήσει αυτω δάνειον μέχρι έξ εκατομμυρίων δρακμίων, επί έτησίω τοκω προς έντε και ήμισυ τοίς έκάτον και χρεωλώσει ένός επί τοίς εκατον, πληρωτέως καθ' εξαμηνίαν και επί έκχωρήσει ποσού ίσου τω άπαυτούμενω διά την ύπηρεσίαν του δανείου τουτου έκ τών προσοδων του εισημμένου ταμείου.

Β') Διά του άρθρου 3 της Συμβάσεως ηύξήθη από 2 εκατομμυρίων είς δεκα εκατομμύρια κατ' ελάχιστον όρον τό ποσόν τών διά του άρθρου 5 του νόμου της 16 Δεκεμβρίου 1891 προβλεπομένων γεωγοικηματικών χορηγήσεων.

'Ατυχώς ή συνομολόγησις του αναφερομένου άνωτέρω δανείου όλη ή τοτε Κυβερνητις κυρίως προώρριζεν είς έκτέλεσιν τών ύδραυλικών έργων της Θεσσαλίας έματαιωθη ως έκ τών πολεμικών συμβόντων και της κώσεως του έτους 1897. Καθ' όσον άφορά είς την αύξησιν τών γεωγοικηματικών χορηγήσεων, ή Διοικήσις της Τραπεζής, όδηγομένη έκ της πείρας του παρελθόντος δάν έδιδασσε ν' αναδεχθί την περι τουτου υποχρέωσιν, λύουσα ούτω πληρόστερον έν τω συμφέροντι της γεωργίας και προς ενισχυσιν της γεωργικής πίσσεως τό ζήτημα της συμμετοχής και τών γεωργικών πληθυσμών είς τά παραγόμενα ύπερ της έμπορικής πίσσεως πλεονεκτήματα έκ του παρεχομένου προς έκδοσιν τραπεζικών γραμματίων, προνομίου. Περι τών λοιπών της από 2 Δεκεμβρίου 1897 συμβάσεως διατάξεων παρατηρούμεν τά ακόλουθα:

- 1) Τό άρθρον 2 της συμβάσεως προσέθηκεν είς τάς εργασίας της 'Εθν. Τραπεζής τάς χορηγήσεις δανείων βραχυπροθέσμων επί άνεχύρω άνεχυρογραφων, έκδοιδόμενων υπό Γενικών άποθηκών, δηλαδή παρέχει τη Τράπεζη την εϋχέρειαν εργασίας έκ τών μάλλον άσφριών και συνήθων τοίς Τραπεζίσις έκδόσεως Τραπεζικών γραμματίων και προεξουλήσεως. 'Εν τούτοις διά τροποποιήσεως του καταστατικού γενομένης έν έτει 1900 επεράτη ή χορηγήσις δανείου επί άνεχύρω έμπορευμάτων.
- 2) Τό άρθρον 4 της συμβάσεως συνεπλήρωσεν ούσιώδες κενόν του άρθρου 8 της από 8 'Οκτωβρίου 1880 συμβάσεως, δι' ου επεράτη τη Τραπεζή ή άρρασία της χορηγήσεως δανείων είς δήμους λιμέ-

νας και έφεραν νομικά πρόσωπα και έκανονίσθησαν τα κατ' αυτήν, διότι διά της νέας διατάξεως ού μόνον πληρέστερον ήσφολιόθησαν ενίκα των χορηγήσεων τούτων, αλλά και μείζον έδόθη ευχέρεια προς τωιαύτας, ούτως εκ των ήσφαλεστέραν και ήμωλιωτέραν εργασιών τής Τραπεζής.

3) Το άρθρον 6 τής συμβάσεως έταξεν ευρύτερον όριον εις τας ποσας τής Τραπεζής εντοκοις καταθέσεις επί τή βασει τής προσδοκωμένης αναπτύξεως των αντίστοιχων εργασιών τής κτηματικής και γεωργικής πιστεως άφ' έτέρου δε κατήγγησεν επιβλαβείς διά την ανάπτυξιν τής εργασιών των εντόκων καταθέσεων περιορισμούς περι τή κατώτατον όριον εκάστης καταθέσεως και την διάρκειαν αυτής.

4) Το άρθρον 7 τής συμβάσεως σκοπεί την πρόληψιν ζημιών, ής ούχι σπανίως ή Τράπεζα άδικως ύφίστατο εκ τής καταβαλλομένης ύπ' αυτής έπιμελείας περι την εξέλεξιν τής μονιμοποιήσεως του δικαιούχου ή εκ τής εκτελέσεως κατ' αυτής μηκέτι τελειοδικών άποφάσεων.

5) Τα ύπ' αριθ. 5 και 8 άρθρα μειούσι τά εκ χαρτοσήμου βάση.

6) Έν τέλει τό άρθρον 9 τής Συμβάσεως παρέσχε τή Τραπεζή την ευχέρειαν τής έκδόσεως πενταδράχμων τραπεζικών γραμματιών.

ΜΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ανασκοπήσαμεν όμως ήδη λεπτομερέστερον τά γεγονότα του έτους τούτου 1897 όπερ ήρξατο υπό αίσίους, όσον αι περιστάσεις επέτρεπον τούτο διά την Έλλάδα οίωτους. Η κατά τό έτος 1896 έπιτυχία των Ολυμπιακών αγώνων και ή άποτελεσματική συνδρομή, ήν ή Έλληνική Κυβέρνησις παρέσχεν εις τας Εθρωπαϊκός Δυνάμεις προς ειρήνευσιν τής έν Κρήτη έξεγέρσεως του 1896, έπιτυχανομένης συνάμα λύσεως Ικανοποιούσης τας δικαίαις του χριστιανικού πληθυσμού τής νήσου αξιώσεις, ειχον κάπως άνυψώση τό μετά την πτώχευσιν επί τοσοούτον καταπεσόν Έθνικόν γόητρον. Η γενική τής χώρας οικονομική κατάστασις όσμημέρι βαθμιαίως ήβελτιούτο. Έν έλειπε δε αι διεξαγόμεναι υπό τής Κυβερνήσεως διά τής Έθνικής Τραπεζής διαπραγματεύσεις περι συμβιβασμού μετά των δανειστών του Κράτους, προσδοκώ τυχώς, να κατολήξωσιν εις όριστικόν άποτελεσμα: έξ όλων τούτων ήδύνατο τις να έλπίζη, ότι έπιτυχανομένου του συμβιβασμού ήθελε συμπληρωθή ή έκούλωσις των πληγών τής κρίσεως και θα έτίθεντο άσφαλείς βάσεις ήθικής άποκαταστάσεως και ήλικής προόδου του Έθνους.

Αλλά και πάλιν τό Έθνικόν ζήτημα νέαν προεκάλεσεν κρίσιν. Η κατά τό φθινόπωρον του 1896 μετά τόσον κόπον κατορθωθεύσα λύσις του Κρητικού ζητήματος μόνον φαινομενικώς είχε γίνη δεκτή υπό τής Τουρκίας, νέα δ' έπιπλοκή του ζητήματος δεινώς έξεφερόγη άρχομένου του 1897 διά του υπό των Τουρκών έμπορησμού των Χανίων. Έντεύθεν νέα τής νήσου έξεγέρσις, σφαγή, άγώνες και καταστροφάι και κατ' άκολουθίαν ακατάσχετον φεύμα κοινής γνώμης έν Έλλάδι προς δράσιν και προστασίαν των πασχόντων άδελφών.

Τούτου άποτελεσμα ύπήρξεν ή έπίσημος τής Έλλάδος έκτίμωσις έν τώ Κρητικώ αγώνι. πρώτον μόν διά τής άποστολής του στόλου και όλίγων βραδύτερον διά τής εις Κρήτην άποβιβάσεως του υπό τον Βάσσαν στρατιωτικού σώματος. Τούτων δε ούδεις συνέπειμα ύπήρξεν ή υπό του Οθωμανικού Κράτους κήρυξις του πολέμου κατά τής Έλλάδος, τά έν Θεσσαλία πολεμικά άτυχήματα ή κατάληψις τής Θεσσαλίας υπό του Τουρκικού στρατού και προέλασις αυτού μέχρι Λαμίας, έν τέλει δε ή κατάτασις των έθιροπραξιών διά τής έπεμβάσεως των Εθρωπαϊκών Δυνάμεων και ή έν Κωνσταντινουπόλει ύπογραφή μεταξυ των Εθρωπαϊκών Δυνάμεων και τής Τουρκίας των από 6)18 Σεπτεμβρίου 1899 προκαταρκτικών όρων τής ειρήνης, ούτινας κατ' ανάγκην έγένοντο και υπό τής Έλλάδος άποδεκτοί. Πάντα τά άνωτέρω πολιτικά γεγονότα δέν ήτο δυνατόν ή να κινδρύνωσιν άμέσως και επί τής οικονομικής πολιτείας τής Έθν. Τραπεζής και άρδην να άναστρέψωσιν τους όρους και την κατεύθυνσιν τής δράσεως αυτής.

Τό Έθνικόν τούτο Ιζώμα, όπως έν πλείστοις περιστάσει κατά τό παρελθόν, ούτω και νυν παλαιόν μετά του Κράτους ύπερ τής σωτηρίας του Έθους παρεσχε και πάλιν άπεριόριστον την συνδρομήν αυτού προς τό Κράτος. Εις τό κατ' αυτήν άπόθεμα διαθεσίμων Τραπεζογραμμάτων του Λογαριασμού του Κράτους, ήνελήσθη ή Κυβέρνησις τους πολεμικούς αυτής πόρους. ή δε πιστις τής Τραπεζής προήκισεν κατά πάσης ύποτιμήσεως την και αύθις εκ τούτου αύξήσασαν πιστωτικήν κυκλοφορίαν. Και τούτο ένφ ή Τράπεζα ήναγκάσθη μετά των Τραπεζών Ιονικής και Προνομίουχου Έκαιορθοσασίας να συνωμολογήσιν νέον δάνειον 6.000.000 εις τραπεζικά γραμμάτια των 2 και 1 δραχμών διά συμβάσεως από 3 Απριλίου 1897. Και είναι μόν άκριβές, ότι ή προς έκδοσιν τής προσθέντου ταύτης κυκλοφορίας κερματικών άνάγκη προέκυψεν εκ τής έπιτροπείσεως και τής εκ τούτου άνεπαρκείας του έκδομέ-

νου ποσού κερματικών, ούσιωδώς ήλαττωμένου πάντοτε εκ του έν τοις ταμείοις του Κράτους και των Τραπεζών έπισωρευμένου ποσού έφθαρμένου μέχρι τής έν Αθήναις συγκεντρώσεως αυτών και τής εκτελέσεως των διατυπώσεων προς έξαφάνισιν και άντικατάστασιν δια νέων τραπεζογραμμάτων, πρόγματι δε επί τωιαύτη ήτιολογημένη άνάγκη αι προνομίουχοι Τράπεζαι άπεδέχθησαν την περι αύξήσεως τής κυκλοφορίας των κερματικών τραπεζογραμμάτων πρότασιν τής Κυβερνήσεως, άλλ' όπως δήποτε έκήλθε διά τούτου αύθις κατ' Ισον ποσόν του άνωτάτου όρου κυκλοφορίας του συνόλου των τραπεζικών γραμματιών, ήτις θα ήδύνατο να επιδράσιν δυσαρρέτως ψυχολογικώς έν τωιαύτη κρίσιμη στιγμή επί τής αξίας του τραπεζογραμμάτιου, εάν μη εκαλύπτειτο αυτη υπό της πιστεως τής Τραπεζής.

Ός λεπτομερείαν του νέου τούτου δανείου εις κερματικά γραμμάτια αναφέρομεν ότι συνωμολογήθη έν τή περι αυτού συμβάσει μικρόν χρονώσιον (1 ο)ο έτησίως) προς άπόθεσιν. Συνάμα ή Κυβέρνησις έλαβε τό μέτρον τής ύποβολής εις την Νομοθετικήν έξουσίαν Νομοσχεδίου όπερ ψηφισθεν υπό ταύτης έγένετο νόμος (Νόμος τής 11 Απριλίου 1897) δι' ού από δεκατεσσάρων εκατομμυρίων δραχμών, άτινα ή Κυβέρνησις έδικαιούσα να δανεισθή δι' έντόκων γραμματιών δυναμει προηγουμένων νόμων, τό ποσόν άντιβιάσθη εις τριάκοντα εκατομμύρια, ήτοι ηύξήθη κατά δεκαέξ εκατομμύρια δραχμών, έλομβάντων δε έπίσης πρόνοια έν τώ αυτώ νομώ περί έκδόσεως δανείου είκοσιν εκατομμυρίων δραχ. Και δέν έξεδοθη μόν τό δανειον τούτο, αλλά τας προς διάθεσιν έντόκων Γραμματιών προσπαθείσι τής Κυβερνήσεως ή Έθν. Τράπεζα συνέδραμεν, ού μόνον άναδεχθείσα έξ ούτων τό ποσόν τεσσάρων εκατομμυρίων, άλλα και διά των σχέσεων αυτης έν τή έξωτερικώ και έσωτερικώ την διάθεσιν μέρους ύποβηθήσασα των έντόκων τούτων γραμματιών.

Ούτως έν τή αύξησει των όφειλών του Κράτους προς την Έθνικήν Τράπεζαν άναανακλώνται τά πολιτικά και πολεμικά συμβάντα τ. ύ έτους 1897 και αι εξ αυτης ποραχθείσαι χημηματικά του Κράτους άνάγκαι. Τά όντι έντός του έτους τούτου τό έπ' άντακασιική κυκλοφορία εις τραπεζικά γραμμάτια χρέους του Κράτους προς την Έθνικήν Τράπεζαν ηύξησε κατά δραχ. 14.806.129' έπίσης δε τό έπ' άνονκαστική κυκλοφορία εις μεταλλικόν χρέος ηύξησε κατά δραχ. 2.713.661 εις μετολλικόν. Εκτός τούτων νέα κερματικά γραμμάτια έξεδοθησαν, ως άνωτέρω είπομεν, και τό ένταθέν προς την Έθνικήν Τράπεζαν χρέος ηύξησε κατά 3.000.000 δραχμών, τέλος δε τό έξ έντόκων γραμματιών χρέος προς αυτην ηύξησε κατά 5.149.429 δραχμών. ήτοι έν συνόλω έλομεν αύξησιν των μόν εις τραπεζικά γραμμάτια προς την Έθν. Τράπεζαν όφειλών του Κράτους κατά δραχμάς. 92.955.568 τών δε εις μεταλ. κατά δραχμάς. 2.713.661

Διαρκουσάν δε των άποφράδων ήμερών τής έθιοικής καταλήψεως τής Θεσσαλίας και των περι ειρήνης έπιπλοών και μακρον διαπραγματεύσεων, ή Έθνική Τράπεζα και δια γενναίας έισφοράς φιλανθρωπίας συνέδραμε και διά χορηγήσεων μικρών δανείων προς τους πρόσφυγας Θεσσαλούς προσπαθήσασ να άνακουφίση τας άνάγκας αυτών, καιτοι κυρίως εις τήν Προνομίουχον Τράπεζαν Ήπειροθεσσαλίας έπαβάλλετο τό καθήκον τούτο.

Αλλ' ή σπουδαιοτάτη των ύπηρεσιών ής ή Έθν. Τράπεζα προσήνεγκε κατά τά θλιβερά συμβάντα του έτους 1897, σχετίζεται προς τον άμεσον αυτης προορισμόν. Η έπιστορευσις τόσων ήλικιών, ό ές του πολέμου όρασμός, ό περιορισμός των πιστώσεων έν τώ έξωτερικώ και ή έν τώ έσωτερικώ δυσπιστία, ή παύσις των πλώων τής Έλληνικής ναυτιλίας, τό δικαιοσύσιον και οι εκ των πολεμικών άτυχιών φόβοι ειχον παραλύσει τον οίκονομικόν τής χώρας βίον και δεινή θα άπηκολούθει οίκονομική κρίσις: άν μη ή Έθν. Τράπεζα έπήρχετο άγωγός ού μόνον μη περιορίσα τας εργασίας αυτης και ίδίως τας προεξοφλήσεις έμπορικώ γραμματιών, άλλα και έν εύλόγω μύτρω παρασχούσα διαφοροτρόπος ευκολίας τώ έμπορίω, ένθαργούσα δε διά του παραδείγματος αυτης των συμβουλών και τής ύποσχέσεως άποτελεσματικής συνδρομής, τά τε λοιπά πιστωτικά Ιδρύματα και τους ιδιώτας τραπεζίτας και προεξοφλήτας, όπως και ούτοι την αυτην τήρησιν πορείαν. Ούτως έν τώ Ισολογισμώ τής 30 Ιουνίου 1897 κατά την κρίσιν, έκδοθέντι εποχήν, τό υπόλοιπον τιν προεξοφλήσεων άνέρχεται εις δραχ. 9.823.982.604 ήτοι κατά τι πλέον του ύπολοίπου τούτου [δρ. 9.823.900] κατά την 30 Ιουνίου 1896. Έπει δε καταφανώςτέρα καθίσταται ή πορεία, ήν έτήρησεν ή Τράπεζα κατά την περιόρισιν ταύτην, εάν λάβωμεν ύπ' όψιν τό σύνολον των έντός του έτους 1897 προεξοφλήσεων, όπερ άνήλθεν εις δραχ. 60.372.380 άπέναντι συνόλου προεξοφλήσεων δραχ. 51.281.810 κατά τό προηγουμένον έτος 1896 και όπερ έπομένως παρουσιάζει κατά τό 1877 αύξησιν δραχ. 9.080.570.

Έκτός όμως τής αύξήσεως του χρέους του Κράτους και των έν γενει διά την χώραν οίκονομικών συνεπειών του πολέμου, ή ήτι ταύτη: Έλλάδος έσχεν έτερον σπουδαιοτάτην συνέπειαν, διά τε τό Κράτος και την χώραν, ως εκ τής έπεμβάσεως των Δυνάμεων έν τή διαρρησίμει των όφειλών του Κράτους και των σχέσεων αυτώσων προς τους δανειστές, έπεμβάσεως έπιβληθείσης εκ τε τής αύξήσεως των Δυνάμεων προς λύσιν του εκκρεμούς τούτου ζητήματος και εκ τής επιβλαβημένης προς τούτο άναγκής προς έξάρσειν του άπαιτουμένου δανείου προς πληρωμήν τής εκ τεσσάρων εκατομμυρίων τουρκικών λιρών προς τήν Τουρκίαν πολεμικής άποζημιώσεως, από τής πληρωμής τής όποιας ήρτήθη και ή εκτέμωσις τής υπό του τουρκικού στρατού κατεχομένης Θεσσαλίας. Τό σχετικόν

δὲ τούτοις ἄρθρον 2 τῶν προκαταρκτικῶν τῆς εἰρήνης ὄρων ἔχει ὡς ἀκολουθῶν.

Ἡ Ἑλλάς θέλει καταβάλῃ τῇ Τουρκίᾳ πολεμικὴν ἀποζημίωσιν ἐκ 1 ἑκατομμυρίων λιγῶν τουρκικῶν.

Ὁ ἀναγκαστὸς διακανονισμὸς ὅπως διευκολυνθῇ ἡ ταχὺ καταβολὴ τῆς ἀποζημιώσεως, γενήσεται τῇ συγκαταθέσει τῶν Δυνάμεων κατὰ τρόπον τοιούτου, ὥστε νὰ μὴ προσβάλλῃ τὰ κεκτημένα δικαιώματα τῶν ἀρχαίων δαιετιστῶν κατόχων τίτλων τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς τοῦτο θέλει ἐπιβῆν ἐν Ἀθήναις Διεθνῆς Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Ἀντιπροσώπων τῶν μεσολαβουσῶν Δυνάμεων, ἐκάστης αὐτῶν διοριζούσης ἀνὰ ἓν μέλος. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει προκαλέσῃ τὴν ψήφισιν Νόμου ἐκ τῶν προτέρων ἀρεστοῦ ταῖς Δυνάμεις, κανονίζοντο; τῇ λειτουργίᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ καθ' ὅν ἢ ἐμπροσθὶς καὶ ἢ διὰθεσις προσόδων ἐπαρκῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ διὰ τὴν πολεμικὴν ἀποζημίωσιν δανείου καὶ τῶν ἄλλων ἐθνικῶν χρεῶν θέλουσι τεθῆν ὑπὸ τὸν ἀπόλυτον ἔγχεον τῆς εἰρημένῃς Ἐπιτροπῆς.

Καὶ ὑπέβαλε μὲν ἡ τότε Κυβέρνησις εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἀλλὰς τε καὶ ἄνευ τούτου ἐκτελεστοῦς κατὰ τὸ τελικὸν αὐτῶν ἄρθρον προκαταρκτικῶν τῆς εἰρήνης ὄρων, ἐν τῇ συνεδριάσει αὐτῇ: τῆς 15 Σεπτεμβρίου 1897, ἀλλὰ μετὰ τούτου ἡ Κυβέρνησις παρητήθη, ἐπείγουσα δὲ καὶ ἐπιτακτικὴ ἐπεβάλλετο ἀνάγκη νὰ σχηματισθῇ νέα Κυβέρνησις ὅπως ὅσον ταχιστα οὐ μόνον διαπραγματευθῇ τοὺς ὀριστικοὺς τῆς εἰρήνης ὄρους, ἀλλὰ καὶ σιμὰ συμπύξῃ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου 2 τῶν προκαταρκτικῶν ὄρων τῆς εἰρήνης. Γίως δὲ ἐπεβάλλετο ἡ ἐκλογή καταλλήλου προσώπου ὡς Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν, κειτημένον δηλαδὴ τὴν ἱκανότητα τὴν ἀκριβῆ τῶν ζητημάτων γινώσκον καὶ τὸ κράτος συνάμα πρὸς διεξαγωγὴν ζητημάτων τῶν λεπτοῦ καὶ δυσχεροῦς.

Καὶ ὡς τοιοῦτος ἐκρίθη ὁ Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὅστις καὶ ἀνέλαβε τὸν Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν, τὴν δὲ διοίκησιν τῆς Τραπεζῆς ἀνέλαβεν ὁ Ἐπιτροπῶν τῆς Διοικήσεως αὐτῆς; Γ. Α. Βαλωριτῆς τὴν 21 Σεπτεμβρίου 1897.

Ὁ ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Δυνάμεων δὲν ἐβράδυναν νὰ ἀφικθῶσιν εἰς Ἀθήνας, αἱ δὲ ἐργασίαι τῆς ἐξ αὐτῶν καταρτισθείσης; ὑπὸ τῆς προεδρίας τοῦ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπιτροπῆς, ἀρξάμεναι τῇ 15/27 Ὀκτωβρίου 1897 διήρκεσαν μέχρι τῆς 9/21 Ἰανουαρίου 1897, ἐν μὲν τῇ συνεδριάσει τῆς 31 Δεκεμβρίου 1897 12 Ἰανουαρίου 1898 γενομένου ἀποδεκτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων τοῦ ὀριστικοῦ κειμένου τοῦ πρὸς διὰθεσις οὗς ἐλέγχου νομοσχεδίου μετὰ τοῦ συνημμένου ἐν Παραρτήματι αὐτοῦ κανονισμοῦ τῶν εἰς χρυσὸν χρεωλυτικῶν καὶ παγίων δημοσίων δανείων τοῦ εἰς ἐγκρίσιν τῶν Δυνάμεων ὑποβλητέου, ἐν δὲ τῇ συνεδριάσει τῆς 8/20 Ἰανουαρίου 1897 ἐγκριθεῖσάν τῶν εἰς τὸ Καταστατικὸν τῆς Ἐταιρίας τῶν μονοπωλίων ἐπιενεκτικῶν τροποποιήσεων, μετ' ὧν οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Δυνάμεων συνεδριάσαντες κατ' ἴδιον τῇ 9/21 Ἰανουαρίου 1898 ἐπέκριναν τὴν ὑποβληθεῖσαν πρὸς τὰς Δυνάμεις ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθεῖσιν τῶν πεπραγμένων καὶ ἐκήρυξαν τὴν λήξιν τῆς ἐντολῆς αὐτῶν.

Αἱ δυσχεραῖαι καὶ αἱ εὐθύναι τοῦ ἔργου, ὅπερ εἶχε ἀναλόβῃ ὁ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἦσαν μέγισται. Τὸ κείμενον τοῦ ἄρθρου 2 τῶν προκαταρκτικῶν ὄρων τῆς εἰρήνης ὅσον σαφὲς καὶ ἂν ἦτο ἐν τῇ συντομίᾳ αὐτοῦ, τὸν λόγον ποιούμενον περὶ ἀπολύτου ἐλέγχου, οὐχ ἦσαν ἐν τῇ ἐρμητικῇ τοῦ ὄρου τούτου καὶ τοῦ εἰρημένου ἄρθρου ἐν γένει, ἐν ταῖς λεπτομερείαις τῆς ἐφαρμογῆς; καὶ ἐν αὐτῇ τῇ διατυπώσει τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ διατάξεων, ὀλόκληρος κλίμαξ διαβαθμίσεων ἠδύνατο νὰ χωρήσῃ, ἦτο δὲ γνωστὸν, ὅτι τὸ ἀνώτατον ἄκρον τῆς κλίμακος ταύτης ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Διοικήσεως καὶ βαρύνοντος τῶν ὄρων διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ εἶχε ἀποτελέσει τὴν βάσιν σχεδίου προπαρασκευασθέντος ὑπὸ μιά; τῶν Δυνάμεων, ἀποτελοῦντος δὲ κώδικα ὀλόκληρον, ὅστις καὶ μετὰ τὴν ἐξαφάνησιν πλείστον ἐκ τῶν δυσχεροτέρων ἄρθρων αὐτοῦ ὑπὸ παχὺ στρώμα μελάνης, ἦτο ἀκόμη ἐπαρκὲς ὅπως καθιερώσῃ τὴν ἐσχάτην τῆς Ἑλλάδος ταπεινώσιν.

Τὴν ὑποβολὴν τοῦ σχεδίου τούτου ὄφειλα νὰ προλάβῃ ὁ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ μίᾳ μόνῃ ὑπέστη πρὸς τοῦτο ὁδὸς, τὸ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὸς πρῶτος καὶ κατὰ τὴν πρώτην τῆς ἐπιτροπῆς συνεδρίαςιν σχέδιον ἀποτελοῦν μετὰ τὴν καταστάτην τῆς βαθμίδος κλίμακα, ἀλλ' ὅφ' ἐτέρου τοιούτου οἶον θὰ ἠδύνατο κατὰ τὴν γενικὰ αὐτοῦ γραμμῶς τοῦλάχιστον νὰ ληφθῇ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς; ὑπ' ὄμνη ὡς βάσις συζητήσεως πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 2 τῶν προκαταρκτικῶν ὄρων τῆς εἰρήνης.

Τοιοῦτον δὲ σχέδιον ἐκπονήσας ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι ὁ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἡθέλει γίνῃ ὡς εἶχε, ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ ἡμέτερι, δεσπὸν ἀλλ' ἠτύχησε νὰ κατορθώσῃ ὅπως ληφθῇ ὡς βάσις συζητήσεως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, τιθεμένου οὕτως ὀριστικῶς; ἐμποδῶν τοῦ ἐτέρου προπαρασκευασθέντος σχεδίου. Ἐν τῷ σχεδίῳ τῷ ὑπὸ τοῦ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν ὑποβληθέντι οὐδεὶς λόγος γίνετο περὶ τῶν ἐξωτερικῶν εἰς τραπεζογραμματῖα δανείων.

Ἄλλ' ὁ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν δὲν εἶχε μόνον νὰ παλαίσῃ

κατὰ τῶν δυναμείων νὰ ἀνακῆκται μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων μὴ ἐπιμενῶν διαθεσῶν; ἐπεβάλλετο αὐτῷ νὰ ἀναζητήσῃ καὶ τὰς ὑπεραγαν εὐμενεῖς τοιαύτας. Ἡ Ἑλλάς χρεωκοπημένη καὶ ἠττημένη παρίστατο εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἐκ τῶν φιλικώτατα αὐτῇ δισκωμένων ὡς ἀσπὸς τις ὑδός, ἀξίος μὲν πάσης συμπαθείας διὰ τὸ ἐνδοξον παρελθόν, τὴν ἐκπολιτιστικὴν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ δράσιν, τὴν εὐφυίαν καὶ τὰς εὐγενεῖς παραφοράς, ἀλλ' ὅστις πλέον ἢ ἀποξὲ εἶχε παράσχη πράγματα εἰς τοὺς προστάτας αὐτοῦ διακαρῆς τὴν ἡσυχίαν τῶν ὅπως τὸν σώσωσιν ἐκ τῶν κινδύνων, εἰς οὓς ἀπερισκέπτως ἐξελίττετο, καὶ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς ἐγερσιν ζητημάτων ὧν ἡ νόρμη ἐν τῷ γενικῷ πάντων συμφέροντι ἐπεβάλλετο. Δοθείσης ἐπομένως τῆς ἐκ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ἐλέγχου εὐκαιρίας ἐπιθετοῦν βεβαίως νὰ περισώσῃ κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὴν ἀνεξαρτησίαν, τὴν κυριαρχίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἀλλὰ συνάμα νὰ ἐπεκτείνωσιν ὅσον τὸ δυνατόν τὸ ἔργον τοῦ ἀντιληπτοῦ ἐν αὐτῷ τῷ συμφέροντι τῆς Ἑλλάδος, οὐ μόνον ἐπιτυχανομένης τῆς ἀνορθώσεως τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς; καὶ ἀσφαλίζομένης ἐν τῷ μέλλοντι κατὰ νέων οἰκονομικῶν παρεκτροπῶν, ἀλλὰ καὶ βελτιουμένων ἐν τῷ κύκλῳ ὅσον τὸ δυνατόν εὐρέως τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς Διοικήσεως.

Εἰς πάντα ταῦτα ἀνταποκρινόμενος ὁ Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ δεξιότατα πολιτευσθεὶς κατορθώσας ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ ὀργανισμὸν ἐλέγχου, ὅσον τὸ δυνατόν ἡμιωτέρου κατ' οὐσίαν, κατὰ τῶν δὲ εὐπροσπεστέρου, καὶ ὅστις συνάμα νὰ παράσχη ἐν τῷ μέλλοντι ὅσῳ τὸ δυνατόν ὀλιγοτέρας ἀφορμὰς συγκρούσεων ἢ καὶ προστριβῶν ἄλλων μετὰ τῶν μελλόντων νὰ ἀσκήσωσιν τὸν ἐλεγχον καὶ τῆς Ἑλληνικῆς; Κυβερνήσεως, οὕτως ὥστε καὶ οἱ λόγοι ἐπεμβάσεως αὐτῶν κατὰ τὸ δυνατόν νὰ περιορισθῶσιν καὶ ὅσῳ τὸ δυνατόν ὁ ἰσχυρότερον ἐπαίσθητῇ νὰ γίνεταί ἐν τῷ ἐθνικῷ ὀργανισμῷ ἢ ὑπερβῆς καὶ λειπῶν γὰρ τοῦ ξένου τούτου ὄφρανον.

Κατόρθωσεν ἐπίσης; νὰ μὴ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὸ Κράτος ἐκ τοῦ διακατομοιοῦ τῶν ἐξωτερικῶν χρεῶν βίση δυσανάλογα πρὸς τοὺς πόρους οὗτου, δυσανάλογα δὲ καὶ πρὸς τὴν οἰκονομικὴν τῆς χώρας; ἐπάρκειαν, ὅπερ οὐσιωδέστατον, προκειμένου περὶ ἐξωτερικῶν εἰς χρυσὸν δανείων.

Ὁ μόνον ὅμως τοῦτο ἀλλὰ κατόρθωσεν καὶ νὰ συνομολογήσῃ ἐξωτερικῶν δανείων ὑπὸ ὄρους ὅσον δυνατόν εὐνοικωτέρους διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς πολεμικῆς ἀποζημιώσεως καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας πρὸς τακτοποίησιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους.

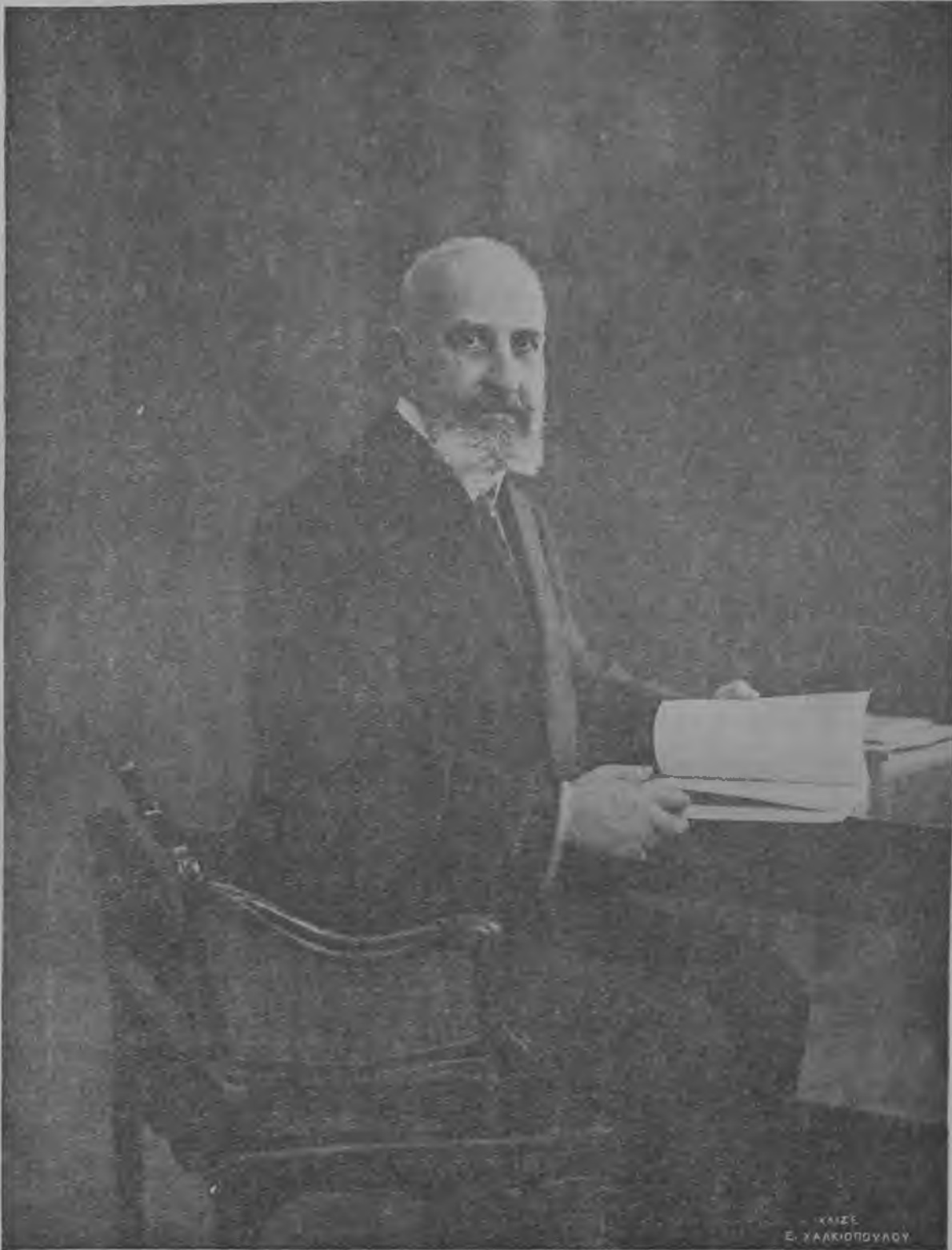
ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ



Πλὴν ὅμως τῆς κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐπιτευχθείσης τακτοποιήσεως τῶν ἐξωτερικῶν δανείων, σοβαρῶς ἀπησχόλησε τὸν Ἐπιτροπῶν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοὺς δικαιούχους καὶ τὴν ἐπιτροπὴν τὸ ζήτημα τῆς διακανονίσεως καὶ τῶν ἐσωτερικῶν δανείων. Ὁ περὶ Διεθνούς; Ἐλέγχου Νόμος, κροναήσας περὶ διαρρυθμίσεως τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα δι' ὀμολογιῶν δανείων, ὡς καὶ τῶν δι' ἐντόκων γραμματιῶν εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα ἐκ δανείων ὀφειλομένων ἐν ἀρθρῷ 28 καθ' ὃ τὸ εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα χρεωλυτικῶν καὶ παγίων δημόσιον γότος; ἀνερχόμενον εἰς κεφάλαιον δραχμῶν 60. 723. 795 καὶ εἰς ἐντόκων γραμματιῶν ἀνερχόμενον εἰς δραχμὰς 18.345.362 24 θέλει ἐνοποιηθῆ διὰ Νόμου καὶ τραπεζικῶν εἰς δάνειον χρεωλυτικῶν δι' ὀμολογιῶν οὐτινος ἡ ἀπληροσία δὲν ὑπερβαίνει τὰς δραχ. 3.900.000.

Ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς δὲ τῆς διατάξεως ταύτης τὰ δι' ὀμολογιῶν εἰς τραπεζογραμματῖα δάνεια ὑπέστησαν περικλοπῆς τόκου, κεφαλαίου καὶ χρεωλυτικῶν, ἐξ' ὧν ἡ ὑπηρεσία αὐτῶν τε καὶ τῶν προσωρινῶν δι' ἐντόκων γραμματιῶν εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα ὀφειλῶν ἠλαττώθη ἐν συνόλῳ κατὰ δραχμὰς 350.000 περίπου ἑτησίως, ἐνῶ συνάμα περιέλαβε τὴν χρεωλυτικὴν ἐξοφλήσιν τῶν τε προηγουμένων παγίων καὶ τῶν δι' ἐντόκων γραμματιῶν εἰς τραπεζικὰ γραμματῖα ὀφειλῶν.

Τὸ μέτρον τῆς ἐκδόσεως δανείου ἐνοποιήσεως, εὐτινος τὴν χρησιμότητα ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς καὶ πρὸ τῆς; οἰκονομικῆς; τοῦ κράτους κρίσεως εἶχε ὑποδείξει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὑπὴρξαν ἐκ τῶν ἀριστων οὐ μόνον λόγῳ τῆς ἐπιτευχθείσης οἰκονομίας διὰ τὸ Ταμῖον τοῦ Κράτους καὶ τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ δι' ἐντόκων γραμματιῶν χρέους, ἀλλὰ ἐν τῷ γενικωτέρῳ συμφέροντι τῆς πίστεως τοῦ Κράτους διὰ τῆς ἐκδόσεως χρηματογράφου εἰς τραπεζογραμματῖα πάσης ἀσφαλείας δυναμένου νὰ ἀποκτήσῃ ὡς καὶ ἀπέκτησεν εὐρεῖαν ἀγορὰν, προσίτω καὶ εἰς δὲ πτωχότερα ἀτομαγεύματα, ὡς ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ εἰς δραχ. 100 καθ' ὀμολογιῶν, καὶ διὰ τῆς παρο-



ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Ο Ιωάννης Βαλαωρίτης ἐγεννήθη ἐν Λευκάδι τῇ 17ῃ Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1855. Τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν διήλθεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Λευκάδι καὶ Κερκίρα. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ ταύτῃ νήσῳ ἐπεράτωσε τὰς μαθητικὰς αὐτοῦ σπουδὰς. Τῶν νομικῶν αὐτοῦ σπουδῶν ἤρξατο ἐν Ἀθήναις ἐν ἔτει 1872, ὑποστὰς μετ' ἄκρας ἐπιτυχίας κατὰ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1887 τὰς ἐπί πτυχίῳ ἑξετάσεις αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀφ' ἐνὸς οἰκογενειακοῖ λόγοι, ἀφ' ἑτέρου ὁ κλονισμὸς τῆς υγείας τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ πατρὸς ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν προτεύουσαν καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Λευκάδα, διορισθεὶς δικηγόρος παρ' ἅπασιν τοῖς δικαστηρίοις αὐτῆς διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος τῆς 15ῆς Σεπτεμβρίου 1877. Ἐν Λευκάδι ἤρξατο δικηγορῶν μετ' ἐπιτυχίας ἐν τοῖς πολιτικοῖς



καὶ ποινικαῖς δικαστηρίοις ἀνελάμβανε δὲ συνάμα τὴν διοίκησιν τῆς ἐν Λευκάδι οἰκογενειακῆς περιουσίας ἣτις λόγῳ τῆς πατριωτικῆς τοῦ πατρὸς του δράσεως καὶ τῶν γενναίων αὐτοῦ σπουδαίων ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἀγῶνι σπουδαίας εἶχεν ὑποστῆ ζήτησις.

Ἄλλὰ κατὰ Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1879, καθ' ἣν ἀκριβῶς σιγμὴν πειθόμενος εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἰατρῶν ἐπεχειρεῖ ἐν Ἰταλίᾳ ταξίδιον ἀναψυχῆς, καίφινιδια καὶ σφοδρὰ τῆς ἀσθενείας ἐπιθεσις, κατέλαβε τὸν προσφιλῆ αὐτοῦ γεννῆτορα.

Μετὰ τὴν σκληρὰν αὐτῆν ἀπώλειαν ὁ Ἰωάννης Βαλαωρίτης ἐξηκολούθησε δικηγορῶν. Ἄλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀντιληφθῆ ὅτι διὰ νέον ἐπιθυμοῦντα νὰ στασιοδρομησῇ ἡ μικρὰ καὶ προσφιλεῖς αὐτοῦ Λευκὰς δὲν προσέφερε τὸ κατάλληλον ἔδαφος.

Ἐπανῆλθεν οὕτω ἐν Ἀθήναις ὅπου προσελαμβάνετο ἐν τῷ δικηγορικῷ γραφεῖῳ τοῦ διαπρεποῦς νομομαθοῦ, Ξενοφάντος Ψαρᾶ. Ὁ Ξενοφῶν Ψαρᾶς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκτιμῆσθαι τὸ μελετηρὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν διάνοιαν τοῦ Ἰωάννου Βαλαωρίτου.

Ἄν ἐδίσταζε ὁσάκις τοῦ ἐδίδοτο ἀφορμὴ νὰ ἀναβῆ εἰς τὸν νεαρὸν δικηγόρον μεγίστης σπουδαιότητος ὑποθέσεις, ἅς οὗτος διεχειρίζετο. Τὴν βαθεῖαν νομικὴν μόρφωσιν, ἣτις τόσον τοῦ ἐχρησίμευσεν ἐν τῷ μετέπειτα βίῳ, ἀπέκτησεν ὁ Βαλαωρίτης οὕτω ἐργαζόμενος.

Ὅτε ὅμως ἐν ἔτει 1882 ἰδρύθη ἡ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων, ὁ Ξ. Ψαρᾶς, ὑπέκρινεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Βαλαωρίτου, ἐπετύχαινε τὸν διορισμὸν ὡς γενικοῦ γραμματέως παρὰ τῆς ἐταιρίας ταύτης. Ἦγε δὲ τότε ὁ μέλλων διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἡλικίαν μόλις 27 ἔτων.

Ὅπως ἐν τῷ δικηγορικῷ γραφεῖῳ τοῦ Ψαρᾶ, ὁ Βαλαωρίτης ἀπέκτησε τὴν περὶ τὰ νομικὰ ἐμβρῶθειαν, οὕτω ἐν τῇ ἐταιρίᾳ τῶν Θεσσαλικῶν σιδηροδρόμων ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐιδικοποιήσεως ἐν τοῖς πολυπλόκοις σιδηροδρομικοῖς ζητήμασιν.

Ἀργότερον δὲ, ὅτε πλέον διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς γενόμενος, συχνὰ ἐν Εὐρώπῃ μετέβαινε παρὰ ταῖς διαφόρους κυβερνήσεις, ἀποστελλόμενος πρὸς τακτοποιήσιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας, ὅς ὀλίγας καὶ ἐν τῷ εἰδικῷ κλάδῳ τῶν σιδηροδρόμων προσέφερεν ὑπηρεσίας. Ἐν τῇ ὡς ἂν Ἑταιρίᾳ ὁ Βαλαωρίτης παρέμεινε ἐργαζόμενος ἐπὶ ὀκτὼ ὁλόκληρα ἔτη.

Ἄλλ' ἐν ἔτει 1890 ἐπὶ Ρενιέρῃ διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς προσεφέρετο αὐτῷ ἡ γενικὴ γραμματεία τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Οὕτω ἤρξατο σταδίον ἐν ᾧ ἀπέκρωτο νὰ διπρῆσθαι λογῶν τῶν ἐξαιρετικῶν προσόντων, δι' ὃν ἡ φύσις τὸν ἐπρόκρινε, καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ὑπηρεσίας τοιαύτας, ὥστε δικαίως νὰ δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἐν διαφορικῷ πεδίῳ, πιστῶς ἐξηκολούθησε τὰς πατρικὰς παραδόσεις ἀπειρώσας ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξηγητέτην ὑψίστην τοῦ κράτους συμφερόντων. Ὁ Βαλαωρίτης παρέμεινε ἐπὶ πέντε ἔτη γενικὸς γραμματεὺς: Ἐν ἔτει 1895 διορίζετο ὑποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Μετὰ δύο ἔτη καὶ δὴ μετὰ τὸν ἀτυχῆ κατὰ τῆς Τουρίας πόλεμον, ὁ Στέφανος Στρέιτ εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναλάβῃ προσωρινῶς τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον, ὁ Βαλαωρίτης ἐπὶ ἰσὸν χρόνον διάστημα διώκησε τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Μῆχρι τοῦ 1910 παρέμεινε ὁ Βαλαωρίτης ἐν τῇ Τραπεζῇ μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑποδιοικητοῦ, ὅτε, ἀποχωρησάμενος τοῦ Σ. Στρέιτ, ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Μετόχων ἐξελέξατο αὐτὸν παμψηφεί διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς.

Ἐν τῷ ἀξιώματι τούτῳ, ὅπερ ὁ Βαλαωρίτης κατέκτησε διὰ τῆς σπανίας καὶ ἀνεγνωρισμένης αὐτοῦ ἰκανότητος, ἐπέκρωτο νὰ εὐρῇ προῶπως τὸν θάνατον πρὸ τῆς συντελέσεως τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ ὁποῖου τὴν ἐκτέλεσιν εἶχεν ἀναλάβῃ. Ταχέως ἀνεγράψαμεν τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς λαμπρᾶς στασιοδρομίας τοῦ υἱοῦ Ἄριστο, Βαλαωρίτου. Εἶνε ὅμως ἀδύνατον ἐν τῷ περιφρισμένῳ τούτῳ χώρῳ νὰ ἀπεικονίσωμεν τὴν φαινοβόλον Ἐθνικὴν δράσιν τοῦ οἰκονομολόγου.

Ἡ μεγάλη αὐτοῦ παιδείσις, ἡ βαθεῖα γνώσις τῶν οἰκονομικῶν τῆς χώρας ὁ ἀδαμάντινος καὶ ἀκέραιος χαρακτῆρ αὐτοῦ καθίστων αὐτὸν ἀπαραίτητον εἰς τὰς ἐκάστοτε κυβερνήσεις. Ὅσάκις δ' ἐπιτακτικῆς παρουσιάσθη ἀνάγκη ἐξευρέσεως ἐν τῷ ἐξωτερικῷ χρημάτων, εἰς τὸν Βαλαωρίτην ἀντιβέβη πάντοτε ἡ φροντίς αὐτῆ. Μεγάλως δ' ἐκάστοτε προσήνεγκεν εἰς τὸν τόπον ὑπηρεσίας. Γνωστὴ προσέτι τοῖς γνωρίζουσιν τὰ πράγματα εἶνε καὶ ἡ πατριωτικὴ αὐτοῦ στάσις κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο Βαλκανικῶν πολέμων, ὅτε ἡ χώρα εὐρεθείσα πρὸ τῆς ὑπερτάτης ἀνάγκης νὰ ἐξοκολούθησθαι τοὺς νικηφόρους ἀγῶνας μας, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξ-εὐρῇ τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα χρήματα.

Ὁ Βαλαωρίτης ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ἐν διαρκεί συνεννοήσει μετὰ τῆς Κυβερνήσεως εὐρισκόμενος, ἀπέκρωσε τὸν ἐπαπειλούμενον κίνδυνον, δεχθεὶς ὡς δὲ διοικητὴς τοῦ μεγαλειτέρου τῆς Ἑλλάδος πιστωτικοῦ ἰδρύματος νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὸ κράτος διὰ γενναίων προκαταβολῶν, ἀναλαβῶν, μὲ ἠθικὸν σθένος οὐδὲν παραδείγμα δὲν ὑπάρχει σχεδὸν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ, κατὰ τὰς κρίσιμους ἐκείνας στιγμὰς, τοσοῦται γιγαντιαίας εὐθύνας. Δικαίως δὲ ἐθεωρήθη τότε ἐν τῇ Ἐθνικῇ συνειδήσει ὡς εἰς τῶν κυριωτέρων παραγόντων δι' ὃν ἐπετεύχθη τὸ νικηφόρον πέρας τῶν Βαλκανικῶν πολέμων.

Ὁ Βαλαωρίτης ἐκτὸς τῶν διαφορῶν μὴ δημοσιευθειῶν νομικῶν καὶ οἰκονομικῶν αὐτοῦ μελετῶν, κατέλιπε τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος» ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1902, τὴν κατὰ τὸ 1902 ἐκδοθεῖσαν Γαλλιστὶ ἐκτεταμένην οἰκονομολογικὴν μελέτην περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, καὶ τοῦ συναλλάγματος, ἐν τέλει δὲ σὺν τῇ νέῃ ὑπὸ τοῦ Μαργαλῆ ἐκδόσει τῶν ποιημάτων τοῦ πατρὸς του ἐδημοσίευσεν πλήρη βιογραφίαν αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Βιογραφικαὶ σημειώσεις καὶ ἐπιστολαί».

Ἄς μᾶς ἐκτεροπῆ ἐνταῦθα ὅπως ὑκομνήσωμεν τὸν περιώνυμον ΓΧΜΒ τοῦ Βαλαωρίτου νόμον, δι' ὃν καὶ ἐν τῷ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τόσῳ ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν καὶ ὅστις ἐστερέωσε τὸ Ἑλληνικὸν συνάλλαγμα, σπουδαίας εἰς τὸν τόπον προσενηγῶν ὑπηρεσίας καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, τόσην ταμειακὴν εὐχέρειαν παρασχῶν εἰς τὸ Δημόσιον ταμεῖον.

Ὁ Βαλαωρίτης ἀπέθανε. Τὸ ἔργον του ἀπέβη ἡμιτέλες, ὁλόκληρος δὲ ζωὴ μόλις θὰ ἐξήρκει πρὸς περσίσωιν τούτου. Ἄλλ' ἐκεῖνο ὅπερ, προῶπως ἀποθνήσκων ἀφήκε παραμένει ἀθάνατον. Καὶ διὰν παρέλθουν οἱ χρόνοι καὶ θέλει γραφῆ ἡ Ἱστορία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οὐδεὶς θὰ διστάσῃ γράφωσιν περὶ αὐτοῦ νὰ ἐκφέρει ἐν συμπαράσματι τὴν κρίσιν ὅτι ὑπήρξεν ἀνάγκης υἱὸς τοῦ μεγάλου πατρὸς. Ἀπέθανε πνιγὴς ἐν τῷ προλιμένῳ Πειραιῶσι τῇ 16 Μαρτίου 1914, κατὰ τινὰ θαλασσίαν ἐκδρομὴν, συγκρουσθέντος τοῦ κοτιτέρου τῆς θαλαμηγοῦ «Γοήσεως» οὐδὲν ἐπέβαινε πρὸς τὸ ἀτμόπλοιον «Ποσειδών».

χής ασφαλούς τοποθετήσεως εις τὰ χρηματικά κεφάλαια εις τραπεζικά γραμμάτια, συνετέλεσεν εις την διατήρησιν των εν τῷ τόπῳ ὑπαρχόντων και εις την ἔξωθεν ἔλξιν νέων κεφαλαίων. Συνάμα διά τῷ γενόμενον ἀποδεκτῷ τόκῳ πρὸς 5 ο) ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἐπεφυλάκτο εἰς τὸ Κράτος τὴν ἐλπίδα ἐλαττώσεως τοῦ τόκου, ὅταν αἱ περιστάσεις τῆς χώρας καὶ τοῦ Κράτους ἦθελον καταστήσῃ ἐνδεγγυμένον και δυνατόν τὸ τοιοῦτον μετρον. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων ἢ εἰς ὁμολογίας τοῦ ἠροποιημένου δανείου τροπῆ οὐσιώδους μέρους τῶν πρὸς τὴν Ἐθν. Τράπεζαν και τὰς λοιπὰς προνομιοῦσας Τραπεζὰς ὀφειλῶν τοῦ Κράτους κατέστησεν ἐνδεγγυέστεραν τὴν διὰ πώλησεως μέρους τῶν ὁμολογιῶν αὐτοῦ ἀυξήσῃ τῶν διαθέσιμων κεφαλαίων τῶν Τραπεζῶν τούτων πρὸς παραγωγικωτέρας και μᾶλλον συμφώνους τῷ προορισμῷ αὐτῶν ἐργασίας.

Τὰ εἰς τραπεζικά γραμμάτια δι' ὁμολογιῶν δάνεια τοῦ Κράτους ἦσαν: 1) τὸ παλαιὸν ὑπόλοιπον τοῦ δανείου τῶν 26 ἑκατομμυρίων 5 ο) ὡς και τὸ ἀφομοιωθὲν αὐτῷ ὑπόλοιπον τοῦ δανείου τῶν 10 ἑκατομμυρίων 5 ο).

2) Τὸ παλαιὸν ὑπόλοιπον τοῦ δανείου τῶν 9 ἑκατομμυρίων πρὸς 5 1/2 ο).

3) Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ χρεωλυτικῆ δανείου τῶν 15 ἑκατομμυρίων 4 ο).

4) Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ τραπεζικοῦ εἰς τραπεζικά γραμμάτια εἰς τὸ ἀρχιὸν δανείου τῶν 16 1/2 ἑκατομμυρίων 4 ο).

Ἐκτὸς τούτων ὀφείλετο τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ ὑπόλοιπον τοῦ δανείου τῆς ὁδοποιίας πρὸς 5 1/2 ο), ὑφίστατο δὲ και χρέος ἐξ ἐντόκων γραμματίων ἐκδομένων ἄλλων μὲν πρὸς 5 ο) και ἄλλων πρὸς 6 ο). Πρὸς τροπὴν και ἐξόφλησιν πάντων τούτων ἐξεδόθη συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 28 τοῦ περὶ διεθνούς ἐλέγχου Νόμου διὰ Νόμου τῆς 21 Μαρτίου 1898 δάνειον κεφαλαίου δραχμῶν 76.354.000, εἰς τραπεζικά γραμμάτια πρὸς 5 ο) ἐξοφλητέον ἐντὸς 160 ἑξαμηνίων.

Οὕτως ἐτακτοποιήθησαν αἱ ὀφειλαὶ αὐταὶ τοῦ Κράτους, δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιπαρέλθωμεν ἀνευ μνείας τὴν ἐν τούτῳ πρόθυμον σύμπραξιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀποδεχθείσης ὡς αὐτὴ κυρίως ὑποστῆ τὰς πρὸς μείωσιν τῆς ὑπηρεσίας τῶν δανείων γενομένας ἐλαττώσεις.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς περὶ ἐκδόσεως τοῦ ἠροποιημένου δανείου διατάξεως τοῦ ἀρθρῷ 28 τοῦ περὶ τοῦ Δημοσίου Χρέους εἰς τραπεζικά γραμμάτια κεφαλαίων ἢ τοῦ περὶ διεθνούς Ἐλέγχου Νόμου περιελάβε και ἐτέρας οὐσιώδεις διατάξεις περὶ τῶν λοιπῶν εἰς τραπεζικά γραμμάτια ὀφειλῶν τοῦ Κράτους.

Οὕτως ἐν ἀρθρῷ 30 λαμβάνεται πρόνοια περὶ βαθμιαίας ἐξοφλήσεως τῆς εἰς τραπεζικά γραμμάτια κατὰ τοὺς περὶ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας νόμου ὀφειλῆς τοῦ Κράτους, ὁρίζοντο, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐτους 1900 ἦθελον ἀρχίσῃ ἐτήσιαι καταβολαὶ δραχ. 2.000.000 καὶ ἐλάχιστον ὄρον ἐπὶ λογαριασμῷ τῶν δανείων τούτων, τῆς βαθμιαίας ταύτης ἀποσβέσεως δυναμένης νὰ παύσῃ μόνον συναινούσης και τῆς διεθνούς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου, εὐθὺς ὡς τὸ ποσὸν τῶν δανείων τούτων ἦθελε περιορισθῆ εἰς 40.000.000 δραχμῶν.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἐπίσης κεφαλαίω περιελήθησαν δύο περιοριστικαὶ διατάξεις, στενὰς ἠνυδατόμεναι πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ληφθέντα μέτρα πρὸς διαρρύθμισιν τῶν χρεῶν τοῦ Κράτους, ἦτοι ἐν ἀρθρῷ 29 περιορισθῆ εἰς δραχμὰς 10.000.000 τὸ ποσόν, ὅσες δικαιούται ἡ Κυβέρνησις νὰ δανείζηται δι' ἐντόκων γραμματίων, ἐπιτροπομένης ὑπερβάσεως τοῦ ποσοῦ τούτου μόνον τῇ ἀδείᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐλέγχου, ἐν ἀρθρῷ δὲ 30 ἀπαγορεύθη πρὸς τῆς ἐντελοῦς ἐξοφλήσεως τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας εἰς τραπεζικά γραμμάτια δανείου ἢ συνομολογηθείς ἑτέρου τοιοῦτου ἀνευ ἀδείας τῆς διεθνούς Ἐπιτροπῆς, τὸ αὐτὸ δὲ ἀρθρον ὀρίζει ὅτι: Ὀυδὲμία ἑτέρα ἐκδοσις πιστωτικῶν νομισματῶν δύναται νὰ ἀποφασισθῆ ἢ νὰ ἐπιτραπῆ ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἐκτὸς ἐκείνων αἰτιῶν ἠθελον γίνεαι διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου, ἐντὸς τῶν κανονιζομένων ἢ κανονισθησομένων ὁρίων διὰ τῶν καταστατικῶν τῶν συνεστημένων ἢ συσταθησομένων Τραπεζῶν ἐκδόσεως».

Ἐκ τοῦ συνδιασμοῦ τῆς διατάξεως ταύτης πρὸς τὴν ἑτέραν τοῦ αὐτοῦ ἀρθρῷ, 30 τοῦ Νόμου περὶ διεθνούς Ἐλέγχου, ἀφορώσης εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐξοφλήσιν τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας εἰς τραπεζικά γραμμάτια δανείου ἐξέλιπε διὰ τὸ Δημόσιον ἢ εὐχέλεια τοῦ νὰ ποιηται ἐπιστροφὰς ἐπὶ λογαριασμῷ τοῦ δανείου τούτου και νὰ ἀναλαμβάνῃ αὐτῆς ποσὰ ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐκαστοτε ταμειακὰς ἀνάγκας. Ἐντεῦθεν ζητήα τοῦ διὰ τὰ Δημόσιον, ἀναγκαζόμενον νὰ καταθέσῃ ἀτόκως παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τὰ διαθέσιμα ποσὰ τὰ ἄλλοτε κατατιθέμενα ὑπ' αὐτοῦ εἰς πιστωσιν τῶν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας ὀφειλομένων. Πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ζημίας ταύτης ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀποδέχθη ὅσας ἐπὶ τῶν ποσῶν, τὰ ὅποια το Δημόσιον ἦθελε καταθέτῃ παρ' αὐτῷ διαθέσιμα ἐν ὄψει, καταλογίζῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τόκον 1 ο), ἦτοι ὅσον τόκον καταβάλλει τὸ Κράτος πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἐπὶ τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ εἰς τραπεζικά γραμμάτια δύναται τῶν Νόμων περὶ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας.

Ἐπὲρ πάντα ὁμοίως κυρίως εἰς τὸ ζήτημα τῆς Συνομολογήσεως ἐξωτερικοῦ δανείου πρὸς πληρωμὴν τῆς πολεμικῆς ἀποζημιώσεως και διὰ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας πρὸς κατάκτησιν τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους ἠτύχησεν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν νὰ δώσῃ τὴν εὐνοϊωτέραν δυνατὴν λύσιν ἐπιφεληθείς ἐκ τῆς εὐμενείας τῶν προστατιδίων τῆς Ἑλλάδος Δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας. Οὕτω διὰ νόμου τῆς 21 Μαρτίου 1898 ἐγκρίναντο τὰς σχετικὰς συμβάσεις ἐπετρέπη ἢ ἐκδοσις δανείου ἐκ φράγκων χρυσῶν

170.000.000 πραγματικῶν κεφαλαίων ἐπὶ τῇ ἀλληλεγγύῃ ἐγγυήσῃ τῆς Γαλλίας, τῆς Μ. Βρετανίας και τῆς Ρωσίας. Ἐκ τοῦ ποσοῦ δὲ τούτου, συνομολογήθη μὲν ἡ ἄμεσος ἐκδοσις 150 ἑκατομμυρίων φράγκων χρυσῶν, περὶ δὲ τῶν ὑπολοίπων 20 ἑκατομμυρίων φράγκων ὠρίσθη, ὅτι ταῦτα, ὄντα προσωριμὰ πρὸς κάλυψιν τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ 1898 και τῶν ἐπομένων ἐτῶν, θέλουσιν ἐκδοθῆ καθ' ὅσον παρίσταται ἀναγκὴ δύναται εἰδικῶν νομοθετικῶν ἀδειῶν και μετὰ τὴν ἐγκρισιν τῆς διεθνούς ἐπιτροπῆς συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 10 τοῦ περὶ ἐλέγχου Νόμου, τοῦ δικαιώματος ὁμοίως τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὑπολοίπου τούτου τοῦ δανείου μὴ παρατεινομένου πέραν τοῦ ἐτους 1908. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ τούτου δανείου ἐξεδόθησαν τὸ ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1898 Β. Διάταγμα, τὸ ἀπὸ 24 Ἀπριλίου 1898 περὶ ὁρισμοῦ τῆς τιμῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰς δημοσίαν ἐγγραφῆν ἐκδοτέου ποσοῦ 125.000.000 φράγκων, τῆς τιμῆς ταύτης ὁρισθείσης εἰς ἑκατὸν και ἡμισυ τοὺς ἑκατόν, και τὸ ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1898 Β. Διάταγμα περὶ διαθέσεως τῶν ὑπολοίπων 25.000.000 φράγκων τοῦ δανείου πρὸς ἀποσβέσιν τοῦ κυμαινομένου εἰς χρυσῶν χρεῶς.

Συνομολογήθεισης δὲ συμβάσεως ἐπὶ 3 και 4 Μαΐου 1898 μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐφ' ἑνὸς και ἀφ' ἑτέρου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας, τῆς Αυτοκρατορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ρωσίας ἀντιπροσωπευούσης και ὁμάδα ἑτέρων ρωσικῶν τραπεζῶν, και ὁμάδος Γαλλικῶν Τραπεζῶν, ἐν αἷς ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας, περὶ ἀναδοχῆς και περὶ τῶν ὄρων τοῦ δανείου ὡς και περὶ τῶν ὄρων τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, και κανονισθείσης τῆς τιμῆς τῆς ἐκδόσεως διὰ πρωτοκόλλου ἀπὸ 5 Μαΐου 1898 μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐγγυηθεισῶν Δυνάμεων και τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τὸ δάνειον ἐξεδόθη μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας εἰς τιμὴν 100 1/2 τοὺς 100 τῇ 10ῃ Μαΐου 1898 εἰς τὰς τρεῖς ἀγορὰς Παρισίων, Λονδίνου και Πετρούπολεως.

Τὰ ἐκ τοῦ ἠγγυημένου δανείου εἰσπραχθέντα ποσὰ διετέθησαν ὡς ἐπομένως:

ΚΑΤΑΒΑΛΘΕΝΤΑ ΠΟΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ

| | | | |
|---|------------------|------------|-------------|
| 1) Πολεμικὴ ἀποζημιώσις | Δρ. | 93.936.420 | 77 |
| 2) Κυμαινόμενον χρέος εἰς χρυσῶν | " | 31.360.053 | 85 |
| 3) Κληροθεταὶ ὁμολογίαι κατὰ Ἰούνιον και Νοέμβριον 1893 | " | 1.523.328 | 74 |
| 4) Τοκομερίδια τῶν ὁμολογιῶν τούτων πληρωθέντα κατὰ τὸ ἐτος 1898 | " | 1.159 | 90 |
| 5) 5 ο) ἐπὶ τῶν πληρωθέντων 70 ο) τῶν τοκομεριδίων τῶν δανείων ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1894 μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1898. Τὰ ἀναλογούντα εἰς τὸ ἐτος 1898 | " | 481.968 | 25 |
| 6) Τὰ ἀναλογούντα εἰς τὸ ἐτος 1898 ἐκ τῶν ὀφειλομένων ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ ἀρθρ. 14 τοῦ Κανονισμοῦ | " | 320.758 | 60 |
| 7) Ἐξοδα ἐκδόσεως τοῦ δαν. πληρωθέντα | | | |
| α) ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας | Δρ. 1.000.933.87 | | |
| β) ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας | 551.716.08 | | |
| γ) ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ρωσίας | 473.475.02 | 2.026.124 | |
| 8) Ταχυδρομικὰ και τηλεγραφήματα τῆς Γερμανικῆς Τραπεζῆς | | | 20 |
| 7) Ζημία ἐκ νομισματικῆς διαφορᾶς | | | 85.749 |
| | | Σύνολον | 129.735.583 |
| | | ὑπόλοιπον | 22.529.614 |
| | | Δραχ. | 152.265.197 |

Ἐάν ἤδη συγκεντρώσωμεν τὰς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος εἰδικῶς ἀφορώσας διατάξεις τοῦ περὶ διεθνούς ἐλέγχου Νόμου και τὰς πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐκδοθέντων Νόμων, Βασιλ. Διαταγμάτων και Συμβάσεων, ἦτοι ἐξαιροῦντες τὰς διατάξεις τὰς ἀφορώσας συναμα και εἰς τὰς λοιπὰς Προνομιοῦσας Τραπεζὰς και δι' ὧν διεκωνοίσθησαν αἱ πρὸς ταύτας ὀφειλαὶ τοῦ Κράτους, εὐρίσκομεν:

Α'. Ὅτι κατὰ τὸ ἀρθρον 24 τοῦ Νόμου περὶ διεθνούς ἐλέγχου «πάντα τὰ εἰσπραττόμενα ποσὰ ὑπὸ τῆς ἐν ἀρθρῷ 14 ἀναφερομένης Ἐταιρίας κατατίθενται ἐξ ολοκλήρου ἀπαξ τοῦλάχιστον τῆς ἑβδομάδος εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ἐλέγχου ἢ κατ' ἐντολήν τῆς διεθνούς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἢ εἰς θέλει τῆσθ ταῦτα εἰς λογαριασμὸν τῆς Ἐπιτροπῆς».

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δὲν ὑποχρεοῦται εἰς καταβολὴν τόκων ἐπὶ τῶν ποσῶν τούτων, οὐδὲ λαμβάνει προμήθειαν ἐπὶ τῶν πληρωμῶν, ἄς θὰ ἐκτελῇ κατ' ἐντολήν τῆς διεθνούς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ τροπὴ εἰς χρυσῶν ἢ εἰς συναλλάγματα ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ἀπαιτουμένου ποσοῦ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ἐκαστῆς ἑξαμηνίας ἐνεργεῖται ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς διὰ λογαριασμὸν τῆς διεθνούς Ἐπιτροπῆς καταθέσεως δύναται διαταγῶν αὐτῆς τῇ συμπράξει ἀντιπροσώπου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.



»Η Έθνική Τράπεζα εϋθύνεται διά την ανέλλιπην πληρωμήν των συναλλαγμάτων, εις την αγοράν των οποίων ο αντιπρόσωπος αυτής δέν ήθελεν αντίτειν, θέλει δέ λαμβάνει παρά της Κυβερνήσεως προμήθειαν επί του ποσού των συναλλαγμάτων, διά τα όποια ήθελεν αυτή ως ανωτέρω έγγραφήν.

»Αί λεπτομέρειαι διά την εκτέλεσιν του παρόντος άρθρου κανονισθήσονται διά συμβάσεως συνυμολογηθησομένης τῆ ἐγκρίσει τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Πράγματι δέ διά συμβάσεως ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1898 μεταξὺ τοῦ Δημοσίου καὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀνεδέχθη αὕτη τὰς διὰ τὸν ἀρθρον 24 τοῦ περὶ Διεθνούς ἐλέγχου Νόμου καθορισθείσας ὑποχρεώσεις, τῆς προμηθείας διὰ τὴν ἀναδεχομένην ὑπ' αὐτῆς εϋθύνην τῶν ὑπογραφῶν τοῦ ἀγοραζομένου συναλλάγματος ὁρισθείσης εἰς 1/4 τοῖς ἑκατόν. Καὶ οὐδεμίαν μὲν εἶναι ἢ προσυνηνομένην τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ ὀφείλεια ἐκ τῶν διατάξεων τούτων, ἐάν μάλιστα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἔκτοτε ὁ ἔλεγχος ἠκολούθησε τὸ σύστημα τῆς ἀπ' εϋθείας καταθέσεως τῶν ὑλεγγῶν εισπραξέων παρά τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ καὶ εἰς ταύτην. ἀπ' εϋθείας συνεννοουμένην μετ' αὐτοῦ, ἀνέθηκε τὴν ἀγορὰν τοῦ συναλλάγματος, ἐξ οὗ προέκυψεν οὐ μικρὰ αὔξησις ἐργασίας καὶ προσωπικοῦ, ἐπομένως καὶ δαπανῶν διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἀναλογισθῶμεν δὲ καὶ τὰς ἀναληφθείσας ὑπ' αὐτῆς εϋθύνας. Ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἑτέρου τὸ Κράτος ἀπέφυγε τὴν αὔξησιν τῶν δαπανῶν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐλέγχου καὶ τὸν μείζονα ὄγκον τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ, προ πάντων ὅμως ἐν ζητήματι τῶσον ζωτικῷ καὶ σπουδαίῳ διὰ τὰ γενικά τοῦ τόπου καὶ τοῦ Κράτους συμφέροντα, ὅλον εἶναι ἢ προμήθεια τοῦ συναλλάγματος, ἀνασυνεδυάσθη ἢ ἐνέργεια τοῦ ἐλέγχου πρὸς τὴν σύμπτραξιν ἰδρύματος καὶ ἐκ καθήκοντος καὶ ἐκ συναφείας πρὸς τὸ Κράτος καὶ ἐκ συμφέροντος ἔχοντος ἀμεσον τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπως ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἀναγκαιοῦντος τῆ ὑπηρεσίας τῶν ἐξωτερικῶν δανείων συναλλάγματος ὅσον τὸ δυνατόν ἐλάσσονες προκύπτωσιν ἀνωμαλίαι.

Β') Ἐτέραν διάταξιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν περιέχει ὁ περὶ Διεθνούς Ἐλέγχου Νόμος, τὴν τοῦ ἀρθρου 31, καθ' ἣν τὰ ποσὰ τὰ ὑπερβαίνοντα τὴν καθ' ἑξαμηνίαν ὑπηρεσίαν τῶν εἰς χρυσὸν δανείων (ἀρθρα 7—10 τοῦ περὶ Διεθνούς Ἐλέγχου Νόμου) πλεόν τὰς δαπάνας τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου, τὰ ἐξοδα προμηθείας τὰ καταβλητέα εἰς τὰ ἐν τῆ ἀλλοδαπῇ καταστήματα εἰς ἃ ἀνατίθεται ἢ εἰσπραξίς τῶν συναλλαγμάτων, τὰς δαπάνας μεταφορῆς χρυσοῦ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ τὴν μετείρειν διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ συναλλάγματος καὶ τοῦ χρυσοῦ, τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὅπως διατίθενται :

α') Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ χρέους πρὸς τοὺς κληρονόμους τοῦ Βασιλέως Ὁθωνος καὶ τοῦ πατριωτικοῦ δανείου.

β') Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δανείων ἅτινα ἤθελον ἐκδοθῆ εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια ἀντὶ ἀναλόγου μέρους τῶν ἐν τῷ ἀρθρῷ 10 τοῦ Νόμου περὶ Διεθνούς Ἐλέγχου προβλεπομένων εἰς χρυσὸν δανείων πρὸς κάλυψιν τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1898 καὶ τῶν ἐπομένων ἐτῶν, ἀλλὰ τοιαῦτα δάνεια δέν ἐξεδόθησαν.

γ') Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐν ἀρθροῖς 28 καὶ 30 τοῦ περὶ Διεθνούς ἐλέγχου Νόμου μνημονευομένων δανείων εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια, ἢ τοῦ ἠνοποιομένου καὶ τῶν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας εἰς τραπεζογραμμάτια δανείων.

δ') Εἰς τὰς ἐτησίας καταβολὰς τὰς προβλεπομένας διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας εἰς τραπεζογραμμάτια δανείων.

Καθ' ἣν δὲ περιπτώσιν τὰ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τεθέντα ποσὰ δέν ἤθελον ἐπαρκέση πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ἀνωτέρω πληρωμῶν, ἢ Κυβερνήσις ὀφείλει νὰ καταβάλῃ ἐμπροθέσμως τὴν πρὸς συμπλήρωσιν διαφορὰν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Εἰδικώτερον δὲ ἡ γενομένη ἐργασία κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἠνοποιομένου δανείου, πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ κυρτανομένου χρέους καὶ ἀνταλλαγὴν πρὸς τὰς ὀμολογίας τῶν παλαιῶν δανείων, ἢ κατασκευὴ τῶν τίτλων καὶ ἐν γένει ἡ ὑπηρεσία τοῦ δανείου τούτου, ὡς καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἑξαμηνιαίων κληρώσεων ἀνετέθησαν τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ διὰ τῶν ἀρθρων 13, 14 καὶ 16 τοῦ Νόμου τῆς 21 Μαρτίου 1898 περὶ τοῦ Δανείου ἐνοποιήσεως καὶ τῶν ἀρθρων 4 καὶ 10 τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐκδοθέντος ἀπὸ 17 Μαΐου 1890 Βασ. Διατάγματος ἐπὶ προμηθείᾳ ὁρισθείση εἰς 1/4 τοῖς ἑκατόν ἐπὶ τῆς χρεωλυτικῆς δόσεως.

γ') Τέλος διὰ τοῦ ἀρθρου 12 τοῦ εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ Διεθνούς Ἐλέγχου Νόμου Παραρτήματος, τοῦ κανονισάντος τὴν ὑπηρεσίαν τῶν εἰς χρυσὸν δανείων, ἀνετέθη τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ ἢ ἐν Ἀθῆναις ὑπηρεσία τῶν δανείων τούτων, ἐπὶ τῆ ὀρισμένην διὰ τὰ ἐν τῆ ἀλλοδαπῇ Καταστήματα προμηθείᾳ 1/2 τοῖς ἑκατόν. Ἐπίσης δὲ διὰ τοῦ ἀρθρου 22 τοῦ ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1898 Βασ. Διατάγματος τοῦ ἐκδοθέντος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Νόμου περὶ ἐκδόσεως ἠγγυημένου ὑπὸ τῶν Δυναμῶν δανείου, ἀνετέθη τῆ Ἐθνικῆ Τραπεζῆ ἢ ἐν Ἀθῆναις ὑπηρεσία τοῦ δανείου τούτου ἐπὶ τῆ ὁρισθείση καὶ διὰ τὰ λοιπὰ Καταστήματα προμηθείᾳ 1/8 τοῖς ἑκατόν.

Κατὰ πολὺ ὅμως σπουδαιότερα ὑπῆρξαν διὰ τὴν Ἐθν. Τράπεζαν τὰ ἀποτελέσματα ἐκείνων τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Διεθνούς ἐλέγχου Νόμου καὶ τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐκδοθέντων Νόμων Βασ. Διαταγμάτων καὶ συμβάσεων, δι' ὧν διεκανονίσθη τὸ δημόσιον τῆς Ἑλλάδος χρέος, διότι διὰ τούτων ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ τῆς δυσχεροῦς θέσεως εἰς ἣν εἶχε περιέλθῃ αὕτην ἢ οικονομικῆ τοῦ Κράτους πολιτεία καὶ αἱ ἐπακολουθήσα-

σαι δεῖναι συνέπειαι, προσηκόντως δὲ ἐνισχυθεῖσα ἠδυνήθη καὶ αὕτης νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν ἐν τῆ εὐεργετικῇ αὐτῆς δράσει ἐπὶ τῆς οικονομικῆς τῆς χώρας ἀναπτύξεως.

ΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ
ΟΦΕΙΛΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αἱ πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφείλαι τοῦ Κράτους κατὰ τὸν Ἰσολογισμὸν αὐτῆς τῆς 31 Δεκεμβρίου 1897 ἦσαν αἱ ἀκόλουθοι :

Α'. Ὀφείλαι τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν

εἰς Μεταλλικόν.

Ὀμολογία Ἐθνικῶν δανείων.

| | | |
|--|-----|---------------|
| 3600 ὀμολογ. δανείου 5 ο)ο 1890 (Περαιῶς Λαρίσης) | Δρ. | 1.591.462.— |
| 2750 ὀμολογία δανείου 5 ο)ο 1893 (κεφαλαιώσεως). | | 1.282.077.50 |
| Προσωρινὰ δάνεια. | | |
| Ἐκ προσωρινῶν δανείων ὀφείλοντο τῆ 31 Δεκεμβρίου 1897. | | 7.102.845.20 |
| Δάνειον ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφ. | | |
| Ἐπὶ 31 Δεκεμβρίου 1897 | | 13.077.311.58 |
| Σύνολον | Δρ. | 23.053.696.28 |

Β'. Ὀφείλαι τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν

εἰς Τραπεζικὰ γραμμάτια.

| | | |
|---|-----|----------------|
| Ὀμολογία Ἐθνικῶν Δανείων | | |
| 20.959 ὀμολογία τοῦ Ἐθνικοῦ δανείου τῶν 26 ἑκατομμυρίων. | Δρ. | 10.471.197.50 |
| 26.084 ὀμολογία τοῦ Ἐθνικοῦ δανείου τῶν 15 ἑκατομμυρίων. | | 8.692.347.50 |
| 14,435 ὀμολογία τοῦ ἔθνικοῦ δανείου τῶν 16 1/2 ἑκατομμυρίων | | 6,288.561.83 |
| 17,800 ὀμολογία τοῦ ἔθνικοῦ δανείου τῶν 9 ἑκατομμυρίων | | 8,900.000.— |
| 3545 ὀμολογία τοῦ ἔθνικοῦ δανείου τῶν 10 ἑκατομμυρίων. | | 886.250.— |
| Δάνειον πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς Ἐθνικῆς ὀδοποιίας | | |
| Ἐπὶ 31 Δεκεμβρίου 1897 | | 1.758.612.45 |
| Προσωρινὰ δάνεια | | |
| Ἐπὶ 31 Δεκεμβρίου 1897 | | 9.052.554.75 |
| Δάνειον ἐπ' ἀναγκαστ. κυκλοφορία | | |
| Ἐπὶ 31 Δεκεμβρίου 1897 | | 70.727.881.21 |
| Δάν. διδράχμων καὶ μονοδράχμων | | |
| Ἐπὶ 31 Δεκεμβρίου 1897 | | 10.045.283.30 |
| Σύνολον τῶν εἰς τραπεζ. γραμματ. ὀφειλῶν δραχ. | | 126.822.688.54 |

Ἄλλ' ἐντὸς τοῦ ἔτους 1898 ὀριστικῶς μετεβλήθη ὁ ἀνωτέρω πίναξ, οὕτως ὥστε αἱ ὀφείλαι τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Τράπεζαν ἠρῶστανται ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1898 ὡς ἀκόλουθως :

Α'. Ὀφείλαι τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν

εἰς μεταλλικόν

Ὀμολογία Ἐθνικῶν Δανείων

| | | | |
|--|---|-----|--------------|
| 3600 ὀμολογία τοῦ Ἐθν. Δανείου 5 ο)ο 1890 (Περαιῶς-Λαρίσης) | ἀξία αὐτῶν ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τῆς 31 Δεκεμ. 1897. | Δρ. | 1.591.462.— |
| Ἐπὶ τῆς αὐτῶν ὡς ἀχθῶσιν εἰς τὴν τρέχουσαν ἀξίαν κατὰ Δρ. | | | 511.462.— |
| Ἀξία αὐτῶν ἐν τῷ Ἰσολογ. τῆς 31 Δεκεμ. 1898. | | Δρ. | 1.080.000.— |
| 2750 ὀμολ. τοῦ Ἐθν. δανείου 5ο)ο 1893 (κεφαλαιώσεως) ἀξία αὐτῶν ἐν τῷ Ἰσολογ. τῆς 31 Δεκ. 1897 | | | 1.282.077.50 |
| Ἐπὶ τῆς αὐτῶν ὡς ἀχθῶσιν εἰς τὴν τρέχουσαν ἀξίαν κατὰ Δρ. | | | 250.827.50 |
| Ἀξία αὐτῶν ἐν τῷ Ἰσολογ. τῆς 31 Δεκ. 1898 | | | 1.031.250.— |
| 8042 ὀμολογία τοῦ ὑπὸ τῶν Δυναμῶν ἠγγυημένου Ἐθν. δανείου 2 1/2 ο)ο 1898 | | | 20.909.200.— |
| Προκύψασαι ἐκ τῆς ἐξοφλήσεως διὰ συμψηφισμοῦ τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν προσωρινῶν εἰς μεταλλικόν δανείων καὶ τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας εἰς μεταλλικόν δανείου. | | | |
| Σύνολον Δρ. | | | 23.020.450 |



ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

Λεπτομερέστερον ὁ λογαριασμός τῆς ἐξοφλήσεως τῶν εἰς χρυσὸν προσωρινῶν δανείων καὶ τοῦ εἰς χρυσὸν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας δανείου ἔχει ὡς ἀκολούθως:

| | | |
|--|-----|---------------|
| Προσωρινὰ δάνεια. | | |
| *Υπόλοιπον τῆ 31 Δεκεμ. 1898. | δρ. | 7.102.845.10 |
| Προσθήκη τόκων κατὰ τὸ 1898. | | 22.062.85 |
| Σύνολον | Δρ. | 7.124.907.95 |
| *Ελάττωσις κατὰ τὸ 1898 ἐκ καταβολῶν τοῦ Δημοσίου. | Δρ. | 215.907.95 |
| *Υπόλοιπον τῆ 20 'Ιουλίου 1898 | | 6.909.200.00 |
| Δάνειον ἐπ' ἀναγκαστ. κυκλοφορία. | | |
| *Υπόλοιπον τῆ 31 Δεκ. 1897. | | 13.077.311.58 |
| Προσθήκη ἐκ τόκων καὶ χορηγήσεων κατὰ τὸ 1898 | | 2.166.356.03 |
| Σύνολον Δρ. | | 15.243.667.61 |
| Καταβληθέντα ὑπὸ τοῦ κράτους ἐντὸς τοῦ 1898 | | 1.243.667.61 |
| *Υπόλοιπον τῆ 30 'Ιουλίου 1898. | Δρ. | 14.000.000.00 |
| Σύνολον τῶν εἰς μεταλλικὸν προσωρινῶν δανείων καὶ τοῦ δανείου ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας. | Δρ. | 20.909.200.00 |

ἐξοφληθὲν διὰ 2042 ὁμολογιῶν τοῦ ὑπὸ τῶν δυνάμεων ἠγγυημένου φανείου 2 1/2 ο)ο ἐπὶ τιμῇ 104 τοῖς ἑκατόν, ἴτοι ἐπὶ τιμῇ δρ. 2600 ἐκάστην ὁμολογίαν τῶν φρ. 2600. Ἐκ τῶν ὁμολογιῶν τούτων 2558 ὁμολογία ἀντιστοιχοῦσαι περίπου (φρ. 6.910.800) εἰς τὰ ἐξοφληθέντα προσωρινὰ δάνεια εἶναι εἰς τὴν ἐλευθερὰν διάθεσιν τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς. 5.384 ὁμολογία ἀντιστοιχοῦσαι περίπου (φρ. 13.998.400) εἰς τὸ ἐξοφληθὲν δάνειον ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας δὲν δύνανται νὰ διατεθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς εἰμὴ τῆ συμφωνίᾳ γωνίᾳ τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου. Καὶ ὥριζε μὲν τὸ ἀρθρον 3 τῆς διὰ τοῦ Νομοῦ τῆς 21 Μαρτίου 1898 κωρυθθείσης συμβάσεως περὶ τοῦ ἠγγυημένου ὑπὸ τῶν Δυνάμεων δανείου, ὡς καὶ τὸ ἀρθρον 3 τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐκδοθέντος Βασ. Διατάγματος, ὅτι τὸ σύνολον τῶν ὁμολογιῶν τῶν παραδοθεισῶν τῆ Ἐθν. Τραπεζῆς πρὸς πυμνηφισμόν τοῦ τε ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας δανείου καὶ τῶν προσωρινῶν δανείων θὰ παρέμεινε κατατεθειμένον εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παραδώσῃ ταῦτας εἰμὴ τῆ ἐγκρίσει τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου. Ἀλλὰ δοθείσης τῆς ἐγκρίσεως ταύτης διὰ τὰς πρὸς ἐξοφλήσιν τῶν προσωρινῶν δανείων ἐκχωρηθείσας τῆ Ἐθν. Τραπεζῆς ὁμολογίας, αἱ μὲν ὁμολογία 2.658 ἐτέθησαν εἰς τὴν ἐλευθερὰν αὐτῆς διάθεσιν καὶ ταύτας κατέθηκε παρὰ τῆ Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ συμφερωτέρους ὄρους τῶν τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας, αἱ δὲ ὑπόλοιποι 5.384 δὲν ἠδύνατο ὑπὸ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς νὰ διατεθῶσιν εἰμὴ τῆ ἐγκρίσει τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ κατετέθησαν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πρὸς φύλαξιν παρὰ τῆ Τραπεζῆς τῆς Ἀγγλίας τῆ ἐγκρίσει τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς.

Β') Ὁφειλὰ τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Ὁμολογία εἰς Ἐθνικῶν δανείων.

Δανείου 26 ἑκατομμυρίων.

*Ἐν τέλει Δεκ. 1897 ὑπῆρχον ὁμολ. 20.959

*Ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ 1898 " 1.132

*Υπόλοιπον 19.827

Αἴτινες ἀντηλλάγησαν πρὸς ὁμολ.

99.135.

τοῦ ἠνοποιημένου δανείου

Δανείου 10 ἑκατομμυρίων

*Ἐν τέλει Δεκ. 1897 ὑπῆρχον ὁμολ. 3.545

Αἴτινες ἀντηλλάγησαν πρὸς ὁμολογίας

8.862.

τοῦ ἠνοποιημένου δανείου

Δανείου 15 ἑκατομμυρίων.

*Ἐν τέλει Δεκ. 1897 ὑπῆρχον ὁμολ. 26.084

*Ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ 1898 " 220

*Υπόλοιπον 25.864

Αἴτινες ἀντηλλάγησαν πρὸς ὁμολ.

108.456.

τοῦ ἠνοποιημένου δανείου

Δανείου 9 ἑκατομμυρίων

*Ἐν τέλει Δεκ. 1897 ὑπῆρχον ὁμολ. 17.800

Αἴτινες ἀντηλλάγησαν πρὸς ὁμολ.

89.000

τοῦ ἠνοποιημένου δανείου

Δαν. 16 1/2 ἑκατομμυρίων

*Ἐν τέλει Δεκ. 1897 ὑπῆρχον ὁμολ. 14.435

*Ἐκλήρωθησαν κατὰ τὸ 1898 ὁμολ. 209

*Υπόλοιπον 14.226

Αἴτινες ἀντηλλάγησαν πρὸς ὁμολογίας

64.017

τοῦ ἠνοποιημ. δανείου

Υπόλοιπον δαν. πρὸς τὴν Ἐθν. ὀδοποιίαν

Τῆ 31 Δεκεμβρίου 1897 Δρ. 1.758.612.45

Τόκοι Α' ἑξαμηνίας 1898. " 47.067.45

Σύνολον Δρ. 1.805.679.90

Καταβληθέντα ὑπὸ τοῦ Δημοσίου. . . Δρ. 94.134.90

*Υπόλοιπον Δρ. 1.711.545.00

| | | |
|---|----------------|----------------|
| Συμψηθισθὲν πρὸς ὁμολογ. τοῦ ἠνοποιημένου δανείου | | 17.116 |
| Σύνολον ὁμολ. ἠνοποιημ. δανείου | | 381.586 |
| *Ἐκ μεταφοράς, ὁμολογ. ἠνοποιημ. δανείου | | 381.586 |
| Προσωρινὰ δάνεια | | |
| *Ὁφειλόμενα τῆ 31 Δεκ. 1897 | Δρ. | 9.052.554.75 |
| Εἰσπραχθέντα κατὰ τὸ 1898 | " | 7.598.429.30 |
| *Υπόλοιπον | " | 1.454.125.45 |
| *Ἐχορηγήθησαν κατὰ τὸ 1898 | " | 7.598.388.55 |
| Σύνολον | " | 9.052.514.— |
| *Ἐξ ὧν 8.143.408 συνεψηφίσθησαν πρὸς ὁμολογίας ἠνοποιημένου δανείου. | | 89.488. |
| καὶ ἀπέμεινεν ὑπόλοιπον δρ. 909.106 | | |
| Σύνολον ὁμολογιῶν ἠνοποιημένου δανείου. | | 471.074 |
| *Ἀξίας εἰς τὸ ἀρτίον. Δρ. | 47.107.400 | |
| ἔξ ὧν ἐπωλ. κατὰ ἔτος 1898. | | 16.775 |
| *Ἀξίας εἰς τὸ ἀρτίον. Δρ. | 1.677.490 | |
| *Υπόλ. τῆ 31 Δεκ. 1898 ὁμολ. 454.299.910 | ἀξ. 45.429.910 | |
| Προσωρινὰ δάνεια | | |
| *Υπόλοιπον τῆ 31 Δεκεμ. 1898 | | 909.106 |
| *Ἐξοφληθὲν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1899. | | |
| Δάνειον ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας. | | |
| *Υπόλοιπον τῆ 31 Δεκεμ. 1898. | Δρ. | 71.355.000 |
| ΣΗΜ. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ καταθέσεις ἐξ ὑπεργιών προσόδων ἐπ' ὀνόματι τῆς Διεθν. Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου 6.846.612.83 | | |
| αἵτινες κατὰ τὸ προηγουμένως τηρούμενον σύστημα ἤθελον ἐκπεσθῆ ἐκ τῶν ὀφειλόμενων ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας. | | |
| Δάνειον διδράχμων καὶ μονδράχμων | | |
| *Υπόλοιπον τῆ 31 Δεκεμ. 1898. | Δρ. | 10.095.283.30 |
| Σύνολον τῶν εἰς τραπεζ. γραμ. ὀφειλῶν τοῦ Κράτους τῆ 31 Δεκεμ. 1898. | Δρ. | 127.789.299.30 |

*** Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν**

τῆ 31 Δεκεμβρίου 1898.

Α'. Ὁφειλόμενα εἰς μεταλλικόν.

5600 ὁμολογία τοῦ δαν. 5 ο)ο 1890 (Πειρ. Λαρίσ.) Δρ. 1.080.000

2750 " " " 5 ο)ο 1893 (κεφαλαίωσις) " 1.031.250

8042 " " " ὑπὸ τῶν Δυνάμεων

ἠγγυημένου δανείου

21)2ο)ο 1898. Δρ. 20.969.200

Σύνολον Δρ. 23.020.460

Β'. Ὁφειλόμενα εἰς τραπεζ. γραμμάτ.

454.299 ὁμολογ. τοῦ ἠνοποιημ. δανείου 5ο)ο 1898 Δρ. 45.429.910.—

Προσωρινὰ δάνεια. . . . Δρ. 909.106.—

Δάνειον ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας 71.355.000.—

Δάνειον 2δράχμων καὶ 1νοδράχμων 10.095.283.30

Σύνολον Δρ. 127.789.299.30

Προφανὴς δὲ εἶναι ἡ ἐκ τῆς προλής ταύτης τῶν πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφειλῶν τοῦ Κράτους ἐπελθούσα βελτίωσις τοῦ ἐνεργητικοῦ αὐτῆς, ἐφ' ᾧ καὶ ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον ἐν λεπτομερίᾳ νὰ ἀναλύσωμεν τὰ εἰς αὐτὴν ἀφορώμενα, ὅσῳ ἀποτελεῖ ἐν τῶν σπουδαιωτάτων γεγονότων ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς καὶ ἴσως τὸ σπουδαιωτάτων πάντων ἀπο τῆς ἀπόψεως τῆς ἑδραϊώσεως τῶν βάσεων αὐτῆς, διότι κλείει τὴν περιόδον τῆς ἀπολύτου ἐξαρτήσεως τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους περιπετειῶν.



*Ἐμνήσθημεν ἤδη ἐν τοῖς πρόσθεν πῆς ὑπὸ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς παρασχεθείσης ἀρωγῆς εἰς τοὺς πρόσφυγας Θεσσαλοὺς κατὰ τὰ πολεμικὰ ατυχήματα τοῦ ἔαρος τοῦ 1897 καὶ τὴν ἐπακολουθήσανσαν κατὰλήσιν τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων ἡ Ἐθν. Τράπεζα ἐκρίναν ἐπιβαλλόμενα αὐτῆ μείζονα καθήκοντα πρὸς τὴν ἐκ τοῦ πολέμου δεινῶς παθοῦσαν Θεσσαλίαν. Καὶ ὑπῆρχε μὲν ἐν αὐτῇ ἰδρυμένη Τράπεζα προνομιώχος κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἡ ἐχθρική εἰσβολὴ σχεδὸν ἐντελῶς εἶχε διακόψῃ τὸν οἰκονομικὸν αὐτῆς βίον καὶ ἐφαίνετο λιποψυχοῦσα πρὸς παραιτέρω δράσιν, δεομένη μάλλον ἀρωγῆς ἢ δυναμένη νὰ παράσχῃ ταυτήν. Ἐπρότεινεν ἐπομένως ἡ Διοίκησις τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς πρὸς τὴν συνελθούσαν κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1898 Γενικὴν τῶν μετόχων Συνέλευσιν καὶ ἐνεκρίναν αὐτὴ τὴν ἰδρυσιν τεσσάρων Ὑποκαταστημάτων ἐν Θεσσαλίᾳ, ἴτοι ἐν Βόλῳ, Λαρίσῳ, Τρικκαλοῖς καὶ Καρδίτῳ. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ



παροικιασθή εύκαιρα, όπως η Έθν. Τράπεζα παράσχη διά των Υποκαταστημάτων τούτων την συνδρομήν αυτής τη Κυβερνήσει προς εκτέλεσιν του Νόμου της 21 Μαρτίου 1898 περί διαθέσεως πιστώσεως εκ δραχμών 7.500.000 διά διαφόρους χορηγίας εις παλινοστούτας και άλλους άπόρους Θεσσαλούς. Διά του Νόμου τούτου η Κυβέρνησις προς συνδρομήν του Θεσσαλικού πληθυσμού μετά τα έκ του πολέμου δεινοπαθήματα αυτού έλαβεν την άδειαν να διαθέση προς τούτο επί τη βάσει πιστωτικών καταλογών μέχρις 8 εκατομμυρίων δραχμών εις δάνεια άτοκα μεν κατά το πρώτον έτος και είτα βαρυνόμενα διά τόκου 4 οιο και έξοφλητέα χρεωλυτικώς προς το Δημόσιον έντός πέντε ίσων χρεωλυτικών δόσεων. Την καταβολήν των δανείων τούτων έκ χρημάτων του Δημοσίου προς τους δανειζομένους άνεδέχθη η Έθν. Τράπεζα διά των έν Θεσσαλία Υποκαταστημάτων αυτής, άνέλαβε δέ συνάμα την ύποχρέωσιν όπως δοα ποσά έκ των δανείων τούτων ειπράττη το Δημόσιον κατατίθενται παρ' αυτής εις έντοκόν κατέθεσιν προς 4 οιο επί δεκαετίας και διαθέτη ταύτα (έπ' ίδια πλέον ευθύνη) τη προσθήκη ίσου ποσού έκ των ίδιων αυτής κεφαλαίων εις δάνεια προς γεωργούς, κτηματίας και κτηνοτρόφους έν Θεσσαλίη κατά τους συνήθεις όρους των γεωργοκτηματικών της Έθν. Τραπέζης χορηγήσεων.

Συνάμα διά του άρθρου 10 του μνησθέντος Νόμου ώρίσθη ότι: «Διά νόμον δύναται να ώρισθή η ήπόθεσις της έντοκου καταθέσεως έτέρων Έταιριών κτηματικήν ή γεωργικήν προς διαθέσιν αυτής εις δάνεια γεωργικά και κτηματικά, είτε κατά την λήξιν της δεκαετίας προθεσμίας, είτε και πρό αυτής. Κατά την τελευταίαν δέ ταύτην περίπτωσιν ό άπ' άρχής υπό της Τραπέζης καταβλητέος τόκος θέλει περιωρισθή άνιλόγως της διαρκείας της καταθέσεως συμφώνως πάντοτε προς την περί τούτου κλίμακα των παρά τη αυτή Τραπέζη έντοκων καταθέσεων. Έν περιπτώσει άποδόσεως υπό της Τραπέζης κατά την περίπτωσιν του άνωτέρου έδαφίου, των έν χροσίν αυτής κεφαλαίων, θέλουσι συμφηρισθή πάντα τά ύπ' αυτής διατεθειμένα συμφώνως με το άρθρον 9 εις χορηγίσεις προς γεωργούς, κτηματίας και κτηνοτρόφους ποσά, έφ' όσον δέν ήθελον κ. ήδη έπισφαλή υπό διαιτητικής έπιτροπής, ης το έν μέλος διορίζει ο Υπουργός των Οικονομικών και το έτερον η Έθνική Τράπεζα υπό την ύποδιαιτησίαν του προέδρου των Έφετών Λαρίσης».

ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΕΝ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙ



Κατά Μάρτιον του 1898 σοβαρώς ήσθένησεν ο Διοικητής την Τράπεζαν Υποδιοικητής Ι Βαλαωρίτης, και έξηκολούθησε μεν επί μήνα εργαζόμενος, άλλ' η εξασθένεισι των δυνάμεων ήνάγκασεν αυτών επί τέλους να άπόσχη της Διοικήσεως της Τραπέζης επί μακρών δέ χρόνον, μέχρι του Μαΐου 1899, επάλαισε προς άνάκτησιν της υγείας του μετ' ήβας έμ πολλούς μήνας και εις Εδρώπην προς θεράπειαν.

Ότε ο ύποδιοικητής Βαλαωρίτης παρέμεινε μονος Διοικητής της Τραπέζης διωρίσθη παρ' αυτώ έκωστών χροή ύποδιοικητού συμφώνως τη διά του Β. Α. της 22 Ιουνίου 1887 έγκριθείση τροποποίησει του Καταστατικού της Έθν. Τραπέζης ο έκ των συμβούλων κ. Γεώργιος Άντωνόπουλος, βραδύτερον δέ ο κ. Νικόλαος Φιλάρης μετ' άποφάσεως και έμπειρίας εκπληρώσαντες τά άνατεθειμένα αυτοίς καθήκοντα.

Κατά δέ την 25 Ιουλίου του έτους 1898 προσκληθείσα η Γενική των μετόχων συνέλευσις συνελήρωσε την κενήν θέσιν έτέρου ύποδιοικητού εκλέξασα ύποδιοικητήν τον κ. Ιωάννην Ευταξία δικηγόρον ήδη από έτών διατελούντα της Έθν. Τραπέζης και Καθηγητήν της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου.

Ο Διοικητής της Τραπέζης κ. Στρέϊτ συμπληρώσας την άνατεθείσαν αυτώ ειδικήν έντολήν υπέβαλε την άπό Υπουργού των Οικονομικών παραίτησίν του, γενομένην δεκτήν διά Β. Διατάγματος της 30 Οκτωβρ. 1898, και άνέλαβεν αήθις την Διοίκησιν της Τραπέζης.

Τα ευεργετικά άποτελέσματα της οικονομικής ενισχύσεως της Έθνικής Τραπέζης έγένοντο καταφανή ευθύς από του έπομένου έτους 1899, καθ' ό ιδιαιζόντως πικρή εις σπουδαία γεγονότα υπήρξεν η δράσις της Τραπέζης, της Διοικήσεως αυτής δυνθεισης να άγίγη εις πέρας δύο σπουδαιότατα μέτρα, ήτοι την τροπήν του λαχειοφόρου αυτής δανείου και την συγγώνεσιν έν τη Έθνική Τραπέζη της Προνομίου Τραπέζης Ήπειροθεσσαλίας, ένφ συνάμα τη πρωτοβουλία αυτής, ιδιαιζόντως δέ τη προσωπική ενεργεία του Διοικητού αυτής, ίδρωσε κατά το αυτό έτος την Τράπεζαν Κρήτης.

Είδομεν υπό ποίας περιστάσεις κατά το 1880 συνολογήθη το λαχειοφόρον δάνειον της Έθνικής Τραπέζης, οι δέ κατά την εποχήν εκείνην βαρείς ήδη όροι της συνολογήσεως αυτώ προτιόν-

τος του χρόνου κατέστησαν ούσιωδώς βαρύτεροι ως έκ της υπερτιμής του συναλλάγματος. Έπεβάλλετο έπομένως να ληφθή μέτρον τι προς άνακούφισιν της Τραπέζης, η δέ επί καιρόν ήδη διαρκής και σταθερά διπτιμήσις των όμολογιών του λαχειοφόρου υπέρ το άρτιον καθίστα ενδεδειγμένον το μέτρον της τροπής του δανείου τούτου. Πράγματι ο μέσος όρος της τιμής του λαχειοφόρου καθ' όλον το έτος 1898 ήτο δρχ. 636 69)100 εις τραπέζικά γραμμάτια, ήτοι, επί τη βάσει του μέσου όρου του συναλλάγματος κατά το αυτό έτος φράγκα χρυσά 432 περιπου. Καί κατ' αυτό δέ το πρώτον εξαμήνον του 1899 έπικειμένης της τροπής η μέση τιμή εις τραπέζογραμμάτια ήτο δρχ. 642 85)100, ήτοι εις χρυσόν δρχ. 415 20)100 επί τη βάσει του μέσου όρου του συναλλάγματος της εξαμηνίας 154 83)100. Άλλά και το δικαίωμα προς τούτο εκέκτητο η Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος, ήτοι να προσκαλεση τους κατόχους όμολογιών του λαχειοφόρου δανείου είτε να άποδεχθώσιν την προτεινομένην ελάττωσιν τόκου, είτε να λάβωσι το προσφερόμενον αυτός υπό της Έθνικής Τραπέζης όνομαστικόν κεφάλαιον της όμολογίας, διότι δέν ήδύνατο νομικώς να άμφισβητηθή ότι εκέκτητο το προς έξόφλησιν της όφειλής αυτής πρό της τεταγμένης προθεσμίας δικαίωμα.

Το κεκτημένον δέ τούτο δικαίωμα της Έθν. Τραπέζης άναγκασίον και το άρθρ. 6 της διά του Νόμου της 8 Ιανουαρίου 1897 κωρυθείσης από 2 Δεκεμβρίου 1896 συμβάσεως μεταξύ της Κυβερνήσεως και της Έθν. Τραπέζης έκάνονε λεπτομερέστερον τα εις την άσκησιν του δικαίωματος τούτου της Τραπέζης άφοράντα, ώρίσαν και την προθεσίαν έντός της οποίας οι μη δεχόμενοι την ελάττωσιν του τόκου όφείλουσι να δηλώσωσι τούτο και ζητήσωσι την άπόδοσιν του όφειλουμένου αυτούς κεφαλαίου.

Αφού λοιπόν η Έθν. Τράπεζα εκέκτητο το προς έξόφλησιν του λαχειοφόρου αυτής δανείου δικαίωμα, ήτοι, κατά την κλιθερωμένην έκφρασιν, το προς τροπήν αυτού δικαίωμα, και άφού έκ της τρεχούσης τιμής των όμολογιών το μέτρον τούτο κατεδεικνύετο επίκαιρον, έτεβάλλετο τη Διοικήσει αυτής να μεριμνήση περί της εκτέλεσεως αυτου, προς τούτο δέ άπαράττητον ήτο να συνεννοηθή μετά ομάδος κεφαλαίουχων, οίτινες να έγγηθώσι τη Τραπέζη την ύπ' αυτών άναδοχήν των όμολογιών μετά του ήλαττωμένου τόκου, έν η περίπτωση ήθελε ζητηθή η έξόφλησι ποσού άνωτέρου εκείνου, όπερ θα ήδύνατο η Τραπέζα να εξασφαλίση διά των ίδιων χρηματικών μέσων, διότι όσον άσφαλής και άν παρίστατο η έπιτυχία της τροπής έν ουδεμιή περιπτώσει η Τράπεζα ήδύνατο να εκτεθή θέτοσα εις τους όμολογιούχους το δίλημμα είτε της άποδοχής ελάσσονος τόκου, είτε της άναλήψεως του κεφαλαίου, χωρίς να εινε και πράγματι εις θέσιν να άποδώση το κεφάλαιον τούτο. Έν τούτω δέ άκριβώς έκείτο η δυσχέρεια της εκτέλεσεως του μέτρου της τροπής, ήτοι έν τη εύρέσει ομάδος άσφαλούς και ισχυράς κεφαλαίουχων, δυναμένης να πεισθή περί της άσφαλούς, κατ' άνθρωπίνον ύπολογισμόν, έπιτυχίας του μέτρου και να άναλήψη έπομένως την ευθύνην της έπιτυχίας ταύτης. Προκειμένου δέ περί Άνατολής και Ελλάδος, ίδίως μετά τα οικονομικά του Κράτους άτυχήματα και υπό το κράτος της άναγκαστικής κυκλοφορίας, όσον και άν ελγεν έξέλθει εκ του κλύδωνος, όγ. μόνον άμειωτος, άλλά και ένισχυμένη η πίστις της Τραπέζης, μεγάλην προθυμίαν τών έν τοις μεγάλους χρηματιστικούς κέντροις κεφαλαίουχων προς σύμπραξιν εις τοιοϋτο μέτρον δέν ήδύνατο τις να άναμείνη. Δια τούτο αι υπό του Διοικητού γενομένηι προσπάθεια κατά το εις Εδρώπην ταξείδιον αυτου κατ' Αύγουστον μέχρις Οκτωβρίου του 1898 και αι έκτοτε άρξάμεναι διαπραγματεύσεις, μόλις κατά το 1899 κατέληξαν εις άσιον άποτελεσμα και υπό όρους, οίτινες εκρίθησαν έν βαρείς, άλλά των όποιων ευνοικωτέρους δέν ήδύνατο να έπιση η Τράπεζα υπό τας ύφισταμεναις περιστάσεις. Έάν δέ ελγεν άναβάλλη την εκτέλεσιν του μέτρου, ου μόνον θα έστερευετο της άμεσου όφελείας έκ της ελαττώσεως του τόκου από α' εξαμηνίας του 1899, ένφ άμφίβολον άν εξ ευνοικωτέρων όρων θα έπετύχανε βραδύτερον ίσην τη έκ τούτου ζημία όφελείαν, άλλά πρό πάντων, ως κατεδείχθη έκ των ύστέρων, ουδέ ίσους όρους θα ήδύνατο να έπιτύχη λόγω της έν Εδρώπη έπελευθούσης χρηματιστικής κρίσεως, της αύξήσεως του τόκου και των έν Νότιω Αφρικη και Σινική πολιτικών άνωμαλιών. Την περί τροπής του λαχειοφόρου δανείου άπόφασιν έλαβε το Γενικόν Συμβούλιον της Έθν. Τραπέζης έν τη συνεδρία αυτου τη 24 Μαΐου 1899 επί τη εισηγήσει του Διοικητού, άναπτύξαντος το ζήτημα υπό πίσας αυτου τας έπόψεις. Καί ο μόν τόκος ήλαττώθη από 4 οιο εις 3 οιο από του τοκομεριδίου λήξεως 1 Ιανουαρίου 1900 έ.ν., προσετέθη όμως, ως άντάλλαγμα εις τας κατ' έτος ενεργουμένας τρεις κληρώσεις όμολογιών μετά λαχων, τετάρτη έτησία κληρώσις έννέα όμολογιών μετά λαχων επί δεκαετίαν από του 1900 περιλαμβανομένου, ενεργητέα κατά πάσαν 1ην Οκτωβρίου έ.ν., τά κέρδη δέ των λαχων της κληρώσεως ταύτης ώρίσθησαν του μόν πρώτου εις φρ. 70.000, του δευτέρου εις φρ. 10.000, του τρίτου και του τετάρτου άνα φρ. 5.000 και των λοιπών πέντε άνα 2.000 φράγκα. Προσεκλήθησαν έπομένως δι' ήτιολογημένης είδοποίησεως του Γενικού Συμβουλίου της Τραπέζης από 24 Μαΐου 1899 οι κάτοχοι των όμολογιών του λαχειοφόρου αυτής δανείου, όπως έντός είκοσι πέντε ήμερών, από της δημοσ εύσεως της έν λόγω είδοποίησεως έν τη Έφημερίδι της Κυβερνήσεως και έν τρισί των έν Αθήναις εκδιδομένων εφημερίδων, ήτοι έντός είκοσι πέντε ήμερών από της 7ης Ιουνίου 1899, δηλώσωσιν άν προτιμώσιν την άνάληψιν του όνομαστικού κεφαλαίου των ύπ' αυτών κατεχομένων όμολογιών. Εις τους δηλούντας διι προτιμώσιν την καταβολήν αυτου του κεφαλαίου των όμολογιών



ἀπεραιοσθη νά γίνῃ ἡ καταβολή αὐτοῦ τῇ 1 Ἰουνίῳ 1899, ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τοὺς μὴ δηλώσαντας ἐντός τῆς ταχθείσης προθεσμίας συμφώνως τῇ διατάξει τοῦ ἀρθρ. 6 τῆς διὰ Νόμου κυρωθείσης ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου 1896 συμβάσεως, οὗτοι θὰ ἐλογίζοντο ὡς ἀποδεχθέντες τὴν γενομένην μείωσιν τοῦ τόκου.

Ἄλλ' ὡς ἐλέχθη, τῇ Τραπεζῇ ἐπεβάλλετο ὅπως συνάμα τῷ λαμβανομένῳ μέτρῳ ἐξασφαλισθῇ αὐτὴ κατὰ πάσης ἀθροῦσας καὶ ὑπερβαίνουσας τὰ διαθέσιμα αὐτῆς κεφάλαια προσαγωγῆς ὁμολογιῶν πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ κεφαλαίου αὐτῶν, πρὸς τοῦτο δὲ ὄφειλε νά συνεννοηθῇ μετὰ ἰσχυρᾶς ὁμάδος κεφαλαιούχων, οἵτινες ἐν τῇ δεδομένῃ ταύτῃ περιπτώσει θὰ ἀνεδέχοντο δι' ἴδιον λογαριασμόν τὰς προσαχθησομένας πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ κεφαλαίου αὐτῶν. Πράγματι δὲ τὸ Γεν. Συμβούλιον τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ, ἐν ἣ ἔλαβε τὴν περὶ τροπῆς ἀπόφασιν, ἐνέκρινε καὶ σύμβασιν μετὰ τοῦ κ. Emile Erlanger et Cie καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀντιπροσωπευομένης ὁμάδος, δι' ἧς ἡ Τράπεζα ἐξασφαλισθῇ κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀθροῦσας καὶ πέραν τῶν διαθέσιμων αὐτῆς κεφαλαίων προσαγωγῆς πρὸς ἐξόφλησιν ὁμολογιῶν, οἱ δὲ κυριώτεροι ὅροι τῆς συμβάσεως ταύτης ἦσαν οἱ ἐπόμενοι :

α) Οἱ κ. κ. Erlanger et Cie ἀνεδέχθησαν τὴν καταβολὴν τοῦ κεφαλαίου τῶν 23 τῶν προσαχθησομένων πρὸς ἐξόφλησιν ὁμολογιῶν, τοῦ ἐτέρου 13 τῶν προσαχθησομένων ὁμολογιῶν ἀπομένοντος εἰς βάρος τῆς Τραπεζῆς. Ἄλλ' ἡ Τράπεζα ἀνεδέχθη δι' ἴδιον λογαριασμόν τὸ ὅλον τῶν προσαχθησομένων πρὸς ἐξόφλησιν ὁμολογιῶν μέχρι τοῦ ποσοῦ 12.000.000 φρ. οὕτως ὥστε μόνον πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου οἱ κ. κ. Emile Erlanger et Cie θὰ συμμετεῖχον κατὰ τὰ 23.

β) Ὁρίσθη ὅτι οἱ κ. κ. Erlanger et Cie θὰ λήβωσιν ὡς προμήθειαν διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀναδεχθησομένην εὐθύνην τὰ δύο τρίτα τοῦ κέρδους, ὅπερ ἡ Τράπεζα ἤθελε προσπορισθῆ ἔκ τῆς μειώσεως τοῦ τόκου ἀπὸ 4 ο) καὶ τοῦτο ἐπὶ ἑπτὰ ἔξαμηνιας, ἥτοι φρ. 133 καθ' ὁμολογίαν ἐν κυκλοφορίᾳ καὶ καθ' ἔξαμηνιας. Ἡ προμήθεια δὲ αὕτη θὰ καταβάλληται κατὰ τὴν λήξιν ἐκάστης ἔξαμηνιας, δικαιουμένης τῆς Τραπεζῆς νά προεξοφλήσῃ τὰς καταβολὰς ταύτας ἐπὶ τόκῳ 2 ο) καθ' ἔξαμηνιας. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἡ Διοίκησις τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, ἐπεξήτησε τὴν εὐρεσὶν ἐτέρας ὁμάδος, ἥτις νά ἀναδεχθῇ τὴν εὐθύνην καὶ διὰ τὸ ἐν τρίτον τῶν ὁμολογιῶν, ὅπερ κατὰ τὴν σύμβασιν μετὰ τῶν κ. κ. Erlanger εἶχε κρατήσῃ διὰ λογαριασμόν τῆς, ἀλλὰ κατόπιν πεπειθεῖσα περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ληφθέντος μέτρου, ἐκράτησε τὸ ἐν τρίτον τοῦτο δι' ἴδιον αὐτῆς λογαριασμόν. Αἱ δὲ προσδοκίαι αὐτῆς δὲν διεφύεσθησαν, διότι καὶ μετὰ τὴν περὶ τροπῆς ἀπόφασιν αἱ ὁμολογίαι διετήρησαν τιμὴν ὑπὲρ το ἄριστον ἐλάχιστον δὲ ποσὸν ὁμολογιῶν, ἥτοι 1862 ὁμολογίαι, προσήχθησαν πρὸς ἀνάληψιν τοῦ κεφαλαίου.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν γενομένην τροπὴν τοῦ λαχειοφόρου δανείου ἡ Ἐθν. Τράπεζα ἠλάττωσεν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1900 τὸν τόκον τῶν χορηγομένων ἐνυποθήκων αὐτῆς δανείων εἰς 6 1/2 ο), ἐφαρμόσασα τὸ μέτρον τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν κεχορηγημένων ἐνυποθήκων δανείων, ὧν οἱ ὄφειλέται ἤθελον καταβάλλῃ ἐμπροθέσμως τοὺς τόκους. Ἐπὶ δὲ τῶν εἰς Δήμους, λιμενικὰς ἐπιτροπὰς κλπ. χορηγομένων δανείων ἠλάττωσε τὸν τόκον εἰς 6 ο) ἐφαρμόσασα τὸ μέτρον τοῦτο καὶ ἐπὶ πλείστων τῶν κεχορηγημένων δανείων, ἐφ' ὅσον ὑπὸ τῶν περιστάσεων παρίστατο τοῦτο ἐνδεδειγμένον. Προέβη δὲ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ἐπὶ τινῶν ἐιδικῶν περιπτώσεων, ἐλαττώσασα τὸν τόκον ἢ χορηγήσασα δάνεια εἰς Δήμους ἢ λιμενικὰς ἐπιτροπὰς ἐπὶ τόκῳ 5 3/4 ο).

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΙΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΗΠΕΙΡΟΘΕΣΣΑΛΙΑΣ



Ἄλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1899 συντελέσθη γεγονός ἐπι σπουδαίωτερον τῆς τροπῆς τοῦ λαχειοφόρου δανείου διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἥτοι ἡ συγχώνευσις ἐν ταύτῃ τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας. Ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω ὑπὸ ποίας εὐρεθῆν περιστάσεις τὸ Κράτος ἐπέτρεψε τὴν ἰδρύσιν τῆς Τραπεζῆς ταύτης,

ἥτις ὁμοῦ δὲν ἐπραγματοποίησεν οὔτε τὰς προσδοκίας τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς, οὔτε ἐκεῖνας τῶν ἐπαρχιῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῶν ὁποίων ἰδρύθη, διότι οὔτε ἠδυνήθη νά ἐλκύσῃ κεφάλαια ἐπαρκοῦντα τῇ ἀναπτύξει τῶν κλάδων τῆς κτηματικῆς καὶ γεωργικῆς πίστεως ἐν ἐπαρχίαις, τούτων πρὸ πάντων δεομένας, οὔτε τοῖλάχιστον τὰ ἀπάρχοντα κεφάλαια ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν ταύταις, ἀλλ' ἐν Ἀθῆναις, ἐνθα ἠδύναντο ἰσχυρότερον καὶ ἀσφαλέςτερον διαθέτουσα ταῦτα νά ἀποκομίσῃ κέρδη. Αἱ τοῦ πολέμου συνέπειαι κατέστησαν ἐπι κταφανεστέραν τὴν καχεκτικὴν κατάστασιν τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, δεινότερον δὲ ὑπέστη αὕτη κλονισμόν ὅταν ὁ ἰδρυτὴς καὶ πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου Α. Συγγρός, ὅστις διὰ τῆς τραπεζικῆς αὐτοῦ ἰδιοφυίας καὶ τοῦ ἀτομικοῦ πλοῦτου καὶ πίστεως εἶδιδε ζῶν καὶ τόνον εἰς τὴν θρᾶσιν αὐτῆς, ἀπεβίωσε κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1899. Ἐπικολούθησε πανικὸς ἐπὶ τῶν μετοχῶν τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, ὃν μόλις ἀπέτρεψεν ἡ ἔγκαιρος ἐπέμβασις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ἐκτοτε τῇ

παρεμβάσεως καὶ τῆς Κυβερνήσεως δεχθεῖσης ὅπως παρατείνῃ τὸ προνόμιον τῆς Τρ. Ἡπειροθεσσαλίας μέχρι τοῦ χρόνου τῆς λήξεως τοῦ προνομίου τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, ἤρξαντο αἱ περὶ συγχώνευσως διαπραγματεύσεις, γενομένης συνάμα ἐξετάσεως καὶ ἐκτιμήσεως τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας πρὸς ἀκριβῆ ὄρισμόν τῆς ἀξίας ἐκάστης τῶν μετοχῶν αὐτῆς. Παρατείνωντων τῶν διαπραγματεύσεων καὶ προσεγγίζουσας τῆς λήξεως τῆς συνόδου τῆς Βουλῆς, ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε διὰ τοῦ Ν. τῆς 15 Ἰουλίου 1899 τὴν ἀδειαὶν ὅπως διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος ἐγκρίνῃ σύμβασιν συνομολογηθησομένην μετὰ αὐτῆς, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας «περὶ συγχώνευσως τῆς τελευταίας ταύτης εἰς τὴν ἄδν. Τράπεζαν καὶ μεταβιβάσεως εἰς ταύτην τοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων νόμων κεκτημένου ὑπὸ τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας προνομίου πρὸς ἐκδοσὶν καὶ κυκλοφορίαν τραπεζικῶν γραμματίων, ἐπὶ τῇ συμφωνηθησομένῃ μετὰ τῶν δύο Τραπεζῶν ἀποζημιώσεων». Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου τούτου συνομολογήθη ἡ ἀπὸ 20 Νοεμβρίου 1899 σύμβασιν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, διὰ τῆς συμβάσεως δὲ ταύτης ἡ τελευταία αὕτη Τράπεζα συνεχωνεῦθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ κυριώτεροι δὲ διατάξεις τῆς περὶ συγχώνευσως συμβάσεως εἶναι αἱ ἐπόμεναι :

α) Τὸ προνόμιον πρὸς ἐκδοσὶν τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, ὅπερ ἔληγε τῇ 15ῃ Ἰανουαρίου 1906 κατὰ τὸ ἀρθρ. 1 τῆς ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1880 συμβάσεως, συγχωνευθὲν μετὰ τοῦ προνομίου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος παρετάθη μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1916, ὅτε ἔληγε καὶ τὸ προνόμιον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικὰ γραμμάτια τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἀπασυρόμενα τῆς κυκλοφορίας ἀνικαθίστανται διὰ τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἐκδεδωμένα κερματικά, ταῦτα ἐξακολουθοῦσι κυκλοφοροῦντα ὡσανεὶ ἦσαν ἐκδεδωμένα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς μέχρις οὗ καὶ ταῦτα, βαθμιαίως ἀπασυρόμενα τῆς κυκλοφορίας καὶ καταστρεφόμενα, ἀντικατασταθῶσι διὰ κερματικῶν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐκδιδομένων.

β) Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὑποκατέστη εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ Παθητικὸν τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας.

γ) Ὡς ἀντίτιμον τῆς γενομένης συγχώνευσως καὶ παρατάσεως τοῦ προνομίου τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατέβαλε δι' ἐκάστην μετοχὴν τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας δραχμὰς 208, ἐξ ὧν 103 εἰς μετρητὰ καὶ 105 εἰς μίαν ὁμολογίαν τοῦ Ἰσοπονημένου Ἑλληνικοῦ δανείου εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια. Ἐπὶ πλέον δὲ συνεφωνήθη νά καταβάλλῃ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δραχμὰς 130.000 πρὸς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, ὅπως διανεμηθῶσι μετὰ τῆς τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς ταύτης.

Ἐν τῷ ὀρισθέντι τιμήματι, ὅπερ κατέβαλεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα πρὸς τοὺς μετόχους τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐκ τῆς παρατάσεως τοῦ προνομίου ὀφέλεια, ἥτις προσετέθη εἰς τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν μετοχῶν, ὅπως οἱ μέτοχοι τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἀποζημιωθῶσι διὰ τῆς ζημίας, ἃς ἡ Τράπεζα αὕτη ἵπέστη ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ 1897.

Ἡ περὶ συγχώνευσως σύμβασιν, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἐθνικῆς τραπεζῆς ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 18 Δεκεμβρίου 1899, καὶ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετοχῶν τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 14ης Δεκεμβρίου 1899, ἐνεκρίθη διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος τῆς 22ας Δεκεμβρίου 1899. Τῶν πάντων δὲ προπαρασκευασθέντων πρὸς πρὸλαβὴν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος καὶ τῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς παρέλαβε ταῦτα (ἐκτός τοῦ ὑποκαταστήματος Ἀρτῆς λόγῳ τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς διαχειρήσεως αὐτοῦ, αἵτινες προέκυψαν κατὰ τὴν παραλαβὴν) ἅμα τῇ δημασιείᾳ τοῦ Βασιλικῆς Διατάγματος τοῦ ἐγκρίνοντος τὴν περὶ συγχώνευσως σύμβασιν. Οὕτως ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1899 περιλαμβάνεται καὶ τὸ ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν τῆς Προνομιοῦχου Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας, ἐκτός τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ τοῦ Ὑποκαταστήματος Ἀρτῆς, τὸ ὅποιον λόγῳ τῶν ἐν αὐτῷ παρατηρηθεισῶν ἀνωμαλιῶν ἐκωνομίσθη βραδύτερον.

Ἡ ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τὸ τρίτον σπουδαῖον γεγονός, ὅπερ ἐμνημονεύσαμεν ὡς συντελεσθέν κατὰ τὸ 1899, ὑπῆρξεν ἡ ἰδρύσις τῆς Τραπεζῆς Κρήτης. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως ἐν τῇ ἠρωικῇ καὶ πολυπαθεῖ νήσῳ καὶ τὴν ἰδρύσιν αὐτονομίου πολιτεύματος, ἐπεβάλλετο τῇ Κρητικῇ Κυβερνήσει ταχεῖα μέριμνα πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάρθωσιν. Τὸ πρῶτον δὲ ἐνδεικνυόμενον μέτρον ἦτο ἡ ἰδρύσις πατωτικοῦ ἰδρυμάτος, ὅπερ νά ἐπέλθῃ ἀρῶν ἐν πᾶσι τὰς κλάδους τῆς οἰκονομικῆς δράσεως τῆς χώρας. Ἄλλ' ἐνῷ ἀφ' ἐνός ἡ προσ-



φυγή εις ξένα κεφάλαια δὲν ἦτο εὐχερὴς ἐν τόπῳ μόλις ἐξεργημένῳ ἀνωμόλου περιόδου καὶ τοιαύτας παθόντι καταστροφῶν. ἄφ' ἑτέρου ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκρίνεν ὅτι ὄφειλεν, ὡς τὸ πρῶτον τοῦ Ἑλληνισμοῦ πιστωτικὸν ἴδρυμα, νὰ παρασῆχῃ τὴν οικονομικὴν αὐτῆς ἀρωγὴν τῇ ἀπελευθερωθείσῃ νήσῳ συντελοῦσα οὕτω καὶ εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος οικονομικῶν δεσμών. Τῇ πρωτοβουλίᾳ ἐπομένως τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, καταρτίσαντος ὁμάδα τραπεζιτῶν ἐν οἷς κυριώτεροι οἱ κ. κ. G. I. Hambro and Sons Λονδίνου καὶ E. Εὐγενίδης Κωνσταντινουπόλεως, διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως περὶ ἰδρύσεως Τραπεζῆς ἐν Κρήτῃ, αἰτινας κατέληξαν εἰς τὴν συνομολόγησιν τῆς ἀπὸ 10 Μαΐου 1899 συμβάσεως καὶ τὴν διὰ Διατάγματος τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1899 τοῦ Ὑπάρχου Ἀρμοστοῦ κώδικον τοῦ ὑπὸ τὴν ρυτὴν χρονολογίαν Καταστατικῆς τῆς Τραπεζῆς Κρήτης.

Τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς Κρήτης διηρημένον εἰς 40.000 μετοχὰς ὡρίσθη εἰς φράγκα 10.000.000 ἐξ ὧν καταβεβλημένα φράγκα 5.000.000, παρεχωρήθη δὲ αὐτῇ ὑπὸ τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως τὸ προνόμιον τῆς ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων ἐπιτριακονταετίαν. Εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς Κρήτης ἡ Ἐθν. Τράπεζα συμμετέσχε, συνεισείψαι εἰδικῆς ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων, ληφθείσης ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 18 Δεκεμβρίου 1899, κατὰ 8.000 μετοχὰς, ἦτοι, πρὸς 125 φράγκα κατὰ μετοχὴν, κατὰ ἐν ἑκατομμύριον φράγκων χρυσῶν, ἡ δὲ συμμετοχὴ αὕτη, ἀναγράφεται ἐν εἰδικῇ μερίδι ἐν τῷ Ἰσολογισμῷ τῆς 31 Δεκεμβρίου 1899 εἰς τραπεζ. γραμ. πρὸς 1.50 τὸ φράγκον. Μέρος τοῦ Μετοχικοῦ κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς Κρήτης, ἦτοι 14.000 μετοχαὶ ἐκδοθεῖσαι εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Αἰγύπτῳ τῇ 29 Ἰανουαρίου 1900 πρὸς 160 φράγκα κατὰ μετοχὴν, ἐκαλύφθη πεντάκις.

**ἈΛΛΑΙ ΕΚΛΟΓΑΙ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ**

Κατὰ τὸ 1899 ἐπίσης ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀφ' ἐνός μὲν ἐποιήσατο καὶ αὐθις ἐναρξεν τῆς πρὸ πολλῶν ἐτῶν διακοπῆς ἐργασίας τῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀνοικτῶν λογαριασμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νέον προσέθηκε κλάδον εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἦτοι τὰ δάνεια ἀπὸ ἐνεχύρω ἔμπορευμάτων.

Καὶ εἶχε μὲν διὰ τοῦ ἄρθρου 2 τῆς ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου 1896 συμβάσεως προστεθῆ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἡ χορηγία δανείων βραχυπροθεσμίαν ἐπὶ ἐνεχύρω τῶν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου τῆς 11 Ἀπριλίου 1896 περὶ Γενικῶν Ἀποθηκῶν ἐκδιδομένων ὑπ' αὐτῶν ἐνεχυρογράφων, ἀλλὰ μὴ μὴ ἰδρυθεῖσάν Ἐταιρίων Γενικῶν Ἀποθηκῶν ἐν Ἑλλάδι, ἡ Ἐθν. Τράπεζα δὲν ἠδυνήθη νὰ προῆβῃ εἰς ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τῶν τοιούτων χορηγήσεων. Ἐπιθυμοῦσα ὁμῶς ἀφ' ἑτέρου νὰ μὴ ἀναβάλῃ ἐπὶ πλείον καὶ παροχὴν τῶν ὀφελημάτων, αἵτινα προσπορίζεται εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἡ παροχὴ δανείων ἐπὶ ἔμπορευμάτων, προέβη δι' ἀποφάσεως ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1897 τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως εἰς τροποποίησιν τῆς ἐργασίας τῶν δανείων ἐπὶ ἐνεχύρω ἔνεχυρογράφων Γενικῶν Ἀποθηκῶν, ἐπιτραπέισης διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς χορηγήσεως δανείων ἐπὶ ἐνεχύρω ἔμπορευμάτων. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἐλάμβανον ἔτος 1900 ἡ οικονομικὴ δράσις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δὲν ὑστέρησεν εἰς σπουδαία γεγονότα.

Οὕτως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα προέβη διὰ συμβάσεως ἀπὸ 19 Μαρτίου 1900 εἰς παροχὴν δανείου πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὀνομαστικῶν κεφαλαίων 11.750.000 πρὸς ὁμοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν Σιδηροδρόμου ἀπὸ Πύργου διὰ Κυπαρισσίας εἰς Μεγιστὰν.

Τὸ δάνειον τοῦτο, συνομολογηθὲν κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἠγορημένου δανείου, ἠσαφίσθη διὰ ἐκχωρήσεως τῶν πλεονασμάτων τῶν ὑπεργῶν εἰς τὴν Διεθνήν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἐλέγχου προσόδων καὶ τοῦ ἀνίκοντος εἰς τὸ Κράτος μέρους τῶν εἰσπραξέων τῆς κατασκευασθησομένης σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ἡ δὲ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐλέγχου δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς ἀπὸ 27) 9 καὶ 11) 24 Ἀπριλίου 1900 ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν ἐκ τῶν ἐν λόγῳ πλεονασμάτων νὰ δέτῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὸ ἐκάστοτε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐν λόγῳ δανείου ἀναγκαῖον ποσόν. Τὸ δάνειον ἀνεδέχθη ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἰς τὴν τιμὴν τῶν 90 α)ο καταβληθέντων εἰς τέσσαρας δόσεις, ἦτοι τῇ 15 Μαΐου καὶ 15 Νοεμβρίου 1900 καὶ 15 Μαΐου καὶ 15 Νοεμβρίου 1901 καὶ ἐκράτησε μὲν ἐξ αὐτῶν δι' ἴδιον λογαριασμὸν δραχμὰς 2.225,000 ὀνομαστικῶν κεφαλαίων, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐξεχώρησε πρὸς συμμετόχους ἐν μέρει εἰς τοὺς ἀρχικοὺς ὄρους καὶ ἐν μέρει ἐπὶ προμηθείᾳ. Ὀνομαστικὸν κεφάλαιον δραχμὰς 5,000,000 τοῦ ἐν λόγῳ δανείου ἐκτεθὲν εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν τῇ 11 καὶ 12 Δεκεμβρίου 1900 ὑπερεκαλύφθη.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Σπουδαιότατον ὁμῶς βῆμα προόδου ἐπέτελεσε διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1900 ἀποπεράτωσις τοῦ ἀνακαινισθέντος καὶ κατὰ τὸ πλείστον ἐκ θεμελίων ἀναγεφθέντος νέου καταστήματος τῆς Τραπεζῆς καὶ ἡ ἐν τοῖς γραφείοις ἐγκατάστασις τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῆς.

Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1896, μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Διοικητοῦ κ. Στρέϊτ, εἶχε ληφθῆ ἡ ἀπόφασις πρὸς βελτίωσιν καὶ μεταρρυθμίσιν

τοῦ Καταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς· κατὰ τὸ θέρος δὲ τοῦ 1897 ὁ Διοικητὴς κ. Στρέϊτ ἠσχολήθη εἰς τὴν μελέτην καὶ τὸν καταρτισμὸν σχεδίου πληροῦτος μὲν τὰς ἀπαραιτήτους ἀνάγκας τῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ἐνταυτῷ, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τότε περιστάσεων, ὅσον τὸ δυνατόν οικονομικωτέρου. Ἄλλ' ὁ διορισμὸς τοῦ Διοικητοῦ ὡς Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἐν γένει αἱ σοβαρώταται τῆς Διοικήσεως ἀσχολίαι κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1897 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1898 ἀνάστειλαν τὴν ἐναρξιν τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐν λόγῳ σχεδίου. Ἀναλαβόν ὁμῶς αὐθις τὰ καθήκοντα τοῦ Διοικητοῦ ὁ κ. Στρέϊτ ἐπελήφθη ἀμέσως τοῦ σπουδαιοῦ τούτου ζητήματος, ἀλλ' ἐπὶ εὐρύτερον καὶ πληρεστέρον βάσεων, ἀφοῦ αἱ βελτιωθείσαι οικονομικαὶ περιστάσεις τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, συνεισείψαι τῆς γενομένης κατὰ τὸ 1898 διαρρυθμίσεως τῶν οικονομικῶν τοῦ Κράτους, οὐ μόνον ἐπέτρεπον ἀλλὰ καὶ ἐπέβηλλον τοῦτο ὡς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἀναληφθεισῶν ποικίλων ὑποχρεώσεων.

Ἐκπονηθέντος ἐπομένως ὁλοῦ νέου σχεδίου, ἐγένετο ἐναρξιν τῆς οἰκοδομῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1899. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1900 αἱ ὑπηρεσίαι τῆς Τραπεζῆς ἤρξαντο βαθμιαίως ἐγκαθιστάμεναι ἐν τοῖς γραφείοις τῆς στοᾶς τοῦ νέου Καταστήματος. Καὶ ἔδρασαν ἡ μὲν ποσὸν μείζον τοῦ προϋπολογισθέντος, ἦτοι ἐν συνόλῳ 1.200.000 δραχμῶν περίπου, ἐξ ὧν ὁμῶς περὶ τὰς 300.000 δραχμῶν διὰ ὑδραυλικὰς ἐγκαταστάσεις κατὰ τῆς πυρκαϊᾶς, διὰ τρία νέα χαλύβδινα θησαυροφυλάκια καὶ διὰ κλίβανον καταστροφῆς τραπεζικῶν γραμματίων.

Ἄλλ' εἰς τὰς παρεχομένας εὐκολίας τοῖς συναλλασσομένοις καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ διὰ τοῦ νέου Καταστήματος τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ὀφείλεται ἐν μέρει καὶ ἡ εὐχέρεια, ἣν ἐκτίησεν ἡ Τράπεζα πρὸς ἀναπτύξιν τῶν ἐπὶ τοῦ συναλλάγματος ἐργασιῶν αὐτῆς, συντελοῦσα εἰς τὴν κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀποτροπὴν τῶν ἀποτόμων διακυμάνσεων καὶ τῆς υπερβολικῆς ὑψώσεως τῆς ἐπικαταλλαγῆς. Πράγματι τὸ συναλλάγμα, εὐθύς ὡς ἐξηγητήθη ἡ εἰς χρυσὸν δοθείσα τῇ Κυβερνήσει καὶ τῇ ἀγορᾷ διὰ τοῦ ἠγγυημένου ὑπὸ τῶν Δυνάμεων ἐξωτερικοῦ δανείου συνδρομῆ, ἤρρισε πάλιν νὰ βαίῃ ὑψούμενον. Τὴν ὑψωσιν δὲ παρηκολούθησαν τὰ συνήθως παρομαρτοῦντα ἑτέρα ἀτοπήματα τῶν ἀποτομωτέρων καὶ μεγαλειτέρων διακυμάνσεων καὶ τῆς μείζονος ἐπιερβάσεως τῆς κερδοσκοπίας ἐν τῷ κανονισμῷ τῶν τιμῶν, ὑφισταμένων διαρκεῖς καὶ οὐσιώδεις πολλακίς ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας διακυμάνσεις. Καὶ δὲν πρόκειται μὲν ἐνταῦθα περὶ γενικωτέρας ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος τούτου, ἀλλ' οὐδέως γινώσκει τῆς τῆς ἡμετέρας ἀγορᾶς δύναται ἀμερολήπτως κρινόντων ἀναγνωρίσῃ, ὅτι ἡ ὑψωσις θὰ ἦτο οὐσιωδῶς μεγαλειτέρα καὶ αἱ διακυμάνσεις μᾶλλον ἐπαισθηταὶ ἀνευ τῆς ἀποτελεσματικῆς ἐπιερβάσεως τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, ἣς ἔχουσα διαθεσίμων παρὰ τοῖς ἀνταποκριταῖς αὐτῆς ἐν Ἐθρῶπῃ χρυσὸν καὶ τηροῦσα τὰς θυρίδας αὐτῆς ἀνοικτάς ἐπ' ἀσάνζηταιν συναλλάγματος, συντελέσειεν ἐν τῷ περιορισμῷ ἐντὸς τοῦ δυνατοῦ μέτρον τῶν ἀνωμαλιῶν τούτων.

Ἐνθ' συνάμα ἀνατεθείσης αὐτῇ ὑπὸ τῆς Διεθνούς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐλέγχου τῆς ἐντολῆς πρὸς ἀγορᾶν τοῦ ἀναγκαίου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐξωτερικῶν δανείων συναλλάγματος, αὕτη αὕτη ἡ Τράπεζα, ἦτο ὁ σπουδαιότερος ἀγοραστής, τὴν ἐντολὴν δὲ ταύτην ἐξεπλήρωσεν ἐν τε τῷ συμφέροντι τοῦ Ἐλέγχου καὶ ἀποτρέπουσα συνάμα κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὰς ἐκ τούτου δυναμένας νὰ προκύψωσι διαταραχαί τῆς ἀγορᾶς.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Μετὰ τοῦ ληξαντος ἔτους 1902 δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ δι' ἄλλοι καὶ ἡ πρώτη περίοδος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, κατὰ τὸ ἐξηκονταετὲς διάστημα τῆς ὁποίας ἠγωνίσθη αὕτη εἰς τὴν ἐδραϊώσιν καὶ φήμην αὐτῆς ὡς πιστωτικὸν ἴδρυμα οὐκ ἀνευρωπαϊκῆς ἐκτιμῆσεως, ἣν εἶχεν ἤδη κατακτήσει, ἀλλὰ καὶ ὑπερ τῆς ἐδραϊώσεως αὐτοῦ τούτου τοῦ Κράτους, τοῦ ὁποίου ὑλήρξεν τὸ κυριώτερον θεμέλιον, διὰ τὴν παραίτητον ἀλματικὴν πλῆον ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως καὶ τὴν προπαρασκευῆν εἰς τοὺς μεγάλους ἐθνικοὺς ἀγῶνας εἰς οὓς ἀπεδύθη διὰ τὴν Ἀνάστασιν τῆς ὀλησφυλῆς καὶ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὁρίων, τὰ ὁποῖα οἱ τε μεγαλοῦργοι τοῦ 1821 ἰδρυτὰι καὶ οἱ κατόπιν αὐτῶν ὑπερ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους ἀγωνισθέντες μόνον ἐν ὄνειρος διέβλεπον.

Ἰδρυθεῖσα ἐν μέσῳ εἰρηπίας ἐπάλαυσε μαρτυρικῶτα ἐπὶ ἐξηκονταετίαν ὅλην κατὰ μυρία δυσχερειῶν ὡς ἐν τῇ συντόμῳ ἄλλως ταύτη μελέτῃ ἐξεθέσαμεν.

Μεμνήμερός τις θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ παρατηρήσῃ διεξερχόμενος τοὺς ἰσολογισμοὺς τῆς Τραπεζῆς ὅτι ἐν τισι σημείοις ἐφάνη ὑπεράγαν συντηρητικῆ.

Δὲν πρέπει ἐν ταῦτοις νὰ παρίδωμεν ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἄφ' οὓς ὄρους ἰδρύθη καὶ ἀνεπτύχθη ὄφειλε μετὰ πολὴς προνοίας, ἔστω καὶ ἐπὶ ζημίᾳ αὐτῆς, ἐνίοτε, νὰ τηρῆ ὑπέροχον καὶ ἀκλόνητον τὴν πίστιν αὐτῆς, ὅτι δὲ ἐπεβάλλετο αὐτῇ ἐπίσης ἐν τῷ προορισμῷ αὐτῆς νὰ ἐπισκοπῆ τὸν εὐρύτερον ὁρίζοντα τῶν γενικῶν τῆς χώρας συμφερόντων καὶ τοῦ μέλλοντος. Πειράματα αἱ παρακεκινδυνωμένα ἐνέργειαι δὲν ἐπετρέποντο εἰς ἰδρύματα ἀποτελούντα τὸν ἀρχογονιαῖον λίθον τοῦ οικονομικοῦ βίου τῆς Ἑλλάδος καὶ γενικῶν θεματοθύλακα ἅμα τῶν κεφαλαίων οὐχὶ τῆς Ἑλλάδος

μόνης, αλλά και σύμπαντος του εν τη 'Ανατολή 'Ελληνισμού. Ούτω δε πολιτευομένη ή Τράπεζα και το ίδιο αυτός συμπερόν υπηρετεί ούχι ως πρόσκαιρος κερδοσκοπική επιχείρησις, άλλ' ως μόνιμον και διαρκές εθνικόν ίδρυμα.

Η παρά τη 'Εθν. Τράπεζη συγκέντρωσις των πολλαπλών αυτής εργασιών επεπλήθη ούχι ήττον και εξ ετέρου λόγου. Η κατά περιορισμένον μέτρον μέτρον μόνον δυνατή ανάπτυξις εκάστης των εργασιών τούτων, ως εκ των στενών της χώρας ορίων και της μη επαρκούς εισέτι ανάπτυξεως της εμπορικής και βιομηχανικής αυτής δράσεως και γεωργικής παραγωγής, κατ' ανάγκην θα επέβαλλεν, εν περιπτώσει εξασκήσεως εκάστου κλάδου εργασιών υπό ιδιαιτέρων ιδρυμάτων. Την σύστασιν τοιούτων μετά κεφαλαίου και κύκλου εργασιών περιορισμένων, επομένως ασθενεστερας πιστεως και ευκαθεστέρων εν εποχαίς κρίσεως και εν περιπτώσει ζημιών, αιτίνας συνήθως ως εκ της μη επαρκούς εισέτι θεμελιώσεως και ανάπτυξεως εθνικών όρων της εν 'Ελλάδι οικονομικής δράσεως, άθροαι ένσκήπτουσι επί τινος κλάδου εργασιών εκάστοτε.

Η 'Εθνική Τράπεζα παρέστη άνωχώς μάρτυς εν τῷ μακρῷ αὐτῆς οικονομικῷ βίῳ εἰς διαφόρους ματαιάς απολείρας ἢ οἰκτρὰ ναυάγια τραπεζικῶν ἐπιχειρήσεων, ὧν οὐχί σπανίως ἡ πρόσκαιρος ἀναλαμπὴ ἐκρίθη ὡς μόνιμος ἐπιτυχία.

Ἐπεβάλλετο ἐπομένως ἡ μορφή, ὑπὸ τὴν ὁποίαν συνέστη καὶ ἀνεπτύχθη ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα. Ὑπὸ τὴν μορφήν δὲ ταύτην πολυτίμους παρέσχε τῇ τε χώρα καὶ τῷ Κράτει ὑπηρεσίας καὶ κέρδη οὐχί ἀσήμαντα προσεπορίσατο εἰς τοὺς μετόχους αὐτῆς. Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα ἀνεπλήρωσε τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἐγχωρίου νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ διετήρησεν ἀμείωτον τὴν πίστιν ἐπὶ τῷ τραπεζικῷ αὐτῆς γραμματίῳ. Συνέδραμε δὲ ἐνεργῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς τὴν Κυβέρνησιν ἐν τῇ συντελεσθεῖσῃ τῷ 1883 νομισματικῇ μεταρρυθμίσει, ἧς τὴν ἀνάγκην θερμῶς εἰσηγήθη. Πρὸς τοῦτους ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα συνέτρεξε τὴν νομισματικὴν κυκλοφορίαν διὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς παρεχομένων εὐκολιῶν εἰς τὴν ἀπό τοῦ εἰς τὸπον μεταφορᾶν χρημάτων, ἧτις πολλοὺς κινδύνους καὶ δυσχερείας παρουσίαζεν.

Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα διὰ τῆς ἐργασίας τῶν προεξοφλήσεων συνέδραμε τὸ ἐμποριῶν καὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ τόκου, ἐν γένει δὲ εὐρέως ἀνέπτυξε πάσας τὰς ἐργασίας ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς. Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα συγκεντρώσασα διὰ τῆς πιστεως αὐτῆς σημαντικὰ παρ' ἑαυτῇ κεφάλαια, μεγάλως συνετέλεσε διὰ τῶν ἐνυποθήκων αὐτῆς χορηγήσεων εἰς τὴν αὐξήσιν καὶ επέκτασιν τοῦ κτηματικοῦ πλοῦτος τῆς χώρας.

Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα ἐυστήρησε πᾶσαν ἐπιχείρησιν δυναμένην νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν οικονομικὴν τῆς χώρας παραγωγήν καὶ τὴν ἐν γένει πρὸσδον αὐτῆς. Ἰδίως δὲ ἐξέχει ἡ ὑποστηρίξει, ἣν παρέσχεν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, ὧν σκοπὸς ὑπῆρξεν ἡ ἀνάπτυξις τῆς συγκοινωνίας.

Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα ὑπῆρξεν ὁ χορηγὸς τῶν πρὸς τοὺς Δήμους καὶ Ἀμεινικὰς Ἐπιτροπὰς χρηματικῶν μέσων, εἰς ἃ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ὀφείλεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν μεγάλων λιμενικῶν καὶ δημοτικῶν ὡς καὶ ἐτέρων ἔργων κοινῆς ὠφελείας.

Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα, θεματοφύλαξ καὶ διαχειριστὴς πολλῶν κληροδοτημάτων καὶ ἐτέρων παρ' αὐτῇ καταθέσεων προωρισμένων εἰς κοινωφελεῖς ἢ ἐθνικοὺς σκοποὺς, συνετέλεσεν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἔκτος τῆς 'Ελλάδος 'Ελληνισμού.

Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα ἐβοήθησε τὴν γεωργίαν διὰ προσωπικῶν πρὸς τοὺς γεωργοὺς χορηγήσεων, λύσασα κατὰ μέγα μέρος τὸ δυσχερές πρόβλημα τῆς γεωργικῆς πιστεως.

Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα εἰργάσθη πρὸς ἀνάπτυξιν παρ' ἡμῖν τοῦ πνεύματος συνεταιρισμοῦ καὶ ἐνίσχυσε διὰ τῆς πιστεως αὐτῆς τὰς ἐγχωρίου ἀνωνύμου 'Εταιρίας διὰ τῆς εἰς ταύτας συμμετοχῆς.

Ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα διὰ τοῦ ταμειουρίου αὐτῆς συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν παρ' ἡμῖν τοῦ πνεύματος ἀποταμιεύσεως.

Καὶ αὐτὰ μὲν αἱ ὑπηρεσίαι, αἷς, ὡς εἶδομεν, πρὸς τὴν χώραν παρέσχε καὶ παρέχει ἡ 'Εθνικὴ Τράπεζα, οὐχὶ δὲ ἐλάσσονες αἱ πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἐν τε ὁμαλαῖς ἰδίως ὁμοῖς ἐν κρίσιμους περιστάσεσι. Μηδέποτε διατάσασα μετὰ κρίσεως εὐκρινείας νὰ ὑποβάλλῃ τῇ Κυβερνήσει τὰς γνώμας αὐτῆς περὶ τῶν γενικῶν τῆς χώρας οικονομικῶν συμφερόντων, σδδέποτε ἀπ' ἑτέρου ἠρηθῆ πάσαις ταῖς ἐκάστοτε Κυβερνήσει τὴν συνδρομὴν αὐτῆς, ἔκ τοῦ ταμείου δὲ αὐτῆς ἠντλήσε τὸ Κράτος ἐν κρίσιμους περιστάσεσι καὶ τῇ συνδρομῇ τῆς πιστεως τοῦ τραπεζικοῦ αὐτῆς γραμματίου ἠσυνήθη νὰ ἀντιμετωπίσῃ ταύτας.

Θαυμαστὴ δὲ ἐν γένει ὑπῆρξεν ἡ ἀτοχή, ἣν ἐπεδείξατο ἡ Τράπεζα κατὰ τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας κρίσεις, αἰτίνας συνεκλόνησαν τὴν 'Ελλάδα ἀπ' ἧς ἰδρύθη τὸ Τραπεζικόν καὶ 'Εθνικόν τοῦτο ἴδρυμα. Μετὰ τὴν δευτέραν δὲ ἐθνικὴν κρίσιν τοῦ 1897, ἐνισχυθεῖσα, ὡς πρῶτον αὐτῆς μέλημα ἐθεώρησε νὰ συντελέσῃ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν εργασιῶν αὐτῆς καὶ τῶν πολλαπλῶν παρεχομένων εἰς τοὺς συναλλασσομένους εὐκολιῶν, ὅπως κατὰ πρῶτον λόγον ἡ ἐνίσχυσις αὐτῆς χρησιμεύσῃ πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν.

Ἐν τοιαύτῃ εὐρείᾳ δράσει κλείσασα ἡ Τράπεζα τὴν πρώτην αὐτῆς περιόδον, ἀληθῆς ἤδη οικονομικὸς κολοσσὸς ἐμπνέων τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸ μέγα αὐτῆς ἔργον, αἶμα δὲ τὴν ἀπεριοριστὸν ἐκτίμησιν καὶ τὴν ἀπόλυτον πεποίθησιν ἐπὶ τὸ μέλλον, εἰσῆρξεν ἀπροσκόπως εἰς τὴν ἀλματικὴν ἐξέλιξιν, ἐξ ἧς προβάλλει σήμερον ὁ παγκοσμίῳ πλέον κύριος οικονομικὸς παράγων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ στηρίζεται ἀσφαλῶς τὸ Κράτος, αἶμα δὲ νὰ υπερηφανεύηται καὶ αὐτὸ καὶ ὁλοκληρὸς ἡ Φυλὴ.

Πρὶν ὁμοῦ ἐπιληφθῶμεν τῆς μελέτης τῶν κατὰ τὴν Β' περιόδον ὡς εἴπομεν εργασιῶν τῆς Τραπεζῆς, δὲν θεωροῦμεν παρελθόν, ὡς συντομωτέραν ἐνδείξιν τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως τῆς Τραπεζῆς, ἢ ἀκραθέσωμεν ἐνταῦθα τὰς κατωτέρω σημειώσεως συγκριτικὰς ἀπὸ δεκαετίας εἰς δεκαετίαν τῆς αὐξήσεως τῶν εργασιῶν ἐκάστου κλάδου.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΕΜΦΑΙΝΩΝ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ

Κίνησις λογαριασμοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ εἰς τὸ τέλος ἐκάστης δεκαετίας.—1842 - 1901

| Ἔν ἔτει | 1842. | Δραχ. | 6.951 |
|---------|-------|-------|-----------|
| » | 1850. | » | 153.096 |
| » | 1860. | » | 435.000 |
| » | 1870. | » | 2.700.060 |
| » | 1880. | » | 3,214.286 |
| » | 1890. | » | 4,000.000 |
| » | 1900. | » | 4,000.000 |

ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ

Κίνησις λογαριασμοῦ ἐκτάκτου ἀποθεματικοῦ εἰς τὸ τέλος ἐκάστης δεκαετίας.—1862 - 1901

| Ἔν ἔτει | 1862. | Δραχ. | 1,112.004 |
|---------|-------|-------|------------|
| » | 1870. | » | 3,804.762 |
| » | 1880. | » | 8,062.500 |
| » | 1890. | » | 10,848.220 |
| » | 1900. | » | 9,500.000 |

ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΙΣ

Κίνησις λογαριασμοῦ προεξοφλήσεων ἐμπορικῶν εἰς τὸ τέλος ἐκάστης δεκαετίας.—1842 - 1901

| Ἔν ἔτει | 1842. | Δραχ. | 642.712 |
|---------|-------|-------|------------|
| » | 1850. | » | 1,280.741 |
| » | 1860. | » | 3,689.844 |
| » | 1870. | » | 10,741.772 |
| » | 1880. | » | 15,088.898 |
| » | 1890. | » | 9,081.647 |
| » | 1900. | » | 17,590.918 |

ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΙΣ

Σύνολον τῶν ἐντὸς ἐκάστης δεκαετίας 1842 - 1901 ἐμπορικῶν προεξοφλήσεων πρὸς γεωργοκτηματίας

| Ἔν ἔτει | 1842. | Δραχ. | 3,318.599 |
|---------|-------|-------|-------------|
| » | 1850. | » | 17,860.600 |
| » | 1860. | » | 21,109.565 |
| » | 1870. | » | 57,067.464 |
| » | 1880. | » | 105,955.377 |
| » | 1890. | » | 92,536.894 |
| » | 1900. | » | |



ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΔΟΣ

ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΠΙ ΕΝΕΧΥΡΩ

Κίνησις λογαριασμού ανοικτών λογαριασμών επί ενεχύρω
εις τὸ τέλος ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1842-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|------------|
| Ἐν ἔτει 1842 | |
| » » 1850 | 1.139.207 |
| » » 1860 | 1.856.406 |
| » » 1870 | 1.750.833 |
| » » 1880 | 1.445.102 |
| » » 1890 | 5.581.182 |
| » » 1900 | 30.133.006 |

ΔΑΝΕΙΑ ΕΠΙ ΥΠΟΘΗΚΗ

Κίνησις λογαριασμοῦ Δανείων ἀπλῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ εἰς τὸ
τέλος ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1859-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|------------|
| Ἐν ἔτει 1859 | 678.781 |
| » » 1870 | 6.608.908 |
| » » 1880 | 24.785.004 |
| » » 1890 | 39.387.735 |
| » » 1900 | 39.426.987 |

ΧΡΕΩΛΥΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΕΠΙ ΥΠΟΘΗΚΗ

Κίνησις λογαριασμοῦ Χρεωλυτικῶν Δανείων ἐπὶ ὑποθήκῃ
εἰς τὸ τέλος ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1842-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|-----------|
| Ἐν ἔτει 1842 | 2.923.216 |
| » » 1850 | 2.089.105 |
| » » 1860 | 233.787 |
| » » 1870 | 2.461.567 |
| » » 1880 | 436.649 |
| » » 1890 | 203.770 |
| » » 1900 | 2.396.111 |

ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΠΙ ΥΠΟΘΗΚΗ

Κίνησις Ἀνοικτῶν Λογαριασμῶν ἐπὶ ὑποθήκῃ εἰς τὸ
τέλος ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1842-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|------------|
| Ἐν ἔτει 1842 | |
| » » 1850 | 1.195.731 |
| » » 1860 | 5.337.036 |
| » » 1870 | 13.260.358 |
| » » 1880 | 9.443.264 |
| » » 1890 | 5.533.593 |
| » » 1900 | 2.880.224 |

ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΥΣ, ΛΙΜΕΝΑΣ ΚΑΠ.

Κίνησις λογαριασμοῦ Δανείων πρὸς Δήμους, Λιμένας
καὶ ἕτερα Νομικὰ πρόσωπα δημοσίας τάξεως εἰς τὸ
τέλος ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1881-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|------------|
| Ἐν ἔτει 1881 | 3.853.460 |
| » » 1890 | 24.802.432 |

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣ ΚΑΙ ΚΤΗΜΑΤΙΑΣ

Κίνησις λογαριασμοῦ τῶν χορηγήσεων πρὸς γεωργούς
καὶ κτηματίας κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους
ἀπὸ τοῦ 1866-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|-----------|
| Ἐν ἔτει 1866 | 1.427.036 |
| » » 1870 | 1.669.221 |
| » » 1880 | 9.187.143 |

ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Κίνησις λογαριασμοῦ «Μετοχαὶ ἐγχωρίων Ἐταιριῶν»
εἰς τὸ τέλος ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1857-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|-----------|
| Ἐν ἔτει 1857 | 98.214 |
| » » 1860 | 599.018 |
| » » 1870 | 269.839 |
| » » 1880 | 273.871 |
| » » 1890 | 1.530.341 |
| » » 1900 | 2.858.011 |

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Κίνησις τοῦ λογαριασμοῦ τῶν Ἐντόκων Καταθέσεων
(περιλαμβανομένου τοῦ λαχειοφύρου δανείου τῆς
δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1843-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|-------------|
| Ἐν ἔτει 1850 | 1.057.449 |
| » » 1860 | 6.430.044 |
| » » 1870 | 13.280.148 |
| » » 1880 | 38.299.282 |
| » » 1890 | 101.274.037 |
| » » 1900 | 94.731.034 |

ΑΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Κίνησις λογαριασμοῦ Ἀτόκων Καταθέσεων εἰς τὸ
τέλος ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1844-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|------------|
| Ἐν ἔτει 1850 | 16.781 |
| » » 1860 | 484.051 |
| » » 1870 | 2.310.452 |
| » » 1880 | 4.692.841 |
| » » 1890 | 25.510.034 |
| » » 1900 | 13.578.668 |

ΔΑΝΕΙΑ ΕΠΙ ΕΝΕΧΥΡΩ

Κίνησις λογαριασμοῦ Δανείων ἐπὶ ενεχύρω εἰς τὸ τέλος
ἐκάστης δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1842-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|-----------|
| Ἐν ἔτει 1842 | 3.701 |
| » » 1850 | 8.192 |
| » » 1860 | 93.886 |
| » » 1870 | 65.442 |
| » » 1880 | 386.249 |
| » » 1890 | 469.863 |
| » » 1900 | 3.039.552 |

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

Κίνησις λογαριασμοῦ Ταμιευτηρίου εἰς τέλος ἐκάστης
δεκαετίας τῶν ἐτῶν 1842-1901

| Ἔτος | Δραχ. |
|--------------|-----------|
| Ἐν ἔτει 1842 | 209.567 |
| » » 1850 | 459.813 |
| » » 1870 | 405.709 |
| » » 1880 | 544.449 |
| » » 1890 | 1.198.936 |
| » » 1900 | 2.496.382 |





ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΥΤΑΞΙΑΣ

Ἐγεννήθη ἐν Δαδίῳ τῷ 1845. Τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του διήνυσε ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ καὶ εἶτα ἀπῆλθεν εἰς Γερμανίαν, ἐνθα ἐσπούδασε τὰ Νομικά, ἀσχοληθεὶς εἰδικώτερον περὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον.

Ἐπανελθὼν ἐκ Γερμανίας ἐδημοσίευσε τὸ πρῶτον μέρος τῆς πραγματείας του «Περὶ Ἱερατικῆς ἐξουσίας». Τῷ 1872 διορίσθη πρωτοδίκης ἐν Ἀθήναις, τῷ δὲ 1880 καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου. Τῷ 1898 ἐξελέγη ὑποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἐξηκολούθησεν ὅμως διδάσκων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Βαλαωρίτου τῷ 1914 ἐξελέγη Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, παραμείνας ἐπὶ βραχὺ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο. Διορισθεὶς εἶτα μέλος τῆς ἐπὶ τῆς συντάξεως τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος ἐπιτροπῆς, ἀνέλαβεν αὐτὸς καὶ ἤγαγεν εἰς πέρας τὰς Γενικὰς Ἀρχὰς καὶ τὸ Ἐνοχικὸν Δίκαιον.

Τελευταῖον ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἡ σύνταξις σχεδίου μεταρρυθμιζόντος τὴν ἐν ἰσχύϊ Πολιτικὴν Δικονομίαν.





ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΪΜΗΣ

Διοικητής τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Πλήρεις βιογραφικαὶ σημειώσεις τοῦ ἀνδρός, δὲν εἶνε δυνατὸν βεβαίως νὰ παρατεθῶσιν ἀπὸ τῆς σελίδος ταύτης. Διότι ὁ βίος του ἀποτελεῖ ἱστορίαν, ἢ καλλίτερον μακρὸν κεφάλαιον τῆς Ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Πολιτευτὴς ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ διαπρεπεστέρων, ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ Ὑπουργὸς ἐπανειλημμένως τῶν ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Ἀηλιγιάννην Κυβερνήσεων, διεκρίθη πάντοτε διὰ τὴν γοησιμότητα τοῦ ἤθους, τὴν συντηρητικότητα τῶν ἀρχῶν καὶ τὴν πολιτικὴν περίνοιαν. Ὅσάκις αἱ πολιτικαὶ κρίσεις ἐν Ἑλλάδι, ἀπήτησαν ἀνδρα νουνεχῆ καὶ συνετόν, ὅστις μὲ στερεὰν τὴν χεῖρα ν' ἀναλάβῃ τὸ πηδάλιον τοῦ χειμαζομένου πολιτειακοῦ σκάφους καὶ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὸ εἰς τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἡρεμίαν, ὡς τοιοῦτος ὑπεδείχθη καὶ ἀνεδίχθη ὁ Ἀλέξανδρος Ζαΐμης, παρασχὼν οὕτως εἰς τὴν Ἑλλάδα, πολυτίμους ὅσον καὶ ἀπείρους ὑπηρεσίας, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσῃ εὐρύτατα ἡ ἱστορία τοῦ ἀπὸ πεντηκονταετίας πολιτικοῦ βίου τῆς Ἑλλάδος.

Πολιτικῶς, ἱστορικῶς, κοινωνικῶς λευκὸς ὁ κ. Ζαΐμης, ὑπηρετήσας τῆς Ἑλλάδος ὅπου ἀν' ἐκλήθη, ἐπανειλημμένως Πρωθυπουργὸς καὶ Ὑπάτος Ἀρμοστής ἐν Κρήτῃ, διεκρίθη κυρίως διὰ τὴν ιδεώδη μετριοφροσύνην, ἣτις ἐχαρακτήρισεν αὐτὸν καθ' ὅλον τὸν μακρὸν πολιτικὸν του βίον. Τὸ «λάτρε βιώσας», οὐδέποτε ἐφηρομόσθη ιδεωδέστερον καὶ μέχρι σημείου, ὥστε νὰ χαρακτηρισθῆ πολλὰκις ὡς ἐλάττωμα. Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐξελέγη κατὰ τὸ 1914, ἀπεχώρησε κατὰ Ἰανουάριον 1921, παρασχὼν εἰς τὸ ἔθνικόν ἴδρυμα τὴν αἴγλην τοῦ ὀνόματός του καὶ τὴν ἐκπροσώπησιν τῆς τιμῆς, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σωφροσύνης, αἵτινες πάντοτε διέκριναν τὸν ἀνδρα κατὰ τὸν μακρὸν αὐτοῦ βίον.



ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β.

1901-1921



Ἡ ἐπισημὴ τελετὴ γενομένη ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆ 27ῃ Μαρτίου 1920 Ἑλλάς, ἡ ἐκπροσωπούμενη ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης, τῶν Ὑπουργῶν, ὄλων τῶν ἐπισημῶν ἀρχῶν ὡς καὶ τῶν ἐπιφανεστέρων τῆς πρωτεύουσας προσωπικοτήτων, ἐξεδήλωσε τὴν ἐδνωμοσύνην καὶ τὸν θαυμασμόν αὐτῆς πρὸς τὸ Ἐθνικὸν τοῦτο ἴδρυμα, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως ἐξηκονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ.

Ἐγγράμων ἡ Ἑλλάς, διὰ τῶν ἐπισημοτέρων αὐτῆς ἀντιπροσώπων προσήλθε νὰ ἐκδηλώσῃ οὐ μόνον τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔθνους σύμπαντος τὸ ἀμέριστον καὶ θερμώτατον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ ἰδρύματος, ὡς οὐδέποτε ἐπεζητήσε συμφέροντα μὴ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ τῆς Πολιτείας καὶ κοινωνίας ἐξετέλησε πλήρως τὰ πρὸς αὐτὰς καθήκοντα καὶ κατώρθωσε, πολλοῖον κατὰ μερίαν ἐκείναις δυσχερείων, νὰ ἀποκτήσῃ ἀπερίριστον οἰκονομικὴν πίστιν καὶ ἠθικὴν ἐμπιστοσύνην ἐν τε τῷ ἔσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ.

Ἐν τῇ ἐπίσημῃ ἐκείνῃ συγκεντρώσει, γενομένη κατὰ τὴν δευτέραν συνεδρίασιν τῆς Ἐθνικῆς τῶν Μετόχων Συνελεύσεως, ὁ μὲν Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξ ὀνόματος τοῦ Κράτους ἐξεδήλωσε δι' ἐκφράσεων λίαν τιμητικῶν τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Πολιτείας, ὁ χροροστατῶν Ἱεράρχης ἠχλήθη ὑπὲρ τοῦ ἰδρύματος, ὁ δὲ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως, ἐν συντόμῳ ἱστορικῇ ἀνασκοπῇ περὶ τοῦ ἔργου τῆς Τραπεζῆς, ἐξέφρασε τὴν αἰτίον ἐδνωμοσύνην τῆς χώρας πρὸς τὸν φιλέλληνα ἰδρυτὴν Ἐυάγγελον καὶ τοὺς χρηματιστὰς διοικητὰς τῆς Τραπεζῆς, διὰ τὴν ἀσφύρα διαίκασι τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Ὁ Διοικητὴς τῆς τραπεζῆς λαβὼν τὸν λόγον νῦναρίστηεν ἐξ ὀνόματος τῆς Τραπεζῆς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα, τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ ὄλους τοὺς παραστάτας καὶ ἀνεκοίνωσεν δι' ἐλήθησαν ἀναχαρητήρια ψηφίσματα ἐξ ὄλων τῶν Δῆμων τοῦ Κράτους, ἐξ ὄλων τῶν Ἐμπορικῶν Συλλόγων καὶ ὑπερδισχίλια τηλεγραφήματα βιομηχάνων, ἐμπόρων καὶ κτηματιῶν τοῦ ἔσωτερικοῦ. Ἐκ τῶν ἐξωτερικοῦ δὲ διεβίβασαν τὰ ἀναχαρητήρια αὐτῶν ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, ὁ Ἀρχικαγκελάριος τῆς Γερμανίας, ὄλοι αἱ Προνομιόχοι ἐκδοικαὶ Τράπεζαι τῆς Ἑυρώπης, ἐξ ὧν καὶ ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας ἀπέστειλε τὸ ἐπὶ τῇ ἑκατανταετηρίδι αὐτῆς ἐκδοθὲν μετὰλλιον μετ' εἰδικῆς ἐπ' αὐτοῦ ἐγκεχαραγμένης ἀφιερώσεως. Ἀναχαρητήρια ἐπίσης τηλεγραφήματα ἀπέστειλαν οἱ ἐπιζῶντες ἀπόγονοι τοῦ ἀειμνήστου Ἐυάγγελου, ἡ Τράπεζα Ρότσιλδ Λονδίνου, πλείστα Τράπεζαι τῆς Ἑυρώπης, πλείστοι εὑαγεῖς οἰκοὶ καὶ κοινότητες ἐκ πάσης γωνίας τοῦ κόσμου, ὄλου ὑπάρχουσιν ὁμοσθηεῖς ἡμῶν.

Ἐπὶ τὰς γενικὰς ταύτας ἐκφράσεις ἐθνικῆς ἐδνωμοσύνης καὶ τὰς εὐχὰς Ἑλλήνων καὶ ξένων ἐσήλθεν ἡ Τράπεζα εἰς τὴν δευτέραν αὐτῆς περιόδον, καθ' ἣν, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ, ἀκλόνητος πλέον καὶ σεβαστὴ ἐχώρησεν ἐπὶ τὸν μέγαν καὶ ἐθνικὸν αὐτῆς προορισμόν.

Καὶ πρόγεται, ὡς τὸ ἔτος 1902 οὕτω καὶ τὸ 1903 καὶ ἐφεξῆς ἐσημειώθη ὁμαλὴ πλέον πρόοδος καὶ αὔξησις εἰς ὄλους τοὺς κλάδους τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς. Ὁ ἀπολογισμὸς αὐτῆς παρουσιάζει αὔξησιν τῶν διαφόρων κονδυλίων τῆς Τραπεζῆς κατὰ πολὺ ὑπερέραν τῆς πρὸς τὰ προηγούμενα ἔτη ἀναλογίας. Ἀξιοπαρατήρητον ἰδίᾳ διαφορὰν παρουσιάζει τὸ κονδύλιον τῶν ἐξωτερικῶν λισμῶν, ἐν τῷ ὁποίῳ παρουσιάζεται κίνησις ἀντιτέρα κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1903 ἐκ 17 περικοπῶν ἑκατομυρίων, κατὰ δὲ τὸ 1904 ἐξ ἑκατὸν εἰκοσι πέντε ὄλων ἑκατομυρίων. Τὸ κονδύλιον δηλονότι τῶν ἐξωτερικῶν λισμῶν παρουσιάζει τὸ 1904 ποσὰ δρχ. 489,284,303 ἐνῶ πρὸ ἐξαετίας μόλις ἐσημειοῦτο εἰς δρχ. 48,500,000.

Τονίζομεν εἰδικῶς τὸ σημεῖον τοῦτο πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἐντόνων προσπαθειῶν τῆς Τραπεζῆς νὰ ἀνακόψῃ καὶ περιορίσῃ τὴν ὑπερτίμησιν τοῦ συναλλάγματος καὶ τὰς τῶσον ἐπιζημίους διακυμάνσεις αὐτοῦ, κρατούσα τὴν δυνατὴν ἰσορροσίαν καὶ διευκολύνουσα νῦν βαθμιαίαν ὑποτίμησιν διὰ τῆς προθύμου πάντοτε παροχῆς τοιοῦτον ἐκ τῶν θυρίδων τῆς. Διὰ τοιοῦτον τρόπον καὶ σοφῆς διαχειρίσεως κατώρθωσεν ἡ Τράπεζα ἐπὶ γενικῇ ὄφελει νὰ ὠθήσῃ βαθμιαίως τὸ συναλλάγμα πρὸς τὸ ἀριον τὸ ὁποῖον προσήγγισεν τοῦτο κατὰ τὸ 1907, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

Παραλλήλως ὄμως πρὸς τὴν πρόοδον ταύτην δὲν ἔλειπε καὶ ἡ φροντίς περὶ συλλογῆς καὶ καθαρῆς διαφόρων ἐκκερμῶν ἀπατήσεων, τὰς ὁποίας ἐκληροδότησε καὶ ἡ γενικὴ τῶν προηγουμένων ἐτῶν οἰκονομικὴ δίνη, ἀλλὰ καὶ ἡ συγχώνεσις τῆς Τραπεζῆς

Ἡπειροθεσσαλίας. Συνέπεια τῆς φροντίδος ταύτης εἶναι καὶ ἡ παρατηρούμενη ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τοῦ 1903 αὔξησις τῶν κτημάτων τῆς Τραπεζῆς προελθούσα ἐκ τῆς κατακυρώσεως διαφορῶν κτημάτων ὁ εἰρητῶν.

ΠΑΡΑΤΑΞΙΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Σπουδαιότατον διὰ τὴν Τράπεζαν γεγονός ὑπῆρξε κατὰ τὸ 1903 ἡ οὐ αἰεὶ συμβάσεως τῆς 28 Φεβρουαρίου 1903 μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, κυρωθείσης διὰ τοῦ Νόμου τῆς 17 Μαρτίου 1903, διὰ τῆς ὁποίας συνωμογήθη 1) παράταξις τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1916 μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1930 ἢ τοῖ ἐπὶ δεκατέσσαρα ἔτη καὶ 2) ἡ ἐπέκτασις τοῦ προνομίου καὶ εἰς τὰς νήσους τοῦ Ἰονίου ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1920, ὅ εἰ λήγει τὸ προνομιον τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς, τοῦ μέχρι 1930 ἐπίσης. Ὁ ὡ καθορίζεται ἀπὸ τοῦ 1920 ἡ καθιέρωσις ἐνιαίας κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα μόνον διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Ἐν τῷ νόμῳ τῷ κτηροῦτι τὴν σύμβασιν ταύτην ἐγένετο μείωσις ἐν τῷ ἔλλογῳ περὶ ἀποδοχῆς συμβάσεως ἐάν ἦθελε ὑπογραφῆ τοιαυτὴ πρὸς συγχώνευσιν μερικὴν ἢ ὀλικὴν τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνιαίας κυκλοφορίας Τραπεζογραμμάτων καὶ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ προνομίου τῆς Ἰονικῆς. Καὶ εἴχε μὲν συνωμολογηθῆ τῷ ὄντι τοιαυτὴ σύμβασις μετὰ τῆς ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν Μετόχων αὐτῆς καὶ οὕτω ἡ ρηθεῖσα σύμβασις δὲν ἐτέθη ἐν ἰσχύϊ.

Διὰ τοῦ 2ου ἀρθρου τῆς περὶ ἀναγεώσεως τοῦ προνομίου συμβάσεως ὀρίζεται δι' ἐάν καὶ ἐφ' ὅσον ἐξακολουθῆ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία ὁ ἀνώτατος ὄρος κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀξίανται κατὰ 7.000.000, ἢ το ποσὸν ἴσον ἐκείνῳ εἰς ὃ ἀνέρχεται τὸ δικαίωμα κυκλοφορίας τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς. Ἀπὸ δὲ τῆς λήξεως τοῦ προνομίου τῆς Ἰονικῆς ἢ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἀποδέχεται πάσας αὐτῆς τὰς ὑποχρεώσεις καὶ ἰδίως τὰς περὶ χορηγήσεως εἰς γεωργίας καὶ κτηματίας δανείων μέχρι τῆς λήξεως τοῦ προνομίου τῆς Ἐθνικῆς.

Ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς κυρώσεως τῆς συμβάσεως ἡ Ἐθνικὴ ὑπεχρέωθη νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐξ ὑποκαταστάματα εἰς τὰς Ἰονίους νήσους καὶ ἐξ ἐπίσης ὑποκαταστάματα εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τοῦ ἀρθρου 4 ὀρίζετο δι' ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1905 ὁ τόκος τῶν γεωργοκτηματικῶν χορηγήσεων ὑποβιβάζεται εἰς 6 ὄλο καὶ εἰς 20 000.000 τὸ κατὰ τὴν 30 Ἰουνίου ἐκείνου ἔτους διατιθέμενον εἰς γεωργοκτηματικὰς ἐπιχειρήσεις πρὸς ὄλο. Ἐπίσης ὑπεβιβάσθη ὁ τόκος τῶν ἐνυποθήκων δανείων εἰς τὰ 6 ὄλο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀφ' ἣς ὄρχεται ἡ παράταξις τοῦ προνομίου αὐτῆς. Διὰ τοῦ ἀρθρου 5 τῆς συμβάσεως ἡ Τράπεζα ὑποχρεοῦται νὰ χορηγῇ εἰς τὸ Δημόσιον καθ' ἑξαμηνίαν εἴκοσι ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῆς ὄφελείας τῆς προκυκλούσης ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν Τραπεζογραμμάτων, καθωρίζετο δὲ λεπτομερῶς καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐξουρέσεως καὶ τὸ καθορισμὸς τοῦ ποσοῦ τῆς ὄφελείας ταύτης. Ἐν τῇ συμβάσει καθωρίζετο ἐπίσης ὁ τρόπος καὶ αἱ προθεσμιαὶ ἀποσώμεναι διὰ τὴν παρουσίαν τῶν γραμματίων πρὸς ἀνταλλαγὴν, ὄσας ἢ Τράπεζα καλεῖ τὸ κοινὸν πρὸς ὄλο.

ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

Διαρκούντος τοῦ ἔτους 1903 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα μετέσχε τοῦ πρὸς τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν δανείου ἐκ δραχμῶν 5,500,000 χορηγήσασα 3,500,000 δραχμὰς. Τὸ δάνειον τοῦτο συνωμολογηθῆ νὰ παρασχεθῶσιν εἰς τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν τὰ μέσα ὄσως ἀνταποκριθῆ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, ταῖνοντα εἰς ἀνακούφισιν τῶν πληθυσμῶν τῶν σταφιδοπαραγωγῶν ἐπαρχιῶν τὰς ὁποίας ἐμάστιζεν ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην προκύψασα σταφιδικὴ κρίσις ἐκ τῆς ὑπερπαραγωγῆς τοῦ σταφιδοκάκρου. Ἡ Σταφιδικὴ Τράπεζα εἶχεν ἰδρυθῆ διὰ νόμον τοῦ Κράτους πρὸς εἰσπραξίαν ὀρισμένου ποσοῦ τοῦ καρποῦ, καταβαλλομένου ὡς φόρου εἰς εἶδος ὑπὸ τῶν παραγωγῶν κατὰ τὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγωγήν τοῦ σταφιδοκάκρου.

Ἡ Κυβερνήσις ἐξήτησε παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὴν συμμετοχὴν αὐτῆς εἰς τὸ ἀν' λόγῳ δάνειον πρὸς τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν, ὄπως προβῆ αὐτῇ εἰς ἀγορὰν σταφίδος ἐκ τῆς ἐσοδείας τοῦ 1903 πρὸς μεταπώλησιν καὶ χρῆσιν τῆς ἐγγυητοῦ βιομηχανίας. Ἐκτὸς τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως τοῦ Κράτους διὰ τὸ δάνειον τοῦτο ἡ Ἐθνικὴ ἔλαβεν ὡς ἐνέχυρον 1) τὸν διὰ τῶν χρημάτων τοῦ δανείου καὶ διὰ τῶν κεφαλαίων τῆς Σταφιδικῆς ἀγορασθέντα σταφιδοκάκρον. 2) Τὴν λόγῳ παρακρατήματος (φόρον εἰς εἶδος) παραλαμβανόμενον ὑπὸ τῆς Σταφιδικῆς Τραπεζῆς καρπὸν. Εἰς τὴν συναφθεῖσαν λοιπὸν περὶ τοῦ δανείου σύμβασιν μετὰ τῆς Σταφιδικῆς Τραπεζῆς μετέσχε καὶ τὸ Δημόσιον. Συγχρόνως ὄμως ἡ Σταφιδικὴ κατώρθωσε νὰ προπωλήσῃ ὄλον τὸ ποσὸν τοῦ καρποῦ εἰς ὄμάδα βιομηχάνων καταγεγραμμένων μιστέλων καὶ κωνιάκ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἤρξατο σοβαρῶτέρα σκέψις καὶ συνεννόησις περὶ συμπήξεως εἰδικῆς δανειτικῆς Τραπεζῆς μετὰ συνδιασμοῦ διαρκείας ἐτῶν τινῶν, καθ' ὃν ὄμως νὰ λείψῃ ἡ ἐγγυήσις τοῦ Κρά-



τους, η δὲ Τράπεζα αὐτὴ ν'ἀπασχοληθῆ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν βιομηχανικῶν ἐκ σταφίδος προϊόντων εἰς τὸ ἐξωτερικόν καὶ ἐλάττωσιν τῆς ἐξαγωγῆς δι' ἐπιτοκίας καταναλώσεως τῆς σταφίδος εἰς διαφόρους χρήσεις. Ἐκτὸς δὲ τῆς σημαντικῆς ταύτης συμβολῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ ἐν λόγῳ δάνειον ἐν τῷ ἰσολογισμῷ αὐτῆς τοῦ ἔτους 1903 ἀναγράφεται μεταξύ τῶν ἀγορατικῶν δανείων καὶ 1 165 464 δραχμαὶ δοθεῖσαι μόνον ἐπὶ σταφιδυμέλων.

Δυστυχῶς ἡ κρίσις τῆς σταφίδος ἐξηκολούθησε καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος, αἱ καθυστερήσεις δὲ τῶν χρεωλυσιῶν καὶ τῶν τόκων τῶν δανείων τούτων ηὔξηθησαν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἡ σχετικὴ μερὶς τῆς Τραπεζῆς σημειοῦται ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τῆς 31 Δεβρίου τοῦ 1905 εἰς δεκά αἰ πλέον ἑκατομμύρια εἰς τὸν κλάδον τῶν ἀγορατικῶν δανείων. Παρὰ τὰς καθυστερήσεις ἐν τούτοις ταύταις, ἡ Τράπεζα, ἀντιλαμβάνομένη ὅτι αὐταὶ ὠφείλοντο εὐχί εἰς τὴν παθητικὴν κατάστασιν αὐτῶν ἀλλ' εἰς τὴν κρατοῦσαν κρίσιν, ἀπέφυγε τὴν κατάθλιψιν τῶν ὀφειλετῶν καὶ τὴν ἐπιδίωξιν ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων, ἀναγγαρίζουσα οὕτως ἐν τῷ γενικωτέρῳ συμφέροντι καὶ τῷ προορισμῷ ἄλλως τε αὐτῆς ὄφειλε γὰρ προσαρμόζεσθαι πρὸς τὰς περιστάσεις καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν παρουσιαζομένας ἐκάστοτε ἀνάγκας.

Αἱ προστάθαι ἄλλως τε, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, καὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Τραπεζῆς, αἱ τείνουσαι εἰς ἐξεύρεσιν σωτηρίου τινὸς συνδυασμοῦ δὲν ἔκανσαν, μέχρις οὗ τὸ 1905 ἰδρῦθη τῇ σθεναρᾷ καὶ σημαντικῇ συμπράξει τῆς Ἐθνικῆς ἢ Προνομιοῦχος Ἐταιρίας πρὸς προσασίαν τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐμπορίας τῆς σταφίδος.

Εἰς τὴν ἰδρῦσιν τῆς Ἐταιρίας ταύτης ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα μετέσχευε ἀναλαβούσα 8000 μτοχάς, ἀξίως δύο ἑκατομμυρίων ἐξοκτουτισσάφων χιλιάδων.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΙΑΡΤΣΙΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Τὸ ἔτος 1904 ὑπῆρξεν οὐ μόνον γόνιμον εἰς ἐπαύξεισιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς εἰς διαφόρους κλάδους, ἀλλ' ἐσημείωσε καὶ δύο σοβαρωτάτας πράξεις αὐτῆς τὴν ἐκδοσιν τοῦ λαχειοφόρου δανείου τῶν 20,500,000 πρὸς 2 1/2 ο/ο καὶ τὴν ἰδρῦσιν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς.

Τὴν ἐκδοσιν τοῦ λαχειοφόρου δανείου ἐπιγόρευσαν δύο ἐνδεικνόμεναι ἀνάγκαι τοῦ κοινοῦ, τὰς ὁποίας ἐν τῷ ὑψηλῷ αὐτῆς προορισμῷ ἡ Τράπεζα ἐθεώρησε καθήκον αὐτῆς καὶ θεραπεύσει. Ἐνδεικνύουσι δηλαδὴ πρῶτον μὲν ἡ δημιουργία τίτλου τὰ μάλισ παρακινδύνους, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἐκτάκτου τινὸς κέρδους, τὰς ἀπορωτέρας τάξεις πρὸς οἰκονομίαν ἐπὶ τῶν μικρῶν υἰπῶν πόρων πρὸς ἢν τὰ Ταμιευτήρια ἦσαν ἀνεπαρκῆ, καίτοι ἡ Τράπεζα εἶδε τότε καὶ 4 ο/ο, δεύτερον δὲ ἡ αὔξησις τῶν διαθεσίμων μέσων τῆς Τραπεζῆς πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν κτηματικῶν ἀναγκῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχέσεων τούτων ἡ Τράπεζα προέβη εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ λαχειοφόρου δανείου ἐκ δραχμῶν 20 500,000 εἰς ἀμολογίας πληρωτέας χρεωλυτικῶς δια λαχνοῦ ἐντός 55 ἐτῶν εἰς τὸ ἄρτιον πρὸς δρχ. 100 ἐκάστη καὶ ἐπὶ τῷ φ 2 1/2 ο/ο.

Ἡ ὅλη ἐπιτοκία ὑπερβολὴ τοῦ δανείου τούτου ἐβάρυνε τὴν Τράπεζαν διὰ τόκου 4 ο/ο, ὅσον δηλαδὴ ἐπλήρωσε αὐτὴ καὶ εἰς τὰς πολυτέλει καταθέσεις.

Ἀμφότεροι οἱ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δανείου τούτου σκοποὶ ἐπετεύχθησαν πλήρως, διότι ἐκτὸς τῆς ἀμέσου ἐνίσχυσεως τοῦ κλάδου δι' ὃν ἀπέβλεπε τούτο, παρατηρήθη ὅτι καὶ ὅλαι αἱ τάξεις καὶ δὴ αἱ ἀπορώτεραι ἐσπευσαν νὰ ἐνδύσων τὰς οἰκονομίας των εἰς ἀμολογίας τοῦ δανείου. Ἀποδείξει τούτου ἦτο ὅτι καίτοι ἐν ἀρχῇ ἐξετέθη εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν τὸ ἥμισυ μόνον τῶν ὀμολογιῶν, ἐκαλύφθη πόσον πολὺ ἀνώτερον ἰδίᾳ εἰς μικρὰ τμήματα.

Ἀναποκρινόμενὴ εἰς τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ταύτην ἐπιθυμίαν τοῦ κοινοῦ ἡ Τράπεζα, εἶπασε ὅλον τὸ καλυφθὲν πόσον, μολοντοὶ αἱ ὀμολογίαι εὐθὺς σχεδὸν ἀμέσως ὑπερτιμήθησαν ἀνελάττωσιν τῆς ἀγοραίας τιμῆς αὐτῶν κατὰ δεκαπεντὰ δραχμὰς ὑπὲρ τοῦ ἄρτιου.

Ἐξ ἄλλου κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1904 ἡ μερὶς τῶν ἐνυποθηκῶν δανείων παρουσίαζε σημαντικὴν αὔξησιν ἐκ δραχμῶν 3.267.000

Πολὺ σπουδαιότεραν ὁμως σημασίαν διὰ τὸ 1904 ἐνέχει ἡ ἰδρῦσις τῆς τραπεζῆς Ἀνατολῆς. Ἡ ἀνάγκη τῆς στενοτέρας οἰκονομικῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ ἐκεῖ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου ἐνεδείκνυον τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεως πιστωτικοῦ ἰδρύματος, τὸ ὅπολον νὰ δικαιούται νὰ ἰδρῖσθαι πανταχοῦ τῆς Τουρκίας ὑποκαταστήματα, συνδέον ἀμεσώτερον τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας μετὰ τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Καὶ εἶπε μὲν ἀληθές ὅτι ὑπῆρχον ἤδη ἐν Κων/πόλει καὶ Θεσσαλονικῆ καὶ Σμύρνῃ Τράπεζαι καὶ ὑποκαταστήματα Ἑυρωπαϊκῶν τοιούτων, αὐταὶ ὁμως εἶχον περιουσιμὸν σκοπὸν, πρὸς ἐξυπηρέτησιν δηλονότι τῶν συμφερόντων καὶ δὴ τῆς βιομηχανίας τῶν χωρῶν ἃς ἀντεπροσώπευον, οὐδόπως δὲ περιελάμβανον ἐν τῷ προγράμματι τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν οὐδὲ τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον, οὐδὲ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀποταμιεύσεως τοῦ Ἑθνικοῦ πλοῦτου.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν ἐν τούτοις τῆς Ἐθνικῆς ταύτης ἀνάγκης ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δὲν ἠδύνατο φινικῶς ἐνεκα τῆς Τουρκικῆς ἀντιδράσεως νὰ ἰδρῖσθαι ὑποκαταστήματα ἐν Τουρκίᾳ καὶ συνεπῶς μόνον δι' ἰσχυροῦ συνδυασμοῦ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχη τούτο ἐξασφαλίζουσα

καὶ τὴν Κυβερνητικὴν ἐν Τουρκίᾳ οὐ μόνον ἀνοχὴν, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ ὑποστήριξιν.

Καὶ τοιοῦτον συνδυασμὸν ἐπέτυχεν ἡ Ἐθνικὴ, τῇ συνεννόησει μετὰ τῆς Γερμανικῆς Τραπεζῆς National Bank fur Deutschland

Τὰ συμφέροντα καὶ αἱ βλέψεις ἀμφοτέρων ἐτουτίζοντο, καθ' ὅσον καὶ τὸ Γερμανικὸν ἐμπόριον ἐστερεῖτο προσεαίτιδος ἰσχυρᾶς Τραπεζῆς ἐν Τουρκίᾳ. Συνεπεί τῆς ταυτότητος ταύτης τῶν συμφερόντων αἱ διεξαχθεῖσαι διαπραγματεύσεις δὲν ἐβραδύνον νὰ καταλήξωσιν εἰς πλήρη συμφωνίαν, αἱ λεπτομέρειαι τῆς ὁποίας εὐνοικῶνται καὶ οἱ λίαν συμφέρονται ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, εἶχον ὡς ἑξῆς:

Διὰ καταβολῆς πέντε ἑκατομμυρίων πρὸς ἑκάστης τῶν δύο Τραπεζῶν, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς National Bank fur Deutschland ἰδρῦντο ἐμπορικὴ Τράπεζα μετὰ κεφαλαίων δέκα ἑκατομμυρίων, ἑλληνικῆς ἐθνικότητος ἐδρεύουσα ἐν Ἀθῆναις ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα αὐτὴ, καθ' ἃ ὄριζοντο ἐν τῷ καταστατικῷ, διωκεῖτο ὑπὸ Συμβουλίου, πρόεδρος τοῦ ὁποίου θα ἦτο ὁ Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀντιπρόεδρος ὁ Ἀ' Διευθυντὴς τῆς National fur Deutschland. μέλη δὲ τοῦ συμβουλίου ἐξ μὲν ὄρισθησαν διὰ τοῦ καταστατικοῦ, ἕτερα δὲ δύο δέκα κατ' ἀνάγκην ὅσον θα ἐξελέγητο ὑπὸ τῶν ἡδὴ μελῶν κατὰ τὴν πρώτην ἐξαιτίαν, ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ ἐξ ἑκατέρας τῶν συμβληθεῖσιν Τραπεζῶν.

Κατὰ τὸ καταστατικόν ἐπετρέπετο ἡ σύστασις ὑποκαταστημάτων ἐν τῇ ἐγγύ: Ἀνατολίᾳ καὶ συγκεκριμένως ἐν τῇ θαλάσσιᾳ Λεκαντῆ τῆς βρεχοῦσῃ τὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἐφρασιακῆς Τουρκίας, τῆς Μ. Ἀσίας τῆς Πολυτασίνης, τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Τὰ ὑποκαταστήματα τῆς Τραπεζῆς ὄριζοντο ὅτι θὰ διευθύνωνται διὰ διευθυντοῦ συμπραττοντο: μετὰ συνδιευθυντοῦ κατὰ συνδυασμὸν ἀναποκρινόμενον εἰς τὴν τεθειμένην ἐν τῇ συμπράξει τῶν δύο Τραπεζῶν βάσιν ἀπολύτου ἰσότητος δικαιωμάτων δι' ἑκάστην ἐξ αὐτῶν.

Πρῶτον ὑποκαταστήματα τῆς νεοσύστατου Τραπεζῆς, ἦεις ἀνομιμάσθη Τράπεζα Ἀνατολῆς, ἰδρῦθη ἐν Κων/πόλει καὶ ἕτερον ἐν Ἀμβούργῳ. παρὰ τῷ ὁποίῳ ὄριζοντο ὅτι θὰ συμπράττωσι τρεῖς Ἑλληες Γενικοὶ Πρόξενοι, (ὁ ἐν Ἀμβούργῳ, ὁ ἐν Βερολίῳ καὶ ὁ ἐν Μονάχῳ) καὶ τρεῖς ἔμποροι κεφαλαιῶχοι πρωτίστως περιωπῆς ἐν Ἀμβούργῳ. Διὰ τοῦ ὑποκαταστήματος τούτου ὑπῆρχεν ἡ ἐκποιήσις οἱ θὰ ἀνετύσσοντο αἱ μετὰ τῶν δύο χωρῶν Ἑλλάδος καὶ Γερμανίας ἐμπορικαὶ σχέσεις, οἷνας ἀπὸ τοῦ 1893 εἶχον ὑποστῆ αἰσθητὴν ἐλάττωσιν ἐπὶ ζημίᾳ ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν.

Ἐντὺς τοῦ ἐπομένου ἔτους ἰδρῦθησαν ὑποκαταστήματα τῆς ἀρτισυστατου Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς ἐν Σμύρνῃ, ἐν Θεσσαλονικῆ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ.

Βεβαιωθέντι ὁμως ἀπὸ τῆς ἀνάξεως τῆς δράσεως αὐτῆς ὅτι ἡ συμπράξις ἐν τῇ Διοικήσει μετὰ τῆς Γερμανικῆς Τραπεζῆς ἀποβαίνει δυσμενέστατος πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτήρα τῆς νεοσύστατου Τραπεζῆς ἐπῆλθε φιλικὴ συμφωνία, καθ' ἣν ἡ ἀρχικὴ συμφωνία τῆς συμπράξεως τῶν δύο Τραπεζῶν διαλύθη καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος υἰοθέτησε μόνην τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀνατολῆς, κατητήθη ὁμως αὐτῇ τῶν ὑποκαταστημάτων Κων/πόλεως καὶ Ἀμβούργου, τὰ ὁποῖα ἐκράτησε διὰ λησὸν αὐτῆς ἡ Γερμανικὴ Τράπεζα. Συνάμα ἡ μὲν Τράπεζα τῆς Ἀνατολῆς παρῆ ἴθη τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδρύσεως ἄλλου ὑποκαταστήματος ἐν Κων/πόλει ἢ δὲ Γερμανικῆ ἀνελάμβανεν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴν ἰδρῖσθαι ἄλλα ὑποκαταστήματα ὅπου εἶχεν ἤδη ἰδρῦσθαι τοιαῦτα ἡ Τράπεζα τῆς Ἀνατολῆς.

Σημειωτέον ὅτι ἀποσοθενίων τῶν Γερμανικῶν κεφαλαίων τῇ συνδρομῇ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς Τραπεζῆς Comptoir National d' Escompte de Paris κατορθώθη ὅπως αὐξήθη τὸ κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς εἰς 25.000.000.

Τοιοιτοτρόπως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἠδυνήθη νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς τρία τῶν σπουδαιότερων κέντρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐν Σμύρνῃ, Θεσσαλονικῆ καὶ Αἰγύπτῳ μετὰ πρακτικῶν εἰς ἄλλα μικρότερα κέντρα διὰ τῆς Τραπεζῆς Ἀνατολῆς. ἦεις ὑπῆρξε σπουδαιότατος οἰκονομικὸς παράγων, παρουσιάσεως ἐργασίας καὶ ἀποτελέσματα πανθομολογουμένης ἐθνικῆς ὠφελείας.

Εὐνόητον ὅτι παρὰ τὴν κρατοῦσαν ὡς ἐλέχθη σταφιδικὴν κρίσιν ἡ εἰς πάντα τοὺς κλάδους ἀνάπτυξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς ἔβαινε ὁμαλῶς, οὐδενὸς νέφους σκιάζοντος τὸν εὐρὺν ὁρίζοντα ἐν τῷ ὁποίῳ διεγράφοντο τὸ ἀπέραντον αὐτῆς μέλλον.

Ἰδιαιτὰ ὁμως καταπληκτικὴν εὐξυσιν παρουσίασεν ἡ μερὶς τῶν ἐξωτερικῶν λησῶν, σημειοῦμένη ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τοῦ 1906 διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 917 ἑκατομμυρίων περίπου. Παρὰλλήλως πρὸς τὴν αὔξησιν ταύτην ἐπῆλθε τοσαύτη μείωσις τῆς ἐπικαταλλαγῆς ὥστε ἐν τέλει τοῦ ἔτους 1906 ἐσημειοῦτο αὐτὴ εἰς τὸ συγκριτικῶς ἀσημαντόν ποσοστὸν τῶν 8 1/2 λεπτῶν, εἴφω κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1905 ὁ μέσος ὅρος ἐσημείων 0.13 τῆς δραχμῆς.

Ἡ μείωσις αὕτη ἀποδοτέα μὲν εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἑλληνικῆς πίστεως ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, κατόπιν τῆς ἐπελθούσης διακανονίσεως τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους, ἐκδηλωθείσης καὶ διὰ συμμετοχῆς ξένων κεφαλαίων εἰς ἑλληνικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ γενικώτερον εἰς ἑλληνικὰς ἀξίας, ὡς καὶ εἰσαγωγῆς κεφαλαίων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς: παρὰ τῶν Ἑλλήνων μεταμισίων, κυριώτατα ὁμως ὀφείλεται εἰς τὴν σῶφρον καὶ μελετημένην τακτικὴν τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἥτις κρατοῦσα τὰς θυρίδας αὐτῆς ἀνοικτάς εἰς παροχὴν τοῦ ζητουμένου συναλλάγματος ἐπεμελείτο νὰ κρατῆ τὰ στήπτερα τῆς διαφρονησίσεως τῆς καθημερινῆς τιμῆς αὐτοῦ, παρακωλύουσα τὰς τάσεις τῆς καρδοσκοπίας τῶν ἐπικρατοῦ-

λακτών και επιτευχούσα την βιθμιαίαν κανονίην και φυσιολογικήν εκπαιδυσιν του συναλλάγματος άνευ ζημίας ουδενός και προς τὸ γενικόν του τόπου συμφέρον.

Ἡ ἐπαύθησις ὡς εἶπομεν τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως ἐν τῷ ἔξωτερικῷ, ἡ εἰσφορὴ κεφαλαίων ξένων πρὸς συμμετοχὴν εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις και ἡ ἀποστολὴ τῶν οἰκονομιῶν τῶν Ἑλληνικῶν μεγαναστῶν, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ἐπαύθησιν τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Τραπεζῆς; συσσωρευθέντος χρυσῷ κατά σημαντικώτατα ἄλλατα, ἀνελθοῦτος τὸ ἔνδον 1905 εἰς 19.885.514, κατὰ τὴν λήξιν τοῦ ἔτους 1906 εἰς 24.771.781 και ἐν τῷ ἐτει τοῦ ἔτους 1907 εἰς 32.861.122 ἥτοι ἐν στατήματι δύο ἑλῶν ὁ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Τραπεζῆς; χρυσὸς ἠξήθη κατὰ 13 περίουτον ἑκατομύρια. Ἄλλογον αὐθιγὴν παρουσιαζομένη καὶ ὁ λῆξις τῶν καταθέσεων, τὸ σύνολον τῶν ὁμοίων ἐντολῶν και ἀτόκων μετὰ τοῦ ταμειουρίου ἀτήρηστο μὲν τὸ 1905 εἰς τὰ ἑβδομήκοντα τοῖα ἑκατομύρια, τῷ 1906 εἰς 104 ἑκατομύρια και τὸ 1907 εἰς 117 ἑκατομύρια.

Τῷ 1905 ἐπέσης ἡ Τράπεζα, ἐνεργούσα συμφόνας πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις αἰ; ἀέλαβε διὰ τῆς συμβάσεως τῆς παρατάσεως τῶν προνομίων τῆς, ἰδούσεν ἐξ ὑποκαταστήματα ἐν Ἐπιτανήσῳ, ἤτοι ἐν Κερκύρα, Κεφαλληνίᾳ, Ζακύνθῳ, Ἰθάκῃ, Ποξοῖς και Κιθῆρος και ἕτερα δύο ἐν Νησίῳ και Ἄμυρῳ τὸ δὲ 1905 ἐν Κύρῳ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ

Αἱ πολλαπλαῖ τοῦ Κράτους ἀνάγκαι και ὁ ἀπαιτούμενος ἐφοδιασμός τοῦ ἀρτυροσυστάτου Ταμείου τῆς Ἀμύνης ἐπέβαλλον τὴν ἀνάγκην τῆς συνάψεως δανείου παρὰ Τραπεζῆς πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν διὰ λῶμόν τοῦ Ταμείου τούτου ἐξ 20.000.000 φράγκων χρυσῶν ὀνομαστικῶν κεφαλαίων, διηρημένον κατ' ὀμολογίας τὰς ὁποίας ἀνέλαβεν ἡ Τράπεζα εἰς τιμὴν πρὸς 91 οἰο κατὰ τὸ σύστημα τῆς συνθέτου χρεωλυσίας, ἐξοφλητέας ἐν διαστήματι βι ἐτόν.

Τὸ ὅλον ποσὸν τοῦ δανείου ἀνέλαβεν ἡ Τράπεζα νὰ καταβάλῃ εἰς τέσσαρας ἑτας δόσεις ἐντός 27 μηνῶν ἀπὸ τῆς 1 Ἀπριλίου 1906 μέχρι 1 Ἰουνίου 1909.

Εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου ἐξεχωρήθη μέχρις ἐξοφλήσεως αὐτοῦ κατ' ἑξαμηνίαν τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν ἐκ τοῦ ὅλου τῶν εἰσπράξεων τοῦ Ταμείου Ἐθνικῆς Ἀμύνης; αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν περὶ τοῦ Ταμείου τούτου νόμον κατετίθεντο παρὰ τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς.

Αἱ εἰσπράξεις τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἀπόρχοντο κατ' ἔτος εἰς πεντε ἑκατομύρια, οὐχ ἤσαν διὰ τὴν περιπτῶσιν τῆς τοιαύτης ἐλαττώσεως τῶν ἐτησίων ἐσοδῶν ὡστε νὰ μὴ ἐξαρκέσῃ τὸ κατ' ἐξάμηνον εἰσπραττομενον ποσὸν διὰ τὸ πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου ἀπαιτούμενον τοιοῦτον ἐδόθη τὸ δικαίωμα εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ λαμβάνῃ τὸ τυχόν τοιοῦτον ἔλλειμα ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς; τοῦ ἐλεγχῶν κατ' ἐξίτηνον κατατιθεμένου παρὰ τῆς Τραπεζῆς ποσὸν διὰ λῶμόν τοῦ Δημοσίου ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν ὑπεργῶν προσόδων. Τα τοιαῦτα περισσεύματα ἀνήλθον κατὰ τὸ 1906 εἰς 18.000.000.

Τὸ δάνειον τοῦτο, τὸ πρῶτον συναφθὲν ἀνευ τῆς ἀδείας τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐλέγχου ἐποθετεῖθη, σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ ἔξωτερικὸν γεγὸνός ὅπερ ἐκρίθη τότε θεοτικῶς ἐνδεικτικὸν ἰσσοῦ τῆς βελτιώσεως τῆς ἐν τῷ ἔξωτερικῷ πίστεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὅσον και τῆς πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἐμπιστοσύνης.

ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

Ἄλλα και τὸ 1907 νέον δάνειον παρέσχεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὀνομαστικῶν κεφαλαίων δέκα ἑκατομυρίων δραχμῶν τὸ ὀνομασθέν Θεσσαλικὸν Γεωργικὸν δάνειον. Τοῦ δανείου τούτου μετέσχιν και αἱ Τράπεζαι Ἰονικῆ, Ἀθηνῶν και Ἀνατολῆς; ἡ Ἐθνικὴ ὅμως Τράπεζα μετέσχεν αὐτοῦ κατὰ 6 1)2 ἑκατομύρια, ἐξ ὧν τὰ μὲν τρία ἀνέλαβεν εἰς τὸ ἄρτιον πρὸς ἐξοφλήσιν κεχορηγημένου προηγουμένως δανείου διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν κτημάτων Στεφανοβικ, τὰ δὲ ἕτερα 3 1)2 ἑκατομύρια εἰς τὴν τιμὴν τῶν 90 οἰο εἰς ἣν ἀνέλαβον και αἱ λοιπαὶ Τράπεζαι τὸ ἀναλογῶν αὐταῖς ποσόν.

Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δανείου τούτου ἐξεχωρήθησαν πᾶσαι αἱ ὑπερ τοῦ ἐπιδότου Ταμείου διατιθέμενοι προσόδοι και τὰ πλεονώματα τῶν εἰσπράξεων τῶν ὑπεργῶν προσόδων.

1908

Τὸ 1908 ἀνέτειλε πλήρης αἰσιοδοξία, διότι διαρκούντος αὐτοῦ ἤλπιζτο ὅτι ἡ ἐπικαταλλαγὴ θὰ προσήγγιζε πρὸς τὸ μηδέν, εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ὅλου εἶχεν ὀρθῶσιν αὐτὴν τὸ λῆξαν ἔτος.

Πρὸς τὴν ἐκμηδάνθησιν ταύτην, πρὸς ἣν σημαντικὰ ἐζημιώθησαν ἄλλατα ἀπὸ τῆς τακτοποιήσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους, ἀπέβλεπον οἱ πάντες μετὰ πάσης αἰσιοδοξίας ἡ μάλλον πεπισθίσεως, πλείονα ὅμως σημασίαν πάντων ἀπέδιδεν εἰς αὐτὴν ἡ Τράπεζα, ἥτι; ἀκολουθοῦσα λελογισμένως τὴν πορείαν πασῶν τῶν ἐκδοτικῶν Τραπεζῶν και δὴ τῶν ἐν ταῖς χώρας ἐνθα κρατεῖ ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία, ἐδέχτο προθύμως καταθέσεις εἰς χρυσὸν τὰς ὁποίας ἐτήρει ἐν τοῖς θυσαυροφυλακίαις αὐτῆς οὐ μόνον ἐκ

στοιχειώδους προνοίας διὰ τὴν ἀποφυγὴν ζημιῶν κατὰ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν ἢ τῶν τῶν αὐτῶν, ἀλλὰ κυρίως εἰς ἐνίσχυσιν τῆς εἰς χρυσὸν θέσεως αὐτῆς ἐξ ἧς ἀπερονούτο ἔτι μάλλον και ἡ διεθνής πίστις τῆς Τραπεζῆς και αὐτοῦ τοῦ Κράτους.

Ἐν τῷ πενταίῳ τούτῳ ἐνεργούσα ἡ Τράπεζα παρηκολούθει μετὰ προσοχῆς τὴν μείωσιν τῆς ἐπικαταλλαγῆς ἥτις κατὰ τὸ 1908 ἐνημείωσε μεσον ὄρον πόλις εἰς 0,02,85 κατὰ φράγγον, ἀνέγραψε δ' ἐν τῷ ἰσολογισμῷ αὐτῆς τοῦ ἔτους τούτου 32.287,438 φράγκα εἰς διαθέσιμον χρυσὸν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐν τῷ παθητικῷ ἀναφερομένων ποσῶν τῶν ἐπιβαρυνόντων τὴν μερίδα ταύτην.

ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΩΡΥΓΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Κατὰ τὸ 1908 ἐτακτοποιήθη πρωτοβουλία πάντοτε τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς και τὸ ζήτημα τῆς Διώρυγος τῆς Κορίνθου, διὰ τῆς ἀνασυστάσεως τῆς ὁμωνύμου Ἐταιρείας, τῇ συμπράξει τοῦ Συνδέσμου τῶν πρῶην μετόχων και τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ κατασκευὴ τῆς διώρυγος ταύτης; δὲν ἔδωκε τὰ προσδοκώμενα οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα, οὕτως ὡστε οὐ μόνον μερίσμα δὲν εἶχε δοθῆ εἰστέ εἰς τοὺς μετόχους, ἀλλὰ και ἡ ὑπηρεσία τῶν δι' ὀμολογιῶν δανείου τὸ ὅλοισν εἶχε συνάψει διετέθη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. Καὶ ἐπί τινα μὲν καιρὸν παρετάθη ἡ κατάσταση; αὐτῇ ἐπ' ἐλπίδι βελτιώσεως αὐτῆς, ἐν τέλει ὅμως ἠπειλήθη ὑπὸ ὁμάδος ὀμολογιούχων ἡ ἀναγκαστικὴ ἐκποίηση τῆς Διώρυγος.

Ἀπέναντι τοιοῦτου ἐνδεχομένου ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔκρινε καθῆκον αὐτῆς ν' ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ἵνα τῇ ἀπὸ συνεννοήσεως συμπράξει μετὰ τῶν κυριωτέρων ἐνδιαφερομένων ἐκποιηθῇ μὲν ἀναγκαστικῶς ἡ Διώρυξ, ἀλλὰ νὰ ἀγορασθῇ κατὰ τὸν πλειστηριασμὸν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διὰ λογαριασμῶν τῶν ὀμολογιούχων και νὰ με ἀφισαθῇ εἰς νέαν Ἑλληνικὴν Ἐταιρίαν εἰς τὴν ὁποίαν νὰ γίνωσι μετοχοὶ οἱ ρουλόμενοι ἐκ τῶν ὀμολογιούχων και παλαιῶν μετόχων αὐτῆς.

Τοῦτο και ἐγένετο καταρτισθείσης τῆς νέας Ἐταιρείας εἰς ἣν μετέσχον τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν ὀμολογιούχων και μὲτα μέεος τῶν παλαιῶν μετόχων τὸ δὲ καταστατικὸν αὐτῆς; ἐνεκρίθη διὰ διατάγματος τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1907 και ἤρχισεν ἡ τακτικὴ λειτουργία ἀπὸ τοῦ 1908.

Οὕτω ἐκ τῆς δελοθείσης ταύτης πρωτοβουλίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατορθώθη οὐ μόνον νὰ προστατευθῶσι τὰ συμφέροντα τῆς διαδος τῶν ὀμολογιούχων, ἀλλὰ τούτοχρόνως ἀπεοβήθη ἐνδεχομένο κίνδυνον τῆς Ἑλληνικῆς Ναυτιλίας ἐάν ἡ Διώρυξ περιήρητο εἰς ξένην Ἐταιρίαν, ἕνα δὲ ὠφέληθη σημαντικῶς και ἡ κίνησις τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἐκ τῆς ἀνακτύξεως τῆς συγκοινωνίας και τῆς ἀκτοπλοΐας μετὰ τῶν δυτικῶν παραλλῶν τῆς Ἑλλάδος.

Β' ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

Δεύτερον δάνειον ὀνομαστικῶν Θεσσαλικῶν Δανείων Β' σειράς; ἐδέησε νὰ συναφθῇ κατὰ τὸ 1909, ἐκ 5.000.000 δραχμῶν τὸ ὅλοισν ἀνέλαβεν ἐπίσης ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα μετασχοῦσα και γὰ 3.000.000 τῶν λοιπῶν Τραπεζῶν, Ἰονικῆς Ἀθηνῶν και Ἀνατολῆς, διὰ συμβάσεως κυρωθείσης; ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς 5 Ἰουνίου 1904, ἀναλαβουσῶν τὸ ὄλοισνον.

Και τὸ δάνειον τοῦτο προορισμένον εἰς ἐπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἀναληφθειῶν ὑποχρεώσεων δυνάμει τοῦ νόμου περὶ συνοικισμοῦ και διανομῆς γαιῶν ἐν Θεσσαλίᾳ και περὶ ἰδρύσεως γεωργικῶν Ταμείων συνήφθη ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἄρους ὕφ' οὗς και τὸ τῆς Α' σειράς Θεσσαλικὸν δάνειον τοῦ 1907.

1910.— Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ

Τὸ μέγα πρόβλημα τὸ ὅλοισν ἀπὸ τριῶν σχεδὸν δεκαετηρίδων προέβαλλε πάντοτε δυσκίλυτον διὰ τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος ἐφθασε κατὰ τὸ 1910 εἰς τὴν πλήρη λύσιν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐκπεθούσης ἰσοτιμίας τοῦ χρυσοῦ και συναλλάγματος.

Ἡ τοιαύτη ἰσοτιμία εἶχε σχεδὸν ἀπέλθῃ ἀπὸ τοῦ 1909 ὑπελείπετο ὅμως μικρά τι; ἐπιφύλαξις παρακολουθήσεως τῶν διακυμάνσεων τῆς ἐπικαταλλαγῆς; ὡστε νὰ βεβαιωθῇ ἐάν αὐτῇ θὰ διετηρεῖτο και κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1910.

Οὐ μόνον ὅμως διετηρήθη, ἀλλὰ ἐμονιμοποιήθη μετὰ τάσων μάλιστα ὑποτιμήσεως τοῦ χρυσοῦ μολονότι ὡς παρατηρεῖ τις ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τοῦ 1910 ἡ κυκλοφορία τῶν διὰ λογαριασμῶν τῆς Τραπεζῆς κυκλοφορούντων γραμματίων προσήγγιζε τὸ ἐκ τοῦ προνομίου αὐτῆς ὀριζόμενον ἀνώτατον ὄριον, ἀνελθοῦσα εἰς ἐξήκοντα τέσσαρα ἑκατομύρια.

Οἷτω λοιπὸν κατὰ τὸ 1910 ἡ τιμὴ τοῦ συναλλάγματος κατέλθε και κάτω τοῦ ἀρτίου σημασθεῖσα κατὰ κατώτατον ὄσον ἐν μὲν τῷ Χομητιστηρίῳ 99 1)3 ἐν δὲ τῇ Τραπεζῇ εἰς 90 1)2.

Τὸ οἰκονομικὸν τοῦτο φαινόμενον, ἔγραψεν ὁ ἀεὶμνηστος Βαλαφωτίης εἰσηγόμενος εἰς τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῶν μετόχων τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1910, ἀποτελεῖ σπουδαιότατον γεγὸνός ἐν τῇ

οικονομική ανέλιξη της ημετέρας χώρας αυτό τε καθ' εαυτό και ιδίω δια τ' αποτελέσματα τα όποια θα έχη εν ταίς μετά του έξω-τερικού συναλλαγής. Οι δὲ λόγοι εἴτινες συνετέλεσαν εἰς τοῦτο εἶναι οἱ αὐτοί, εἴτινες και πρότερον ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς πρὸς ὑποτίμῃσιν τέσεως τοῦ συναλλάγματος, ἤτοι ἡ ἀύξηση τῶν χρηματικῶν ἀνιγκῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν μείωσιν τῶν ὄ; μόνον ἀνταλλακτικῶν μέσων κυκλοφορούντων τραπεζικῶν γραμματίων, ἡ ἀπόλυτος ἐξασφάλις δυνάμει τοῦ περὶ Διεθνούς ἐλέγχου νόμου κατὰ τοῦ κινδύνου ἐκδόσεως πιστωτικοῦ νομισματος μὴ ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἔμπορίου και τῆς συναλλαγῆς ἐν γένει και τέλος ἡ βαθμιαία αὐτήρη; τοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ τῶν μεταναστῶν εισρέοντος συναλλάγματος και χρυσοῦ, οὗ; ἤρτον δὲ θὰ ἐπέδρασαν και τὰ ἐκ τῆς ναυτιλίας κέρδη, συννεπεία βελτιώσεως τῆς τιμῆς τῶν ναύλων.

Ὅτω τὰ μὲν τοιαῦτα ἐμβάσματα διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν κατὰ τὸ ἔτος 1910 ἀνῆλθον εἰς φραγκα 24,000,000 περίπου ἀπέ-
ναντι 17,000,000 κατὰ τὸ 1909 και 12,000,000 τὸ 1908. Ἦτοι ἠβ-
ξησαν ἐντός διετίας ὑπὲρ τὰ 85 τοῖς 100, οὐδένα δὲ λόγον ἔχομεν
νὰ πιστεύωμεν ὅτι δὴν ἠβῆσαν ἐκ παραλλήλου και τι δι' ἄλλων
μέσων ἐμβάσματα : ἤτοι τραπεζικῶν ἐπιταγῶν και αὐτοῦσίου νομί-
σματος.

Ἐτῶν δ' ὑπῆρξεν ἡ ἀφθονία χρυσοῦ ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἀγορῇ,
ἔλαβεν ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὸ ἔτος 1910, ὡστε παρὰ τὴν ὑπό τῆς
Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' τοῦ 1910 ση-
ματισμοῦ ἀποθέματος ἐκ φράγκων 21,476,248 ὅπερ ἤδη εἶχεν
ἀνέλθει εἰς 23,235,000 και τὴν εἰσροὴν παλλῶν χρυσῶν νομισμά-
των ἀφθόνως κυκλοφορούντων ἐν τῇ ἀγορῇ, ὁ χρυσὸς και τὸ
συνάλλαγμα ἐξηκολούθουν νὰ τιμῶνται ὑπὸ τὸ ἄριον, εὐ μόνον
παροχομένης ἐκ τούτου δυσφορίας και ἀνωμαλίας ἐν τῇ νομισμα-
τικῇ κυκλοφορῇ ἀλλὰ και ἐπὶ προφανεῖ ζημῇ τῶν ἐξαγωγῶν
ἔγχωριων προϊόντων. Κατ' ἀνάγκην ἐπομένως, ἐπείραεν ὁ εἰση-
γητῆς τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐπιβάλλεται συντο-
νος μέριμνα ὅπως ἐπέλθῃ πλήρης και ὀριστικὴ ἰσοτιμία μεταξὺ
χρυσοῦ και τραπεζικῶν γραμματίων.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων ἐισηγουμένην τοῦ ἀειμνήστου Δικη-
τοῦ Βαλαορίτου ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἰσαχθεῖς ὑπὸ τῆς Κυ-
βερνήσεως ὁ νόμος ΓΧΜΒ' τοῦ 1910.

Ο ΝΟΜΟΣ ΓΧΜΒ'

Πρὶν ἢ ὁμοῦς ἐκθέσωμεν τὰ τοῦ Νόμου τούτου και πρὸς τελείαν
κατανόησιν αὐτοῦ ἐπιβάλλεται νὰ ἀνασέρωμεν σημειώσεις τινὸς
ἐκ τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς Τραπεζῆς τὸ 1910

Οἱ ἐν τῷ ἰσολογισμῷ τούτου παροισιζόμενοι ἀριθμοὶ μαρτυ-
ροῦσι λύσιν ὄρθριν ἐδωκεν ἡ Τράπεζα ὡς και κατὰ τὰ προηγού-
μενα ἔτη πρὸς θεμελίωσιν τῆς ἰσοτιμίας τοῦ χρυσοῦ, ἦν ἀπὸ τῶσων
ἐτῶν ἐκαλλιέργει.

Ἡ κίνησις τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῆς Διομῶν κατὰ τὸ 1910 ση-
μειοῦται ἀνεκδοῦσα εἰς 1,072.138.534 ἤτοι περὶ τὰ 240 ἑκατομ-
μῖρια πλέον τοῦ 1909, ἡ δὲ κυκλοφορία τῶν τραπεζικῶν αὐτῆς
γγραμμάτων ἀνῆλθεν εἰς 61 ἑκατομμύρια αὐξηθέντων δυάμει τῶν
διατάξεων τοῦ ρηθέντος νόμου κατὰ 21,476,248.

Ταυτοχρόνως ἡ κυκλοφορία τῶν δια λησῶν τοῦ Κράτους Τρα-
πεζικῶν γραμματίων, ἤτοι τῶν ἐξ ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, πα-
ρέμεινε στάσιμος ἀποσυρθέντων μόνον δύο ἑκατομμυρίων και κατὰ
τὸ 1910 ἐκ τῶν κερματικῶν γραμματίων ὡς και κατὰ τὸ προη-
γούμενα, δυνάμει τοῦ περὶ ἐλέγχου νόμου, ἔδει δε ν' ἀποσυρθῶσιν
ἐντός τοῦ 1911 τὰ κερματῖα ταῦτα, δυνάμει τοῦ νόμου 1907 και
τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' τοῦ 1910.

Τούτων ὁμοῦς δεδομένων και ἐπικρατήσεως ἤδη τῆς ἰσοτι-
μίας τοῦ χρυσοῦ, ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία οὐσιαστικῶς δὲν ὑφί-
στατο πλέον, οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ και τ' τραπεζογραμματίων
ἡ χαρτονομίσμα μᾶλλον εἴτεινε νὰ ἐκλείψῃ λόγῳ τῆς ἀνεπαρκείας
τοῦ κυκλοφορούντος ποσοῦ, ἀφ' οὗ ἀπὸ πενταετίας ἤδη παρετη-
ρεῖτο ἡ ἀνεπάρκεια αὐτῆ και αἱ ἐξ αὐτῆς δυσχέρεια αἰτίνας προέ-
κυπτον εἰς τὰς συναλλαγῆς, ἰδίω κατὰ τῶς μῆνας τῆς συγκομιδῆς
τῶν ἐγχωριῶν προϊόντων, καθ' οὗ; τὸ ὑπάρχον χαρτονομίσμα,
διασκορπίετο εἰς πάσαν γωνίαν τοῦ Κράτους.

Ἡ τοιαύτη κατάστασις εἶχε φυσικῶς ἀνάγκην θεραπείας ἔδει
ὁμοῦς νὰ ἐξευρεθῇ σύστημα διὰ τοῦ ὁποῖου νὰ ἐξασφαλίζηται μὲν
ἡ εὐκολία τῶν συναλλαγῶν, ἀλλὰ ταυτοχρόνως νὰ ἀποσοβῆται
και ὁ κίνδυνος ὑπερτιμῆσεως τοῦ Συντῶς και συννεπῶς νὰ δια-
τηρηθῇ ὀριστικῶς ἡ ἰσοτιμία. Ταυτοχρόνως ἐπίσης ἀφ' ἐνός μὲν
ἐπιβάλλετο σεβασμὸς πρὸς τὰ δικαιώματα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς
ὡς ἐκδοτικῆς τοιαύτης, ἡ ὁποία πρὸς ἀποφυγὴν ἐκδόσεως ἄλλου
πιστωτικοῦ νομισματος εἶχεν ἤδη ἀναλάβει νὰ χορηγήσῃ τὰ τῆς
ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας δάνεια ἀνεκδοθέντα ὡς εἰδομεν ἐν τοῖς
προηγούμενοις μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 94,000,000 ἀλλὰ και αἱ δια-
τάξεις τοῦ περὶ ἐλέγχου νόμου νὰ τηρηθῶσιν, ρητῶς καθορίζοντος
τοῦ νόμου τούτου ὅτι «ὁὕδεμια ἔτερα ἐκδοσις πιστωτικοῦ νομί-
σματος δύναται νὰ ἀποφασισθῇ ἡ ἐπιτροπῇ ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐκτός
ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον γίνεαι διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἔμπορίου ἐντός
τῶν κανονιζομένων ἡ κανονισθέντων ὁρίων διὰ τοῦ Καταστατι-
κοῦ, τῶν συνισταμένων ἡ συσταθησμένων Τραπεζῶν ἐκδόσεως».

Ἐκὶ τῇ βάσει λοιπὸν περιορισμῶν και ἐκρίσεων τούτων συνε-
τάχθη τὸ 8 ἄρθρον τοῦ νόμου ΒΧΜΒ' τοῦ 1910 ἔχον ὡς ἐξῆς :
«Ἐπιτρέπεται διὰ Β. Διατάγματος νὰ κερθῶσιν συμβάσεις μετὰ
τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος δι' ὄν νὰ συνομολογηθῇ, δι-

ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἡ δι' ἰδίων λησῶν ἐκδοσις
τραπεζικῶν γραμματίων πέραν τοῦ ποσοῦ ὅπερ δικαιούται νὰ
ἐκδίδῃ κατὰ τοὺς ἰσχύοντας νόμους και συμβάσεις ἐπὶ τῷ εἰδικῷ
σκοπῷ ἀγορῆς χρυσοῦ και συναλλάγματος κατ' ἀνώτατον ὄριον εἰς
τὸ ἄριον, ὑποχρέου οὕσης τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς νὰ πωλῇ τὸν
ἀγορασθέντα χρυσὸν και τὸ συνάλλαγμα μέχρις ἐξαντλήσεως αὐτῶν,
τὸν μὲν χρυσὸν εἰς τὸ ἄριον, πλέον ἐν τοῖς χιλίοις, τὸ δὲ συνάλ-
λαγμα πρὸς 100 1/2 τὸ ἐπὶ Παρισίων φράγκον ἀναλόγως δὲ ἐπὶ τῇ
ἰσοτιμίᾳ τὸ ἐπὶ τῶν ἄλλων χωρῶν συνάλλαγμα. Τὰ πρὸς τὸν ἀνω-
τέρω σκοπὸν ἐκδιδόμενα τραπεζικὰ γγραμμάτια και ὁ ἀγοραζό-
μενος χρυσὸς και συναλλαγμα ἀναγράφονται ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τρα-
πέζης ἐν εἰδικῶς Διομοῖ; ἐν τῷ Παθητικῷ και Ἐπιχειρητικῷ αὐτῆς,
εἴτινες πρέπει νὰ ἰσολογίζωσι, τῆς τιμῆς τοῦ χρυσοῦ και τοῦ συν-
αλλάγματος, ὑπολογίζι μένης εἰς τὸ ἄριον. Ἐν τῇ συμβάσει ὀρισθῆ-
σεται τὸ ἀνώτατον ὄριον μέχρι τοῦ ὁποῖου δικαιούται ἡ Τράπεζα
νὰ προβῇ εἰς πρόσθετον ἐκδοσιν τραπεζογραμματίων δια τὸν ἀνω-
τέρω σκοπὸν, ἐπιτροπομένης τῆς οὕσηςσεως τοῦ ἀνωτάτου τούτου
ὄρου διὰ μεταγεισετέρων συμβάσεων».

Διὰ τοῦ αὐτοῦ νόμου καθορίζεται.

«Οἱ ἐπιτρέπονται συμφωνίαι περὶ πληρωμῆς εἰς αὐτεῖσιν
χρυσᾷ νομισματῶ καταργουμένης τῆς ἀπαιροεντικῆς διατάξεως τοῦ
ἄρθρου 3, τῆς διὰ τοῦ νόμου ΑΣΟΙ' τῆς 4ης Νομβρίου 1885
κυρωθείσης συμβάσεως τῆς 19ης Σεπτεμβρίου 1885. Σκοπὸς τῶν
Νόμων ἤτω νὰ διακανονισθῶσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς κυκλοφορίας, ἤτις
λόγῳ τῆς περιορισμένης τότε ἐκδόσεως τραπεζογραμματίων μισου-
μένης ἐτησίως κατὰ 2,000,000 συμφώνως τῷ περὶ διεθνούς ἐλέγχου
νόμῳ, δὲν κατεῖχεν ἐπαρκῆ ἀνταλλακτικὰ μέσα εἰς τῆς συναλλαγῶν,
ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκομιδῆς τῶν γεωργικῶν προϊόντων
και ἀφ' ἐτέρου νὰ συγκεντρωθῇ ἐπαρκῆς χρυσὸς και συνάλλαγμα
πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς σταθερότητος τῆς δραχμῆς και διεικόλυσιν
τῆς ἀρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας».

Ἐπιτρεπέντος δὲ τοῦ νόμου ὁ ὡς ἀνω αὐτοῦσίου χρυσοῦ προ-
μηθευται ἡ Τράπεζα συνάλλαγμα, ἐπέδωκε διὰ τῆς εὐχερείας
ταύτης ὅπως ἀφ' ἐνός μὲν διευκολύνοται οἱ ἀνάγκαι τοῦ ἔμπο-
ρίου και τῶν συναλλαγῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ διὰ τῆς τοποθετήσεως
τῶν οὕτω ἀποκτωμένων διαθεσίμων εἰς πρωτίστην τιξεως τραπε-
ζικὰ ἰδρύματα τῆς ἀλλοδαπῆς, ὅπως ταῦτα ἀποβαίνωσι παραγω-
γικὰ, ἀποδίδοντα και τόκον τινὰ εἰς τὴν Τράπεζαν.

Συνεπῆ τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ Νόμου ΓΧΜΒ' ἐπιτροπῆ
εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν δυνάμει εἰδικῶν συμβάσεων ἡ ἐκδοσις
τραπεζικῶν γραμματίων κατὰ τὸ ἔτος 1910 μέχρι 25,000,000 δρχ.
διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ μνημοειθέντος Νόμου εἰδικῶν ἀνοσῶν. Ἡ τοιαύτη
δὲ ἐκδοσις τραπεζογραμματίων ἠρῆθη κατὰ 10,000,000 κατὰ τὸ
ἔτος 1911, πρὸς 90,000,000 κατὰ τὸ 1912, κατὰ 50,000,000 τὸ
1913, κατὰ 25,000,000 τὸ 1914, κατὰ 200,000,000 τὸ 1916 κατὰ
300 ἑκατ. τὸ 1917 και κατὰ 500 ἑκατ. τὸ 1918 και κατὰ ἑτερο200,
000,000 κατὰ τὸ 1919.

Ἀπὸ δὲ τῆς περὶ πρόσθετον ἐκδόσεως συμβάσεως τοῦ 1911 ἡ
Τράπεζα ὑπεχρέωθη νὰ πωλῇ μέχρις ἐξοφλήσεως τὸν μὲν χρυσὸν
εἰς τὸ ἄριον, τὸ δὲ συνάλλαγμα πρὸς λεπτὰ 100 και 25/100 τοῦ
λεπτοῦ τὸ ἐπὶ Παρισίων φράγκον, ἀναλόγως δὲ ἐπὶ τῇ ἰσοτιμίᾳ τὸ
ἐπὶ τὸν ἔτερον χωρῶν συνάλλαγμα.

Δέον ἐπίσης νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος μετῆλλ' ἔε-
τος προῦκοθέσει δὲ ἄς ἐτέθη ἡ ἐνίτοξις τοῦ νόμου ΓΧΜΒ'. Ἐδ-
θυσ ὅπῳ τοῦ ἰουλίου 1914 ἀπαιροεῖται ἡ ἔξαγωγή χρυσοῦ ἐξω-
τὴς ἐπικρατείας και ἀνεστάλη τὸ Βον ἐξάφιον τοῦ προμηθεθέντος
ἄρθρου 8 τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' ὅρα ἔτινος ὅτι αἱ εἰς χρυσὸν ἰσο-
χρεώσεις θὰ ἐξοφλοῦνται εἰς συνάλλαγμα Ἡ ἀπαγόρευσις οὕτη
ἐπανελήφθη κατὰ τὸ ἔτος 1917 και 1918, προσετέθη δὲ εἰς τὴν ρη-
θείσαν διάταξιν τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' ὅτι «ἐπιτρέπεται εἰς τὴν
Ἐθνικὴν Τράπεζαν νὰ ἐκδίδῃ τραπεζογραμματῖα και ἐναντι πι-
στώσεων παρὰ τοῖς θησαυροφυλακίοις τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας και
τῶν Ἡν. Πολιτεῶν τῆς Ἀμερικῆς, μεταβιβαζομένων ὑπὸ τοῦ
Ἑλληνικοῦ Δημοσίου εἰς διαταγῆς τῆς Τραπεζῆς ἡ ἐναντι πιστώ-
σεων ὑπὲρ αὐτῆς ἀνοιγομένων ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ θησαυροφυλακίων
παρὰ Τραπεζῆς τῶν εἰρημένων χωρῶν : καθ' ἣν δὲ περιλτασιν
τὸ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα εὐρίσκειται ἐν ὑποτιμῆσι ἀπέναντι τῆς
Ἑλληνικῆς δραχμῆς, τὸ συνάλλαγμα τοῦτο και αἱ εἰρημέναι πιστώ-
σεις δέον νὰ ἀναγράφωται ἐν τῷ ἐπιχειρητικῷ τῆς Ἐθνικῆς Τρα-
πέζης εἰς τὸ ἄριον, τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τούτων και τῶν ἐκδο-
θέντων τραπεζικῶν γραμματίων ἀναγραφομένης ἐν τῷ Παθητικῷ
τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Συναλλαγματικῆ Διαφρα-
ῆ ἐκ διαθεσίμων συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 8 τοῦ νόμου ΓΧΜΒ'».

Ὅτω διὰ τῆς προσθήκης τῶν τελευταίων διατάξεων και λόγῳ
τῆς εὐστροφίας τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' προσήνεγκεν
αὐτος μεγίστας ὑπηρεσίας, καθ' ὅσον κατὰ τὰς δυσχερεστάτας
στιγμᾶς τῆς κρίσεως τοῦ ἀγῶνος διηκόλυσε τὸ Κράτος εἰς τὴν
ἀμεσον ἐξέυρεσιν τῶν ὄντηκαίων χρηματικῶν μέσων πρὸς διεξα-
γῆν τοῦ πολέμου διὰ τῆς συνομολογησεως ἀφ' ἐνός τοῦ δαινεῖον
τῶν 750,000,000 και τῆς παροχῆς ἀφ' ἐτέρου τῶν ἀναγκαιούντων
χρηματικῶν ποσῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀνατολῆς
πρὸς τοὺς συμμαχοῦς, ἀνευ ἀμέσου τούτων ὑποχρεώσεως πρὸς ἐξα-
γωγὴν συναλλάγματος.

Τὸ ἔτος 1910 εἶναι, και ἐκτός τῶν ὄσων ἤδη ἀνεφέραμεν, ἀξιο-
σημείωτον ἐν τῇ ἰστορίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς και διὰ τὰ ἐξῆς
σημαντικὰ γεγονότα.

Ἀ' Διὰ τὴν ἰδρυσιν Ταμείου Ἀλληλοβοηθείας τῶν ὑπαλλήλων
τῆς Τραπεζῆς τὸ ὁποῖον και ἐπρόκεισαν ἀμεσως ἡ Διοίκησις ἀπο-
φάσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου και ἔγκρισει τῆς Γεν. Συνελεύ-

σως, διά 30,000 Δρ. εκ των κερδών της Βας εξαμηνίας του έτους ως πληρώνος του σχηματισθησμένου κεφαλαίου.

Β' Ο Διοικητής της Τραπεζης κ. Στέφ. Σερφίτ άπεχώρησιν λόγω κοκώσεως έκλεισας ως έπίτιμος διοικητής της Τραπεζης με πληρεις τας άποδοχάς του, έξελήγη δέ παμψηφεί Διοικητής ο μέχρι τότε ύποδιοικητής κ. Ι. Βαλαωρίτης. Υποδιοικητής δ κ. Ι. Έδταξίας και Διευθυντοί της Τραπεζης οι κ. κ. Ι. Δροσόπουλος και Δ. Μάξιμος.

Το έτος 1911 δέν υπελείφθη των προηγουμένων έτών ως προς την εδεργητικήν έπίδρασιν της Τραπεζης επί της καθόλου οικονομικής ζωής εν τώ Κράτει.

Η κίνησις των μετά του έξωωτερικού συναλλαγών έξηκολούθησεν την αύξησιν αυτής πρόοδον, άνελθούσα εν συνόλω εις δραχ. 1. 392.938.360 ήτοι παρουσίασεν αύξησιν κατά 380 περίπου εκατομμύρια. Η έφαρμογή του νόμου ΓΧΜΒ' περί άγοράς και πωλήσεως συναλλάγματος υπήρξεν εδεργητικωτάτη διά τώ έμπορίον έσημειώθησεν δέ ή μόν άγορά συναλλάγματος, εις δραχ. 145.739. 990 ή δέ πώλησις εις δραχμ. 136.144.760, και ηύξήθησεν τώ διαβάσει της Τραπεζης εις χρυσόν και συναλλάγμα κατά 9 873.900 και συναλλάξ ή Τράπεζα συμφώνως τώ νόμω ΓΧΜΒ' έλαβε την άδεια διά νέας συμβάσεως, ως ο νόμος ώριζε, της έκδόσεως δέκα έτι εκατομμυρίων τραπεζικών γραμματίων.

Τό μάλλον έξωπαρετήρητον όμως ήτο ότι χάρις εις τώ ελαχθέν διά τώ ρηθέντος Νόμου σύστημα ού μόνον τά νομισματικά μέσα της άγοράς κατέσχησαν άφθονώτερα και ένισχύθησεν ούτω τά προς παγίωσιν της τιμής του χρυσού και του συν)ματος διαθέσιμα ποσά άλλα ά τεδείχθη και ή θέσις της άγοράς λίαν ενχάριστος, ώστε ού μόνον ούτοι να μή έπηρεασθώ εκ του έξαργέντος Ιταλοτουρκικού πολέμου και των έξ αυτού έκπληθουσιν πτωχεύσεων εις διαφόρους πόλεις της Ανατολής, άλλα και έπίκουρος ήδυνήθη να έλθη αύτη εις τά σπουδαιότερα εν Ανατολή Έλληνικά κέντρα και τούτο καθ' ήν στιγμήν εν αύτῃ τῃ Δυτικῃ Εύρώπῃ έτρωι σοβαρά πολιτικά αηποκρίσει έχον προκαλέσει ού σμικράν νομισματικήν στενωχώραν.

Κατά τώ αυτό έτος 1911 άπεσύρθησεν οριστικώς εκ της κυκλοφορίας τα κερματικά γραμμάτια άντικαθιστάμενα δι' άργυρών. Καίτοι δέν είχε συμπληρωθῆ έτι ή διά των και' έτος καταβαλλομένων δέξ εκατομμυρίων ύπό της Κυβερνήσεως πλήρης έξόφλησις του έξ αυτού δανείου, κατά την γνώμην όμως του Συμβουλίου του Κράτους, θεσπισθέντος ότι από 14 Απριλίου έπαυσαν να είναι ύποχρεωτικώς δεκτά ως νόμισμα εν τῃ άγορά, άλλα μόνον παρά τῃ άγροσφ Ταμείω εις έξόφλησιν χρεών ή προς άνταλλαγῃν δι' άργυρών κερματίων, ταύτα έδωσαν την ιδιότητα αυτών ως γραμματίων και έπομένως δέν ήδύνατο να θεωρηθῆ ως ορισταμένη οιαδήποτε εθνήση της Τραπεζης εις τώ δάνειον τούτο.

Κατά τώ αυτό έτος ή Τράπεζα παρέσχε την συνδρομήν ούτις προς τώ Κράτος δως άποσύρη εκ της κυκλοφορίας τά πλεονάζοντα χαλκά κέρματα μέχρι δύο εκατομμυρίων δραχμῶν, άπεσύρθησεν δέ έξ αυτών 1.400.000 μόνον καθ' όσον ή άγορά δέν έφείνετο έξουσα άνάγκην μείωσης άραιώσεως.

Αί Οικονομικά άνάγκαι του Κράτους προς τακτοποίησιν των εθνικών δανείων, άπέβαλλον ήδη από τώ 1910 την σίναψιν μεγάλου έξωτερικού δανείου, έφ ω και έξουσιοδοτήθη ή Κυβέρνησις να σνάψη τούτου δανειον 150 000.000. Παρ' όλην εν τούτοις την άνθηρότητα της Έλληνικής πίστεως ή έπιτυχία τούτου δανείου δέν ήτο εύκολος, δι' ο και έδωκώθη άναγκάιον κατόπιν σινονοήσεως της Τραπεζης μετ' ή Κυβερνήσεως να μειωθῆ ή Διοικητή; Βλαωρίτης; εις Παρισίους ένθα μετ' άμακράς συνεννοήσεις μετ' των φίλων της Τραπεζης; κατώρθωσε να κατορίσῃ ομάδα κεφαλαίου και να έξασφαλίσῃ την σίναψιν του σπαιτουμένου δανείου.

Τό δάνειον έξεδόθη την 11 Ιουνίου 1911 δι' έκατόν δέκα εκατομμύρια μόνον μετά διαφυλάξεως του δικαιώματος του Κράτους ορίσθ, διά την έκδοσιν του ύπολοίπου ποσού των 40 εκατομμυρίων εάν ήθελε θεωρησῃ τούτο συμφέρον.

Τό έκδοθέν ποσόν εκάλυφθη εν τῃ Γαλλικῃ άγορά και διά των έγγραφων παρά τῃ Έθνικῃ και ται; Τραπεζαις Αθηνών, και Ανατολής, ούτινες συνέπραξαν εις τούτο, εις την τιμήν των 87 1/2. Η τούτη έπιτυχία έδωκώθη ως λίαν εύνοική διά την πίστιν του Έλληνικού Κράτους, έπιτυχόντος την σίναψιν του δανείου εν τούστω κρίσιμους περιστάσει διά την παγκόσμιον άγοράν και μή υπαχθέντος εις ιδιαίτερα μυστικά πλεονεκτηήματα ύπό συντελέσαντος εις την συνομολόγησιν του δανείου, ως τούτο συνέβαινε και συμβαίνει συχνότατα, έπιβαρυνόμενων των δανειζομένων Κρατών διά τούτων ιδιαιτέρων άμοιβών, ούτινες καθίσταντο έπαχθέστραι ολουθήσει βαφές ύφου.

Και ποείται εν τῃ έτησί' αυτού λογοδοσί' ο άείμηπτος Βαλαωρίτης; εύφημοτάτην μνησιν ως σπουδαιοτάτου ίδι' σινελεστού διά την έπιτυχίαν του δανείου του εν Παρισίους Ιδρύματος του Comptoir d' Escompte περί του όποιου λέγει επί λέξει ότι ο άρχαιος ούτος και πιστός Τραπεζίτης του Έλληνικού Κράτους, και εν αγαθαί; και εν ποιηραί; ήμέραι; παρέσχε εν τῃ κρίσει τῃ σιγμῃ της Έλληνικής; πίστεως σπουδαιωτάτην ύπηρεσίαν, διότι παρά τας άνωμάλους εσωτερικάς περιστάσεις, παρά τας διαρκείς άτειλουμένας θυέλλας εν τῃ όρίζονι της Ανατολής, παρά την περηφυμένην άνίδρασιν των χωρών δ' έξηγετο ή οικονομική συνδρομή, ού μόνον έπίσεν υσεν εις την πολιτικήν σωφροσύνην και την οικονομικήν ρώμην της ήμετέρας χώρας. Αλλά βοηθούμενος και ύπό του άγαθού της Έλλάδος άστέρου έδ, άξάτο της μόνης και σ'ντόμου περιόδου γαλήνης και αλισιοδοξίας κατά τώ πλήρες άνι-

συχιών και κινδύνων λήξαν έτος όπως προβῆ μετ' έπιτυχίας εις την έκδοσιν του δανείου.

Και είναι πράγματι, από γενικωτέρας εθνικής άπόψεως. άξιοι εδωγομοσύνης οι συντελέσαντες εις την έπιτυχίαν του δανείου έκείνου, τώ όποιον έχρησίμευον κυρίως εις την συμπλήρωσιν των προπαρασκευαστικών μέσων άμύνης επί τῃ βάσει των όποιων ή Έλλάς άπεδύθη εις τούς κατά τώ έτόμενον έτος έξαργέντας Βαλκανικούς πολέμους, ούτινες έσήμισαν την άνάστασιν του Έθνους και την Έθνικήν άποκατάστασιν της Φυλής ήμῶν.

Έκτός όμως του μεγάλου προς τώ Κράτος δανείου ή Έθνική Τράπεζα συνήψε κατά τώ αυτό έτος και άλλα δάνεια. 1) Προς τόν Δῆμον Αθηνών πραγματικού κεφαλαίου δι' όμολογιών εις χρυσόν δραχμῶν 13.920.000 δι' ού έξωφλήθη και τώ προς την Τράπεζαν χρέος του Δῆμου εκ δραχ. 4.867.137, διά δέ του ύπολοίπου ώτειλεν ο Δῆμος να έξωφλήτῃ τά εις τώ κερμητηόριον ύποκείμενα χρέη αβίου συμφώνως, τῷ νόμω της 31ης Μαρτίου 1910 και άλλας νουμινομένας όφειλάς αυτού. 2) Προς την Έταιρεία του Σιδηροδρόμου Πειραιώς-Αθηνών-Πελοποννήσου. Εις τώ δάνειον τούτο του όνομαστικού κεφαλαίου εκ δραχμῶν 12.500.000 συμμετέχον ή Έθνική Τράπεζα διά δραχμῶν 2.512.000, συνέπραξαν δέ και αι Τράπεζαι Αθηνών και Ανατολής, συνήφθη δέ τούτο δι' όμολογιών εις χρυσόν, ίνα ή Έταιρία δυνηθῆ να έξωφλήσῃ τώ προς τόν εν Αγγλί' οίκον Ραφσέλ και Σια χρέος της, προβῆ δέ άμα εις την έκτέλεσιν βελτιώσεων της γραμμής και προμηθειαν ύλικού. Εις έξασφάλισιν του δανείου τούτου παρεχωρήθη πρώτη ύποθήκη επί της γραμμής Πατρών-Πύργου και δευτέρα ύποθήκη επί της γραμμής Πειραιώς-Αθηνών-Πατρών.

3) Μικρά άλλα δάνεια έδόθησεν εις τούς Δῆμους Γυθείου, Σερφίου κλπ εις λιμένας και άλλα νομικά πρόσωπα.

Εν τῃ Γεν. Συνελεύσει της 11 Φεβρουαρίου 1911 έτροκοποιήθησεν τώ δ' όρθρ 60, 65, 71 του καταστατικού της Τραπεζης; Κατόπιν των τροποποιήσεων τούτων ή Συνέλευσις προέβη:

Α) Εις την έκλογῃν δύο Διευθυντών της Τραπεζης; και εις τόν καθορισμόν των καθηκόντων και δικαιωμάτων έκάστου ούτων.

Β) Εις την έκλογῃν τριών έπιτροπων εκ του Συμβουλίου.

1) Έπιτροπής εκ πέντε μελών προς καθορισμόν των πιστώσεων και πιστώσεων.

2) Έπιτροπής εκ τριών μελών άποτελούσης πειθαρχικόν Συμβούλιον προσωπικού δικαζούσης τά παραπ' όμιατα των ύπαλλήλων

3) Έπιτροπής εκ δύο μελών συμπραττούσης μετ' της Γενικής Διοικήσεως επί τεχνικών ζητημάτων.

1912-1913



Τά έτη 1912 και 1913 έσημείωσαν την ένδοξωτέραν περιόδον του Έλληνικού Έθνους από της άναγεννήσεως αυτού.

Τό Έθνος άναήσεν εκ της μακροχρονίου αυτού τάφης έξάρμοσε πάνοπλον και εν πλήρει άκμῃ χάρις εις τά ληφθέντα κατά τώ προηούμενα έτη προπαρασκευαστικά μέτρα, έξεσπασε διά τώ έξίτους πάντα φραγμόν και έφερε την έλευθερίαν εις τόσας ελληνικές χώρας και νήσους, ούτινες έσπενον άκόμη ύπό τόν ζυγόν τώ προαιωνίου τυράννου.

Αλλ' εάν α' κατά ξηράν και κατά θάλασσαν δάφναι του Έλληνικού στρατού, αι έξαγορσθεΐσαι δι' ήραϊσμού άπαραιμίλλον, σκληρών ούλατος θυσιών και θαυμασίας έγκαρτερήσεως εν μέσφ άνοηκόστων κακοσυχιών έπέσχεσαν τόν θαυμασμόν και κατέδειξαν δνεια ζωικότης άφθαστος και όλοιον άκατάβλητον σθένος έμφωλεύουσιν εν τῃ ψυχῃ του Έλληνικού έθνους, άφ' έτέρου ή παρτάξις και συνδρομή του στόλου της έμπορικῃς ναυτιλίας και ή άνοχη του οικονομικού όργανισμού έπέσχεσαν τόν γενικόν θαυμασμόν και κατεδειξαν ότι εν τῃ στρατιωτικῃ και ναυτικῃ πεδίω, ούτω και εν τῃ οικονομικῃ τώ ελληνικῃ έθνος έκέκτητο ρώμην άπαραιμίλλον και είχεν έδραιωμένην θέσιν τόσον εν τῃ συγγρόφω πολιτισμῷ όσον και εν τῃ διά τώ μέλλον Ιστορικῃ αυτού όρασει.

Η άπρόσκοπτος έξακολούθησις των έργασιών της Έθνικής Τραπεζης ως και των άλλων πιστωτικών Ιδρυμάτων μή δεχθέντων να χρησιμοποιοήσασιν τώ διά τού νόμου θεσπισθέν δικαιώμα περί άναστολής της άπεδόσεως των κα άθέσεων, ή διατήρησις της άριότητος του τραπεζογραμματίου, και ή ύπό του Κράτους άντιμετώπισις όλων των δοπανών του πολέμου χωρίς τούτο να προσφύγη εις μέσα πρόχειρα μέν, άλλα συνεπαγόμενα σνηθέστατα όλεθρίας οικονομικός σιγαπείας, πάντα ταύτα έχρησίμευσαν ως άδιαμφισβήτητοι άποδείξει; ώστε να στερεωθῆ ή εν τῃ έξωτερικῃ άπόλυτος πεποιθήσις επί την οικονομικήν της Έλλάδος ρώμην και ή πίστις των οικονομικών κύκλων προς τώ Κράτος και την Έθνικήν Τράπεζαν, ή ις υπήρξεν ο δεξιάς αυτού βραχίων εν τῃ διαεξαχθείσ' κάλῃ.

Τό γεγονός τούτο άπαφρών εν τῃ εισηγήσει του Ισολογισμού ο άείμηπτος Βαλαωρίτης ένώπιον της Γενικής Συνελεύσεως των Μετόχων την 11ην Φεβρουαρίου του 1913 έλεγε μετ'ξύ άλλων τά εξής:



Δύναται μὲθ' ὑπερφανελας τὸ ἡμέτερον ἴδρυμα νὰ λοχυρισθῆ ὅτι κατὰ τὰς κρίσεις ταύτας περιστάσεις καὶ πρὸς ἐπι αὐτῶν δὲν καταδείχθη κατώτερον τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπιβεβλημένου αὐτῷ ἔθνικου καθήκοντος. Λέγομεν δὲ καὶ πρὸς διότι τὰ μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισην τοιούτων κρίσεων περιστάσεων δὲν αὐτοσχεδιάζοντο κατὰ τὴν σιγήν τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ἐκ τῶν προείρων καὶ ἐκκαίρων, πρέπει νὰ λαμβάνωνται μετὰ περισσήν προνοίαν καὶ ἀκριβείαν.

Ὅτω γὰρ ἐν γένει ληφθέντα μέτρα εἴτε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως μόνης, εἴτε ὑπὸ ταύτης πρωτοβουλία καὶ συνδρομῆ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἴτε καὶ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς μόνης ὄσον ἀνάγονται εἰς τὸν κύκλον τῆς ἀποκλειστικῆς αὐτῆς δράσεως, ἐπέτρεψαν εἰς τὸ ἡμέτερον ἴδρυμα, ὅπως χρησιμοποιηθῆ ὡς ἀσφαλὲς στήριγμα τοῦ οικονομικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῆς πίστεως τῆς χώρας, παρὰ οὐχὶ δὲ εἰς τὸ Κράτος οὐσιώδη καὶ ἀποτελεσματικὴν συνδρομήν.



Πάντα ταῦτα ἀπεδείχθησαν ἀληθῆ καὶ εὐθύς ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου καὶ καθ' ὅλην τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι διὰ τῆς ἐπιτομῆς τοῦ νόμου περὶ Διεθνῶν ἐλέγχου περιουσιῶν τὸ Κράτος δὲν ἠδύνατο οὐτε πιστωτικὸν νόμισμα νὰ ἐκδώσῃ ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, οὔτε ἀν' ἔντοκα γραμμάτια πλέον τῶν 10 ἑκατομμυρίων. Συνεπῶς κατὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου μόνον ἐπὶ τῶν διαθέσιμων αὐτοῦ πόρων ἠδύνατο νὰ στηριχθῆ καὶ τῆς συνδρομῆς ἣν ἠδύνατο νὰ εὔρη ἐκ δανείου ἐξωτερικοῦ ἢ ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Εὐνόητον ὅμως ὅτι ἡ εὐρεσις ἐξωτερικοῦ δανείου εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὀφθαίνοι πάντοτε δυσχεροεσιῶντι ἐκ τῆς τοῦ κλονισμοῦ τῆς πίστεως ἢ συνελγῆναι ἢ κήρυξις ἐνὸς πολέμου, πολλῶ ἢ μᾶλλον εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν λόγω τοῦ κινδύνου διαφόρων περιπλοκῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἐπιβαλλομένης οὐδέτεροτητος ὑπὸ τῶν ξένων Κρατῶν ἐναντι τῶν ἐμπολέμων.

Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος συνεπῶς μόνον ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πόρων ἠδύνατο νὰ στηριχθῆ καὶ ἐπὶ ἐκείνων εἴ; ἠδύνατο νὰ ἀντελήσῃ ἐκ τῆς χώρας.

Κυριώδης τὸ Κράτος κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ ἀγῶνος εὖρος διαθέσιμον ἀφ' ἐνός ἐν τοῖς ταμείοις αὐτοῦ ὑπόλοιπον ἐκ τοῦ τελουτοῦ δανείου καὶ ποσὰ διαθέσιμα ἐκ πλεονασμάτων, τὴν δ' Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἔχουσιν σημαντικὰ ποσὰ διαθέσιμα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, τὰ ὅποια ἐκράτει ἐκ προνοίας εἰς διαταγὴν ὄψεως, καὶ τοὺς ὑφίστατο οὐσιώδη θυσίαν ἐκ τῆς προκυμαίας διαφοράς τῶν τόκων.

Τοιοῦτοτρόπος ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἠδυνήθη χωρὶς νὰ ἐλαττώσῃ τὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐργασίας νὰ προσεφάλησῃ ἔντοκα γραμμάτια ἐννεὰ ἑκατομμυρίων καὶ νὰ συμμετάσχη κατὰ εἰκοσὶν εἰκοτομῆριον εἰς τὸ συνολογθῆν μετὰ ὁμάδος Τραπεζιῶν τῶν ἐξωτερικῶν προσωρινῶν δάνειον τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων δια τῆς ἀπὸ 6 Δεβρίου 1912 Συμβάσεως.

Ἡ τοιαύτη γενναία συμμετοχὴ τῆς Τραπεζῆς θηρήσῃ ἡ βραχὺς ἐπιτομὴ ἐπιτηρήθη ἡ ἐπιτυχία τοῦ δανείου τούτου, καθώρθωσεν δ' ἡ Τράπεζα διὰ παραχωρήσεως συμμετοχῶν εἰς τὸ δάνειον νὰ εὐρεθῆ καὶ πάλιν εἰς θέσιν τὰ ἐπέλθη ἀρωγὸς εἰς τὸ Ἑλκράτος καθ' ἣν σιγήν ὄλιγον βραδύτερον εὐστέρᾳ διεθῆς συνεργήσεως καθίστα ἀδύνατον κάσαν οικονομικὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐμπολέμων ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ὁ οικονομικὸς κίματος θὰ ἐπέσπευδεν τὸ τέγμα τῶν πολέμων.

Ὅχι ὀλιγοτέρα ὑπῆρξε ἡ συνδρομὴ ἣν ἠδυνήθη ἡ Τράπεζα νὰ παράσχη εἰς τὸ Κράτος δυνάμει τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' πλεονακτημάτων. Διότι ἡ διὰ τοῦ νόμου τούτου ἐπιτευχθεῖσα συσώρευσις χρυσοῦ ἐν τῇ τῆς θησαυροφυλακίαις αὐτῆς καὶ τῷ ἐξωτερικῷ ἐπέτρεψε τὴν μονιμοποίησιν τοῦ ἀρτίου τοῦ Ἑλληνικοῦ πιστωτικοῦ νομισματοῦ, γεγονός τὸ ὅποσον ἔχει μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ γοήτρου τοῦ τε Κράτους καὶ τῆς χώρας, ἔδωκε δὲ συνάμα τὴν ἐπὶ ἐρείαν εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ χρησιμοποιηθῇ ὑπὲρ τοῦ Κράτους τὸς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ λόρους αὐτῆς, οἱ ὅποιοι ἄλλως θὰ ἔδει νὰ παραμείωσιν ἐν ἐπιφυλακῇ ὡς ἀντίκρουσμα διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ ἀρτίου.

Παρ' ὅλην ἐν τούτοις τὴν πρὸς τὸ Κράτος ἐνίσχυσιν τῆς Τραπεζῆς ἡ θέσις αὐτῆς ὑπὲρ ποτε ἀναδείκνυται ἀκμαιότερα, ὃ δὲ ἰσολογισμὸς τοῦ 1912 σηματοῖ διαθέσιμα τῆς Τραπεζῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὄμοι μετὰ τῶν δυνάμει τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' συγκεντρωμένων ὀλίγων ποσῶν 156.049.119 δραχμῶν, ἡ δὲ κίνησις τοῦ συναλλάγματος ἀνῆλθεν εἰς 233 ἑκατομμύρια διὰ τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς 158 διὰ τὴν πώλησιν αὐτοῦ.

Σημαντικώτατην οὐχ ἦττον αὐξήσιν παρουσιάζει ἡ μερὶς τῶν καταθέσεων, σημεῖοθα διὰ μὲν τὰς ἐπὶ προθεσμία καὶ διαρκεῖς 135 ἑκατομμύρια, διὰ τὰς τοῦ ταμειωτηρίου 27 ἑκατομμύρια καὶ διὰ τὰς ἐν ὄψει 54 ἑκατομμύρια, ἦτοι ἐν ὄψει 216 ἑκατομμύρια, τοῦθ' ὅσοο παρατρεῖ πλήρη ἀκμήν τοῦ ἰδιωτικοῦ πλοῦτου ὄλων τῶν τάξεων.

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΤΩΝ 30.000000

Καὶ ἄλλο ὅμως σημαντικώτατον γεγονός μαρτυρεῖ οὐχ ἦττον τῶσον τὴν ἰδιωτικὴν ἐπάρειαν ὅσον καὶ τὴν πρὸς τὴν Τράπεζαν ἀπόλυτον πλέον ἐμπιστοσύνην καὶ τοῦτο εἶνε ἡ ἐκδοσις τοῦ νέου λαχειοφόρου δανείου τῶν 30.000.000 δραχμῶν.

Εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ δανείου τούτου προέβη ἡ Τράπεζα ἀκολουθούσα τὴν πολιτικὴν τῆς ἐνίσχυσεως τῶν μέσων τῶν προορισμένων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς κτηματικῆς πίστεως ἐξέδοκε δ' αὐτὸ ἐπὶ τόκῳ 2 1/2 ο/ο καὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν τύπου

πρὸς τὸ πρῶτον ἐκδοθῆν τῷ 1904 λαχειοφόρον δάνειον τῶν 20,000,000.

Ἄλλα καὶ πολλοὶ ἕτεροι λόγοι ἐπέβαλλον εἰς τὴν Τράπεζαν τὴν ἐκδοσιν τοῦ δανείου τούτου.

Α' Διότι ἦδη ἀπὸ τοῦ 1911 εἶχεν ἀναλάβει δολοκλήρον τὸ ἐκ δρχ. 16.000.000 δάνειον τοῦ Δήμου Ἀθηνῶν πρὸς 5 ο/ο τὸ ὅποσον δὲν ἐξέδωκεν εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν. Καὶ βεβαίως εἶχεν ἀπαρκεῖς χρηματικὸς πόρος ἡ Τράπεζα ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τὸς ἀνάγκας τῆς κτηματικῆς πίστεως, τὴν μερίδα τῆς ὁποίας ἐβάρυνε τὸ πρὸς τὸν Δήμον δάνειον, ἀλλ' ὅμως ἡ ὅσον τὸ δυνατόν ἐπαύξισις τῶν διαθέσιμων κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς ἀπέτελε οὐσιώδες μέρος τοῦ προγράμματος αὐτῆς, ὅπως δήποτε ἐν δεδομένην περιστάσει νὰ ἐπέσχηται ἀρωγὸς εἰς τὸ Κράτος, πρὸ βλεψίς ἧτις καὶ ἐπηλήθησεν καὶ ἀίθερῃ εὐεργετικώτατῃ διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑθνους ὡς ἦδη ἀνωτέρω ἀναφερομεν.

Β' Ἡ ὑπερβολικὴ ὑψωσις τῶν τιμῶν τῶν δύο ἄλλων λαχειοφόρων δανείων τῆς Τραπεζῆς, καὶ ἰδίᾳ τοῦ δανείου τοῦ 1904 2 1/2 ο/ο τοῦ ὁποίου αἱ μετοχαὶ ἐφθασαν εἰς τὰς 123 δραχμάς, ἡ ὑψωσις λέγομεν οὕτῃ ἐνεῖχε τὸν κίνδυνον μεγαλειτέρας ὑπερτιμήσεως ὡς ἐκ τῆς ζητήσεως καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἀνεπιτυχθείσης κεθοδοσκοπίας δυναμένη νὰ ἀποβῆ ἐπιβλαβὴς πρὸς τὰ μικρὰ ἀποταμιεύματα τὰ ὅποια τρέπονται συνήθως τὸς τοιοῦτον εἶδος ἡμολογίας.

Γ' Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνακοπῆς τῆς εἰσαγωγῆς ξένων λαχείων ἧτις συνεπέει τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν μετοχῶν εἶχεν ἀρχίσει ἐπιτενομένη παρὰ τὰς ἀπαγορεύσεις τοῦ σχετικοῦ νόμου.

ΝΕΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΑΝΤΟΤΕ ΑΡΩΓΟΣ



Πᾶσαι αὐταὶ αἱ προβλέψεις πρὸς συγκέντρωσιν κεφαλαίων ἐν τῇ Τραπεζῇ δὲν ἐβραδύναν καὶ πάλιν νὰ ἐπαληθεύωσιν καὶ ἀπ' ἐν κρίσιμωτάταις στιγμαῖς ὑπερτάτων ἀναγκῶν.

Ὁ κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμος ἐξηκολούθει καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ 1913, αἱ δὲ Κυβερνήσεις τῶν Μεγάλων Δυνάμειων καὶ οἱ ἐν Ἐθρῶν τραπεζιτικοὶ κύκλοι ἀσφοροῦντες διὰ τὴν παρατασιν ταύτην τοῦ ἀγῶνος, ἐξ οὗ μόνον κίνδυνος διεθνῶν περιπλοκῶν ἐπακρόματο διαρκῶς, ἀλλὰ καὶ ἀνησυχία καὶ νερῶσις ἂν μὴ κρίσις οἰκονομικὴ ἐν ταῖς χρηματικαῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἐπεκράτων, ἐπήρμιζον εὐστέρῳ ἐρον τὴν ἀρχὴν τῆς ἀρνήσεως πάσης χρηματικῆς συνδρομῆς εἰς τοὺς ἐμπολέμους. Ἀποτυχούσης συνεπῶς πάσης προσπάθειας τοῦ Κράτους πρὸς εὐρεσιν προσωρινῶν δανείων, τῶν δὲ ἀναγκῶν τοῦ πολέμου ἀπαιτουσῶν ἄμεσον καὶ ἐπιτακτικὴν ἐτικούριαν, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δὲν ἐδίστασε νὰ συνολογήσῃ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἀπὸ 28 Μαρτίου 1913 σύμβασιν περὶ χορηγήσεως προσωρινῶν δανείων 50 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Συνάμα ὅμως ἡ Διοικήσις τῆς Τραπεζῆς, ἵνα ἀντεκεξέληθῃ εἰς τὴν ἀναληφθεῖσαν ὑποχρέωσιν συνολογήσῃ προσωρινῶν δανείων ἐπὶ ἐνεχέρῳ γρηματογράφῳ τοῦ χαρτοφυλακίου αὐτῆς ἐκ δρχ. 25.000.000 μετὰ Βελγικῶν Τραπεζῶν στενῶς συνδεμένων μετὰ τῶν ἐν Παρισίοις φίλων αὐτῆς, ἐξασφαλίσασα συνάμα τὴν ἐν κερικτώσει ἀνάγκης παροχὴν εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλων πιστώσεων.

Δὲν πορῆλθον ὅμως πολλοὶ μῆνες καὶ ἡ Τράπεζα εὐρεθῆ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προσέλθῃ καὶ πάλιν εἰς βοήθειαν τῆς Κυβερνήσεως εὐρισκομένης εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ Βουλγαρικοῦ πολέμου.

Τὰ ἀπειλητικὰ νῆφα τοῦ νέου τούτου πολέμου ἐπέτειον ὑπὲρ ποτε τὴν ἀνησυχίαν τῶν οικονομικῶν κύκλων καὶ ὁ οἰκονομικὸς ἀποκλισμὸς ἐγένετο εὐστέρωτος. Παρὰ τὴν γενικὴν ἐν τούτοις ἀνησυχίαν ταύτην ἡ Τράπεζα, ἐπιτυχούσα τὴν ἀρωγὴν τῶν πάντοτε πιστῶν φίλων καὶ πεποιθότων ἐπ' αὐτὴν ὁμοῦ ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Λονδίῳ οικονομικῶν παραγόντων, ἠδυνήθη νὰ προσέλθῃ πολυτίμος βοηθὸς εἰς τὸ Κράτος καὶ ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς μόνον πόρων ἀντελῶσα νὰ χορηγήσῃ νέον προσωρινῶν δανείων 40 ἑκατομμυρίων φράγκων, συνολογηθῆν διὰ τῆς ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1913 συμβάσεως.

Πλὴν ὅμως τούτου ἡ Τράπεζα συνῆψε τὰς ἀπὸ 22 Ἰουνίου καὶ 30 Ἰουνίου 1913 συμβάσεις μετὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐκ δραχμῶν 50 ἑκατομμυρίων δανείου πρὸς πληρωμὴν τῶν ἀπαιτήσεων καὶ ἐπιτάξεων, ἐκ τοῦ ὁποίου δέκα μὲν ἑκατομμύρια ἀνέλαβε δι' ἰδίον λογαριασμόν, ἱκανὸν δὲ ποσὸν διέθεσεν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ προκαταβάλλουσα πάντοτε τὸ ἀντίτιμον εἰς τὸ Δημόσιον.

ΔΑΝΕΙΟΝ 500.000.000 ΕΙΣ ΧΡΥΣΟΝ ΤΟΥ 1914

Παλαιῶς ἐν τούτοις πρὸς τὸς προσπάθειας τῆς Τραπεζῆς ὅπως δυναθῆ νὰ προσφέρῃ τὴν πολυτιμὸν αὐτῆς συμβολὴν πρὸς τὸ Κράτος διὰ τὴν ἐπιτεχῆ διεξαγωγὴν τῶν δύο νικηφόρων πολέμων, οὐχ ἦττον ἀγωνιώδεις, ἐπίμονοι καὶ ἀξιοθαύμαστοι ἦσαν

αί προσιπθείαι του Διοικητού της Τραπεζής, διατελούντος επί δέκα ὄλιγος μήνας ἐν ἐπιστολατεύσει καὶ περιεχομένου τὰς Εὐρωπαϊκάς ἀγορὰς ἐν διαρκεί συνεννοήσει μετὰ τῶν ἐκεῖ καλαιῶν καὶ ἰσχυρῶν φίλων τῆς τῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ἐπιύχρη τὴν συγκροτήσιν ὁμίλου διὰ τὴν σύναψιν τοῦ δανείου τῶν 500 ἑκατομμυρίων τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις εἶχεν ἀποφασίσῃ ὡς κἀλύφῃ τος ἐκ τῶν πολέμων χαινούσας πληγὰς.

Καὶ τέλος αἱ προσπαθεῖαι αὐταὶ ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας κατορθωθείσης τῆς συμπύξεως ὁμίλου ἀναλαβόντος τὴν ἔκδοσιν τοῦ δανείου τούτου ὑπὸ ὄρους πολλῶν εὐνοϊκωτέρους διὰ τὸ Κράτος ἐκείνων ἐφ' οἷς ἐπέτυχεν νὰ συνάψῃ δάνειον τὸ Σερβικὸν Κράτος.

Τὸ δάνειον συνεφωνήθη νὰ πραγματοποιηθῇ εἰς δύο ἐκδόσεις ἐκ διακοσίων πενήντα ἑκατομμυρίων ἑκάστην. Ἐκ τοῦ πρώτου τμήματος τοῦ δανείου τούτου τῶν 250.000.000 ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα μετ' ὁμίλου ἀποτελομένη ἐξ Ἑλλήνων τραπεζιτῶν καὶ οἱ ἐν Ἀγγλίῳ οἴκοι Hambro & Son, London County and Westminster Bank Limited καὶ E. Erlanger et Co ἀπέλαβον ἐν συνόλῳ ποσὸν φράγκων 75 ἑκατομμυρίων ὃν 25.000.000 ἐξετέθησαν εἰς δημοσίαν ἐγγραφήν ἐν Ἑλλάδι καὶ φράγκα 50.000.000 ἐν Ἀγγλίῳ.



ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ



Ἐάν ἦδη ἀνακεφαλαιώσωμεν τὰ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν χορηγηθέντα προσωρινὰ δάνεια, τὰ κατὰ τὰ δύο ἔτη 1912 καὶ 1913 χορηγηθέντα καὶ τὰ εἰς αὐτὴν διατεθέντα ἑκ τῆς Τραπεζῆς κεφάλαια ἐκτός τῆς συμμετοχῆς καὶ εἰς τὸ γένος δάνειον τῶν 250 ἑκατομμυρίων ἐξαγομὲν τούτῃ ἐξῆς ἀριθμούς.

Α' ΠΑΛΑΙΑ ΔΑΝΕΙΑ ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας καὶ ἄλλοις τίτλοις ὑπόλοιπον τῆ 31 Δεκεμβρίου 1913 Δραχ. 61.778.515,42
Β' ΠΡΟ-ΩΡΙΝΑ ΔΑΝΕΙΑ

α' Δάνειον 40 ἑκατομμυρίων τοῦ 1912 διὰ συναλλαγμάτων συμμετοχῆς τῆς Τραπεζῆς Δραχ. 20.032.000
Διετεθήσαν συναλλαγματικαὶ ἀξίας > 18.244.000
'Υπόλοιπον διὰ τὴν Τράπεζαν > 11.787.400

β' Δάνειον 50.000.000 διὰ συναλλαγμάτων τοῦ 1913. Ἐξ αὐτοῦ διετεθήσαν συναλλάγματα ἀξίας 12.200.000 ὑπόλοιπον διὰ τὴν Τράπεζαν > 37.800.000

γ' Δάνειον 40.000.000 δι' ὁμολογιῶν τοῦ 1913 διετεθήσαν Δραχ. 16.273.000 ὑπόλοιπον διὰ τὴν Τράπεζαν > 23.727.000

δ' Δάνειον 50.000.000 τοῦ 1913 ἀναληφθέν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς > 10.500.000

Ἦτοι σύνολον Δραχ. 73.814.000

1914

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΕΝ ΤΗ ΤΡΑΠΕΖῃ



Ὁ ἔτος 1914 ἀνέτειλεν ὑπὸ τοῦς οὐσιωτάτους διὰ τὸ Κράτος καὶ τὴν Τράπεζαν οἰωνούς.

Γενικὴ πεποιθῆσις ἐκράτει διεσήμεριον εὐδόκιμον ἀπαρχὴν περισυλλογῆς, κατόπιν τῆς διεξαγωγῆς δύο πολεμῶν ἐν οἷς αἱ προσπαθεῖαι ἀμφοτέρων ἐστέφθησαν ὑπὸ τοσαύτης ἐπιτυχίας, περισυλλογῆς ἥτις ἦτο ἀναγκαῖα διὰ τε τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα καὶ τὰς Νέας χώρας. Τὰ δὲ πρῶτον τα καθήκοντα τούτων διὰ τὸ Κράτος ὄσον καὶ διὰ τὴν Τράπεζαν ἐνεδείκνυσαν ἔντασιν πάσης προσπαθείας, δι' ἐκείνο μὲν πρὸς παγίωσιν τῆς τάξεως καὶ τὴν ταχέαν λήψιν τῶν ἀπαιτουμένων νομοθετικῶν μέτρων πρὸς ὁργάνωσιν καὶ ρυθμίσιν τῆς λειτουργίας ὄλων τῶν κλάδων εἰς ταύτην δὲ τὴν συνέχισιν τοῦ προορισμοῦ τῆς, εἰς τὸν ὁποῖον ἴσως ἐθνωφελῶς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἀνταπεκρίθη.

Καὶ ἡ ἐργασία ἤρξατο ὄντως κυρετώδης ἐν τῇ Τραπεζῇ, ἐργασία πολυσχιδῆς, ἀποβλέπουσα ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὁργάνωσιν τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ εὐρύτερον πλέον σταδίου δράσεως, ἀναλόγως τῆς σημεῖραι ἀλλατικῆς γιγαντώσεως τοῦ ἰδρύματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐργασιῶν καθ' ἅπαντας τοὺς κλάδους πρὸς διευκολύνσιν τοῦ λαοῦ, καταπονηθέντος ὅπως δὴ γὰρ εἰς τῶν δύο πολέμων καὶ τέλος τὴν προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν διὰ τὴν ἐγκατάστασιν ὑποκαταστημάτων εἰς τὰς Νέας Χώρας, ἐν ταῖς ὁποῖαις καὶ πολλαὶ καὶ μεγάλα καὶ ἐπείγουσαι ἀνεδεικνύοντο ἀνάγκαι.

Δυστυχῶς κατὰ τοῦς πρώτους ἀκόμη μῆνας τοῦ 1914 δεινόντατον ἐπέληξε τὴν Τράπεζαν δυστύχημα διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς Ἰωάννου Βιλαωρίτου.

Ἡ Γενικὴ τῶν Μετόχων Συνέλευσις συνελθοῦσα ἐξέλεξε Διοικητὴν τὸν Ὑποδιοικητὴν κ. Ἰωάννην Εὐταξίαν καὶ Ὑποδιοικητὸς τοῦς κ.κ. Διοσκουπύλου καὶ Μάξιμον.

Καὶ τοῦ κ. Εὐταξία ὁμῶς μὴ παραμείναντος ἐν τῇ Διοικήσει ἡ ἐπὶ ὀλίγους μόνον μῆνας συνήλθε καὶ κάλιν ἡ Συνέλευσις ἐντός τοῦ αὐτοῦ ἔτους τῆς 14ης Δεκεμβρίου 1914 καὶ ἐξέλεξε Διοικητὴν τὸν κ. Ἀλέξ. Ζιτμηγ, προβάσας καὶ εἰς τροποποιήσεις τινὰς τοῦ καταστατικοῦ ἀφορώσας μᾶλλον εἰς τὴν διευρύνσιν τῆς ἐσωτε-

ρικῆς λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς διὰ τῆς ἰδρύσεως εἰδικῶν Συμβουλίου τῆς Διοικήσεως, καθιερουμένου οὕτω Συλλογικοῦ συστήματος προσοδιδόντος μαιζονα συνοχὴν εἰς τὸν Διοικητικὸν τῆς Τραπεζῆς μηχανισμόν.

Ἐκτός ὁμῶς τῶν σοβαροτάτων τουτων ἐσωτερικῶν ἐν τῇ Τραπεζῇ μεταβολῶν ἡ κήρυξις τοῦ παγκοσμίου πολέμου κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1914 ἐδημιούργησε κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας πανικὸν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἀγορῇ, ὃν ὁμῶς περιώρισε σύντονος ἐπέμβρασις τῶν Κυβερνήσεων διὰ τῆς λήψεως ἑνταίων μέτρων. Παρ' ἡμῖν Βασιλικὸν Διάταγμα 21 Ἰουλίου 1914 ἀπέστειλε τὴν ὑποχρεώσιν πρὸς ἀποδοσιν τῶν παρὰ Τραπεζῆς ἡ ἰδιωτικῆς Τραπεζίαισι καταθέσεων, ἐνῶ δι' ἑτέρου Βασιλικῶν Διατάγματος ἀπηγορεύθη ἡ ἐξαγωγή αὐτοῦν ἰσῶν χρυσῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα οὐδέμιαν, ὡς εἰκός, ἐποιήσατο χρῆσιν τῶν διατάξεων τοῦ Βασιλικῶν Διατάγματος ὅσο 21 Ἰουλίου, τῆς Διοικήσεως φρονούσης ὅτι οὐδεὶς ἐν τούτῳ ἐνυπήρχε κίνδυνος, τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπεδείχθη, καθόσον αἱ ἀναλήψεις καταθέσεων κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ πολέμου Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου δὲν ὑπερέβησαν τὰ πέντε ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἐτέρα ὁμῶς μέτρα ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῆς προνοίας ὑπὲρ τῶν συμπερόντων τῆς Τραπεζῆς ἐλήθησαν, τοιαῦτα δὲ ἦσαν ἡ αὐξήσις τοῦ ἐν τῷ ταμίῳ αὐτῆς χρυσῶν, ἡ ὑψώσις τοῦ τόκου καὶ περιορισμὸς τῶν τακτικῶν αὐτῆς ἐργασιῶν. Οὕτω ἀπὸ τῆς 19ης Ἰουλίου ὁ τόκος τῶν προεξοφλήσεων ἀνήλθεν εἰς 8 οἰο. Ἄλλ' ἡ Τράπεζα προσωρινῶς μόνον ἔλαβε τὰ μέτρα ταῦτα, δυσφοροῦσα δὲ καὶ πιεζομένη ἐκ τῆς ἀνάγκης. Εὐθύς δὲ ὡς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐπέληξε κατὰ τῆς γαλήνης, ἐσπευσε νὰ μεταρτίσῃ τὰ ἅμα τῇ κρίσει θεσπισθέντα, ὁρίσασα μὲν ἀπὸ τῆς 11ης Νοεμβρίου τὸν τόκον τῆς προεξοφλήσεως ἐμπορικῶν γραμματίων εἰς 6 1/2 οἰο, διατάξασα δὲ τὴν ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου ὑπὸ τινὰς περιορισμοὺς ἐπανάληψιν τῶν κανονικῶν ἐργασιῶν.

Κατὰ τὰς δεινὰς τοῦ Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου ἡμέρας καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα οὐ μόνον προσήλθεν ἀρωγὴν εἰς τὰς ἐπιτυχίας ἀνάγκης τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄλλα ἀντικείμενα διαφεύγοντα πρὸς τὴν ἀρμοδιότητά αὐτῆς ἐκαλεῖτο εἶσιν ὅσα νὰ ἀσχοληθῇ, μνήμων δ' αὐτῆ τοῦ χαρακτῆρος, ὃν φέρει, ἐστὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς κρίσεως παρὰ τὸ πνεῦρόν τῆς Κυβερνήσεως τῆς χώρας, ὑποστηρίζουσα κατὰ τὸ ἐνὸν τὴν φιλοπόλιδα αὐτῆς μέριμναν. Οὕτω εἰργάσθη λυσιτελῶς εἰς τὸν ἐφοδιασμὸν τῆς ἀγορᾶς διὰ σίτου, ἀλεύρων καὶ ἄλλων χρησίμων, ἡ δὲ περὶ τούτου μέριμνα ἀπασχόλησεν ἔκτοτε τὴν Τράπεζαν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω. Καὶ εἰς τὴν διενεχόμενον τῆς ἐξαγωγῆς τῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων εἰργάσθη κατὰ τὴν δευτέραν ἐξαμηνίαν τοῦ 1914, ἀναλαβούσα ὡς ἐντολοδόχος τοῦ Κράτους τὸ πρῶτον μὲν τὴν κάλυψιν κινδύνων πολέμου φορτίου σταφίδος, εἶτα δὲ καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀσφαλείων ἐπὶ φορτίων ἄλλων Ἑλληνικῶν προϊόντων βιομηχανικῶν ἢ γεωρικῶν, ὡς καὶ μεταλλευμάτων καὶ ὀρυκτῶν μεταφερομένων εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. Καὶ εἰς ἄλλους δὲ ἐπίσης κλάδους τῆς Ἑθνικῆς παραγωγῆς ἐσπευσε ἐπίκουρος, ὑποβοηθούσα καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως τῆς χώρας καὶ ἐχορήγησε δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ κεινοῦ εἰς τοὺς καταγωγούς ἐν τῷ τῶν διαμερισμάτων τῶν νέων ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τὸς ἀνάγνας ἐπιχορηγίαν μεταλλευτικῶν καὶ ἀπορρυτικῶν Ἐταιρειῶν δὲν ἴσχυρος νὰ προσέλθῃ ἀρωγὴν καὶ καθ' ἡν ἐποχὴν μεγίστη ἀνησυχία ἐκράτει καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἐνταῦθα, ἐθεώρησεν ἐπιβεβλημένον καθήκον νὰ χορηγήσῃ τὴν συνδρομὴν τῆς εἰς ἄλλα πιστωτικὰ ἰδρύματα ὅπως ἀπαλλαγῶσι σιγματιῶν ἄλλως τε δυσχερειῶν. Τὴν φιλικὴν ταύτην συμπεριφορὰν ἀναμνηρίζουσα ἡ ἐν Λονδίῳ Διοικήσις τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς ἐξεδήλωσε θερμὸς εὐχαριστίας πρὸς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν ἐν ἐγγράφῳ, ἐν ᾧ ἐξάρει τὴν δράσιν αὐτῆς καὶ ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παρεῖαν τινῶν ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν Τραπεζῶν, αἵτινες ἠρνήθησαν πρὸς τὴν κοινωνίαν τῆς αὐτῶν συνδρομὴν, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ἔψιαθη ὑπήρχε ταύτης ἀνάγκη.

Περὶ τῆς ἀρωγῆς, ἣν τὸ ἴδρυμα παρέσχεν ἐν κρίσει μὲν σιγματῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ἀγορὰν, μαρτυρεῖ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ σύνολον τῶν δανείων καὶ ἀντικτῶν λογαριασμῶν ἐπ' ἐνεχύρῳ χρηματογράφων κατὰ τὸ 1914 ὑπερέβη τὸ σύνολον τῶν χορηγησῶν διαρκούντος τοῦ 1913 κατὰ δραχμὰς 28.657.116.11.

ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΥΠὸ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Τὴν σοβαρὰν αὐτὴν ὁμῶς, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν χώραν προσέφερεν ἡ Τράπεζα ἀναλαβούσα τὴν προμηθεῖαν σίτου εἰς σιγμῆς, καθ' ἣς ἡ ἐπάμκεια τῶν ὑπαρχόντων ἀποθεμάτων ἐθεωρεῖτο προβληματικὴ μετὰ παρελθόντων τριμῆνον ἀπὸ τῆς ἐνάμξεως τοῦ πολέμου διαστήματος.

Καὶ δὲν εἶναι βεβαίως ἀγνωστοὶ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς αἱ μεγάλα δυσχερεῖαι, οὐκ ἴτες παρετηρήθησαν εἰς ἄλλας χώρας. Ἡ σημεῖραι ὁμῶς τῆς ὑπηρεσίας ταύτης τὸ μόνον δύναται νὰ κριθῇ ὅταν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ μεγάλαι θυσίαι εἰς ἣς ὑπεβλήθησαν ἄλλαχοῦ τὰ Κράτη καὶ αἱ σπουδαῖαι δυσχερεῖαι, αἵτινες, μετ' ὅλας τὰς θυσίας ταύτας προέκυψαν ἐκεῖ περὶ τὴν προμηθεῖαν, τὴν ἀποθήκευσιν καὶ τὴν διανομὴν αὐτοῦ.

Ὅταν κατὰ Ἰούλιον 1914 ἐξερράγη ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος καὶ ἡ προμηθεῖα ἐκ Ρωσσίας ἐκρίνετο ἀμφίβολον λόφῳ τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀμφίβολου πολιτικῆς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρα-



ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

τορίας, εξής ής ήπειρεται ο αποκλεισμός τη ζωδου των σσιων του Έλλησπόντου, ή διεθνής άγορά των δημητριακών προς σσιγμήν έσση άθρανοσσα, σχεδόν ήπει- παρέλκυσε έλλείψει μέσων μεταφο- ράς, οι ναύλοι κατα φυσικην συνέπειαν ήπερειμήθησαν και τó έλλησπονδόν έμποριον δέν έτόλμα να στραφώ προς άλλας άγοράς και να τάμη νέας έμπορικάς έδούς.

Κατά την κρίσιμον ταύτην σσιγμήν έντολή της Κυβερνήσεως ή Έθνική Τράπεζα ανέλαβε την έξυμνήσειον των άναγκών της χώρας, άποκατάσεια διά των άναποκριτών αυτής-πρός πάντα τά μεγάλα κέντρα της διεθνούς σσιταγοράς.

Τά έν τή χώρα κατά την έποχήν έκείνην άποθέματα ήπελο- γήζετο ότι θα έπληθονον δια τός μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου ίδιου έτους διόγκτας αυτής. Πρός άντιμετώπισιν δέ των άναγκών διά δύο περιαιτέρω μήνας προσήβη ή Τράπεζα κατ' έντολήν πάντοτε και διά λογαριασμών της Κυβερνήσεως εις την έξ 'Αμερικης προσηθείαν 30 564,74 τόνων σίτου άξιας έν συνόλω δρ. 16.409, 913, ήτοι έπι τι ή κατά μέσον όρον λεπτών 35 κατ' όκάν. Έκτός όμως του σίτου τούτου έτρομηθεύθη διά λογαριασμόν του Κρά- τος και

| | | | |
|-----------------------|---------------|------------|-------------------------|
| 14,034.68 | τόνους κριθής | άξιας δοχ. | 3,207,587.— |
| 3,058.30 | ζακχάρως | " " | 2,702,024.— |
| 143.70 | καφέ | " " | 134,500.— |
| 891.60 | όρβήςης | " " | 636,390.— |
| ήτοι έν όλω 17 129,28 | | | άξιας δοχ.: 6.720,501.— |

Βροδύτειον όμως έπι τη έξοσφαλίσει της έλευθεροσλοίας έν τώ Όκειανθ άναθυρεήαν τó έμποριον ανέλαβε την δι' ίδιον λο- γοριασμόν προσηθείαν σίτου. ή δέ Τράπεζα άνεδίεξε τη έγγυή- σι του Κράτους να παρέχη εις τούς έμπορους τά μέσα διά την εκτέλεσιν των πωρα γαλιών των, άναλαβούσα την ύποχρέωσιν ν' άποϊγή πιετώσεις ύπερ των έντολών έμπορων παρά τοίς έν 'Αμε- ρικη άνταποκριταίς έπι τη άπο μέρος αυτών καταβολή παρά τη Τραπέζη περιθωρίων και τη άποστολή άπ' εύθείας προς την Τράπεζην των φορωτικών, τó υπόλοιπον ής άξιας των όποιων αεβαλλετο έταυθα ήματ ή άφίξει του έμπορεύματος. Ούτω ή κοράσθηκα από τού τέλους 'Οκτωβρίου μέχρι των μέσων Δεκεμ- βρίου 1914 κατ' όκάν ή ποσ' σ' του, άτινα ύπελορίσθη ότι θα έξήρ- βουν διά την κατανάλων των μηνών Δεκεμβρίου 1914, Ιανουα- κίου και Φεβρουαρίου 1915.

| | | | |
|--------------------------|--------------|-----------|------------------------------|
| μελητηρίου Πειραιώς | τόνοι 77,330 | άξιας δρ. | 23,322 567 |
| 2) δι' ήμ' έμπορων Βόλου | " 8,022 | " " | 2,527,169 |
| 3) " " Κερκύρας | " 5,249 | " " | 1,601 774 |
| 4) " " Κύμης | " 500 | " " | 156 263 |
| 5) " " Χαλκίδος | " 2 200 | " " | 740,878 |
| ήτοι έν όλω τόνοι | | | 933,000 άξιας δρ. 23,348,388 |

έπί μέση τιμή λεπτών 38 37,1)2 κατ' όκάν, άνεσάρτητως προς τάς προσηθείας έσσινας άτινες έπραγματοποιήθησαν χάρις εις τάς εύ- κολίας της όποιας παρέσχον τα έν Θεσσαλονίκη, Πατραις και Πειραιεί 'Υποκαταστήματα της Τραπέζης προς διαφόρους έκείσε έμπορους.

Έν τούτοις, έπειδή διά της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, μεθ' όλην την ένεργόν παρέμβασιν τη Τραπέζης και την γενναίαν χρηματι- κην διευκόλυνσιν των έμπορων δέν έφαινετο ότι ήτο δυνατόν να έξυμνησθητή πλήρως ή σιτάρχεια της χώρας, απηυθύνοντο δε καθ' ήμέραν ζητηρά παράνομα έπι τη έλλείψει σίτου, ίδίως εις τάς νήσους και τάς μικράς περιφερείας, λόγω της εθλόγου έφεικτικότη- τος των έμπορων, δισταζόντων να έναποθηκεύσσαι σίτου, εύπι- νος ή άξια από των ύψηλών τιμών ήδύνατο, αίρωμένοι των ύφε- σσιτότων έπι κωλυμάτων της από Ρωσίας μεταφοράς, να μετα- πείση εις πολλώ χαμηλότερον επίπεδον, εξ άλλου δέ αί τιμαί του σίτου έν 'Αμερικη ώ; και αί τιμαί των ναύλων ήξήσανον δεσμεύει σαθερώς χωρή; ν' άποκλείεται ο φόβος του αποκλεισμού και των 'Αμερικανικών άγορών, ή Κυβέρνησις άπεράσισε την έπίσχυσιν της είσαγωγής και έπεφορτίσε την Τράπεζην έν αρχή μόν να άγο- ράση διά λογαριασμόν της 20 000 τόνους σίτου, βραδύτερον δέ, ήτοι περι τά τέλη του μηνό; Δεκεμβρίου 1914, ψηφισθέντος ύπο της Βουλής του ύτ' άριθμόν 528 Νόμου, παρέσχεν αυτή την έν- τολήν να προβή εις νέας προσηθείας. Κατόπιν των έντολών τού- των ή Έθνική Τράπεζα τη συνδρομή της προς τόν σκοπόν τού- τον καταρτισθείσας 'Επιτροπείας εξ άνωτάτων ύπαλλήλων του Κράτους και της Τραπέζης, προσήβη εις την άγοράν 76 350 τόν- νων σίτου άλικής; άξιας; δρ. 28,160,6-6, ήτοι έπι μέση τιμή λεπ-τών 47.05 κατ' όκάν.

Έκτός όμως των ως άνωτέρω ποσών τη έγγυήσει τη; Κυβερ- νήσεως καταβλήθησαν ύπο τη; Τραπέζης και δρ. 14,021,474, δι' άντίμισμον 26 860 τόνων 'λευθών παραγγελθέντων δια λογαρια- σμόν των άροποιών έφ' ώρισμένη τιμή.

Ούτω τó σύνολον των από της ένάρξεως του Εύρωπαικού πο- λέμου γενομένων κατά τó 1914 άγορών εις έν τής Έθνικής Τρα- πέζης, εις έν τών ιδιωτών πάντοτε όμως τη έγγυήσει του Κρά- τος και έπι τη καταβολή του άντιτίμου αυτών ύπό της Έθνικής Τραπέζης άνήλθεν εις τά εξής ποσά :

| | | | |
|----------------------------|-------------------|---------|---------------|
| σίτας και άλευρα | τόν. 257,075,043, | δέ. δρ. | 86 940,601 45 |
| κριθή,ζακχάρως,καφέ,όρβής. | " 17,129 028, | " " | 6,720 601 — |
| ήτοι έν όλω τόνοι | 274,204,071, | " " | 93.661,102.45 |

Έκτός όμως των ποικίλων και μεγιστων τούτων ύπηρεσιών τη; Τραπέζης; προς την χώραν, παραλλήλως ήλθεν αυτή έπίκου- ρος προς την Κυβέρνησιν του Κράτους προς έσσιαν έπειγου- σών αέτου άναγκών.

Ούτω διά της από 17 Ιουνίου 1914 συμβάσεως ή Έθνική Τρα- πέζα έχουρήγησεν εις τó Κράτος ήον προσορισμόν δάνειον 65.000. 000, έξοφληθέν όμως τó έπόμενον έτος 1915 διά νέας συμβάσεις από 17 Ιουνίου 1915 δι' ή; ή Τράπεζα ανέλαβε προς έξόφλησιν του δανείου τούτου όμολογίας εκ του δευτέρου τμήματος του δα- νείου των 500.000 000 φράγκων.

Έτέρας σύμβασιν συνήψεν ή Τράπεζα μετά τη; Κυβερνήσεως από 6 Δεκεμβρίου 1914 περι έπεκτάσεως του προορισμού αυτή; και εις τάς άλλας χώρας. Η σύμβασιν αυτή έτροποποιήθη δι' έτέρας συμβάσεως από 14 Φεβρουαρίου 1915

Η έπέκτασις του προνομίου της Τραπέζης; ήτο γενική δι' όλας τάς νέας χώρας, πλην της Κρήτης έπι της όποιας θα έπεξετειετο ή ισχύς του προνομίου της Τραπέζης μόνον μετά την συγχώρευσιν της Τραπέζης Κρήτης, όποτεδήποτε θα έγένετο αυτή.

Δια των έφεξης όρθρων της συμβάσεως κωρίζετο ότι :

Α) Από της 1ης Ιανουαρίου χιλιοστού έννεακοσιστου δεκάτου πέμπτου έτους ή Έθνική Τράπεζα της 'Ελλάδος.

1) Απαλλάσσει τó Δημόσιον της καταβολής τόκου διά τó εις τραπεζικά γραμματία δίντιον επ' άναγκα στική κυκλοφορία

2) Υποχρεούται τόν μόν τόκον των ένυποθήκων αυτή; δανείων των συνυμολογημένων ήδη ή συνυμολογηθη- μένων, να ύποβιβάζη εις έξ έπι τοίς εκατόν, τόν δε τόκον ύπερσημερίας εις έπτά έπι τοί; εκατόν.

3) Αναλαμβάνει την ύποχρέωσιν τó εις γεωργικη ματικα δίνεια χορηγούμενον ύτ' αυτής έτησίως ποσόν ν' άνα άγη εις είκοσι πέντε εκατομμύρια δραχμών.

4) Υποχρεούται έν ταίς νέαις χώρας να ίδρύση έντός δύο μόν έτών όκ' ώ τουλάχιστον ύποκαταστήματα, έντός δ' έτέρων δύο έτών τέσσαρα προτέι ύποκαταστή- ματα, πλην των της Τραπέζης Κρήτης άτινα θα διατη- ρήση, συγχωρευομένης ταύτης προς την Έθνικήν Τρα- πέζην.

Β) Έπι τη έπεκτάσει των προνομίων της Έθνικής Τραπέζης και έν ταίς Νέαις Χώραις παρείχετο ταύτη τó δικαίωμα της αύξησεως των διά Λογαριασμόν ταυτης κυκλοφορούντων γραμματίων, και ύπισταμένης έπι της άναγκαστικής κυκλοφορίας κατά όδοίκοινα εκατομμύ- ρια δραχμών.

Ούτω τó άνάτατον όριον της κυκλοφορίας τραπε- ζικών γραμματίων διά λογαριασμόν της Τραπέζης θέλει άνέρχεσθαι εις; δραχμ. εκατόν τεσσαρακοντα εξ εκατομ- μύρια, πλην έκείνων άτινα αυτη θα δικαιούται να κυ- κλοφορή μετά την λήξιν του δικαιώματος κυκλοφορίας της 'Ιονικής Τραπέζης και των της Τραπέζης Κρήτης μετ' την συγχώρευσιν αυτης.

Η πρόσθετος εκ δραχμών 80.000.000 κυκλοφορία θλίβει έχει ώς νάλωμα κατά έν όγδοον όμολογίας έθνι- κών δανείων εις χρυσόν και κατά έτερον έν όγδοον με- ταλλικόν εις έν τοίς ταμείοις της Τραπέζης έν όλω ή έν μέρει, εις έν τώ έξωτερικώ παρά τοίς Τραπέζις καταθετι μένον έν μέρει ή έν όλω.

Γ) Έκ τών δυνάμει του νόμου ΓΧΜΒ' περιοριζόμενων παρά της Τραπέζης κεφαλαίων εις χρυσόν, ύποχρεούται αυτη ύπως κατ- ελάχιστον τόν έν δέκατον έχη έν τοίς ταμείοις ουτης εις χρυσά και μίσματα ή άποκον χρυσόν. Η διάταξι αυτη τεθήςεται έν ισχύ- διά Βασιλικού Διατάγματος προτάσει των 'Υπουργών των Οικονο- μικών και της Έθνικής Οικονομίας.

Διά του άρθρου 5 όρίζεται ότι από της 1 Ιανουαρίου του χι- λιοστού έννεακοσιστου δεκάτου πέμπτου έτους τó Δημόσιον συμ- μετέχει.

1) Κατά είκοσι πέντε τοίς εκατόν έπι τού προκύπτοντος εις την Τραπέζην κέρδους εκ της διά λισμόν αυτης παραγωγής κυκλο- φορίας τραπεζικών γραμματίων, έξευρισκομένης της ύφελείας ταυτης καθ' όν τρόπον ή σύμβασιν λεπτομερώς όρίζει.

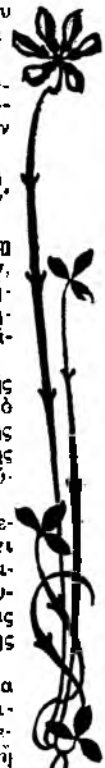
2) Έπι των κερδών ότινα, ή Τράπεζα καρπούται εκ της έντό- κου όπωσθήκοις διαθέσεως των δυναμει του νόμου ΓΧΜΒ' της 19 Μαρτίου 1910 περιοριζόμενων κεφαλαίων από ποσού δραχμών χρυσών πενήτηκοντα εκατομμυρίων και άνω ως εξής:

α) Κατά τριάκοντα τοίς εκατόν έπι των κερδών των προκυπόν- των εκ των έντόκων; διατεθειμένων κεφαλαίων από δραχμών χρυ- σών πενήτηκοντα εκατομμυρίων μέχρι δραχμών χρετών εκατόν πενήτηκοντα εκατομμυρίων.

β) Κατά τεσσαράκοντα τοίς εκατόν έπι των κερδών των προ- κυπόντων εκ των έντόκων διατεθειμένων κεφαλαίων από δραχ- μών χρυσών εκατόν πενήτηκοντα εκατομμυρίων μέχρι δραχμών χρυσών διακοσίων εκατομμυρίων και

γ) Κατά πενήτηκοντα τοίς εκατόν έπι των κερδών των προ- κυπόντων εκ των έντόκων διατεθειμένων κεφαλαίων από δραχμών χρυσών διακοσίων εκατομμυρίων και άνω.

Δι' έτέρου άρθρου έπίσης όρίζεται ότι ή Έθνική Τράπεζα ύπο-





ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΙΟΜΗΔΗΣ

Ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας τῷ 1874. Τὰς ἐν Ἑλλάδι σπουδὰς αὐτοῦ συνεπλήρωσεν ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ ἑξαετίαν, ἐγκύψας εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

Ἐδουραθέστατος, μελετηρὸς, πλήρης ἐφοδίων, σκαπανεὺς τῆς Προόδου καὶ τῆς Μαθήσεως, δὲν ἦτο δυνατόν ἢ ν' ἀποτελέσει σπουδαιότατον παράγοντα ἐν τῇ Ἐθνικῇ Ἀναγεννήσει, τῇ σημειωθείσῃ ἀπὸ τοῦ 1909 καὶ ἔξῃς.

Καταγόμενος ἐκ Σπετσῶν κέκτηται ἀμέριστον τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην τῶν συμπατριωτῶν του οἵτινες καὶ ἀνέδειξαν αὐτῶν ὁμοθυμῶς ἀντιπρόσωπον αὐτῶν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν κατὰ τὰς πρώτας μετὰ τὴν ἀνόρθωσιν ἐκλογάς, ὃ δὲ κ. Βενιζέλος τὸν διέκρινε καὶ τὸν ἐξέτιμησε καὶ τὸν ἔταξε μεταξὺ τῶν πολυτιμωτέρων συνεργατῶν του ἐν τῷ μεγάλῳ ἀγῶνι τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, ὃν ἀπὸ δεκαετίας ἤδη διεξάγει.

Ὡς Ἰπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁ κ. Διομήδης κατὰ τοὺς δύο Βαλκανικοὺς πολέμους καὶ μέχρι τοῦ 1915, κατέλιπε φαινήν δοξάν, ἣς ἡ ἐξιστόρησις δὲν εἶνε δυνατὴ βεβαίως ἐν ταῖς γραμμαῖς συντόμων βιογραφικῶν σημειώσεων. Ἡ ἐνίσχυσις τῶν κρατικῶν οἰκονομικῶν, ἡ διεξαγωγὴ δύο πολέμων ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, ἡ σύναψις τόσων δανείων, μεταξὺ τῶν ὁλοίων καὶ τὸ μέγα ἐκ 500 ἐκατομμυρίων, εὗρον τὸν κ. Διομήδην ἡγούμενον τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν, τέμνοντα νέας τρίβους, ἀγωνιζόμενον καὶ παλαίοντα κατὰ μυθίων ἐπιχειρῶν καὶ ἀπέριων δυσχερειῶν καὶ κατὰγοντί τέλος ἐπιτυχίας, αἵτινες ἐξησφάλισαν αὐτῷ θέσιν περιβλεπτοῦ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Οἰκονομολογικῇ Ἱστορίᾳ.

Συνδιοικήτης τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐξελέγη κατὰ τὸ 1916. Ἀπεμακρύνθη ὁμως προσωρινῶς τῆς θέσεως ταύτης διὰ ν' ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἰπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Τὰ Ἑλληνικά συμφέροντα ἀπῆλθον τὴν εἰς Ἐθρῶπην παρουσίαν τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τοῦ κ. Πολίτου. Καὶ ὁ κ. Διομήδης, ἐν τῷ Ἰπουργείῳ τούτῳ, ἀπεδείχθη ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων, αἵτινες ἐστηρίχθησαν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1919 ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὴν θέσιν τοῦ Συνδιοικητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πιστωτικῷ Ἰδρύματι. Θέσιν, ἣτις ἐν τῇ ἐξελίξει καὶ τῇ περιωπῇ εἰς ἣν ἵσταται ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος μόνον ἄνδρες τῆς περιωπῆς καὶ τῆς ἀξίας τοῦ κ. Διομήδους δύνανται νὰ κατέχωσιν ἐπαξίως ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἰδρύματος καὶ τοῦ Ἔθνους.





ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀπὸ νεαρῶτάτης ἡλικίας κατετάχθη εἰς τὰ στελέχη τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἐπὶ τριάκοντα δύο ἔτη ὑπηρετῶν καὶ ἐπιδείξας ἐξαιρετικὴν ἰκανότητα συνδυαζομένην μὲ βραδείαν καὶ στερεάν κρίσιν καὶ ἀσφαλῆ ἀντίληψιν.

Διελθὼν δι' ὅλων τῶν βαθμῶν τῆς Ἱεραρχίας ἐξελέγη τῷ 1911 ἀπὸ Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ εἰς Διευθυντὴν, παραμείνας ἐν τῷ ἀξιώματι τούτῳ μέχρι τοῦ 1914 ὅπότε ἐξελέγη ὑποδιοικητῆς. Ἡ γενικὴ ἀξία τοῦ ἀνδρός καὶ ἡ ἰκανότης μεθ' ἧς ἀνταπεκρίθη πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἀξιωματίων εἰς τὰς ὁποῖα ἐτάχθη, ἐδημιούργησαν εἰς αὐτὸν διαπρεπῆ θέσιν ἐν τῷ οικονομολογικῷ κόσμῳ παρ' ᾧ θεωρεῖται καὶ δικαίως μεταξὺ τῶν κορυφαίων.

Συνδιοικητῆς ἤδη τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καταλαβὼν τὸ ἕπατον τοῦτο ἀξίωμα χάρις εἰς τὰς μακρὰς αὐτοῦ καὶ πολυτίμους πρὸς τὸ Ἴδρυμα ὑπηρεσίας, τιμᾷ τὴν θέσιν ἣν κατέχει, καὶ περιβάλλεται ἀπὸ τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν σεβασμὸν ἰσοτίμων καὶ ὑφισταμένων.



χρεούται εντός πέντε ετών ν' αύξηση τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον ὡς καὶ τὸ τακτικὸν ἀποθεματικὸν αὐτῆς, οὕτως ὥστε τὸ σύνολον τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ τακτικοῦ καὶ ἐκτάτου ἀποθεματικοῦ αὐτῆ· ν' ἀνέλθῃ ὁμοῦ εἰς πεντήκοντα ἑκατομμύρια, περιλαμβανομένων καὶ τῶν κεφαλαίων μετοχικοῦ καὶ ἀποθεματικοῦ, τῆς Τραπεζῆς Κρήτης.

Ἡ αύξησης αὐτῆ τῶν κεφαλαίων αὐτῆς δύναται νὰ γίνῃ δι' ἐνταῖας ἐκδόσεως τῶν ἀναγκαιῶν πρὸς τοὺς μετοχῶν εἴτε καὶ διὰ διαδοχικῶν ἐκδόσεων.

Τα κέρδη τὰ προκύψοντα ἐκ τῆς ὑπὲρ τὴν ὀνομαστικὴν ἀξίαν ἐκδόσεως τῶν νέων μετοχῶν ἀχθήσονται εἰς πίστωσιν τῶν ἀποθεματικῶν κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς.

Τυποχρόνως διὰ τῆς συμβάσεως ὠρίζετο ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὑπόκειται ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1915 εἰς ἤν καὶ αἱ λοιπαὶ ἀνάμμοι φεαίρια φορολογίαν. καταργουμένης πάσης ἐναντίας διατάξεως τοῦ νόμου ἢ συμβάσεως, ὑποχρεοῦται δὲ ν' ἀναλάβῃ ἄνευ προμηθείας τὴν εἰσπραξίν ὀρισμένων προσόδων ὡς καὶ τὴν πληρωμὴν δημοσίων δαπανῶν.

**ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ
ΝΕΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

Παρὰ τῆς δυσχερασίας ἐν τούτοις τὰς ὁποίας εἶπεν ἀντιμετωπίσθαι κατὰ τὸ 1914 ἡ Τράπεζα, παρὰ τὸν πανικὸν ὃν ἐπέφερε ἡ ἄταξίς τῆς ἐνάργει τοῦ γενετέρου ἐξαίτηρου ἐνοκλήσεως τοῦ πολέμου θύελλα, οὐ μόνον πᾶσαι αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς, προέβησαν αὐθουσαι, οὐ μόνον τὸ χρέμα τῶν καταλειπῶν ἀνέφερε, παρὰ τὰς γενομένας κατὰ τοὺς δύο πρώτους μῆνας τοῦ πολέμου ἀναλήψεις οὐ μόνον αἱ ἐργασίαι πάντων τῶν κλάδων ἠύξησαν, ἀλλὰ ὡς ἦτο ἐπόμενον καὶ τὰ κέρδη τῆς Τραπεζῆς ἐσημείωσαν αἰξήσαν σοβαρὰν, ἐπιτρέψασαν τὴν αὔξησιν τοῦ ἀπο τινῶν ἐτῶν στασιμῶν εἰς ἑκατὸν δραχμῶν καθ' ἑξαμηνίαν κερδοσύναν εἰς δραχμὰς 112.50.

Πλεον ὅμως τούτου ὡς μέτρον προνοίας θεωρηθὲν ὑπὲρ τῆς Διοικήσεως ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τοῦ ἄνωγμα εἰδικῆς μερίδος ἐν τῷ Παθητικῷ ὑπὸ τὸν τίτλον «Κρατῆσις δι' ἐνδεχομένας ζημίας ἐξ ὑποτιμήσεως χρηματολογικῶν τῆς Τραπεζῆς» — προκιοθεσίης ἀμέσως διὰ δραχμῶν 1.500.000 ἐκ κρατήσεως ὑπὸ τῶν κερδῶν τοῦ 1914.

ΕἰΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΝ ΝΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜ. ΣΧΕΣΕΩΝ

Ἐξακολουθοῦντος ἐν τούτοις τοῦ πολέμου παρουσιάζοντο ὁλοῦν δυσχερεῖαι διασπέρβλητοι καθ' ὃν ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς εἶχε νὰ παλαίῃ καὶ μία τῶν τοιοῦτων συνεπειῶν τοῦ πολέμου προκυψασῶν δυσχερεῶν ἦτο καὶ ἡ στενὴ ἐπικαταλλαγὴ ἐν χώρῳ μετὰ τῶν ὁποίων στενιάταται ὁικονομικαὶ σχέσεις συνέδεον τὴν Τράπεζαν. Πρὸς ἀποσόβησιν ἐνδεχομένων κινδύνων ἡ Διοίκησις αὐτῆς ἔχουσα ἄλλως τε ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῆς χώρας ἐστράφη πρὸς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ἐνθα κατεστήσε στανιτέρας τὰς σχέσεις αὐτῆς μετὰ ἰσχυροτάτων Τραπεζικῶν οἰκῶν.

Ὁὗ ἦτο ὁμως καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκ τοῦ πλησίον μελέτης τῶν ὁικονομικῶν πραγμάτων ἐν ταῖς ἐμπολέμοις χώρῳ, ἐνθα ἀποτομῶν ὡς ἐκ τοῦ πολέμου ἐπλήθον μεταβολαί, ἀλλὰ καὶ μεθ' ὄν, ὡς εἴπομεν ἡ Τράπεζα στανιτέρα συνεδέετο ὁικονομικῶς, ἐπέβαλεν εἰς τὴν Διοίκησιν τὴν ἀποστολὴν ἐνὸς τῶν μελῶν αὐτῆς εἰς Παρισίους καὶ Λονδίνον, αὐτῆς δ' ἀνετέθη εἰς τὸν ἐκ τῶν ὑποδιοικητῶν κ. Δημ. Μάξιμον ὅστις καὶ ἐξεπλήρωσε ταύτην προκαλέσας τὴν εὐμερεσκίαν τῆς Διοικήσεως.

ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ

Τῶν γενικῶν συνεπειῶν τοῦ ἐξακολουθοῦντος πολέμου ὁ ἀντικτυπὸς τὰ μάλα ἐβάρυνεν ἐπὶ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, τὸ ὁποῖον μὴ δυνάμενον ν' ἀντήσῃ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ λόγῳ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ὁικονομικῶν ἀγορῶν, καὶ δὴ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ δανείου τῶν 500 ἑκατομμυρίων, ἀναγκάσθη ν' ἀνέλθῃ ἐκ τῆς πιστοτέρας καὶ ἀσφαλοῦς πηγῆς, ἀπὸ τοῦ Ταμείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐν τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁποίου τασάκις τὸ Κράτος ἄνευ τῆν ἀληθῆ σωτηρίαν.

Οὕτω ἐκτός τῶν κατὰ τὸ 1914 συναφθέντων δανείων κατὰ τὸ 1915 ἡ Τράπεζα ἐχορήγησεν εἰς τὸ Κράτος τὰ ἑξῆς δάνεια :

- 1) Διὰ συμβάσεως ἀπὸ 13 Φεβρουαρίου 1915 δάνειον 40,000,000 δραχμῶν χρυσῶν ἢ φράγκων προσωρινῶν καὶ τοῦτο μεχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ δανείου τῶν 500 000,000 καὶ διὰ συναλλαγματικῶν πληρωτέων πάντως μεχοι τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1920 τὸ βραδύτερον. Αἱ διδόμεναι ὁμολογίαι ἢ συναλλαγματικαὶ ἀπέφερον τόκον 6ο/ο. Ἡ Κυβέρνησις ἐπεφύλαξεν ἐαυτῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐξοφλήσεως· καὶ πρὸ τῆς λήξεως τῆς ὡς ὄνω ταχθείσης προθεσμίας παρέδωκε δὲ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ δανείου 170,000 ὁμολογίας ἐκ δραχμῶν 500 ἐκάστην, ἦτοι κεφάλαιον δρ. 55,000,000 ἐκ τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ δανείου τῶν 500 ἑκατομμυρίων.

Διὰ τὴν τακτικὴν ὑπηρεσίαν τέλος τοῦ ἐν λόγῳ δανείου ἐδό-

θησαν τὰ πλεονάσματα τῶν προσόδων ἢ ἀγομένων εἰς τὴν διάθεσιν τῆς διεθνοῦς ὁικονομικῆς ἐπιτροπῆς.

2) Διὰ συμβάσεως ἀπὸ 10 Ἰανουαρίου 1915 ἡ Τράπεζα ἐχορήγησεν εἰς τὸ Κράτος δάνειον, 1,650,000 δρ. χρυσῶν ποδὸς κάλυψιν ζημῶν ἐξ ὑφίστατο τὸ Κράτος ἐκ τῆς πωλήσεως 211,540 σάκκων ἀλεύρων οἵτινες ἐμεινιν ἀπώλητοι εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Τραπεζῆς. Ἐπειδὴ δὲ λόγῳ τῆς ὑποτιμήσεως τῶν ἀλεύρων καὶ σιτηρῶν εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν, ἡ πώλησις τοῦ ἀπομεινοντος ἀδιαθέτου ποσοῦ ἀλεύρων διὰ λογισμῶν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰς τιμὰς τῆς ἀγορᾶς, ἠύξημένας κατὰ τοὺς τόκους καὶ ἐξοδα τῆς Τραπεζῆς, καθίστατο ἀδύνατος καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐκποιήσεως τούτων συνεπήγετο κινδύνους ὀλικῆς βλάβης αὐτῶν, ἡ Ἐλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε καὶ ἐξήτησε παρὰ τῆς Τραπεζῆς ὅπως τὰ ἀλεύρα ταῦτα διατεθῶν εἰς τὰς τρεχούσας τιμὰς, τῆς ἐπὶ πλέον τιμῆς βαρυνούσης, συμφώνως τῷ νόμῳ, τὸ Κράτος.

Καὶ τὸ δάνειον τοῦτο συνήρθη ἐπίσης διὰ συναλλαγματικῶν ἀποφερουσῶν τόκον 6 ο/ο πληρωτέων τῷ 1920, ἐδόθησαν δὲ πρὸς ἐξασφάλισιν οὗτοῦ 5000 ὁμολογίαι ἐκ 500 δρ. μὲν ἐκάστη ὀνομαστικῶν κεφαλαίου 2.500,000 δραχμῶν ἐκ τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ δανείου τῶν 500 ἑκατομμυρίων.

3) Διὰ συμβάσεως τῆς 17 Ἰουνίου 1915 ἐτροπικοῦθη ἡ κατὰ τὸ προηγουμένον ἐτος ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1914 σύμβασις τοῦ δανείου τῶν 65 ἑκατομμυρίων. Ἐπειδὴ τὰ ἀναλαβόντες τὸ πρῶτον μέρος τοῦ δανείου τῶν 500 ἑκατομ. δυνάμει τῆς ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου 1914 συμβάσεως τῶν ἑκαμιν χρῆσιν τοῦ δικαιώματος αἰρέσεως πρὸς κάλυψιν τοῦ ὄλου ἢ μέρους τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ δανείου ἢ Κυβέρνησις ἀπεφάσισε τὴν ἐκδοσίν 74,074,000 ἐκ τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ δανείου ἦτοι εἰς ὁμολογίας ἐκδιδομένας εἰς τὰ 87 3/4 ο/ο ἢνα δι' αὐτοῦ ἐξοφληθῇ τὸ δάνειον τῶν 65,000,000. Πρὸς τοῦτο παρέδωσε τῇ Τραπεζῇ 118 ὁμολογίας τῶν 500 δραχμῶν ἐκάστην ὡς ἀνέλαβεν ὁριστικῶς αὐτῇ μετὰ τῆς ἐμπίδοσ οὗτῆς εἰς τὴν ρηθεῖσαν τιμῆν τῶν 87 3/4 εἰς ἤν καὶ αἱ ὀμολογικαὶ δανειαταὶ εἰχον ἀναλάβει τὸ πρῶτον μέρος τοῦ δανείου.

4) Διὰ τῆς ἀπὸ 14 Σεβρίου 1915 συμβάσεως ἡ Τράπεζα, παρηχώρησεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν δάνειον 15,000 000 ἐξοφλητέον ἐντὸς δέκα πέντε ἐτῶν ἐπὶ τόκῳ 6 ο/ο καὶ δι' ὁμολογῶν ἐκ 500 δραχμῶν ἐκάστην.

Ἡ ὑπηρεσία τοῦ δανείου, ἐξασφαλισθῆ ἐκ τῶν ποσοστῶν καθ' αὐτὸ Δημοσίον μετρεῖ εἰς ὑπέρλειπὸς τῆς Τραπεζῆς δυνάμει τῆς ἀπὸ τῆς Τραπεζῆς εἰς τὰς τῆς χώρας. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀνεπαρκείας ἡ Τράπεζα εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ συμπληρώσῃ τὰ ἄλλειμματα ἐκ τῶν πρὸς αὐτὴν κατατεθειμένων πλεονασμάτων τῶν ὑπεγγύων καὶ τῷ Διεθνεῖ Ἐλέγχῳ προσόδων.

1916-1918

Ἡ ΑΛΜΑΤΙΚΩΤΕΡΑ ΓΙΓΑΝΤΩΣΙΣ

Ἄληθῶς δὲν θὰ ἦτο εὐχερῆς εἰς τὸν ψυχρὸν ἱστορογράφον ἡ παράθεσις καταλλήλων καὶ ἐπορκῶν ἐκφράσεων δι' ὃν νὰ καταστήσῃ οὗτος καταληπτὴν τὴν ἀλματικὴν γιγάντωσιν, ἢ παρουσιάζει ἄλλο τὸ διὰ τῶν πνευχρῶν κεφαλαίων τριῶν καὶ ἡμισσεως ἑκατομμυρίων δραχμῶν, τὰς ὁποίας μετὰ τοσην μόχθον ὁ αἰοιδιμος Γεώργιος Σταυροῦ, συνέλεξε, πηχθὲν τότε ἰδρυμα τοῦτο. Καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ὑπερεπῆτης Ἐθνικῆς δεσπομασίας.

Δεδομένου ὁμως ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἀποτελοῦσι πάντοτε τὴν πιστοτέραν ἐκφρασιν ἀρκούμεθα εἰς τὴν ἀπλήν παραθεσιν τῶν σχετικῶν τοιοῦτων δι' ἑκαστον εἰδικῶς κλάδον ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς.

Ο ΕΦΘΑΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Ἐίπομεν ἤδη ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1914 ἡ Τράπεζα στραφεῖσα πρὸς τὴν Ἀμερικὴν διὰ τὴν προμηθειαν σιτηρῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν τῆς χώρας διέθεσε περὶ τὰ 93 ἑκατομμύρια δραχμ. διὰ τὴν προμηθειαν σίτου, κριθῆς, ὀρύζης, ζακχάσεως κλπ.

Ἡ τοιαύτη ὑπηρεσία τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὴν χώραν ἀνήτησεν εὐρύτεραν ὁδοσιν κατὰ τὸ 1915.

Ἐν ἀρχῇ ἐδόθη ἡ πρώτη ὁργάνωσις τῆς ἐργασίας ταύτης διὰ τῶν πρώτων Διευθυντῶν τῆς Τραπεζῆς. Βραδύτερον συνέστη ἐπιτροπεία διὰ τὴν ἐνέργειαν κυρίως τῶν μειοδοσιῶν προμηθείας σίτου, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος ὁ Διευθυντῆς τῆς Τραπεζῆς, ὁ Διευθυντῆς καὶ ὑποδιευθυντῆς τοῦ Λογιστηρίου αὐτῆς καὶ τρεῖς, βραδύτερον δὲ πέντε, ἀνάτατοι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους. Ἡ ἐπιτροπεία αὐτὴ ἐν συννοήσει μετὰ τῆς Κυβερνήσεως προέβαινε εἰς τὰς μειοδοσίας ἀγορᾶς σίτου ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στανικῶν τῆς χώρας, ἀνήργει ἀπὸ τῆς ἐπιστρατεύσεως τὰς ναυλώσεις τῶν πλοίων, ἐκἀνόνησε τὰς ἐκφορτώσεως καὶ ἐπὶ τῇ διάστῃμα καὶ τὴν διανομήν. Ἡ ἐπέλεσις τούτων ὄλων καὶ ἡ κυρίως τραπεζικὴ ἐργασία τῶν προμηθειῶν διεξήγετο ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς, Διευθύνοντος καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπείας.

ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο δυσχερὲς καὶ πολὺπλοκόν, ἀπαιτοῦν μεγάλη διαθέσιμα ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κεφάλαια, ἔμπειρον διεύθυνσιν πολυἀριθμὸν προσωπικὸν καὶ ἐντεταμένην καὶ ἀγρυπνὸν προσοχὴν πρὸς πρόληψιν ζημιῶν, ἐπιτυχίαν οἰκονομικῶν καὶ καταρτισμὸν εὐτόγων συνδυασμῶν. Ἐν τούτοις κατορθώθη παρὰ τῆς κανονικῆς ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς, αὐθιχείας σημαντικῶς κατὰ τὴν περίοδον ταύτην συνεκείμεινος ἐντάσεως τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς συναλλαγῶν, νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὸν νέον καὶ μεγάλον τοῦτον κλάδον τῆς ἐργασίας, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐξηραλίσθη ὁ ἄρτος τοῦ στρατεύματος καὶ τῶν κατοίκων τῆς χώρας.

Ὅπως μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1915 εἶχον ἀγορασθῆναι 576.369 τόννοι σίτου ἀξίας δρχ. 173.432.313.46 χωρὶς εἰς ταύτην νὰ συνυπολογισθῇ ὁ ναύλος καὶ ἡ ἀσφάλεια ἐπὶ τόννων 185.000 ἀγορασθέντων Σιῶν καὶ εὐρισκομένων τότε ὑπὸ παράδοσιν φρόρτων ἢ ἐν πλῆρῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἐν τῷ ἐξ ἄλλου οὔτε ζημία εἰς τὴν μέγαν ἐμπορικὸν κύκλον ἐργασιῶν ἐπηρεασθῆσαν, οὔτε ἀτυχήματα ἐσημειώθησαν.

Ἡ προμήθεια ἀπ' ἑτέρου τὴν μεγάλην ἀξίαν ἐμπορεύματος ἐγένετο κατὰ τρόπον οὐδαμῶς ἐπηρεασμένη τὸ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα, μολοντί, κατὰ δεκάδας ἑκατομμυρίων διωχέτουνοτο τὰ κεφάλαια τῆς Τραπεζῆς εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ τοῦτο εἶνε μία ἐπιπλέον ἐπιτυχία τῆς ἐργασίας ταύτης.

Παρομοιάζομεν ὁδὸ ἀναλυτικῶς τὰ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἀγορασθέντα ποσὰ τροφίμων καὶ τὰ εἰς ταῦτα διατεθέντα κεφάλαια.

1916. Τῆν 31 Δεκεμβρίου 1915 παρέμεν ὑπόλοιπον σίτου καὶ ἀλευρών, ἐν συνόλῳ ἑκ τόννων 202.592 ἀξίας δρχ. 57.572.303.46.

| | | | | |
|---|---|---------|---|----------------|
| Αἱ κατὰ τὸ ἔτος 1916 ἐνεργηθεῖσαι ἀγοραὶ διὰ πλείονα εἴδη τροφίμων, ἢ οἱ σίτον, ἀλευρα, ζάχαριν, κριθὴν κλπ. ἀνήλθον εἰς. | > | 330.079 | > | 115.438.285.— |
| Σύνολον | > | 532.671 | > | 173.010.598.46 |

| | | | | |
|--|---|---------|---|----------------|
| Ἐξ αὐτῶν διετέθησαν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1916 | > | 449.614 | > | 144.117.737.94 |
| Ἐπόλοιπον τῆ 31 Δεκ. 1915 | > | 83.027 | > | 28.892.160.52 |

ΘΕΙΟΝ - ΘΕΙΤΙΚΟΣ ΧΑΛΚΟΣ

Ἐπίσης κατὰ τὸ 1916 ἠγορήθησαν θεῖον καὶ θεϊτικὸς χαλκός τόνν. 18,683 ἀξίας δρχ. 10.637.463.38

| | | | | |
|---|---|--------|---|--------------|
| Διετέθησαν δὲ μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1916. | > | 18.254 | > | 7.241.345.32 |
| Ἐπόλοιπον τῆ 31 Δεκ. 1916 | > | 5.429 | > | 3.393.118.06 |

1917. ΣΙΤΟΣ ΑΛΕΥΡΑ

Ἐπολ. τῆ 31 Δεκεμβρ. τόνν. 83,027 ἀξίας δρχ. 28,892.160.52

| | | | | |
|--|---|---------|---|----------------|
| Α' κατὰ τὸ ἔτος 1917 ἐνεργηθεῖσαι ἀγοραὶ | > | 133.264 | > | 102.291.231.18 |
| Σύνολον | > | 216.291 | > | 151.184.441.70 |
| διετέθησαν δὲ | > | 160.205 | > | 104.148.675.92 |
| Ἐπόλοιπον τῆ 31 Δεκ. 1917 | > | 56.086 | > | 27.035.765.78 |

ΘΕΙΟΝ - ΘΕΙΤΙΚΟΣ ΧΑΛΚΟΣ

Ἐπόλοιπον τῆ 31 Δεκ. 1916 τόνν. 5,429 ἀξίας δρχ. 3,393.118.06

| | | | | |
|---|---|--------|---|---------------|
| Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1917 ἠγορήθησαν θεῖον καὶ θεϊτικὸς χαλκός | > | 17.600 | > | 11.437.930.75 |
| Σύνολον | > | 23.029 | > | 14.831.048.81 |
| διετέθησαν δὲ | > | 4.960 | > | 3,859.263.38 |
| Ἐπόλοιπον τῆ 31 Δεκ. 1917 | > | 18.069 | > | 10.971.785.43 |

1918 ΣΙΤΟΣ ΑΛΕΥΡΑ Κ.Α Π ΕΙΔΗ

Ἐν τέλει Δεκεμ. 1917 ἦν ὑπόλοιπον Δρ. 27,035.765.78

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1918 ἐχρεώθη ὁ λαὸς μὲ τὰς ἐνεργηθείσας διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἑθνικοῦ πληρωμᾶς ἐν γένει διὰ προμήθειαν σίτου καὶ ἄλλων εἰδῶν > 241,672,371.95

Καὶ ἐπιστώθη μὲ τὸ ἀντίτιμον τῶν διατεθέντων κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰδῶν > 222,733,542.09

Ἐπόλοιπον τῆ 30 Δεκεμβρίου 1918 > 45,974,595.64

Ἀξία θεῖου καὶ θεϊτικοῦ χαλκοῦ συμφώνως τῷ Νόμῳ 708 τοῦ 1918

Ἐπόλοιπον τῆ 30 Δεκεμβρίου 1917 Δρ. 10,971.785.46

Ἐχρεώθη καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1918 ὁ λογαριασμὸς μὲ τὴν ἀξίαν καὶ ἔξοδα τοῦ ἀγορασθέντος διὰ λαομὸν τοῦ Κράτους θεῖου καὶ θεϊτικοῦ χαλκοῦ ἐκ > 63,881,027.72

Καὶ ἐπιστώθη μὲ τὸ ἀντίτιμον τοῦ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος διατεθέντος > 67,774,358.96

Ἐπόλοιπον τῆ 31 Δεκεμβρίου 1918 > 7,078,454.26

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀνέλαβεν ἐπίσης δι' εἰδικῆς Συμβάσεως τὴν ἀσφάλειαν τῶν Ἑλληνικῶν Ἀτμοπλοίων, τῶν Ναυλῶν καὶ τῶν Φορτίων ὑπὸ τὰς ἐξῆς προϋποθέσεις.

Ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1917 ἤρχισε νὰ χαλαροῦται ὁ ὑπὸ τῶν Συμμάχων ἀναγκασμὸς ἀποκλεισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν παραλίων ὁ διατεθειμένος μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1916. Ἡ Ἀμερικὴ δὲν εἶχε κηρυχθῆ ἀκόμη ἐμπόλεμος, ἡ δὲ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις πρὸς ταύτην κυρίως ἐπέβλεπε διὰ τῶν ἀναφοδιασμῶν τῆς χώρας, ὁποῦ ἐπὶ τὴν ἡμέραν ἡ κήρυξις τοῦ μέχρι ἐσχάτων Γερμανικοῦ ὑποβρυχιακοῦ πολέμου ὁ ραδιοηλεκτρογραφικῶς ἀγγελθεὶς Γερμανικὸς τύπος ἀποκλεισμοῦ κατέλειπεν οὐδετέραν ζώνην ἐλευθερίας διὰ τοὺς πλοῖα τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων ἀπὸ Ἀμερικῆς εἰς Ἑλλάδα. Ἐν τούτοις οἱ Ἑλληνας πλοιοκτῆται δυσπιστοῦντες ἠγοῦντο νὰ ταξιδεύουσιν ἀνεσφαλίστως τῶν ἐκ τοῦ πολέμου κινδύνων, τοιαύτας δ' ἀσφαλίσεις δὲν ἠδύνατο νὰ εὑρωσὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Πρὸ τῆς τοιαύτης ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης εὐρεθεῖσα ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις προσέφυγε πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἥτις μελετήσασα ἐπιτόντως τὸ ζήτημα ἀνέλαβε δι' εἰδικῆς συμβάσεως τὴν κατὰ κινδύνων πολέμου ἀσφάλειαν τῶν Ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων ναυλῶν καὶ φορτίων. Ἐδημιουργήθη δὲ οὕτω τὸ παρὰ τῆ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς λειτουργήσαν Ταμεῖον ἀσφαλειῶν, ὁπερ προσήνεγκε πολυτιμωτάτην συνδρομὴν εἰς τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς χώρας ἐπαναληθθέντα τότε ἀνευ εἰδοισμῶν κατόπιν τῶν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἀναληφθεισῶν ἀσφαλίσεων, ἐξηκολούθησε δὲ τὸ Ταμεῖον τοῦτο λειτουργοῦν καὶ βραδύτερον μέχρι πέρατος τοῦ Ἑνωσιακοῦ πολέμου, παρέχον μεγίστην εὐχέρειαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἠσφάλισε ἐπὶ τοῦτο πάντα κινδύνον, ὃν ἐδυσκολευέτο ἢ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιθέσῃ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις εἶνε ἐμφανὲς ὅτι τὸ Κράτος δὲν ἀπέβλεπε εἰς πορισμὸν χρηματικῶν κέρδους ἐκ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ταμείου ἀσφαλειῶν, ἔπειτα καὶ ἐν τέλει κατέλειπεν εἰσίτημα εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου. ἡ δὲ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀναλαβοῦσα τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀσφαλίσεων καὶ τὸν καταμερισμὸν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου κινδύνων παρέσεν τὴν ἐγγύησιν οὗτης πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν Ἑλληνικῶν πλοιοκτῆτῶν καὶ φορτιῶν, ἀποβλέψασα ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῶν Κοινωνικῶν συνθηγῶν ἀπὸ ἐλαχίστης Τραπεζικῆς προμήθειας πρὸς 1:2 οἶο, εἰς ἐπαχὴν καὶ ἦν οἱ ἐπὶ κινήσει τοῦ πολέμου μεινεταὶ ἀσφαλειῶν ἀνήλθον εἰς 10 καὶ 15 οἶο.

Αἱ κατὰ τὸ Ταμεῖον ἀσφαλειῶν τῆς Τραπεζῆς ἀσφαλισθεῖσαι ἀξίαι ἀνήλθον περίπου εἰς 250.000.000 εἰς ὧν εἰσεπραχθησαν ἀσφαλιστικὰ περίπου 31.500.000 ἐπληρώθησαν δὲ ἀποζημιώσεις περίπου 40.000.000.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΩΝ

Συναφῶς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῶν Ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων ἀνέλαβεν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀσφαλίσεων τῶν πληρωμάτων τῶν Ἑλληνικῶν ἀτμοπλοίων ἀνευ οὐδαμῆς διὰ ταύτας προμήθειας, οὗτε ἐτέρας ἀποζημιώσεις, συμφώνως τῷ ἀπὸ 17 Φεβρουαρίου 1919 Νομοθ. Β. Διατάγματι κυρωθέντι βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Νόμου 1306 τῆς 14 Ἀπριλίου 1918. Τὰ ἐκ τῶν τοιούτων ἀσφαλίσεων πληρωμάτων ἀσφάλιστα ἦγοντο εἰς πίστωσιν τοῦ Ναυτικοῦ ἀπομαχικοῦ Ταμείου.

ΣΕΙΡΑ ΣΟΒΑΡΟΤΑΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Πληρῶς ἡμῶς τῆς ἀμέσου ταύτης καὶ τόσον ἐνεργῶς δράσεως τῆς Τραπεζῆς διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν τῆς χώρας ἀπαιτητάς, τὴν διαθέσιν ἑκατοντάδων ἑκατομμυρ. ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν πρόσθεν ἀριθμῶν ἐχορήγησεν αὕτη καὶ δάνειον 40.000.000 εἰς τὴν σχηματισθεῖσαν πρωτοβουλίαν τῆς Κυβερνήσεως ἐταιρίαν πρὸς συγκέντρωσιν τῶν ἐγχωρίων προϊόντων καὶ ἕτερον τῶν 15.000.000 εἰς τὴν ὁμάδιν Τραπεζῶν ἢ ἐσχματῶν οἱ Τράπεζαι Ἀθηνῶν, Ἀνατολῆς, Ἰονικῆ διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς ἀνεφοδιασμὸν τῆς χώρας καὶ διὰ λογαριασμῶν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα ζητήματα ὑφίστης σπουδαιότητος συνέτριψε τὴν Κυβέρνησιν τῆς χώρας ἡ Τράπεζα καὶ δὴ:

1) Ἐχορήγησεν ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους δάνεια πρὸς τοὺς ἐκ Θράκης καὶ μικρᾶς Ἀσίας πρόσφυγας.

2) Συνέδραμεν εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν γραμματίων Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

3) Τῆς Ἑλλάδος ἀναλαβοῦσα τὴν ὑποχρέωσιν, συνεπέει συμφωνίας μετὰ τὸν Κυβερνήσεσιν Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, νὰ χορηγήσῃ οὐτάς εἰς δραχμᾶς τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1918 ἀπαιτηθόμενον ποσὸν πρὸς κάλυψιν τῶν ἐν Ἑλλάδι δαπανῶν, ἰδίως δὲ τῶν πρὸς συντήρησιν τῶν Συμμαχικῶν στρατευμάτων, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐδέετο ἀπέναντι πιστώσεων εἰς χρυσὸν παρὰ τοῖς θησαυροφυλακείοις τῶν δύο Κρατῶν, καταλοισθεῖσῶν εἰς τὴν νόμον ΓΧΜΒ νὰ προμηθεύῃ ἐπὶ τόκῳ 5 οἶο χρήματα, τοῦ ὅλου ποσοῦ ἀνεληθόντος εἰς φράγκα 262,462 0/10.

4) Ἀνέλαβε προσέτι ἡ Τράπεζα νὰ χορηγήσῃ ὡς ἀναφέρομεν κατωτέρω πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἐντὸς τοῦ 1918 διὰ πολεμικοῦς κυρίως σκοποὺς ποσὸν μέχρι 750,000,000 δραχμῶν, ὡς προκαταβολὴν πρὸς αὐτὴν τῶν Κυβερνήσεων τῆς Γαλλίας τῆς



Μεγάλης Βρετανίας και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, της Εκδόσεως των αναγκαίων τραπεζικών αυτής γραμματίων καλυπτομένης διὰ πιστώσεως εις χροσόν παραχωρηθειών υπό των Κυβερνήσεων των τριών Κρατών. Έκ της έγγραφιας ταύτης ή Έθνική Τράπεζα δέν άπεκόμισεν ήλικήν τινα ώφέλειαν, ήρκέσθη δέ εις μόνην τήν καταβολήν υπό του Δημοσίου των έξόδων κατασκευής, μεταφοράς, άντικαταστάσεως και διαχειρίσεως των επί τή ειδική τούτω σκοπώ εκδιδόμενων τραπεζικών γραμματίων.

ΟΙ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Η εξέλιξις του πολέμου παρουσίασεν ώς ήτο έπόμεινον κατά τα τελευταία έτη πλείστας περιστάσεις καθ'άς έπεβάλλετο ή συμβολή της Τραπέζης εις τήν υπό του Κράτους αντιμετώπισιν των οικονομικών αναγκών.

Παραθέτομεν κατά σειράν τά εκδοθέντα κατά τα τελευταία έτη προσωρινά δάνεια, εκτός έννοείται εκείνων τά όποια συνειψηφίσθησαν δι'όμολογιών του δευτέρου τμήματος του δανείου των 500.000.000 και εκτός των παλαιών δανείων.

Ότω έν τέλει του 1916 άνεγράφητο έν τή Ισολογισμώ τά εξής προσωρινά δάνεια προς τό Κράτος και τά έναντι αυτών διατεθειμένα κεφάλαια της Τραπέζης.

| | | |
|---|-----|------------|
| α) εις τό δάνειον των φρ. 50 εκ. δι'όμολογιών. | Φρ. | 13.933.762 |
| β) εις τό δάνειον των φρ. 40 εκ. δι'όμολογιών. | | 40.000.000 |
| γ) προκαταβολήν έξοφλήσεων εκ κέρδους κοπής άργυρών κερμάτων. | Δρ. | 4.945.183 |
| | Φρ. | 58.878.955 |

ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 1917

1) Δάνειον 5.030.000 φράγκων διά συμβάσεως υπό 29 Φεβρουαρίου 1917.

2) Δάνειον 10.000.000 χορηγηθέν διά τή; από 16 Μαΐου 1917 συμβάσεως.

Πρός έξασφάλισιν δέ των δύο τούτων δανείων έδόθησαν όμολογιαί εκ του δευτέρου τμήματος του δανείου των 500 εκατομμυρίων.

3) Εις Α)σμών συναλλαγματικών δι'όργων τροχαίου ήλικού του Ένωτικού Σιδηροδρόμου 3.348.119.



ΑΙ ΠΩΛΗΜΙΚΑΙ ΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΤΩΝ 750.000.000



Τό κορύφωμα έν τούτοις των προς τό Έθνος ύπηρεσιών παρέσθεν ή Τραπέζα διά του έπιτευχθέντος συνδυασμού προς χορηγήσιν εις τό Κράτος των υπό των Συμμάχων Δυνάμεων όρισθεισών προς τήν Ελλάδα προκαταβολών των 750 εκατομμυρίων κατά τό έτος 1918.

Η σχετική σύμβασις από 28 Ιανουαρίου του 1918 έχει ώς εξής:

Οι οικονομικοί αντιπρόσωποι των Ηνωμένων Πολιτειών, της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας, κατοπιν της από 1ης Δεκεμβρίου 1917 (ν.ή) άποφάσεως της άνωτάτης πολεμικής επιτροπής ένεκρίναν την κατωτέρα μετά της Έλληνικής Κυβερνήσεως συμφωνίαν, των αντιπροσώπων των Ηνωμένων Πολιτειών έπιφυλαχθέντων να ζητήσονται τήν έγκρισιν της Κυβερνήσεως των.

Άρθρον Α'. Αί Κυβερνήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών, Γαλλίας και Μεγάλης Βρετανίας συνεφώνησαν να δώσωσιν εις τήν Έλληνικήν Κυβέρνησιν, κατά τό έτος 1918, προκαταβολάς, καθ' ίσον ποσόν έκάστη, προσωρισμένας να έπιτρέψουν εις ταύτην όπως προσπορισθί τους αναγκαίους έξωτερικούς πόρους.

1ον Διά τήν έξόφλησιν των καθυστερουμένων.

2ον Διά τας κατά τό ειρημένον έτος 1918 δαπάνας του Έλληνικού στρατού και σιόλου μελλόντων να άνέλθωσιν εις τας έν ταις στρατιωτικαίς συμφωνίασι προβλεπομένας πραγματικώς δυναμεις. Αί τελευταίαί αύται δαπάναι, εις ά; περιλαμβάνεται και ή πραγματοποιηθησομένη δαπάνη του ναυτικού, αναφέρονται εις τους κάτωθι σκοπούς. α) μισθούς και άποζημίωσιν του στρατού. β) έπίδομα εις τας οικογενείας των στρατευομένων, γ) εκμίσθωσιν των πόρων του τόπου, δ) έπίταξιν των ζώων και όχημάτων της χώρας, ε) θαλασσίας και σιδηροδρομικας μεταφοράς.

Αί έν τή παρόντι άρθρω προβλεπόμεναι προκαταβολαί δύνανται να άνέλθωσιν εις 750 εκατομ. φράγκων συμπεριλαμβανομένων των 50 εκατομμυρίων άτινα άποτελοϋσι τό άντικείμενον τής από 30 Νοεμβρίου 1917 συμφωνίας.

Άρθρον Β'. Αί προκαταβολαί αύται τεθήσονται εις τήν διάθεσιν της Έλληνικής Κυβερνήσεως κατά τας παρουσιαζόμενας ανάγκας αυτής, επί τή αίτήσιν της και τή καταφατική γωμοδοτήσθι Οικονομική; Διαισχυματικής Έπιτροπής, ή τις θα έγκατασταθί έν Αθήναις.

Η Έπιτροπή αύτη θα άποτελείται εξ' αντιπροσώπων των Η-

νωμένων Πολιτειών, της Γαλλίας, της Μεγάλης Βρετανίας και της Ελλάδος.

Η χρησιμοποίησις των πόρων τούτων θα παρακολουθήται τόσον υπό της ειρηιένης επιτροπής όσον άφορά τήν πληρωμήν των καθυστερουμένων, όσον και υπό Διαισχυματικής Στρατιωτικής Έπιτροπής, καθ' όμοιον τρόπον καθιερωμένης, έδρευούσης ώσαύτω; έν Αθήναις και ή τις, πρό της παραχωρήσεως των προκαταβολών των σχετικών με τήν διοργάνωσιν και συντήρησιν του στρατού και του σιόλου θα δώση τήν γνώμην αυτής εις τήν Οικονομικήν Έπιτροπήν.

Άρθρον 3ον. Αί προκαταβολαί αύ αι χορηγούμεναι εις δολάρια, φράγκα και λίρας στεγνάς, προσωρισμένα να καλύψωσιν ίσον ποσών εκδόσεις της Έθνικής Τραπέζης της Ελλάδος, θα είναι δυνατά κατά τήν διάρκειαν του πολέμου να χρησιμοποιηθώσιν, έν τή όρίω των αναγκών, διά τραπεζιμάτων επί ενός ή έτέρου των δανειζόντων Κρατών, καθ' ήν περίπτωσιν τά έν τή έξωτερική διαθέσιμα του Έλληνικού Δημοσίου Ταμείου και της Έθνικής Τραπέζης ήθελον κατέλθει κάτω των 100 εκατομμυρίων φράγκων.

Έξ μήνας μετά τήν συνολόγησιν της ειρήνης τό υπόλοιπον των προκαταβολών τούτων θί είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθί ά ευ των περιορισμών της πρώτης παραγράφου.

Άρθρον 4ον. Αί προκαταβολαί θ άντικρυσσω τεύωνται δι'όμολογιών της Έλληνικής Κυβερνήσεως. Δι'έκαστον τράβηγμα και άφ'ής ήμέρας; τούτο θα πραγματοποιηθί αι όμολογιαί αύται θα καταστώσι διά κεφάλαιον ίσον προς τό του ειρηιένου τραπεζιματος τοκοφόροι επί τόκω όρισθησομένων άμοιβαίως μετά των συμβαλλομένων και θα είναι πληρωτέα μετά παρέλευσιν δεκαπενταετίας από της παύσεως των έχθρουαίων, έπιφύλασσομένης της Έλληνικής Κυβερνήσεως να τας έξοφλήσθι και πρό της λήξεως αυτών.

Μέχρι της έξοφλήσεως των ειρηιένων όμολογιών ούδεμία νέα έγγύσις θα είναι δυνατόν να δοθί εις έξωτερικόν δάνειον άνευ της συγκαταθέσεως των Κυβερνήσεων των Ηνωμ. Πολιτειών, της Γαλλίας και Μεγάλης Βρετανίας.

Άρθρον 5ον. Η Έλληνική Κυβέρνησις, έχουσα ύπ' όψη τας χορηγούμενας αυτή προκαταβολάς ύποχρεούται να λάβθι άμέσως τά αναγκαία μέτρα να μη πραγματοποιώσιν πλέον εις τό μέλλον έν Ελλάδα έμβάσματα έτι του έξωτερικού παρά μόνον διά διεδικαιολογημένας ανάγκας και επί παραγωγί δικαιολογητικών έγγράφων.

Έγένετο έν Παρισίοις τή 10 Φεβρουαρίου 1918 (ν.ή.) εις τέσσαρα άντίτυπα

Άνεγνώσθη και ένεκρίθη
Υπογρ. L. Klotz
Oscar T. Crosby
Bonar Law
Α. Ρωμάνος

Κατόπιν της άνωτέρω συμβάσεως; αι Κυβερνήσεις έδέχθησαν όπως ή Έθνική Τράπεζα χρησιμοποιήσθι τις υπό των τριών Δυνάμεων άποφασισόμενας προκαταβολάς δι'έπιταγών επί Αγγλίας και Γαλλίας και Ηνωμ. Πολιτειών.

Συνεπεί τούτου έτέθη εις τόν κυρούντα τήν άνωτέρα σύμβασιν νόμον του 3 άρθρου ώ; προσθήκη εις τόν νόμον ΓΧΜΒ του 1910 ή εξής; παράγραφος.

Έπιτρέπεται εις τήν Έθνικήν Τράπεζαν της Ελλάδος όπως εκδίδη Τραπεζογραμμάτια κατά τας διατάξεις του προηγουμένου άρθρου έναντι μεταβιβισθέντων υπό του Έλληνικού Δημοσίου, εις διαταγήν αυτής; πιστώσεων παρά τοίς θησαυροφυλακίοις της Αγγλίας, Γαλλίας και Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής; ή έναντι πιστώσεων ύπερ αυτής άνοιγομένων υπό των έν λόγω θησαυροφυλακίων παρά Τραπέζαις των ειρηιένων χωρών.

Καθ' ήν περίπτωσιν τό έξωτερικόν συναλλάγμα εύρίσκειται έν ύπομνήσει άπέναντι της Έλληνικής δραχμής; τό συναλλάγμα τούτο και αι κατά τήν προηγουμένην παράγραφον πιστώσεις αναγράφονται έν τή ένεργητική της Έθνικής Τραπέζης εις τό άρτιον, της διαφοράς μεταξύ τούτων και των εκδοθέντων τραπεζικών γραμματίων άναγραφομένης έν τή παθητική της Τραπέζης.

Τό τυχόν προκύπτον κέρδος ή ζημία λόγω αύξομειώσεως της συναλλαγματικής διαφοράς; έν ταις υπό της α' παραγράφου του άρθρου τούτου προβλεπομένας περιπτώσεσι λογίζεται ύπερ ή εις βάρος του Έλληνικού Δημοσίου.

Τό κέρδος ή ή ζημία κρίνεται κατά τήν στιγμήν της πραγματοποίησεως των πιστώσεων υπό της Έθνικής Τραπέζης διά πώλησεως του άντιστοιχού συναλλάγματος επί του έξωτερικού.

Ο Υπουργός των Οικονομικών δύναται να ύποσχεθί εις τήν Έθνικήν Τράπεζαν τή; Ελλάδας, δι' έξοδα κατασκευής; μεταφορής; άντικαταστάσεως και λοιπής έξοδα διαχειρίσεως των συμφώνων; τή παρόντι άρθρω εκδιδόμενων τραπεζογραμματίων ποσούτων 1)8 ο)ο έτησίως επί των ώς ειρήται τραπεζογραμματίων.

Τό ποσούτων τούτο θα παύσθι καταβαλλόμενον υπό του Δημοσίου, καθ' ό ποσόν και έφ' όσον χρόνον αι άνωτέρω πιστώσεις των συμφώνων είναι τοκοφόροι.

Ότω διευκολύνθη ύπερ του Δημοσίου Ταμείου του Κράτους ή χρησιμοποίησις των προκαταβολών των Συμμάχων, τούθ' όπερ θα ένελε ίσως σοβαρός δυσχερείας λόγω άποζημιώσεως της έξαγωγής χρυσού εκ των παρεχουσών τας προκαταβολάς χωρών.



ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ

Είς βοήθειαν του διά του νόμου ΓΧΜΒ' παρεχομένου μέσου της τοιαύτης χρησιμοποίησεως έδρασηθή ο νόμος περί των γραμματίων της 'Εθνικής 'Αμύνης το βάρος των όποιων ανέλαβεν ή 'Εθνική Τράπεζα.

Σχετικός νόμος 1240 καθορίζει τον τρόπον της εκδόσεως των γραμματίων τούτων υπό τύπον συναλλαγματικών εκδοσόμενων υπό του 'Υπουργείου των Οικονομικών επί της 'Εθνικής Τραπέζης μέχρι ποσού κατ' ανώτατον όρον 200.000.000 και οι όποιοι είς την λήξιν αυτών εξοφλούνται υπό της Τραπέζης.

Τα γραμμάτια καθορίζετο να εκδίδονται κατά σειράς έξ 25 έκαστην, έκάστην, άμα δέ τή εκδόσει έκάστης σειράς ο 'Υπουργός των Οικονομικών παρείχεν είς την Τράπεζαν προς κάλυψιν της άποδοχής της συναλλαγματικής ίσου ποσού επί των θησαυροφυλακείων 'Αγγλίας, Γαλλίας και 'Ηνωμ. Πολιτειών.

Προμήθεια της Τραπέζης ώριζετο 1/6 ο/ο υπό των υπ' αυτής πληρωομένων ποσών.

ΣΥΝΟΛΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΔΙΑΤΕΘΕΙΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΕΘΝ. ΔΑΝΕΙΑΣ

Άξιοπαράλητον σύνολον παρουσιάζει συνοπτική ανάλυσις του συνόλου των κεφαλαίων τό όποια έχει διατεθειμένα ή 'Εθνική Τράπεζα μέχρι της 31 Δεκεμβρίου 1918 είς 'Εθνικά δάνεια.

Ο πίναξ αυτών ως αναγράφονται έν τω ίσολογισμώ του 1918 έχει ούτω.

| | | |
|---|-----|-------------|
| Όμολογία 'Εθνικών δανείων είς χρυσόν | Φρ. | 89.650.977 |
| Όμολογία δανείων είς Τραπεζικά γραμμάτια | > | 60.301.014 |
| Προσωρινά δάνεια 'Ελλ. Κυβερνήσεως | > | 55.000.000 |
| 'Υπόλοιπον του καλαιού δανείου έπ' άνογκαστική κυκλοφορία | > | 52.951.915 |
| | | 257.903.906 |

Ίσως δέν πρέπει να προσθέσωμεν ότι εκ του συνόλου των υπό της 'Ελλ. Κυβερνήσεως όφειλομένων ως και των είς χείρας της Τραπέζης όμολογιών προεκυφον υπέρ ούτης κατά τό 1918 όφείλει, εκ τόκων και τοκομεριδίων δρχ. 12.291.489.

Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Εύνόητον ότι έκτός του άρχικου ποσού των τραπεζογραμματίων τό όποια ως εκ του προνομιου αυτής είχε δικαιομα να θέσθ είς κυκλοφορίαν έκτός των έπ' άναγκαστική κυκλοφορία παραμενόντων ύπολοίπων, έντός της δοθείσης αύξησεως κατά τά έτη 1916 και 1917 διά νομοθετικών διαταγμάτων είς τό τέλος του προσεφθέντος ποσού είς τό άρχικόν τοιαύτον διά της έπεκτάσεως του προνομιου είς τόσ νέας χώρας, εύνόητον λέγομεν ότι τό έν κυκλοφορία ποσόν ηύξησε τεραστίως δυνάμει του νόμου ΓΧΜΒ' και δη εκ των τελευταίων συνδυασμών προς τόσ προκαταβολάς και είς τούς Συμμάχους διά τας στρατιωτικές αυτών άτάγκας έν Μανεδονία και είς τήν 'Ελλ. κυβέρνησιν διά τας υπό των Συμμάχων προκαταβολάς των 750 εκατομμυρίων.

Ο ίσολογισμός του 1918 παρέχει ήμίν τήν εξής γενικήν ανάλυσιν κατά τά τρία τελευταία έτη.

| | |
|---|--------------------|
| ΕΤΟΣ 1916 'Ησαν έν κυκλοφορία Τραπεζικά γραμμάτια. | |
| α' Διά λ/σμών της Κυβερνήσεως | Δρ. 59.951.915 |
| β' " " " Τραπέζης συμφώνως | " " " |
| Νόμω ΓΧΜΒ' | 360.000.000 |
| γ' Διά λ/σμών της Τραπέζης συμφώνως | " " " |
| τοίς Νόμοις περί άναγκαστικής κυκλοφορίας | δρ. 137.436.547,54 |
| Διαθέσιμα προς συμπλήρωσιν άνωτάτου όριου κυκλοφορίας | > 8.563.452.43 |
| Σύνολον | 562.951.915.42 |

ΕΤΟΣ 1917 διά λ/σμών της Κυβερνήσεως δρ. 54.961.915.42

II. Διά λ/σμών της Τραπέζης συμφώνως Νόμω ΓΧΜΒ' > 690.000.000.—

III. 'Εν κυκλοφορία διά λ/σμών της Τραπέζης συμφώνως τοίς Νόμοις περί άναγκαστικής κυκλοφορίας δρ. 114.376.358.05

Διαθέσιμα προς συμπλήρωσιν άνωτάτου όριου κυκλοφορίας > 31.629.641.95

Σύνολον δρ. 890.951.951.42

| | | |
|--|----------------|-----------------|
| ΕΤΟΣ 1918 διά λ/σμών της Κυβερνήσεως | δρ. | 52.951.915.— |
| II. Διά λ/σμών συμφώνως τω Νόμω ΓΧΜΒ' | > | 1.170.070.605.— |
| III. 'Εν κυκλοφορία διά λ/σμών της Τραπέζης συμφώνως τοίς Νόμοις περί άναγκαστικής κυκλοφορίας | δρ. | 44.539.392,51 |
| Διαθέσιμα προς συμπλήρωσιν άνωτάτου όριου κυκλοφορίας | 101.460.607.49 | > 146.800.800.— |
| Σύνολον | | 1.869.022.520.— |

ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ός ήδη άναφέρωμεν, ή Τράπεζα δινίμει της μετά του Κράτους συναφθείσης συμβάσεως τή 6 Δεκεμβρίου 1914 άρθο. 6 ύποχρεούται να αύξησθ τό μετοχικόν κεφάλαιον αυτής είς 50.000.000 δραχμός μέχρι του 1920. Άπλή όμως άνασκόπησις των τελευταίων ίσολογισμών παρουσιάζει ότι τά κεφάλαια της Τραπέζης από κολλού υπερέβησαν τον άρριζόμενον αριθμόν, προικδοτούμενα μάλιστα τατ' έτος, ως είδομεν, διά νέων προβλεπτικών μεριδων άντλοουσών την βάση και την αύξησιν αυτών εκ των κατ' έτος κερδών.

Ότω την 31 Δεκεμβρίου του 1918 τά κεφάλαια της Τραπέζης παρουσιάζονται εξής :

| | |
|--|----------------------------|
| A' Μετοχικόν κεφάλαιον | 20.000.000 |
| B' Άποθεματικά | |
| α') Τακτικόν | |
| Τή 30 Δεκεμβρίου 1917 άνήχετο είς | Δρ. 4.070.000 |
| Προσεέθησαν είς ένίσχυσιν αύτου κατά τό έτος 1918 εκ των κερδών | > 6.000.000 Δρ. 10.000.000 |
| β') Έκτακτον | |
| Τή 30 Δεκεμβρίου 1917 άνήχετο είς | > 9.500.000 |
| Προσεέθησαν είς ένίσχυσιν αύτου κατά τό έτος 1918 | > 15.100.000 |
| Σύνολον τακτικού και έκτάκτου άποθεματικού τή 31 Δεκεμβρίου 1918 | Δρ. 31.600.000 |

ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ

Δι' ένδεχμέως ζημίας εξ ύποτιμήσεως αξίας χρηματογράφων Τραπέζης έν τέλει του έτους 1917 ήν ύπόλοιπον δρχ. 6.500.090. Μετηνέχθησαν κατά τό έτος 1918 είς ένίσχυσιν των άποθεματικών.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Τήν καταπληκτικωτέαν εικόνα εξ όλων των κλάδων της τσοούτον γιγαντωθείσης Τραπέζης άποτελεί ίσως ή μερίς των καταθέσεων. Τό 'Εθνικόν ίδρυμα, άνταποκριθέν τσοούτον τελείως είς τον προορισμόν του και διελθόν τόσας περιπετειάς και αντίξους περιστάσεις, άπέδαντι των όποιων άντιπεπλήθη νικηφόρος, εύζων αύτόχημα τό Κράτος, κατέκτησε ού μόνον τήν έμπιστοσύνην του διεθνούς κόσμου και δη του όλου 'Ελληνισμού, αλλά και τήν θερμότεραν στοργήν αύτου.

Είνα φυσικόν λοιπόν ότι ή 'Εθνική Τράπεζα συγκεντρσί ήδη τά άποταμειώματα του 'Ελληνος και εκ των μάλλον μεμακρυσμένων χωρών όπου τυχέν τό επιχειρηματικόν δαιμόνιον έσφιψεν αυτόν, άποστέλλοντος ταύτα είς τήν 'Εθνικήν Τράπεζαν.

'Αναλυτικώς και έν συνόλω αί καταθέσεις παρά τή Τραπέζη σημειούονται ως εξής :

| | |
|-----------------------------------|-------------|
| Τή 31 Δεκεμβρίου 1918 | |
| Καταθέσεις έν όψει | 248.639.117 |
| Ταμειντηρίου | 84.778.151 |
| διαρκείς και επί προθεσμία | 206.617.728 |
| Δημοσίου | 49.405.146 |
| Δημοσίου διά διάφορα άντικρύσματα | 29.277.748 |
| 'Υπεγγύων προσόδων | 4.705.600 |
| ύπηρεσίας 'Εθνικών δανείων | 39.998.475 |
| | 658.364.166 |

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΑ ΔΑΝΕΙΑ

Είς τον άνωτέρω φριθμόν δέον να προστεθώσι και 75.114.660 αξία των έν κυκλοφορία τριών λαχειοφόρων δανείων της 'Εθνικής Τραπέζης ήτοι του 3 ο/ο του 1880, του 2 1/2 ο/ο του 1904 και του 2 1/2 ο/ο του 1912.

ΧΡΗΜΑΤΟΓΡΑΦΑ

Πλήν τούτων ύπάρχον κατατεθειμένα παρά τή 'Εθνική Τραπέζη τήν 30 Δεκεμβρίου 1914 χρηματογράφα διάφορα προς εύλαξιν αξίας έν συνόλω δρχ. 389.241.335.





Δ. ΜΑΞΙΜΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Κύριος Δ. Μάξιμος γόνος παλαιᾶς Ἐμπορικῆς Χιακῆς οἰκογενείας, ἐγεννήθη ἐν Πάτραις, ὅπου ἐνωρίτατα ὁ πατήρ του ἐγκατεστάθη. Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἐκ νεαρωτάτης ἡλικίας ἐπεδόθη εἰς τὰ Τραπεζικὰ, ὅπου ἰδιάζουσα αὐτὸν κλίσις προσείλκε· τῷ 1892 προσελήφθη ὡς ὑπάλληλος παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος· ἡ ἰκανότης του ἐπισύρει τὴν ἐκτίμησιν τῶν Διευθυνόντων τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν μετ' ὀλίγον δὲ ὁ Μάξιμος διορίζεται Διευθυντῆς τοῦ Ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐν Πάτραις, τῷ δὲ 1911 προάγεται εἰς Διευθυντὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Κεντρικοῦ Καταστήματος, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1914 γίνεται Ὑποδιοικητῆς, εἶτα δὲ ἐπ' ὀλίγον ἀποχωρήσας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐπανέρχεται ὡς Διοικητῆς διὰ παμψηφίας τῆς Γενικῆς τῶν Μετόχων Συνελεύσεως καὶ ἀναλαμβάνει τὴν Διοίκησιν τῇ 10 Ἰανουαρίου 1921. Ὁ κ. Μάξιμος ἐνωρίτατα τάξας ἑαυτὸν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς μετ' αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ἀνυψώσεως αὐτῆς εἰς τὸ ὑψηλὸν ἐπίπεδον τῆς ἀποστολῆς της, οὐχὶ ὡς ἀποκλειστικῆς Τραπεζικῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ καὶ ὡς συνεργάτιδος καὶ συνεπικόρου τοῦ Κράτους ἀγωνιζομένου τὸν δίσκολον ἀγῶνα τῆς Ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως.

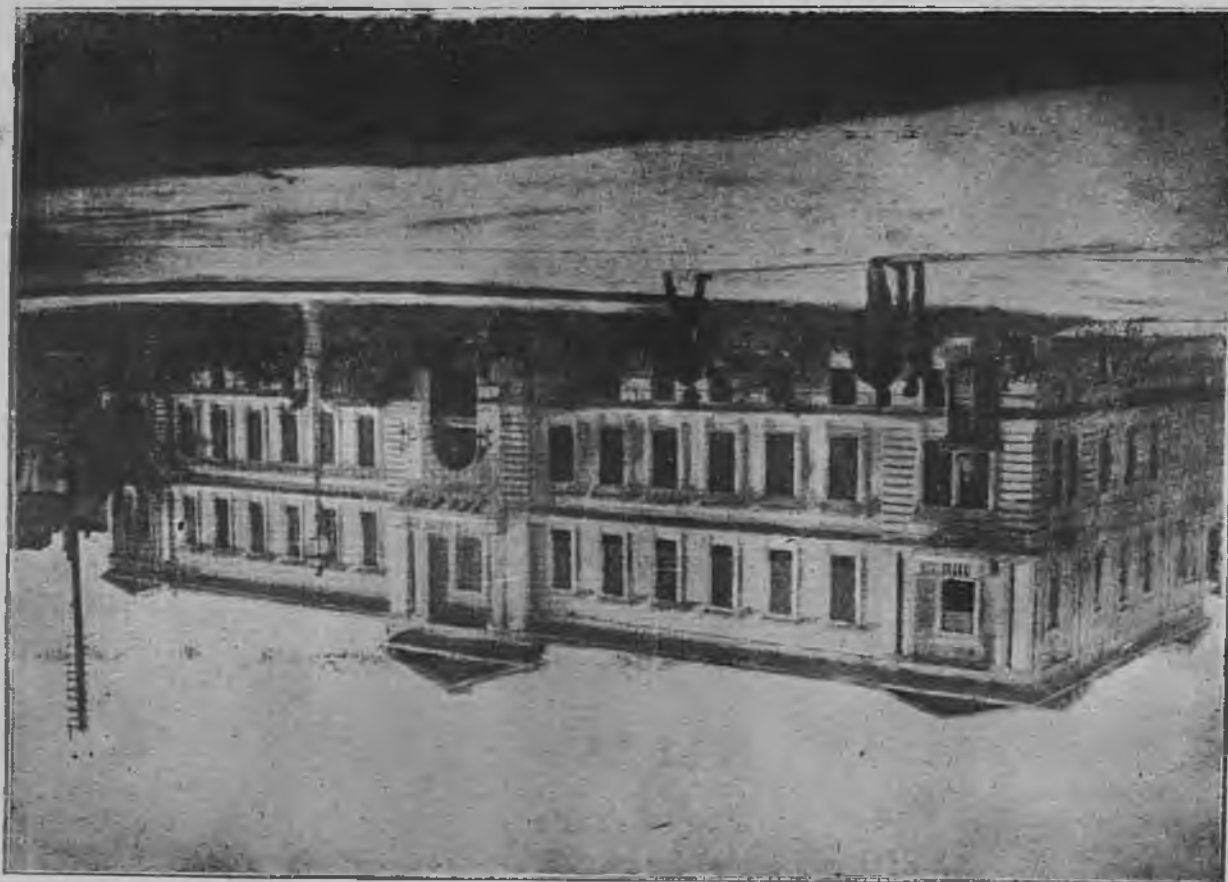






ΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΗ

ΤΟ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΜΕΓΑΡΟΝ





1919
ΣΥΓΧΡΩΝΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ Γενική Συνέλευσις κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 1918 ἐνεκρίνε τὴν πρότασιν τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου περὶ συγχωνεύσεως τῆς Τραπεζῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος· συμφώνως τῇ ληφθεῖσῃ ἀποφάσει ἀνετέθη εἰς τὸν Συνδιοικητὴν Ἰωάννην Δροσόπουλον ἡ ἐκτέλεσις καὶ διαρρυθμίσις τῆς υποθέσεως. Οὕτω τὴν 15 Ἰουνίου υπεγράφη ἡ σύμβασις τῆς συγχωνεύσεως, ἐνεκρίθη δὲ διὰ τοῦ Βασ. Διατάγματος τῆς 22ας Ἰουνίου. Ὁ κύκλος τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνικῆς ἐπεξετάθη εδερgeticῶς καὶ ἐπὶ τῆς φρικῆς μεγαλονήσου, ἥτις διὰ τῶσων ἀγῶνων καὶ θυσιῶν αἵματος ἐσφορηλάτησε τὴν ἐλευθερίαν τῆς.

Ἡ συγκέντρωσις ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις ἑκατοστίων χιλιάδων Ἑλλήνων ἐδημιούργησε στενωτέρας οικονομικὰς σχέσεις με τὴν πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ νέαν Ἠπειρον, δι' ἣν πρὸς μελέτην καὶ ἐπιτόπιον ἔρευναν ἐστάλη εἰς Ἀμερικὴν ὁ ἐκ τῶν Διευθυντῶν τῆς Τραπεζῆς Μιχαὴλ Εὐλάμπιος.

Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν ἀνῆλθε κατὰ τὴν

α' ἑξαμηνίαν εἰς 2,569,191,564.09
κατὰ δὲ τὴν β' ἑξαμηνίαν εἰς 2,690,469,188.20.

Ἐπίσης τὰ δάνεια πρὸς νομικὰ πρόσωπα εὐρίσκονται ηὔξημένα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τοῦ 1918, ἐπίσης τὰ δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω ἐμπορευμάτων, τὰ ἐπὶ ἐνεχύρω τίτλων κ.τ.λ. Αἱ ἐπιταγαὶ καὶ ἐντολαὶ ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ αἰ ἐκδοθεῖσαι κατὰ τὸ 1919 ὑπερβαίνουσι τὰς τοῦ 1918 κατὰ 60,092,377.81 δραχ. Αἱ ἀξίαι πρὸς εἰσπραξίν ὑπῆρξαν ἐπὶ πλέον κατὰ δραχ. 112,437,543.54 κ.τ.λ.

Τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικὰ Γραμμάτια τῇ 31 Δεκεμβρ. 1919 ἀνῆρχοντο εἰς 1,375,247,000 ἀπέναντι τῶν τοῦ 1918 ἀνερχομένων εἰς δρ. 1,257,825,000.

Τὰ διαθέσιμα εἰς χρυσὸν καὶ συνάλλαγμα εἰς 1,562,934,000.

Ἡ ἰσοτιμία τοῦ πιστωτικοῦ νομίσματος πρὸς τὸ δολλᾶριον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ διατηρηθῇ πέραν τῶν μέσων τοῦ ἔτους 1918. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τοῦ συναλλάγματος ἐγραψεν ὁ ἐκ τῶν Συνδιοικητῶν Ἀλέξ. Διομήδης περισοῦδαστον μελέτην, περὶ τῆς ὁποίας γράφομεν κατωτέρω.

Καὶ κατὰ τὸ 1919 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀπασχόλησε μέρος τῶν κεφαλαίων τῆς πρὸς ἐφοδιασμὸν τῆς χώρας. Οὕτω διὰ τὴν προμήθειαν οἴτου, θείου, θεϊκοῦ χαλκοῦ διετέθη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1919 ποσὸν ἀνελθὸν εἰς δρ. 375,724,264.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ὅπως πάντοτε ταυτίσασα τὴν τύχην καὶ τὴν προόδον τῆς πρὸς τὴν τοῦ Κράτους, παρέσχε γενναίαν τὴν ἐπίσχυσιν αὐτῆς εἰς τὰς κρατικὰς ἀνάγκας· οὕτω μετέσχε ἡ Ἐθν. Τράπεζα εἰς τὸ δάνειον τῶν 75,000,000, ἐπίσης ἀνέλαβε ποσὸν 300,000,000 ἐκ τοῦ ἐν ἔτει 1919 ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐκδοθέντος δανείου ἐκ 500,000,000. Τὰ δὲ Γραμμάτια τοῦ δανείου τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἠγγυήθη διὰ ποσὸν 153,200,000.

Εἰς τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἐγέννησαν αἱ ἀνώμαλοι περιστάσεις, ἡ Τράπεζα ἐφόνη ἀρρωγῶς χορηγήσασα δάνεια καὶ εἰς τοὺς ἐκ Ρωσσίας πρόσφυγας ὁμογενεῖς τῆ ἑγγυήσει τοῦ Κράτους.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τὰ τοῦ Κράτους καὶ τὰ ἴδια αὐτῆς ἐξυπηρετοῦσα συμφέροντα ἴδρυσεν ὑποκαταστήματα ἐν *Σμύρῃ, Κυδωνίαις, Σάνθῃ, Δελεαγᾶς καὶ Γκιουμουλτζίνῃ*.

Ὅπως ἀνωτέρω γράφομεν κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἔτους 1919 ἡ ἰσοτιμία τοῦ Ἑλληνικοῦ νομίσματος τῆς δραχμῆς δὲν διετηρήθη, ἀλλ' ἡ οἰκονομικὴ πλάστιγξ ὑπῆρξε καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα δυσμενῆς ὁ Συνδιοικητῆς Ἀλέξ. Διομήδης ἐν τῇ ἐκθέσει του γράφει: «Εἴχομεν κατὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔτος ἀθρόαν καὶ παράλογον εἰσαγωγὴν παντὸς εἶδους, χρησίμων καὶ μὴ, ἐμπορευμάτων. Ἡ εἰσαγωγὴ δὲ αὕτη δὲν ἀπέβλεψε μόνον εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐξαντληθέντων ἀποθεμάτων, ἀλλ' ἀσφαλῶς δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ἐμπόριον προσέβη εἰς εἰσαγωγὴν ὑπὲρ πᾶν ὄριον καταναλωτικῆς δυνάμεως τοῦ λαοῦ, ἀκίνητοποιήσαν οὕτως ἀξίας εἰς ἐμπορεύματα ἑκατοντάδων ὅλων ἑκατομμυρίων δραχμῶν, τὰ ὁποῖα ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη δύναται νὰ ἐπιρρέσουν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας.

Ἐπίσης ἀξίον λόγου ποσὸν ἑλληνικοῦ συναλλάγματος διετέθη τὸ μὲν πρὸς μεταπώλησιν ἀλλοδαπῶν προϊόντων εἰς ἄλλα κράτη, ἀνευ ἀτυχῶς κατὰ τὸ πλεῖστον ἀντιστοίχου ἐμβάσματος, τὸ δὲ πρὸς ἀπόκτησιν ὑποτετιμημένων νομισμάτων ξένων ἐπικρατειῶν, ἐπ' ἐλαδίᾳ πραγματοποιήσεως ἀκόπου κέρδους.

Ἐπίσης σημαντικῶς ἐπέδρασε ἐπὶ τοῦ δυσμενοῦς ἀποτελέσματος ἡ ἀθρόα παλινόστῃσι ἑλληνικῶν ἀξιών. Αὕτη συνετέλεσε μὲν εἰς τὴν ἀπόκτησιν ὑπὸ εὐνοϊκοῦ ὄρους τίτλων ὀφειλῶν τῆς χώρας πρὸς τὴν ἀλλοδαπήν, ηὔξησεν ὁμοῦ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ζήτησιν τοῦ ἑλληνικοῦ συναλλάγματος καθ' ὃν χρόνον τοῦτο ἔδει ζηλοτύπως νὰ περιφρουρηθῆται διατιθέμενον μόνον ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων τῆς χώρας ἀναγκῶν.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν αἰτίων τούτων, τὰ ὁποῖα ὀφείλονται ἐν πολλοῖς εἰς τὴν τάσιν ἐκμεταλλεύσεως τῆς καταστάσεως; ἐπὶ ἀσυνέτῳ πολλάκις κερδοσκοπίᾳ, ὑπάρχουν ἐξ ἑτέρου καὶ αἰτία ἄλλο, ἀναποδράστου φύσεως, τὰ ὁποῖα ὡσαύτως ἤσκησαν βαθεῖαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ ἔτους».

Τὰ ἄλλα αἰτία τὰ ἐπιδράσαντα ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς ἦσαν αἱ δαπάναι διὰ τὰς στρατιωτικὰς καὶ ἐπισιτιστικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας ἀνελθούσας εἰς 150 ἑκατομ. ἐπὶ πλέον τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου οὐχὶ διότι δὲν ὑπῆρχε παραγωγὴ ἀλλὰ διὰ τὴν ἀποχὴν τῆς αἰτήσεως ἕνεκα τῶν ὑψηλῶν τιμῶν, τῆς ὑφώσεως τῶν τιμῶν τῶν κούλων κτλ. Τέλος τὰ συσσωρευθέντα ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου κεφάλαια, τὰ ὁποῖα ἕνεκα τῶν περιστάσεων δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ βούλησιν, ὥρμησαν ἀκάθεκτα πρὸς τὰ ἔξω, ὅπως εὗρουν κερδοφόρον ἐνασχόλησιν. Οὕτω ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἶχε τὴν ἐξῆς κίνησιν ἐν τῷ συναλλάγματι:

1919 Ἀγορὰ 569 ἑκατομ.
» Πώλησις 936 »

Οὕτω τὸ 1919 παρουσιάζει διαφορὰν ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως συναλλάγματος 367 ἑκατ. ἐναντι διαφορᾶς 120 ἑκατομ. τοῦ 1918.

Αἱ συμμαχικαὶ πιστώσεις παρὰ τοῖς θησαυροφυλακείοις Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἠνωμ. Πολιτειῶν κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1919 ἀνῆρχοντο εἰς Φρ. Γαλλίας 514 ἑκατ.

Αἴρας Ἀγγλίας 14,274,385
Δολλάρια 48,239,266.

Ἐκ τούτων διετέθησαν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς :

Δολλάρια 10,000,000
Αἴραι Ἀγγλίας 8,460,000.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ κ.Α. Διομήδους ἀποσπῶμεν ἐπίσης τὰ ἐξῆς:

«Τὴν 31 Δεκεμβρίου 1919 τὸ σύνολον τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων διὰ λησμὸν τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' ἦτο :

1,193,941,000.—

Ἐναντι τούτων ὑπῆρχον πιστώσεις ὀνομαστικῆς ἀξίας :

1,226,108,000.—

Ἡ μεταξὺ τῶν κυκλοφορούντων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τῶν πιστώσεων διαφορὰ ἐκ :

32,167,000.— Δρχ.

αποτελεῖ τὴν συναλλαγματικὴν διαφορὰν συμφώνως πρὸς τὴν § 2 ἄρθρ. 8α τοῦ Νόμου ΓΧΜΒ', ὅπερ ὀρίζει ὅτι καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα εὐρίσκειται ἐν ὑποτιμῆσει ἀπέναντι τῆς ἑλληνικῆς δραχμῆς, τὸ συνάλλαγμα τοῦτο καὶ αἱ πιστώσεις ἀναγράφονται ἐν τῷ ἐνεργητικῷ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ ἄριον, τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τούτων καὶ τῶν ἐκδοθέντων τραπεζικῶν γραμματίων ἀναγραφομένης ἐν τῷ παθητικῷ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Συναλλαγματικὴ διαφορὰ ἐκ διαθεσίμων συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 8α Νόμου ΓΧΜΒ'».

Ἡ διαφορὰ αὕτη προκύπτει ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ

300,000,000 Frs πρὸς 0,914
11,895,321 £ » 24,684
80,000,000 MK » 0,92

Αἱ τιμαὶ αὗται ἦσαν αἱ τρέχουσαι καθ' ὃν αἱ πιστώσεις ἐκτίθησαν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς καὶ ἐξεδόθησαν παρ' αὐτῆς ἀντίστοιχα τραπεζικὰ γραμμάτια.



Υπολογιζομένων νυν των πιστώσεων τούτων επί τη βάσει οὐχί των αρχικῶν τιμῶν, ἀλλὰ μέσων τοιούτων, δηλαδή τιμῆ Frs. πρὸς 0,64 £ πρὸς 30.— \$ πρὸς 8,50 MK πρὸς 0,12 καὶ ρούβλιον 0, ἔχομεν πραγματικὴν ἀξίαν των πιστώσεων 1,233,854,000 δραχ., ἔναντι κυκλοφορίας 1.193,941,000,— δραχ. Δηλαδή πλεόνασμα Δρ. 39,913,000.

Ἐπειδὴ ὁμως διετέθησαν ἤδη εἰς τιμὰς κατωτέρας τῶν ὡς ἄνω :

| | | | |
|----|-------------|------|-------|
| \$ | 5,000,000.— | πρὸς | 6,656 |
| \$ | 1,780,000.— | > | 7,13 |
| £ | 537,146.— | > | 22,41 |
| £ | 62,854.— | > | 25,40 |

εἰσεπράχθη ἐξ αὐτῶν ποσὸν κατὰ 16,000,000 ὡς ἔγγιστα ἐπὶ Ἐλαττον. Υπολογιζομένων δὲ καὶ τῶν εἰς MK. πιστώσεων οὐχί εἰς τὴν τρέχουσαν σημερινὴν τιμὴν τῶν 0,12 ἀλλὰ διαγραφομένης ἐντελῶς τῆς ἀξίας τούτων ἐκ. 9,960,000 παραμένει καθαρὸν πλεόνασμα 14,000,000.— ὡς ἔγγιστα, ἦτοι ἔναντι κυκλοφορίας τραπεζ. γραμματ. 1,193,941,000 ἔχομεν κάλυμμα ἀξίας πραγματικῆς 1,208,000,000.— ἦτοι ἴσον πρὸς 101.2 ο)ο.

Ἐξετάζοντες τὴν σχέσιν τοῦ εἰδικοῦ τούτου ἐκ πιστώσεων καλύμματος, πρὸς τὸ σύνολον τῆς ἐν γένει πραγματικῆς ἡμῶν κυκλοφορίας κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1919, ἀποτελουμένης :

- 1) ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἐπὶ ἀναγκαστικῆ κυκλοφορία καλ. δανείου διὰ λ)σμὸν τοῦ Δημοσίου ἐκ Δρ. 50,951,915.—
- 2) ἐκ τῶν διὰ λ)σμὸν τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς > 130,354,100.—
- 3) ἐκ τῶν διὰ λ)σμὸν τοῦ Νόμου ΓΧΜΒ' > 1,193,941,070.—

Ἐχομεν :

| | | |
|-----------------------|-------|-----------------|
| Κυκλοφορίαν ἐν συνόλῳ | Δραχ. | 1,375,247,085.— |
| κάλυμμα | > | 1,208,239,000.— |

ἦτοι ἀναλογίαν 87.85 ο)ο χωρὶς οὔτε ἐν τῇ Τραπεζῇ μεταλλικὸν οὔτε ἄλλο τι κεφάλαιον τοῦ ἐνεργητικοῦ αὐτῆς νὰ συνυπολογισθῇ ἐν τῇ ἀναλογίᾳ ταύτῃ.

Δέον ὁμως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ διὰ λ)σμὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κυκλοφορία ἔχει πληρῶς τὰ διὰ τοῦ Καταστατικοῦ καὶ τῶν σχετικῶν νόμων ὠρισμένα κάλυμματα, εἰς μεταλλικὸν καὶ εἰς βραχυπροθέσμους χορηγίας, ὡς ἂν πράγματι δὲν ὑφίστατο διὰ τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία.

Οὕτως ἐν ᾧ τὰ πλείστα κράτη, ὅχι δὲ μόνον τὰ ἐμπόλεμα ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν οὐδετέρων, πιεζόμενα ὑπὸ τῶν περιστάσεων, προέβησαν ἵνα ἀνταποκριθῶσιν εἰς δημοσίας καθαρῶς δαπάναις, εἰς ἀλληπαλήλους ἀκαλύπτους ἐκδόσεις, ἢ Ἐλλάς εἰς οὐδεμίαν τοιαύτην κατέφυγε, διατηρήσασα ὑψηλὴν πάντοτε τὴν ἀναλογίαν μεταξὺ καλύμματος καὶ κυκλοφορίας, καθ' ὃν χρόνον ἄλλα κράτη ἰσχυρότερα ἡμῶν εἶδον ταύτην ἐκπίπτουσαν εἰς ἐπίπεδα ἀσυνήθως χαμηλά.

Ἡ τακτικὴ αὕτη ἔφερεν ἀλλαγῶν μοιραίως καὶ εἰς ὑπὲρ πᾶν μέτρον ἐξόγκωσιν τῆς κυκλοφορίας, κατέστησε ταύτην ἀληθῶς πληθωρικὴν, συνετέλεσε δὲ καὶ ἐκ τοῦ εἰδικοῦ τούτου λόγου εἰς οὐσιαστικὴν μείωσιν τῆς κτητικῆς ἀξίας τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος. Ἡ Ἐλλάς τοῦναντίον διετήρησεν ὄριον λογικῶς μεμετρημένον, παρά μάλιστα τὴν εὐρυσιν τῆς ἀκτίνος κυκλοφορίας τῆς δραχμῆς.

Ἡ κυκλοφορία ἡμῶν ἀπὸ τοῦ 1915 μέχρι σήμερον, δηλ. ἐντὸς πλήρους πενταετίας, περίπου ἑτετραπλασιάσθη, ἀνελθούσα ἀπὸ 375 ἐκ. εἰς 1,375,000,000,000, ἐν ᾧ ἡ τῶν πλείστων ἐμπολέμων κρατῶν περίπου ἑπταπλασιάσθη.

Ἡ κατὰ κάτοικον τέλος ἀναλογία τῆς κυκλοφορίας ἡμῶν εἶναι δραχμῶν 240, ὄριον μὴ δυνάμενον νὰ θεωρηθῇ ὑπερβολικόν, δεδομένου ὅτι αἱ συναλλαγῶν σήμερον ἐνεργοῦνται τοῖς μετρητοῖς κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ὅτι οὐδεμία σχεδὸν παρ' ἡμῖν γίνεται χορηγία τῶν ἀλλαγῶν ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ πολέμου ἐγκλιματισθέντων συστημάτων τῆς διὰ μέσου Τραπεζῶν πληρωμῆς.

Ἡ κατὰ κάτοικον ἀναλογία τῶν πλείστων ἄλλων κρατῶν εἶναι πολὺ μείζων. Ἀναφέρομεν δὲ μόνον τὰ κράτη τῆς Ἡπειρ. Εὐρώπης, ὧν τὰ οἰκονομικὰ ἐπέδειξαν τὴν μείζονα ἀντοχήν.

| | | | |
|-------------|------------|-----|---------------|
| Γαλλία | κυκλοφορία | 963 | κατὰ κάτοικον |
| Ἰταλία | > | 314 | > > |
| Ὁλλανδία | > | 311 | > > |
| Νορβηγία | > | 254 | > > |
| Πορτογαλλία | > | 294 | > > |

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεπτομερῶν ἀναπτύξεων συνάγεται ἀσφαλῶς, νομίζομεν,

1) ὅτι ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν πλοῦτος παρίσταται ἔχων ἐπαρκῆ ἀντοχήν, ὥστε ἐνεῦθεν νὰ μὴ φαίνεται πιθανὴ ἐπίδρασις χρονιωτέρα τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν ἰσορροπίας.

2) ὅτι ἡ πιστωτικὴ ἡμῶν κυκλοφορία, στηριζομένη ἐπὶ ἀντικρουσμάτων ἀσφαλῶν καὶ μὴ ἀυξηθεῖσα ὑπὲρ τὸ μέτρον τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, δὲν νοσεῖ ἐξ ἐσωτερικῆς νομισματικῆς ἀδυναμίας, ἐπιβαλλούσης εἰδικὰ ταύτης ἐξυγιαντικὰ μέτρα, ὡς εἰς τὰ πλείστα τῶν ἄλλων κρατῶν.

Κατ' ἀκολουθίαν ἡ ὑποτίμησις τῆς Ἑλληνικῆς δραχμῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι ἀνωτέρα τοῦ ποσοσοῦ, καθ' ὃ ἡ ὅλη ἡμῶν κυκλοφορία εἶναι ἀκάλυπτος, δὲν φαίνεται δικαιολογημένη. Ἐὰν δὲ μὴ παρουσιασθῶσι περιστάσεις ἀντίξοοι διαφεύγουσαι τὴν ἡμετέρον ἐπίδρασιν, δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι παροδικὴ μόνον θὰ εἶναι ἡ σήμερον παρατηρουμένη ζωηροτέρα ἐκπτώσις τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος.

Παρὰ τὴν ἐν γένει ὁμως εὐρωστίαν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν οἰκονομίας, δὲν πρέπει νὰ παρίδῃ τις τὴν ἰδιάζουσαν τῶν νομισματικῶν ζητημάτων φύσιν. Οὐδεμία χώρα ὁσονδήποτε εὐρωστος καὶ ἂν εἶναι, δύναται ἐν τέλει ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπίδρασιν νομισματικῶν νόσων, αἵτινες ἔχουσι προσβάλλει ἄλλας χώρας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν ἰσχυροὺς παράγοντας τῆς οἰκονομικῆς ἐν τῷ κόσμῳ κινήσεως. Τοῦτο δὲ διότι ἡ ἀπομόνωσις ἐν τῇ οἰκονομικῇ ζωῇ καὶ ἀδύνατος εἶναι καὶ ἐὰν ἦτο τυχὸν κατορθωτὴ θ' ἀπέβαινε οὐσιαστικῶς ἐπιζήμιος.

Τοῦναντίον βάσις τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων εἶναι ἡ διεθνὴς ἀλληλεγγύη, ἀποτέλεσμα δὲ ταύτης εἶναι ἡ μοιραία ἀλληλεπίδρασις τῶν τιμῶν σχεδὸν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς.



1920

ΤΑ ΝΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΕΝ Τῆ ΕΘΝΙΚῆ ΤΡΑΠΕΖῆ

Τὰ κατὰ τῷ 1920 ἐκτυληθέντα πολιτικά γεγονότα ἐπέδρασαν καὶ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν διελύθη ἡ Βουλὴ τῆς 31ης Μαΐου προεκκηρύχθησαν δὲ νέα ἐκλογὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Ε. Βενιζέλου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκει διορίζεται δὲ Ἀντιβασιλεὺς ὁ ναύαρχος Π. Κουντουριώτης ἐκλεγείσ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦτο συγκληθείσης, ἐκτάκτως Βουλῆς τῆς 31 Μαΐου. Τὴν 20ὴν Νοεμβρίου 1920 ὁ Ἕλληνας λαὸς προσέρχεται εἰς τὰς κάλας. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν ἦτο δυσμενὲς διὰ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων. Ἡ Κυβέρνησις Βενιζέλου παραίτηται ἀναλαμβάνει δὲ τὴν ἀρχὴν ὁ ἐξ Ἀττικῆς πολιτευτῆς Δημ. Ράλλης, ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ Γ' Ἐθνικῆ Συνελεύσει πλειοψηφοῦντος κόμματος τοῦ Δημ. Γούναρη.

Τὴν παραίτησιν τοῦ τέως Πρωθυπουργοῦ Βενιζέλου ἐπακολουθεῖ ἡ παροίτησις τοῦ Ἀντιβασιλέως ναύαρχου Παύλου Κουντουριώτου. Τὴν ἀντιβασιλείαν ἀναλαμβάνει ἡ Βασιλομήτωρ Ὀλγα μετ' ὀλίγον δὲ διὰ τοῦ Δημοψηφίσματος τῆς 22ας Νοεμβρίου 1920 ὁ Ἕλληνας λαὸς διὰ καταπληροῦσης παμψηφίας ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἐπανόδου τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, ὅστις ἐπανέρχεται τῇ 6ῃ Δεκεμβρίου εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τὰς φρενητιώδεις ἐκδηλώσεις χαρῆς τοῦ λατρευόντος τὸν Βασιλέα Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου προκαλεῖ δυσάρεστον ἐντύπωσιν παρὰ τοῖς πολιτικοῖς κύκλοις τῆς Ἀντάντ ἐπακολουθεῖ δὲ ὁ οικονομικὸς ἀποκλεισμός ἐκ μέρους τῶν Συμμάχων τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες ἀρνοῦνται τὴν παροχὴν ὑπεσημένων δανείων. Τὸ τοιοῦτον φέρει εἰς δύσκολον θέσιν τὸ ἐπίσημον Ἑλληνικὸν Κράτος, τὸ ὅποσον εἶχε νὰ παλαίσῃ ἐναντίον φοβερῶν δυσκολιῶν ἕνεκα τοῦ ἐξακολουθοῦντος ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος εἰς τὰ Μικρασιατικά πεδία.

Ὁ Διοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἀλέξανδρος Ζαΐμης ἀποχωρεῖ τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῇ 11 Ἰανουαρίου 1921 ἀναλαμβάνει δὲ τὴν Διοίκησιν κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς τῶν Μετόχων Συνελεύσεως τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1920 ὁ πολυτίμου προσηνεγκῶν ὑπηρεσίας καὶ ἄλλοτε τῇ Ἐθν. Τραπεζῇ ὡς ὑποδιοικητῆς Δ. Μάξιμος. Τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ Διοικητοῦ Α. Ζαΐμη προηγήθη καὶ ἡ παραίτησις τοῦ Συνδιοικητοῦ Α. Διομήδους.

Τουαύτη ἐν συντομοτάτῃ σκιαγραφίᾳ ἡ ἐπελθοῦσα ἐν τῇ Διοικήσει τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς μεταβολή. Ὁ νέος Διοικητῆς Δ. Μάξιμος κατὰ τὴν Εἰσηγητήριον ἐκθεσὶν πρὸς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Μετόχων κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς 29ης Μαρτίου 1921 ἀρχεται ὡς ἑξῆς τοῦ λόγου.

«Λογίζομαι λίαν εὐτυχῆς εὐρισκόμενος ἐν μέσφ ὑμῶν μετὰ τόσφ μακρῶν ἀποχωρισμῶν.

Δὲν εὐρίσκω λόγους ὅπως σὰς ἐκφράσω τὴν βαθυτάτην εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν μεγίστην τιμὴν, ἧς με ἠξιώσατε, ἐκλέξαντές με Διοικητὴν τῆς ὑμετέρας Τραπεζῆς. Σὰς παρακαλῶ μόνον νὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι οὐδενὸς θέλω φεισθῆ κόπου, ὅπως φανῶ ἀξιὸς τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης μεθ' ἧς με περιεβάλετε καὶ θαρηρετήσω δι' ὅσων ἔχω δυνατόμεαν τὸ ἀγαπητόν μας Ἴδρυμα, εἰς ὃ ἔχω ἀφιερῶσει ὁλόκληρον τὴν ζωὴν μου.

Αισθάνομαι βαθύτατα τὸ βάρος τῆς ἐντολῆς ἣν εὐηρεστήθητε νὰ μοι ἐμπιστευθῆτε, καὶ τὴν ἐκτασιν τῶν εὐθυνῶν, ἃς ἀναλαμβάνω.—Ἡ συναίσθησις αὕτη καθίσταται ἔτι μεγαλειότερα, διότι διαδέχομαι τοὺς ὑπερότους ἐκείνους ἀνδρας, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ διώκησαν τὸ Ἴδρυμα, καὶ οἵτινες τόσον μεγάλας παρήσχον εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς αὐτὸ ὑπηρεσίας.—Εἰς Ἐκεῖνους ὀφείλεται τὸ μεγαλεῖον τῆς Τραπεζῆς καὶ ἡ ὅλας περίβλεπτος θέσις, ἣν αὕτη κατέχει ὄχι μόνον ἐντὸς τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ πέραν τῶν ὁρίων αὐτοῦ.

Πρὸς τὴν παρ' Ἐκείνων χαραχθεῖσαν κατεύθυνσιν βαδίζουσα εἰς τὸ μέλλον ἡ Διοίκησις, ἔχει τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ εὐτυχῆσῃ νὰ συνεχίσῃ τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ἰδρύματος πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν

Κοινωνίαν. Οἱ κ. κ. Συνάδελφοι ἐν τῇ Διοικήσει καὶ τῷ Συμβουλίῳ, ὡς καὶ τὸ ἀγαπητόν Προσωπικόν τῆς Τραπεζῆς, δὲν ἔχω οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι θὰ μοὶ παράσχωσι τὴν κολλήτιμον πρὸς τοῦτο συνδρομὴν των.

Δυστυχῶς, Κύριοι Μέτοχοι, δὲν ἔσχον τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον, ὅπως γίνω τελείως ἐνήμερος τῆς καταστάσεως καὶ διηγηθῶ νὰ παράσχω ὑμῖν ὅσον πλήρεις θὰ ἐπιθύμουν πληροφορίας ἐπὶ τῆς οικονομικῆς ἐν γένει θέσεως τῆς Χώρας καὶ πάντων τῶν ἀφορώντων εἰδικῶς εἰς τὴν Τράπεζαν ζητημάτων. Σὰς παρακαλῶ ὅθεν ὅπως κρίνητε ἐπιεικῶς τὴν ἐπὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὴν λήξεσιν χρόσιν ἐκθεσίῳ μου, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει οἱ, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων μου, ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ κληθῶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἀποτελέσω μέλος τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστολῆς εἰς τὸ ἐν Λονδίῳ συγκροτηθὲν Συνέδριον, ὁκόθεν πρὸ πέντε μάλιστα ἡμερῶν ἐπανήλθον».

* *

Τὸ ἔτος 1920 εἶναι τὸ δεύτερον ἔτος ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ μεγάλου Πανευρωπαϊκοῦ πολέμου. Παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν μεγάλων ζημιῶν δὲν κατορθώθη νὰ ὀδηγηθῆ ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὸν λιμένα τῆς γαλήνης καὶ τῆς οικονομικῆς ἀνορθώσεως. Ἡ Ἐμπορικὴ κίνησις ὑφίσταται τὰς συνετείας ἐπιδράσεως καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας, ἣτις τόσας ὑπηρεσίας προσέφερεν εἰς τὸ ἔθνος. Αἱ ἀπεργίαι καὶ ἡ στασιμότης τῆς Βιομηχανικῆς κινήσεως ἐν τῇ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ οπουλαιότατα ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς ὅλης οικονομικῆς ζωῆς τοῦ Παγκοσμίου Ἐμπορίου.

Πρὸς λύσιν τῶν μεγάλων μεταπολεμικῶν ζητημάτων συγκεροτήθη κατὰ Σεπτέμβριον τὸ συνέδριον τῶν Βρυξελλῶν, εἰς ὃ ἀντεπροσωπεύθη καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα.

Τὸ συνέδριον μελετήσαν τὴν κατάστασιν κατέληξεν εἰς εὐχὴν πρὸς περιστολὴν τῶν δαπανῶν ἐν ἐκάστη χώρᾳ, προσκάθειαν ἰσοζυγίου μεταξὺ ἐσόδων καὶ ἐξόδων κτλ.

Διὰ τὴν ἀγωνιζομένην ὅμως Ἑλλάδα πρὸς πλήρωσιν τῶν προαιωνίων ἐθνικῶν ὀνείρων αἱ δαπάναι ἀτυχῶς δὲν δύνανται νὰ περισταλωσι διότι ἡ κατ' Αὐγουστον τοῦ 1920 ὑπογραφεῖσα ἐν Σέβραις συνθήκη ἐπιβάλλει νέας θυσίας, ἵνα ἐξαναγκασθῆ νὰ ὑπακούῃ ἡ δυστροποῦσα Τουρκία.

Οὕτως αἱ ὀφειλαὶ τοῦ Δημοσίου πρὸς τὴν Τράπεζαν ἀνέρχονται τῇ 31 Δεκεμβρίου 1920 εἰς Δραχ. 1,369,299,748.87 ἐναντι Δραχ. 653,636,179.37 τοῦ 1919. Ἐδανείσθη κατὰ συνέπειαν τὸ Κράτος κατὰ τὸ ἔτος 1920 Δρ. 716,263,564.50, αἵτινες ἐχρησιμοποιήθησαν πρὸς διατήρησιν τῆς Μικρασιατικῆς ἐστρατείας. Τὸ σύνολον τοῦ Δημοσίου Χρέους τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1920 ἀνέρχεται 4,200 ἑκατομ. περίπου δραχμῶν, ἡ κατὰ κάτοικον ἀναλογία ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα κράτη ἔχει ὡς ἑξῆς :

| Ἑλλάς | Δρ. | 840 | κατὰ κάτοικον |
|-------------|-----|------|---------------|
| Μ. Βρετανία | > | 4112 | > > |
| Γαλλία | > | 6490 | > > |
| Βέλγιον | > | 3250 | > > |
| Ἰταλία | > | 2651 | > > |

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ὁ ὑπολογισμὸς ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πληθυσμοῦ τῶν 5.000.000 κατοίκων.

* *

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ δανείου τῶν 800,000,000. Οὕτως ἐνεργήθη διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐγγραφή τρίτων εἰς ὁμολογίας 384,401 ἡ δὲ Τράπεζα ἐνεγράφη διὰ μετοχὰς 217,068.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

Κατὰ τὰ πέντε τελευταῖα ἔτη ἡ κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματιῶν ἐν Ἑλλάδι εἶχεν ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὸν ὀπισθεν πίνακα :

ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΔΟΣ

| | 1916 | 1917 | 1918 | 1919 | 1920 |
|--|------------------------|---------|-----------|-----------|-----------|
| | (εις χιλιάδας δραχμών) | | | | |
| Τραπεζικά γραμμάτια διά λισμών του Κράτους | 56,952 | 54,952 | 52,952 | 50,952 | 48,952 |
| Διά λογαριασμών τής Τραπεζής | 146,000 | 146,000 | 146,000 | 156,403 | 763,405 |
| Νόμου ΓΧΜΒ' | 360,000 | 690,000 | 1,170,071 | 1,193,941 | 1,097,281 |
| Σύνολον άνωτάτου όριου κυκλοφορίας | 562,952 | 890,952 | 1,369,023 | 1,401,298 | 1,909,638 |
| Σύνολον κυκλοφορούντων | 554,388 | 818,127 | 1,257,825 | 1,375,247 | 1,508,366 |
| Άναλογία αύξησης κυκλοφορίας | 1 | 1,53 | 2,27 | 2,48 | 2,72 |

Παρατηρείται δηλαδή σχεδόν τριπλασιασμός των κυκλοφορούντων τραπεζικών. Η άναλογία μειούται αν ληφθῆ ἕπ' ὄψει ότι, κατά τὸ ἔτος 1916, ἐκυκλοφόρουσαν καὶ τραπεζικά γραμμάτια τῶν Τραπεζῶν Ἰονικῆς καὶ Κρήτης, ὧν τὸ ἐκδοτικὸν προνόμιον περιήλθεν ἤδη τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ. Τὴν πρὸς τὸ 1916 σύγκρισιν τῆς κυκλοφορίας ποιούμεθα, διότι μέχρι τῆς δευτέρας ἐξαμηνίας 1917 ἐλειτούργει ὁ νόμος ΓΧΜΒ' κανονικῶς. Δεδομένου ὅτι αἱ τιμαὶ τῶν ἔμπορευμάτων καὶ αἱ δαπάναι τοῦ βίου ἐν γένει ηὔξηθησαν ἀπὸ τοῦ 1917 σημαντικῶς, ἔλειψε δὲ παντελῶς ἐν ταῖς νέαις χώραις ἡ κυκλοφορία χρυσοῦ, δύναται νὰ ὑποστηριχθῆ, ὅτι ἡ σημερινὴ μας κυκλοφορία δὲν εἶναι μεγάλη.

Τὸ κάλυμμα τοῦ Νόμου τῇ 30 Ἰουνίου 1917 ἀπετελεῖτο ἐκ Φρ. 445,000,000 ἐξ ὧν Φρ. 50,000,000 ἀπέτελουν συμμαχικὰς πιστώσεις καὶ φράγκων 28,408,000 ἦσαν ἀποκεκλεισμένα εἰς τὰς Τραπεζὰς τῶν Κεντρικῶν Ἀυτοκρατοριῶν. Τὸ ἐκ Φρ. 366,592,000 ὑπόλοιπον ἦτο διαθέσιμον παρὶ Τραπεζῆς εἰς πρώτην ζήτησιν καὶ διετίθετο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ νόμου ὅστις ἐλειτούργει κανονικῶς. Ἐκτοτε προσετέθη ποσὸν Φρ. 1,190,565,000 εἰς συμμαχικὰς πιστώσεις (συμπεριλαμβανομένων τῶν εἰς τὰ γαλλικὰ στρατεύματα προκαταβολῶν ἐκ Φρ. 266,935,000) ἔπαυσε δὲ, ἐπιβληθέντος ἐλέγχου Συντος, ἡ κανονικὴ λειτουργία τοῦ Νόμου. Διατεθέντος τοῦ ποσοῦ τῶν διαθέσιμων τοῦ Νόμου ΓΧΜΒ' καὶ ἐκ τῶν συμμαχικῶν πιστώσεων £ 6,540,000 καὶ Δολ. 15,000,000 ἀπέμενον τῇ 31 Δεκεμβρίου 1920 ὡς κάλυμμα τῶν δυνάμεϊ τοῦ Νόμου ἐκδομένων τραπεζ. γραμματίων τὰ κάτωθι ποσά :

| | | |
|---|-----------------------------|--|
| 1) Κεφάλαια ἀποκεκλεισμένα εἰς τὰς Κεντρικὰς τ. Ἀυτοκρατορίας: | £. 180,000 + Φρ. 20,200,000 | |
| + Μ. 83,000,000 ἤτοι | Φρ. 102,038,000.— | |
| 2) Συμμαχικὰ πιστώσει: καὶ προκαταβολαὶ Φρ. 646,964,966 + £ 7,734,385 | | |
| + Ρ. 3,750,000 + Δολ. 33,230,267 ἤτοι | 1,024,288,666.— | |
| Σύνολον | Φρ. 1,126,296,666.— | |

Ἐπολογιζομένου τοῦ καλύμματος τοῦ νόμου ΓΧΜΒ' ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τιμῶν συναλλάγματος τοῦ Χρηματιστηρίου Λονδίνου τῇ 24 Μαρτίου 1921 ἢ ἐκ Δραχμῶν 1,097,281,095 κυκλοφορία τῇ 31 31 Δεκεμβρίου 1920 ἔχει ὡς ἀντίκρουσμα + 28,825,945 ἤτοι Δραχ. 38,065 κατὰ λίραν δηλ. 66,27 οἰο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀριίου τῆς λίρας.

Ἡ κατὰ κάτοικον κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων ἐν Ἑλλάδι, συγκρινομένη πρὸς τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἄλλων χωρῶν, ἔχει ὡς ἑξῆς :

| | | | | |
|---------------|---|---------|-------|----------|
| Ἑλλάς | £ | 12.- - | Δραχ. | 302.70 |
| Ἀγγλία | > | 11.4.7 | > | 283.25 |
| Ἦν. Πολιτεῖαι | > | 10.0.10 | > | 253.28 |
| Γαλλία | > | 36.1.11 | > | 910.50 |
| Γερμανία | > | 76.17 | > | 1,388.54 |
| Ρουμανία | > | 31.21 | > | 808.46 |
| Βέλγον | > | 31.15.9 | > | 801.83 |

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ἡ κυκλοφορία παρ' ἡμῖν ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε μεγάλη, ἀν μάλιστα ληφθῆ ἕπ' ὄψει, ὅτι ἡ χρῆσις ἐπιταγῶν καὶ συμψηφιστικῶν πράξεων εἶνε λίαν περιορισμένη.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τὸ ποσὸν τῶν διὰ λισμῶν τοῦ Κράτους κυκλοφορούντων τραπεζικῶν γραμματίων ἐμειώθη κατὰ δρ. 2,000,000 συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου ΒΦΙΘ' περὶ Διεθνούς ἐλέγχου. Τὸ δικαίωμα τῆς διὰ λισμῶν τῆς Τραπεζῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων ηὔξηθη ἀφ' ἑτέρου ἐντὸς τοῦ ὑπολόγου ἔτους

α') κατὰ Δραχ. 7,000,000 ἀπὸ τῆς 26 Ἀπριλίου 1920, λόγω τῆς λήξεως τοῦ προνομίου τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς.

β') κατὰ Δραχ. 300,000,000 συμφώνως τῷ Νόμῳ 2547 τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1920.

γ') κατὰ Δραχ. 400,000,000 συμφώνως τῇ ἀπὸ 21 Σεπτεμβρίου 1920 συμβάσει.

Οὕτω τὸ σύνολον τοῦ ἐκδοτικοῦ δικαιώματος τῆς Τραπεζῆς ἀνέρχεται εἰς Δραχμάς 863,405,000.

Τὸ ποσὸν τῆς αύξήσεως κατὰ τὸ λήξαν ἔτος τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων διὰ λισμῶν τῆς Τραπεζῆς ἐκαλύφθη διὰ μεταλλικοῦ Φρ. 37,500,000 δι' ὁμολογιῶν παλαιῶν Ἑθν. Δανείων εἰς χρυσὸν Φρ. 37,500,000 καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον δι' ὁμολογιῶν τοῦ ἐκ Δολ. 200,000,000 (1919-1920) προσωρινοῦ δανείου τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου.

ΕΠΙΣΤΙΤΙΣΜΟΣ

Εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἐπιστιτισμοῦ τῆς Χώρας ἐξηκολούθησεν ἡ Τράπεζα νὰ παρέχη τὰς ὑπηρεσίας τῆς καὶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μετὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἐνδιαφέροντος. Τὰ εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀπασχολημένα κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1920 κεφάλαια τῆς Τραπεζῆς; ἀνήρχοντο εἰς δραχμάς 182,978,276.61 συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Ἀνωτάτης Διευθύνσεως Μεταφορῶν ὀφειλῆς ἐκ δραχμῶν 25,285,812.34.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ, ΚΡΑΤΩΝ, ΣΛΟΒΕΝΩΝ

Συστάσει τῆς Κυβερνήσεως συνωμολογήθη ἡ ὑπὸ χρονολογίαν 29 Μαΐου 1920 σύμβασις μεταξὺ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῶν Σέρβων, Κροατῶν καὶ Σλοβένων περὶ χορηγήσεως πρὸς ταύτην δανείου μέχρι ποσοῦ δρ. 15,000,000 ἐπὶ τόκῳ 6 οἰο ἐτησίως, οὐδενος θὰ δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν τμηματικῶς ἐντὸς προθεσμίας κατ' ἀνώτατον ὄριον δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς, χωρὶς ὁμοῦ αἱ κατὰ μῆνα καταβολαὶ νὰ δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὰ 2 ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Ἐναντι τῆς πιστώσεως ταύτης; μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1920 ἔχουσι χορηγηθῆ δραχμαὶ 4,950,000.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος παρατηρεῖται αύξησις ἐργασιῶν εἰς τοὺς ἑξῆς κλάδους.

| | |
|--|--------------------|
| Αἱ προεξοφλήσεις ηὔξησαν ἀπὸ 33,964,800.24 τῇ 31)12)1919 εἰς 72,450,333.55 τῇ 31)12)1920, ἤτοι κατὰ | Δρ. 38,485,533.31 |
| αἱ χορηγήσεις πρὸς γεωργοὺς καὶ κτηματίας διὰ καλλιέργειαν καὶ ἄλλας συναφεῖς ἀνάγκας, ἀπὸ 30,403,636.26 εἰς 63,337,109.97 ἤτοι κατὰ | > 32,933,473.71 |
| αἱ χορηγήσεις ἐπ' ἐνεχύρω τιτλων ἀπὸ 27,760,594.07 εἰς 59,595,318.15 ἤτοι κατὰ | > 31,831,724.08 |
| τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω ἔμπορευμάτων ἀπὸ 91,387,318.32 εἰς 170,560,796.61 ἤτοι κατὰ | > 76,173,478.32 |
| ἤτοι ἐν ὅλῳ αύξήσεις | Δρ. 179,427,239.42 |

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ «χορηγήσεις πρὸς γεωργούς καὶ κτηματίας» περιλαμβάνονται καὶ αἱ πρὸς γεωργικούς συνεταιρισμούς χορηγήσεις πάσης φύσεως. Μετ' ἰδιαιτέρας στοργῆς ἐνισχύει καὶ παρακολουθεῖ πάντοτε ἡ Ἐθν. Τράπεζα τοὺς συνεταιρισμούς τούτους, θεωροῦσα, ὡς ἀπεδείχθη ἤδη εἰς πῶσαν πεπολιτισμένην χώραν, ὅτι εἶναι τὸ μόνον σύστημα, διὰ καλῶς λειτουργῆν, δι' οὗ τὰ εὐθηρὰ κεφάλαια δύνανται ἀφθόνη; καὶ μὲ σχετικῶς μικροῦς κινδύνους νὰ συντρέξωσι τὸν σημαντικὸν τοῦτον κλάδον τῆς παραγωγῆς, εἰσδύοντα μέχρι τοῦ οὐκίσκου τοῦ μικροῦ καλλιεργητοῦ.

Μετὰ τῆς προσπαθείας ταύτης τῆς Τραπεζῆς συμβαδίζει πάντοτε ἡ Κυβερνητικὴ μέριμνα. Ἔργον τῆς Πολιτείας εἶναι ἡ συμπλήρωσις τῆς σχετικῆς νομοθεσίας καὶ ἡ συστηματικὴ παρακολούθησις καὶ ὁ διαρκὴς ἐλεγχος διὰ κρατικῶν ὀργανῶν τῶν παραγῶν συνεταιρικῶν ὀργανισμῶν, οἵτινες κέκληνται νὰ λύσωσι καὶ παρ' ἡμῖν τὸ πρόβλημα τῆς προσωπικῆς ἀγροτικῆς πίστεως.

Πρὸς τοιοῦτους συνεταιρισμούς ἐχορήγησεν ἡ Τράπεζα καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1920 Δρ. 24,865,751.05 ἀπέμεινε τῶν τοῦ 1919 » 13,631,764.05 ἐξ ὧν ὠφείλοντο μὴ λήξασαι χορηγήσεις ἐν τέλει τοῦ 1920 » 14,867,594.10 καὶ προσωρινὰ καθυστερήσεις προερχόμεναι ἐκ μὴ πωλήσεως τῶν προϊόντων » 500,079.45 Αἱ πρὸς ἀστικούς συνεταιρισμούς χορηγήσεις τοῦ ἔτους 1920 ἀνήλθον εἰς » 4,204,500.—

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΙΣ ΕΠΙΧΗΡΗΣΕΙΣ

Εἰς τὸν κλάδον τῆς ἐπὶ τῶν κινήτων πίστεως παρέσχεν ἐπίσης τὴν συνδρομὴν τῆς ἡ Ἐθνικῆς Τράπεζα.

Ἡ Τράπεζα συμμετέχε κατά τὸ λήξαν ἔτος :

- 1) Διὰ Φρ. 1,000,000.— εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς νέας Ἐταιρείας Ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων Κασσάνδρας.
- 2) Διὰ Δρ. 200,000.— εἰς τὸ ἐκ Δρ. 3,000,000.— κεφάλαιον τῆς πρώτης Οἰκοδομικῆς Ἐταιρείας Θεσσαλονίκης.
- 3) Διὰ Δρ. 1,900,000.— εἰς τὸ ἐκ Δρ. 5,900,000.— κεφάλαιον τῆς Ἑλληνικῆς Γενικῆς Οἰκοδομικῆς Ἐταιρείας.

Ἐπίσης συμμετέχε τῇ συστάσει τῆς Κυβερνήσεως :

- 1) Διὰ Δρ. 200,000.— εἰς τὸ ἰδρυθὲν Ἰταλοελληνικὸν Συνδικατικὸν μελετῶν καὶ ἐργολησιῶν, μὲ κύριον σκοπὸν τὴν μελέτην καὶ ἐνδεχομένην κατασκευὴν ἐνωτικῆς Σιδηροδρομικῆς γραμμῆς μεταξὺ Ῥώμης καὶ Ἀθηνῶν δι' Ἀθῶνως.

2) Κατὰ 32 ο/ο εἰς τὸ ἐκ Δρ. 500,000.— κεφάλαιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Συνδικάτου Ὑδροηλεκτρικῶν μελετῶν καὶ ἐγκαταστάσεων Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ Σταρεῖς Ἑλλάδος.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἐξαρθῆ ἡ μεγάλη κινητὴ τὸ ἀρτι λήξαν ἔτος ἐπελθοῦσα αὐξήσις τῶν ἐν γένει παρὰ τῆς Τραπεζῆς καταθέσεων.

Ὅπως αἱ ἐν ὄψει ἀποδοτέαι καταθέσεις ἠύξησαν κατά 194,844,120.45 ἀνελθοῦσαι ἐν τέλει Δ]βρίου 1920 εἰς τὸ ποσὸν τῶν Δρ. 483,028,979.12 ἀπὸ τοῦ ποσοῦ τῶν Δρ. 293,184,859.67, εἰς ὃ ἀνήρχοντο ἐν τέλει τοῦ 1919.

Αἱ καταθέσεις Ταμιευτηρίου ἠύξησαν κατά Δρ. 18,658,950.70 ἀνελθοῦσαι ἐν τέλει Δ]βρίου 1920 εἰς τὸ ποσὸν τῶν Δρ. 198,025,162.03 ἀπὸ τοῦ ποσοῦ τῶν Δρ. 119,366,211.33 εἰς ὃ ἀνήρχοντο τῇ 31 Δεκεμβρίου 1919.

Σημειωτέον ὅτι πρὸς ἐνθάδε τῆς μικρῆς ἀποταμιεύσεως ἠύξηθη τὸ ἀνώτατον ὄριον καταθέσεως δι' ἕκαστον ἄτομον ἀπὸ Δραχ. 2,000 εἰς Δραχ. 3,000.—

Καὶ αἱ ἐπὶ προθεσμίᾳ καταθέσεις ἠύξηθησαν κατά Δρ. 247,987,983.40 ἀνελθοῦσαι τῇ 31η Δεκεμβρίου 1920 εἰς τὸ ποσὸν τῶν Δρ. 665,204,441.82 ἀπὸ τοῦ ποσοῦ τῶν Δρ. 317,216,458.42 εἰς ὃ ἀνήρχοντο ἐν τέλει Δ]βρίου 1919.

Ἡ ἐπὶ τῶν καταθέσεων τῶν τριῶν τούτων κατηγοριῶν ἐπελθοῦσα ἐντὸς τοῦ ἔτους 1920 αὐξήσις Δρ. 461,491,054.56 ἐν συνόλῳ, κατὰ σπουδαῖον μέρος ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὀργανισμῶν ἀποστολῆν τῶν οἰκονομῶν αὐτῶν πρὸς καταθέσειν.

Τὰ καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1920 διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐνεργηθέντα ἐμβάσματα τῶν ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις μεταναστῶν ἀνήλθον εἰς τὸ σημαντικὸν ποσὸν τῶν Δραχ. 840,000,000.— περίπου.

Κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη αἱ παρὰ τῆς Τραπεζῆς καταθέσεις τῶν ἄνω 3 κατηγοριῶν

| | | |
|--|---------------------|---------|
| ἀνήλθον ἀπὸ | Δρ. 185,904,000.— | τῷ 1911 |
| εἰς | > 1,191,258,000.— | > 1920 |
| ἡτοι ὀλικὴ αὐξήσις ἐντὸς τῆς δεκαετίας | | |
| | Δρ. 1,005,354,000.— | |

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Κατὰ τὸ ἔτος 1920 ἀπεφασίσθη καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ ἰδρυσις ὑποκαταστημάτων τῆς Τραπεζῆς ἐν Ἀδριανουπόλει, Ῥαιδεστῷ, Σουφλίῳ καὶ ἀπεφασίσθη, χωρὶς νὰ πραγματοποιηθῆ ἔτι, ἡ ἰδρυσις τοιοῦτων ἐν Σαράντῳ Ἐκκλησιαστικῆς Καλλιπόλεως καὶ Μανητῶν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἤρξαντο λειτουργοῦντα καὶ τὰ ἐν Σμύρῃ, Δεσφιάτῳ, Ξάνθῃ καὶ Γκιουμουλτζίῳ ὑποκαταστήματα, ὧν ἡ ἰδρυσις εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου ἔτους. Δὲν ἤρξατο ὅμως ἔτι ἡ λειτουργία τοῦ ἐν Κυθωναίῳ, οὐτινος ἡ σύστασις εἶχεν ἐπίσης ἀποφασισθῆ κατὰ τὸ ἔτος 1919.

ΣΤ. ΣΤΡΕΪΤ—ΓΕΩΡΓ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΣΩΦΡΑΓΟΣ

Κατὰ τὸ ἔτος 1920 ἀπέθανεν ὁ ἐκ τῶν σπουδαιότερων σπουδαστῶν τῆς ἰατρικῆς καὶ εὐεξίας τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Διοικητὴς ἀπὸ τῆς Στ. Στρέϊτ τοῦ ἁπλοῦ τὴν βιογραφίαν καὶ τὴν εἰκόνα δημοσιεύομεν ἀνωτέρω. Ἐπίσης κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξέλιπε καὶ ἄλλη Οἰκονομολογικὴ φυσιογνωμία τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὁ τοῖς πῶσον ἀγαπητὸς καὶ δικρινόμενος διὰ τὴν θερμὴν φιλοκατρίαν καὶ κλιμασύνῃν τοῦ Συνδικατοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Γεώργιος Χρηστάκης Ζωγράφος.

ΕΚ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ Α' ΚΑΙ Β' ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ

Κατὰ τὴν λήξαν χρονίαν τοῦ 1920 ἐνισχύθη τὸ ἔκτακτον ἀποθεματικὸν κατὰ Δρ. 14,500,000, οὕτως ὥστε ἤδη τὰ ἀποθεματικὰ τῆς Τραπεζῆς κεφάλαια εἶναι ὑπερδικλάσια τοῦ Μετοχ. κεφαλαίου.

Μέρισμα δὲ ἐδόθη τὴν μὲν Α' ἑξαμηνίαν ἐκ Δρ. 180, τὴν δὲ δευτέραν ἐκ Δρ. 240 κατὰ μετοχὴν, ὅπερ μέρισμα εἶναι τὸ μεγαλύτερον διανεμηθὲν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς. Ἄθροισμα τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς Α' ἑξαμηνίας Δρ. 8,366,693,175.10 Ἄθροισμα τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς Β' ἑξαμηνίας Δρ. 3,963,621,388.29 Καθαρὰ κέρδη διανεμήθησαν τὴν Α' ἑξαμηνίαν Δρ. 4,000,000.— Καθαρὰ κέρδη διανεμήθησαν τὴν Β' ἑξαμηνίαν Δρ. 5,333,333.85

Ἡ κτητικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς ἐνεκα τῶν μεγάλων ἀπαιτήσεων τῆς εἰσαγωγῆς ὑπέστη βαθμηδὸν ἔκπτωσιν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1919 ἢ ἔκπτωσις ἐπετάθη κατὰ τὸ 1920 ἐνεκα τοῦ νέου σοβαροῦ ἀγῶνος ὃν διεξάγει τὸ ἔθνος κατὰ τοῦ προαιωνίου ἐχθροῦ, κατὰ τὸ 1921 ὅμως καὶ ἰδίᾳ τὸν μῆνα Ἀπρῖλιον καθ' ὃν κλειόμεν τὰς περὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς σελίδας τοῦ Λευκώματος ἡ ἔκπτωσις ἐπετάθη εἰς μέγιστον βαθμὸν ὑποβηθουμένη ὑπὸ κερδοσκοπικῶν τάσεων, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ κατὰ τοῦ ἀντάρτου Κεμάλ ἀγὼν εἶναι ὑπὲρ τῶν ὅλων, εἶναι ἀγὼν μεταξὺ Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ Τουρκικῆς ἵνα διὰ παντός ἐκκαθρισθῶσιν, οἱ ἀπὸ αἰῶνων ἀρχίσαντες λογισμοὶ μας, πᾶσα δὲ παρεμβαλλομένη οἰκονομικὴ δυσχέρεια εἶναι κληῖμα κατ' αὐτῆς τῆς ἀγωνιζομένης Πατρίδος.

Πρὸς θεράπειαν τοῦ κακοῦ ἡ Κυβέρνησις Γούναρη εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν τὸν νόμον περὶ «*Συνδικαίου τοῦ Συνάλλογματος*».

ΔΑΝΕΙΟΝ 550,000,000

Τελευταῖον δάνειον χάριν τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν χορηγηθὲν ἀπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης εἶναι τὸ ἀπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ψηφισθὲν κατὰ τὰς Ἀρχὰς Ἀπριλίου 1920 ἐκ δρ. 550,000,000.

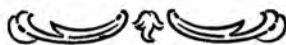
Κλείοντες τὰς περὶ Ἐθνικῆς Τραπέζης σελίδας τοῦ Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος παραθέτομεν τὸν ἐπίλογον τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Διοικητοῦ κ. Δ. Μαξίμου ἔχοντα ὡς ἑξῆς :

«Οἱ ἀριθμοὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ, ὃν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ὑποβάλω, εἶναι ἐνδεικτικοὶ τῆς ζωτικότητος τῆς χώρας καὶ τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης ἧς ἀπολαμβάνει τὸ ὑμέτερον Ἴδρυμα. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν πρέπει νὰ διαφεύγῃ ἡμᾶς, ὅτι ἀφείλομεν νὰ ἱστάμεθα εἰς τὸ ὕψος τῆς πρὸς ἡμᾶς πεποιθήσεως τοῦ κοινοῦ, καὶ νὰ τῷ παρέχωμεν τὰς ὑπηρεσίας ἕως τῷ ἀφείλομεν. Ἐχοντες δὲ πεποιθῆσιν ἐπὶ τῶν οικονομικῶν δυνάμεων τῆς μεγεθυνθείσης Ἑλλάδος, ἐπὶ τῶν ὅλοις ἑξαιρετικῶν προσόντων τοῦ μεγάλου λαοῦ μας, ἄς ἀτενίζωμεν μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος καὶ θάρρους εἰς τὸ μέλλον.

Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι αἱ θυσίαι εἰς αἷμα καὶ χρῆμα, εἰς ἃς ἤδη ὑποβαλλόμεθα, θὰ εἶναι αἱ τελευταῖαι καὶ ὅτι, χάρις εἰς αὐτάς, θὰ παγκωθῇ συντόμως ἡ τόσον ποθητὴ εἰρήνη, ἵνα δυνηθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀπερίσπαστος νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μεγάλου πλοῦτου τῆς Χώρας.

Τόσῳ τὸ Κράτος ὅσῳ καὶ οἱ ἰδιῶται πρέπει νὰ συγκεντρώσωμεν ὅλας τὰς δυνάμεις ἡμῶν, ἵνα ἐπαναφέρωμεν εἰς ὀμαλὴν ὁδὸν τὸν ἐκ τοῦ πολέμου σπουδαῖον κλονισμὸν ὑποστάντα οικονομικῶν ἡμῶν ὄργανισμῶν. Ἄς ἐντεινώμεν πᾶσαν ἡμῶν προσπάθειαν, ἵνα ἐπουλώσωμεν ὡς τάχιον τὰς πληγὰς τοῦ πολέμου. Ἡ γενεὰ μας εἶναι ἰδιαιτέρως εὐτυχής, διότι βλέπει προσεγγίζουσαν τὴν ἐκπλήρωσιν μεγάλου μέρους τῶν ἰδεῶν διὰ τὰ ὅποια ἠγωνίσθη ἡ φυλὴ μας ἐπὶ αἰῶνας. Ὑπέχομεν ὅμως ὅλοι κολοσσιαίας εὐθύνας ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἔθνους. Μὴ φρεισθῶμεν οὐδεμιᾶς θυσίας, ὅπως φανώμεν εἰς τὸ ὕψος τῆς μεγάλης μας ἀποστολῆς. Μὴ λησμονώμεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὅτι θὰ ἔχωμεν νὰ διεξαγάγωμεν μέγαν ἀγῶνα καὶ ἐπὶ ἄλλου πεδίου, τοῦ οικονομικοῦ, καὶ ὅτι πρέπει καὶ ἐκεῖ νὰ νικήσωμεν, ἐπικρατοῦντες οικονομικῶς ἐν τῇ Ἑγγύς Ἀνατολῇ. Ἐχοντες ὑπ' ὄψει, ὅτι τοῦτο θὰ ἐπιτύχωμεν μόνον διὰ συντόνου ἐργασίας, οικονομίας, ἐσωτερικῆς ὁμονοίας καὶ ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, ἃς ἐπιδοθῶμεν εἰς τὸ ἔργον μας μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἀπολύτου πεποιθήσεως».

Καὶ ἀληθῶς ὠραιότερα ἀποτροπὴ δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἔχομεν ἀνάγκην ἐργασίας, οἰκονομίας, ὁμονοίας καὶ ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης. Ἡ ἱστορία ὁ ἀψευδὴς μάρτυς τῶν τραγικῶν ἡμερῶν τῆς φυλῆς μας ἄς συνετίσῃ πάντας εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως, ἵνα μὴ ἴδωμεν τὰ ὄνειρα τὰ γαλουχῆσαντα ἐπὶ αἰῶνας τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν διὰ παντός σβεννύμενα καὶ ἐπισύροντα τὸ αἰσχος καὶ ὄνειδος κατὰ τῶν ἀπογόνων ἐκείνου, ὅστις ὡς μάρτυς ἐπιπτε παρὰ τὴν Πύλιν τοῦ Ρωμανοῦ ἔχων ἀκράδαντον πεποιθῆσιν, ὅτι ἐκ τοῦ αἱματός του θὰ ἀναπηδήσωσιν οἱ ἐκδικηταὶ τῆς φυλῆς, οἵτινες καὶ πάλιν θὰ στήσωσιν ὑπερήφανα τὰ Ἐθνικὰ λάβαρα ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς Βασιλίδος τῶν Πόλεων.



ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ







ΤΟΜΟΙ 14

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΔΟΣ

1821-1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ



Η Τράπεζα Αθηνών ως και η Εθνική Τράπεζα μέγα του Ελληνισμού πιστωτικόν ίδρυμα δύναται επίσης να θεωρηθῆ ὡς καθαρὸν δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ επιχειρηματικοῦ δαιμονίου.

Διότι ἡ Ἑλληνικὴ επιχειρηματικὸς ἦτις ἰδρύσασα τὴν Ἑθνικὴν Τραπεζαν τῆς Ἑλλάδος, ἐφιλοδόγησε νὰ ἴδῃ αὐτὴν καταλαμβάνουσαν ἐν τῇ ἐθνικῇ συνειδήσει τὴν περιβλεπτοῦν θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει εἰς τὴν Γαλίαν ἡ διάσημος *Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Γαλλίας*, ἡ αὐτὴ ἑλληνικὴ επιχειρηματικὸς, ἰδρύσασα τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν, ἐφιλοδόγησε νὰ ἀναγάγῃ αὐτὴν εἰς τὴν περιωπὴν ἣν κατέχει τὸ *Crédit Lyonnais*, τὸ μέγα τοῦτο τῆς γαλλικῆς επιχειρηματικότητος ἴδρυμα.

Καὶ οὐδεὶς ἀμερόληπτος κριτὴς δύναται ν' ἀρνηθῆ τὴν μεγάλην ταύτην καὶ λιαν κολακευτικὴν ἀλήθειαν διὰ τὸ ἑλληνικὸν οἰκονομολογικὸν πνεῦμα, ὅτι, πασῶν τῶν ἀναλογιῶν τηρουμένων ἀπὸ τε ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ἀπόψεως, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κρατικῆς καὶ κοινωνικῆς τοιαύτης, ἡ τε Ἑθνικὴ Τράπεζα καὶ ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐξίχθησαν εἰς σημεῖον μᾶλλον περιβλεπτοῦν ἢ τὰ δύο πρότυπα αὐτῶν, ἡτοι ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας καὶ τὸ *Crédit Lyonnais*.

Ὡς τοιοῦτοι δὲ κριταί, ἱστοριογράφοι μᾶλλον ἀμερόληπτοι καὶ ἀπο περιωπῆς γράφοντες, ἀνευ οἰσδιόπουτο προκαταλήψεως, ἐπιλαμβάνομεθα τοῦ δυσχεροῦς ἀληθῶς ἔργου νὰ ἐξετάσωμεν τὸ μέχρι σημερον ἐπιτελεσθὲν κολοσιαιὸν ἀληθῶς ἔργον τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῇ βάσει γεγονότων καὶ ἀριθμῶν, λαμβάνοντες, ὡς ἐπιβάλλεται, ἐπ' ὕψιν ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ὑπῆρξεν ἀπλῶς καὶ μόνον ἔργον ξηρᾶς οἰκονομολογικῆς φύσεως, ἀλλὰ πρὸ παντός ἐπῆρξεν ἔργον

ἔθνικον μεγίστης ἀκτίως, τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ διαπιστώσωσι ὅσοι παρακολούθησαν αὐτὴν καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς πολυσχιδοῦς δράσεως αὐτῆς, δράσεως ἡ ὁποία, ἀν ἐκρίθη ἐνίοτε ὑπὸ τῶν ἐπικριτῶν ἐπιπολαία καὶ ἀνοηταὶ ποιήσις ἀπὸ καθαρῶς οἰκονομολογικῆς καὶ τραπεζικῆς ἀποψις, παντως ἐπῆρξεν ἀποτελεσματικὴ εἰς εὐχύμους καρποὺς ἐθνικῆς συγκομιδῆς ὄχι ἀναξίως λόγου.

Καὶ ἂν ὑπάρχουν εἰσέτι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θὰ ἀπεπειρώντο νὰ ψέξουν εἰς τινα σημεῖα τὴν καθαρῶς τραπεζικὴν δράσιν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν κατὰ τὸν εἰσοσιπενταετη καὶ πέραν βίον τῆς, οὐδὲν ἄλλο ἐπιχειρήμα τῆς τοιαύτης κρίσεως τῶν θὰ ἠδύνατο νὰ προτάξωσιν ἢ μόνον ὅτι «πολὺ ἠγάπησε καὶ πολὺ ἐπομένως ἐπροστάτευσσε τὸ ἑλληνικὸν ἔμποριον καὶ τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εὐρισκεν αὐτὸ ἐγκατεστημένον καὶ ἐργαζόμενον καὶ δημιουργοῦν».

Κοὶ ἀκόμη, ὅτι πολλάκις ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν, εἴτε διὰ τῆς Γενικῆς αὐτῆς Διευθύνσεως, εἴτε διὰ τῶν κατὰ τόπους διευθυντῶν τῶν πολυπληθῶν ὑπὸ καταστημάτων αὐτῆς εἰς τε τὸ ἑξωτερικόν καὶ τὸ ἑσωτερικόν τῆς Ἑλλάδος, προέβαιναν ἔστιν ὅτε εἰς ἀποσάσεις τολμηράς, ἀλλὰ πάντως εἰς ἀποσάσεις ὁμολογουμένως ρηθικελεύθους καὶ ἀποβλεπούσας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν κλάδου τινοῦ ζωτικοῦ διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα, βιομηχανικοῦ δηλ. ἢ ἔμπορικοῦ ἢ γεωργικοῦ ἢ παραγωγικοῦ ἐν γένει.

Καὶ πράγματι ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εὐθύς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς εἶχεν ἐνστερνισθῆ τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν βαθύτατα. Καὶ ἔθεσε τὰ θεμέλια μιᾶς μεγαλειπόρου ἐργασίας, συνεποῦς πρὸς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διὰ μέσου τῶν αἰώνων πρωτηγωνίστησεν εἰς ἔργα εἰρήνης καὶ προσόδου ἐκπολιτιστικῆς, ὀργόνον τοὺς γύρω του κοινωνικοὺς ἀγρούς μὲ τὸ ἄροτρον τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς θελήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς εὐγενεῖς φιλοδοξίας.

Καὶ διὰ τοῦτο οἱ παρακολούθησαντες ἐκ τοῦ πληθῶν τὴν δράσιν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἐν ᾧ διεπίστωσαν ἀφ' ἑνὸς εἰς τὰς πράξεις αὐτῆς πάντοτε κυριαρχοῦσαν τὴν ἑλληνικὴν ἰδέαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν πνοήν, δὲν ἠδυνήθησαν ἀφ' ἑτέρου καὶ τὰ τὴν κατηγοροῦσιν ἐπὶ σωβινισμῷ.

Εὐφραία τὴν διέκρινε πάντοτε ἀντίληψις μιᾶς ἐκπολιτιστικῆς καὶ εἰρηνικῆς πολιτικῆς, εἰς τὴν φωτεινὴν ἀκτίνα τῆς ὁποίας περιεκλείοντο συλλήβδην καὶ ἀδιακρίτως ἅπαντα τὰ ξενικά στοιχεῖα



Η ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

των τόπων, εις ους; η Τράπεζα Ἀθηνῶν ἔδρα, και ἰδίω; ἐν Ἑλλάδι, Τουρκίᾳ και Αἰγύπτῳ.

Οὕτω; εἰς τὸν ὁσημέραι ἀλματικῶ; εὐρυνόμενον κύκλον τῆς δράσεως; τῆς περιεκλείοντο πάσης φύσεως; ἐπιχειρήσεις και παντός κλίθου ἐπαγγελματίας, ἀνεξαρτήτως; ἐθνικότητος.

Καίτοι δὲ τοὺς μεγάλους; ὄγκους; τῶν καταθέσεων; τῆς ἡμέτερο κατά; μέγα μέρος; ἀπὸ τὴν καθαρώ; Ἑλληνικὴν ἀποταμίευσιν ἐν Ἑλλάδι, ἐν Τουρκίᾳ και ἐν αὐτῇ τῇ Αἰγύπτῳ, ἐν τούτοις; τὰς διαφόρους; φύσεως; πιστώσεις; αὐτῆς; διένειμε; μεταξύ; ὄλων; τῶν ὑγιῶν; κατά; τὴν κρίσιν; τῆς; στοιχείων; πίσης; ἐθνικότητος.

Και οἱ; τὸ ἐπίσημον; κριτικὸς; ἐκράξεν; ἀσκήσιν; ἰδεώδη; ἰσονομίαν; εἰς; τὰ; πολυπλήθῃ; στοιχεῖα, ἄτινα, ἀφ' ἧς; σιγῆς; μεγεθυνθέν, κερῖβεν; ἐντός; τῶν; ὁρίων; του; εἰς; συμπαιγῆς; μάχης; ξένων, κυρίως; Μουσουλμάνων; και Ἑβραίων, τὴν; πράγματι; ἐκπολιτιστικὴν; τούτην; πολιτικὴν; ἠκολούθησεν; ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν; ἀπὸ; τῆς; πρώτης; σιγῆς; τῆς; ἐν; τῷ; ἐξωτερικῷ; και; τῆς; ἐν; τῇ; Ἀνατολῇ; ἐκτάσεως; τῆς; διὰ; τῶν; ἐκεῖ; ἰδρυθέντων; ὑποκαταστημάτων; αὐτῆς.

Ἰὰ; τα; πάντα; δύναται; νὰ; διαπιστωθῶν; ἄλλως; τε; ἀπὸ; αὐτὰ; κυρίως; τὰ; λογιστικὰ; βιβλία; τῶν; ὑποκαταστημάτων; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν; ἐν; Θεσσαλονικίᾳ, Καβάλλῃ, Κων/πόλει, Σμύρνῃ, Ἀμισῷ, Τραπεζοῦντι, Μεσσηνίᾳ; κλπ. εἰς; τὰ; ὅποια; ἐν; τῷ; πικροῦσι; αἰ; καταθέσεις; αὐτῶν; μὲ; ὀνόματα; Ἑλλήνων; καταθετῶν, οἱ; πιστωτοὶ; αὐτῆς; περιελαμβάνουν; ὀνόματα; ἐμπόρων; και; ἐπιχειρηματιῶν; πάσης; ἐθνότητος, ἰδίως; ὀνόματα; Μουσουλμάνων, Ἑβραίων, Ἀρμενίων; και; Λεβαντινῶν, ὡς; και; Ἑσραϊκῶν; ἢ; Ἀμερικανῶν.

Τὸ; φαινόμενον; δὲ; τοῦτο; καταδεικνύει; και; ἄλλο; ἀναμφόρητον; ἀκόμη; γεγονός; ὅτι, ἐνῶ; ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν; ἢ; Ἑλληνικὸν; ἴδρυμα; ἐπιζήτησε; τὴν; εὐαγγελικὴν; αὐτῆς; σιάν; και; ἐπὶ; τῶν; ἄλλων; στοιχείων; μὲ; θαυμαστὴν; ἀνεξαρτησίαν; ἀπὸ; κάθε; σωβινιστικὴν; ἀντίληψιν, ξένα; τοῦ; ἀντικειμένου; στοιχεῖα; ἀπέστρεφον; νὰ; ἐμπιστευθῶνται; παρ' αὐτῆς; τὰς; ἀποταμίεύσεις; των, προτιμῶντα; νὰ; καταθέτω; ταύτας; εἰς; τὰ; ξένα; Τραπεζᾶς. Και; εἶναι; ἀκόμη; γεγονός; ὅτι, ἐνῶ; ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν; εἰσήγεν; εἰς; τὴν; Ἀνατολὴν; και; κεφάλαια; ἔξωθεν, ἵνα; τὰ; διαθέτῃ; εἰς; πιστώσεις; πρὸς; πάντα, ἀδιακρίτως; ἐθνικότητος, τοὺς; ἐπιχειρηματίας; και; τοὺς; ἐμπόρους; τοῦ; τόπου, ὑπῆρχον; ξένα; Τραπεζᾶς, αἰτινῶς; διαθέτουσι; μεγάλα; ποσὰ; ἐπισκοπῶν; καταθέσεων; ἔζηγον; ἐξ; Ἀνατολῆς; κεφάλαια, δεκνύουσαι; αὐτῶν; χαρακτηριστικὴν; δυσπιστίαν; ὄχι; μόνον; πρὸς; τὰ; πρόσωπα; τὰ; διαχειριζόμενα; τὰς; ἐν; Ἀνατολῇ; ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ; και; πρὸς; αὐτὰς; ταύτας; τὰς; ἐπιχειρήσεις, ὡς; ἐξηρημαίνοντας; ἀπὸ; τὰς; τοπικὰς; κοινωνικὰς; και; νομικὰς; συνθήκας.

Ἡ; περαιτέρω; λεπτομερῆ; ὅσον; τὸ; δυνατόν; ἐξέτασις; τοῦ; πολυπλοκοῦ; ἔργου; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν, θ' ἀποδείξῃ; τὰς; ἀληθείας, αἰτίας; εἰς; τὰς; γενικὰς; ἐν; τοῖς; πρώτοις; γραμμαῖς; ἐτίθενται. Δι' ἀριθμῶν; και; ὠρισμένων; γεγονότων; θ' ἀναπαράσταθῇ; ἡ; εἰκόνη; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν; μὲ; τὰ; ἰδικὰ; τῆς; ζωηρὰ; χρώματα; και; τὰς; ἰδικὰς; τῆς; ἀρχὰς; γραμμάς, ἵνα; οἱ; μεταγενέστεροι; κρίνουν; ἐξ; ἰδίας; ἀντιλήψεως, και; ἵνα; οἱ; μέλλοντες; ἱστορικοὶ; ἐν; γνώσει; πλήρους; τῆς; πραγματικῆς; τῆς; Ἑθνικῆς, ἀπολύτως; και; εἰς; αὐτὴν; ὅτι; τῆς; ἀνήκει; ἐν; τῇ; συμβολῇ; τῆς; τῆς; θαυμασίας; πρὸς; τὸ; πράγματι; μέγα; ἔργον, ὅτι; ἔδρα; τὸ; μήτερον; ἀποδότησκον; Ἑλληνικὸν; Ἐθνὸς; ἀνέκαθεν; ἐπέτελεσαν.

Και; τόσῳ; μίλλον, καθ' ὅσον; τὸ; ἀληθῶς; κολοσσίων; τῆς; ἔργον; ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν; διεξήγαγε; διὰ; μέσου; μυρίων; και; πάσης; φύσεως; κινδύνων; και; ἀπειρῶν; ἐξωτερικῶν; και; ἐσωτερικῶν; ἀντιδράσεων, οικονομικῶν; και; πολιτικῶν; κρίσεων; και; ἐξωτερικῶν; ἀλλὰ; και; ἐσωτερικῶν; ἐθνικῶν; κλονισμῶν; ὄχι; συνήθων. Ὁ; ὑπερκοσμοπενταστή; αὐτῆς; βίος; διεξέρχεται; πράγματι; τρικυμωδῆς, μὲ; περιπετείας; και; τὰ; τὰ; μίλλον; και; ἤστων; σοβαρῆς, πλειστάκις; ἀπειλησάσας; και; αὐτὴν; ταύτην; τὴν; ὑλαρῆσιν; αὐτῆς.

Θὰ; ἔλεγε; κανεὶς; ὅτι; ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν, ἰδρυθεῖσα; σχεδὸν; τὴν; ἑκατόν; τῆς; πτωχεύσεως; τῆς; Ἑλλάδος, καθ' ἣν; σιγῆν; τὸ; ἐξωτερικὸν; τῆς; συνάλλαγμα; εδρῖσκειτο; εἰς; δυσθεώρητα; ὕψη, και; ἡ; δημοσιὰ; κρίσις; αὐτῆς; εἰς; σημεῖον; πῖν; ἄλλο; ἢ; ἐπίζηλον, και; ἀκόμη; σχεδὸν; κατά; τὰς; παραμονὰς; τοῦ; 1897, θὰ; ἔλεγε; κανεὶς; ὅτι; τὸ; ἴδρυμα; τοῦτο; εἶχε; βαπτισθῆ; εἰς; τὸ; πῦρ; και; εἰς; τὸν; σίδηρον; εὐδὺ; ἄμα; γανηθέν, διὰ; τὴν; ὕλην; μετὰ; ταῦτα; να; δέληθ; ὡς; και; σχεδὸν; ἀβλαβῆς; τὰς; μετέπειτα; καταγίδας, ἀλλ' ἰδίως; τὴν; ἀνευ; προηγουμένου; φοβερῶν; και; πηχόστμον; οικονομικὴν; κρίσιν; τοῦ; 1907, ὡς; και; τὸν; ἀνευ; ἐπίση; προηγουμένου; φοβερῶν; και; παγκόσμιον; πόλεμον; τοῦ; 1914—1918.

Πόσα; οικονομικὰ; ἴδρυματα; πιστωτικὰ, βιομηχανικά, ἐμπορικὰ, γεωργικά, μεγάλα; και; ἰσχυρὰ; εἰς; κεφάλαια; και; ἐργασίας, εἰς; τὴν; Ἑσραϊκὴν, τὴν; Ἀμερικανὴν, τὴν; Αἰγυπτίαν, τὴν; Ἀνατολίαν; δὲν; ἐξεμνήσαν; ἢ; παγκόσμιος; ἐκείνη; και; φοβερὰ; οικονομικὴ; κρίσις; τοῦ; 1907, και; πόσα; ἄλλα; δὲν; ἐσάρωσεν; ἢ; δὲν; ἐκολόβωσεν; ὁ; τελευταῖος; παγκόσμιος; πόλεμος.

Ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν; ἐν; τούτοις, καίτοι; εὐρεθεῖσα; ἐκτεθειμένη; εἰς; ἐκτάσεως; πιστώσεις; και; ἀκόμη; εἰς; συμμετοχὰς; εἰς; διαφόρους; και; κοινωλιώνους; ἐπιχειρήσεις; ἐν; Τουρκίᾳ, Ἑλλάδι; και; Αἰγύπτῳ, και; εἰς; τὴν; μίαν; και; εἰς; τὴν; ἄλλην; περιπτώσιν; κατώρθωσας, χάρις; εἰς; τὰ; ἰσχυρὰ; τῆς; μέσα; και; τὴν; θαυμασίαν; ἀνοσχὴν; αὐτῆς, νὰ; ἐξέλθῃ; μὲ; συγκριτικῶς; μακρὰς; ἀβασίας; ἐπὶ; τῶν; κεφαλαίων; τῆς, ἀλλὰ; μὲ; ἠδύμενον; τὸ; ἠθικὸν; τῆς; και; τὴν; παρὰ; τῆς; κολυκλήθους; πελατείας; τῆς; ἐμπιστοσύνην; εἰς; βαθμῶν; σχεδὸν; ἀπίστευτον, ὡς; θὰ; ἀποδειχθῆ; κατωτέρω; μὲ; τοὺς; ἀριθμούς, οἵτινες; θὰ; παρατεθῶν; κατά; χρονολογικὴν; σειράν, ἀλλὰ; και; κατά; χωριστὸν; κεφάλαιον.

Καίτοι; ὡς; πρώτοι; ἴδρυται; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν; κατά; τὸ; 1894; φέρονται; οἱ; Ἀδ. Τριανταφυλλίδης, Ἀλ. Λαμπρινούδης, Ἀνε. Καλλέργης, Ἐπ. Ἐμπειρίκος, Μιλ. Ἰορδανόπουλος; και; Νικ. Τριανταφυλλίδης, ἐν; τούτοις; ἐκεῖνος; ὅστις; ἐσκέφθη; πρώτος; τὴν; σύστασιν; ἐνὸς; πιστωτικοῦ; ἴδρυματος; μετοχικοῦ; μὲ; κεφάλαια; ἰσχυρὰ, ὕψη; ἔξεν; ὁ; ἀειμνηστὸς; Τρραπέζης; Ἀνε. Καλλέργης; και; κατά; δεύτερον; λόγον; ὁ; συνεργάτης; του; μακαρίτης; Μιλτ. Ἰορδανόπουλος.

Ἀμφότεροι; ἔδεντο; μὲ; τόλμην; ἀξιοθαύμαστον; τὰ; θεμέλια; ἐνὸς; νέου; ὀργανισμοῦ; οικονομικοῦ, ὅστις; ἐμελλε; νὰ; ἐξελιχθῆ; εἰς; ἐνα; τῶν; σπουδαιότερων; παραγόντων; τῆς; τε; οικονομικῆς; και; πολιτικῆς; ἀναπτύξεως; τοῦ; Ἑλληνισμοῦ; γενικῶς; τῆς; Ἑλλάδος; εἰδικῶς. Διότι; διὰ; τῆς; οικονομικῆς; ταύτης; ὀργανώσεως; προωρῖζετο; νὰ; ἐξαλειφθῆ; βραδύτερον; ἢ; φαγεῖται; τῆς; ἐλευθέρως; Ἑλλάδος, τὸ; σταφιδικὸν; ζήτημα, νὰ; ἐπιτευχθῆ; μία; πράγματι; σωτηρία; ἀνθρῶς; τοῦ; Ἑλληνικοῦ; ναυτικοῦ; δαιμονίου; πρὸς; τὴν; ἀτήρησιν; ναυτιλίαν, και; ἀκόμη; νὰ; δοθῆ; μία; δυνατὴ; ὁδὸς; πρὸς; τὸν; κληνόν, ὡς; γεωργίαν; και; ἐμπόρον; και; βιομηχανίαν.

Πρέπει; ὄντως; νὰ; ὁμολογηθῆ; ὅτι; τὸ; ἔργον; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν; ἐν; τούτῳ; ὑπῆρξεν; ἀνυπολόγιστος; σωτηρίων; και; πολυτίμων, καθ' ὅσον; ἐπετελέσθη; εἰς; σιγῆς, καθ' ὅτι; τὸ; πρώτον; πιστωτικὸν; ἴδρυμα; τῆς; Ἑλλάδος, ἢ; Ἑθνικὴ; Τράπεζα, ἢ; εὐρίσκειτο; πολύ; ἀπησχολημένη; μὲ; τὰς; κρατικὰς; διαχειρήσεις; ἢ; και; διηρκετο; περίοδον; ναρκῆς, ἢν; τῇ; ἐπέβαλλον; τοῦτο; μὲν; αἰ; περιστάσεις, τοῦτο; δὲ; τὸ; τότε; σενωτάτων; οικονομικῶν; και; πολιτικῶν; περιβάλλον; τοῦ; Ἑλληνικοῦ; Βασιλείου, ἀλλ' ἀκόμη; και; αὐτὸ; τοῦτο; τὸ; Καταστατικὸν; τῆς.

Διότι; ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν; θὰ; ἔλεγε; κανεὶς; ὅτι; ἤρχετο; εἰς; τὴν; πρωτεύουσαν; τοῦ; Ἑλληνικοῦ; Βασιλείου; ἔσθιν; ὡς; νέος; παράγων, ἔχι; μόνον; οικονομικῶς, ἀλλὰ; και; κοινωνικῶς. Οἱ; πλείστοι; τῶν; ἰδρυτῶν; και; διευθυντῶν; αὐτῆς; και; ἐπομένως; και; τὰ; πλείστα; τῶν; κεφαλαίων; τῆς, καίτοι; καθαρώ; ἑλληνικά, ἤρχοντο; ἐκ; τοῦ; ἐξωτερικοῦ; ὄμοις. Ὁ; πρόεδρος; τῆς; Τραπέζης; Α. Λαμπρινούδης, Χιωτοσυρναῖος, χρηματίας; ἐπὶ; σειράν; ἔτων; διευθυντῆς; τῶν; καταστημάτων; τῶν; Ἀδελφῶν; Ράλλη; εἰς; Ἰνδίας, ἤρχετο; ἀπὸ; τὴν; γῆν; τῶν; μαχαραγιάδων; μὲ; νέας; γνώσεις; και; νέας; βλέψεις; και; νέα; κεφάλαια. Ὁ; πρώτος; Γενικὸς; Διευθυντῆς; αὐτῆς, ὁ; και; κυρίως; μέτοχος; και; ἰδρυτῆς; τῆς; Ἀντώνιος; Καλλέργης, μετὰ; τοῦ; συνεργάτου; του; διευθυντοῦ, καίτοι; ἐγκατεστημένοι; ἤδη; ὡς; Τραπεζίται; ἐν; Ἀθήναις, ἤρχοντο; ὄμοις; ἀπὸ; τὴν; ὀνειρευτὴν; πόλιν; τοῦ; Ἑλληνισμοῦ, τὴν; Κων/πολιν. Καὶ; καθ' ἣν; σιγῆν; εἰς; τὴν; τότε; μικρὰν; Ἑλλάδα; αἰ; κομματικὰ; διαμάχαι; και; ἡ; ἀθλιότης; τῶν; δημοσίων; οικονομικῶν; ἤρχισαν; νὰ; ὀδοῦν; συμπαιγῆς; μάχας; τῶν; Ἑλλήνων; ἀγροτῶν; πρὸς; τὴν; εἰς; Ἀμερικανὴν; μετανάστευσιν, καθ' ἣν; σιγῆν; τὸ; κρατικὸν; σκάφος; ἐφέρετο; ἔρμαιον; τῆς; τε; ἐσωτερικῆς; μακροδαιμονίας; και; τῶν; ἐξωτερικῶν; ἐπιδράσεων, ὡς; ἐκ; τῆς; πτωχεύσεως; τῆς; Ἑλλάδος, οἱ; ἀνωτέρω; μνημονευθέντες, ἐντελῶς; ἀντοδιμοῦρητοι, τολμηροὶ; δὲ; και; ῥηξικέλευθοι; ἄνδρες, ἔστησαν; τὸ; οικοδόμημα; των; ἐν; μέσας; Ἀθήναις, και; διεκέρυσαν; τὰς; τάσεις; και; τὰς; μεγαλεπιβόλους; σκέψεις; των; διὰ; τῶν; ἔργων, τῶν; ὁποίων; ἔδεντο; τὰ; θεμέλια. Καὶ; ἀποδείξει; ὅτι; ἐξήλθον; καθ' ἣν; σιγῆν; ἔδρα; ὀμοίως; τὸν; πρώτον; ἰσολογισμὸν; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν; κατά; τὴν; 1931; Δεβρίου; τοῦ; 1894; τὰ; ἐξῆς; «Ἐν; ὥρᾳ; γενικῆς; δυσπραγίας; και; κρίσεως, ἐν; ὥρᾳ; καθ' ἣν; πῖνα; ὅλων; οικονομικῆ; δυνάμεις; συνεστάλη, ἢ; ἡμετέρα; Τράπεζα; ἡ; δυνήθη; και; τὰς; δυσχερείας; ἢ; ἀντιμετώπιση; και; προσόδους; νὰ; ἐπιτελέσῃ». Ἡ; αἰσιοδοξία; ὑπῆρξε; τὸ; πρώτον; ἐφόδιον; ὅπερ; εἶχον; ἐν; τῇ; ψυχῇ; των; οἱ; πρώτοι; ἴδρυται; αὐτῆς.

Ἀποδείξει; ὅτι; καίτοι; ἴδρουν; τὴν; Τράπεζαν; εἰς; ὥρας; τόσον; κρισίμου, καίτοι; ἐγγώμην; ὅτι; δὲν; ἦτο; τόσον; εὐχρησ; τότε; ἢ; ἐξῆρσις; των; ἑκατομμυρίων, και; δι' αὐτῆς; ἐπιχειρήσεις; ἤρχισαν; δοκιμασμένας, ἐν; τούτοις; δὲν; ἐδίστασαν; νὰ; ἰδρῶσιν; αὐτὴν; μὲ; κεφάλαια; ὀνομαστικὰ; μὲν; δραχ. 10.000.000, ἀλλὰ; πράγματι; κατατεθειμένα; μόνον; 2.500.000.

Ὁ; πρώτος; ἰσολογισμὸς; τῆς; Τραπέζης; δημοσιευθεὶς; τὴν; 1931; Δεκεμβρίου; παρουσιάζει; ἐνεργητικὸν; Δρ. 15,956,151.10; ἀλλὰ; συν; τῷ; μήτῃ; ἐκδοθέντι; κεφαλαίῳ; τῶν; 7,500,000; τῶν; ὁποίων; και; χαρακτηρίζεται; ὡς; ἀπαιτητῶν, ἐνῶ; δὲν; ἦτο; παρὰ; ἐντελῶς; ὀνομαστικὸν; ποσόν, μὴ; ἔχον; καμμίαν; σχέσιν; μὲ; οἰκισήποτε; φύσεως; ἐνεργητικόν, ἢ; και; ἄλλην; ἀπαιτήσιν.

Ἡ; Τράπεζα; καίτοι; ἔχουσα; ἤδη; τὰ; ὑποκαταστήματα; Πειραιῶς, Πατρῶν; και; Βόλου, μόλα; ταῦτα; δὲν; εἶχε; κατορθώσει; κατά; τὸ; πρώτον; ἔτος; νὰ; ἐμπνεύσῃ; τὴν; ἐμπιστοσύνην; εἰς; τὴν; λαϊκὴν; ἀποταμίευσιν, δι' ὃ; παρουσιάζει; τὸ; Ταμιευτήριον; αὐτῆς; μὲ; μόνον; Δρ. 89.401; καίτοι; αἰ; ἐν; γένει; καταθέσεις; τοῦ; Κεντρικοῦ; φαίνονται; ἐνέλθουσαι; τὸ; πρώτον; ἔτος; εἰς; μὲν; τὸ; Κεντρικὸν; εἰς; Δρ. 2,716,857, εἰς; δὲ; τὰ; ὑποκαταστήματα; εἰς; Δρ. 368,129, ἦτοι; τὸ; ὄλον; εἰς; Δρ. 3,084,986.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Ἡ; δημοσίευσιν; τοῦ; ἰσολογισμοῦ; τοῦ; ἐπομένου; ἔτους; 1895; δὲν; παρουσιάζει; καμμίαν; αἰσθητὴν; πρόδοον. Καθ' ὅτι; τὸ; ἐνεργητικὸν; δὲν; εἶναι; παρὰ; μόνον; ἐλαφρότατα; ἠδύμενον, ἀνελθὸν; εἰς; Δραχ.

16,369,553, ήτοι μείον του ανεκδοτού κεφαλαίου εκ δρ. 7,500,000 δρ. 8,869,553 απέναντι δρ. 8,436,151 του προηγουμένου έτους, του και πρώτου.

Και το κυριώτερον ότι, μέγισμα τοίς μετόχοις διανεμήθη τό ποσόν των δρ. 125,000 μόνον απέναντι δρ. 150,000 κατά το πρώτον έτος. Το γεγονός τουτο ένέτειν: την άπαισιοδοξίαν περί της ζωτικότητας της Τραπεζής και μάλιστα υπό την επίδρασιν της καστούσης άκομη την Ελλάδα οικονομικής κρίσεως, έξ ής το Συνάλλαγμα ελχεν ανέλθει πέραν των όρίων του 1,85 επί Παρισίων.

Αι μετοχαι της Τραπεζής; Αθηνών υπό την άπαισιοδοξίαν των περισσοτέρων και κατόπιν της δημοσιεύσεως του ισολογισμού του δευτέρου έτους; δέν ήτο δυνατόν να συγκρατηθούν έν τω Χρηματιστηρίω Αθηνών, όπερ κατά την έποχην εκείνην άκομη ήτο άτροφικόν και ύψιστάτο την επίδρασιν παντός διαθέτοντος όλωσούν ίσχυρι σχετικώς μέσα.

Έν τούτοις οι διοικούντες την διερχομένην την νηπιακήν της ζωην Τράπεζαν Αθηνών δέν απεπαρρόντο.

Έμπνεόμενοι άπ' μίαν ίσχυράν αισοδοξίαν όχι μόνον όσον άφορῶ το μέλλον αύτης ταύτης της Τραπεζής, αλλά και όσον άφορῶ το μέλλον αύτης της τότε ταλαιπωρουμένης Ελλάδος, ήρχοντο εις συμφωνίαν μετά του τότε άρχισαντος να δρῶ έν Αλεξανδρεία, Σμυρναίου δε την καταγωγήν, Ίω. Γ. Πεσματιζόγλου, ίνα και την όρξιν της Τραπεζής; έπικτείνουν εις την Αίγυπτον διά της συγχωνεύσεως του έν Αλεξανδρεία τραπεζιτικού καταστήματος αυτού και τα κεφάλαια αύτης; αύξήσουν δι' 1,500,000 δραχμών, τας όποιας έδεχθη να καταθεση ως κεφάλαια ο Ίω. Γ. Πεσματιζόγλου. Και ήδη από του Αδούστου του 1896 ή Τράπεζα Αθηνών συμφώνως με το προγραμμά της; το άρχικόν το χαρακτηρισθέν και ως μεγαλομανές, εκτείνει διά πρώτην φοράν την όρξιν της; και εκτός της Ελλάδος και δη έν Αίγύπτω, ένῶ ταυτόχροτως αύξάνει τα ύποκαταστήματά της; του έσωτερικού κατά έν, ίδρύουσα τοιοῦτον εις Καλάμας.

Κατά την γενικήν Συνέλευσιν των μετόχων της 23 Φεβρουαρίου 1897, καθ' ήν άνεκοινώθη ο Ισολογισμός της χρήσεως του 1896, του και τρίτου έτους; αύτης; ο πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου κ. Αλ. Λαμπρινούδης διευτύωσε σαφώς δι' ώραςιν φάσεων το θανυσίον και μεγαλεπίβολον πρόγραμμα της Τραπεζής; προβά; και εις δηλώσει; λίαν χαρακτηριστικας των καθόλου κοινωνικών δν, άλλῃ και έθνικών αντιλήψεων της; χορείας εκείνης των Έλληνών κεφαλαιούχων αλλά και Έλλήνων πατριωτών.

Από τας δηλώσεις εκείνας παρατίθενται κατωτέρω αὐτολεξει μερικά άποσπάσματα, ίνα κατανοηθώσι τα αισθήματα και αι βλέψεις των άνδρων εκείνων :

«Έχοντες διαρκῶς ύπ' όψει ότι έν των σπουδαιότερων στοιχείων προς πραγματοποίηση των σκοπών και βλέψεων της Τραπεζής; είνε προσωπικόν, μορφωμένον κιταλλήλω; αφιερώσαμεν και αφιερούμεν συνεχῶς πάσας ήμῶν τας φροντίδας εις την μόρφωσιν και εκλογήν του προσωπικού, επί κινδύνῳ μάλιστα και να φανώμεν εις άερον πολυτελεί; έν ταις δαπάναις του προσωπικού».

Διά μέσον των γραμμών αυτών διακρίνει τις όλην την σκέψιν, ήν ειχον οι άνδρες εκείνοι, όπω; με πίσαν θυσίαν μορφώσουν προσωπικόν, δίδοντες ώθησιν εις την τότε καστούμενην από τον τότε σχολαστικισμόν και την θεοιθηρίαν των δημοσίων θέσεων νεολαίαν του Έλληνικού Βασιλείου. Και δύναται να λεχθη άσφαλῶς; ότι ή Τράπεζα Αθηνών, προιόντος του χρόνου, με την αλματικήν πρόδον των εργασιών της και την συνεπῶς αναγκαστικήν πρόσληψιν πολλών υπαλλήλων, συνέτεινεν εις την άνεπιστήτως μόρφωσιν πολλών υγιών στοιχείων, ώθήσασα ταῦτα από την πολιτικήν και την θεοιθηρίαν εις το έμπόριον και την βιομηχανίαν.

Αλλ' εκείνο το όποιον πρέπει να προσελκύση την προσοχήν είναι ο βαθμός της αίσιοδοξίας περί του μέλλοντος αύτης ταύτης της Φυλής; ο όποιος δύναται να διαφανη μεταξύ των γραμμών της έξης δηλώσεως; της γεννημένης; κατά την τρίτην γενικήν συνέλευσιν των μετόχων της; 23 Φεβρουαρίου 1896 υπό του προέδρου αύτης; Αλ. Λαμπρινούδης.

«Αλλά τὸ σπουδαιότερον σημεῖον τοῦ προγράμματος της Τραπεζής; το ίδεῶδες προς ο αύτη τέλει, αποτελεί ή διά της έν τῷ έξωτερικῳ και ίδίῳ έν τῇ Ανατολῇ εξαπλώσεως των εργασιών της Τραπεζής; εδραιώσε; της ελληνικής; πίστωσης. Το ίδεῶδες τουτο είναι μέγα, μέγιστον έν οσχίει προς τὰ άσθενή ήμῶν μέσα, τίσῳ κοινόν εν γενει ένεκα των κατά τὰ τελευταία έτη έπισυμβασών ζημιών γεννηθεισων δυσπιστίαν προς πίσαν ελληνικήν διαχείρισιν, δυσπιστίαν πρό της; όποιας προτροπάδην φεύγουν τὰ κεφάλαια, πρό πάντων του έξω ελληνισμού, από παν ελληνικόν έργον. Πλήν πάσαι αι δυσχέρειαι αυται, όν έν πλήρη έπιγνώσει διατελούμεν, δέν άποπαρρόνουσιν ήμῖς. Τούναντίον ύποδουλιζουν τον ζήλον μας, ή δε επί τελικῶν άραθῶν ά τοτέλεσμα πεποιθήσει; ένισχύει τας προσπάθειας ήμῶν».

Και πράγματι ή ύψους του Συνάλλαγματος ή κιταπληκτική και ή φαγδαιότητῃ πτώσει; των Έλληνικών χρωματάων από της ήμέρας της έπισήμου παγεύσεως του Έλληνικού Κράτους ειχον έλιφθερι σημαντικότητας ζημίας εις όλους τους Έλληνας του έξωτερικού και τὰ εδαγή των καταστήματα, τὰ όποια κατά προτίμησιν ειχον ένδύσει τας περιουσίας των εις ελληνικά χρωματά ή καταθέσει εις μετροντάς δραχμάς εις την Έθνικήν Τράπεζαν της Ελλάδος.

Και ίδίως οι Έλληνες του έξωτερικού, έχοντες κικρῶν κικρῶν της άνικανότητος των διαχειριζομένων τὰ τε οικονομικά του Κράτους, ως και τας ίδιωτικάς έπιχειρήσεις και από άλλα τινά προηγούμενα γεγονότα τικαύτης φύσεως, και ίδίως από την πτώχευσιν της περιφημον Πιστωτικής Τραπεζής; ειχον τόσον πολύ άπογοητευθη; ώσπε να φοβηθώσι πλέον κατά σύστημα πίσαν ελληνικήν έπιχειρήσιν έχουσαν την προέλευσιν αύτης; έν Αθηνών.

Η Τράπεζα Αθηνών άκριβῶς ανεφάνη κατ' αύτην την φοβερῶν ψυχολογικήν κατάστασιν, εις την όποιαν υπέκεισον ολόκληρος ο Έλληνισμός; έλεύθερος και αλύτρωτος, δυσπιστών προς πίσαν άπόπειραν ελληνικής κυρίως; έπιχειρηματικότητος, και είναι χαρακτηριστικόν ότι οι έλεύθεροι Έλληνες δέν εύρισκον καμμίαν ελληνην έλπίδα σωτηρίας από την άνάθειν των οικονομικών των έπιχειρήσεων εις τους εκ του έξωτερικού και ίδίως εις τους εκ Τουρκίας και Αίγύπτου Έλληνας.

Και πράγματι εις τούκο όφείλει ή Τράπεζα Αθηνών την πρόδόν της; κατά μέγα μέρος. Ότι και των ίδρυτών της ή κλειονότης και των διευθυντών της; έξωθεν ειχεν την προέλευσιν.

Καίτοι δε οι έξωθεν Έλληνες έπιχειρηματίαι εύρισκον άσπικτάς άντιδράσεις εις το έργον των από τους; έχοντας προσωπικά συμφέροντα ολίγους τοπικιστάς Έλλαδίτας, μόλα ταῦτα ή μεγάλη κλειονότης του Έλληνικού λαου άνεγνώριζε την εις τας έπιχειρήσεις ύπεροχήν των εκ του έξωτερικού Έλλήνων και εις αύτους; κατά προτίμησιν ενεπιστεύετο τὰ κεφάλαιά του, είτε υπό τόνον καταθέσεων, είτε υπό τύπον μετοχών. Αλλά και οι εκ του έξωτερικού Έλληνες έτρεπον άσυγκρίτως περισσότερον έμπιστοσύνην προς τους έπιχειρηματίας εκείνους; οίτινες προσήρχοντο εις Αθήνας όχι μόνον με κικρῶν και γνώσεις ειδικάς; αλλά και με άριετα σοβαρά κατά το μάλλον και ήττον κεφάλαια.

ΠΡΟΣΛΗΨΙΣ ΤΟΥ Ι. ΠΕΣΜΑΤΙΖΟΓΛΟΥ



Τι σπουδαιότερον έπομένως γεγονός; το όποιον συνετελέσθη τρέχοντος του έτους; 1896, είναι ή πρόσληψις εις την Τράπεζαν Αθηνών του Ίωαν. Γ. Πεσματιζόγλου, καθ' ότι, ως εκ των ύστερων άπεδειχθη, το γεγονός; εκείνο; επέδρασεν εδραγγελικῶτα όχι μόνον προς μέγαν και άριστον όφελος αύτης; ταύτης της Έλληνικής γενικῶς; πίστωσης; και έπιχειρηματικότητος.

Ο Ίωάννης Γ. Πεσματιζόγλου, συνθεθείς ενεργίτατα διά φιλικῶς μετὰ του έν Αλεξανδρεία μεγάλου εθνικού εύεργέτου Γ. Αβέρωφ, ως και δια συγγενείας μετὰ του έν Αθήναις έταρου μεγάλου εθνικού εύεργέτου Ανδρέου Συγγρού; εισερχόμενος το πρώτον εις την Τράπεζαν Αθηνών; ως; διοικητής; του έν Αλεξανδρεία ύποκαταστήματος; και ως; σύμβουλος αύτης; έφερε μεθ' έαυτου όχι μόνον τὰ ήθικα και υλικὰ κεφάλαια, τὰ όποια έντός ολίγων έτών έξέρχισεν, αλλά και την έμπιστοσύνην των δύο ρηθέντων ζακλούτων μεγάλων εθνικών εύεργετών. Μία τοιαύτη ήθικη και υλικη συμβολή εκ μέρους των τότε πασιγνώστων εις το Πανελλήνιον μεγάλων έκτομμυριούχων ειχε μεγάλη; ακτινῶ; εύεργετικήν επί ήρασιν επί της Τραπεζής; Αθηνών. Εις το τέλος του έτους 1896, δημοσευομένου του έτησίου Ισολογισμού της Τραπεζής; παρουσιάετο το ενεργητικόν αύτης; κατά 93 οσο περίου; ηζήρημένον, το δε καταθεθειμένον κεφάλαιον αύτης; από δραχ. 2,500,000 εις δραχμάς 4,000,000. Ας μη λησμονηθη; δε; ότι κατ' αύτην άκριβῶς; την περίοδον το Κρητικόν ζήτημα έτάσκατο εις σοβαράν κρίσιν, προετοιμαζών ρουραίας τον καταστρεπτικόν πόλεμον του άμέσως; έπομένου έτους; 1897.

Αλλ' άκριβῶς; κατά την έκρησιν του Έλληνοτουρκικού πολέμου, ή κλειονότης των μετόχων της Τραπεζής; Αθηνών; μετῶν των όποιων ήσαν εκ των κυριώτερων οι Αβέρωφ και Συγγρός; έφερον έν Αλεξανδρείας εις την θέσιν του Γενικού Διευθυντού τον Ίω. Γ. Πεσματιζόγλου. Ο Αντώνιος Καλλέργης; καίτοι δραστήριος; και έντιμος τραπεζίτης; δέν έκρίθη πλέον; ως; ικανός και λόγῃ της; ηλικίας του διά την νέαν κατάστασιν των πραγμάτων; και έκρίθη αναγκαία ή αντικατάστασις του έκπ του νέου άνδρός; του Ίω. Πεσματιζόγλου, όστις; συγκαλῶν; ως; Γενικός Διευθυντής; του μετόχου; της Τραπεζής; κατά την 16 Ιουλίου 1897, άνεκοίνου εις αυτού; λεπτομερῶς; την κατάστασιν αύτης; μετὰ του έξωμένου Ισολογισμού της; δυνάμειν ταύτοχρόνως; και προσωρινόν μέροσμα εκ δραχ. 2.50 κατά μετοχήν.

Το Ένεργητικόν της Τραπεζής; κατόπιν της; φοβερῶς; κρίσεως; του έτους; έπικρῶν έμικρῶθ σημαντικῶς έννοείται; κατελήθον από 17,000,000 περίου; το τέλος του 1896 εις μόνον 9,000,000 περίου; τον Ιούλιον του 1897, άλλ' ή ύπόστασις; της Τραπεζής; έπικρῶν μη διατρέφουσα πλέον άριστον κίνδυνον, μδλον ότι εις το ενεργητικόν της; άνεγράφετο το ποσόν των δραχ. 1,365,853.90 ως; άξια 13,000 μετοχών αύτης; τας; όποιας; διά να συγκρατηση; τας τιμάς αυτών

εις το Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν ἀπέστρεψε τῆς κυκλοφορίας ἡ πρῶν Διεύθυνσις.

Τὸ ἀμέσως ἐπόμενον ἔτος 1898 ἡ ὄψις τῆς Τραπεζῆς ἐλάμβανε μίαν νέαν μορφήν, συντείναντος βεβαίως καὶ τοῦ νέου ἰδιοκτητοῦ κυρίου τῆς κατὰ Μαίον τοῦ 1898.

Τὸ ἐνεργητικὸν αὐτῆς ἀνέρχεται καὶ πάλιν εἰς πέραν τῶν 16 εκατομμυρίων. Αἱ καταθέσεις αὐτῆς διπλασιάζονται σχεδόν, διότι ἀπὸ δραχ. 4.828.000 φθάνουν τὰς 8.697.000, οἱ ἐξωτερικοὶ λογαριασμοὶ ὑπερπλασιάζονται, διότι ἀπὸ δραχ. 826.000 φθάνουν τὰς δραχ. 2.981.000, αἱ προσεφορλήσεις τῆς ἀπὸ δραχ. 1.652.009 ἀνέρχονται εἰς δραχ. 8.271.000, οἱ τρεχομένοι τῆς ἀπὸ δραχ. 2.886.000 εἰς δραχ. 8.526.000 καὶ ἀκόμη ἡ ἀξία τῶν πρὸς φύλαξιν καὶ ἐγγύησιν τίτλων ἀπὸ δραχ. 8.334.000 εἰς δραχ. 20.008.900.

Ἡ καταληκτικὴ αὕτη προόδος, ἡ συντελεσθεῖσα κατὰ τὸ διάστημα ἐνὸς μόνου ἔτους, καὶ τούτου ἔτους φοβερᾶς δυσπραγίας, καθ' ἃ ἰδρῦτο καὶ τὸ ἐν Ἑρακλεῖφ ὑποκατάστημα, προσελευσάμην τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ.

Καὶ ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἤδη ἀρχίζει νὰ γίνεταί πράγματι δημοφιλής. Ἡ διεύθυνσις αὐτῆς ἐσπευδεν ἀμέσως ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει τῆς Κρήτης νὰ ἰδρῦσθαι εἰς τὰ Κανιά καὶ ὑποκατάστημα, νὰ ἐκποιήσῃ τὰς 13.000 μετοχὰς τῆς Τραπεζῆς, ἅς ὡς εἰδομεν ἄπεσσευε τῆς κυκλοφορίας διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς τὸ Χρηματιστήριον, νὰ διαθῆσθαι 20.000 νέων μετοχῶν εἰς τὴν τιμὴν τῶν δραχ. 150 ἑκάστην, νὰ ἐπιτύχῃ ἕνα ὠραῖον συνδυασμὸν μετὰ ὀμάδας κεφαλαιοῦχων περὶ ἐκδόσεως εἰς χρυσὸν ἐκ 2.800.000 φρ. εἰς ἕνα δανείου τῆς Τραπεζῆς καὶ τέλος νὰ ἐγκαινιάσῃ ἡ Τράπεζα διὰ τοῦ νέου τῆς κυρίου αὐτῆς πρῶτῃ ἐν Ἑλλάδι τὸ σύστημα τῆς ἐνοικιαστικῆς χρηματοποιήσεως.

Ἡ κατ' ἀρχὴν ψυχρὰ ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ὑποδοχὴ τῆς καινοτομίας ταύτης δὲν ἐβράδυνε νὰ μετατραπῇ ἐντὸς ἐλαχίστων ἐβδομαδῶν εἰς θαυματάτην, εἰς τρόπον ὥστε ἀφοῦ ἐν διαστήματι δύο καὶ μόνον μηνῶν ἐνοικιάσθησαν πάντα τὰ διαμερίσματα, ἡ Τράπεζα ἠναγκάσθη νὰ παραγγεῖλῃ καὶ νέα τοιαῦτα, ἵνα ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἀφῶσαν ζήτησιν αὐτῶν.

ΕΠΕΚΤΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐχαρακτήρισε τὴν ζωτικότητά τῆς Τραπεζῆς ἦτο ἡ ἀνάμειξις εἰς ἐργασίας ὑπερβαίνουσας τὰ ὅρια τῆς καθαρώς ἐμπορικῆς δρασεως.

Ἐνασχουήντες ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἔλεγον ἡ ἐκθεσις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1899, ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν πιστωτικῶν ἰδρυμάτων εἶναι πολὺ εὐρύτερα καὶ δέον διαφόρους ἄλλους κλάδους νὰ περιλαμβάνῃ εἰς τοὺς ὁποίους ἀκριβοῦς καὶ ἐλλείπει μέσων δὲν εἶχεν ἀναμιχθῆ ἡ ἡμετέρα Τράπεζα, ζήτησιν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεων μας νὰ ἐπεκτείνωμεν τὴν δρασίαν αὐτῆς καὶ εἰς ἄλλας ἐργασίας.

Ἦσαν δὲ αἱ ἄλλαι αὐταὶ ἐργασίαι, ἡ παροχὴ προκαταβολῶν ὑπὲρ τῆς παραδόσεως τῶν λιμενικῶν ἔργων Τήνου καὶ Κωσταίων, ὑπὲρ τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ἡμιτελῶν τμημάτων τοῦ Σιδηροδρόμου Μύλων-Καλαμών, καὶ ἀκόμη ἡ παροχὴ δανείων εἰς πεπιλομένους, οἵτινες εἶχον προβῆ εἰς τὴν ἀγορὰν ἀτμοπλοίων κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τούτων τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν βλέπομεν ὅτι αὕτη εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἀπέβλεπε πῶς ἔστω καὶ μὲ τὰ ἀσθενῆ τῆς τότε μέσῃ νὰ συντρέξῃ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν κλιτοκαταργητικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου.

Ἡ πρὸς λιμενικὰ καὶ σιδηροδρομικὰ ἔργα βοηθειὰ τῆς ὡς καὶ ἡ δωδεκά ἐνίσχυσις αὐτῆς εἰς τὴν ἀτήρησιν ἐμπορικῆς ναυτιλίαν δικαίως ἐθεωρήθη ὡς αὐτῆς ὡς διδομένη ὑπὲρ αὐτῶν τούτων τῶν συμφερόντων τῆς, τῶν τε ἀμέσων καὶ ἐμμέσων καὶ ἀπωτέρων. Διότι ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν μελετῶσα βαθύτατα τὴν θέσιν τῆς καὶ ἔχουσα εἰσῆλθαι ἐν τῶν ἀληθῶν τῆς συμφερόντων ἐσκέπτετο πῶς νὰ πετύχῃ τὴν ὑπαρξὴν τῆς με τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ἔδρα, κυρίως διὰ τῆς ἐνίσχυσεως τῶν παραγωγικῶν κλάδων αὐτοῦ κατὰ τρόπον ἰσοταλεσματικόν.

Ἄλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Τράπεζα ἔεμνε τὰς νέας ταύτας εὐθῶς καὶ ἐνεκαίνιξε τοιαύτην κοινοφελεστάτην πράγματι καὶ ἐθνικῆν δρασίαν, ἡ μέγας ἐθνικὸς εὐεργέτης Συγγρός ἀπέθνησκεν, ἡ δὲ θάνατός του, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ Συγγρός ἦτο εἰς ἕκ τῶν μεγάλων μετόχων καὶ ὑποστηρικτῶν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἦτο καὶ αὐτὸ μίᾳ ἀφορμῇ ὅπως δοκιμασθῆ τὸ πιστωτικὸν τοῦτο ἴδρυμα καὶ εἶναι φανερόν ὅτι οἱ ἐχθροὶ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἐπέβησαν ἐπιτηδεύσας θλιβερὰ μηνύματα περὶ τῆς θέσεως τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν κατόπιν τοῦ θανάτου τοῦ Συγγροῦ.

Τὰ ἑλληνικὰ κεφάλαια, καίτοι ἀκόμη πολὺ εὐθικὰ, ἐν τούτοις δὲν ἐπαρτάσθησαν καὶ πάλιν εἰς βαθμὸν ἀπεληκτικὸν διὰ τὴν Τραπεζῆν Ἀθηνῶν καὶ τοιοῦτοτρόπως διέφυγεν αὕτη ἀβρόχους ποσὶ καὶ τῶν κίνδυνον τούτου.

Ἐν τούτοις ἡ Τράπεζα κατελάμβανε ἡμέρη τῇ ἡμέρῃ σοβαρὰν θέσιν εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ, δὲν παρημέλει δὲ καὶ τὴν πρόσληψιν νέων στοιχείων πεπεραμένων διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἐσωτερικῆς υπηρεσίας. Αἱ δὲ μεταξὺ ἄλλων ἐφρόντισε νὰ προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Τραπεζῆς καὶ τὸν ἐμπειρὸν ἀρχεὶον ἀπὸ ἀλλοφίλου τοῦ Crédit Lyonnais τὸν κ. Στ. Ζουρὴν ὅστις ἐνῆλθε τάχιστα μέχρι τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Κεντρικοῦ. Ἐνταῦθα δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι εἰς τὸν κ. Ζουρὴν ὀρεῖται ἡ εἰσαγωγή ἐν τῇ Τραπεζῇ Ἀθηνῶν τοῦ λογιστικοῦ συστήματος τοῦ

Crédit Lyonnais, ὡς καὶ ἡ διοργάνωσις τοῦ ἐν Κωνσταντινῶν ὑποκαταστήματος, ὅπερ μεταβὰς αὐτοπροσώπως συνέπνευε.

Τὸ ἔτος 1899 δὲν παρουσίασε καμμίαν ἐξωτερικὴν ἀνωμαλίαν πολιτικὴν ἢ οικονομικὴν, δι' ἃ ἡ χῆσις τοῦ ἔτους ἐκείνου ἐπὶ τῆς διὰ τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν ἀρκοῦντος εὐτυχῆς καὶ τοῦ ἴδρυμα κατώρθωσε νὰ ἐπωβληθῆ τούτου ὅπως στερεώσῃ ἐπὶ μᾶλλον τὴν περὶ αὐτοῦ ἡμέραι βελτιωμένην φήμην.

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν 1931 Δεκεμβρίου 1899 ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 36,980,000 ἀπὸ 18,459,000 τοῦ 1898, τὸ δὲ διανεμηθὲν μέρισμα τῆς ἀνέρχεται διὰ πρῶτην φορὰν εἰς 12 οἶο.

Χαρακτηριστικοὶ ἀριθμοὶ τῆς ἀλματικῆς προόδου τῆς Τραπεζῆς εἶναι καὶ οἱ ἑξῆς ἐν συγκρίσει μὲ τοὺς πρὸ ἐνός καὶ μόνον ἔτους τοιαούτους.

Τίτλοι πρὸς φύλαξιν καὶ πρὸς ἐγγύησιν δραχμαὶ 46,757,000 ἀπέναντι 20,008,000 τὸ 1898.

Κίνησις Ταμείου τὸ 1899 Δρχ. 525,558,000
τὸ 1898 " 474,660,000

Συνάλλαγμα ἀγορὰ καὶ πώλησις τὸ 1899 Δρχ. 241,561,000
τὸ 1898 " 157,873,000

Καταθέσεις τὸ 1899 Δρχ. 10,616,000
τὸ 1898 " 8,697,000

Ἡ δημοσίευσίς τοῦ ἰσολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1899 καὶ ἡ διανομὴ μέρισματος διὰ πρῶτην φορὰν 12 οἶο εἰς τοὺς μετόχους συνέτειναν εἰς τὸ νὰ ἐνισχυθῆ ἀκόμη περισσότερο ἡ καλὴ περὶ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν φήμη. Μάλιστα δὲ ἡ αὐξήσις τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ δραχ. 49,872 τὸ 1898 εἰς δραχ. 1,208,872 τὸ 1899 ὡς καὶ ἡ ἐπιτυχία ἡ πλήρης τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰς χρυσὸν δανείου τῆς ἐκ φρ. 2,500,000 παρουσιάζει θετικὰς βελτιώσεις τῆς θέσεως τῆς Τραπεζῆς, ἧτις προσελκεῖ ἤδη περισσότερο τὴν προσοχὴν τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Τραπεζῶν, ἵνα τῆς ἐμπιστευθῶνται ἀθρόως τὰς ἐν Ἑλλάδι εἰσπράξεις των. Καὶ τοῦτο ἐφάνηκε εἰς τὴν δημοσιευθεῖσαν κατάστασιν καθ' ἣν ἡ ἀξία τῶν διὰ λησμὸν τρίτων εἰσπραχθέντων γραμματίων ἀνῆλθε τὸ 1899 εἰς Δρχ. 60,267,000 ἀπὸ μόνον Δρ. 11,356,000 τὸ 1894, τὸ καὶ πρῶτον ἔτος τῆς ἰδρῦσεώς τῆς.

ΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΙ ΤΟΥ 1900



Τὸ ἀκόλουθον ἔτος 1900, καίτοι ἡ Αἴγυπτος μαστίζεται ἀπὸ κρίσιν οικονομικὴν, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν παρουσιάζεται μὲ ἐπιτυχίας μεγάλης σημασίας καὶ ὄχι ὀλίγας, τὰς ἑξῆς:

1ον) Ἐπιτυγχάνει τὴν ἐκδοσὴν Β. Διατάγματος τὴν 30 Ἰουνίου 1900 δι' οὗ χορηγοῦνται εἰς αὐτὴν τὰ δικαιώματα ὧν ἀπελάμβανε ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 1ου τοῦ Νόμου τῆς 31 Μαΐου 1882 ὡς τὰς ἐπὶ ὑποθήκῃ ἐπὶ τριτεγγυημένους γραμματίους καὶ ἐκχωρήσει νομίμων προσόδων εἰς νομικὰ πρόσωπα χορηγήσει, τὰς κατ' αὐτὰς δίκας καὶ ἀναγκαστικὰς ἐκτελέσεις.

2ον) Ἐπιτυγχάνει ὅπως τὸ Ἑλληνικὸν Δημοσίον ἐμπιστευθῆται αὐτὴν μὲ χρηματικὰς καταθέσεις, ὧν τὸ ὅλοιστον ἀνῆρχετο κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους εἰς Δρ. 316,891.

3ον) Ἐπιτυγχάνει τὴν ἐκδοσὴν καὶ τὴν εἰς τὴν τιμὴν τῶν 190 Δρχ. τοποθετήσιν 40,000 μετοχῶν, διὰ τῶν ὁποίων ἀναβιβάζεται τὸ μὲν κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς τὸ μετοχικὸν ἀπὸ Δρ. 6,000,000 Δρ. 10,000,000, τὸ δὲ ἀποθεματικὸν αὐτῆς μὲ τὴν ἐξ 90 δραχμῶν διαφορᾶν τιμῆς ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴν τοιαύτην εἰς Δρ. 4,678,872 ἀπὸ Δρ. 1,208,872 τὸ 1899.

4ον) Ἐπιτυγχάνει ἀκόμη ἐν τῷ μίσῳ τῆς τότε ἐκραγείσης θυελλῶς τῶν ἀντιεγκλήσεων τῶν σταφιδοπαραγωγῶν καὶ οἰνονευματωποῶν νὰ συμπήξῃ ὀμάδα, εἰς ἣν νὰ συμπεριληφθῶν ἅπαντες οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ δίδουσα καὶ αὐτὴ ἀρκετὰ ἰσχυρὰ ὕλικα μέσα διὰ τῆς Ἑταιρίας Ζάνου Ρῶς καὶ Σία νὰ διαθῆσθαι τὸν σταφιδόκαρπον τῆς παρακρατήσεως καὶ ἐνῶ ἔωξεν οὕτως ἀπὸ τὸν μέγαν ἐκείνον κίνδυνον τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν συνέτεινε εἰς τὴν ἀμόνοιαν τῶν διαφόρων ἐνδιαφερομένων καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τῆς φοβερᾶς μερίμνης τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ζητήματος.

Αἱ κυριώτεραι αὗται καὶ πολὺ σημαντικαὶ ἐπιτυχίαι τῆς ἡξήσαν τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε ἡ Γεν. Διευθύνσις τῆς Τραπεζῆς ἀνησυχίασα μὲ τὴν πλημμύραν τῶν καταθέσεων ν' ἀναγκασθῆ νὰ προβῆ εἰς τὴν λήψιν δραστηρικῶν μέτρων, ἧτις τὴν ἀισθητῆν ἐλάττωσιν τοῦ τόκου τῶν ὁποῖων ἐδίθε μέχρι τότε εἰς τὰς καταθέσεις αὐτῆς· διότι ἀπὸ 3 οἶο ὑπεβίβασε τοῦτον εἰς 2 οἶο διὰ τὰς μέχρι 200,000 Δρ. καὶ εἰς 1 οἶο μόνον εἰς τὰς πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου καταθέσεις ὄψεως.

Καὶ πράγματι ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος ἐλάσσονος τοῦ ἐνός ἔτους αἱ καταθέσεις τῆς Τραπεζῆς ἡξήσαν ἀπὸ 10,616,000 εἰς 24,000,000 καὶ πλέον, γεγονός ὅπερ ἀπεδείκνυεν ὄχι μόνον τὴν αὐξουσαν τοῦ κοινοῦ πρὸς τὴν Τράπεζαν ἐμπιστοσύνην, ἀλλὰ καὶ ἀκόμη τὴν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἀθρόαν συγκεντρωσιν ἑλληνικῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κεφαλαίων, τὰ ὅποια καίτερον δυσπιστήσαντα πρὸς τὰς ἑλληνικὰς ἐπιχειρήσεις μῶλα ταῦτα ἤρχισαν λόγῳ καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ αὐτῶν νὰ συρρέουν καὶ πάλιν

έκει όπου υπέστησαν πρό ολίγων άκόνη έτων μεγάλην φθοράν. Η προϊόσα άλλως τε πτώσις του έξωτερικού συναλλάγματος ένεθάρρυνε περισσότερο το κεφάλαιον του έξωτερικού να ένδυσθ ή εις ελληνικών νόμισμα ή ελληνικήν άξίαν, και τοιουτοτρόπως δια πρώτην φοράν ή Τράπεζα Αθηνών παρουσιάζεται εις τον Ισολογισμόν της χήσεως 1900 με κεφάλαια σοβαρά (διά μετοχών, δολογισμύν και άποθεματικά), άνερχόμενα εις πλέον των 18,000,000 αναλόγιστα δέ ως εξής :

Μετοχικά κεφάλαια Δρχ. 10,000,000
Όμολογιών > > 3,750,000
Άποθεματικά > > 1,678,872

Τό ένεργητικόν αύτης άνέρχεται ήδη από Δρ. 26,980,000 εις Δρχ. 44,492,000 παρουσιάζον αύξησιν κατά 70 ο/ο σχεδόν εις τό διαστρέμα ενός και μόνου έτους.

Αξίζει να παραθεσθώ ένταυθα και αι έντεινευθίσαι αύξήσεις εις κεφάλαιά τινα του τε ένεργητικού και παθητικού, να καταδειχθ ή κατακλητικ ή πρόοδος του πιστωτικού τούτου Ισχύματος, του μάλισ άγοντος τό έκτον έτος από της συμπλήρωσις του.

Μετοχικά και διαθήματα έν Εδρόση.

Τή 1899 Δρχ. 3.185.000, τή 1900 5.495.000. Προξοφλήσεις 4.624,000 άπέναντι 3.343 000 το 1899. Τροχούμενοι και δανεια 27.179,000 άπέναντι 15, 459,000 τή 1899. Καταθέσεις 19,480,000 άπέναντι 10,616,000 τή 1899. Άλλα και ή άξία των προς φύλαξιν και έγγύησιν τίτλων ηύξησεν από 46,757,000 εις 60,309,000 Δρχ.

Καιτοι δέ ή κίνησις των τε καταθέσεων και προξοφλήσεων άλλα και του ταμείου ηύξησεν αναλόγως. έν τούτοις παρατηρήσθ μία φαινόμενη έλάττωσις έλαφρά των έξωτερικών γραμματίων και συνεπώς και της άγοραπωλησίας συναλλάγματος. Και λέγομεν έλαφρά διότι του έξωτερικού συν)ιου καταπίπτουτος όλίγον κατ' όλίγον, τά εις δραχμάς μετατροπόμενα ποσά ύφίσταντο την έκ τούτων έλάττωσιν. Άλλα τό μέροςμα και κάλιν δέν κατήλθε κάτω των 12 δραχμών, καιτοι τό έξυπηρετηθέν κεφάλαιον κατά τό ύπό κρίσιν έτος 1900 ηύξησεν από 6,000,000 εις 10,000,000 διά πρώτην φοράν. Τό σύνολον του διανεμηθέντος άκαθαρίστου μερίσματος άνήλθε τοιουτοτρόπως από Δρχ. 996,927 εις 1,365,600, έφ' τό καθάρων τοιούτων από Δρχ. 720,000 τή 1899 εις Δρχ. 1,200,000 τή 1900.

Είναι άξιον πολλής προσοχής δέ τό γεγονός ότι πάντα ταύτα έξετελεσθόν καθ' ήν στιγμήν ή έσοδεία των γεννημάτων της Θεσσαλίας προμηνουμένη ως έξαιρετική ύφιστατο καταστροφήν άληθθ κατά τάς παλαιώνας της συγκομιδής; ως έκ των πλημυρών, ό δέ παρονοσορο; έπέφερε πανωλεθρίαν εις την σταφιδοπαραγωγήν. Και άκόμη καθ' ήν στιγμήν αι Εύρωπαικά άγορά ύφίσταντο κρίσιν. Άλλά τό ελληνικόν κράτος δέν ύφίστατο τας εκ τούτων συνεπειας, διότι παρατηρήσθ τότε ή παρά πᾶσαν προδοσίαν αύξησις των δημοσίων έσοδών, φόρων και τελών. δασμῶν κατά τό 1900 και άκόμη ή έφροστία της άγοράς των Αθηνών ή όκοία κατώρθωσεν έντέδς όλίγων μηνών γ' άπορροφήσθ έκδόσεις άνω των 20,000,000 Δρχ. τας όποιας διενήργησεν ή Τράπεζα Αθηνών, ή νεωσι Ιδρυθείσα Τράπεζα Κρήτης και ό Σιδηρ. Πιλοπονησων, μόνος αυτός τοκαθετήσας έν Αθήναις δάνειον εκ Δρ. 11,750,000.

Τά πανταχόθεν εισρόον χρημα εις τό ελληνικόν βασίλειον και ειδικώς εκ μέρους των εις τον νέον κόσμον μεταναστῶν ηρχισε γ' αναφαίνεται άρκετά ένδεικτικώς και να έκδηλωθαι εις μίαν οικονομικήν αύρωσιν, ήν δέν άνέμενον να Ιδωσιν όσοι εκ των οικονομολόγων της Ελλάδος δέν ειχον την σχετικήν δευδέρκισιν. Υπό την έπομην ταύτην ό εικόςτός αίων ανατέλλων εφρίσκει την Ελλάδα και έν γένει τον Έλληνισμόν βαίγοντα προς μίαν σταθεράν οικονομικήν πρόοδον.

Άλλα κατά τό ίδιον έτος 1900 ή Τράπεζα Αθηνών ειχε άποφασίσει να θέσθ εις άνέργειαν δυο εκ των θανασιών σχεδιων της, τά όποια δυστυχώς δέν έπευθύθησαν μη εισαχθέντα υπό της Κυβερνήσεως; προς έπιψηφισιν υπό της Βουλής.

Πρόκειται περί του καπνού δι' όν ή Τράπεζα Αθηνών έδιδε σημασιαν άνάλογον με εκείνην την όποιαν έδιδε εις την σταφίδα και εις την ναυτιλιαν, και περί παροχής δανείου εκ 5,000,000 προς τον Δημον Αθηνών χάριν της κατασκευής έξωραιστικών έργων της πρωτεύσεως και τούτο προς έκμετάλλευσιν της βιομηχανίας των ξένων, την όποιαν ή Τράπεζα Αθηνών έδωόρει ως πηγήν πλούτου.

1901 - ΝΕΑΙ ΠΡΟΟΔΙ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑΙ

Η πρόοδος της Τραπέζης δέν ήτο δυνατόν παρα να προκαλέσθ ζηλοτυπίας εκ μέρους διαφόρων άλλων τραπεζιτικών παραγόντων των Αθηνών, και πράγματι κατά τον πρώον μήνα του έτους 1901 έβεδηλώθησαν αδιαίτημα έμφαντικάτα.

Αι Τράπεζαι Ιονική, Βιομηχανική, Μυτιλήνης, Σκουφέ και Καρυδιά συνελθοσαι υπέγραψαν συνκοσμητικόν άποχή; πάσης συναλλαγής προς την Τράπεζαν Αθηνών και τούτο διότι έφρόνον αι Τράπεζαι αύται, ότι ή Τράπεζα Αθηνών παρακονόνησεν εις ύπόθεσιν τινα κωλύσεως, εις ήν άποσαι αι Τράπεζαι εύρέθησαν συνευδιαφερόμεναι, όχι και διά ποσά πολύ σοβαρά. Τά γεγονός γνωσθέν προδικάσασα κολόν κάταγον ε; δλην την κοινωνίαν και τον τύπον, ό δέ Πρωματζόγλου ήναγκάσθη να προβθ εις την δημοσίωσιν μακρά; άνασκυής πασών των κυλοφορουσασών άνακριθειών εις βόρος της Τραπέζης, ψήφων τό μονομαχθ; και

πρωτάκουστον διάβημα συναδέλφων ούδαμίαν προηγουμένης ζήτησάντων διασαφήσιν και ούδαμίαν παρεσχόντων εξήγησιν και προειδοποίησιν. Ητο σκόπιμον άρκετά σημαντικόν τό ζήτημα τούτο, διος μύλα ταυτα δέν έβρόδων να διευθετηθ ή μεσολαβήσει του τότε διοικητού της Εθνικής Τραπέζης κ. Σπυρί, της Τραπέζης Αθηνών διαχειρισθείσης τό ζήτημα με πᾶσαν άφοβητητα και ύποχωρητικότητα.

Κατά τό αυτό έτος ή Τράπεζα Αθηνών παρουσιάζει εις τό παθητικόν του Ισολογισμῶ της διά πρώτην φοράν τό ποσά τό προηγούμενον συντελεσθέν Ταμειον συντάξεως και άποφασίσεως ζωής των ύπαλλήλων της. Καιτοι τό Ταμειον τούτο δέν δόσκει να λεχθ ότι έπρωκίσθη με κανονισμῶν άνέλογον προς δέ άλλων της Τραπέζης, έν τούτοις και μόνη ή Ιδρυσις του έμαρτόρι και της μερίμνης; ήν έλάμβανεν ή Διοίκησις της Τραπέζης δια τό μέλλον των ύπαλλήλων της.

Κατά τό ίδιον έτος ή Τράπεζα μη άποθαρονηθείσα από την άντιδρασιν την όκοίαν εύρισκαν εκ μέρους του κράτους προς σηματοπισμῶν της «Ελληνική; Εταιρίας προς άνάπτυξιν της παραγωγής και έμπορίας των καπνῶν; καθόρθωσα δια μακράν και έκπικόνων διαπραγματευσῶν μετά της Κυβερνήσεως όσας φθάσθ εις έν άποτέλεσμα, ήτοι ει; μίαν σύμβασιν, ήεις καιτοι ύπεγράφη υπό της Κυβερνήσεως κατά την 21 Ιανουαρίου του έπομένου έτους 1902, έματαιώσθη μετά ταυτα, μη κυρωθείσα υπό της Βουλής.

Άλλα και την άγοράν των κτημάτων Στεφανόβικ έπραγματεποίησαν ή Ελληνική Κυβέρησις, διότι ή Τράπεζα Αθηνών κρῶθη έσκέψθ τότε να ε' άγοράσθ και να τα έκμεταλλευσθ, δέν παρατήρη δέ τό σχεδιόν της παρακληθείσα υπό του τότε κρωδοκουρουθ Θεοτόκη.

Υπό τοιούτα; συνθήκας ό δημοσιουθετις Ισολογισμῶς της Τραπέζης Αθηνών διά τό ύδρον έτος αυτης; τό 1901, ένίσχυσεν έπαισθητῶς τας άγαθάς επ' αύτην έλπίδας του κοινου.

Αιότι και αίσθητην αύξησιν των έργασιών της καταδεικναι, και τό εκ 12 δραχμών μέροςμα διένειμε και κάλιν εις τους μετόχους αυτης; καιτοι τό τελευταίον 3μηνον του έτους εκείνου έξηργάγη κρίσις εις την άγοράν Πειραιώς, ηρχισα δέ δια πρώτην φοράν γ' αναφαίνεται ή κατοπιν λαβούσα διαστάσις νομισματική στανότης.

Τό ένεργητικόν της Τραπέζης από Δρχ. 44.492.000 άνεβηβέλετο άκόμη εις Δρχ. 50.690.000 ένφ' ή άξία των προς φύλαξιν και έγγύησιν τίτλων κατήρχετο εις 63.022.000 από 69.302.000.

Η Ταμειακή της κίνησις από 604.514.000 άνήρχετο εις 703.097.000

Τά έξωτερικά της γραμμάτια από 55.794.000 άνήρχοντο εις 63.469.000. Η άγοραπωλησία συναλλάγματος από 233.406.000 εις 297.450.000.

Αι καταθέσεις από 19.480.000 εις 25.312.000
Η κίνησις των προσέφυλλήσεων από 22.187.000 εις 27.972.000 και των καταθέσεων από 127.125.000 εις 139.114.000.

Όσοι οι άριστοι ούσοι δεκαέκκισον την σταθερότητα με την ότοιαν έβηδίσθ προς την πρόοδον ή Τράπεζα Αθηνών, ή όποια καινοτομοσία και τολμάς παρασέλασεν επί άλλων και άλλων την έμπιστοσύνην του κοινου και ειδικώτερον του έθν. Έλλητισμοθ, όστις ηρχισαν ή ή να έκτικται από τάς μετοχάς του πιστωτικού τούτου Ισχύματος, τόσον προσοδοφόρος, καταστάσεως δέ πολυ ένδιαφερούσας εις τό Χρηματιστήσιον Αθηνών, τόν εκ' αυ όν κρῶσεν πλυθυνομενον άρκετά αίσθητῶς από ήμερας εκ ήμερας, ως εκ των μεγάλων κερδῶν ότινα έπραγματεοίησαν όσοι ειχον την πρόνοιαν να προβθ εν εις άγοράν αυτών.

1902 - ΕΠΗΡΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Τό έπομενον έτος 1902, τό και έτατον από της Ιδρύσεως της Τραπέζης, ηρχισα με εξακολούθησιν άκόμη την ε; προέλασιν κατά τό τελευταίον 3μηνον του 1901 εξαργευσιν κρῶσιν εις την Πειραιήτην άγοράν, κρίσιν έπιδρόσασαν και επ' όλων των Έλλητικῶν άγορῶν άρκετώντας έπαισθητῶς. Δέν ειχε δέ έντελής άκόμη παραλθει ό κλονισμός εκ της κρίσεως εκείνης, ή όποια ήλάσασεν την Τράπεζαν να περιμαλευθ εις όλας τας άγοράς της Ελλάδος, και άμου μετά της; ούξοσύης; νομισματικής στανότης, της αόλος έπήλθεν να διαταράξθ την οικονομικήν πρόοδον του τόπου και έπομένως και την πορείαν των πιστωτικών Ισχυμάτων αυθ. Έννοοσθαι την διάλυσιν της Βουλής και την έννοσθον άρκετήν προεκλογικήν κίνησιν, ή όποια κατά την προαναμετωπισμένην έποχήν ίδιως παρόλυε πᾶσαν έμπορικην κίνησιν, τον παραπομπῶν άγώνων διαξαγομένων συνήθως μεθ' άλλων πολιτικών κινήσεων των τότε πολιτικών κομμάτων. Άλλ' άκόμη και ή άναπόσπαστη έν Αιγύπτω πανάλης κατά τό ίδιον έτος παραφύσιν αίσθησεως και της χώρας εκείνης την έμπορικην κίνησιν.

Υπό τοιούτους όρους φυσικόν ήτο, όσας και ή Τράπεζα Αθηνών άνακούφθ έκδοσα άμοισα τον άρκετον όρμον, τον όστιον ηκολούθησε μέγρο τότε καιτοι μετ' άρκετών έμπαθῶν πέντησιν. Έν τούτοις ό Ισολογισμῶς της Τραπέζης και του έτους εκείνου, παρουσιάζει προς τους μετόχους της; τήν 20 Σεπτεμβρίου 1902, δέν παρουσιάζει ή νέον πρόοδον εις τό σύνολον των έργασιών της και μόνον μετράν έλάττωσιν εις τό διατηρηθέν μέροςμα, ήτοι δραχμάς 11 άντι των δραχμῶν δέκα, τας όσας διένειμε τοκοδικῶς καθ' άλλην την προηγούμενην κρῶσιν. Άλλα και ή ποσά μίαν δραχμήν καιόσας του μερίσματος της δέν όφείλετο εις την άνέλογον μείωσιν των τακτικῶν της; εκ τραπεζιτικῶν έργασιών



κερδών, αλλά υπό την μείωσιν τοιούτων τοῦ 1902, ἔτους οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς κρίσεως, ὑπόξαντος στειροῦ εἰς ἐκδόσεις καὶ ἄλλα ἐκτάκτους οἰκονομικὸς ἐπιχειρήσεις. ἔξ ὧν τραπεζικὰ ἰδρύματα τοῦ τύπου τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν πάντοτε ἔχουσιν νὰ ὠφεληθῶσιν.

Ἐν λόγῳ μείωσης δημοῦ ὠφείλου καὶ εἰς τὸ ἄλλο σκόπη γινόντος, ὅτι ἐνῷ συνήθως ἕκ τῶν πραγματοποιουμένων ἐτησίων κερδῶν τῆς ἢ Τράπεζας Ἀθηνῶν ἀπερβίαι δι' ἐπισφαλεῖς ἀπαιτήσεις ποσὰ κατὰ τῶν ἐκατὸν χιλιάδων δραχμῶν (κ. χ. Δρ. 50,169 τῷ 1899, Δρ. 88,758 τῷ 1900) κατὰ τὸ ἴσδι κρίσιν ἔτος 1902 προέβη εἰς τὴν κράτησιν δραχμῶν 210,585, ποσὸν ὅσαρ οὐσιωδῶς ὑπερέβαινε τὰς ἐκ Δρ. 219,778 κρατήσεις τοῦ 1901 λόγῳ τῆς ἐκ τοῦ μεταφορῆς τῶν κερδῶν τοῦ 1902 ἐκ δραχμῶν 50,596.50 ὑπερβαίνουσας κατὰ πλεόν τῶν δραχμ. 10,000 τῆν μεταφορᾶν τοῦ 1901, ἀναλθούσαν ἰσὺς τὰς δραχμ. 39,742 μόνον.

Ἡ κερτιμένη ἤδη ταχύτης τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν προσεπόρριζεν εἰς αὐτὴν ἀρκετὴν δύναμιν ἵνα καὶ ἐν μέσῳ τόσῳ σοβαρῶν ἐμποδίων χωρῆ σχεδὸν ἀπροσκόπως. Ἡ Τράπεζα ἐπεβλήθη ἤδη ὅχι μόνον ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐν γένει ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἔξωπρῳ. Αἱ σχέσεις αὐτῆς μετὰ πολλῶν ἐν Ἐθρῳπῃ οἰκονομολογικῶν καὶ χρηματιστικῶν κύκλων συνέτεινον ὥστε ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ν' ἀρξίσῃ νὰ γίνηται τὸ ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς τῶν καὶ νὰ ἐκτρέφῆται ἐπομένως ἀπὸ αὐτᾶς.

Ἀποδείξεις ὅτι οἱ ἔξωπρικοὶ τῆς λογαριασμοὶ εἰς χρυσόν, ἀποτελοῦντες ἐν ἕκ τῶν βαρομέτρων τῆς ἔξωπρικῆς τῆς πίστιως, ἤξάνον ὅλοσν ἀνερχόμεναι βαθμῶς ἀπὸ Δρ. 2,981,188 τῷ 1898 εἰς Δρ. 4,223,272 τῷ 1899, εἰς Δρ. 4,920,737 τῷ 1900, εἰς Δρ. 5,409,639 τῷ 1901 καὶ Δρ. 5,516,909 τῷ 1902.

Καὶ ἀποδείξεις τρανῆς ἀνοχῆς τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν εἶναι καὶ αὐτὸς εἰσὸς ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ ἔτους ἐκεῖνου, τὸ ὁποῖον ὑπῆρξε χαλαρὸν ἐν Ἑλλάδι ὡς ἐκ τῆς κρίσεως τῶν Ἑλληνικῶν ἀγορῶν ἔξ ἑσῶς καὶ τῶν ἐκλογῶν ἔξ ἄλλου, χαλαρὸν ἐν Αἰγύπτῳ, ὅπου ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἔδρα ἀρκετὰ εὐθέρως ὡς ἐκ τῆς μαστιώσεως τῶν τόκων δριμείας πανύλους.

Τὸ ἐνεργητικὸν αὐτῆς ἀντὶ νὰ κατέλθῃ τοῦναντίον ἀντήλθεν ἀπὸ Δρ. 50,690,000 τῷ 1901 εἰς Δρ. 52,705,000 τῷ 1902, μόνον τῶν πρὸς φύλαξιν καὶ ἔγγιῃν τίτλων ἰσοστάτων μειοσίν ἵνα, ὡς καταλθόντων ἀπὸ Δρ. 63,022,000 εἰς Δρ. 60,855,466.

Ἄλλ' εἰς μὲν τὸ Παθητικὸν τῆς αἰ καταθέσεις αὐτῆς ἠξήσαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπὸ Δρ. 23,860,000 εἰς Δρ. 25,275,000, τὸ Ταμειωτικὸν τῆς ἀπὸ Δρ. 1,452,000 εἰς Δρ. 1,810,000 εἰς δὲ τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς οἱ μὲν ἠγγυημένοι τρέχοντες ἴσμοὶ τῆς μετὰ τῶν ἐπὶ ἐνεργῶν χρεωργῶν δανείων τῆς προδύωρησαν ἀπὸ Δρ. 28,198,000 εἰς Δρ. 29,377,000, αἱ δὲ προεξοφλήσεις τῆς ὑπεχώρησαν, ὡς εἰκόσ, ἀπὸ Δρ. 5,124,257 εἰς Δρ. 4,861,581.

Ἐκείνῳ δὲ τὸ ὁποῖον ἐχαρᾶκτηρίζε τὴν πολυπραγμοσύνην τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἦτο ὅτι οὐδέποτε ἐπαυσε σκεπτομένη περὶ παντός Δρ. ἀφάρου τῆν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας ἐπὶ τὸ ἐκπολιτιστικώτερον. Αἱ ὁ κατὰ τὴν λογοδοσίαν τῆς χρήσεως καὶ τοῦ 1902 ὑπὸ τῆς Γεν. Διευθύνσεως αὐτῆς βλέπομεν ὅτι ἐδόθη σπουδασιώτατη φροντίς :

Α') Εἰς τὴν προικοδοτήσιν τῆς πρωτευούσης δι' ἡλεκτρικῶν τροχιδορῶν, με τοὺς ὁποῖους αἱ Πάτριαι εἶχον προικοδοτηθῆ ῥεθῆαι αὐταί.

Β') Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῆς σταφίδος.

Γ') Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας καπνοῦ.

Δ') Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Μηχανουργίας ἐν Πειραιεὶ.

Περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας τῶν οἴλων ὀμῶν ὁ Πρωτοκόλλου ἐλάβε τὸ ἐγκώμιον τῆς Ἐταιρίας, τὴν ὁποῖαν αὐτὴ ἡ Τράπεζα ἐλοθέησεν, ἥτοι τῆς Ἐταιρίας Οἰνοποιίας καὶ Γεωργικῆς Βιομηχανίας, ἥς, ἐτόνισεν, αἱ ἐργασίαι ἐν τῷ γεωργικῷ, ἐμπορικῷ καὶ βιομηχανικῷ αὐτῆς κλάδῳ ἔλαβον μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ ἡ ὁποία καὶ διὰ τῶν πραγματοποιηθέντων κερδῶν αὐτῆς κατέρρωσαν εἰς τὰ πρῶτα αὐτῆς βήματα νὰ διασέμῃ μέρημα 7 οἰο εἰς τοὺς μετόχους καὶ εἰς τοὺς ἰδρυτικούς τίτλους σημαντικὸν τοιοῦτο.

Ἐπὶ τὸ πνεῦμα τῆς προόδου τὸ ὁποῖον ὄθει τὴν Τράπεζαν ἔκτειναν αὐτὴ νὰ συμμετέσῃ εἰς τὴν ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν ἐπίσχυσιν, εἰς ἣν ἐλάβε μέρος καὶ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, τῆς Ἐταιρίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Μηχανοποιῶν Βασιλειῶδης, διότι ἡ Ἐταιρεία, διὰ τῶν κεφαλαίων τῆς τοῦτων θὰ ἴδρνε νεώριον πρὸς τελείαν καὶ ταχέαν ἐπέλεσιν πάσης ἐπισκεπῆς ἀιμοπλοσίαν, βραδύτερον δὲ καὶ πρὸς ναυπήγησιν τοιούτων καὶ θὰ συντελέσῃ τινουτοτρόπως, ἔλεγεν ἡ ἐκθεσις τοῦ Δ. Συμβουλίου, οὐσιωστικώτατα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος τῆς γείτονος πόλεως καὶ τῆς βιομηχανίας αὐτῆς. » Ἐκ τούτων ὅλων καταδεικνύεται ἀκόμη μίαν φορᾶν τὸ πνεῦμα ὑπὸ τοῦ ὁποῖου ἐνεκνέστω τὸ πολιτικὸν τοῦτο ἴδρυμα καὶ ἀκόμη ὁ τρόπος ὁ θετικὸς δι' οὗ ἐπραγματιοῦται τὸ ὄραϊον τῶν προγράμματα.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ
ΕΝΑΡΞΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚῆΣ ΣΚΡΙΣΙΣΣΩΣ

Τὸ τέλος τῆς χρήσεως τοῦ 1903 ἐπεσφράγισα μίαν διόκληρον δεκαετίαν τοῦ βίου τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία καταδοῦσα τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξωπρικήσεως πολλῶν αὐτῆς συμπερόντων καὶ τῶν καλατῶν τῆς, ἴδρνε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τῇ ἀγγλικῇ πρωτευούσῃ τὸ πρῶτον τῆς Εὐρωπαϊκῶν ὑποκατάστημα.

Ἄλλὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καίτοι ἐσημειώθη με λαμπρὸς ἐκείσεως τῆς τε Θεσσαλίας καὶ τῆς Πελοποννήσου εἰς σιγήα καὶ σταφίδος, ἐν τούτοις εἶχε διαταραχθῆ με τὴν φοβερὰν ἐπιδεινώσιν τῆς νομισματικῆς στενότητος τῆς ἀρξαιμένης ἤδη ἀπὸ τοῦ 1901 ὡς εἶδομεν, πρὸς θεραπείαν τῆς ὁποίας πλείστα ἐπρωσιόνοντο μέτρα, ἡ δὲ Κυβέρνησις σοβαρῶς ἀησύσει καθότι αἱ διακυμάνσεις τοῦ ἔξωπρικοῦ συναλλάγματος κατήγγεισαν τόσον ἀπτόμοι, ὥστε νὰ ἀπειλοῦν εἰς πᾶσαν περίστασιν οἰκονομικὴν κρίσιν.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν κατέχουσα ἤδη τὴν δευτέραν μετὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν θέσιν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἴσως τὴν πρωτεύουσαν εἰς τὸ ἔξωπρικὸν ἐμπόριον αὐτῆς, ὡς ἐκ τῆς δημοτικῆς αὐτῆς αὔσεως ἠσχολεῖτο ἴδιε με τὴν νομισματικὴν ἐκείνην στενότητα. Τὸ κυκλοφορῶν τότε χαρτονόμισμα διὰ λογαριασμοῦ τῆς Κυβερνήσεως, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Ἴονικῆς μόλις ἀνήρθετο εἰς 140,000,000, διότι εἶχεν ἐλαττωθῆ βαθμῶς ὑπὸ τοῦ ἐλέγχου, συμφώνως με τὴν γνωστὴν διεσπῆ σύμβασιν. Ἦτο ἐπομένως ἀνεπαρκὲς νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς ἀνάγκας τῶν ὁσημέραι ἀναπτυσσομένων ἐλληνικῶν ἀγορῶν. Τὸ πρὸς λύσιν πρόβλημα ἦτο λαν δυσχερὲς καθότι εἴτε νέον χαρτονόμισμα ἐπετρέπετο ἀπὸ τὴν διεσπῆ σύμβασιν νὰ ἐλδοθῆ, ἀλλ' οὔτε καὶ μίε πιθανὴ αἰτησις τῶν κυκλοφορούντων τραπεζικῶν γραμματίων ἐκρίνετο ἀπὸ πολλῶν, ὅτι θὰ ἐφερε τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα.

Ἐν τῷ μεταξῷ τὸ Συναλλάγμα κατέπιπε διὰ πρῶτην φορᾶν κάτω τῶν 150 καὶ ἐπειδὴ ἐκρίνετο ὅτι κατέπιπεν ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἐξαγωγῆς καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἀθέρως προσφορᾶς Συναλλάγματος ἔξωπρικοῦ, διὰ τοῦτο προεκάλεε φοβερὸς ἀνησυχίας μετὰ τῶν ἐξαγωγῶν ἰδίως, οἵτις ἀληθῶς ἐξημιούοντο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀρκετὰ σημαντικῶς.

Ἡ λήξις τῆς πρώτης δεκαετίας τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν μεθ' ὅλα ταῦτα ἐπεσφράγιστο διὰ μερισματος ἐκ τοῦ δωδεκοδράχμου καὶ διὰ μίεσ εἰσθητῆς προόδου αὐτῆς. Ἡ σύγκρισις μάλιστα τῆς δεκατῆς χρήσεως πρὸς τὴν πρῶτην αὐτῆς χροσὴν παρουσιάζε ζωηρὰν τὴν εἰκόνα προόδου ἀιματικῆς ἀσπῆ ἠθους εἰς τραπεζικὰ ἰδρύματα. Διότι ἐνῷ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1894 τὰ κεφάλαια μετὰ τῶν ἀποθεματικῶν τῆς Τραπεζῆς ἀνήρχοντο εἰς Δρ. 2,505,529, τὸ τέλος τοῦ 1903 ἀνεβίβαζοντο εἰς Δρ. 18,843,872.

Αἱ κατοθέσεις τῆς ἀπὸ 3,173,368 εἰς 32,720,317. Οἱ τρέχοντες ἠγγυημένοι ἴσμοὶ μετὰ τῶν ἐπὶ τίτλων δανείων ἀπὸ 2,109,703 εἰς 34,820,979. Ἡ Ταμειακὴ κινήσις ἀπὸ 219,201,710 εἰς 927,427,597. Τὰ πρὸς εἰσπρατῆν γραμμάτια ἀπὸ 11,356,000 εἰς 65,760,000.

Ἡ ἀγοραπωλησία Συμματος ἀπὸ 58,735,000 εἰς 304,962,000 καὶ τέλος τὰ ἐπιτευχθέντα ἀκάθορτα κέρδη ἀπὸ 400,000 εἰς 2,641,238.

Ἡ παράθεσις ὅλων τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν παρῆχει τὴν εὐλωτοτέραν ἐκθεσιν τῆς ἐπὶ μίαν δεκαετίαν προόδου τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία, καθ' ἣν στιγμὴν ἰδρύετο, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πιστεῖσῃ μεθ' ὅλην τὴν αἰσιοδοσίαν τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς, ὅτι τόσον ταχέως θὰ ἐπραγματιοῦται τοιαῦτην πρόδοον.

Διὰ τοῦ ἐτησίου ἀπολογισμοῦ ἐξεῖθετο πάντα ταῦτα εἰς τοὺς μετόχους τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν 6/19 Φεβρουαρίου τοῦ 1904. Φυσικῶς ἡ δημοσιεύσις καὶ τοῦ ἰσολογισμοῦ τούτου με τὴν διαομῆν ἐκ τοῦ δωδεκοδράχμου μερισματος προσεπείρωσεν εἰς τὴν Τράπεζαν νέον γόητρον.

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἀνῆλθε διὰ πρῶτην φορᾶν ἤδη τὸς Δρ. 58,103,000, ἡ δὲ ἀξία τῶν πρὸς ἔγγιῃν καὶ φύλαξιν τίτλων ἀνάκτησε καὶ κατὶν μερικὰ ἐκατομύμια ἀναλθούσα τὰς Δρ. 65,005,000. Ἄλλὰ τὸ σπουδαιότερον γινόντος διὰ τὴν Τράπεζαν διαρκούσεως τῆς δεκατῆς χρήσεως αὐτῆς ἦτο ἐκτός τῆς, ὡς εἴπωμεν, ἰδρύσεως τοῦ ἐν Λοιδίῳ ὑποκαταστήματος αὐτῆς καὶ ἡ εἰς μεγάλην μερίδα συμμετοχῆ τῆς πρὸς τὸ ἐκ Δρ 6,500,000 ἐκχωρηθῆν κατὰ Μάσιον δάνειον πρὸς τὴν Σταφιδικὴν Τράπεζαν ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς καὶ Ἴονικῆς με τὸκον 5 1/2 οἰο μόνον καὶ τὸ ὁποῖον δάνειον, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἀναλήφθη κατὰ 7/βρίον τοῦ ἐπομένου ἔτους 1904 ὑπὸ μόνης τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἥτις λογοδοτοῦσα ἐδικαιολογεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκχωρήσεως τοῦ δανείου τούτου πρὸς τὸ ἴδρυμα τὸ χρησιμεῖον διὰ τὴν ἰσοσπῆσιν τοῦ κυριωτάτου προέοντος τῆς τότε μικρῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία δούκις εἰ τιμαὶ τοῦ προέοντος τούτου κατέπιπτον καὶ ἐπακράτει ἀξητησία, ὑπὸστατο κλονισμὸν αἰσθητῶν ὅχι μόνον οἰκονομικῶν ἀλλὰ καὶ πολιτικῶν τοιοῦτων, φθέσσαντα καὶ μέχρις ἐπαναστάσεως δόκημῳ πρὸ τινων ἐτῶν. Καὶ ἐνῷ ἡ πρῶτη δεκαετία ἐληγεν ὑπὸ ἀκόμη αἰσιωτέρους διὰ τὴν Τράπεζαν.

Β. ΔΕΚΑΕΤΙΑ
1904 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΥΡΩΠῃ

Τὸ ἔτος 1904, τὸ καὶ ἐνδέκατον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς, ὑπῆρξε διὰ τὴν Τράπεζαν γόνιμον εἰς γεγονότα μεγάλα σημασίας διὰ τὸ μέλλον τῆς καὶ ἀποτέλεσματα σημαντικὰ καίτοι κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος ἰδρύετο ἡ Τράπεζα Ἀνατολῆς διὰ κεφαλαίου 25,000,000 Δρ.

Διὰ πρῶτην ἤδη φορᾶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν συνδέσσει στενῶς μεθ' ὀμῶν Γάλλων κεφαλαιοῦχων, με κυριώτερον: παράγοντα τὴν ἐν Παρισίοις νέαν μὲν, ἀλλ' ἰσχυρὰν



εις μίση Τράπεζην τῆς Παρισίων; ἑνώσεως; (Banque de l'Union Parisienne) ἀφοῦ μετὰ τινος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνδικάτου ἐπέτυχεν ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου ἡδὴ τῆς τρεχούσης χρήσεως νὰ ἐκδώσῃ νέας μετοχὰς ἐκ 10,000,000 συγχωνεύουσα ἐν αὐταῖς; καὶ τὰ ἐκ 4,843,000 πρὸς τὸ ἀποθεματικὰ τῆς καὶ διπλασιάξουσα τοιοῦτοτρόπως τὰ μετοχικὰ τῆς κεφάλαια.

Κατόπιν τοῦ ἐν τόσῳ βραχεῖ διαστήματι διπλασιασμοῦ τῶν μετοχικῶν τῆς κεφαλαίων ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκρίνε καλὸν νὰ ζητήσῃ καὶ τὴν συσχεσίαν νέων παραγόντων ἐκ τοῦ ἔξωτερικου, ὡς συμβούλων, τοῦ ἀντιπροέδρου τῆς ὡς εἰρηται Γαλλικῆς Τραπέζης κ. Ε. Dreyfus καὶ τοῦ γνωστοῦ βαπτιστοῦ ὁμογενεῖς γ. Λεωνίδα Ζαρίφη.

Ἡ Τράπεζα τῆς Παρισίων ἑνώσεως καταστάσα εἰς τῶν μεγάλων μετόχων τῆς Τραπέζης, ἦλθε μετ' αὐτῆς; καὶ τακτικῶς εἰς ἑταίρικὸς σχέσει; τραπεζιτικῆς φύσεως διὰ τῆς εἰς αὐτὴν παραγοῆς; ἰδιαιτέρων κεφαλαίων πρὸς ἐργασίας ἐν Ἀγγλίᾳ διὰ συνεταιρικῶν λησμών.

Ὡς; ἐκ τούτου αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑποκαταστήματος τῆς ἔλαβον μεγάλας διαστάσεις ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν καὶ κυρίως εἰς; προκαταβολῆς ἐπὶ χρεωγράφων ἀναλθούσας εἰς δεκάδας ἑκατομμύριον. Ἡ ἐτοχὴ ἐκείνη ἦτο ἡ ἐτοχὴ τοῦ μεγάλου πωροῦ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἀγορῶν, καθ' ἣν πολυῶνμοι τίτλοι ἐξεδίδοντο καθ' ἑκάστην, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι ἦσαν σοβραῖοι ἐλάμβανον ὁμοῦ σπουδαίον ἀνταμείβαν εἰς τὴν Χρηματιστηριακὴν τὴν ἀλλοδαπὴν ὕψους αὐτῶν. Ἡ Χρηματιστηριακὴ δ' ἐκείνη φρονίτις ἦεν διήκοε μέχρι τοῦ 1907, κατέλαβεν πλείστας ὄσας τάξεις ὄχι μόνον εἰς; τὴν ἀγορὰν τίτλων, ἀλλὰ καὶ οἰκοπέδων μὲ ἀξίας πωλασασίας ὁμοῦ ἀπὸ σιμῆς εἰς σιγμῆν μὲ ἀφάνταστον ἐπιπολαιότητα.

Τῆς παθολογικῆς ταύτης καταστάσεως τὰς συνεπείας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαφύγῃ καὶ ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν καὶ τόσῳ μάλλον καθ' ὅσον ὁ Ἰωαννίδης, ὁ ἐκεῖ διευθυντῆς; τοῦ ὑποκαταστήματος καίτοι ἐκ τῶν διακεκριμένων τραπεζιτικῶν, πρώην διευθυντῆς; τοῦ Credit Lyonnais, δὲν κατώρθωσε ν' ἀποφύγῃ τὸν πειρασμὸν οὐτε προσωρικῶς ὁ ἴδιος, οὐτε ὡς Διευθυντῆς; Τόση δὲ ἦτο ἡ ἀλματική τοῦ ὑποκαταστήματος Ἀλεξανδρείας αὔξησης εἰς κίνησιν καὶ τοποθετήσεως ὡστε οἱ ἄλλοι τῆς; χρήσεως ἐκείνης Θ. Κετσῆς, Χ. Δημητριάδης καὶ Κ. Ποτέσσαρος ἐξετάζοντες ἐν Ἀθῆναις τὴν γενικὴν τῆς; Τραπέζης; κατάστασιν ἀπεφαίνοντο εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτῶν ὡς; ἐξῆς; «Τοῦ ὑποκαταστήματος Ἀλεξανδρείας; αἱ διαφοραὶ τῶν ἀριθμῶν δεικνύουν ὄχι πλέον πρόοδον ἀλλ' ἄλλα ἀληθινά».

Ἡ ἐπιτελεσθεῖσα δὲ ταυτοχρόνως; εἰσαγωγή τῶν μετοχῶν τῆς; Τραπέζης; εἰς τὰ Χρηματιστήρια Ἀλεξανδρείας καὶ Παρισίων ἐπεωρῆθη ὡς; εἰς; ἐπιπρόσθετος; θρίαμβος; τῆς Διευθύνσεως; τῆς; κατὰ τὸ ἐτος; ἐκείνου, καὶ λίαν δικαιῶς. Διότι κατ' ἐπὶ πρώτην φοράν μετοχαὶ ἑλληνικοῦ μετοχικοῦ ἰδρύματος ἀνεγράφησαν εἰς τὰ βιβλία τοῦ Χρηματιστηρίου τῆς Γαλλικῆς πρωτεύουσας, τοῦθ' ὅπου κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἐναίχεν ἀνάξια λόγου σημασίαν, ἀλλ' ὡς; ἐθεωρεῖτο καὶ πρᾶγμα ἔυκολον.

Μετὰ τοῦ διπλασιασμοῦ τῶν κεφαλαίων τῆς, τῆς εἰσαγωγῆς; τῶν μετοχῶν τῆς; εἰς τὰ Χρηματιστήρια Ἀλεξανδρείας καὶ Παρισίων, καὶ τῶν Συνδυασμῶν τῆς μετὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνδικάτου καὶ τῆς ἐν Παρισίοις Τραπέζης ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐπατήρησαν ὡς; ἐξῆς; τὸ Διοικητικὸν τῆς Συμβουλίου. Ὁ μὲν κ. Ε. Dreyfus ἐξελέγη ὡς; ἐπίτιμος; πρόεδρος; τοῦ Συμβουλίου, ὁ δὲ Ἰωάννης Γ. Πεσμαζόγλου τακτικὸς; Πρόεδρος; αὐτοῦ ἐν τῷ ἀξιώματι, τὸ ὅποσον ἐξῆκολούθει νὰ εἴη, τὸ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ, τοῦ τῶς προέδρου κ. Ἀλ. Λαμπρινούδη καταλαβόντος τὴν θέσιν ἀπλοῦ συμβουλίου. Ἀντιπρόεδρος; ὁ κ. Σ. Φραγκιδῆς καὶ σύμβουλοι ἄλλοι τοῦ Ἀλ. Λαμπρινούδη οἱ κύριοι Ε. Ἐμπερικὸς ἐκ τῶν Ἰβριτῶν, Α. Ζαρίφη; τῆς; Κωνσταντινουπόλεως, Μ. Ἰορδανόπουλος ἐκ τῶν Ἰβριτῶν καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδρύσεως; τῆς Τραπέζης Διευθυντῆς τοῦ Κεντρικοῦ, Α. Μάτσας καὶ Ι. Μπότσης.

Διαρκώσεως τῆς; χρήσεως ταύτης ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἀνέλαβε μετὰ τοῦ ὄμιλου τὸν ὁποῖον ἀντιπροσώπευε, τῆ ἐντολῆς τῆς τότε Κυβερνήσεως; Θεοτόκη, τὴν διὰ λησμών τῆς; Κυβερνήσεως; ἐκδόσιν καὶ τοποθετήσιν λαχειοφόρου δανείου ἐξ 60,000,000 φρ. ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον τοῦτο κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν ἐναυγάσθη ἐξ ὑκατιότητος τῆς; Κυβερνήσεως; Ἐρκεσαν ὁμοῦ; αὐτὸ τοῦτο τὸ γεγονός τῆς; ἀναλήψεως; τόσον μεγάλου δανείου νὰ ἀποδείξῃ μάλλον περιττὸν εἶναι μὲσα καὶ ὅποια διέθεταν ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἡδὴ καὶ τὰ ὅποια δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποπτεύουν διὰ ὑφίστανται ἰδίως ὅσοι δὲν ἠθέλον νὰ πεισθῶσι περὶ τούτου. Ἐν τούτοις ἡ Τράπεζα, θέλουσα ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐνεπνεῖστο καὶ ἀπὸ πατριωτικὰ ἀισθήματα, εἶχεν ἀναλάβῃ μὲχαν ἀριθμὸν λαχείων τοῦ στόλου, τὰ ὅποια ἀνεχώματα εἰς 150,000, διέθεσε πάντα ἐν διαστήματι βραχυτάτῳ καὶ τοῦτο ἐντελῶς ἀφισαλοῦσας.

Κατὰ τὴν αὐτὴν χρόνον ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκέκτησε τὴν εἰς τὴν πελατσίαν τῆς; τοποθετήσιν μεγάλου ἀριθμοῦ λαχειοφόρων ὁμολογιῶν τοῦ νέου λαχειοφόρου καὶ εἰς δραχμὰς; δανείου τῆς Ἐθνικῆς; Τραπέζης Ἑλλάδος.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Ἄλλ' ὅτι κατὰ τὴν χρόνον ταύτην ἔπραξε μέγα καὶ ἐθνικὸν ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἦτο ἡ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1904 ταυτοχρόνως ἐγκαθιδρύσεως τῶν δύο ὑποκαταστημάτων αὐτῆς; εἰς Κωνσταντινῶν

καὶ Σμύρνης. Ἡ ἐγκατάστασις Ἑλληνικῆς; Τραπέζης; τῆς; ὁποίας ἡ φήμη προηγήθη, ἐκρίθη καὶ λίαν δικαίως ὡς; μεγάλης; σημασίας; γεγονὸς ἀπὸ ἑλληνικῆς; ἀπόψεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς; κυριώτερας; λεπτομερείας; τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς; χρήσεως; τοῦ 1904, ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὴν γὰρ σημαστικὴν αὔξησην τῶν ἐν γένει ἐργασιῶν τῆς; Τραπέζης; καὶ τὴν σχετικὴν ἐξόγκωσιν τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς; μετ' ὅλην τὴν νέαν ὑπεμίμησιν; τοῦ ἔξωτερικοῦ; Συντος, καθότι τοῦ Συντος; ἡ πτώσις; ἐξῆκολούθει κίντοσε; ἀσφαλῆς; ἀνεξαρτήτως; τῶν διακυμάνσεων; τῶς; ὁποίας; ἀδημιούργηε ἡ κερδοσκοπία; μάλλον. Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν; ὅθεν ἐκάνοντο; κατὰ τὴν; περίοδον; ταύτην; τὰ εἰς; χρῶσιν; καὶ; Συνίμα; κεφάλαιά; τῆς; εἰς; 1.30 ἀντὶ; τοῦ 1.50 τοῦ; προηγουμένου; ἔτους.

Καὶ κατ' αὐτὴν τὴν; χρόνον; σημειοῦνται; εἰς; τὸ; ἐνεργητικὸν; τῆς; Τραπέζης; αἱ; ἐξῆς; σημαντικαὶ; διαφοραὶ; Πρώτον; αἱ; διαθεσιμότητες; τῆς; φθάνουν; ἀπὸ; 6,896,000; εἰς; τὰς; 12,835,000; ἦτοι; σχεδὸν; ἐδιπλασιάσθησαν. Ἄν; κρίνη; τις; ὁμοῦ; ἀπὸ; τὰς; καταθέσεις; τῆς; καὶ; τῶν; ἔξωτερικῶν; τῆς; λησμών, οἱ; ὁποῖοι; μαζί; ἐφθάναν; σχεδὸν; πρὸς; 50,000,000, ὁ; διπλασιασμός; οὗτος; ὑπῆρξεν; ἀνίλογο; τῶν; λοιπῶν; προσόδων; τοῦ; ἰδρύματος. Ἐπίσης; ἔξιν; λόγου; αὔξησης; παρουσιάσαν; καὶ; οἱ; ἠγγυημένοι; λησμοί, ὁποῖοι; ἀπὸ; 32,908,000; τῷ; 1903; ἐφθάναν; τὰ; 42,816,000, τῆς; ἐπὶ; πλέον; διαφορᾶς; τῶν; 10,000,000; ταύτων; ὀφειλομένης; σχεδὸν; ἀποκλειστικῶς; εἰς; τὸ; ὑποκαταστήμα; Ἀλεξανδρείας, ὡς; ἐκ; τῶν; νέων; σχέσεων; τὰς; ὁποίας; συνέδεσε; καὶ; περὶ; ὧν; ἀνεφέραμεν; ἀνωτέρω.

Εἰς; τὸ; Παθητικὸν; ἐκτός; τῶν; διαφορῶν; τῶν; μετοχικῶν; καὶ; ἀποθεματικῶν; κεφαλαίων, ἐκείνο; τὸ; ὁποῖον; προκαλεῖται; τὴν; προσοχὴν; εἶναι; ἡ; αἰσθητὴ; αὔξησης; τῶν; καταθέσεων; (προθεσμίας, ὁμοῦ; καὶ; Τελειωτηρίου), διότι; ἀνῆλθον; αὐταὶ; ἀπὸ; 32,720,000; εἰς; 40,798,000. Καὶ; ἡ; παρατηρουμένη; αὔξησης; θὰ; ἦτο; ἀκόμη; μεγαλύτερα, ἂν; δὲν; ἐπηρεάζετο; ἀπὸ; τὴν; μείωσιν; τοῦ; ἔξωτερικοῦ; Συντος; καὶ; τοῦ; χρῶστος, κατόπιν; τῆς; ὁποίας; καὶ; ἡ; ἐτίμησις; τῶν; εἰς; χεῖράς; τῆς; τοιαύτης; φύσεως; καταθέσεων; ἀπὸ; 1.50; εἰς; 1.30.

Τὸ; ἐνεργητικὸν; τῆς; Τραπέζης; κατόπιν; ὅλων; τούτων, φησικῶν; ἦτο; ν' αὔξηθῃ; καὶ; πάλιν; σημαντικῶς, δι' ὅ; βλέψωμεν; αὐτὸ; ἀνερχόμενον; ἀπὸ; 58,103,000; εἰς; 76,114,000. Τὴν; δὲ; ταμειακὴν; τῆς; κίνησιν; ἀπὸ; 927,427,000; φθάνουσιν; εἰς; 1,285,785,000, πρώτην; φοράν; ὑπερβαίνουσιν; τὸ; δισεκατομμύριον. Ἐπίσης; καὶ; αἱ; κινήσεις; τῶν; Καταθέσεων; καὶ; προεξοφλήσεων; αὐτῆς; ἐσημείωσαν; μεγάλην; ζωηρότητα, καθ' ὅσον; ἀνῆλθον; ἡ; μὲν; πρώτη; ἀπὸ; 200,610,000; εἰς; 250,291,000, ἡ; δὲ; δευτέρα; ἀπὸ; 31,889,000; εἰς; 44,983,000. Ὅσον; ἀφορᾷ; τὰ; ἐπιτελεθέντα; ἀκαθάριστα; κέρδη; τῆς; Τραπέζης; ἀνῆλθον; εἰς; 3,989,479,10, ἐξ; ὧν; 300,000; μὲν; ἀπὸ; εἰσῆκτον; κέρδος; ἐξ; ἐκδόσεως; τῶν; μετοχῶν; τῆς; 98,328,55; δὲ; ἀπὸ; μεταφορᾶν; ἐκ; τῆς; προηγουμένης; χρήσεως, κατὰ; τὴν; ὅποιαν; ἐπαραγματοποιήθησαν; κέρδη; 2,461,238; μόνον. Ἐκ; τῶν; ἀνωτέρω; ἀκαθαρῶν; κερδῶν; ἐκ; 3,982,479; διενεμήθη; μέρος; τοῦ; μερίσματος; κτηνοιδθέντος; ὡς; ὅμοιος; 11, καθ' ὅσον; προετιμήθη; νὰ; γίνοντο; γενναῖα; ἀποσβέσεις; καὶ; γενναῖα; προκοδόνησις; τῶν; ἀποθεματικῶν; κεφαλαίων; Διότι; μὲ; 406,127; ἐνισχυθῆ; τὸ; δευτερον, ἐνῷ; μὲ; 571,039; ἀποσβέσθησαν; ἐγκατασκευαί, ἔξοδα; ἐκδόσεως; μετοχῶν, ἐπισφαλαί, ἀκαιτήσεις, ὡς; καὶ; μέρος; ἀξίας; κτηνῶν; τῆς; Τραπέζης.

Κατὰ; τὸ; 1905; ἡ; Τράπεζα; Ἀθηνῶν, ἐτωφληθεῖσα; ἀπὸ; τὴν; εὐρύτητα; τῶν; εὐρωπαϊκῶν; καὶ; Αἰγυπτιακῶν; χρηματιστηρίων, ἐκτός; τῆς; ἰδρύσεως; καὶ; τοῦ; ἀπὸ; πολλοῦ; μελετωμένου; ὑποκαταστήματος; τῆς; ἐν; Καίφρ, ἀπέτελεσε; καὶ; ἔργον; τὸ; ὁποῖον; κράγμα; ὄχι; μόνον; οἰκονομικὴν; σημασίαν; μεγίστην; ἀκτίνας; διὰ; τὴν; τότε; μικρὰν; Ἑλλάδα; εἶχεν, ἀλλὰ; καὶ; πολιτικὴν; τοιούτην; ὄχι; ἀσημάντων.

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΤΑΦΙΔΟΣ

Ἐνενοῦμεν τὴν; Προνομιούχον; Ἑταιρίαν; πρὸς; προστασίαν; τῆς; παραγωγῆς; καὶ; ἐμπορίας; τῆς; Σταφίδος, τὴν; ὁποίαν; μετὰ; μακρὰς; καὶ; ἐπιτόνου; διαπραγματεύσεως, περὶ; ὧν; ἠσχαλεῖτο; εὐρύτατα; ἡ; κοινὴ; γνώμη, τὰ; πολιτικὰ; κόμματα; καὶ; ὁ; τύπος, μετὰ; ἰσχυροτάτας; ἀντιδράσεις; τῶν; ἐχόντων; ἀντίθετα; προσωπικὰ; συμφέροντα, ἴδρυνε; καὶ; τῆς; ὁποίας; ἡ; σχετικὴ; σύμβασις, ὑπογραφεῖσα; ὑπὸ; τῆς; Κυβερνήσεως; τὴν; 9ην; Ἰουλίου; 1905; ἐκυροῦτο; ὑπὸ; τῆς; Βουλῆς; διὰ; τοῦ; νόμου; ΓΗ' τῆς; 17; τοῦ; αὐτοῦ; μηνὸς; καὶ; ἔτους.

Εἶναι; γνωστὴ; ἡ; ἔκτοτε; δράσις; τῆς; Ἑταιρίας; ταύτης; ἥτις; ὑπὸ; τὴν; προστασίαν; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν; καὶ; μὲ; κεφάλαια; κατατεθειμένα; ἐξ; εἰκοσίων; ἑκατομμυρίων; δραχμῶν; ἔλυσεν; ὀριστικῶς; καὶ; ἀμετακλήτως; τὸ; φοβερὸν; ἐκείνου; σταφιδικὸν; ζήτημα; τὸ; ὁποῖον; ἀναμφύμωτον; ἐκάστοτε, ἐξενεούριζεν; ὀλοκληρῶν; τὸ; κράτος; εἰς; βαθεῖον; ἐπίπεδον; ἀπεριγράπτου; σοβαρότητος.

Ἡ; Διεύθυνσις; τῆς; Τραπέζης, ἀναγγέλλουσα; τὸ; γεγονός; τοῦτο; καὶ; ἐπισήμως; πρὸς; τοὺς; μετόχους; αὐτῆς; κατὰ; τὴν; 15; Φεβρουαρίου; 1906; προσέθετε; καὶ; τὰ; ἐξῆς; χαρακτηριστικὰ; τῆς; παραχθείσης; βαθείας; ἐνευπώσεως; εἰς; τὴν; κοινὴν; γνώμην; ἐξ; ἑνὸς; καὶ; τῆς; ὑπὲρ; τῆς; Σταφίδος; ἰδιαιτέρας; μερίμνης; τῆς; Τραπέζης; Ἀθηνῶν; ἀφ' ἑτέρου. «Ἐκτοτε; τὰ; τῆς; ὁργανώσεως; τῆς; Ἑταιρίας; ταύτης; συνακληρώθησαν; καὶ; ἐτελειωτικῶς; ὡς; ἔδει, ἐν; Ἐβρώπῃ; τὰ; καὶ; ἰδίως; ἐν; Ἀγγλίᾳ; ἐγένετο; λίαν; σοβαρὰ; ἐργασία; πρὸς; ἐπαύξησην; τῆς; καταναλώσεως; τοῦ; κολυτιμίου; ἡμῶν; τοῦτον; προλόντος, τέλος; δὲ; ἐγγίζει; πρὸς; τὴν; λύσιν; αὐτοῦ; καὶ; τὸ; ἐπίσης; σπουδαῖον; ζήτημα; τῆς; βιομηχανικῆς; καταναλώσεως; τῶν; ἐτησίων; πλεονασμάτων; τῆς; Ἑταιρίας



εις τρέκον ὡςτε δυνάμει ἤδη νὰ εἰλεθα ἦσαν οἱ μὲν περὶ τοῦ κἀλλόντος τοῦ Ἰδρύματος τούτου, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἤρτηται καὶ τῆς Σταφίδος ἡ τύχη, ὑπεκρίθησαν δὲ διότι τῆ ἐκπερβάσει καὶ πρωτοβουλίᾳ τῆς Τράπεζῆς ἤμῶν εὐθύτη τέλος τὸ σοβαρὸν τοῦτο ζήτημα, τὸ ὁποῖον πᾶσι δὲ ἀσπασχολοῖ ἐκαστὸν ἕνα ἐστὶν τὴν Ἑλληνικὴν Κυβερνήτην καὶ τὴν Βουλὴν, ἃ εἰς ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ ἡμίσεος κληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, κατ' ἀντανάκλασιν δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κίσεως καὶ τοῦ ἔκπορου τῆς χώρας ὁλοκλήρου.

Φυσικὸν ἦτο νὰ προσκορισθῆ ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν καὶ νέον γόητρον ἀπὸ τὸ κατῳρθμᾶ τῆς ἐκεῖνο καὶ νὰ παρουσιασθῆ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1906 μὲ νέαν ὡμῆν.

Πράγματι τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ὑπερβαίνειν ἤδη τὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια φθάσαν τὰς δρχ. 108.290.981 καίτοι ὡς ἐκ τῆς ὁλοῦν καταπικτωσῆς τῆς τοῦ ἔξωτερικοῦ Συν/τος ἔκλονε τὰς σχετικὰς τῆς μερίδας πρὸς 1.17 πλέον ἀντὶ τοῦ 1.30 τὸ 1904 καὶ 1.50 τὸ 1903. Τοσοῦτοτρόπως ἡ ἐντὸς ἐνός καὶ μόνου ἔτους ἀξίως τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἀπὸ 76 ἑκατομ. εἰς τὰ 108, ἀνήρχετο καὶ πέραν τῶν 42 ο/ο.

Ἀνάλογος ἦτο φυσικὰ καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀξίως τῆς κινήσεως τοῦ Ταμείου τῶν καταθέσεων, τῶν προεξοφλήσεων καὶ τῆς Ἀγοραπωλησίας Συν/τος, διότι ἡ μὲν Ταμειακὴ ἀνήρχετο ἀπὸ 1.285.785.000 εἰς 1.721.254.000, ἡ τῶν καταθέσεων ἀπὸ 2.500.291.000 εἰς 359.189.000 ἡ τῶν προεξοφλήσεων ἀπὸ 44.388.000 εἰς 73.897.000 καὶ ἡ τῆς ἀγοραπωλησίας Συν/τος ἀπὸ 324.213.000 εἰς 480.312.000.

Εἰς τὰ καθέκαστα τοῦ τε ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ τῆς κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1905, τὴν καὶ δωδεκάτην ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως, αὐτῆς, παρατηροῦμαι τὰ ἑξῆς, ἅτινα μικτεροῦσι περὶ τῆς εὐρύτητος, τὴν ὁποῖαν κατέδειξαν αἱ παγκόσμιαι χρηματαγοραὶ ἐξ ἐνός καὶ περὶ τῆς δραστηριότητος τῆς ἀναπτυχθείσης ὑπὸ τῆς Τράπεζῆς Ἀθηνῶν ἐν Ἑλλάδι, Αἰγύπτῳ, καὶ Τουρκίᾳ ἐξ ἑτέρου.

Καὶ ἐν πρώτοις παρατηρεῖται ἐξασθενήσις οὐσιώδης τῶν διαθεμοτήτων τῆς Τράπεζῆς εἰς βαθμὸν ἀρκετὰ σοβαρὸν, διότι ἐνὼ αἱ καταθέσεις τῆς καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ τῆς λῆσμοί, καὶ αἱ πληρωταὶ ἀκαταγὰς τῆς ἦτοι αἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἡῆσαν κατὰ 64ο/ο κατ' ἀντίθεσιν αἱ διαθεμοτήτες αὐτῆς ἠλαττώθησαν κατὰ 30ο/ο καὶ ἀπὸ καταποσῆσαι ἀπὸ 12.805.413 εἰς μόνον 8.976.768.

Ἀλλὰ ἡ πρὸς ἐργασίαν δίψα τῆς Τράπεζῆς Ἀθηνῶν ἐνδιασφύνητο ἀπὸ τὴν κρατοῦσαν τότε δίψαν τοῦ κόσμου τῆς ἐργασίας πρὸς ἐπέκτασιν τῆς δραστηριότητος του, καὶ ταύτην ὠδομήνην ἀπὸ τὴν κρατοῦσαν ἐδίωκεν εἰς τὸν πολιτικὸν ὄριζοντα τῆς Εὐρώπης καὶ ἐπομένως καὶ τὰ Χρηματιστήρια αὐτῆς.

Καὶ διὰ τοῦτο ἐπαρουσιάσθησαν αἱ μὲν προεξοφλήσεις ἀπὸ 5.865.000 εἰς 9.307.900, οἱ δὲ τρεχούμενοι ἡγγυημένοι ἀπὸ 42.816.000 εἰς 72.442.000, ἐνὼ κατ' ἀντίθεσιν εἰς τὸ Παθητικὸν αἱ καταθέσεις καὶ ἐξωτερικοὶ λῆσμοὶ ἀπὸ 59.226.000 εἰς 82.288.080.

Ἄν ἴσχυον ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἰσολογισμὸς οὗτος δὲν ἀπέκρουε τὴν ἐννοσίαν ἡῆς ἐδόθη ὑπὸ τῆς Τράπεζῆς εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἐν σχέσει μὲ τὸ Παθητικὸν αὐτῆς, ἀλλ' ἦτο καὶ τοῦτο σημεῖον τῶν ἐκπαιρευομένων τότε συνθηκῶν, τῶν ὁποῖων τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἴσχυον βεβαίως παρὰ ἡκιστα εὐνοικὰ, ὡς θὰ ἴδωμεν παρακατιόντες, δια τὴν Τράπεζαν, διότι τῆς ἐδημιούργησαν τὴν ὄρην δυσχερειῶν μεγάλων.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ Ι. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ
ΙΑΡΥΣΙΣ ΕΤ. ΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

Τὸ ἔτος 1906 ἠκίρηε διὰ τὴν Τράπεζαν ἔτος καὶ πάλιν γόητρον εἰς ἐργασίας καὶ ἐπιτυχίας μεγάλας διαφόρων φύσεων, ἀλλὰ καὶ ἔτος μεγάλῃς δοκιμασίας, τὴν ὁποῖαν δὲν ἀνέμενε καὶ ἡῆς ὀλίγου δεῖν νὰ κατέραπτεν εἰς ἐρείκια τὸ οἰκοδόμημα ἐκεῖνο.

Καὶ ἡ μὲν δοκιμασία αὐτῆς ἦτο ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ αὐτῆς. Καὶ ὁ θάνατος ὁ πρόωρος τοῦ πολυκλυτέου ἀνδρός ἐκισυμβᾶς κατὰ τὰ τέλη θ' ἡβρίου τοῦ 1906, ἤρκεσε διὰ νὰ προκαλέσῃ πανικὸν, ἐκδηλωθέντα εἰς ἀθρόας ἀπολήψεις τῶν καταθέσεων τῆς καὶ ραγδαίας καταπτώσεις τῶν τιμῶν τῶν μετοχῶν τῆς. Καὶ τὸ πρῶμα θὰ ἐλάμβανε διαστάσεις καταστρεπτικὰς βεβαίως ἐν μὴ ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἤρκετο ἀγωγὸς κυρίως διὰ τῆς ἡθικῆς τῆς συμβολῆς, ἐκφορεῖσάσα τὸν τότε ὑποδιοικητὴν αὐτῆς Ἰωάν. Βαλαωρίτην νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ Διοικητικὸν αὐτῆς Συμβούλιον, ἡ δὲ Banque de l' Union Parisienne δι' ὀικῶν μέσων, πράγματα τὰ ὁποῖα συνέτεινον εἰς τὸ νὰ συγκρατήσων τὴν συγκίνησιν καὶ τοὺς φόβους τῶν καταθετῶν καὶ μετόχων τῆς Τράπεζῆς ἵνα σταματήσῃ τὸ κακόν.

Ἄλλ' ὡς ἔξετάσωμεν πρῶτον τὴν συνετελέσθη σοβαρὸν κατὰ τὴν μέχρι Νοεμβρίου περίοδον, μεγάλῃς παγκοσμίαις δραστηριότητος καὶ συνεχὸς ἐπέκτασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Συναλλάγματος καὶ ἐκθέσωμεν τὰ καθέκαστα τῶν ληφθέντων μέτρων ὑπὲρ τῆς διασώσεως τῆς Τράπεζῆς ἀπὸ τῶν κλονισμῶν ὧν ἰπέσιη διὰ τοῦ θανάτου τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς.

Καὶ ἐν πρώτοις ἡ Βιομηχανικὴ Τράπεζα κατόπι τῶν ζημιῶν, τὰς ὁποίας ἰκέσθη συνεπὶ καταχρήσεων καὶ τῶν ἀνεγῶν ἐπιχειρήσεων, συνεχωρήσατο μὲ τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν, ἐκχωροῦσα ἕνα μέρος τοῦ ἐνεργητικοῦ, ἐντὸς ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν πρὸς ἐξαγορὰν αὐτῆς ἐπέδωκε νέας μετοχὰς (200.000) διαλασιώσασα τὰ κεφάλαιά τῆς ἀκόμη μίαν φορὰν καὶ φέρουσα ταῦτα ἀπὸ 20.000.000 εἰς 40.000.000. Ἐκ τῆς ἐκδόσεως ταύτης τῶν νέων μετοχῶν τῆς ἡ Τράπεζα ἐκπαιρευτο ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς τιμῆς ἀπὸ τοῦ ἀρχικοῦ τὸ στρωγγύ-

λον ποσὸν τῶν 8.500.000 ἡ σχεδὸν αἰφνιδίως ληφθεῖσα ἀπόφασις αὐτῆ ἐκ μέρους τῶν Συμβουλιῶν ἀμφοτέρων τῶν Τραπεζῶν παρήγαγε τότε πολλὴν ἐντύκωσιν, θεωρηθεῖσα ὡς νέος καὶ προσωπικὸς θρίσμος τοῦ Ι. Πεσμαζόγλου.

Ταῦτοχρόνως ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Προνομιοῦχου Ἑταιρίας Σταφίδος ἴδρυε τὴν γινωστὴν Ἑταιρίαν Οἶνων καὶ Οἰνοπνευματῶν, ὑπὲρ τῆς ὁποίας διέθετε τὸ ποσὸν τῶν 2.350.003 δρχ. εἰς μετοχὰς.

Ἐπίσης ἡ Τράπεζα ἐπετύγχανε σύμβασιν μετὰ τῆς τότε αὐτονόμου Σαμακιῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἴδρυσιν ἐκεῖ ὑποκατοστήματος μὲ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως χορηγομισμάτων εἰς τὴν γῆσον, ἀλλ' ἡ σύμβασις οὕτη ἐναυγάσθη μετὰ ταῦτα, τοῦ Σουλτάνου, ὡς ἐπικυριώσθη, ἀρνηθέντος νὰ τὴν ἐπικυρώσῃ.

Ἀκόμη ἡ Τράπεζα διὰ τὴν εὐνοχωροτέρων ἐγκατάστασιν αὐτῆς ἐκποίησασα ἀντὶ 570.000 δρχ. τὸ ἐν ὁδῷ Σοφοκλέους, μέγαρον αὐτῆς ἀνήγειρεν εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου νεώτερον τοιοῦτον ὅσον καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι. Ἀλλὰ ταῦτοχρόνως ἐκαθαρίζουσα τὴν θέσιν τῆς παρὰ τῆ Ἑταιρίᾳ Οἰνοποιίας καὶ Γεωργικῆς Βιομηχανίας ἐπραγματοποίησε ζημίαν ἐκ δρχ. 725.000.

Τρέχοντος τοῦ ἔτους 1906 ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐξηκολούθησε τὸν ἀπὸ οὐτῆρος δρόμον τῆς, ὃν εἶχε κυρίως ἀρχίσῃ ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ ἰδίως εἰς Αἴγυπτον μὲ τὰς ἐπὶ χρονογράφων ἐργασίας τῆς, τὰς ὁποίας ἐπέξετασεν ὑπὲρ τὸ δέον ὁ Γεν. Διευθυντῆς τῶν Ὑποκαταστημάτων Αἰγύπτου Ἰωαννίδης, ὅστις ἔχων μεγάλην προσωπικὴν ἐπιρροὴν παρὰ τῷ Ἰωάννῳ Πεσμαζόγλῳ καὶ μὴ ἐλαχίστους ἀπὸ τὸ Κεντρικὸν παρεκώμην εἰς παράλογον ἐνθάρρυσιν τῆς ἐπὶ χρονογράφων κερδοσκοπίας τῶν πελατῶν του, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰδίου εἰαυτοῦ του.

Ἀποδείξει ὅτι τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Τράπεζῆς ἀνήλθεν ἀπὸ 108 ἑκατομ. περίπου εἰς τὰ 161.546.000 μὲ ἐξωτερικῶν Συναλλάγμα μόνον 109 ἀπὸ 117 περίπου, οἱ δὲ ἡγγυημένοι τρεχούμενοι ἀπὸ 72.442.000 εἰς 93.500.000 περίπου, ἐξ ὧν μόνον οἱ ἐπὶ χρονογράφων καὶ πέραν τῶν 62.000.000 ἀπὸ 48.579.000 καὶ αὐτῶν τῶν προεξοφλήσεων ἀνεληθουσῶν ἀπὸ 9.307.000 εἰς 13.078.000 ὡς καὶ τῶν προσωρινῶν χρεωστικῶν λογαριασμῶν ἀπὸ 3.274.000 εἰς 11.541.000.

Ἄν ἴσχυον ἀμφιβολία ὅτι ἐν ὅσῳ ἐξηκολούθει ἡ ἀλματικὴ ἐπέκτασις αὐτῆ ἐξετίθετο εἰς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐγένοντο ἀκόμη χειρότεροι εἰς περιπτώσιν ἐκρήξικος κρίσεως τινος οἰκονομικῆς. Τὰ χρονοφυλάκια τῶν Ὑποκαταστημάτων Ἀλεξανδρίας καὶ Καΐρου εἶζον ὑπερπληρωθῆ πωλωνιῶν τιμῶν, οὗς ἔξεδιδον ποικιλῶν μοι Ἑταιρίαι, μὴ ἐμπνέουσαι πολλὴν ἐμπιστοσύνην γεγονὸς ὅσῳ ἐπιμελῶς καὶ ἐπιτηδεῖως ἀπεκρύβη ἀπὸ τῆς μετόχους τῆς Τράπεζῆς, ὅταν διὰ πρῶτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς του ὡς Γεν. Διευθυντοῦ παρουσιάσθη εἰς τὴν κατὰ τὴν 17 Φεβρουαρίου τοῦ 1907 Γεν. Συνέλευσιν τῶν μετόχων ὁ κ. Ζαφ. Κ. Μάτσας.

Διότι ὁ κ. Μάτσας, καίτοι κατὰ Ἰανουάριον ἐπεσκέψθη αὐτοπροσώπως τὰ Ὑποκαταστήματα Αἰγύπτου ἵνα ἐξακριβώσῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὴν κατάστασιν αὐτῶν, καίτοι ὡς ἐκ τῶν ἐνεργειῶν του νὰ μεταβιβάσῃ τὰ Ὑποκαταστήματα ταῦτα εἰς νέαν Τράπεζαν θὰ κατεφαίνετο ὅτι εἶχε φόβους διὰ τὸ μέλλον αὐτῶν, ἐν τούτοις εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐπιστρέφων καὶ παραδειχόμενος τὰς ἀπόψεις τῶν Συμβουλιῶν Δ. Ζαρίφη καὶ Ι. Βαλαωρίτη ὅχι μόνον παρητήθη τοῦ σχεδίου του ἐκεῖνου, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἐτοιμάσῃ μετὰ τῶν ἐν Παρισίοις φίλων τῆς Τράπεζῆς, ἀλλὰ λογοδοτῶν πρὸς τοὺς Μετόχους ἐξῆρθε ἰδιαιτάτα ἐπὶ τῶν ὁραῖων καὶ τὴν πρόδοον τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ὑποκαταστημάτων, ἅτινα ἐπωφελοῦμενα τῆς ἐκτάκτου εὐημερίας τῆς χώρας ἐκεῖνης καὶ δεξιῶς διοικούμενα ἀπέδωκαν ἡμῖν ὀποτελέσματα λίαν ἱκανοποιητικὰ ἐν σχέσει πρὸς τὰ μέσα ἅτινα εἴχομεν θέσῃ εἰς τὴν διαθεσίαν τῶν. Καὶ ἀκόμη ἐδέχθη νὰ διανεύμῃ μέρισμα ἐξ 1.500.000 διὰ τὴν Βαν ἐξαμηνίαν. Πάντα ταῦτα ἐστοίχισαν εἰς τὸν κ. Μάτσας μίαν ποικίλην καταδίωξιν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1914 καὶ μίαν φυλακίαν, ὡς θὰ ἴδωμεν εἰς τὴν οἰκίαν χρῆσιν.

Διότι ὠφελεῖν ἐπιστρέφων ἐξ Αἰγύπτου νὰ πεῖσῃ ἄμφοτέρους (Ζαρίφη καὶ Βαλαωρίτην) ἐπιμένοντας εἰς τὴν ἄποψιν οἱ δὲν συνέφερον ἡ ἐγκατάλειψις τῶσον κτηθέντος ἐδάφους ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τῆς Τράπεζῆς, ὅτι τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο τὸ κτηθὲν δὲν ἦτο παρὰ εἰς δημοιοργηθείς μέγας κίνδυνος δι' αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς Τράπεζῆς καὶ ἐν ἐναντίᾳ περικτώσει νὰ ἀπειλήσῃ καὶ αὐτὸς παραλίην καὶ ἐκεῖνοι. Καὶ δὲν θὰ ἴσχυον ἀμφιβολία ὅτι θὰ ἐπέθοντο ὅχι βεβαίως νὰ ἐκχωρήσων τὰ Ὑποκαταστήματα, ἀλλὰ νὰ τὰ ἐξυγιάνουν τὸ ταχύτερον. Διότι ἐπρόκειτο περὶ πραγματικοῦ κινδύνου, δεδομένου ὅτι τὸ ἐκ 30.000.000 περίπου ἐνεργητικὸν τῶν δύο Ὑποκαταστημάτων τῆς Αἰγύπτου ἦτο διαδεσμεῖνον κατὰ 90 ο/ο καὶ πλέον ἐπὶ τίτλων ἀμφιβόλου ἀξίως, ὅχι μόνον ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς καὶ ἀποτόμου αὐτῶν ὑψώσεως ἀνευ λόγου, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν. Οἱ δὲ ὁ κ. Μάτσας δὲν εἶχεν ἀντιληφθῆ καλῶς τὴν κατάστασιν, κείθει καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἠκούσθη μόνον νὰ ἐξάρῃ τὴν δρᾶσιν τῶν ἡδὴ δύο ὑφιστάμενων Ὑποκαταστημάτων τῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ συνθέσῃ καὶ νέαν ἐπέκτασιν αὐτῆς ὡς ἐξῆς: «Ἢ πεποιθήσις μου εἶνα ὅτι παρὰ πᾶσαν τὴν πρόδοον ἦν δεικνύουν τὰ Ὑποκαταστήματά μας Αἰγύπτου νέον ἐχόμεν καθῆκον νὰ μεριμνήσωμεν περὶ μεγαλιέστερας ἐνισχύσεως ἐκεῖσε καὶ περὶ ἐγκαταστάσεως ἡμῶν καὶ ἐν ἄλλοις σημείοις τῆς τε Αἰγύπτου καὶ τοῦ Σουλδάν, πεποιθὸς ὅτι, ἐάν ἐπιτύχωμεν διὰ τοῦ καταλλήλου συνδυασμοῦ, καὶ τὸ ἴδιον ἡμῶν συμφέρον θέλωμεν ἐπιτυχεῖς ἐκμηθεῖσθαι καὶ ὑπὸ ἐθνικὴν ἐπι ἐποψιν θέ-

λομαν ακρίμως εργασθή, συντελούντες ούτως ήμέσως εις την ανάπτυξιν και ενίσχυσιν των Ελληνικών συμφερότων και της έμπορικώς επικοινωνίας μετά των πλοσιών τούτων χωρών εν αις άκμάζει το Έλληνικόν στοιχείον».

Αι άπόψεις του κ. Μάτσα, εΐσαι αυτοί αυται αι άπόψεις των Ζαρίφη και Βαλαωρίτη βεβαίως ήσαν και αι ύγεις, άλλ' έδει να έξυπηρετηθών από σώφρονα πολιτικήν άληθού; περιουλλογής και περιστολής τής υπερμέτρου έλεγκτάσως τών κεφαλαίων τής Τραπεζής όχι προς έμπορικάς ή βιομηχανικάς επιχειρήσεις, άλλα προς κερδοσκοπικάς τοιαύτας, εις τάς όποίας συμμετείχεν, ως είτομεν, προσωπικώς αυτός ούτος ο Γεν. Διευθυντής των Έτων 'Αλεξανδρείας Ίωαννίδης, όστις μάλιστα ύπήρξε και εκ των ύποψηρίων δι' την θέσιν τής Γεν. Διευθύνσεως μετά τον θάνατον του Πεσμαζόγλου. Καιδοδοσαι την εκθειάσων ταύτην τής εν Αιγύπτω έκρυθμότητος, ως εκ τής μέθης τής κερδοσκοπίας, οι έν Αιγύπτω σοβαράι Τράπεζαι ήρχισαν όλίγον κατ' όλίγον ν' άποσύρουν τάς πιστώσεις των. Το σύνθημα πρώτη ίδωσεν ή Τράπεζα Credit Lyonnais, το μέτρον δε ουτο ληφθέν και παρ' άλλων Τραπεζών επετύχησεν την φοβερήν κρίσιν, την κατασκευάσαν καιριωτάτας πληγής εις την Τράπεζαν Αθηνών, ήτις εκτεθειμένη πλέον, δέν ήτο εις θέσιν να ύποχωρήσῃ εν τάξει.

Ο νέος Γεν. Διευθυντής κ. Μάτσα δέν έφαινετο να ήσκει έπιβολήν επί του Γεν. Διευθυντού τής Αιγύπτου Ίωαννίδου, ως έχοντος και τούτου πολλήν έπιβολήν επί των έν Αιγύπτω και Παρισίαις μεγάλων μετόχων τής Τραπεζής, μετά πλείστον εκ των όποιων, των έν Αιγύπτω κυρίως, συνιστάμετο και προσωπικός εις κερδοσκοπικάς άργασίας επί τίτλων εις μεγάλην κλίμακα και δι' χρημίτων τής Τραπεζής.

Ο Πεσμαζόγλου πρὸ του θανάτου του (πραγματοποίησε και την σύστασιν δύο νέων Έτων εν Τουρκία, του ένός εν Σαμπουλ (Κων)πόλεω;) και του άλλου έν Θύγκη, έννοείται δε ότι εν τῷ μεταξύ και ή κατά το 1904 ίδρυθείσα Τράπεζα τής Ανατολής, τή φημιτοβουλία τής Έθνικης Τραπεζής, ειχε και αυτή έγκαταστήσαι ήτοι εν 'Αλεξανδρείαι και έν Καίρω, έν Σμύρνη και Θεσσαλονικη, όπου διεξήγα συνωγωνισμόν προς την Τράπεζαν Αθηνών.

Εν πάση περιπτώσει κατά το τέλος τής χρήσεω; 1906 ή Τράπεζα Αθηνών εύρισκετο με κεφάλαια Μετοχικά 40.000 000 και με άποθεματικά 8 735.000.

Πρώτην φορά ίδρυμα έλληνικόν παρουσιάσθη με τόσον ισχυρά κεφάλαια και με τόσα έν τῷ έξωτερικῷ ύψηα, διότι ταυτα άνήρχοντο ήδη εις έννεα, ήτοι έν Κων)πόλει (Γαλατῆ και Σαμπουλ) Λονδίνω, 'Αλεξανδρείαι, Σμύρνη, Θύγκη, Χανίαις και 'Ηρακλείω.

1907— Η ΝΕΑ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Και εισέρχεται ήδη εις την χρῆσιν του 1907. Η μεγάλη και κυριώδης δραστηριότης εις τῷς παγκοσμίους χρηματαγοράς έξηκολούθει άκόμη, και ήτο εύτύχημα ότι ο θάνατος του Πεσμαζόγλου συνέβη εν καιρῷ τόσος οικονομική; αθροίσεως, ώστε να λάβη καιροσν ή Τράπεζα, τή βοήθειαι τής τς Έθνικης Τραπεζής και τής έν Παρισίαις Παρισινής Ένώσεως, να συνέλθῃ από την δοκιμασίαν, ήν υπέστη, ως εκ του παραχθέντος πανικού δια του θανάτου εκείνου.

Και παρουσιάσται το Διοικητικόν Συμβούλιον αυτής; ως έξης συγκεκριτημένον: Πρόεδρος άντι του άποθανόντος τούτου, του και Διευθυντού και ίδρυτού αυτής Ίορδανοπούλου, ο Φραγκιάδης, Αντικρόεδρος ο Ι. Μπόιασης, Σύμβουλοι οι Ι. Βαλαωρίτης, Κ. Βερνύ, τής Παρισινής Ένώσεως, Διευθυντής, Ε. Έμπεριόκος, Δ. Εγγινίδης, τής Κων)πόλεως, Δ. Ηλιόπουλος, Α. Ζαρίφης, Ζ. Κ. Μάτσα, Μαρκήσιος Δε Ραβερό.

Γενικός Διευθυντής ο εκ των Συμβούλων Ζ. Κ. Μάτσα. Διευθυντής του Κεντρικού ο εκ των Συμβούλων Δ. Ηλιόπουλος και ύποδιευθυνταί, Χ. Σουρής, Γ. Κατασιδης, και Δ. Μπέμπης.

Κατά τάς γενικός γραμμάς ο Ισολογισμός τής, δέν παρουσιάζει καμμίαν οσθαιώδη μεταβολήν έκτός τής εξασθενήσεως των διαθεσιμότητων αυτης, αι ο σαι κατερχονται από 23,973,000 εις 15,957,000 καιτοι των καταθέσεων της όμοως αυξηθεισών από 66,028,000 εις 73,712,000 και αυτου του Ταμειυτηριου της από 3,119,000 εις 4,576,000, μόνον των έξωτερικών τής λ)σμών έλαττωθέντων από 36,788,000 εις 26,762,000.

Το διανεμηθέν μερίσμα καιτοι μόνον εκ δρ. 9, κατά μίαν δραχμήν έλαττον από το προηγθέν έτος, εν τούτοις, ως εκ τής αυξησεως των κεφαλαίων τής Τραπεζής, συντελεσθεισης κατά τῷ δευτερον εξάμησον τής παραλήθουσής χρήσεω; άπήτησε δρ. 3,690,000 προς διανομήν άντι των 2,553,000 τῷ 1906, τοῦθ' όσαο υπεβίβασε την άπόσβασιν έπισφαλών απαιτήσεων από δρ. 1,824,013 εις δρ. 1,022,452 μόνον, καιτοι αι έπισφαλαίς της απαιτήσεως ήσαν πολύ άνωτεραι.

ΕΝΑΝΤΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΚΡΙΣΕΩΣ

Εν τούτοις πρέπει να εκθέσωμεν και εις γενικός τινας γραμμάς τα του 1907, έτους σημειώσαντος την μεγαλειώδη οικονομικήν κρίσιν, εξ όσων ειχε μέχρι τότε ο κόσμος. Η φοβερή εν τούτοις αυτη κρίσις, ή ματίσασα Αμερικην, Εύρώπην και Αιγύπτον και

προκαλέσασα καταστροφάς, δέν έθιξε παραλόγως την μικράν Έλλάδα, και τούτω όχι μόνον διότι ειχεν άσοδειάς εύτειχίς κατά το έτος εκείνο, άλλα και διότι ισαχθέντος πολλῷ πλούτου από τον έξω Έλληνισμόν και από τους μετανάστες κυρίως, δέν εκλινίσθη διάλου, άλλ' ουτε ειδα το Συν)γμα της το έξωτερικόν ή τους τοκοσ της να ύψωθών, καθ' ήν στιγμήν ο τόκος τής προσεοφλήσεως εν Εύρώπῃ, και ιδίως έν 'Αγγλία, έφθασαν εις τοσάτια ύψη, όσα από τραπεζοκρατίας δλοκλήρου ειχε να ιδῃ ο κόσμος, άποϋ υπερέβη και το 7 ο)ο.

Η κρίσις ήρχισε από την Αμερικην κατοίην ραγδαίας εκπτώσεως των μετάλλων και έσομένων και των μεταλλευτικῶν τίτλων, γεγοῦθ; όσαο ενέπειρε τον πανικόν ει; τα Αμερικανικά Κορηματιστήρια εις τον ύστον βαθμόν, ώτε να την μεταδόσῃ και ει; την Εύρώπην, Αιγύπτον και Τουρκίαν.

Η Αιγύπτος ήτα ήδη πολύ εύαίσθητος ως εκ τής; εκεί παθολογική; ανάπτυξεως τής κερδοσκοπίας επί παντός τίτλου (τοσῶτοι δ' αναφαινοντο άνα ει; και δύο και περισσώτεροι εις κάθε στιγμήν τής ήμερας) και εκ τής; έφθρανος πλέον κερδοσκοπίας; επί των οίκωπέδων 'Αλεξανδρς ός και Καίρου κτλ. κατοίην ναι τής; άιεν όριων ένθαρρῷ σεω; ή όποία έδίδετο εις τούς κερδοσκόπους από πολλάς Τραπεζάς, μεταξύ των όποιων, ως έλέχθη ήδη, ευρίσκετο και ή Τράπεζα Αθηνών.

Και δέν έβράδυνε να λάβῃ τραγικάς διαστάσεις ή κρίσις έν Αιγύπτω άπ' όσον, κατ' Απρίλιον του 1907, ήρχισαν να αναφαινωται τα πρώτα συμπτώματα. Η Τράπεζα Αθηνών έν Αιγύπτω και Τουρκία υπέστη μέγαν κλονισμόν ως εκ του πανικού των καταθετών και έδέησε να μεταβῇ κατά Ιούλιον του 1907 εις Παρισίους ο κ. Μάτσα δια να ζητήσῃ εκείθεν τα μέσα τα όλικά προς άντιμετώπισιν τής καταστάσεως ήν έδημιούργησαν κυρίως οι κατά τόπους διευθυνταί τής Τραπεζής έν τῷ άκλήσειῳ των προς πραγματοποιήσιν κερδών διαθέτοντες και δι' όχι εις ρευστοποιήσιμους τοποθετήσεαι; πάσαν κατάθεσιν ή Εύρωπαϊκάς πιστώσεις υπό τύπον έθνοικεικῶν λ)σμών ή και τριμήνων Συν)κῶν, κυρίως επί τοῦ έν Λονδίνω ύποκαταστήματος τής Τραπεζής.

Και ή έπομένη χρῆσις του 1908 διήλθεν εν τῷ μέσῳ γενικής αδυναμίας των αγορῶν Αιγύπτου και Τουρκίας ως εκ τής διακοπής πάσης πιστώσεως; εξ Εύρώπης. Η Έλλάς όμως κατά το φθινόπωρον υπέστη άκόμη μίαν νομισματικήν κρίσιν, άλλα ταύτην ως εκ τής ανεπαρκείας πλέον του κυκλοφορούντος χαρτονομίσματος της άναγκαστική; κυκλοφορίας.

Το άποτέλεσμα έν τούτοις; δέν ήτο παρά το αυτό, δηλ. ή συνέχεια τής εκπτώσεως του χρυσοϋ και Συν)τος, ή όποία εφθασε και μέχρι του άρτίου προς μέγιστην έκκλησιν εκείνων, οι όποιοι, άπ' ή; έποχῆς ήρχισε να έκπικτῃ όλοσν το Συν)μα, ενόμιαν ότι έρροκειτο περι παθολογική μορφῆς και ως εκ τούτου έπίστευον εις την εκ νέου ύψωσιν αυτου, καιτοι και αυτη ή βαθμιαία αύξησις των εις τον έλαχον εκχωρηθεισών προσόδων έμαρτύρει περι τής εξακολουθήσεως οικονομικής προσόδου τής Έλλάδος. Η Τράπεζα Αθηνών ήναγκάσθη λοιπόν να κανονίσῃ τιμήν εις το άρτιον μεν δια τους του Κεντρικού Λογαριασμούς και προς 106 τούς των ύ)των άπέναντι 110 του προηγούμενου έτους.

Ο Ισολογισμός της παρουσιασε το εξής; φαινόμενον. Το ένεργητικόν αυτης δέν απέιχε πολύ από το ενεργητικόν των δύο προηγούμενων χρήσεων, άλλ' ένφ ηύξησε τους έξωτερικούς της λογαριασμούς εις το παθητικόν αίσθητῶς από 26,762,000 εις 31,465,000, ήλάττωσεν αίσθητῶς και τός διαθεσιμότητάς της από 15,957,000 εις 12,101,000 μόνον, και δι' άπέναντι Καταθέσεων 73,712,000 και με 18 Ύπο)ματα, ίδρυθέντων έν τῷ μεταξύ τοιούτων εις το Χρῆστομ του Σοιδάν, την Καβάλλαν και την Ρεθύμνην τής Κρήτης.

Τα κέρδη τα άκαθάριστα άνήλθον εις 5,432,000 (άπέναντι 5,938,000) αι δε άποσβέσεις άντιλογοσν όφειλῶν άνήλθον εις 1,590,000 (άπέναντι Δραχ. 1,022,000), χρησιμοποιοιθέντων προς τοῦτο και των πέρυσι κρατηθεισών εκ 500 000 Πρανοίας. Έννοείται ότι εκ των ύστερων γνωρίζομεν ότι αι άποσβέσεις εκείνη δέν ήσαν παρά έλάττωσαι έν συγκρίσει με τα άνοήματα των διαφορών της λ)σμών και ιδίως των επί χρεωστικῶν. Τα διανεμηθέντα καθαρά κέρδη ήσαν τα αυτα Δραχ. 3.690.006 προς 9 Δραχ. κατά μετοχήν.

Το έτος εκείνο έσηματώθη και με την έν τῷ νοσητήρ και ιδιοκτητήρ κρισίῳ τής; εις την όδόν Σκαδίου έγκατάστασιν τής Τραπεζής κατα Μάτιον. Αλλά το ίδιον έτος εκείνο έσηματώθη και μέγα γεγοῦθς έν τῷ Ανατολή, ή κατά Ιούλιον 1908 άνακηρύχθη του περιφήμου Συνεγματος έν Τουρκία, γεγοῦθς όσαο επέθρασε μετά ταυτα πολύ επί των έργασίων τής Τραπεζής.

ΝΕΑ ΥΜΑΤΑ ΤΟ ΔΙΔΑΧΜΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

Το έτος 1909 ή Τράπεζα Αθηνών ειχε ν' άνταπεξέλθῃ κατά κριστικῶν τιτων ως την τής; έκθροσίσεως του Σουλτάνου Αβδουλ-Χαριτ και Απρίλιον του 1909 κατοίην τής έπραγίσεως έπαναστάσεως έν Κωνσταντινουπόλει και την τής; άνατίων αυτης έστραταίας του Τουρκικού στρατου Θεσσαλονίκης υπό τον Ζαφείρ Πασοῦ, το έν Τουρκία έναντιον του Έλληνικού έμποριου μεσοκτάς και άκόμη την κατ' Αδρυσσον έπραγίσειαν έπαναστασιν του Ρουθῆ έν Αθήναις. Και όμως άντι περιστολής ή Τράπεζα προέβη εις

νέας έκπετάσεις δι' τής ιδρύσεως έπτά δλων νέων ήτων έξ ών τά δύο έν Ελλάδα (Τρίπολις και Λάρισα) τά τέσσαρα έν Τουρκία (Σαμψής, Τραπεζούς, Σάρας και Ξινύη), και τά δύο έν Αιγύπτω (Μινσοόπα και Ζιραζίκ), άναβιβάσασα ούτω τά ύμιατά τής εϊς 26, καθ' ήν έποχήν ή κρίσις του 1907, ή όποία διήρκεσεν έπι πολλού, μήνα; μετ' τής εξέλασ μίνης εϊς άκρόφι και άλαπαύτηλ γεγονότα πολιτικής καταστάσεως τής Εύρώπης, ως ήτο τό Μαροκινόν ζήτημα, ή άνακήρυξις του Συντάγματος τής Τουρκίας κατόπιν τής έν Ρεβιλ σενεντεύσεως, ή προσάρτησις τής Βοσνίας και Ερζεγοβίνης υπό τής Αυστρίας, ή άνακήρυξις εϊς βασιλείον τής Βουλγαρίας, ή άνακήρυξις τής ένώσεως τής Κρήτης, ή έκθρονησμός του Σουλτάνου, ή επανάστασις του Γουδή, τό έν Τουρκία άνθελληνικόν μπουκοτάζ ούδέν καλόν προοιωνίζοντο διά τήν ειρήνην του κόσμου και διά τήν παγκόσμιον οικονομικήν εξέλιξιν. Η Τράπεζα Αθηνών διολογησόμενη εύρέθη τότε προ φοβηρού διλήματος. Νά έκκαθαρίσιν τήν θέσιν τής από τούς εϊς δεκάδας άλλας έκατομμυρίων άνερχομένους έπισφαλεις έπι τίτλων Α)σμούς, ή νά άναμείνιν καλλίτεραν περιστασιν. Εϊς τήν πρώτην περιπτώσιν θα ήναγκάζετο νά προβή εϊς τήν άθροσν έκποιήσιν των πολυπιδών τίτλων ού; κατείχε διά λ)σμόν των πελατών τής, και οι όποιοι δέν εϊχαν καμμίαν τρέχουσιν τιμήν ή εύρίσκοντο εϊς τιμής εντελώς χαμηλάς και έτομένως θι σι εύείτειν άκόμη εϊς τήν χειροτέρευσιν αύτων και ίδίως των ίδιων τής μετοχών διότι και έπι έργησι μεγάλου μέρους αυτών εϊχε λαμβάνειν άρκετά έκατομμύρια. Ο τρόπος ούτος τής έκκαθαρίσεως τής θέσεως των πελατών τής, δεδωμένον δι' οι κλειστοι τούτων ήσαν άσιμ μέσων και συγκαταριθμούντο μάλιστα μετεξ ή του ίδιου προσωπικού τής, θα έφερε καταστροφά; άνυπολογιστους εϊς τήν Τράπεζαν, διότι όχι μόνον θι τήν εξέθεσεν εϊς ζημίας δεκάδων έκατομμυρίων, άλλα και θα τήν παρέσθρην εϊς έντελ ή καταστροφήν από τον πανικόν ο; θα προσεκάτε.

Και διά τούτο προετίμησε νά άποκρίπη έπιμειλώς τήν πραγματικήν τή; θέσιν από τό πολύ κοινόν και νά άναμείνιν καλλι έραν τύχην και περιστασιν, διά τήν έλευσιν τής όποίας έναθορούθη από τήν κατά τό φθινόπωρον του 1909 παρατηρηθεσάν βελτίωσιν του Χρηματιστηρίου, επιδιδομένη εϊς τρέχουσας έργασίας διά των πολυκλήτων ύποκαταστημάτων αυτής.

Διά του τρόπου τούτου, τον όποιον παρεδέχθη τό Συμβούλιον τής Τραπεζής, έξηκολούθησεν ή Τράπεζα νά εξακολουται εϊς ύμιατα και έργασίας έμπορικής φύσεως μέν, άλλ' όχι πάσας άνευ κινδύνων ως εκ τής άνεπαρκείας μερικών εκ των διευθύνσεων των ύπ)των τής.

Τήν συγκατάθεσιν τής εϊς έν πρόγραμμα έκπετάσεως έμπορικής έδωκε δι' καμψηφίας και ή έκτακτος Γεν. Συνέλευσις των Μετόχων τής τήν 12,25 Δεκεμβρίου 1909.

Κατά τό έτος τούτο ή Γεν. Διεύθυνσις τής Τραπεζής, ένώ απέλυε άρκετούς εκ του άνωτέρου προσωπικού των ήτων τής δι' άνεπαρκείαν, διαρίξεν άλλους οι όποιοι κα ά μέγα μερο; δέν έφάρησαν άντάξιοι τής άποστολής των, διότι περιέπλεξαν τήν Τράπεζαν εϊς νέας δυσχερείας όχι μικράς σημασίας και νέας ζημίας όχι εύκαταφρονήτους.

Η άπότομος έκέτασις τής Τραπεζής άλλως τε εϊχε και τούτο τό άποκον, ότι δέν έιωκε κινδόν εϊς τήν υπηρεσίαν τής; νά κατασπ)λικήν όπως ενισχύση τήν επιθεωρησιν αυτής; εϊς τε οργανισμόν και προσωπα κατάλληλα, πράγμα τή όποιον συνέτεινεν εϊς τον έκτραχισμόν των έν εκ των διευθύνσεων των ύμιατων τής, καίτοι ή Γεν. Διεύθυνσις έδεικνυε πολλήν προσάθειαν εϊς τήν όσον ένεσι ταχύτεραν όργανωσιν του έλέγχου διά συμβουλίου εϊτε τοπικών ως έν Αλεξανδρεία εϊτε γενικών ως έν Αθήνας. Αλλά περισπωμένη και περι πολλά άλλα ως πολυπραγμονούσα δέν έδιδε τήν προσήκουσαν σύντονον προσοχήν όπως τά λαμβανόμενα μέτρα, τά σάσιν έχοντα προς τήν διαρκή και τήν συστηματικήν επίβλεψιν των διαφόρων υπηρεσιών και ύμιατων, εφαρμόζονται κατά γράμμα και άγροίανως. Ο κ. Μόστως, κληρονομήσας μίαν κατάστασιν πραγματων δημιουργηθεισων υπό του Παζμαζόγλου υπό συνθήκας όμαλοτέρας και εϊς μικροτέρας διαστάσεις, εύρεθείς δά και πρό άπροόκτων, άντι νά συσπειρωθ) περι τά άποκλειστικά συμφέροντα τής Τραπεζής, τά όποία έλαβον τόσας διαστάσεις και διάτρεχον τόσους κινδύνους, προετίμησε ν' άκολουθήσιν τήν ίδίαν πολυπράγμονα πολιτικήν του προκατόχου του, συγκεντρώνων μέγα μέρος τής οικονομικής κινήσεως τής Ελλάδος εϊς χείρας του. Η πολυπραγμοσύνη όμως αυτ) έβλαψεν έν τέλει και τήν Τράπεζαν και προσωπικώς τον ίδιον.

Εξετάζοντες ήδη τον Ισολογισμόν τής Τραπεζής τής χρήσεως 1909 εύρίσκονμεν τά εξής ενδιαφέροντα σημεία.

Εκτός του όα τό ύμια Αλεξανδρείας έγκαταστάθη εϊς τό μέγαρον τής όδοϋ Σερφ Πασσά, όπου άλλοτε ήσαν εγκατεστημένα τά γραφεία τής Τραπεζής Comptoir Financier και ή έν Καίρω Τράπεζα Banque d' Escompte d' Egypte συγχωνευθεία μετ' τής Τραπεζής Αθηνών τήν 9 Μαΐου 1909 έξεχώρησε τήν έν τ) αίγυπτιακή πρωτεύουσα έκκατάστασιν τής, άλλα και τήν πελατείαν τής.

Και έν πρώτοις αι διαθεσιμότητες τής Τραπεζής ληγούσης τής χρήσεως 1909 καίτοι ηξήμεγάν από 12,101,000 εϊς 18,331,000 πάλιν δέν ήσαν βεβήκως διόλου έπαρκεις, όχι μόνον ως προς τας ύποχρώσεις τής, άλλ' ούτε καν προς πρόχειραν άντιμετώπισιν των δεινών περιστάσεων του καιροϋ έκείνου.

Η Τράπεζα Αθηνών έζουσα τό βάρος των κολοσσιαίων περιπλοκών τής; και των εκ τούτων μελλουσών νά προκύψουν μεγάλων ζημιών, θα έλαγε κανείς ότι προσεπαθει διαθέτουσα κάθε διαθε-

σιμότητα νά προσκρυσθη άντι παντός τρόπου κέρδη ώτε νά δυνηθ) νά καλύψη τας ζημίας τής. Αποδείξει άντι νά αύξησ) τας διαθεσιμότητά; τής, ηξήσας τούς τρέχοντας ή γυνημένους Α)σμούς; τής από 93,000.000 εϊς 103,286,000.

Αλλ' έν όσφ διήρκεσε ό καιρός και ή άναμενομένη βελτίωσις δέν έφαινετο, αι ζημιαί τής ώκοιντο, καθότι με τούς τόκους με τούς όπολους έπεβαρύνοντο οι έπισφαλεις τής λ)σμοί, έπληρώοντο τά μερίσματα των μετοχών τής. Τό άνεργητικόν τής άνήλθε και πάλιν αισθητώς από 164,636,000 εϊς 178,814,000, άλλα τά κέρδη τής, τά ακαθόιστα, έμειναν εϊς τό αυτό έπίπεδον ώ; και αι άποβείσεις τής, ούτινες άνήλθον και πάλιν εϊς 1,093,116.

Εϊς τό Παθητικόν ηξήσων αι καταθέσεις από 71,152,000 εϊς 89,094,000, ένώ οι έξωτερικοί τής Α)σμοί κατέπεσαν από 31,465,000 εϊς 22,031,000, τουθ' άπερ άπεδείκνυνεν ότι αι Εύρωπαικαί τής πιστώσεις άπεσύρνοντο δλίγον και δλίγον.

Εϊς τό Παθητικόν του 1909 κατά πρώτην φοράν παρουσιάσθη και τό κεφάλαιον «Προσωρινοί λ)σμοί και διάφορα» με δρχ.μ. 5,189,789 οι όποιοι άπέκρυπτον μέρος των ζημιών τής. Η χρήση αυτ) παρουσίασε και τό σημείον, λίαν ενδιαφέρον, τής σχεδόν κατ) 50 ο)ο σημαντικής αύξήσεως του Ταμειυτηρίου τής από 6,976,586 εϊς 9,581,200 πράγμα τό όποιον άμαρτύρει ότι ή λαϊκή άποταμίωσις προήγρετο όλοέν.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΙΣ 60.000.000

Η βελτίωσις ή παρατηρηθεισα κατά τό φθινόπωρον του 1909 των Εύρωπαϊκών χρηματαγορών και των Αιγυπτιακών τούτου, έξηκολούθησε τον δρόμον τής; καίτοι μεμετρημένη, ως βαίνουσα μετ' έμμοδίον.

Ιδιαιτέως έν Αιατολή και Ελλάδα ειδικώς, ώ; εκ τής έκρυθμότητος τής; πολιτικ) καταστάσεως από τά άποτελέσματα τής; πολιτικής άναστασίας; του Γουδή και πρό τής έμφανίσεως του Βενιζέλου οι έργησiai ύφίσταντο καχιξίαν χαρακτηριστικήν τής; κρισιμότητος, ήν διηρχόμεθα.

Αλλ' ή μικρά Ελλάδα οικονομικώς ήτο πολύ περισσότερον Ισχυρά άφ' ό; τ) θα ήρύνατο κανείς νά υποθέσ)ν, διά τούτο μετ' άλλας τας πολιτικάς δυσχερείας, ώ; διήρκεσε από τε έσωτερικής; και έξωτερικής; άπόψεως, άντι νά υποστ) οικονομικόν κλονισμόν, τουναντίον άντέστη εϊς καταπληκτικόν βαθμόν, και διά τούτο παρουσίασεν όλα τά στοιχεία τής; εύρωστίας τής; οικονομικής.

Εν εκ των σοβαρών φαινομένων τής; Ισχυρά; τής θέσεως παρουσίασε τ) έξωτερικόν τής; συγγ)μ, τό όποιον εϊχεν ήδη μονιμοποιηθ) εϊς τό άριον με τάσας και κάτω του άριου άκόμη.

Ο ψηφισθεί; νόμος ΓΧΜΒ του Μαριου 1910, ό όριλόμενος εϊς τον Βιλωροίτην, ήλθε ν' άποδείξη περιτρώνας τήν εύρωστίαν τής; Ελλάδα; και νά λύση τούτοχρόως τήν νομισματικήν στενότητα, απότην όποιαν έπι άρκετά ήδη εϊη υπέφερε με άλλως τό ελληνικόν έμτόριον, και έδυοχραίνοντο οι δοσοηψίαί των πιστωτικών ήρυμάτων.

Η Τράπεζα Αθηνών βαίνουσα τήν αυτ)ν όδόν τής έκπετάσεως, και διά ταύτης τής, συγκαλύψε, τής; καταστάσεως τής; πραγματικής; προέβαινεν εϊς τήν Ίδρυσιν νέων ύποκαταστημάτων, ήτοι δύο ύποπρακτορειών, του ένός έν Αλεξανδρεία, σινοικία Μιδδάν, του έτέρου έν Καίρω, έν τ) συνηκία Μούσκη, και άκόμη έν Λεμηφ) τής; Κύπρου, έν Χ'φ, Ιωαννίνους, Κερασσιν και του Πόντου, Σάμψ και Μερσίνη τής; Κιλικίας.

Τήν εϊς ύμιατα ταχύτετην ταύτην προεκατίεν τής; μη δικαιολογημένην από τήν άνοιμίαν του όργανισμού τής; του ύπηρεσιακά; συνελήφρωνε διά τής; ενισχύσεως των μετοχικών τής; κεφαλαίων, καθότι άπεφάσισε τήν έκδοσιν νέων τούστων έξ 20 έκατομμ. των όποιων τό ήμιοσ έπραγματοποίησε κατά τήν χρήσιν 1910 εϊς τιμήν άνω του αριου, ήτοι 110.

Και ούτως ένώ άνεβίβαζε τ) κεφάλαια τής εϊς 50 έκατομ. έξησφάλιζε τήν έκδοσιν 10 έκατομ. άκόμη, τ) συμπράξει πάντοτε τής; Banque de l'Union Parisienne, ή όποία εϊχεν ήδη άναμειθ) εϊς τ) τής Τραπεζής έν μεγάλη κλίμακι, καθότι των ύπ)των τής Τραπεζής; Αθηνών ύξανομένων, άπέκτα πελατείαν όχι εύκαταφρονήτων, των κλειστων έν Γαλλία έργησιών κατά προτίμωσιν διαξαγομένων ύπ' αυτής;

ΙΔΡΥΣΙΣ ΝΕΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ Ο ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1910

Και ένώ έπεξετειντο ή Τράπεζα εϊς ύμιατα και μετοχικά κεφάλαια, άπεξετειντο ταυτοχρόως και εϊς έπιχειρήσεις, καθότι ίδρην έν Λονδίνω τήν Macedonian Giannacis Tobacco Co Ltd, τ) συεργασία σπουδαίων τινών κληνπορικών και τραπεζικών οίκων τής; Καβάλλας και τής Θεσ)νίκης, ως και τής; Εταιρείας Vestos Giannacis Co Ltd.

Η Εταιρεία έκείνη ίδρυστο έν Λονδίνω, ίνα υπό τήν σκέπη τής; Αγγλικής προστασίας κατορθώσ) ν) έργασθ) άκωλύτως έν Μακεδονία και τας άλλαις κληνποκαγωγούς έπαρχιαίς τής Τουρκίας, όσον έμείνετο τό μπουκοτάζ των Νεοτούρκων έναντίον παντός του ελληνικού έμποριου.

Εκτός τούτου ή Τράπεζα έλάμβανε μέρος κατά 12 1)2 ο)ο εϊς τό έξ 150 έκατομ. δάνειον τής; Ελλάδος, ούτινος τήν έκδοσιν εϊχεν άναλαβει μετ' τής; Εθν. Τραπεζής; τής; Ελλάδος, δια-



φοροι γαλλικαί Τράπεζαι μετά των εν Λονδίω οίκων Κάμπρο και Ερλάγγερ. Κατά τὸ ἔτος ἐκείνο ἡ Τράπεζα ἴδρυσεν τὸ πρῶτον τοπικὸν συμβούλιον τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀποτελεσθῆν ἀπὸ τούτων Μ. Σαλβάρων, Γ. Σεβαστοπούλου και Α. Ζερβουδάκη, οἱ ὅποιοι ἀφιλοκαρδῶς ἀνέλαβον νὰ ἐξασκοῦν ἐλεγγον ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν και πιστώσεων τῶν ὄκτων ἐν Αἰγύπτῳ. Ἡ ἰδέα ἀναμφιβόλως θὰ ἦτο θαυμασία, ἀλλ' ἐν τῷ τοπικῷ συμβούλιον ἀπετελεῖτο ἀπὸ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἐπ' ἀμοιβῇ και ὄχι ἀφιλοκαρδῶς θ' ἀνελάμβανον τὴν εὐθύνην τοῦ σπουδαιοτάτου ἐκείνου ἐλεγγου, προκειμένου περὶ τῶν μεγάλων συμφερόντων και κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς. Διὰ τοῦτο τὸ συμβούλιον ἐκείνο τὸ τοπικὸν δὲν ἴσχυσεν ὡς ἐκ τῆς ἀκαδημαϊκῆς του συστάσεως νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας τῶσδε ὅσπερ ἀνέμεινον οἱ μέσοι τῆς Τραπεζῆς.

Καὶ ἰδοὺ ποία παρουσιάσθη ἡ κατάσταση τῆς Τραπεζῆς διὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς δεκάτης χρήσεως τῆς ἡοῦ τοῦ 1910.

Νέοι Σύμβουλοι ὁ γνωστός ἐθνικός εὐεργέτης Ἐμμ. Μπενάκης, ὁ μετὰ ταῦτα και πρῶτος Ὑπουργός τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας και κατόπιν Δήμαρχος Ἀθηναίων. Ὁ Μ. Σαλβάρων τῆς Ἀλεξ. Ἰδρείας, ὁ Βαρώνος Δὲ Νεφλῆς Παρισίων και ὁ γνωστός τραπεζίτης τῆς Κων/πόλεως Ἡλιάσκος, ὁ μετὰ ταῦτα και Γεν. Διευθυντής αὐτῆς. Ἐκ τῶν τριῶν ὑποδιευθυντῶν τῆς Τραπεζῆς ὁ μὲν Κατασλίδης εἶχε ἀποθάνει, οἱ δὲ δύο ἕτεροι Σ. Ζουρῆς και Α. Μπέρμπης προσβιβάσθησαν εἰς διευθυντάς τοῦ Κεντρικοῦ.

Ἐνεργητικὸν τῆς Τραπεζῆς 267,342,552, ἀπὸ 178,814,291. Ἐν τῷ ἐνδὲ ἔτους αὐξήσας κατὰ 89,030 εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἦτο αὐξήσας φησιολογικὴ καθ' ἧτι προϋποθέτει τὴν τοκοθέτησιν ἐνδὲς ἐνδὲς και μόνον ἔτους 70 σχεδὸν ἑκατομμυρίων. Καὶ διὰ τοῦτο βλέπομεν τὰς μὲν προεξοφλήσεις ν' ἀνέλθουν ἀπὸ 19,000,000 εἰς 32,543,000, τοὺς ἠγγυημένους τῆς λογαριασμοῦ ἀπὸ 103,286,000 εἰς 137,072,000, τοὺς τρέχοντας χρεωστικούς ἰσμοὺς ἀπὸ 11,789,000 εἰς 28,045,000 και τὰς ὁμολογίας Ἐθνικῶν δανείων λιμενικῶν Ταμείων και Ἀνωλύμων Ἐταιριῶν ἀπὸ 9,859,000 εἰς 15,923,000 κτλ.

Εἰς τὸ Παθητικὸν τῆς Τραπεζῆς παρουσιάζεται σπουδαία και πάλιν αὐξήσας τῶν τε καταθέσεων τῆς και τῶν ἐξωτερικῶν τῆς και τρεχόντων πιστωτικῶν ἰσμοῦν, διότι τὰ μὲν πρῶτα ἀνῆλθον ἀπὸ 89,094,000 εἰς 127,260,000, οἱ δεῦτεροι ἀπὸ 22,031,000 εἰς 39,733,000 και οἱ τρίτοι ἀπὸ 10,692,000 εἰς 23,514,000. Ἀλλὰ και οἱ Προσωρινοὶ Ἰσμοὶ καὶ διαφορὰ ἐπληθύνθησαν ταυτοχρόνως ἀπὸ 5,189,000 εἰς 13,237,000.

Τὰ πραγματοποιηθέντα ὁμῶς κέρδη μετ' ὅλην τὴν καταπληκτικὴν αὐξήσας τῶν πιστώσεων και κεφαλαίων τῆς και τὴν ἀποτομον ἐξαπλοῦσιν αὐτῆς εἰς ὑποκαταστήματα και ἐργασίας δὲν ἀνῆλθον πέραν τοῦ ἐπιπέδου τῆς παραλθούσης χρήσεως, ὁ δὲ ἀπὸ 5,452,600 ἀνῆλθον μόλις εἰς 5,635,394 ἐνῶ και ἀντίθεσιν αἱ ἀποσβέσεις τῆς κατῆλθον ἀπὸ 1,093,116 εἰς μόνον 361,680 τοῦ αὐτοῦ μερισματοῦ ἐκ ὁραχ. 9 διανεμηθέντος και πάλιν εἰς τοὺς μετόχους τὸ ὅποῖον και διανεμῆτο τακτικῶς ἀπὸ τοῦ 1907 ἤδη.

Ἐὰν κρίνῃ δὲ τις και ἀπὸ τὴν ὁρασίαν τῆς και ἀπὸ τὴν προτιούσαν εἰς κινδύνους πορείαν τῆς, καθισταμένην ἀκόμη δυσχερῆσθαι ὡς ἐκ τῆς ἐξακολουθούσης καχεξίας εἰς τὰς τιμὰς τῶν εἰς χεῖράς τῆς ἐπὶ ἐγγυήσας τίτλων, εὐκόλως ἀντιλαμβάνεται ὅτι τὸ ναυάγιον δὲν θὰ ἦτο ἀπόρροπον διὰ τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν.

Οἱ κατωτέρω παρατιθέμενοι ἀριθμοὶ δίδουσι τὸ σημεῖον τοῦ βαθμοῦ μέχρι τοῦ ὁποῖου ἐξετίθειτο ἡ Τράπεζα ἀνευ ἀναλόγου ἀντισταθμίματος εἰς κέρδη :

Ἡ Ταμειακὴ τῆς κίνησις ἀπὸ 2,736,316,000 ἐφθάσεν εἰς 4,429,104,000.

Τὰ ἐξωτερικὰ γραμμάτια ἀπὸ 168,175,000 ἐφθάσεν τὰ 252,436,000.

Ἡ ἀγοροπωλησία Σιν/τος ἀπὸ 715,282,000 εἰς 1,010,391,000.

Ἡ κίνησις τῶν καταθέσεων τῆς ἀπὸ 473,011,000 εἰς 610,513,000.

Ἡ κίνησις τῶν προεξοφλήσεων τῆς ἀπὸ 144,498,000 εἰς 210,998,000.

Διαρκούσης τῆς χρήσεως 1910 ἡ θέσις τῶν εἰς δυσχερείας περιπεσοῦσων ἑταιριῶν Προνομιούχου τῆς Σταφίδος και Ἐταιρίας Οἴνων και Οἰνοπνευματικῶν ἐβελτιώθη οὐδαμῶς ἐκ τῆς μικρῆς ἐσοδαίας τῆς Σταφίδος δεδομένου ὅτι ἡ περιπέσεια τοῦ προϊόντος, ὡς ἐκ τοῦ ὄργανισμοῦ ἀφορῶντων τῶν Ἐταιριῶν, μόνον δυσχερείας ἐδημιούργησε εἰς τὴν πρόσοδον τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν. Ἐπιπροσθέτως ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐν ταῖς προσπάθειαις τῆς πρὸς ἐδρασίαν τῆς Προνομιούχου, ἐπέτυχεν τὴν διὰ λ)μόν τῆς ἐκδοσιν ἐνδὲς δανείου ἀπὸ λ. στ. 500,000 τὸ ὁποῖον θα διετίθειτο πρὸς ἀποζημιώσιν τῶν προσφερομένων νὰ ἐκρίζωσιν τὰς ἀμπέλους τῶν ἰνα ἐπὶ τέλος καταρθοῦν ἡ ἀναγκαστικὴ ἐλάττωσις τῆς ἐσοδαίας τῆς Σταφίδος, και ἐκ τούτου ἐπιτυχεῖ ἡ εὐημερία τῆς Προνομιούχου ἑταιρίας πρὸς προστασίαν τῆς Σταφίδος.

1911 - Η ΝΕΑ ΚΡΙΣΙΣ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ
ΙΤΑΛΟΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1910 παρατηρηθεῖσα χαλάσας τῆς πολιτικῆς ἐξέλιξις τῆς καταστάσεως και ἡ βελτίωσις τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων, ἀκόμη δὲ ἡ ἐν Εὐρώπῳ και Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἐνδὲς ἤδη ἔτους ἀνακτυχηθεῖσα δραστηριότης ἐξπικολούθησε σχεδὸν ἀπροσκόπητος μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1911, ὅτε και ἡ Τράπεζα

Ἀθηνῶν εὐρίσκατο εἰς τὸ Ζενιθ τῆς δράσεως τῆς ἰδρύσασα ἐν γὰρ ὄματα ἐξ ὧν ἐν ἑν Ἀμβουρῳ τῆς Γερμανίας, δύο ἐν Ἑλλάδι (Καρδίτσα και Ἀγγίριον) τρία ἐν Αἰγύπτῳ (Μίτσομα, Τυντα και Μπενί Σοῦφ) ἐν εἰς τὸ Πόρτ- Σουδάν τοῦ Σουδάν, ἐν ἐν Τασσῳ τῆς Κιλικίας και ἐν ἀκόμη εἰς Μπάφραν τοῦ Πόντου. Οὕτως ἡ Τράπεζα φαίνεται ἐξαπληρωμένη εἰς δεκάδας ὄματα ἐνδὲς χρονικοῦ διαστήματος ἥκιστα ἐλαφροῦς διὰ προσωπικοσίαν καταλλήλου προσωπικοῦ διὰ ταῦτα και καταλλήλου ἐπιθεωρητῶν και ἐλεγκτῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῆς αἰετίνης ἐλάμβανεν διαστάσεις καταπληκτικῆς, ὡς ἐκ τῆς ἀνεγκυῆς τῆς πραγματοποιήσεως κερδῶν, ἰνα δὲ αὐτὸν ἐπιτελεῖται ἐλαφροῦς τῆς Τραπεζῆς ἀνε τὰς ὀγκουμένους ζημίας τῆς ἀλλὰ και ἱκανοποιήσας τῶν διευθυντῶν τῶν ὄκτων, αἰετίνης λαμβάνοντες μικρῶς σχετικῶς μισθοὺς ἐβάσιζον τὰς ἐλπίδας τῶν εἰς τὰ γενναῖα ἐπὶ τῶν κερδῶν ποσοσά των.

Ἐκ τῶν Ὑποκαταστημάτων εἰς μεγάλας περιπλοκάς ἐξώθησε τὴν Τράπεζαν ἡ Διευ. ὕψους τῶν Ὑποκαταστημάτων τοῦ Πόντου, ἡεἰς πολυπραγμοσύνη ἐξέβηκεν ἀρκετὰ τὴν Τράπεζαν εἰς πιστώσεις ἐντελῶς ἀνευ βῆσεων σοβαρῶν. Καὶ καθ' ἣν στιγμήν ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1911 ἤδη ἐξεβηλοῦτο ἡ τὴν κρίσιν ἐν Αἰγύπτῳ και τ' ἀρχὴς και κατόπιν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπῳ, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εὐρίσκατο ἐξηπλωμένη εἰς 43 διάφορα Ὑποκαταστήματα, εἰς ποικιλωνύμους ἐν τῇ Ἑλλάδι και τῇ Αἰγύπτῳ ἐπιχειρήσεις δηλ. συμμετοχὰς εἰς Ἐταιρίας και ἔχουσα ἤδη συμπληρωμένον τὸ κεφάλαιον τῆς εἰς 60,000,000 δολῶν κερδῶν 5,676,250 εἰς τακτικὸν ἀποθεματικὸν και μόνον Δρχ. 504,301 ἀποθεματικὸν προνοίας περιουσιῶν ἀφηνιδίως εἰς τὸ ποσὸν αὐτὸ ἀπὸ 5,000,000.

Ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ Αὐγούστου 1911 ἐφθάσεν εἰς ἐνεργητικὸν 312,704,000, ἀνελθὸν εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπὸ 267,342,000 ἐνδὲς ὁκτῶ και μόνον μηνῶν. Οἱ ἠγγυημένοι Λογαριαμοὶ τῆς εἰς 153,138,000 ἀπὸ 137,072,000 αἱ δὲ καταθέσεις τῆς ἀπὸ 129,260,000 εἰς 162,309,000 και οἱ προεξοφλήσεις τῆς ἀπὸ 32,543,000 εἰς 45,144,000.

Ἀλλ' ὅταν ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου και πέραν ἤρχισεν τὸ Μαροκινὸν ζήτημα ν' ἀπειλῇ πανευρωπαϊκὴν σύγκρουσιν, ὅταν μετὰ ταῦτα ἐξεφράγη ὁ Ἰταλο-Τουρκικὸς πόλεμος, και ἐπῆλθον αἱ Πινακτοῦσις τῆς Τραπεζῆς Μυτιλήνης, και τῆς Τραπεζῆς Αἰγυπτῶν και τοῦ πολυεκατομμυριοῦχου θεουνομένου Ζερβουδάκη, τοῦ και μέλους τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τότε ἡ Τράπεζα και πάλιν ἀρχίσασα νὰ εἰσθάνηται τὸ ἔδαφος κλονιζόμενον ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς, καίτοι ἡ Ἑλλάς και πάλιν δὲν ἐπηρεάσθη ἀπὸ τὴν κρίσιν ἐκείνην, ἔσπευσε νὰ ἀποπειραθῆ ταχέαν περισυλλογῆν. Δι' ἡ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους εἰς ἐνεργητικὸν τῆς κατέπεσεν ἐνδὲς τεσσάρων μόνον μηνῶν εἰς 284,957,000 ἀπὸ 312,704,000 αἱ προεξοφλήσεις τῆς ἀπὸ 45,149,000 εἰς 28,168,000, ἐνῶ οἱ ἠγγυημένοι τῆς ἀπὸ 153 ἀνῆρχοντο τα 155 ἑκατομμύρια. Ἀλλὰ και αἱ καταθέσεις τῆς κατέπεσαν ἀπὸ 162 εἰς τὰ 140 ἑκατομμύρια.

Αἱ διαθέσιμότητες τῆς Τραπεζῆς ἐσημαιοῦντο ὡς ἀνερχόμενοι εἰς 32,172,000, ποσὸν δηλ. ἀνεπαρκὲς διὰ νὰ χρησιμοποιοῦν ἀπὸ 43 Ὑποκαταστήματα ἔχοντα παθητικὸν κολοσσαῖον νὰ ἐξυπηρετήσουν κατὰ τὰς δεινάς ἐκείνας περιστάσεις, παθητικὸν ἀνερχόμενον κυρίως :

| | |
|----------------------|-------------|
| Εἰς καταθέσεις | 143,319,000 |
| Εἰς ἐξωτερ. Ἰσμοὺς | 43,720,000 |
| Εἰς χρεωστικ. Ἰσμοὺς | 29,885,000 |
| Ἡτοι τὸ ὅλον | 216,924,000 |

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐξογκωθέντας κατὰ τὸ 1910 προσωρινούς Ἰσμοὺς και διαφορὰ τοὺς βλέπομεν κατερχομένους ἀπὸ 13,237,000 εἰς μόνον 847,480 ταυτοχρόνως δὲ και τὸ ἀποθεματικὸν προνοίας ἀπὸ 5,000,000 εἰς 504,000. Τὰ τῆς ἐλάττωσεως ταύτης τοῦ ἀποθεματικοῦ προνοίας ὁ Γενικὸς Διευθυντής κ. Ζ. Μάτσας ἐξέβηκε κατὰ τὴν λογοδοσίαν του τῆς 8/21 Μαρτίου 1912 μὲ τὰ ἐξῆς περιφραστικὰ και ὀλίγον ἴσως ἀκατάληπτα τότε.

«Καθ' ὅτι ἀφορᾷ περαιτέρω εἰς ν' ἀποθεματικὸν προνοίας ὅπερ περιορίσθη κατὰ τὸν ὑπὸ κρίσιν ἰσολογισμὸν εἰς Δρ. 504,301 ἐνομιώσασθαι ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται περαιτέρω ἀναπόλη τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ παρὰ τῆς ἐκείνου Γεν. ἡμῶν Συνελεύσεως τῆς 12/25 Δεκεμβρίου 1909 ψηφισθέντος προγράμματος. Οὕτω δὲ ἠγελήσαμεν ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ τούτου, ὅπερ τὸ τέλος τοῦ ἔτους θὰ εἶχε νὰ προμισθῇ και διὰ τοῦ κέρδους τῆς τελευταίας ἡμῶν ἐκδόσεως, ὅπως τὸ μὲν φέρομεν εἰς τὸ ἄσπιον δολῶν κερδῶν τὸ εἰς χρυσὸν ἀπόθεμα τῆς Τραπεζῆς τὸ δὲ ἰνα συμπληρωσώμεν τὴν ἐκτοτε ἀποφασισμένην λόγῳ δὲ τῶν περιστάσεων μὴ πραγματοποιήσασθαι ἐπὶ ἐκκαθάρσειν τοῦ χαρτοφυλακίου τῆς Τραπεζῆς (κυρίως Αἰγυπτιακοῦ) και τέλος ὅπως χάριν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἑκπερῶν ἐπὶ ὑποθέσεων, σχηματίσωμεν νέαν εἰδικὴν δι' ἐκεἶ πρόβλεψιν πρὸς οὐσιαστικὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἤδη ὑπαρχούσης τοιαύτης».

Τὰ ἀνωτέρω ἦσαν ἐνδεικτικὰ τῆς καταστάσεως εἰς ἡνεύρισκετο ἡ Τράπεζα, ἀλλὰ και τῆς ψυχολογίας τῆς Γεν. Διευθύνσεως.

Τὴ κέρδη τοῦ 1911 τὰ ἀκαθάριστα εἶναι ἀληθῆς ὅτι ὑπερβίβησαν ἀρκετῶν τὰ τοῦ προηγούμενου ἔτους διότι ἀπὸ 5,635,000 ἀνῆλθον εἰς 7,199,000, ἀλλ' ὡς ἐκ τῶν ἀποσβέσεων και τῆς ἀπείρη τῆς ἐξυπηρετήσεως μεγ. μετρίων κεφαλαίων μετοχικῶν τὸ διανεμηθέν μερισμὰ κατῆλθεν ἀπὸ Δρχ. 9 εἰς Δρχ. 7.50 μόνον. Αἱ ἀποσβέσεις μετὰ τῶν κρατήσεων ἀνῆλθον ἐν συνόλῳ εἰς 2,050,567 ἐκτὸς τῶν 300,000 τῆς διαφορᾶς τῶν ἐξαγορασθεισῶν ὁμολογιῶν τῆς Τραπεζῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κίνησιν τῶν Κεφαλαίων τῆς Τραπεζῆς παρου-



είσαθη και πάλιν αυξη σπουδαίως ηξημένη. Η ταμειακή π. χ. από 4.429.104.000 ανήλθεν εις 5.911.979.000. Της εισπραξέως των έξωτερικών γραμμοτίμων από 253.436.000 εις 307.517.000.

Της άγοραπωλησίας Συνίτος από 1.010.390.000 εις 1.210.518.000 τής δε των προεξοφλήσεων από 210.998.000 εις 314.190.000.

Από την πορείαν των εργασιών τής Τραπεζής αν έκρινε τις θα έπραξε να πεισθή ότι καταστήμα τοιούτο δια τήν "Ανατολήν" θα είχε μεγάλη χρησιμότητα χάριν του "Ελληνικού έμπορίου και ως τοιούτον ή Τράπεζα "Αθηνών" θα ήδύνατο να πληρώσῃ έπιτυχώς τήν ανάγκην ταύτην όχι και μικράς έθνικής σημασίας.

Αν λοιπόν ή Τράπεζα "Αθηνών" διωχέτο και κατά τας περιστάσεις εκείνας υπό Διευθύνσεως σώφρονος και συντηρητικής, όποια είναι ή νυν γειική Διεύθυνσις αυτής, πράγμα τό όποιον θα άποδειχθή εν τή εξέτασει τής πολιτικής τήν όποιαν ένησησεν στή ενδύς άφ' ής στιγμής (1914) ανέλαβε τό καθήκοντά της, βεβαίως ή Τράπεζα "Αθηνών" θα κατόρθωνε να διαφύγῃ τούς κλειστός των κινδύνων και ούτω θ' άπεσοβούντο αι πλείοται των κολοσσαίων ύλικών ζημιών άς υπέστησαν οι μέτοχοι αυτής, και άκόμη πλείοται άλλαι ήθικαι ζημιαί αι υπέστη και τό ελληνικόν όνομα ει: τε τήν Αίγυπτον και τήν "Ανατολήν", ως εκ του φόβου όν ένέπνευσεν εις τας ελληνικάς επιχειρήσεις. Και θα έπραξε να είχε άνδρωθή τόσον ό ελληνισμός και να είχε τόσον ένισχυθή οικονομικώς μεθ' όλας τας αντίξοους περιστάσεις και να διεδέχτο τήν τότε Γεν. Διεύθυνσιν ή νέα τοιαύτη ίνα κατορθωθή διά μέσων τόρων πολιτικών κρίσεων ή άνορθωσις του τα γούτρον του "Ελληνικού όνόματος και τής κλονισθείσης πρόορις θέσεως τής Τραπεζής "Αθηνών, ως θα καταδειχθή εκ τής εξέτασεως των χρήσεων των έπομένων έτών 1912 και 1913 άμφοτέρων άποκαλυφσών έντελώς τας τε άπολεία, αλλά και τούς άμέσους κινδύνους, ούτινες ήπέλησαν αυτήν ταύτην τήν ύπαρξιν τής Τραπεζής "Αθηνών.

1912 - 13 ΕΚΡΗΣΙΣ
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ

Τό 1912 ή Τράπεζα "Αθηνών" διήλθε πολλήν κρίσιμότητα.

Η οικονομική κρίσις τής Εύρωπης και ιδίως τής Αιγύπτου επέδρασε πολύ δυσμενώς επί τής πορείας της. Η έκρηξις ός του Βαλκανικού πολέμου και τό δεύτερον έξαμνον του έτους εκείνου, ήνάγκασε τήν Τράπεζαν, ως εκ του πανικού όστις έξεργάγη να κάμη χρήση και του τότε κηρυχθέντος δικαιοστασιού δια τάν "Ελλάδι και Κρήτη ύστηματα τής.

Η Τράπεζα "Αθηνών" δέν κατόρθωσε ν' άνορθωθή άνευ βαρειών ζημιών. Η έξακολούθησα κρίσις συνεπλήρωσε τό έργον τής καταστροφής; και κατά τόν Μάρτιον 1913 ή Διοίκησις αυτής παρουσίαζουσα προς τούς μετόχους τον άπολογισμόν του προηγουμένου έτους έπρότεινε μέτρα όύνηρά δι' αυτούς, τά εξής:

Απόσβεσιν όλοσχερή των πραγματοποιηθεισών ζημιών δια τής χρησιμοποίησις όχι μόνον των καθαρών κερδών άνερχομένων ει: δραχμάς 1.604.000 περίπου, αλλά και των άποθεματικών προνοιας και τακτικών άνερχομένων εις 6.180.550 άλλα και άκόμη μίαν απόσβεσιν εκ του μετοχικού κεφαλαίου εκ δραχ. 15.000.000, δηλ. τό όλον έξ 22.784.000 δραχμών άποτελουσών τό 37/12 ο)ο επί του έξ 60.000.000 κεφαλαίου τής.

Η πρότασις αυτή γενομένη εις ψυχολογικήν στιγμήν εύνοϊκής τροπής των έθνικών πραγμάτων του "Ελληνισμού και κατόπι διπλασιασμού των εδαφών τής "Ελλάδος έγεινε άποδεκτη από τούς μετόχους τή έμπράκτω συνεργασίαι και τής "Εθνικής Τραπεζής, Συνέπεια όμως των μέτρων τούτων υπήρξεν ή άπομακρυνσις από του αξίωματος του Γεν. Διευθυντού του κ. Ζ. Μάτσα και ή αντίκατάστασις αυτού δια του κ. Ι. Ηλιασκου, γνωστού τραπεζίτου εν Κωνιπόλει, χαίροντος τήν άμέριστον έμπιστοσύνην και των Γάλλων μετόχων.

Κατά τό 1912 ή Τράπεζα δέν έπλήρωσε παρά μόνον τό εκ 3/12 δραχ. μέρος τής πρώτης εξαμηνίας, παρουσίασε δε ίσολογισμόν αισθητός μειωμένον εκ νέου.

Τό ένεργητικόν της από 284.957.259 κατέπεσε άποτόμως και πάλιν εις μόνον 240.108.000, αι δε καταθέσεις από 140 εκατομ. εις μόνον 118.

Τό έτος 1913 ήν έτος πολυτάραχον όχι μόνον διότι ό Βαλκανικός πόλεμος, έλαβεν άλλην τροπήν και δέν έληξεν ειμή δια τής συνθήκης του Βουκουρεστίου κατά "Ιούλιον και τής συνθήκης "Αθηνών κατά τόν Νοέμβριον του αυτού έτους, άλλα και διότι αι εκ τής άλλης τής Γεν. Διευθύνσεως και τής προσλήψεως του κ. "Ιακώβου Μπασιέ ως συμβούλου και πληρεξουσιού, έδέχθη να γίνων και πολλαι μεταβολαι εις τό άνωτερον προσωπικόν, άλλα και καταργήσεις "Υποκαταστημάτων τινών, διότι πράγματι άρκετοί εκ των διευθυντών "Υποκαταστημάτων έκαμφεληθέτω από τόν έλαττωματικόν έλεγχον τής Γεν. Διεύθυνσεως έπεδόθησαν εις κερδοσκοπίας δαπάναις τής Τραπεζής και οι τοιοῦτοι βεβαίως έπραξε ν' άπομακρυνθούσιν από τήν Τράπεζαν, ίνα έξυγιανθή αυτή και από τό έκτιλίνουνα ταύτα στοιχειά.

Ο ίσολογισμός λοιπόν τής Τραπεζής τον όποιον παρουσίασεν ό νέος Γεν. Διευθυντής κ. Ι. Ηλιασκος εις τούς μετόχους κατά "Απρίλιον του 1914 ήτο άτίλως μία συνοπτική λογιστική κατάστασις τής Τραπεζής. Ο κ. Ι. Ηλιασκος φρονίμως ποιών δέν ήθέλησε να προβή ει: κατάστροφαι κανονικού ίσολογισμού, διότι μεθ' όλας τας έξ 22 και πλέον εκατομμυρίων άποσβεσεις του παρελθόντος έτους, δέν ανέλαμβανε προσωπικήν εύθύνην ει: τό ένεργ-

γητικόν τής Τραπεζής έξυγιανθή τελείως.

Η επιύλαξις αυτή του κ. Ι. Ηλιασκου άπεδίχθη εκ των ύστερων ότι ήτο πολύ σοφή όμολογούμενος. Διότι και έβασίζετο άκόμη εις τό γεγονός (τό όποιον άλλως τε έτάραξε πολύ τό κοινόν) τής κατά τόν "Ιανουάριον 1914 πρκαίσεως του νέου Γεν. Διευθυντού τής Τραπεζής Ζ. Μάτσα και του Διευθυντού και Συμβούλου ού τής κ. Δ. Ηλιασκούλου, καθηγορηθέντων επί άπάτη. Και τούτο κατόπιν άυτεπαγγέλτου ένεργείας του Εισαγγελέως των Πρωτοδικών, προβάντος εις άνακρίσεις από τής 2 "Απριλίου 1913 κατόπι τής υπ' αυτών άναγγελίας των κολοσσαίων ζημιών τής Τραπεζής κατα τήν Γεν. Συνέλευσιν των μετόχων, κατα Μάρτιον του 1913, ως είπομεν ήδη.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΥ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ

Ο κ. Ι. Ηλιασκος άναλαμβάνων τήν Γεν. Διεύθυνσιν τής Τραπεζής "Αθηνών εκέφθη να βαδίση μετά πολλής φρονήσεως από πάσης άπόψεως. Δι' ό έσπεισε να υποβάλη υπό τήν έγκρισιν των μετόχων τροποποιήσεις τινάς του Καταστατικού ούτιώδεις και συμφώνους με τας βλέψεις τής Κυβερνήσεως Βανίτσιου.

Αναφέρομεν τινός έξ αυτών χάριν τής Ιστορίας τής Τραπεζής:

«Οι ένεκται τής πλειοψηφίας και τής μειονοψηφίας συντάσσουσιν χωριστήν έκθεσιν».

«Ο Γεν. Διευθυντής να μη δικαιούται να είναι και σύμβουλος αυτής».

Διά να δώσωμεν δε ιδέαν τινά μέχρι ποίου βαθμού τό "Ενεργητικόν τής Τραπεζής κατέπεσε εντός του έτους εκείνου θα σημειώσωμεν μερικά εκ των κεφαλαίων αυτου, ως και του παθητικού, εν συγκρίσει με τό έτος 1911.

| | 1911 | 1913 |
|-------------|-------------|-------------|
| Ενεργητικόν | 284.957,000 | 193.259,000 |
| Καταθέσεις | 140.319,000 | 93.740,000 |
| Εξ. Αισμοί | 43.700,000 | 2.357,000 |
| Διαθέσιμα | 32.172,000 | 16,000,000 |

Η άτλη σύγκρισις είναι άρκούτως έκφραστική τής δεινής θέσεως, εις τήν όποιαν εύρήκε τήν Τράπεζαν ό νέος Γεν. Διευθυντής αυτής.

Και έν ό τό έτος 1913, τό και είκοστόν από τής ίδρύσεως τής Τραπεζής, εκλείει ήδη υπό πολύ δυσμενείς συνθήκας, τό 1914 ήρχιζεν υπό έτι χειρόνας.

Διότι ή είρήσις τής προφυλακίσεως των νέως οικητικόν τής Τραπεζής προκαλέσασα πίταγον δια του τύπου έπίεσαν ως συντέλειαν τήν μείωσιν του ήθικου τής Τραπεζής και έπομένως τής προς αυτήν έμπιστοσύνης του κοινού, και ιδίως των καταθετών αυτής.

Ο νέος Γεν. Διευθυντής εύρέθη λοιπόν και πρό άπροόπτων περιστάσεων τοιαύτης φύσεως, αι όποιαί έδυσχεράναν εις μέγαν βαθμν τό έργον του.

Κατά τήν 18 "Απριλίου του 1915 ή νέα Γεν. Διεύθυνσις υποβάλλουσα τήν έκθεσιν της εις τούς μετόχους αυτής διεξετραγώδησε τήν δεινότητα των κρίσεων, άς διήλθεν ή Τράπεζα κατά τό 1914, και τήν δεινότητα τής θέσεως αυτής; κατά τόν χρόνον εκείνον.

Θα ήτο ενδιαφέρον να αναφέρωμεν άποσπάσματα τινά τής έκθέσεως εκείνης.

«Είχομεν τήν έλπίδι, λέγει ή έκθεσις, ότι οι έξαιρετικαι ασται περιστάσεις ήθελον εκλείψει συντόμως; και μετ' ού πολύ θα ήδύναμεθα να καταστρώσωμεν και υποβάλλωμεν ύμιν κατάστασιν λεπτομερή».

«Αλλ' άτυχώς τά πράγματα έθαβον άλλην εξέλιξιν. Η δικαστική ένεργεια, ή άρξαμένη τό 1913, έξηκολούθησε καθ' άπαν τό λήξαν έτος και ή παράστασις αυτή επέτεινε τήν άνησυχίαν του κοινού, όπερ μη άντιληφθέν τήν σημασίαν των άνακρίσεων έθεώρησε ταύτας ως στρεφομένας κατ' αυτής τής Τραπεζής».

«Η άνησυχία αυτή έξεδηλώθη δι' αναλήψεως καταθέσεων δρα. 29.189,000 Αι ξέναι άγοραι βαθέως έταραχθησαν, υπό τούς όρους δε τούτους κατέστη άδύνατος πάσα ένισχυσις ή ή έξεργείας συνδουασμοφ, δι' ού θα έτίθεντο αι βάσεις οικονομικής αναδιοργανώσεως».

«Αφ' έτέρου τό δικαιοστάσιον όχι μόνον διατηρήθη εν "Ελλάδι, αλλ' έδέθη να θεσπισθή και εν Τουρκία και Αιγύπτω. Ούτω ή εκ του δικαιοστασιού δημιουργηθείσα κατάστασις μās έστέθησε πάρ' όλοις και τοις λοιποίς "Υποκαταστήμασι των μέσων τής άκριβούς έκτιμήσεως τής; φερεγγυότητος των όφειλετών τής Τραπεζής, ένψ ή λειτουργία του δικαιοστασιου κατέστησαν λίαν δυσχερή και πάσαν τελειόφορον ένεργειαν προς είσπραξιν και τελικών διακανονισμών των άκινήτων λογαριασμών τής Τραπεζής».

«Από δέκα μηνών πέντε μεγάλοι άννάμεις και πολλά άλλα κράτη έχον περιπλακή εις τόν δεινότερον των πολέμων ού; άνέγραψεν ή ίσοορία. Και ναι μόν ή "Ελλάς δέν μετέχει των ήθηροπραξιών, τοια όμως των Κρατών ένθα λειτουργούν τα σπουδαιότερα των "Υποκαταστημάτων μας "Αγγλία, Αίγυπτος και Τουρκία, είναι έμπόλεμα, ούτω δε πλην των στυπειών, άς ύφιστάμεθα εκ του γενικού οικονομικού κλονισμού, όν προκάλεσεν ό πόλεμος, έχομεν ν' άντιμετωπίσωμεν και δυσχερείας ειδικής φύσεως, ως εκ



ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 18)31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1919

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

| | | |
|--|-------------|-----------------------|
| Μετρητά ἐν τῷ Ταμείῳ, παρὰ Τραπεζαῖς καὶ εἰς Ἐντοκα Γραμματια. | Δρχ. | 81.485.438.23 |
| Διαθέσιμα παρὰ Τραπεζαῖς Ἐξωτερικοῦ | » | 110.167.217.43 |
| Συναλλάγματα καὶ Τοκομερίδ. ἐν Χαρτοφυλ. | » | 23.396.737.75 |
| Προεξοφλήσεις καὶ Προκαταβολαὶ ἐπὶ Γραμμ. | » | 22.038.274.23 |
| Δάνεια καὶ Ἀσμοὶ : Ἠγγυημένοι διὰ χρεωγρ. | » | 24.398.414.62 |
| Δάνεια καὶ Ἀσμοὶ : Ἠγγυημένοι δι' ὑποθήκης | » | 4.941.113.74 |
| Δάνεια καὶ Ἀσμοὶ : Ἠγγ. διὰ διαφορ. ἐγγυήσ. | » | 26.148.136.76 |
| Προκαταβολαὶ ἐπὶ φορτωτ. καὶ ἐμπορευμάτων | » | 100.344.578.11 |
| Τρέχοντες Λογαριασμοὶ | » | 52.665.328.98 |
| Χαρτοφυλάκιον Χρεωγράφων | » | 19.066.149.65 |
| Συμμετοχαὶ εἰς Ἐπιχειρήσεις | » | 1.413.184.75 |
| Καταστήματα Τραπεζῆς. | » | 6.307.058.12 |
| Κτήματα ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων. | » | 12.738.301.60 |
| Ἐγκαταστάσεις, Ἐπιπλα, Χρηματοκιβ. | » | 650.000.— |
| | Δρχ. | 486.359.963.87 |

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

| | | |
|--|-------------|-----------------------|
| Κεφάλαιον Ἐταιρικόν. | Δρχ. | 48.000.000.— |
| Κεφάλαιον Ἀποθεματικόν Τακτικόν. | » | 600.000.— |
| Καταθέσεις Ὀψεως | » | 205.159.854.92 |
| Καταθέσεις προθεσμίας | » | 51.660.617.81 |
| Καταθέσεις εἰς ἐγγυήσιν. | » | 25.764.137.42 |
| Ταμειυτήριον | » | 29.707.963.80 |
| Τρέχοντες Λογαριασμοὶ | » | 74.409.873.95 |
| Ἄνταποκριταὶ Ἐξωτερικοῦ. | » | 18.302.305.38 |
| Εἰσπράξεις διὰ λογαριασμὸν Τρίτων. | » | 3.872.118.94 |
| Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι. | » | 16.597.313.62 |
| Ἐποκταστήματα (προσωριναὶ ἐγγραφαὶ) | » | 7.539.583.93 |
| Μερίσματα πληρωτέα, παλαιῶν χρήσεων. | » | 11.211.50 |
| Μερίσματα πληρωτέα, χρήσεως 1919 | » | 4.200.000.— |
| Κέρδη καὶ Ζημίαι : Ὑπόλοιπον εἰς Νέον. | » | 534.782.60 |
| | Δρχ. | 486.359.963.87 |

ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑ

ΧΡΕΩΣΙΣ

| | | |
|--|-------------|----------------------|
| Γενικά Ἐξόδα καὶ Φόροι | Δρχ. | 9.736.111.34 |
| Ἀπόβεςις Ἐγκαταστάσεων | » | 80.459.47 |
| Ἀπόβεςις παλαιῶν ἐπιφαλῶν ἀπαιτήσεων | » | 7.308.050.85 |
| Κέρδη πρὸς διανομὴν | » | 6.000.000.— |
| | Δρχ. | 23.124.621.66 |

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

| | | |
|---|-------------|----------------------|
| Ἐποκτασθέντες προηγουμένης χρήσεως | Δρχ. | 404.918.40 |
| Τόκοι, Πρόσοδοι, Προμήθειαι καὶ διάφορα | » | 22.719.703.26 |
| Κέρδη ἀφαιρέσει διαφόρ. προβλέψεων. | » | 22.719.703.26 |
| | Δρχ. | 23.124.621.66 |

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ

| | | |
|---|-------------|--------------------|
| Τακτικόν ἀποθεματικόν κεφάλαιον | Δρχ. | 600.000.— |
| Τακτικόν μέρισμα 5 ο)ο ἐπὶ τῶν κοινῶν μετοχῶν | » | 2.400.000.— |
| Ποσοστὰ Διοικητικοῦ Συμβουλίου | » | 240.000.— |
| Κράτησις 1 ο)ο ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν | » | 30.000.— |
| Κράτησις 1 ο)ο ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Συντάξεων τῶν Ὑπαλλήλων | » | 30.000.— |
| Πρόσθετον μέρισμα Δρχ. 3.—ἐπὶ μετοχῶν κοινῶν καὶ ἐπικαρπίας | » | 1.800.000.— |
| Φόρος καθαρῆς προσόδου | » | 365.217.40 |
| Ἐποκτασθέντες εἰς νέον | » | 534.782.60 |
| | Δρχ. | 6.000.000.— |

Ἀθῆναι, τῆ 10)23 Μαρτίου 1920.

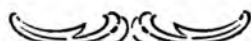
Ἐντολῆ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
I. K. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

Ὁ Ὑποδιευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου
A. M. ΛΕΒΟΥΝΗΣ

Ἐκ τῶν Ἰσολογισμῶν τῶν ἐτῶν 1919 καὶ 20 καταφαίνεται ἡ γιγαντώδης ἐξέλιξις καὶ πρόοδος τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἐπισπῶσα τὸν θανμασμὸν διὰ τὴν δεξιὰν διαχείρησιν τοῦ Γενικοῦ αὐτῆς Διευθυντοῦ κ. Ἡλιάσκου καὶ τῶν λοιπῶν συνεργατῶν αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1919 διενεμήθησαν Κέρδη 6.000.000.—
Κατὰ τὸ ἔτος 1920 διενεμήθησαν Κέρδη 18.144.451.40



ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ἐν Ἑλλάδι : Ἀθῆναι, Ἀδριανούπολις, Ἀργουστόμιον, Ἀγρίνιον, Βόλος, Ἡράκλειον, Θεσσαλονίκη, Ἰωάννινα, Καβάλλα, Καλάμαι, Λάρισα, Λήμνος (Κίστιρον), Μιτυλήνη, Πάτραι, Πειραιεύς, Ρέθυμνος, Σάμος (Βαθὺ καὶ Καλόβασι), Σμύρνη, Σῦρος, Τρίπολις, Χαλκίς, Χανία, Χίος.
Ἐν Κων)πόλει : Γαλατᾶ, Σταμπούλ. Ἐν Αἰγύπτῳ : Ἀλεξάνδρεια, Κάϊρον, Πόρτ-Σαΐδ. Ἐν Κύπρῳ : Λεμεσός, Λευκωσία. Ἐν Ἀγγλίᾳ : Λονδίνον, Μάντσεστερ.



ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 18/31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

| | |
|---|---------------------|
| Μετρητά εν τῷ Ταμείῳ, παρά Τραπεζαίαις εἰς Ἔντοκα Κυβερν. Γραμμ. καὶ Τοκομερ. | Δρχ. 122.556.430.16 |
| Διαθέσιμα παρά Τραπεζαίαις Ἐξωτερικοῦ . . . | » 140.107.706.46 |
| Συναλλάγματα | » 63.558.137.75 |
| Προεξοφλήσεις καὶ Προκαταβολαὶ ἐπὶ Γραμμ. | » 25.027.502.49 |
| Δάνεια καὶ Λοισμοὶ : Ἠγγυημένοι διὰ χρεωγρ. | » 30.709.498.10 |
| Δάνεια καὶ Λοισμοὶ : Ἠγγυημένοι δι' ὑποθήκης | » 5.076.160.54 |
| Δάνεια καὶ Λοισμοὶ : Ἠγγ. διὰ διαφορ. ἐγγυήσ. | » 37.850.914.80 |
| Προκαταβολαὶ ἐπὶ φοριωτ. καὶ ἐμπορευμάτων | » 94.523.802.14 |
| Τρέχοντες Λογαριασμοὶ | » 66.972.467.08 |
| Χαρτοφύλακιον Χρεωγράφων | » 12.883.728.43 |
| Συμμετοχαὶ εἰς Ἐπιχειρήσεις | » 3.063.185.— |
| Καταστήματα Τραπεζῆς | » 8.362.116.57 |
| Κτήματα ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων | » 5.656.047.97 |
| * Ἐγκαταστάσεις, Ἐπιπλα, Χρηματοκιβ. | » 35.— |
| Δρχ. 616.347.732.49 | |

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

| | |
|--|-------------------|
| Κεφάλαιον Ἐταιρικόν. | Δρχ. 48.000.000.— |
| Κεφάλαιον Ἀποθεματικόν Τακτικόν. | » 2.400.000.— |
| Κεφάλαιον Ἀποθεματικόν Ἐκτακτον | » 2.600.000.— |
| Καταθέσεις Ὑφειας | » 245.353.268.77 |
| Καταθέσεις προθεσμίας | » 92.462.586.41 |
| Καταθέσεις εἰς ἐγγύησιν. | » 46.004.780.64 |
| Ταμειυτήριον | » 34.132.234.49 |
| Τρέχοντες Λογαριασμοὶ | » 63.528.998.81 |
| * Ἀνταποκριταὶ Ἐξωτερικοῦ. | » 31.269.804.14 |
| Εἰσπράξεις διὰ λογαριασμόν Τρίτων. | » 2.996.843.55 |
| * Ἐπιταγαὶ καὶ Ἐντολαί. | » 20.116.316.19 |
| * Ὑποκαστήματα (προσωριναὶ ἐγγραφαὶ) | » 17.554.807.49 |
| Μερίσματα πληρωτέα, παλαιῶν χρήστων. . . | » 1.670.509.— |
| Μέρισμα τῆς χρήσεως 1920, ἀπηλλαγμένον | |
| φόρου καθαρῆς προσόδου. | » 6.000.000.— |
| Κέρδη καὶ Ζημίαι : Ὑπόλοιπον εἰς Νέον. . . . | » 2.257.583.— |
| Δρχ. 616.347.732.49 | |

ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑ

ΧΡΕΩΣΕΙΣ

| | |
|--|--------------------|
| Γενικά Ἔξοδα | Δρχ. 14.346.960.43 |
| Φόροι Ἑλλήν. Γαλλ. καὶ Ἀγγλ. Δημοσίου. . . . | » 792.242.61 |
| * Ἔξοδα Νέων Μετοχῶν | » 310.437.35 |
| Εἰσφορὰ τῆς Τραπεζῆς ὑπὲρ τοῦ Ταμείου | |
| Συντάξεων τῶν Ὑπαλλήλων | » 369.062.71 |
| * Απόψεις Ἐγκαταστάσεων | » 1.362.841.20 |
| Πρόβλεψις 10 ο/ο ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν Χρεωγρ. | » 1.430.000.— |
| Πρόβλεψις 10 ο/ο ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν Κτημά- | |
| των ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων | » 630.000.— |
| Κέρδη πρὸς διανομήν | » 18.144.451.40 |
| Δρχ. 37.385.995.70 | |

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

| | |
|---|-----------------|
| * Ὑπόλοιπον προηγουμένης χρήσεως | Δρχ. 534.782.60 |
| Τόκοι, Πρόσοδοι, Προμήθειαι καὶ διάφορα | |
| Κέρδη ἀφαίρεσει διαφορ. προβλέψεων. | » 36.851.213.10 |
| Δρχ. 37.385.995.70 | |

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ

| | |
|---|------------------|
| Τακτικὸν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον | Δρχ. 1.800.000.— |
| Τακτικὸν μέρισμα 5 ο/ο ἐπὶ τῶν κοινῶν μετοχῶν . . . | » 2.400.000.— |
| Φόρος 10 ο/ο τοῦ πρώτου μερίσματος | » 266.667.75 |
| Ποσοστὰ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ Δρχ. 13.143.000 . . . | » 1.051.440.— |
| Κράτησις 1 ο/ο ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν | » 131.430.— |
| Κράτησις 1 ο/ο ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Συντάξεων τῶν Ὑπαλλήλων . . | » 131.430.— |
| Κράτησις 5 ο/ο ὑπὲρ τοῦ Προσωπικοῦ | » 657.150.— |
| Πρόσθετον μέρισμα Δρχ. 10.— ἐπὶ τῶν μετοχῶν κοινῶν καὶ ἐπικαρτίας . | » 6.000.000.— |
| Φόρος 10 ο/ο τοῦ προσθέτου μερίσματος | » 666.666.65 |
| Φόρος κυκλοφορίας Μετοχῶν | » 182.084.— |
| Κράτησις δι' Ἐκτακτον Ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον | » 2.600.000.— |
| * Ὑπόλοιπον εἰς νέον | » 2.257.583.— |
| Δρχ. 18.144.451.40 | |

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6/19 Φεβρουαρίου 1921

Ἐντολῇ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ὁ Γενικὸς Διευθυντής
I. K. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

Ὁ Διευθυντής τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου
A. M. ΛΕΒΟΥΝΗΣ





ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

1896 — 1906





ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

Έγεννήθη εν Κωνσταντινουπόλει και έσπούδασεν εις την Έμπορικην Σχολήν Χάλκης.
Ειργάσθη μέχρι τοῦ 1913 εις τὸν ἴδιον Τραπεζικὸν οἶκον, ὅποτε ανέλαβε τὴν Γενικὴν Διεύθυν-
σιν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.
Σύμβουλος διαφόρων ἐν Κωνσταντινουπόλει και Ἀθήναις Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν.







ΙΑΚΩΒΟΣ ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ- ΠΕΤΡΟΣ- ΜΑΡΙΑ- ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΟΝΙΕ

Γόνος τῆς ἐπιφανοῦς ἐν Γαλλίᾳ οἰκογενείας τῶν Ὁρτσλάν καὶ Μπονιέ. Υἱὸς τοῦ Πέτρου Μπονιέ καὶ ἔγγονος τοῦ Ἐδουάρδου Μπονιέ ἐπιφανοῦς Γόλλου νομομαθοῦς καὶ Καθηγητοῦ τοῦ Γολλικοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τὴν 10ην Ἀπριλίου τοῦ 1879.

Διδάκτωρ τοῦ δικαίου, διπλωματοῦχος τῆς Σχολῆς τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, οἰκονομικοῦ καὶ τραπεζικοῦ τμήματος. Ἐχορημάτισε Διευθυντὴς τοῦ Credit Foncier τοῦ Ἀλγερίου καὶ τῆς Τύνιδος.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1913 ἐντεταλμένος Σύμβουλος παρὰ τῇ Γενικῇ Διευθύνσει τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν. Εἶνε τιμημένος διὰ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος καὶ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ μεταλλίου τῆς Στρατιωτικῆς Ἀξίας.





ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

Ἐγεννήθη ἐν Κων) τόλει καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ecole de hautes études Commerciales.
Ἄπὸ τοῦ 1914 παρὰ τῆ Τραπεζῆ Ἀθηνῶν, ἣς τυγχάνει σήμερον Ὑποδιευθυνῆς τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος.





της εμπλοκής καταστάσεως, εις ην εύρισκονται τὰ ως εἰρηται κράτη.

Τ' ἀνωτέρω δίδουν τὴν εἰκόνα τῆς θέσεως, εἰς ἣν εύρίσκειτο ἡ Τράπεζα κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον, διὰ τρόπον ἀρκετὰ ἐκφραστικοῦ.

Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Τραπεζῆς ἀπὸ 193.259 000 κατέπεσον ἤδη εἰς δραχ. 156.080,000. Ἡ διαφορά αὕτη προήλθεν εἰδικῶς ἐκ τῶν ἐξῆς κυρίως κεφαλαίων.

7.390.000 ἀπὸ προεξοφλήσεως, προκαταβολῆς γραμματίων, συναλλαγματικῆς καὶ Τοκομερίδια.

11.800 000 ἀπὸ ἁποθέσεως ἐπὶ ἐνεχύρω τίτλων ἐμπορευμάτων καὶ ὑποθήκης ἐπὶ ἀκινήτων.

5.307.000 ἀπὸ χρεωστικῶν ἁποθέσεων.

3.670.000 ἀπὸ χρηματιογράφου Τραπεζῆς.

8.747.000 ἀπὸ μετρητῶν καὶ διαθέσιμα.

Καὶ τὸ σύνολον τῶν ποσῶν αὐτῶν ἐχρησιμαποιήθη κυρίως εἰς ἀποδόσιν καταθέσεων ἐκ δραχ. 29.189,000 ἀποσυρθεῶν ὡς ἐκ τῶν φόβων οἱ ὅποιοι ἐγεννήθησαν κατόπιν τῶν ὡς εἰρηται ἐξελιχθέντων γεγονότων.

Ἐν τούτοις ἡ χρῆσις 1914 παρουσίασε τοῦτο τὸ εἰχάριστον, ὅτι ἡ Τράπεζα ἠδυνήθη ἐκ τῶν ἰδίων τῆς μέσων ν' ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἐκτελούσας ἀνάγκας τῆς, καὶ νὰ ἐλαττώσῃ ἀκόμη τὰ ἐξοδα κατὰ ἓν ἑκατομύριον δραχμῶν.

Κατὰ τὸ ἴδιον ἐκεῖνο ἔτος ὁ νέος Γεν. Διευθυντής ἐμειώθησεν ἰδιαίτερος ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Συντάξεων καὶ Ἀσφαλείας Ζωῆς τῶν ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς, καθότι καὶ τοῦτο εἶχεν ἤδη διαθέσει τὰ περισσώτερα τῶν κεφαλαίων του εἰς μετοχὰς τῆς Τραπεζῆς καὶ συναπὸς εὐρέθῃ με ἔλλειμμα κατὰ 200.000 δραχμῶν ὡς ἐκ τῆς προσκαιροῦ καταπτώσεως τῶν τιμῶν τῶν μετοχῶν μέχρι δραχμῶν 26 28 ἀκόμη.

1915-Ἡ ΠΑΛΗ ΤΗΣ ΑΝΟΡΘΩΣΕΩΣ

Ἡ ἐκομὴν χρῆσις τοῦ 1915, ὡς ἐκ τῶν ἐξακολουθησαῶν καθ' ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἀνακρίσεως καὶ τῆς ἐπιδεινώσεως τοῦ παγκοσμίου πολέμου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρουσιάσῃ βελτιωμένην τὴν θέσιν τῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' οὕτως καὶ ἠδυνήθη ν' ἀνακτῆσθαι αὕτη τὴν κλονισθεῖσαν ἐπ' αὐτῆς ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινῶ.

Ἐν τούτοις, κατὰ τὴν χρῆσιν ἐκείνην ἡ Διοίκησις τῆς Τραπεζῆς κατώρθωσε νὰ ἐξαρκεθῆσθαι τὴν θέσιν αὐτῆς καὶ νὰ μὴ διατάξῃ νὰ μεταφέρῃ τοῦ ἐγκλιόντος κινδύνου ἁποθέσεως ἐκ δραχ. 20.646.558 εἰς νέαν μερίδα "Ἐκπεριετῆς καὶ διάφοροι ἁποθέσεις", καὶ ν' αὐξήσῃ εἰς 15.000.000 ἐν ὅλῳ τοῦς ἁποθέσεως ἐπ' ὧν νὰ μὴ λογιζῆ τὸκομο, καὶ τοῦτο διὰ τὴν δυνήθη διὰ πρώτῃν φοράν νὰ παρουσιάσῃ ἕνα ἰσολογισμὸν με θετικὰς βάσεις.

Ἐν τῷ μεταξύ προέβη εἰς νέαν ἐλάττωσιν τῶν γενικῶν ἐξόδων τῆς Τραπεζῆς κατὰ δραχ. 842.092 καὶ οὕτω περιώρισε τὸ ἔλλειμμα τῆς χρῆσεως ἐκείνης εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 1.064.572. τοῦ ἔλλειμματος τούτου ἀνεβλήθη κατὰ τὴν προηγουμένην χρῆσιν εἰς τὰς δραχ. 1,030.464 ἐπίσης.

Καίτοι δὲ ἡ θέσις τῆς Τραπεζῆς εὐρίσκειτο εἰς τοιαύτην κρίσιμότητα καίτοι τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἔβαινεν ὅλον μειούμενον, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω. ἐν τούτοις τὸν νέον Γεν. Διευθυντὴν κ. Ἡλιάσκον ἐξακρίτησε μία ἔμφορος αἰσιοδοξία περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν. Δι' οὗ ἐλέγεν εἰς τὴν πρὸς τοῦς μετόχους ἐκθεσιν του κατὰ τὴν 22αν Ἀπριλίου 1915.

Ἦρθε τὸ μέλλον τῆς Τραπεζῆς δύνασθε Κύριοι Μέτοχοι, νὰ ἀποβλέπτε μετ' ἐμπιστοσύνης, ἀπὸ μάλιστα εἰδοῦ εἰς θέσιν ἤδη νὰ ἐκτιμῆσθε ἐκ τῶν πρώτων καὶ σπουδαίων ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων τὴν ἀντοχὴν καὶ τὴν μεγάλην ζωτικότητα αὐτῆς, ἧς ἄλλως τε δὲν ἔπαυσε νὰ παρέχῃ δείγματα τρανὰ κατὰ τὸ σιάδιον τῶν μακρῶν δοκιμασιῶν, ὡς διήλθεν.

Καὶ ἐν τούτοις τὸ ἐνεργητικὸν τῆς Τραπεζῆς παρουσιάετο μειωμένον ἀπὸ δραχ. 156.080 000 εἰς δραχ. 144.812.000, ὡς ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἡγγυημένων ἁποθέσεων τῆς ἀπὸ δραχ. 74 700.000 εἰς δραχ. 88.700 000 καὶ τῶν προεξοφλήσεων αὐτῆς ἀπὸ δραχ. 6.185.000 εἰς δραχ. 4.663.000.

Ἐξ ἄλλου καίτοι ἐν τῷ Παθητικῷ αὐτῆς αἱ καταθέσεις ἐπέστησαν νέαν οὐσιώθη μείωσιν ἀπὸ δραχ. 69.552.000 καταπεσοῦσαι εἰς δραχ. 57.064.000 μόνον, εἰ διαθέσιμότητες τῆς εἰς τὸ ἐνεργητικὸν παρουσιάσθησαν ἐνισχυμέναι κατὰ δύο καὶ ἥμισυ ἑκατομύρια περίπου, ὡς ἀνεβήθησαν ἀπὸ δραχ. 7.279 000 εἰς δραχ. 9.749.000.

ΒΗΜΑΤΟΝ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ

Τὸ 1916 εἰκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, καίτοι πολυτάραχον, καίτοι πλήρης κινδύνων ἐξωτερικῶν, ὡς ἐκ τοῦ ἐξακολουθήσαντος παγκοσμίου πολέμου μετὰ περισσότερὰς ἐντασεως, πλήρης καὶ ἐσωτερικῶν τοιοῦτων ὡς ἐκ τῆς συγκλονισθῆσας τὴν Ἑλλάδα ἐσωτερικῆς διαμάχης, ἐν τούτοις ὑπῆρξε διὰ τὸ μέλλον τῆς Τραπεζῆς ἡ χαρμόσυτος ἀγῆ.

Δίδει ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐκεῖνου ἤρχισεν ἡ ἀναγέννησις αὐτῆς διὰ τρόπον ἴσον ἐνδεικτικῶν, ὡς ἐκ τοῦ ἀφρόνου χρήματος, τὸ ὅποσον ἤρχισεν νὰ κυκλοφορῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατόπιν τῶν κερδῶν τὰ ὅποια ἤρχισεν ἤδη ν' ἀποκαμίζῃ ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία, καὶ ἀκόμη

κατόπιν τῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν παρουσίας ἐκατοντάδων χιλιάδων Συμμαχικοῦ στρατοῦ, γεγονὸς ὅπερ συναπήγαγε τὴν ζωηρὰν ζήτησιν πλείστον Ἑλληνικῶν προϊόντων διὰ τὴν τροφοδοσίαν αὐτοῦ καὶ ἰδίως κλωστοῦλων, ξυλαθράκων, ἐλαίων, οἴνων, κρητικῶν, σταφύλων, σπικῶν, ἐσπεριδοειδῶν, λυγνίτου, σάπωνος, σφαγίων, κωνοῦ, τσιμέντων, κλπ.

Τ' ἀποτελέσματα δὲ τῆς χρῆσεως; 1916 ὑπῆρξαν διὰ τὴν Τράπεζαν ἴσον εὐνοϊκά.

Τὰ ἐκ Συναλλάγματος κέρδη τῆς ἀπὸ 422.000 ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1916 εἰς 1,343,333, τὰ κέρδη ἐκ προμηθειῶν ἐβελτιώθησαν κατὰ 85 οἷο αἱ δὲ ἐκ τῶν κτημάτων τῆς Τραπεζῆς πρόσδοδος ἐβελτιστάσθησαν.

Καὶ ἐν αἱ διαθέσιμότητες τῆς Τραπεζῆς ἠβήτησαν ἀπὸ 13,449,000 εἰς 34.451.000 τὰ δάνεια ἐπὶ τίτλων καὶ ἐμπορευμάτων ἐμειώθησαν κατὰ 3,437.000 ὡς καὶ τὰ δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ κατὰ δραχ. 2.282,000.

Ἐν ὧ δὲ ἐπιμειώθη σημαντικὴ ὑπερτίμησις τῶν κτημάτων τῆς Τραπεζῆς ὡς καὶ ἐκ τοῦ διπλασιασμοῦ τῶν ἐξ αὐτῶν προσόδων τῆς, ἡ Τράπεζα δὲν ἠβήτησε τὴν ἀξίαν αὐτῶν εἰς τὸν ἰσολογισμῶν τῆς.

Ἐξ ἄλλου εἰς τὸ Παθητικὸν τῆς παρουσιάζει μίαν χαρακτηριστικὴν βελτίωσιν ὅσον ἀφορᾷ τὰς καταθέσεις τῆς διότι, ἀπὸ δραχ. 57.067,000 ἀνῆλθον αὐταὶ εἰς δραχ. 67.898,000 καὶ τὸ ἀθροισμα αὐτοῦ ἀπὸ 144.812,000 εἰς δραχ. 161,560,000.

Ἀκίναντι δὲ ὀλίγων κερδῶν ἐκ δραχ. 3.252,070 πραγματοποιηθέντων ἐκ τόκων 999,339, ἐκ συναλλάγματος 1,343,333 καὶ ἐκ προμηθειῶν δραχ. 909,177, τὰ γενικά ἔξοδα μετὰ τῶν ἐκ δραχμῶν 142,016 φόρων καὶ τῶν ἀποσβέσεων ἐγκαταστάσεων 56,883 ἀπερρόφησαν τὰς δραχ. 3.232 000 περίπου διὰ νὰ μὴ μείνῃ παρὰ ἓν μικρὸν περισσεύμα ἐκ δραχ. 30,479 τὸ ὅποσον ἐν τούτοις ἦτο τιμητικὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ παρουσιασθέντα ἔλλείμματα κατὰ τὰ δύο προηγούμενα ἔτη.

Καὶ ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εἰσῆλθεν εἰς τὸ εἰκοστὸν τέταρτον αὐτῆς ἔτος, τὸ 1917.

1917—ΠΑΡΗΣ ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Ἐν πλήρει πολέμῳ παγκοσμίῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν πλήρει διχασμῷ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εὐρέθῃ διετέθη ἀποκαλεισμένη. Πρῶτον ἀπὸ τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ὑποκαταστημάτων τῆς καὶ δεύτερον ἀπὸ τῶν ἐν τῷ κράτει τῆς Τριανδρίας τοιοῦτων, τῆς καλαιῶς Ἑλλάδος διατελοῦσης ἐν σιενῷ ἀποκλεισμῷ ὑπὸ τοῦ Συμμαχικοῦ στόλου.

Ἐν τούτοις ἐκείτῃ ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ὡς καὶ ἐκ τῶν μετὰ γαλλικῶν κεφαλαίων σχέσεων τῆς, ἐχρησίμασεν ὡς Τράπεζα τοῦ Κράτους τῆς Τριανδρίας, ἐπέτυχε τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν τῷ μέσῳ τῶσων κινδύνων, καὶ τὴν πραγματοποιήσιν κερδῶν ἀρκετὰ σημαντικῶν.

Καὶ τοιοῦτοσκόπως καθ' ἣν στιγμήν ἀνεμνετο ὁ ἐνταλῆς μερισμὸς τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, καὶ ὡς ἐκ τῶν δοκιμασιῶν, ὡς ὑπέσθη, καὶ ὡς ἐκ τῶν συνθηκῶν, τὰ ὅποιας ἐδημιούργησε ὁ παγκοσμῶς πόλεμος καὶ ὁ ἐμφύλιος σπαραγμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἡ Τράπεζα αὕτη ἀνεκμπτεν εὐδοίως, ἀνέβαλεν ἐκ τῆς τέφρας τῆς ὡς ὁ φοινῆς.

Ὁ δημοσιευθεὶς ἰσολογισμὸς τῆς χρῆσεως τοῦ 1917 καθήγαγεν εὐχάριστον ἐκπλήξιν εἰς τοῦς ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν τύχην τοῦ ἰδρύματος αὐτοῦ διότι τὸ ἐνεργητικὸν ἀπὸ 161,560,000 ἀνῆρξετο ραγδαίως εἰς τὰ 250,770,000 ἐντὸς ἐνὸς καὶ μόνου ἔτους.

Διότι αὐξήθεισῶν τῶν καταθέσεων αὐτῆς ἀπὸ 67,891,000 εἰς δραχ. 153,030,000 καὶ τῶν πιστωτικῶν τῆς λογαριασμῶν ἀπὸ 16,885,000 εἰς 29,914,000, ἡ Τράπεζα ἐνίσχυσε τὰς διαθέσιμότητας τῆς εἰς βαθμὸν πρωτοφανῆ δι' αὐτὴν μέχρι τότε, διότι ἀπὸ δραχ. 27,500,000 περίπου ἀνεβήθησε ταύτας εἰς τὸ ποσὸν τῶν 88,500,000. τῶν δὲ ἡγγυημένων τῆς ἐμπορευμάτων ἀπὸ δραχ. 2,528,000 εἰς δραχ. 19.142,000, ὡς ἐκ τοῦ ἐπιστισμοῦ τοῦ κράτους, ὃν σέλαβον αἱ Ἑλληνικαὶ Τράπεζαι.

Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἡ Τράπεζα προέβη εἰς τὴν ἰδρύσιν ὑποκαταστήματος ἐν Μασσαλίᾳ, ὑπέσχετο δὲ καὶ τὴν ἰδρύσιν ἄλλων ὑποκαταστημάτων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπου ὑπάρχουν σημαντικαὶ Ἑλληνικαὶ Παροικίαι.

Ἐνδεικτικὰ τῆς ραγδαιότητος μεθ' ἧς ἠβήτηθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἐντὸς τοῦ 1917 εἶναι καὶ τὰ ἐκόμμενα.

Ὅτι ἡ κίνησις τοῦ Ταμείου τῆς ἠβήτησεν ἀπὸ 1,362,635 000 εἰς 2,899,864 000, ἡ τῶν καταθέσεων ἀπὸ δραχ. 257,984,000 εἰς δραχ. 735,726,000 καὶ αἱ ἀγοραπωλησιαὶ Συναλλάγματος ἀπὸ δραχ. 279,413,000 εἰς δραχ. 494,887,000.

Καὶ οὕτω κατορθώθη ἐντὸς ἐνὸς ἔτους καὶ τούτου τόσον χαλεποῦ ἡ πραγματοποιήσεως κερδῶν ἐκ δραχ. 7,280,188, διὰ τῶν ὀσίων ἐπέτεσθη ὄχι μόνον ἡ κάλυψις τῶν γενικῶν ἐξόδων ἐκ δραχ. 3,725,451 μετὰ τῶν φόρων 306,944 καὶ ἀποσβέσεις ἐγκαταστάσεων 120,044, ἀλλὰ καὶ ἡ τελεῖα ἀπόσβεσις τῶν πραγματοποιηθειῶν ζημιῶν κατὰ τὰ ἔτη 1914 καὶ 1915 ἐκ δραχ. 2,465,017 καὶ ἀκόμη ἡ μεταφορά εἰς νέον τοῦ ποσοῦ τῶν δραχ. 682,760.

Ἐὰν τοιοῦτους ὄρους, μεθ' ὅλην τὴν ἐξακολουθήσανσαν ἐντασιν τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν μὴ κλονισθῆσεν πλέον καὶ δὴ ἐσωτερικῶς, εἰσῆλθεν εἰς τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος

τη; τὸ 1918. Καὶ ἡ ἐκθεσις τῆς Τραπεζῆς ἢ ὑποβληθεῖσα εἰς τοὺς μετόχους αὐτῆς; τὴν 27 Ἀπριλίου 1919 ὑπῆρξε δι' αὐτοὺς λίαν ἱκανοποιητικὴ.

Διότι καὶ μόνον μία ἀπλή σύγκρισις τοῦ συνόλου τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1918 μετὰ τὰς δύο προηγουμένας χρήσεις 1917 καὶ 1916 θα ἦρκει νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμόν διὰ τὴν ἀλματικήν πρόοδον αὐτῆς, διότι τὸ σύνολον τοῦτο ἀπὸ δρα. 161.360.000 τῷ 1916 καὶ ἀκόμη ἀπὸ 250.750.000 τῷ 1918 ἀνῆλθεν εἰς δρα. 370.552.000 τῷ 1918.

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο προῆλθε κυρίως ὡς ἐκ τῆς καταπληκτικῆς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων αὐτῆς, ἀνελθουσῶν εἰς δραχ. 251.879.000 ἀπὸ δραχ. 153.030.000 καὶ τῶν πιστωτικῶν λογαριασμῶν αὐτῆς ἀνελθόντων ἀπὸ δραχ. 19.941.000 εἰς δραχ. 38.351.000.

Ἡ συσσώρευσις τούτου χρημῆτος εἰς τὰ ταμεῖα τῆς Τραπεζῆς ἔφερον αὐτὴν εἰς θέσιν νὰ ἐνισχύσῃ τὰς διαθεσιμότητας αὐτῆς εἰς δραχ. 142.805.000 ἀπὸ δραχ. 88.515.000 κατὰ τὸ 1917, καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπὶ ἐμπορευμάτων κυρίως, διότι ἀπὸ δρα. 23.219.000 κατὰ τὸ 1917 ἀνῆλθον αὐταὶ εἰς δραχ. 64.800.000.

Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ὅποῖον ἐπῆλθε κατόπιν τῆς τούτης ἐντάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς, ἦτο ἡ πραγματοποιήσις κερδῶν ἐκ δραχ. 12.807.738 συν τῷ ὑπολοίπῳ βεβαίως ἐκ δραχ. 662.760 τῆς παρελθούσης χρήσεως.

Ἐκ τῶν πραγματοποιηθέντων τούτων κερδῶν ἀφοῦ ἐκαλύφθησαν τὰ ἐκ 5.731.456 ἔξοδα τῆς Τραπεζῆς, μετεφέρθη εἰς νέον χωρὶς νὰ διανεμηθῇ τὸ πλεόν τῶν δραχ. 7.077.281 καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἐξῆς λόγῳ.

Ο ΣΥΜΒΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣ ΕΞΥΓΙΑΣΕΩΣ

Ἡ Τράπεζα ἀποφασίσασα νὰ ἐπιδιώξῃ ἤδη τὴν ἐντελῆ αὐτῆς ἐξυγίανσιν ἠθέλησε νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὴν κατὰ πρόβτον πραγματοποιηθῆσιν ἐνὸς σοβαροῦ κέρδους καὶ τὴν ἀνακτηθεῖσαν πλήρη ἐμπιστοσύνην ἐπ' αὐτῆς τοῦ κοινῶ.

Οἱ ἔκκερμεις λογαριασμοὶ τῆς ἀισοχόμενοι ἤδη εἰς δραχ. 18.672.363 ἐβάρυναν τὴν θέσιν αὐτῆς, καὶ ἔδει νὰ ἐκλείψουν παντὶ τρόπῳ, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ παρουσιασθῇ ἐκ νέου ἐντελῶς ἀναγεννηθεῖσα, ἐντελῶς ἀναδιοργανωθεῖσα. Διότι δὲν θὰ ἦτο φρόνιμον, ἀλλ' οὔτε σοβαρὸν, μετὰ τὸ τέλος τοῦ φοβεροῦ πολέμου, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ν' ἀφήσῃ τὰς πληγὰς τῆς καινούσας ἀκόμη.

Καὶ θαρραλέως προσέβη εἰς μίαν δευτέραν ἐγχείρησιν ἐπὶ τῶν κεφαλαίων τῆς τῶν μετοχικῶν. Ἐγχείρησιν ὀδυνηράν μὲν ἀλλ' ἐπιβεβλημένην καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ ἐκ τῶν περιστάσεων.

Βεβαίως δὲν ἐθεώρει τὸ σύνολον τῶν ἔκκερμῶν τῆς, ἀποτελούμενον, ὡς ἐλέχθη, ἀπὸ δεκαοκτῶ καὶ πλέον ἑκατομμυρίων, ὡς ἐντελῶς ἀπολεσθέν. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶχεν ν' ἀναμένῃ πάντοτε ζημίας ἐκ τινῶν ἄλλων λ)σμῶν καὶ ἰδίως ἀπὸ τὰ δάνεια καὶ ἡγγυημένους λ)σμοὺς διὰ χρονογράφῳν, ἔκρινε φρόνιμον νὰ προβῇ εἰς τὴν ὀλοσχερῆ ἀπόφασιν τῶν ἔκκερμῶν τῆς κυρίως δυνάμει τῶν πραγμα-

τοποιηθέντων κερδῶν τῆς χρήσεως 1918 καὶ ἀκόμη δυνάμει τοῦ πλεόντος τοῦ μετοχικοῦ τῆς κεφαλαίου.

Καὶ ὁ συνδυασμὸς οὗτος ὑπῆρξε ἀρκετὰ εὐστοχος, καθότι δὲν ἀπεξένωνεν ἐντελῶς ἀπὸ τοὺς μετόχους τῆς τὸ πλεόντος τῶν κεφαλαίων τῶν, ἀλλ' ἀπλῶς ἀντήλασσε τὸ πλεόντος τῶν μετοχῶν αὐτῶν διὰ μετοχικῆς ἐπικαρτίας ἴσου ποσοῦ.

Εἰς τὰς μετοχὰς ἐπικαρτίας παρεχώρησε τὰ ἐξῆς δικαιώματα

- Δικαίωμα συμμετοχῆς ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν κερδῶν μετὰ τὴν διανομὴν πρώτου μερισματος πάντε ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν λόγῳ τόκου εἰς τὰς κοινὰς μετοχὰς.

- Ἴσον μετὰ τῶν κοινῶν μετοχῶν δικαίωμα ἐγγραφῆς, ἐφ' ὅσον ἐπὶ μελλουσῶν ἐκδόσεων ἤθελεν ἀποφασισθῆ νὰ χορηγηθῇ τοῖς μετόχοις προνόμιον ἐγγραφῆς.

- Δικαίωμα παραστάσεως ἐν ταῖς Γεν. Συνελεύσεσι μετὰ δικαιοματίας ψήφου μιάς ἐπὶ 200 μετοχῶν.

Καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ προσέβη καὶ εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ Ἰαταστατικοῦ τῆς καὶ ἰδίως τοῦ βου ἀρθρου αὐτῆς, δι' οὗ ἐκατόντισε τὰ τῶν κοινῶν μετοχῶν καὶ τὰ τῶν τῆς διανομῆς τῶν κερδῶν. Ἐκαινοτόμησε κυρίως εἰς τοῦτο διὰ ἀπὸ 5 ο)ο πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικοῦ, ἀνεβίβασε τοῦτο εἰς 10 ο)ο, καὶ προσέειπε ὅτι ἐκ τῶν πρώτων διατίθεται πλεόν ἀνάλογον πρὸς διανομὴν ποσοστίων ἐκ 5 ο)ο εἰς τὰς κοινὰς μετοχὰς, τῶν μετοχῶν ἐπικαρτίας δικαιουμένων νὰ λάβουν μέρος ἐκ τοῦ ὑπολοίπου καὶ τοῦτου κατονομαζομένου ἐννοεῖται κατὰ 90 ο)ο ὁμοῦ μετὰ τῶν κοινῶν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν μετοχῶν, μεθ' ὅλης τῆς ἀντιδρασίν, τὴν ὅποιαν ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ἠθέλησαν νὰ φέρουν.

Καὶ τοιοῦτοτρόπος δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εἰσήρχετο ἤδη εἰς τὴν δευτέραν εἰκοσιπενταετηρίδα τῆς ἐντελῶς ἀνακαινισμένη καίτοι μὲ μειωμένα τὰ κεφάλαια τῆς τὰ μετοχικὰ ἀπὸ 60,000,000 εἰς μόλιον 48,000,000.

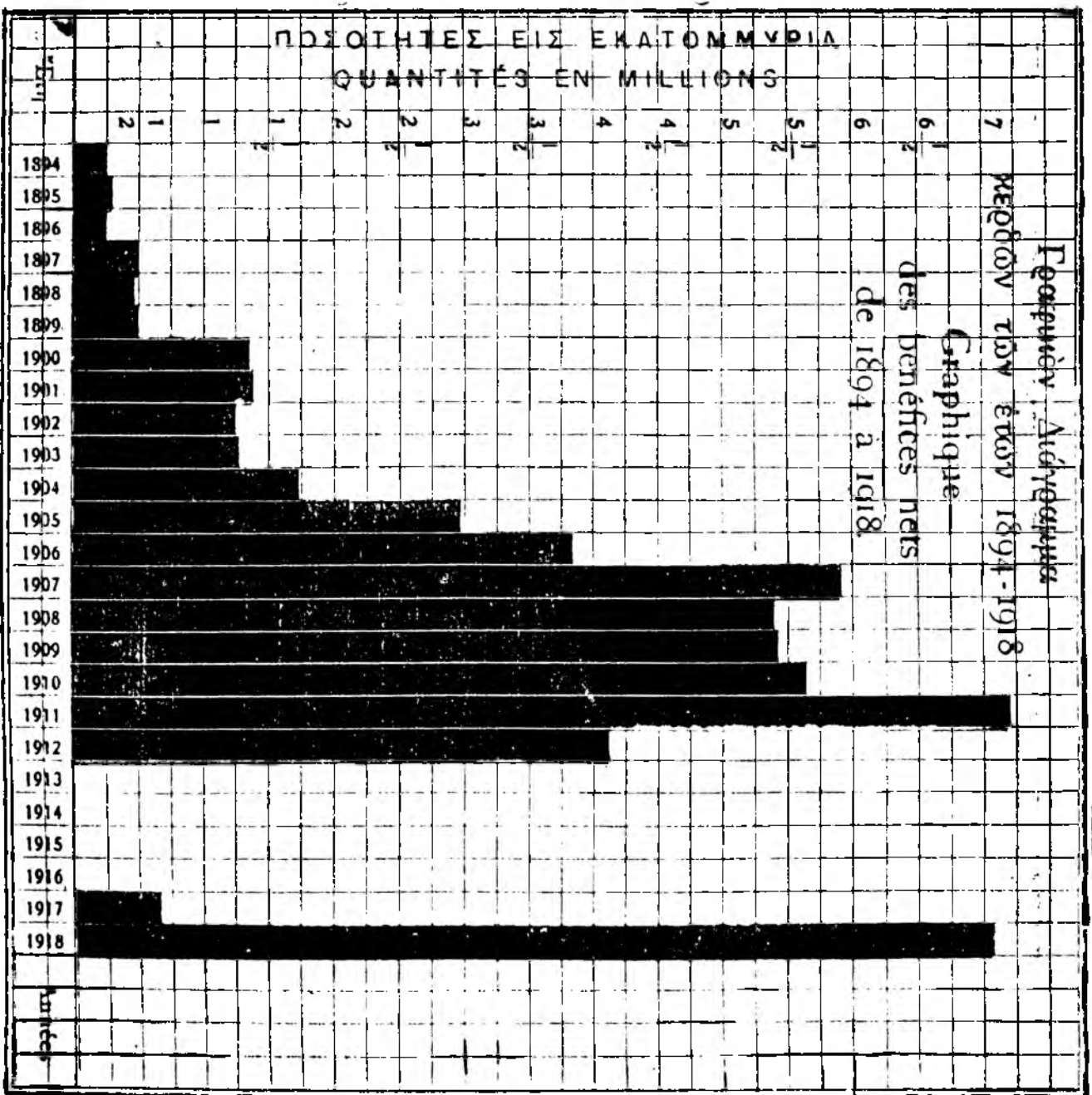
Τρέχοντος τοῦ ἔτους 1918, τῆς εἰκοστῆς πέμπτης χρήσεως αὐτῆς ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἀφοῦ συμμετέσχεν διαρκούσης τῆς προηγουμένης χρήσεως 1917 εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἀθηναϊκῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρίας, συνέβαλε καὶ εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς «Μεταλλευτικῆς Ἐνώσεως», ὡς καὶ τῆς «Ἀθηναϊκῆς Ἐταιρίας» πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς Βιομηχανίας καὶ τοῦ Ἐμπορίου.

Δυνάμεθα ὁδὸν νὰ παραδεχθῶμεν πλέον ὅτι πράγματι ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν εἰσήρχετο εἰς τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἀνακομὴν τοῦ φοβεροῦ πολέμου εἰς ἐντελῶς ἀναδιοργανωμένη καὶ πλήρως ζωτικῆς διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς, τὸ ὅποῖον ἤρχισε πρὸ εἰκοσιπενταετίας μὲ τὸσον πενιχρὰ ὕλικά μέσα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν οἰκονομίαν καὶ ὅτι ἤρχισε τὴν δευτέραν εἰκοσιπενταετίαν τῆς ὑπὸ τοῦ ἀρίστου οἰωνοῦ καὶ τῆς ἀσφαλεστάτης βάσεως ὑφ' ἣν ἐθεμελίωσεν ἀκλονήτως πλέον αὐτὴν ἢ περιοικεμένην διεύθυνσιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ κ. Ἡλιάσκου, τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ κ. Ἰ. Κουντουριώτου καὶ τῶν διευθυντῶν τοῦ τ) Κεντρικοῦ καὶ τῶν ὑποκαταστημάτων, μετὰ τοῦ ἐξυγιανθέντος ἐπίσης ἀνωτέρου προσωπικοῦ διὰ τῆς προσλήψεως ἀνδρῶν ἀναξίων τοῦ προορισμοῦ τῶν.



ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

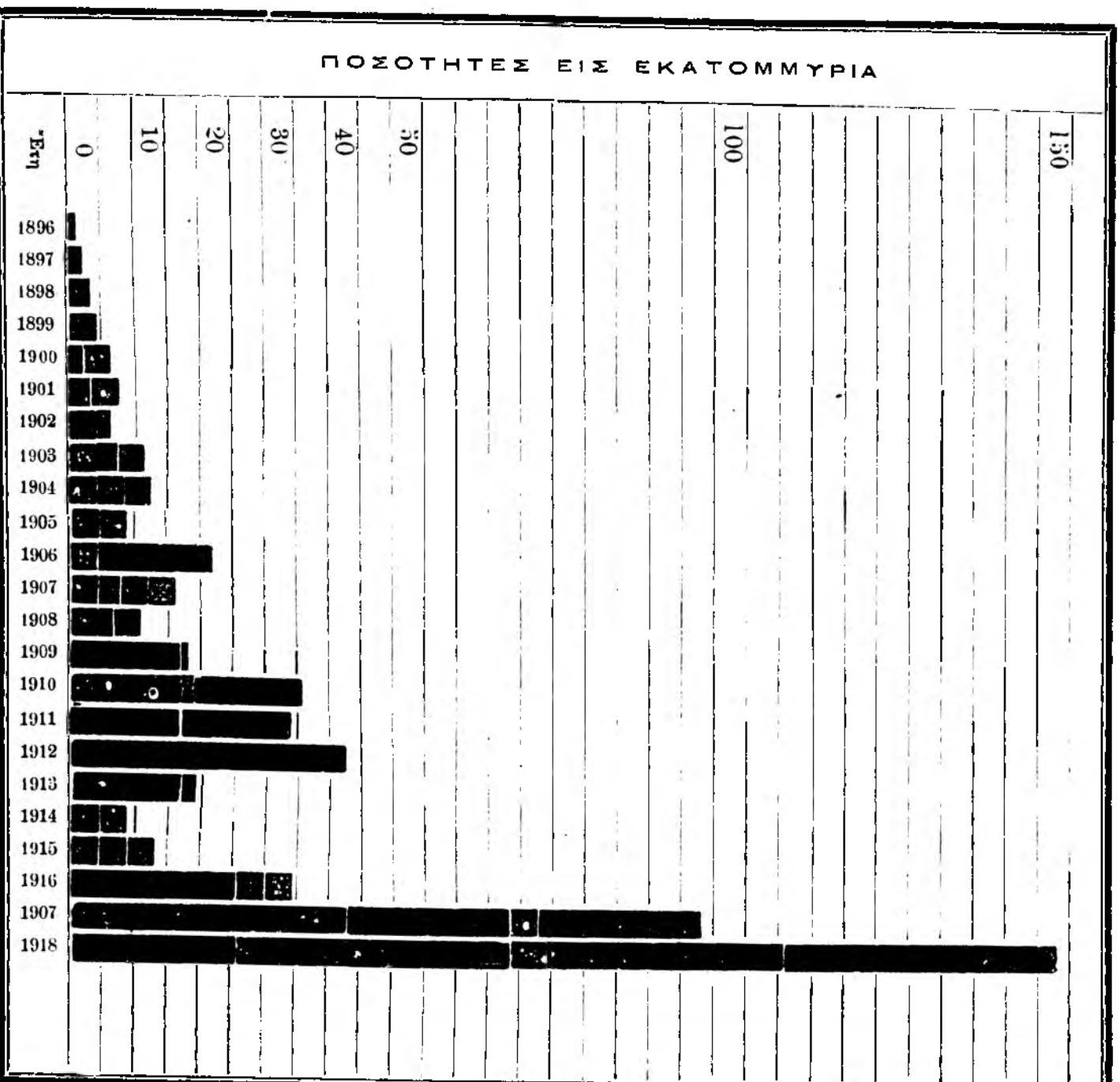
1896-1918



ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

1896-1918

Γραφικόν Διάγραμμα
διαθεσίμων μετρητών, και συναλλάγματος
των ετών 1896-1918





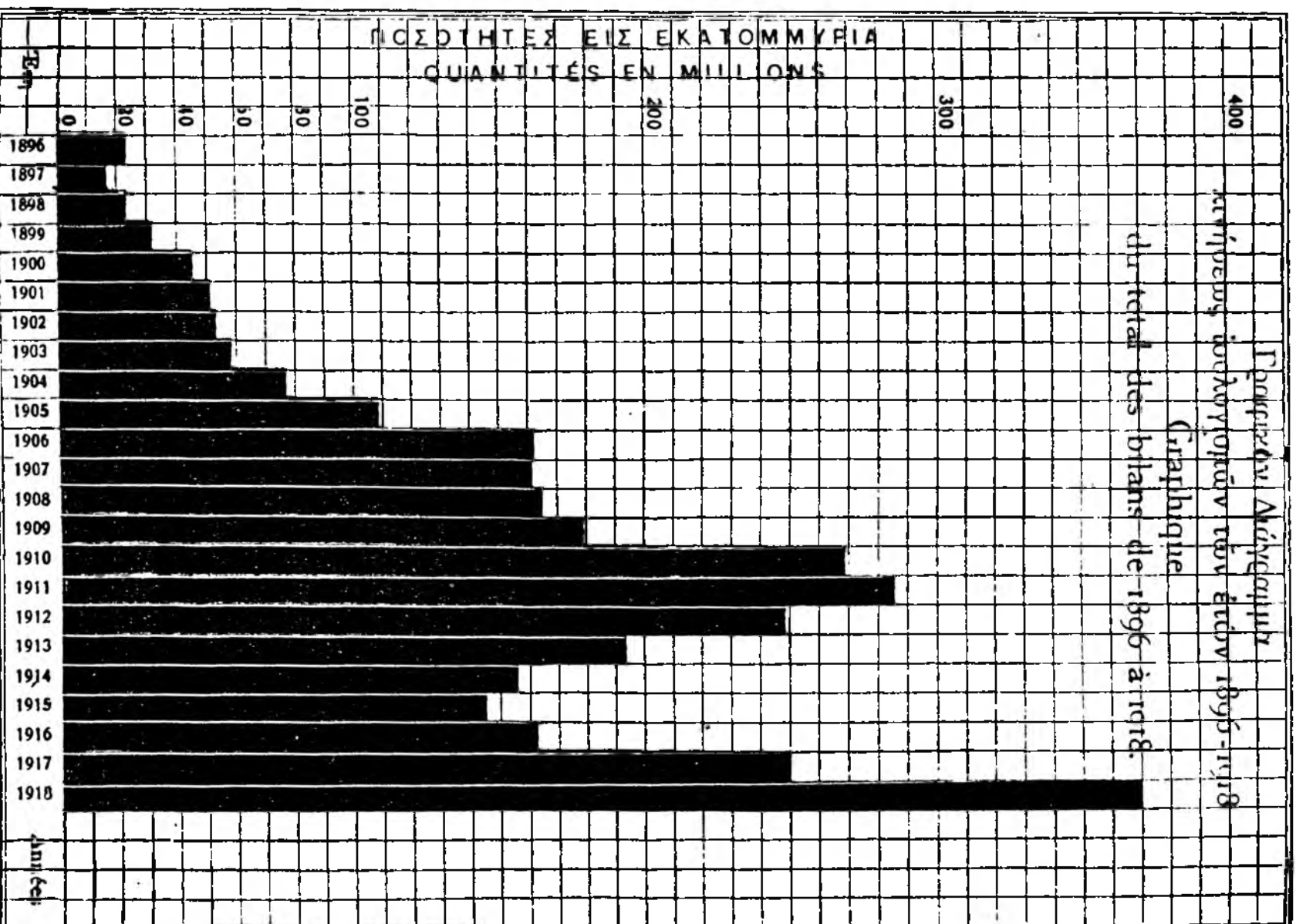
ΣΠ. ΞΟΥΡΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ





ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

1896-1918

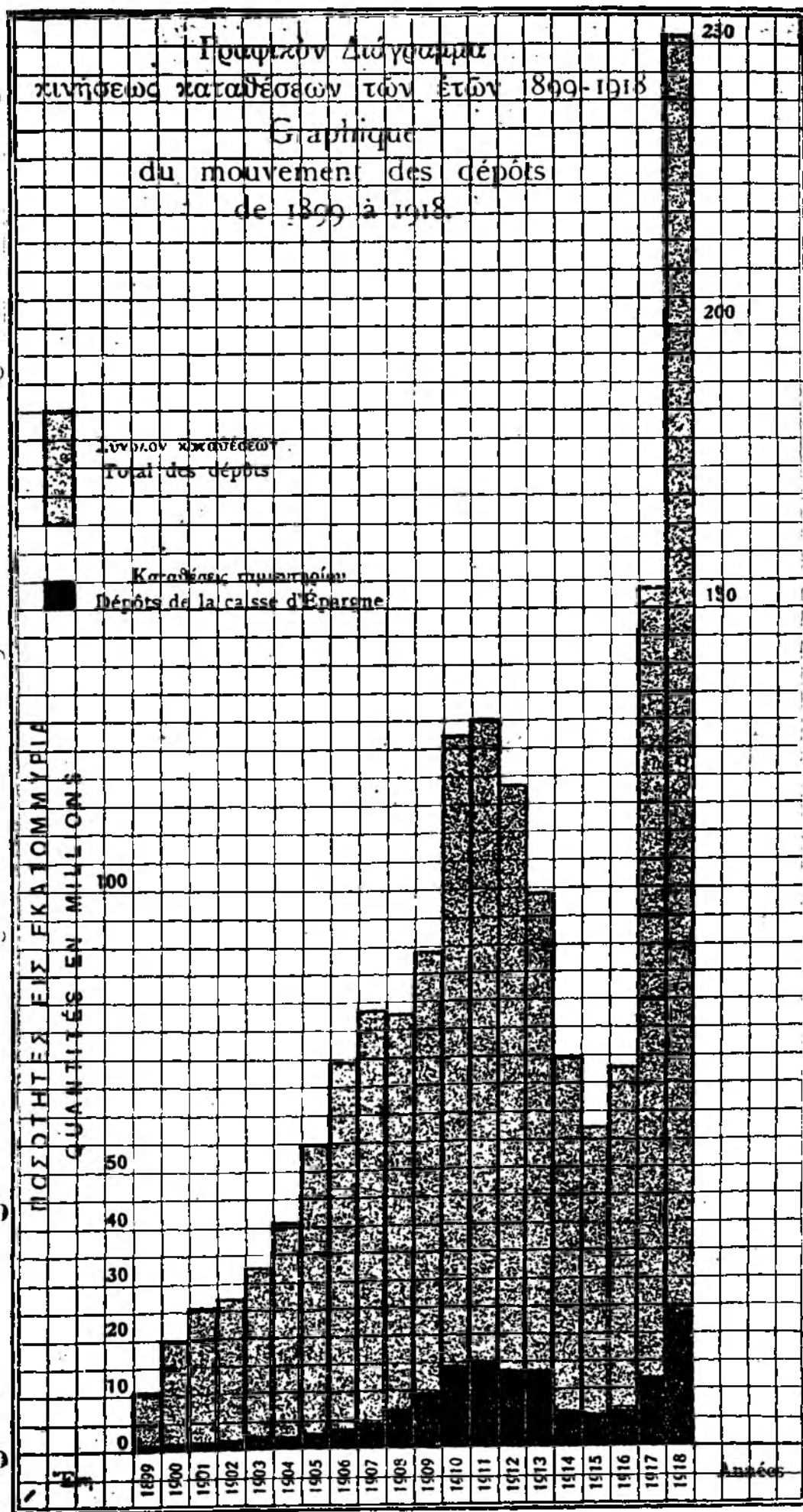




ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

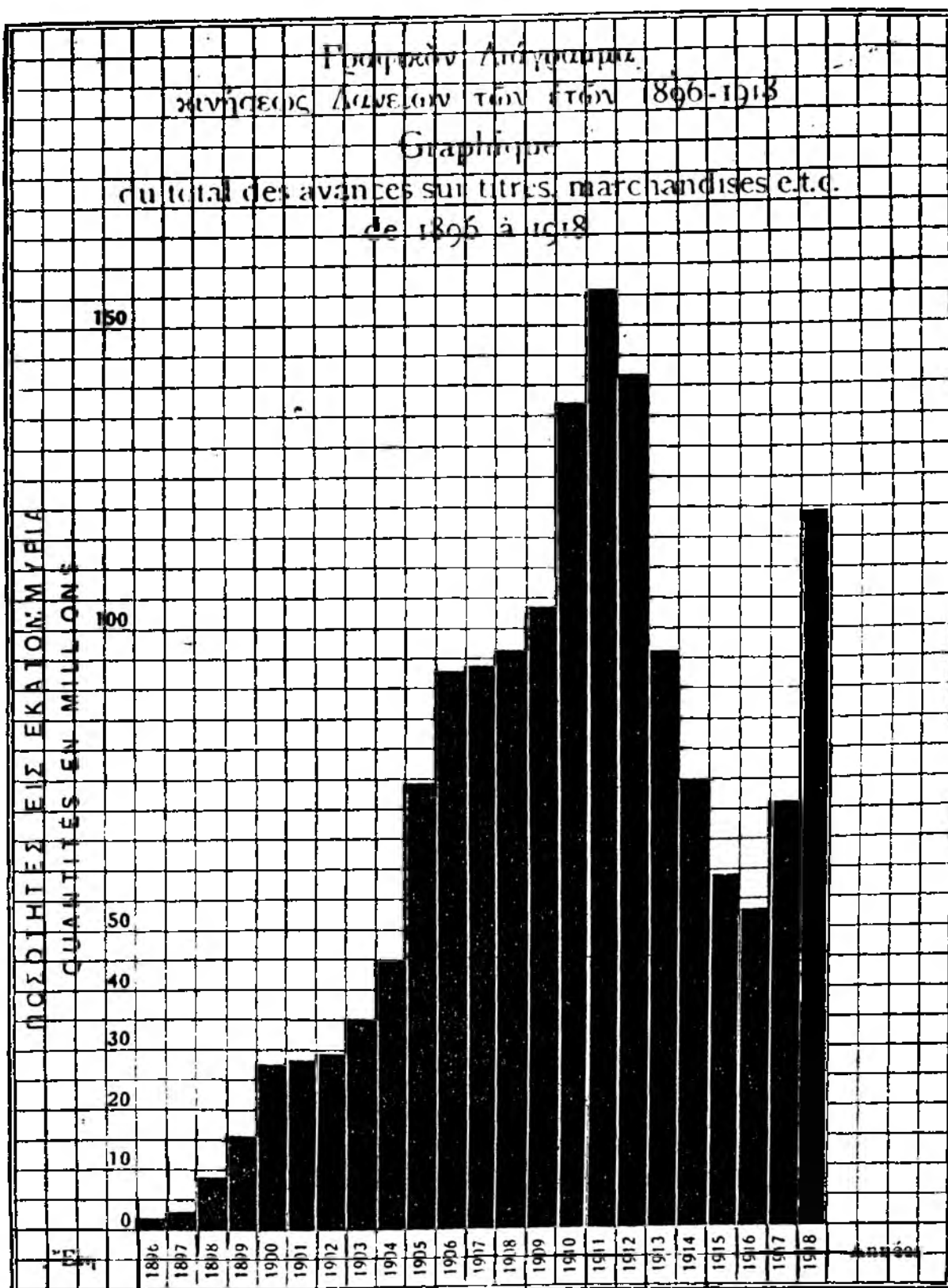
ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

1896 - 1918



ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

1896 - 1918



ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,” ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ



Καθ' ἣν στιγμήν γράφομεν τὰς γραμμὰς ταύτας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος, ὁ νοῦς ἡμῶν στρέφεται ἀκουσίως πρὸς τὰς στυγνὰς ἡμέρας τοῦ 1821 καὶ τὸ αἷμα τῶν ἀδφῶν τῆς Κύπρου τέκνων. Αἱ ἀντιθέσεις ἀποτελοῦσιν ἀναπλαστικὸν ψυχολογικὸν λόγον. Ὁ γράφων παρασύρεται ὑπὸ τῶν ἀμεταβλήτων ψυχικῶν κανόνων.

Τὰς μαύρας ἡμέρας τῆς φρικῆς καὶ τῆς ἀτιμώσεως διεδέχθησαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου αἱ ἐνδόξοι ἡμέραι τῶν ἐκδικητῶν, οἵτινες ἤδη ὑπερήφανοι πατοῦσι τὰ Μικρασιατικὰ πεδία πρὸ τῶν Πυλῶν τῆς πατρίδος τοῦ Κιουταχῆ καὶ τοῦ περιφήμου ἀρχαίου Λορναίου, τοῦ Ἑσάκ-σεχίη.

Ἡ δυστυχία καὶ ἡ συμφορὰ ἐσφρηγήλατισε τὰς γενναίας ψυχὰς τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς· εἰς τὸ αἷμα τῶν προγόνων ἐβαπίσθη ὁ σίδηρος, ἵνα μεταμορφωθῆ εἰς τὸν χάλυβα, ὅστις ἐπλήξε τὰ στήθη τοῦ αἰμοβόρου κατακτητοῦ εἰς τὰ Μακεδονικὰ πεδία κατὰ τὸ 1912 καὶ 13.

Τίς θὰ εἶχε τὴν τόλμην τὸ 1821 νὰ ἠθυρίσῃ εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Κύπρου Κουτσιὸν Μεχμέτ, ὅταν διέτασσε πρῶτον τὸν ἀφορισμὸν τῶν Κυπρίων καὶ εἶτα τὸν ἀποκρυφισμὸν τῶν Μητροπολιτῶν Πάφου Χρυσάνθου, Κιτίου Μελετίου, Κυρηναίας Λαυρεντίου, τὸν ἀπαγορισμὸν ἐξῴθεν τοῦ Σεραγίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Κυπριανοῦ καὶ τῶσων ἄλλων προκοίτων καὶ λογάδων, ὅτι πρὶν ἢ συμπληρωθῆ ἑκατονταετία ἡ Κύπρος θὰ ἀπαλλαγῆ τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας χριστιανικῶν δὲ Κράτος θὰ ἀπλώσῃ εὐεργετικὴν τὴν προστασίαν του πρὸς ἀναγέννησιν καὶ προπαρασκευὴν τῆς ὁδοῦ, ἣτις θὰ φέρῃ εἰς τὴν πλήρη Ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν;

Ἡ Κύπρος ἔστω καὶ μακρὰν ἀκόμη τῆς Μητροκῆς ἀγκυλῆς προστατευίζουσα τὸν Παρθενῶνα δακρυσιμένη ἀγω-

νῆ ἐτοίμη νὰ πετάξῃ καὶ νὰ ἐναγκαλισθῆ τοὺς πόδας πολυγαλημένης Μητρὸς ἀπὸ τὴν ὁποιάν τὴν ἀλέσασε δουλεία χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ 1915. Ἡ ἀγωνία μάλιστα κατὰ τὰς στιγμὰς αὐτὰς ἐπιτείνεται, ὅταν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἱ περικαλλεῖς κόραι τῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος ἐλεύθεροι σκιάζωνται ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῆς Κυανολεύκου, διὰ δὲ τὴν Κύπρον ἀτυχῶς δὲν ἀνέτειλεν εἰσέτι ἡ ἀγία ἐκείνη ἡμέρα τῆς τελείας Ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, καίτοι αἱ σελίδες τῆς Κυπριακῆς Ἱστορίας διακηρύττουσι τὰ ἀπαράγραπτα δίκαιά της. Καὶ τί ἄλλο διακηρύττει ἡ ἀδταπάρησις τῆς Μαρίας τῆς Συγκλητικῆς, ὅταν μέλλουσα νὰ ἀπαχθῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κύπρου ὑπὸ τῶν Τούρκων τῷ 1570 προθύμῃσεν ἀντὶ τῆς ἀτιμώσεως τὰ θεῶα πῦρ εἰς τὴν πυρρι δαποθήκην τῆς Ναυαρχίδος ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐκρατεῖτο μετ' ἄλλων παρθένων καὶ νὰ ἀναπναχθῆ;

Τί ἄλλο διαβεβαίωι ἡ Ἐπανάστασις τοῦ ἐκ Καρπασίας Κληρικῶν Ἰωαννικίου, ὅστις μετασχὼν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ἐπανήλθεν εἰς τὴνδουλεύουσαν πατρίδα τοῦ Κύπρου, ἵνα ἀποθάνῃ ἐνδόξως ἐν αὐτῇ τῷ 1831 ἐπαναστατήσας κατὰ τῶν Τούρκων;

Τί δὲ ἄλλο μαρτυρεῖ τὸ ναπὸν ἐπὶ αἷμα τῶν Κυπρίων ἐθελοντῶν ἀπὸ τοῦ ἀειμνήστου Βουλευτοῦ καὶ Δημάρχου Χριστ. Σώζου μέχρι τοῦ τελευταίου Κυπρίου ἀγροῦ, οἵτινες πίπτοντες εἰς τὰς φάραγγας καὶ τὰ πεδία τῆς Ἠπείρου καὶ Μακεδονίας τῷ 12-13 καὶ ἤδη εἰς τὰ Μικρασιατικὰ πεδία ἐξῴθεν τῆς Φιλαδελφείας διελάλουν τὸν ἀδελφικὸν σύνδεσμον καὶ τὴν ἀλληλεγγύην μεταξὺ τῆς Ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ τῆς δουλευσίσης Κύπρου;



ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΦΩΣ

Μετά τὸ σκότος ἑπτὰ αἰώνων ἀνεφάνη εἰς τὸν πολιτικὸν Κυπριακὸν ορίζοντα τὸ πρῶτον φῶς, ἡ πρώτη χαρραυγὴ. Τῇ 4ῃ Ἰουνίου 1878 ὑπεγράφετο μεταξὺ τῆς Μεγ. Βρετανίας καὶ τῆς Τουρκίας σύμβασις, διὰ τῆς ὁποίας παρεχωρεῖτο εἰς τὴν Μ. Βρετανίαν ἡ κατοχὴ τῆς Κύπρου. Τῇ 12ῃ Ἰουλίου ἡ Ἀγγλικὴ σημαία ἐκυμάτιζεν ἐπὶ τῶν φρουρῶν τῆς νήσου, μοῖρα δὲ Ἀγγλικοῦ στόλου ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Ἰωάννην Χαίη ἐναυλόχει εἰς τοὺς Κυπριακοὺς λιμένας. Πρῶτος ἀρμοστής διωρίσθη ὁ σερ Γάρνερτ Οὐλλσελέϋ, ὅστις ἀπεβιβάσθη εἰς Λάρνακα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Σωφρόνιος ὑποδεχόμενος τοὺς Ἀγγλοὺς ἐλευθερωτὰς ἐδήλου ἐν τῇ προσφωνήσῃ του **«ὅτι ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἀποδέχεται εὐχαρίστως τὴν ἐπελθούσαν πολιτικὴν μεταβολήν, χωρὶς νὰ λησμονήσῃ τὴν καταγωγὴν καὶ τοὺς πόθους του»**.

Πράγματι ἡ Ἀγγλικὴ ἐν Κύπρῳ διοίκησις ὑπῆρξεν ἐν πολλοῖς εὐεργετικῇ. Αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι, ἡ ἀσφάλεια ἡ συγκοινωνία προήχθησαν. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἔχων ἔμφυτον τὴν τάσιν πρὸς μόρφωσιν καὶ πρόοδον ἀνεπτύχθη ἀλματικῶς, ὥστε ἤδη αἰσθάνεται ἑαυτὸν τελείως ἀνθρωπέντα καὶ ἄξιον τελείως ἐλευθερίας. Χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερείας, ὅσα καὶ ἂν ἐπετελεσθῶσαν ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς ἐν Κύπρῳ διοικήσεως ταῦτα εἶνε ὀλίγα ἀπέναντι τῶν ὄσων ἠδύνατο νὰ γίνωσιν, ἀλλ' ἀνεξαργτήτως τούτων ἡ οἰασθήποτε εὐημερίας ἡ Κύπρος οὐδέποτε θὰ ἀνταλλάξῃ τὸ ράκος τῆς Μητρὸς πρὸς τὴν πορφύραν τῆς Μητροῦς.

Εἰς εἶναι ὁ πόθος πάντων «Εὐγνωμονοῦμεν τοὺς ἄρχοντας μας δι' ὅσα καλὰ ἐπραξαν, ἀλλὰ ποθοῦμεν τὴν Μητρικὴν ἀγκάλην καὶ τὴν Ἐνωσὶν μας μετὰ τῆς Ἑλλάδος».


ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΥΠΡΟΥ


Περὶ τῆς συντελεσθείσης ἐν Κύπρῳ ἐξελίξεως καὶ προόδου γράφομεν ἔκτενῶς ἐν τῷ ΙΒ' τόμῳ τοῦ Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετίδος «Περὶ τοῦ Ἐξῶ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν Παροικιῶν», ἐν τῷ ἀνά χεῖρας τόμῳ περιφραζόμεθα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τραπεζῆς Κύπρου.*

Μία τῶν ἐπελθουσῶν προόδων ἐν τῷ Οἰκονομικῷ βίῳ τῆς Κύπρου ἐπ' Ἀγγλοκρατίας εἶναι καὶ ἡ ἰδρυσις τῆς Τραπεζῆς Κύπρου, ἣτις εἶναι **Ἀνώνυμος Ἐταιρεία** ἀναγνωρισθεῖσα διὰ Διατάγματος τοῦ Μεγάλου Ἀρμοστοῦ τῇ 18ῃν Δεκεμβρίου 1912.

Κεφάλαιον ἐγκυκλιζόμενον £ 200000 διηρημένον εἰς 50000 μετοχὰς ἐκ £ 4 ἑκάστη.

Καταβληθὲν κεφάλαιον μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1920:

£ 157.424.0.0

Ἀποθεματικὸν

£ 8.110.12.1

* Ἐδρα ἡ Λευκωσία καὶ Ἀνταποκριταὶ εἰς ὅλην τὴν Κύπρον.

Τὸν Ἰανουάριον 1899 ἰδρύθη ἐν Λευκωσίᾳ ἰδιόρρυθμος συνεταιρισμὸς, ἀπομίμησις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Συνεργατικῶν Τραπεζῶν τοῦ Λαοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν **«Ταμειυτήριον ἡ Λευκωσία»** καὶ με σκοπὸν τὸν σχηματισμὸν κεφαλαίου δι' ἑβδομαδιαίων καταβολῶν ἐξ ἐνὸς σελίνιου.

Τὸν συνεταιρισμὸν διεχειρίζετο δεκαεξαμελὲς Συμβούλιον ἀποτελεσθὲν ἐκ τῶν κ.κ. Ἰ. Οἰκονομίδου ὡς διευθυντοῦ, Γ. Παπαδοπούλου ὑποδιευθυντοῦ, Κ. Σαββίδου ταμία Κ. Σαμουὴλ γραμματέως, καὶ τῶν κ.κ. Ἀ. Θεοδότου, Α. Φοινιέως, Ι. Μ. Ζαχαριάδου, Κ. Διανέλλου, Χ. Γεωργιάδου Κ. Α. Δραγουμάνου, Ματθ. Λουκαΐδου, Φ. Νικολαΐδου, Στυλ. Νικολαΐδου. Π. Χ. Μαραθεύτη, Α. Σ. Μαρκίδη καὶ Κ. Σ. Λοῦζίδου.

Μέχρι τοῦ 1912 συνεσωρεύθησαν ἱκανὰ κεφάλαια, ἐπειδὴ ὅμως δὲν ὑπῆρχε νόμος ἀναγνωρίζων τὴν νομικὴν ἀντότητα τῶν τοιούτων συνεταιρισμῶν, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἤρνηθη νὰ ψηφίσῃ τοιοῦτον, ἐγένετο ἀνάγκη νὰ μετατραπῇ εἰς Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν.

Τὰ ὄντω συσσωρευθέντα κεφάλαια ἐχρησίμευσαν διὰ τὴν σύστασιν τῆς Τραπεζῆς Κύπρου.

Ἡ Τράπεζα Κύπρου διοικεῖται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων, Διοικητικοῦ Συμβουλίου, Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, καὶ Διευθυντοῦ.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελοῦσιν οἱ κ.κ. Α. Θεοδότου καὶ Α. Φοινιέως Ἴατροι, Δ. Σεβέρης δικηγόρος, Χ. Π. Μαραθεύτης Διευθυντῆς τῶν Ἀστικῶν Σχολῶν, Κ. Σαββίδης, Στυλ. Νικολαΐδης, Ι. Δ. Βεργόπουλος, Γ. Ε. Χριστοδουλίδης, Ἰ. Μιχαηλίδης, Εὐαγ. Ι. Εὐαγγελίδης, Α. Χ. Ταβερνάρης καὶ Εὐ. Δραγουμάνος, ἔμποροι.

Τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ἀποτελοῦσιν οἱ κ. Θ. Θεοδότου, Ν. Γ. Χρυσάφινης, Γ. Α. Μαρκίδης δικηγόροι, καὶ Π. Μ. Τσαριώτης καὶ Ι. Χ. Νικολαΐδης, ἔμποροι.

Διευθυντῆς ὁ κ. Ι. Οἰκονομίδης, διδάκτωρ τῆς Νομικῆς.

Εἰς τὴν Τράπεζαν Κύπρου ἐξακολουθεῖ τὸ δι' ἑβδομαδιαίων καταβολῶν ἐξ ἐνὸς σελίνιου ἀποκαταμητικὸν σύστημα εὐρέως χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν λαϊκῶν τάξεων.

..

Ὡς τελευταίαν λέξιν προσθέτομεν, ἵνα γνωρίσῃ τοῦτο τὸ Πανελλήνιον, ὅτι οἱ ἰδρυταὶ καὶ Διευθύνοντες τὴν Τράπεζαν Κύπρου εἶναι ἐκ τῶν πρωτευνόντων τῆς Κυπριακῆς φάλαγγος προσώπων ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως, οἱ Λομβάρδοι, Ἰακωβάτοι, Παδσβάδες, Μαρίνοι κ.τ.λ. τῆς Κύπρου.

(*) Εἰς τὸν μετὰ τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν χώρον ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῇ ἡ Ἱστορία τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης τῆς ἐκτυπώσεως καθυστερεῖ τὸ ἐξ Ἀγγλίας ἀναμενόμενον ἀρθρον διὰ τοῦτο εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἰονικῆς ἐθέσαμεν τὴν Τράπεζαν Κύπρου συγγενεύουσαν πρὸς τὴν καταγωγὴν τῆς Ἰονικῆς.





ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ἐγεννήθη ἐν Λευκονοίκῳ τῆς Μεσαορίας τῆς Κύπρου τῷ 1864, μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ τῆς Νομικῆς. Ἐπανελθὼν εἰς Κύπρον ἤρξατο τοῦ δικηγορικοῦ σταδίου ἐν τῇ Πρωτ. τῆς Νήσου Λευκωσία διακριθεὶς ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐπαγγελματικῇ ἐξασκήσει, ἐκτιμηθεὶς δὲ ὑφ' ὀλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας, διὰ τὴν καθόλου πατριωτικὴν του δρασίαν ἐν τῷ ζητήματι τῆς Ἐνώσεως τῆς Κύπρου μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐξελέγετο βουλευτὴς τῆς ἐπαρχίας Λάρνακος Ἀμμοχώστου ἐπὶ σειρὰν βουλευτικῶν περιόδων. Ἡ νεωτέρα Κυπριακὴ Ἱστορία ἐν τῷ ἱερῷ ἀγῶνί της ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως μεταξὺ τῶν πρώτων ριζοσπαστῶν, ὡς νεωτέρα Ἑπτάνησος, θὰ ἔχη νὰ ἐπιδείξῃ τὴν πολύτιμον ἐθνικὴν δρασίαν τοῦ κ. Ι. Οἰκονομίδου. Ἡ τοιαύτη τοῦ ἀνδρὸς δρασίαις ἐκίνησε τὴν προσοχὴν τῆς ἐν Κύπρῳ Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, ἧς μετ' ὀλίγον προσέφερε τὴν ἔδραν τοῦ δικαστοῦ εἰς τὸν ἐπικίνδυνον ἐθνικὸν ἐργάτην, ὡς ἔπραττε καὶ ἐν Ἑπτανήσῳ ἀναβιβάζουσα τοὺς πολιτικῶς ἐπικινδύνους εἰς τὴν θέσιν τοῦ Γερουσιαστοῦ· τοῦτο δὲν διέλαθε τὴν ἀντίληψιν τοῦ κ. Οἰκονομίδου ὅστις προὔτιμησε τὴν Διεύθυνσιν τῆς Τραπεζῆς Κύπρου, τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς ἰκανότητος διευθύνει ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της, ἵνα ἐλεύθερος παραμείνῃ εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀμυντῶρων τοῦ Ἐθνικοῦ προμαχόνος ἐν τῇ ἀνατολικῇ λεκάνῃ τῆς ἐσχατιᾶς τῆς Μεσογείου, ὡς μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος τῆς Κύπρου ὀργανώσεως.

Ὁ στενὸς χώρος τοῦ Α' τόμου τοῦ «Πανελληνίου Λευκώματος» ἀτυχῶς δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ δώσωμεν ἐκτενεστέραν εἰκόνα τῶν ἀγῶνων καὶ θυσιῶν τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ δι' ὃ ἐπιφυλαττόμεθα νὰ γράψωμεν ἐν εὐρυτέρῳ κλίμακι ἐν τῷ ΙΒ^ο τόμῳ περὶ τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ—παροικιῶν.

Παραλλήλως τὴν πρὸς Ἐθνικὴν δρασίαν ἔχει νὰ ἐπεδείξῃ ὁ κ. Οἰκονομίδης καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς γενικῆς τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εὐημερίας μέριμνάν του ἐν τῇ ἰδρύσει τοῦ Συνεργατισμοῦ, ὃν πρῶτος εἰσήγαγεν εἰς Κύπρον.



“ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ,,





ΤΟΜΟΙ 14

ΛΕΥΚΩΜΑ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821--1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α'. — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΑΠΩΤΑΤΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΣ

Ἐκ τῶν σπουδαίων συντελεστῶν ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζεται ἡ εὐρωστία παντὸς ἔθνους εἶναι ἡ ὑπαρξὶς αὐτόχθονος βιομηχανίας. Ἡ βιομηχανία, ὅταν μάλιστα στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀντοπίου ὑπάρξεως τῶν πρώτων ὕλων ἀπεργάζεται τὴν διαρκῆ εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους. Ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας παρέχει ἐναργέστατον παράδειγμα περὶ τούτου. Ἡ βιομηχανία τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρως ἐξησφάλισε τὴν εὐδαιμονίαν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν καὶ μέχρι σήμερον ἐστὶ πλεῖστα βιομηχανικὰ προϊόντα, ἃ καὶ δὲν προέρχονται ἐκ τῶν χωρῶν ἐκείνων, αἵτινες πρῶται τὰ παρήγαγον, ὅμως διετήρησαν τὰ ὄνομα τῶν μερῶν, ἅτινα τὰ ἐγέννησαν, (ὕδασματα: **Κασεμίρ, Λαχώρη, Τίβητ, Μουσελίν**). Ἡ βιομηχανία τῶν Φοινίκων καὶ ἡ ἐπιτυχία τῶν χρωματισμῶν κατέστησαν τούτους περιωνύμους καὶ κυρίους ἐπὶ αἰῶνας τῶν θαλασσῶν.

Αἱ Φοινικαὶ ἀποικίαι ἀπὸ τῆς Κύπρου μέχρι τῆς Θάσου καὶ ἀπὸ τῆς Λιβύης μέχρι τῶν Γαδείρων καὶ τῆς Καρθαγένης ἐν Ἰσπανίᾳ, κατόπιν δὲ μέχρι τῆς Βρετανίας κυρίως ἦσαν κέντρα ἐμπορίου. Οἱ Φοινικεὶ οὐδέποτε ἤθελον νὰ καταπιέσωσι τοὺς αὐτόχθονας λαοὺς, ἠελοῦντο εἰς τὴν κατανάλωσιν καὶ ἀνταλλαγὴν πρὸς τὰ προϊόντα, ἅτινα παρήγεν ἑκάστη χώρα. Ἐκ τῆς Λιβύης καὶ τῆς Θάσου ἐλάμβανον τὴν χρυ-

σὴν ἄμμον, ἐξ Ἰσπανίας τὸν ἄργυρον, ἐκ Βρετανίας τὸν κασσίτερον, ἐκ τῶν ὀχθῶν τοῦ Βιστούλα τὸ ἤλεκτρον, ἐκ τοῦ Περσικοῦ κόλπου τοὺς μαργαρίτας, ἐκ τῆς Αἰθιοπίας τοὺς ταῖος καὶ πιθήκους, ἐξ Ἰνδιῶν τὸν ἔβενον καὶ τὰ ὑφάσματα. Ὡς ἀντάλλαγμα ἐχορῆγουν τὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας των, ὑάλους, πορφύραν, ὑφάσματα, διάφορα σκεύη καὶ κοσμήματα. Ὅπου εὕρισκον ἀνταγωνισμὸν ὑπεχώρουν καὶ ἐδημιουργοῦν νέους ὁρίζοντας ἐμπορίας, ἢ θάλασσα ἢτο ἀρκετὰ εὐρεῖα, εἶχε χώρον ἐκτεταμένον διὰ πᾶν δημιουργικὸν πνεῦμα. Εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐδίδασκεν πολλὰ καὶ πρὸ πάντων τὴν εὐκολύνουσαν τὰς συναλλαγὰς καὶ διαγωνίζουσαν τὴν σκέψιν καὶ τὰς ἰδέας **γραφῆν** εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλει τὸ Ἕλληνικὸν πνεῦμα τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς πρωτεύουσας αὐτοῦ θέσεως μεταξὺ τῶν τότε συγχρόνων ἔθνων.

Ἡ παλαιὰ Γραφή καὶ ὁ Ὅμηρος ὁμιλοῦσι περὶ τῆς περιφήμου ὑφαντουργίας τῆς Σιδῶνος. Ἐξ ἀντιζηλίας πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς ἐτήρουν μυστικὸν πᾶν ὅ,τι ἀφεῶρα τὴν βιομηχανίαν, μάλιστα προσεπάθουν διὰ τοῦ ψεύδους νὰ συγκαλύπτωσι τὴν τέχνην των, περιώνυμον δὲ ἀπέβη παρ' Ἕλλησι τὸ **Φοινικικὸν ψεῦδος**. Εἰς τὰς παρὰ ὀλοκλήρως τῶν Φοινίκων πιθανώτατα ὀφείλονται οἱ μῦθοι τῶν Κυκλώπων, Γιγάντων, Λαιστρυγόνων κτλ.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Οι Έλληνες διαδεχθέντες τους Φοίνικας εις τὸ Ἐμπόριον ἐν τῇ Ἀνατολικῇ λεκάνῃ τῆς Μεσογείου μετὰ τὴν ὀριστικὴν κατατρόπωσιν τῶν Περσῶν προήγαγον ἀλματικῶς τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν ἐκ τῆς ὁποίας ἄφθονος πλοῦτος καὶ οἰκονομικὴ εὐρωστία ἀπέρρευαν.

Παραλείποντες τὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα ἀνασύρομεν τὸν πέπλον τῆς βιομηχανίας, ἵνα παρουσιάσωμεν τὰ περίφημα τῆς ὑφαντικῆς καὶ πλεκτικῆς ἔργα τὰ ἀμφίμιτα (δίμιτα), τρίμιτα καὶ πολύμιτα λεπτοφυῆ καὶ παχέα ὑφάσματα, ἄλλα μὲν διαφανῆ καὶ ἀραχνοειδῆ, ἄλλα δὲ θυσανωτὰ ἢ κροσσωτὰ ἀμφίμαλλα, περίλευκα κτλ. Ὁ Πειραιεὺς ἦτο τὸ μέγιστον νεώριον τοῦ κόσμου, (ἢ Ἀγγλία τῆς τότε ἐποχῆς), πλοῖα ἔτοιμα ἐπωλοῦντο, ναυτικὰ δὲ δάνεια ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἐξέεινον ἐδίδοντο πρὸς 3 ο). Γνωστὰ δὲ ἦσαν προσέτι καὶ τὰ πρὸς μεταβίβασιν χρημάτων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον γραμμάτια, αἱ σημεριναὶ συναλλαγματικά.

Ὁ Πειραιεὺς τοσοῦτον περιεποιεῖτο τοὺς ναύτας ὥστε ἐχορήγει εἰς αὐτοὺς πᾶσαν προστασίαν, παρέχων ξενῶνα καὶ τόπον δημόσιον συναθροίσεως παραπλήσιον πρὸς τὰ νῦν χρηματιστήρια. Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐδόθη εἰς τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν ἡ δέουσα ἀξία, ὁ δόλος καὶ ἡ ἀισχροκέρδεια δὲν εἶχον θέσιν μὴ συμβιβασίμακα πρὸς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐλευθερίαν. Ὁ Ξενοφῶν, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, διὰ τῶν μελετῶν αὐτῶν ἔλυσαν πλεῖστα οἰκονομολογικὰ ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων καὶ σήμερον εἶτι γίνεται τόσος πάταγος καὶ συζήτης.

Ἀντιθέτως ἡ κυριαρχία τῆς Ρώμης στηριζομένη ἐπὶ μόνῃ τῆς δυνάμεως τῶν ὀπλῶν ταχέως κατέπεσεν, οἱ δὲ λαοὶ οἱ ἀποτελέσαντες τὸ Ἀνατολικὸν Ῥωμαϊκὸν Κράτος, εὐρέθησαν ἀφ' ἑαυτῶν ἐλεύθεροι, οὐδὲν τὸ Ῥωμαϊκὸν διατηρήσαντες εἰμὴ τὸ ὄνομα τοῦ Ῥωμαίου ἢ Ῥωμηοῦ.

ΒΥΖΑΝΤΙΑΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

Τὸ Ἀνατολικὸν Ῥωμαϊκὸν κράτος μὲ πρωτεύουσαν τὴν περιλαμπρὸν Κωνσταντινούπολιν εἰς δύο τινὰ ὀφείλει τὴν χιλιετὴ σταδιοδρομίαν του. Ἐς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς στρατιωτικὰς του δυνάμεις. Ἡ βιομηχανία καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν λουτοπορευογικῶν δυνάμεων τοῦ τόπου ἐξησφάλιζον τὰς στρατιωτικὰς δαπάνας, αἵτινες ἦσαν διαπληρόταται, σχεδὸν ἀνώτεραι τῶν σημερινῶν (πρβλ. Καθηγητοῦ Ἀνδρεάδου Στατιστικῆν — Στρατιωτικὰς δαπάναι Βυζαντινῶν Αυτοκρατορῶν). Τὰ ὑφαντουργεῖα τῶν Θηβῶν, τὰ βαφεῖα τῆς Θεσσαλίας, τὰ μεταξωτὰ τῆς Μ. Ἀσίας, ἐκίνουν τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἀπλησίαν τῶν πέριξ λαῶν, Ἀράβων, Ρώσων καὶ Φράγκων, οἵτινες συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἔκαμνον ἐπιδρομὰς, ἵνα καταστῶσι κύριοι τοῦ πλοῦτος καὶ εὐτυχοῦς Βυζαντινοῦ Κράτους, ἡ δὲ Κωνσταντινούπολις ἦτο τὸ ὄνειρον διὰ τὸν πλοῦτόν της παντὸς φιλιάρπαγος κυτακτοῦ. Ὁ Χαλίφης Μοτασέμ ἐπὶ Θεοφίλου Αυτοκράτορος ἰδὼν τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τοῦ Βυζαντίου τὰ ὁποῖα τῷ ἐστάλησαν ὡς δῶρα ἔμεινε κατάπληκτος καὶ ἐζήτησε τεχνίτας μὴ παραχωρηθέντας ὁμως, διότι ἡ βιομηχανία ἦτο μονοπώλιον καὶ μυ-

στικὸν τοῦ Κράτους. Οἱ Νορμανδοὶ ἐπιδραμόντες κατὰ τῆς Ἑπτανήσου καὶ τῶν Θηβῶν, ὡς πρώτους αἰχμαλώτους ἀπήγαγον τοὺς κατασκευαστὰς τῶν μεταξίων ὑφασμάτων, τοὺς ὁποίους ἐκράτησαν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ μετὰ τὸ κλείσιμον νῆς εἰρήνης πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, διότι τοῦτο ἦτο ἕτος ἕρος τῆς εἰρήνης.

ΝΕΩΤΕΡΑ ΕΘΝΗ

ΑΓΓΛΙΑ — ΓΑΛΛΙΑ — ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Ἐὰν ἀντὶ τῶν παλαιῶν διδαγμάτων μεταφέρωμεν τοὺς ἀξιοτίμους ἀναγνώστας τοῦ Πανελληνίου λευκώματος εἰς τὰ τῶν νεωτέρων χρόνων ἀρκεῖ νομίζομεν νὰ ἀναφέρωμεν τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν πρώτον, τὴν Γαλίαν καὶ Γερμανίαν δεύτερον.

Ἡ Μεγάλῃ Βρετανία ἀπέδειξε τι δύναται νὰ κατορθώσῃ ἢ ἐπιμονὴ καὶ ὑπομονή. Ἡ Ἀγγλοσαξωνικὴ φυλὴ μὲ τὸ προσιδιάζον αὐτῇ φλέγμα ἔθεσε στερεὰς τὰς βάσεις τῆς Ἀγγλικῆς βιοτεχνίας. Ὁ πτωχὸς κούρης Ριχάρδος Ἀλκράϊτ ἐγεννήθη τῷ 1732 ἐκ πτωχοτάτων γονέων, ὧν ἦτο τὸ δέκατον τρίτον τέκνον, κατασκεύαζε κατ' ἀρχὰς φανάκια, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐγκατέλιπε τὸ ἔμπόριον τῶν τριχῶν, ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἔμπόριον τῆς κλωστικῆς μηχανῆς. Πράγματι κατασκεύασε τὴν πρώτην μηχανήν, ἣτις παρ' ὀλίγον νὰ τῷ στοιχίσῃ τὴν ζωὴν ἐξαγριωθέντων τῶν ἐργατῶν, τῶν ὁποίων ἐκινδύνευε τὸ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα. Τῷ 1760 ἔλαβεν ὁ Ἀλκράϊτ τὸ δίπλωμα τῆς ἐφευρετικῆς κατ' ὄν χρόνον ὁ Οὐάττ ἐλάμβανε τὸ δίπλωμα διὰ τὴν ἀτμομηχανήν. Ἡ ἐφεύρεσις τῆς κλωστικῆς μηχανῆς καίτοι ἐσκοίχισε πολλὰ εἰς τὸν Ἀλκράϊτ, ὅστις καὶ αὐτὴν τὴν σύζυγόν του διεξέσχθη, ἐπειδὴ αὐτῇ τοῦ ἔθραυσε τὰς πρώτας μηχανὰς νομίζουσα ταύτας ὡς πηγὴν τῶν οἰκογενειακῶν δυστυχιῶν της, ὑπῆρξε πηγὴ πλοῦτος καὶ εὐδαιμονίας διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ἣτις ἔκτοτε ἔλαβε εἰς χεῖρας της τὰ σκήπτρα τῆς ὑφαντουργικῆς.

Ὁ Ροβέρτος Πηλ μικρὸς κτηματίας καὶ ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας Πηλ, ἠσχολήθη εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τῆς τυπώσεως τῶν βαμβακερῶν ὑφασμάτων καὶ ἐπέτυχε τοῦτο, ὥστε ἐγένετο ὁ μέγας ἰδρυτὴς τοῦ εἴδους τοῦτου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐξηκολούθησε καὶ ἠξίωσε τὰς ἐργασίας τοῦ πατρός του ἔλαβε δὲ τὸν τίτλον τοῦ Σερ τοῦτου ὁ υἱὸς ἐγένετο μετὰ ταῦτα Πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Ἰωάννης Χήγκωθ ἦτο υἱὸς γεωργοῦ μετὰ ταῦτα ὁμως ὑπῆρξε μέγας ἐν τῇ βιομηχανίᾳ τῶν τριχάτιων, ὀφελήσας οὐχὶ μόνον τοὺς παρ' αὐτῷ ἐργαζομένους ἀλλὰ καὶ γενικώτερον εὐεργετήσας τὴν κοινωνίαν δι' ἀγαθοεργιῶν.

Παραλείποντες πολλὰ ὀνόματα Γάλλων διακριθέντων ἐν τῇ βιομηχανικῇ ζωῇ τῆς Γαλλίας ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν τὸν Βερνάρδον Παλισσὺ γεννηθέντα τῷ 1510, τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ πιθανώτατα ἦτο ὑαλοποιός. Ὁ Παλισσὺ ἐξέμαθε τὴν πατρικὴν τέχνην κατ' ἀρχὰς, ἦτο πτωχότατος καὶ οὐδὲν βιβλίον εἶχον· ἔλαβεν πλὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ταῦτα δὲ τοῖς πᾶσι εἰσι πρόχειρα. Ἐπὶ ἔτη εἰργάζετο, ἠγωνίζετο νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν τέχνην τῆς ἐγκόσσεως καὶ τῆς ζωγραφίας τῶν πηλίνων σκευῶν. Ἐπὶ ἔξ ἀλόκληρα ἡμερονομία ἠγγράφισεν παρὰ τὰς καμίνας του, ὅταν δὲ ἐτελείωσεν ἡ καύσιμος ὕλη, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα, τότε τὴν στιγμὴν ἐκείνην, οὐχὶ μόνον τὸ κινκίδωμα τοῦ κήπου ἐθρῆφεν εἰς τὰς καμίνας ὁ Παλισσὺ, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ πτωχικὰ ἐπιπλά του καὶ τὰς δοκοὺς τῆς μικρῆς του οἰκίας.

Ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του περίτρομα ἐφυγον ζητοῦντα βοήθειαν, πάντες ἐνόμισαν ὅτι παρεφρόνησε ὁ ἀτυχὴς Παλισσὺ, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀντελήφθησαν τὴν ἐπιτυχίαν του, ἐθαύμασαν τὴν ὑπομονὴν του καὶ ἐδόξαν αὐτόν.

Περισσότερος καὶ ποικιλώτερος ὑπῆρξεν ὁ βίος τοῦ Γερμανοῦ Ἰωάννου Φρειδερίκου Μπόττγκερ τοῦ ἐφευρέτου τῆς μορρίνας. Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Σλέιντ τῆς Γερμανίας τῷ 1685 δωδεκαέτης ὑπηρέτησεν εἰς φαρμακείον, ὅπου ἐπεδέθη εἰς πειράματα χημικὰ μὲ κύριον σκοπὸν τὴν μεταμόρφωσιν τῶν κοινῶν μετάλλων εἰς χρυσόν. Μετὰ τινα ἔτη διέσχυρίσθη, ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ μυστικὸν τὸ πανταχοῦ ἀναζητούμενον ὑπὸ τῶν ἀλληλικῶν. Ἐξετέλεσε τὸ πείραμα πρὸ τοῦ προῖσταμένου του καὶ τιναν ἄλλων θεατῶν, τοὺς ὁποίους ἐξηπάτησε διὰ ταχέως κινήσεως, ὥστε πάντες ἐπίστευσαν, ὅτι μετέβαλε τὸν χαλκὸν εἰς χρυσόν.

Ἡ τοιαύτη ἀπάτη ἐσκοίχισε τὴν ἐλευθερίαν τῆς ζωῆς του. Ἐξῆσεν αἰχμαλώτος τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσίας Φρειδερίκος ὁ Α' ἔχων ἀνάγκην χρημάτων ἠθέλησεν ἀσπλάγγῃ τὸν Μπόττγκερ καὶ νὰ οἰκαιοποιηθῇ τὴν ἀνακάλυψιν. Ὁ Μπόττγκερ ἀντιληφθεὶς τοῦτο φέυγει πρὸς τὴν Σαξωνίαν καὶ ζητεῖ τὴν προστασίαν τοῦ ἐκλέ-

κτορος τῆς Σαξωνίας Φρειδερίκου Αὐγούστου Α'. Ἐφυγε μὲν τῆς προστασίας, ἀλλ' ἀντὶ νὰ γίνῃ δεσμιότης τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσσίας, περιήλθεν εἰς χεῖρας τοῦ ἐκλέκτορος τῆς Σαξωνίας ὅστις ἐξ Ἰσοῦ ἐπεθύμει νὰ γίνῃ κάτοχος τοῦ μιστικοῦ τοῦ Μπόττγκερ. Αἱ περιπέτειαι τοῦ θυματουργοῦ ὑπῆρξαν πολλαὶ ἐπιχειρήσεις νὰ δραπέτευσῃ ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν, ἠπειλείτο ἡ ζωὴ του, ἀλλὰ οὐδὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ, οὐδεὶς τὸν ἐπίστευεν.

Ἐν τῇ ἀπελευσίᾳ του ἐπεδόθη εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ πηλοῦ εἰς μορρίναν (πορσελάνην) ὅπερ καὶ κατώρθωσε. Τῷ 1707 παρουσίασε τῷ Ἐκλέκτορι τὴν πρώτην μορρίναν, ἣτις ἔκτοτε ἐγένετο πηγὴ πλούτου διὰ τὴν Σαξωνίαν, ἀλλ' ἀτυχῶς ὁ Μπόττγκερ ἦτο διαρκῶς οἰμάλωτος, ἔχασε τὴν ἐλευθερίαν του καὶ διὰ τοῦτο παρεδόθη εἰς τὴν μέθην, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ καταστραφὴ του· ὁ θάνατος μόνον ἠλευθέρωσεν τὸν ἀτυχῆ Μπόττγκερ, ὅστις ὑπῆρξεν εἰς τῶν μεγίστων εὐεργετῶν τῆς Σαξωνίας. Τῷ 1770 εἰσήχθη εἰς Σέβε τῆς Γαλλίας ἡ μορρίνα, σήμερον δὲ λογίζεται μεταξὺ τῶν σπουδαίων εἰσοδημάτων τῆς Γαλλικῆς βιομηχανίας.

Ποῦ λοιπὸν ὀφείλεται τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἀγγλίας; Εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς. Διὰ τὴν ἀνυψώθη ἡ Γαλλία καὶ Γερμανία; διότι εἶχε τὰς πρώτας ὕλας καὶ τὰ θαυμασιώτατα ὀργανωμένα βιομηχανικὰ ἐργαστήσια. Περὶ τούτων γράφομεν ἐκτενέστατα ἐν τῷ β' τόμῳ τοῦ Πανελληνίου Δευκώματος περὶ Βιομηχανίας καὶ Ἐμπορίου.

Αἱ Πρῶται Ἐνεργεῖαι τοῦ Κ^{ου} Ἐπαμ. Χαρίλαου

ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἡ μεγάλη Εὐρωπαϊκὴ σύρραξις ἀπέδειξε καὶ πάλιν περιτράνωσ τὰς ἀληθείας τῆς ἱστορίας. Τὰ ἔθνη τὰ ὁποῖα κατήλθον εἰς τὸν ἀγῶνα ἔχοντα ἰσχυρὰν βιομηχανίαν κατώρθωσαν νὰ ἀντίσχωσιν ἐν τῇ φοβερῇ πάλῃ καὶ νὰ συγκρατηθῶσι κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς μετὰ τῆς βεβαιότητος, ὅτι καὶ ἐν τῷ προσεγεῖ μέλλοντι θὰ ἀνακύψωσι καὶ ὀρθοποδήσωσιν ἐπελθούσης τῆς εἰρήνης. Τοῦ μεγάλου ἀγῶνος μετέσχε καὶ ἡ Ἑλλάς τῆς ὁποίας ἡ βιομηχανία εὐρίσκειται ἐν σπαργάνοις ἀκόμη. Ποίας στιγμᾶς ἀγωνίας διήλθε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ ποίας στερησεις διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκοῦς βιομηχανικῆς κινήσεως εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν. Ἦδη μετὰ τὸ πέρασ τοῦ πολέμου ἐπεβάλλοντο σφώτεραι σκέψεις, ἀνάλογοι πρὸς τὰς περιστάσεις. Ἐπρεπε νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν βιομηχανίαν, διότι ἂν τὰ νεῦρα τοῦ πολέμου εἶναι τὸ χρῆμα, ὅπως λέγουσιν οἱ Ἄγγλοι, ἀλλὰ καὶ τοῦ χρήματος πηγὴ εἶνε ἡ βιομηχανία. Προαγομένης καλῆς ἀναστυσσόμενης τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας τίθενται στερεαὶ αἱ βάσεις εὐτυχοῦς μέλλοντος, τίθενται αἱ βάσεις αὐτῆς τῆς ἰσχύος τοῦ Κράτους, διότι, ὅπως λέγει ὁ θεὸς Πλάτων, ὅπου οἱ πολῖται εὐδαιμονοῦσιν ἐκεῖ καὶ ἡ πολιτεία εὐδαιμονοεῖ, ἐὰν δὲ τὰ ἄτομα δυσπραγοῦσιν ἐκεῖ καὶ ἡ πόλις δυστυχεῖ. Ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ διέλαμψε πάλιν, ἡ πάντοτε διακριθεῖσα Ἑλληνικὴ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία.

Ὁ κ. Ἐπαμ. Χαρίλαος, ὅστις εἶναι ἐκ τῶν ἀριστέων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ βιομηχανίᾳ τῆς πρὸ πολεμικῆς περιόδου, συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως ἐν Ἑλλάδι Τραπεζῆς σκοπούσης κυρίως τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Βιομηχανίας καὶ ἐποβοηθήσεως τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, ἣτις ἀντιληφθεῖσα τὴν σπουδαιότητα τῆς βιομηχανίας καταβάλλει τὰς ἀναλόγους ἐνεργείας πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῆς.

Ὁ Κοσ. Χαρίλαος, ἐπωφεληθεὶς τῆς εὐκαιρίας καθ' ἣν τὰ Ἑλληνικὰ κεφάλαια ἐξήτουν τοποθέτησιν εἰς νέας ἐπιχειρήσεις, συνέπνευσε τὸν ὑπ' αὐτὸν ὄμιλον τῶν ἰδρυτῶν τῆς Τραπεζῆς συγκεντρώσας ὡς ἀρχι-

κὸν μετοχικὸν κεφάλαιον τὸ ποσὸν τῶν 15,000,000 δραχμῶν.

Τὰ πρόσωπα μετὰ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον συνεννοήθη ὁ κ. Ἐπαμ. Χαρίλαος καὶ ἄτινα ἀπετέλεσαν τοὺς κυρίως ἰδρυτὰς εἶνε τὰ ἑξῆς :

- 1) Δεόντιος Οἰκονομίδης—Βιομήχανος—Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν Βιομηχάνων καὶ Βιοτεχνῶν.
- 2) Ν. Κανελοπούλος—ὁ γνωστός μεγαλοβιομήχανος.
- 3) Δημήτρ. Γαλανόπουλος.—Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς Προνομιοῦχου Ἐταιρίας πρὸς προστασίαν τῆς Σταφίδος.
- 4) Στέφανος Δέλτας—Ἀντιπρόεδρος τῆς Τραπεζῆς Ἀνατολῆς καὶ Σύμβουλος εἰς πλείστας Τραπεζῆς καὶ Ἐταιρίας.
- 5) Ἀπόστολος Σιφναῖος. Ὁμογενὴς Ἐφοπλιστῆς Οἴκου Σιφναίων.
- 6) Σταμάτιος Γ. Ἐμπειρικός. Ἐφοπλιστῆς.
- 7) Ἀριστόβουλος Ζάνος. Βιομήχανος.
- 8) Ἀνδρέας Σπυράκης. Βιομήχανος.
- 9) Πέτρος Νικολετόπουλος,
- 10) Πανσανίας Μακρῆς. Ἐμπορικὸς Οἶκος Π. Γ. Μακρῆ καὶ Σια.
- 11) Στυλιανὸς Περάκης. Βιομήχανος.
- 12) Ἀνδρέας Βρετός. Τραπεζίτης.
- 13) Ἄθαν. Τυπάλδος Μπασιάς. Βενευτῆς.
- 14) Ἀνδρέας Χατζῆ Κυριακός. Βιομήχανος.
- 15) Παναγ. Ἀλεπουδέλης. Βιομήχανος.
- 16) Ἰάκωβος Δαμαλάς. Κεφαλαιοῦχος.
- 17) Γεώργιος Φιλίνης. Διευθυντῆς τῆς Ἐταιρείας Οἴνων.

Τῇ 10 Αὐγούστου 1918 ὑπεγράφη τὸ Καταστατικὸν Συμβόλιον, τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 24993, ὑπὸ τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Κωνσταντίνου Ἰωάννου ἔγκριθὲν διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Αὐγούστου 1918 Β. Δ. καὶ καταχωρισθὲν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 198 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 29ης Αὐγούστου 1918.

Ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ ἀποσπῶντες πληροφοροῦμεθα, ὅτι τὸ Ἐταιρικὸν Κεφάλαιον ὠρίσθη εἰς 15,000,000 δραχμῶν ὁλοσχερῶς καταβεβλημένον, διαφεύεται δὲ εἰς 60 χιλιάδας μετοχῶν ἐκ 250 δραχμῶν ἑκάστη. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο δύναται νὰ ἀξήθη εἴτε τμηματικῶς εἴτε καὶ ἐφ' ἅπασι ἀποφάσει τοῦ δι-οικητικοῦ Συμβουλίου ἐντὸς τῆς πρώτης πενταετίας μέχρι συμπληρώσεως ἑτέρων 10,000,000 δραχμῶν, ἦτοι ὀλοκοῦ κεφαλαίου 25 ἑκατομ. Πᾶσα δὲ ἐπὶ πλέον ἀξῆσις τοῦ κεφαλαίου ἀπόκειται εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν τῶν μετόχων. Ὡς ἰδιαιτέρον χαρακτηριστικὸν δύναται νὰ ἀναγραφῇ, ἀποδεικτικὸν μάλιστα τῆς ἰκανότητος τῶν πρώτων ἰδρυτῶν τῆς Τραπεζῆς τὸ ὅτι αἱ μετοχαὶ τῆς Ἐταιρείας, πρὸς ἀποφυγὴν κερδοσκοπικῆς ἐπιχειρήσεως, ἐξεδόθησαν ὀνομαστικαὶ καὶ εἶναι ἀναπαλλοτρίωτοι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ πρώτου ἰσολογισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐγένετο τὴν 31 Δεκεμβρίου 1919.

Τὰ ἐτήσια κέρδη μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν πασῶν τῶν διαπανθῶν διαχειρίσεως, τῶν τόκων καὶ πάσης ζημίας, διανέμονται ὡς ἑξῆς: προαφαιρεῖται πρῶτον ποσὸν δέκα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν πρὸς σχηματισμὸν τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ Κεφαλαίου. Δεύτερον τὸ ποσόν, ὑπερᾶται πρὸς διανομὴν τακτικῶν μερισμάτων ὑπὲρ τῶν μετόχων ἴσον πρὸς πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐτησίως ἐπὶ τοῦ ἐκδεδομένου μετοχικοῦ Κεφαλαίου.

Ἐκ τοῦ μετὰ τὰς προαφιρέσεις ταύτας ἀπομένοντος ὑπολοίπου καθαρῶν κερδῶν ἐκπίπτονται α') ποσὸν ἴσον πρὸς 8 ο) ὑπὲρ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, β') τὰ εἰς τὸ διευθύνον προσωπικὸν ἀπονεμόμενα ποσοστὰ, τὸ δὲ ἀπομένον ὑπόλοιπον διατίθεται κατ' ἀπόφασιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τῇ προτάσει τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου εἴτε πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, εἴτε πρὸς σχηματισμὸν ἐκτάκτου τοιοῦτου ἔχοντος προορισμὸν τὴν ρύθμισιν τοῦ ἐτησίου μερίσματος τῶν μετόχων ἢ καὶ δι' ἄλλους σκοποὺς οἰουσῶνται ὀριζομένους ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως.

Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας ἀπετελέσθη ἐκ τῶν κυρίων Ἀνδρέου Βρετοῦ, Δημητρίου Γαλανοπούλου, Στεφάνου Δέλτα, Σταματίου Ἐμπεϊρικοῦ, Ἀνδρέου Σπυράκη, Ἐπαμ. Χαριλάου, Π. Νικολετοπούλου καὶ Κωνστ. Γόντικα.

Ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας τούτων λήγει μετὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐταιρείας, ἢτοι ἡ ὁλοσχερῆς ἀνανέωσις ἐνεργηθήσεται ὑπὸ τῆς τακτικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ἔτους 1924. Καθ' ὅλην τὴν πενταετίαν πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐξελέγη ὁ κ. Ἐπαμ. Χαρίλαος, ἀντιπρόεδρος δὲ ὁ κ. Στέφ. Δέλτας.

Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Τραπεζῆς διορίσθη ὁ κ. Ἀλέξανδρος Καπάζογλου, ἐντεταλμένοι δὲ Σύμβουλοι οἱ κ. κ. Ἀνδρέος Βρετὸς καὶ Δημήτρ. Γαλανόπουλος.

ὑποδιευθυντὴς ὁ κ. Λεωνίδας Δασκαλόπουλος.

Τὰ ἀνωτέρω πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὸν πρῶτον πυρῆνα ἐν τῇ ἰδρύσει τῆς Τραπεζῆς τῆς Βιομηχανίας κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνήκοντα εἰς τὸν βιομηχανικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος σφυρηλατηθέντα δὲ καὶ διαπαιδαγωγηθέντα ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ Βιομηχανικῇ ζωῇ συνενοῦσι τὴν πείραν καὶ ἡδεδέρκειαν ἐν τῇ ἐπιχειρήσει διὰ τῆς ὁποίας ἐξασφαλίζεται σταθερὸς καὶ μετὰ ἐξησφαλισμένης ἐκ τῶν προτέρων ἐπιτυχίας ὁ βίος τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας.

Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Ἐπαμ. Χαριλάου ἡ Τράπεζα Βιομηχανίας εὔρε τὸν ἄνθρωπὸν τῆς, εἰς δὲ τὰ πρόσωπα τῶν παρεμβαινόντων συμβούλων κ. Ἀνδρ. Βρετοῦ καὶ Δημ. Γαλανοπούλου τοὺς πολυπείρους οὐλοστροφίους τοὺς ἐπιτυχῶς συμβάλλοντας παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἱκανοῦ καὶ δραστηρίου Διευθυντοῦ κ. Καπάζογλου, εἰς τὸ νὰ ὀδηγηθῆται τὸ νεότευκτον οἰκονομικὸν σκάφος εἰς τὸν ἀσφαλῆ λιμένα τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐὰν προσθέσωμεν τέλος τὴν ἐκλογὴν δεδοκιμασμένου προσωπικοῦ ἀπὸ τοῦ ὑποδιευθυντοῦ κ. Δασκαλοπούλου μέχρι τοῦ τελευταίου ὑπαλλήλου τῆς Τραπεζῆς, τότε θὰ ἔχωμεν σαφῆ εἰκόνα τῆς ὅλης διοικητικῆς καὶ μηχανικῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνωφελοῦς τούτου ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον τιμᾷ τὸν Βιομηχανικὸν καὶ Τραπεζικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα τῆς Τραπεζῆς εὐρίσκειται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἐντὸς ὀλίγου ὅμως, ἀγορασθέντος ἤδη ἐκτεταμένου οἰκοπέδου ἐπὶ τῶν ὁδῶν Περσοζόγλου καὶ Ἀριστείδου, θέλει στεγασθῆ εἰς ἴδιον μέγαρον πρὸς εὐκολωτέραν διεξαγωγὴν τῶν συναλλαγῶν. Ὑποκατάστημα τὸ πρῶτον ἰδρύθη ἐν Πειραιεὶ ἀνταποκρίται δὲ ὑπάρχουσιν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ὠτερικοῦ.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ Εἰς ΒΙΟΜ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ἡ Τράπεζα Βιομηχανίας συσταθεῖσα ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, μὲ πρόγραμμα τὴν ὑποστήριξιν τῆς ὑπαρχούσης Ἑλλ. βιομηχανίας καὶ τὴν δημιουργίαν νέων βιομηχανιῶν, κατόρθωσεν ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι, οὐχὶ μόνον νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ὑπαρχούσας βιομηχανίας, ἀλλὰ νὰ μετέσχῃ εἰς νέας τοβάριας ἐπιχειρήσεις. Τοιοῦτοτρόπως μετέσχεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς Ἀθηναϊκῆς Ἐταιρείας αὐτοκινήτων «**Η ΑΘΙΝΑ**», τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ κατασκευὴ καὶ ἔμπορία αὐτοκινήτων καὶ τῶν συναφῶν μηχανημάτων, μὲ κεφάλαιον ἐξ ὀλοκλήρου καταβεβλημένον 2,000,000. Δεύτερον μετέσχεν εἰς τὴν Βιομηχανικὴν Ἐταιρ. τὸ «**ΒΕΡΜΙΟΝ**» ἔχουσαν ἑταιρικὸν κεφάλαιον 2.000.000, ἀρχικὴν δὲ βᾶσιν ἐκμεταλλεύσεως τὸ παρὰ τὴν Βέρροϊαν ἰδιοκτητον αὐτῆς ἐργοστάσιον κλωστηρίου, κινούμενον δι' ἰδιοκτῆτου ὑδραυλικῆς δυνάμεως καὶ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ἐκμετάλλευσιν ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐκ τῶν ὑδραυλικῶν δυνάμεων τοῦ ὄρους Βερμίου. Διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ Ἐργοστασίου-Κλωστηρίου ἡ Τράπεζα πρὸς κατέβαλε διὰ ἴσμον τῶν ἰδρυτῶν δρ. 1,200,000. Τρίτον ἐν συμπράξει μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἀθηναίων, Λαϊκῆς, Γενικῆς καὶ Ἐθνικῆς Οἰκονομίας μετέσχῃ τῆς Ἐταιρείας τῶν Ἑλληνικῶν Ξενοδοχείων ἔχουσα ἀρχικὸν κεφάλαιον 3,000,000 καὶ μελλούσης νὰ συμπράξῃ σπουδαίως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Βιομηχανίας τῶν Ξένων, διὰ τῆς ἰδρύσεως Ξενοδοχείων, λουτροπόλεων, κέντρων ἀναψυχῆς κτλ. προσομοίων τῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ. Τέταρτον μετέσχῃ τῆς ἰδρύσεως τῆς **Πρώτης Οἰκοδομικῆς Ἐταιρείας Θεσσαλονίκης** μὲ κεφάλ. 3,000.000, ἣτις ἐξηγόρασε καὶ μετέτρεψεν εἰς οἰκήματα τὰ παρὰ τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης νοσοκομειὰ καὶ συγκροτήματα τοῦ Γαλλικοῦ Στρατοῦ.

Ἡέμπτον συνῆψε σπουδαιότητα συμβάσιν μετὰ τοῦ Κράτους πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑδραυλικῶν δυνάμεων τῆς λίμνης Ξυνιάδος καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀποξηρανίσεως τμήματος ταύτης προκυφουσῶν γεωργικῶν ἐκτάσεων ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους:

Ἡ Τράπεζα τῆς Βιομηχανίας ὑλοχρεοῦται ἐντὸς 8 μηνῶν ἀπὸ τῆς παραδοχῆς τῆς συμβάσεως νὰ συστήσῃ Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν, ἔδρευουσαν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἣτις θὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν Τράπεζαν εἰς τὰ δικαιώματά τῆς μὲ Κεφ. 5,000,000. Ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Β. Δ. τοῦ ἐγκρίνοντος τὸ Καταστατικὸν τῆς Ἀνώνυμου Ἐταιρείας, δεφείλει αὐτὴ νὰ ἀποπερατώσῃ τὰ πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν ὑδραυλικῶν δυνάμεων τῆς λίμνης ἀπαιτούμενα ἔργα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ περιορισθῇ ἡ ἐπιφάνεια τῆς λίμνης εἰς τὸ τρίτον δι' ἀποξηρανίσεως θὰ κατασκευασθῇ δεξαμενὴ πρὸς ἀποθήκευσιν τοῦ ὕδατος τῆς εἰσορῆς ἐκ τῆς συλλεκτικῆς λεκάνης τῆς λίμνης, ἐπίσης περιμετρικὴ τάφρος πρὸς περισυλλογὴν τοῦ ὕδατος, ἀπόφραξις τῶν φυσικῶν διεξόδων. Ἐκτὸς τούτων διὰ τῆς κατασκευῆς διωρυγῶν, σιφάγγων καὶ τῆς κίσεως τοῦ ὕδατος θὰ μεταβληθῇ ἡ ὑδραυλικὴ δύναμις δι' εἰδικῶν μηχανοστασίου εἰς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα. Εἰς ταῦτα προσθετέον τὰ ἀποξηραντικὰ καὶ στραγγιστικὰ ἔργα τῶν ἀποξηρανομένων μερῶν. Αἱ βιομηχανίαι αἵτινες θὰ ἰδρυθῶσι καὶ θὰ τροφοδοτοῦνται διὰ τοῦ ρεύματος ἀπαλλάσσονται ἐπὶ μίαν δεκαετίαν παντὸς φόρου. Ἡ Ἐταιρεία θὰ παρέχῃ τὸ

ρεύμα χάριν γεωργικών σκοπών (παραγωγής λιπα-
ρημάτων, άζωτούχων κτλ.) εις άκτίνα 5 χ.μ. τὰ δὲ
ὕδατα μετὰ τὴν χρησιμοποίησιν των ἐν τῷ μηχανο-
στασίῳ θὰ παρέχωνται πρὸς ἄρδευσιν. Ἐκτὸς τῶν
γενικῶν ὠφελειῶν, ἀπὸ πλουτοπαραγωγικῆς ἀπόψεως
καὶ αὐτὸ τὸ Δημόσιον οὐχὶ ὀλίγον ὠφελεῖται ἐκ τῆς
Συμβάσεως. Τὸ Κράτος μετέχει τῶν κερδῶν τῆς
Ἑταιρείας μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν δαπανῶν ἐκμε-
ταλλεύσεως, 1) ἐπὶ τοῦ α' τμήματος τοῦ ἀναλογοῦν-
τος εἰς ποσὸν μέχρι 10 ο)ο ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν χρόνον
τῆς διανομῆς ὑφισταμένου κεφαλαίου 30 ο)ο ἀνή-
κουσιν εἰς τὸ Κράτος, καὶ 70 ο)ο εἰς τὴν Ἑταιρείαν,
2) ἐπὶ τοῦ β' τμήματος τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς ποσὸν
πέραν τοῦ 10 ο)ο καὶ μέχρι τοῦ 20 ο)ο ἀνήκουσιν
50 ο)ο εἰς τὸ Κράτος καὶ 50 ο)ο εἰς τὴν Ἑταιρείαν,
3) ἐπὶ τοῦ γ' τμήματος τοῦ ἀναλογοῦντος εἰς ποσὸν
πέραν τοῦ 20 ο)ο, 75 ο)ο ἀνήκουσιν εἰς τὸ Κράτος
καὶ 25 ο)ο εἰς τὴν Ἑταιρείαν.

Κατόπιν συμφωνίας μεταξύ Δημοσίου καὶ Ἑται-
ρείας πωλοῦνται τὰ ἐκ τῆς ἀποξηράνσεως κτήματα
τὰ δὲ κέρδη διανέμονται εἰς 60 ο)ο ὑπὲρ τοῦ Κρά-
τους καὶ 40 ο)ο ὑπὲρ τῆς Ἑταιρείας.

Τὸ δικαίωμα τῆς ἀναδόχου εἶναι ἐπὶ 70 ἔτη μετὰ
δὲ τὴν λήξιν αἱ ἐγκαταστάσεις περιέρονται εἰς τὸ
Δημόσιον.

Τοιαύτη ἐν συντομωτάτῃ σκιαγραφίᾳ ἡ δοθεῖσα ἐν
βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι καὶ εἰς κρίσιμους πε-
ριστάσεις κοινωνικῶν ἀνωμαλιῶν, ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς

Βιομηχανίας ὤθησις καὶ ἐμφύχουσις τῶν ἐν Ἑλλάδι
Βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ κατωτέρω δημοσιευ-
μενος ἰσολογισμὸς τῆς Α' χρήσεως 29 Αὐγούστου 1918
— 31 Δεκεμβρίου 1919 — τὸν ὁποῖον πᾶν εὐγενῶς
παρεχώρησεν ἡ Διευθύνουσις τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας
τῷ Πανελληνίῳ Λευκώματι παρέχει πιστὴν εἰκόνα τῆς
συντελεσθείσης ἐργασίας καὶ τῶν θαυμασίων αὐτῆς
ἀποτελεσμάτων. Τὸ ποσὸν τῶν κερδῶν ἐν τῇ μερίδι
Κέρδη καὶ Ζημίαι ἀνήλθεν εἰς τὸ σεβαστὸν ποσὸν
2.405.096.15 ο)ο. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος λαλῶν ἀφ'
ἑαυτοῦ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐπαινέτου.

Ἐκ τοῦ Προσωρινοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς Α' ἑξαμη-
νίας 1920 τὸ ποσὸν τοῦ κέρδους ἐν τῇ μερίδι Κέρδει
καὶ Ζημίαι ἀνήλθεν εἰς 2.917.018.68, ἦτοι ἐνεὸς τῆς
κ. ἑξαμηνίας ὑπερέβη καταπληκτικῶς τὸ κέρδος τῆς
πυρελθοῦσης χρήσεως. Τοῦτο ἀναλυόμενον δίδει κα-
βαρὸν κέρδος χρήσεως 2.178.761.17
ὡς πρόβλεψις τυχόν ἐπι σφαλῶν
ἀπαιτήσεων 260.000

Τοῖς μετόχοις ὡς προμέρισμα 540.000 800000
Εἰς νέον διὰ τὴν β'. ἑξαμηνίαν 1.378.716.17

Καθ' ὅς δὲ ἔχομεν πληροπορίας καὶ ὁ Ἰσολογι-
σμὸς τῆς β' ἑξαμηνίας, τὸν ὁποῖον δὲν προλαμβάνο-
μεν νὰ δημοσιεύσωμεν κλειομένων τῶν σελίδων τοῦ
Α. τόμου τοῦ Πανελληνίου λευκώματος πρὸ τῆς λήξε-
ως τῆς χρήσεως 1920, θὰ εἶναι ἀρκετὰ ἱκανοποιητι-
κοὶ τιμῶν τοῖς τε ἰδρυτὰς καὶ διευθύνοντας τὴν Τρα-
πεζαν Βιομηχανίας.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Α'. Ἰσολογισμὸς ἀπὸ 29ης Αὐγούστου 1918 ἕως 31ης Δεκεμβρίου 1919.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

| | | |
|--|-----------|----------------------|
| Ταμεῖον, Τράπεζαι καὶ ἐντοκα γραμμ. | Δοχ. | 30.857.102,-- |
| Δάνεια καὶ ἠγγυημένοι ἴσμοι δι' ἐνε- χύρων καὶ ἄλλων ἐγγυήσεων. | > | 10.341.719,30 |
| Γραμμάτια προεξοφληθέντα | > | 8.118.311,85 |
| Πελάται πιστώσεων | > | 16.656.409,95 |
| Ἑταιρείαι ὑπὸ ἴδρυσιν. | > | 1.344.402,95 |
| Συμμετοχαὶ εἰς ἑταιρείας. | > | 200.000,-- |
| Διάφοροι ἴσμοι (χρεωστικοὶ) | > | 9.879.015,05 |
| Ἀκίνητα Τραπεζῆς: | > | 1.392.797,20 |
| Ἀξίαι πρὸς εἰσπραξίν διὰ λημῶν τρίτων > | > | 4.333.939,40 |
| Ἐπίπλα, ἀξία χρηματοκιβωτίων κτλ. 81.014,10 | | |
| Μείον κράτησις πρὸς ἀπόσβεσιν | 40.000,-- | 41.014,10 |
| | | <u>78.170.171,80</u> |

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

| | | |
|--|------|----------------------|
| Κεφάλαιον | Δοχ. | 15.000.000,-- |
| Καταθέσεις ἐν ὄψει καὶ προθεσμίᾳ εἰς δραχμάς καὶ ξένα νομίσματα > | > | 18.705.530,35 |
| Πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν. | > | 13.971.894,10 |
| Ἐπιτογαὶ καὶ ἐντολαὶ πληρωτέαι | > | 11.658.490,80 |
| Διάφοροι ἴσμοι (πιστωτικοὶ) | > | 12.896.658,35 |
| Ἐκχωρηταὶ σξίων πρὸς εἰσπραξίν | > | 4.337.183,55 |
| ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ διανεμητέα: | | |
| Πρὸς σχηματισμ. τακτ. ἀποθεματικῶν 160.095,45 | | |
| > > ἐκτάκτου ἀποθεμα- τικῶν 300.000,-- | | |
| > > διανομῆν εἰς τοὺς μετόχους 978.260,85 | | |
| Ποσοστὰ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, Διευθύνσεως καὶ ἐκτακτοῦ ἀμοιβῆ λοιποῦ προσωπικοῦ 132.436,90 | | |
| Ἀφιέμενα διὰ τὴν ἐπομένην χρῆσιν 30.161,45 | | 1.600.954,65 |
| | | <u>78.170.171,80</u> |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

| | | |
|---|------------|---------------------|
| Γενικά έξοδα | 459.155,90 | |
| Ἐξοδα ἰδρύσεως καὶ πρώ- της ἐγκαταστάσεως. | 39.290,-- | |
| Τόκοι καταθέσεων. | 265.696,-- | 764.141,90 |
| Κράτησις δι' ἀπόσβεσιν ἐπίπλων χρηματοκιβω- τίων κτλ. | | 40.000,-- |
| Κέρδη πρὸς διαίτησιν. | | <u>1.600.954,65</u> |
| | | <u>2.405.096,55</u> |

| | | |
|--|--------------|---------------------|
| Τόκοι, προμήθειαι, συναλλαγματικαὶ δια- φοραὶ, εἰσοδήματα ἀκινήτων κλπ. | 2.405.096,55 | |
| | | <u>2.405.096,55</u> |

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τουούτη ἐν μικρῇ σκιαγραφίᾳ ἢ σύστασις καὶ δρᾶσις τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας, ἢ ὅποια ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι ἔδωκε καταφανῆ δείγματα τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐννοεῖ νὰ ἐργασθῆ. Τὰ προβλήματα, ἅτινα ἔχουσι νὰ λύσωσι οἱ λαοὶ μετὰ τὸν φοβερὸν Ἑὐρωπαϊκὸν πόλεμον καὶ ὁ ἀγὼν πρὸς ἐπικράτησιν, ὁ εἰρηνικὸς δηλαδὴ πόλεμος τῶν ἔθνων, ἐν τῇ μελλούσῃ σταδιοδρομίᾳ, εἶναι ἕξ ἴσου σημαντικὸς καὶ οὐχὶ κατώτερος τοῦ πολεμικοῦ. Ἡ ἐργασία ἕμετὰ περινοίας, ἢ δραστηριότης ἐν τῇ ἐκτελέσει, ἢ οἰκονομία ἐν τῇ διαχειρίσει, συνδυασμένη πρὸς τὴν ἰδιοφυίαν καὶ ἰκανότητα τοῦ ἔθνους θὰ καταστήσῃ τοῦτο σεβαστὸν οἱ κατώτερας διανοίας λαοί, οἱ ὀκνηροὶ οἱ ἀνεπίδεκτοι μορφώσεως κατ' ἀνάγκην θὰ ὑστερήσωσι καὶ μοιραίως θὰ ὑποκύψωσιν. Ἐθνη μεγάλα καὶ πολυάνθρωπα στηριζόμενα μόνον εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς βίας διανοητικῶς δὲ κατώτερα μικροτέρων ἔθνων, ὡς τυφῶνες κατῶρθωσαν πρὸς στιγμήν νὰ ἐπιβλήθωσι καὶ νὰ ὑποτάξωσι μορφωμένους λαοὺς, ἀλλ' ἢ ἐπιβολὴ δὲν διήρκεσεν ἐπὶ μακρὸν ἐκ δὲ τῶν ἔθνων ἐκείνων οὐδὲν σήμερον σώζεται εἰμὴ μόνον ἢ ἀνάμνησις τοῦ ὀνόματός των, αἱ φοβεραὶ καταστροφαὶ καὶ ὁ ὄλεθρος τὸν ὅποιον ἐπέφερον. Οἱ Οὐννοι, οἱ Ἄλανοί, οἱ Βάνδαλοι, οἱ Ὀστρογότθοι, Βισιγότθοι κτλ. τί ἐκέρδησαν; Τῶν Βανδάλων τὸ ὄνομα συνεχωνεύθη μετὴν ἔννοιαν τῆς καταστροφῆς, τοῦ Βανδαλισμοῦ. Ὁ Ἀτίλας, Ἄλαριχος, Ταμερλᾶνος τί ἐδημιούργησαν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἀνθρωπότητος; Τὰ κενὰ λοιπὸν τὰ ὅποια ἐδημιούργησεν ὁ Ἑὐρωπαϊκὸς πόλεμος πρέπει νὰ συμπληρωθῶσιν, αἱ ἀπαιτήσεις αἱ κοινωνικαὶ πρέπει νὰ ρυθμισθῶσιν ἐπὶ νέων βάσεων ἐὰν ἀληθῶς θέλωμεν «ἢ Ἑλλάς νὰ ζήσῃ» ἀποτινάσσοντες πᾶσαν μοιρολατρείαν. Ἡ Ἑλλάς προῶρισται νὰ ζήσῃ, ὡς εἶπεν ὁ μέγας πολιτικὸς τῶν παρελθόντων ἡτῶν ὁ ἀείμνηστος Χαρίλαος Τρικούπης, ἀλλὰ τὸ προῶρισται ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δραστηριότητος καὶ ἰκανότητος τῶν τέκνων αὐτῆς ταύτης τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλλάς βεβαίως στερεῖται ἀνθρακωρυχείων, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἠσυχάσωμεν, ἔχομεν λίμνας ποταμοὺς καταρράκτας διὰ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ δημιουργήσωμεν κινητήριον δύναμιν ἢ ὑδραυλικὴν πίεσιν δύναμιν νὰ μεταβληθῆ εἰς ἠλεκτρικὴν δύναμιν ἰκανὴν νὰ δώσῃ ζῶν εἰς πλείστα βιομηχανίας. Ἡ Ἑλλάς δὲν στερεῖται πρώτων ὑλῶν, βάμβαξ ὑπάρχει καὶ δύναται νὰ καλλιεργηθῆ ἐν Μακεδονίᾳ, ἢ μέταξα ἀφθονεῖ καὶ τόσα ἄλλα, ἀλλὰ καὶ ἂν στερεῖται τῶν πρώτων ὑλῶν ἢ γεωγραφικὴ τῆς θέσις πλεονεκεῖ τῆς Ἀγγλίας.

Ἐὐρισκόμεθα πλησιέστερα εἰς παραγωγικὰς τῶν πρώτων ὑλῶν χώρας, ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν λύσει τὸ ζήτημα τῆς κινήσεως τῶν Βιομηχανικῶν ἐργοστασίων μας.

Πόσα δύναται νὰ κατορθώσῃ ἢ ἀπόφαισις πρὸς ἐργασίαν, ἢ σκέψις, ὅπως εὐρεθῶσι τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἐξασφαλισθῆ τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ ὑδαιμονία τῆς μεγαλυνοθείσης Ἑλλάδος, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς δράσεως τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας. Ἡ πρωτοβουλία τοῦ διακρινομένου διὰ τὸ ἐπιχειρηματικὸν τὸν πνεῦμα ἀριστέως τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας κ. Ἐπαμ. Χαριλάου ἐγέννησε τὴν Τράπεζαν Βιομηχανίας, ἣτις ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τοῦ πρωτεργότου τῆς σπεύδει πρὸς νέους ὀρίζοντας βιομηχανικῆς ζωῆς καὶ δράσεως μεταξὺ τῶν ὁποίων σπουδαίαν θέσιν μέλλει νὰ καταλάβῃ, ἢ σύμβασις περὶ τῆς λίμνης Ξυνιάδος, παραλειπομένης τῆς σπουδαιότητος τῶν ἄλλων Ἐταιρειῶν, Βερμίου, Ἀθηνᾶς, Πρώτης Οἰκοδομικῆς Θεσσαλονίκης αἵτινες ἐγεννήθησαν ἐκ τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας. Ἐὰν ἢ μεταπολεμικὴ περίοδος εἶναι ἐποχὴ περισυλλογῆς καὶ δράσεως διὰ τὰ ἔθνη καὶ ἐὰν αὕτη ἀπαιτεῖ δραστηριότητα, ἀπαιτεῖ ὁμως συγχρόνως καὶ συνένωσιν τῶν δυνάμεων «ἐν τῇ ἐνώσει ἢ ἰσχύς».

Ὅσηδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἢ ἰκανότης τοῦ κ. Ἐπαμ. Χαριλάου, ὅσονδήποτε μέγα τὸ πνεῦμα τοῦ πρὸς δημιουργίαν Ἑλληνικῆς βιομηχανίας, ὁσαυδὲ ποτε καὶ ἂν εἶναι τὰ κεφάλαια τὰ ὅποια διαθέτει, πάντοτε θὰ εἶναι μικρὰ διὰ τοὺς διανοιγομένους ὀρίζοντας βιομηχανικῆς δράσεως.

Ἡ συνένωσις τῶν Κεφαλαίων δύναται νὰ ἔχη πολὺ μεγαλύτερα ἀποτελέσματα καὶ εὐεργητικώτερα διὰ τὸ ἔθνος. Τοῦτο ἀντελήφθη πρώτη ἢ Γερμανία, ἣτις τὴν ἐπισοῦσαν τῆς ἀνακωχῆς ἔσπευσε νὰ ἐνισχύσῃ τὰς οἰκονομικὰς τῆς δυνάμεις διὰ τῆς συνενώσεως πολλῶν μικροτέρων Τραπεζῶν, εἰς δὲ τὴν Γερμανικὴν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν ἀπήνησεν ἀμέσως ὁ Ἀγγλικὸς ὄγκος, οὕτως ὥστε εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας Γερμανικὰς Τραπεζὰς τὴν *Γερμανικὴν, Προξοφλητικὴν*, καὶ τῆς *Δρέσδης* αἱ ὁποιαὶ διευθύνουσι καὶ τὰς λοιπὰς μικροτέρας Γερμανικὰς Τραπεζὰς, διότι ἐν Γερμανίᾳ δὲν πρόκειται κυρίως περὶ συγχωνεύσεως, ἀλλὰ περὶ ἐνιαίας διοικητικῆς ἀντιτάσσοντα διὰ τῆς συγχωνεύσεως ἕξ Ἀγγλικαὶ τοιαῦτα. Ἐν Ἑλλάδι ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν Τραπεζῶν δὲν ἀπαιτεῖ ἀπαραιτήτως συγχωνεύσεις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνίσχυσιν. Τὰ Κεφάλαια τῶν Τραπεζῶν καὶ μάλιστα τῆς Βιομηχανίας πρέπει νὰ ἀξηθῶσιν.

Ἡ συστηματοποίησις μάλιστα τῆς ἐργασίας δι' ἰδρύσεως ἐν τῇ Τραπεζῇ Βιομηχανικοῦ Γραφείου, τοῦ ὁποίου σκοπὸς θὰ εἶνε ἢ μελέτη τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες εἶναι κατορθωταὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἢ ὑποστήριξις οὐχὶ μόνον τῶν ὑφισταμένων βιομηχανιῶν καὶ ἐκείνων αἵτινες διαθέτουσι κεφά-

λαιά τινα πρὸς ἐπιχείρησιν, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων αἴτινες στεροῦνται μὲν κεφαλαίων διαθέτουσιν ὅμως τὰ ἠθικὰ κεφάλαια τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων, τὴν χρησιμότητα καὶ ἐντιμότητα τῶν προτεινόντων προσώπων, θὰ δώσῃ πτερὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βιομηχανίαν καὶ θὰ ἀποφέρῃ ἀγλαοὺς καρπούς.

Ὁ πλούσιος διὰ συνετῆς οἰκονομίας καὶ ὁ πτωχὸς διὰ τῶν μικρῶν περισσευμάτων του δρεῖλει νὰ στραφῇ πρὸς τοιαύτας τοποθετήσεις, αἴτινες οὐχὶ μόνον τὰ άτομα ὠφελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔθνος ὁλοκληρωτικῶς ἐνισχύουσιν. Ἡ ἀνύψωσις τῆς Ἰθαγενοῦς Βιομηχανίας θὰ φέρῃ καὶ πάλιν τὴν πηγὴν τοῦ πλούτου εἰς τὸ ἔθνος, θὰ ἀναγεννηθῶσι τὰ περιώνυμα μεταξουργεῖα, ὑφαντουργεῖα, βαφεῖα τῆς Βυζαντιακῆς ἐποχῆς, ἡ Ἑλλὰς θὰ εὔρῃ τὴν παλαιὰν δόξαν καὶ τὸ παλαιὸν μεγαλεῖον, ὑπερήφανος καὶ κραταιά, σεβαστὴ

εἰς πάντας θὰ ἐπιβληθῇ ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ θὰ καταστῇ ὁ τηλαυγὴς φάρος τῆς προόδου καὶ τοῦ ἐκπολιτισμοῦ· τότε ἀληθῶς θὰ καταστῇ, ὅπως ἦτο καὶ ἄλλοτε, ἀρχηγέτις τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, ὅταν τὰ σύνορα τῆς ἐξετείνοντο ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου μέχρι τοῦ Ἀδριατικοῦ, τότε θὰ ἐπαληθεύσῃ τὸ ρητὸν τοῦ ἐκ Μεσολογγίου Μεγάλου Πολιτευτοῦ, διότι τότε ἡ Ἑλλὰς δὲν *πρώρισταὶ γὰ ζήσῃ ἀλλ' ἀληθῶς θὰ Ζήσῃ.*

*Ἐργαφον ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1920.

ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ

Δοκτὴρ τῆς Φιλολογίας καὶ τῆς Νομικῆς





ΣΤΑΜΑΤΙΣ ΝΟΝΝΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Ὁ γνωστός μεγαλοβιομηχανὸς τέως Ὑπουργὸς κτλ. κ. Ἐπαμεινώνδης Χαριλάος ἐγεννήθη ἐν Γαλαζιῷ τῆς Ρουμανίας τῷ 1874, ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἰδιοκτήτης ἀτμομύλου μετόκησεν εἰς Ἀθήνας τῷ 1879 μόλις τότε ἄγοντος τοῦ μικροῦ Ἐπαμεινώνδα τὸ πέμπτον τῆς ἡλικίας του ἔτος. Τὰ πρῶτα μαθήματα ἐδιδάχθη ἐν Ἀθήναις φοιτήσας εἰς τὸ λύκειον Σιμοπούλου καὶ τὸ Γυμνάσιον Νεαπόλεως. Ἀποπεραιώσας τὰ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου συγχρόνως δὲ προσελήφθη καὶ ὡς ὑπάλληλος παρὰ τῆς Τραπεζῆς τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ πενταετῆ ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Τραπεζῇ παρητήθη, ἵνα ὑποστῇ τὰς εἰς πτυχίῳ ἐξετάσεις ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, εἶτα δὲ ἵδρυσεν τὴν Βιομηχανίαν τοῦ Οἴνουινεύματος ἐν Ἐλευσίνῃ τῷ 1898. Ἡ ἵδρυσις τῆς πρώτης Βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως ἐγένετο ἀφορμὴ, ἵνα ἐπιδοθῇ εἰς μελέτας τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν· πράγματι βοηθούμενος καὶ ἐπὶ τῶν τριῶν ξένων γλωσσῶν, Ἀγγλικῆς, Γαλλικῆς, Γερμανικῆς, ὧν ἦτο κάτοχος κατώρθωσε διὰ τῆς ἐπιμελείας τελείως νὰ μορφωθῇ καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν ἐπίπεδον ἐφ' οὗ εὐρίσκειται σήμερον. Καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπὶ δεκαπενταετίαν μετέβαινεν εἰς Εὐρώπην, ὅπου παρηκολούθει διάφορα Congrès φυσικῶν καὶ κοινωνιολογικῶν ἐπιστημῶν.

Τῷ 1906 τῇ συμμετοχῇ τῆς Ἐταιρείας Ζάννου καὶ Ρῶς, τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, καὶ τῆς Προνομοιοῦχον Ἐταιρείας πρὸς προστασίαν τῆς σταφίδος,

τὸ ἐν Ἐλευσίνῃ Ἴργοστάσιον Οἴνουινεύματος μετεβλήθη εἰς τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν **Οἴνων** καὶ Οἴνουινευσμάτων ὁ «**Βότρυς**». Ἐχὼν ἐναρτίαιτα ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν του τὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βιομηχανικοῦ πνεύματος ἐμποροῦμενον κ. Κανελόπουλον ὡς συνεργάτην καὶ συνεταῖρον ἀνεμίχθη εἰς πλείστας ἐπιχειρήσεις ὡς ἐν τῇ Ἐταιρείᾳ Τσιμέντων ὁ **Τιτάν**, **Λιπασμάτων** κτλ. Τῷ 1910 μετέσχε τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας Ζωῆς ἢ **Ἀνατολή**, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς μετὰ ταῦτα ἱδρυθείσης ἀσφαλείας Πυρὸς ἢ **Πρώτη**. Καὶ τέλος τῷ 1918 ἐγένετο ὁ πρωτεργάτης τῆς ἱδρύσεως τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας.

Ὡς πρῶτος Ὑπουργὸς τοῦ τότε νεοσυσταθέντος Ὑπουργείου τοῦ Ἐλισιτισμοῦ διετέλεσε τοιοῦτος ἐπὶ Κυβερνήσεως Λάμπρου ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου 1916 μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1917. Ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως τὰ μέγιστα ὠφέλησε κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀποκλεισμοῦ, διότι ὑπῆρξεν ὁ πρωτεργάτης τῆς ἱδρύσεως τῶν οικονομικῶν συσσιτίων καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, διὰ δὲ τῶν φροντίδων του ἐσώθη πλῆθος πτωχοῦ κόσμου, τὸ ὅπετον ἀσφαλῶς θὰ ἀπέθνησκε μὴ εὐρίσκον εὐκόλως τὰ πρὸς διατροφήν μέσα. Καὶ τὰ ἴδια αὐτοῦ αὐτοκίνητα διέθεσε καὶ χρήματα ἐξ ἰδίων ἐδαπάνησεν πρὸς προμήθειαν καὶ μεταφορὰν ὁσπρίων ἐκ Θεσσαλίας.

Ὡς τελευταῖον ἔτλον τοῦ κ. Ἐ. Χαριλάου, ἀποδεικτικὸν τῆς ἐκτιμήσεως ἣς τυγχάνει παρὰ τῷ Ἐμπορικῷ κόσμῳ ἀναφέρομεν τὸν τοῦ **Προέδρου τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν**.





ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΑΡΑ ΤΗ ΤΡΑΠΕΖΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ὁ κ. Δημήτριος Γαλανόπουλος ἐγεννήθη ἐν Πάτραις, ὅπου ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, μετὰ ταῦτα ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὁπόθεν ἀποπεραιώσας τὰς Νομικὰς τοῦ σιουδὰς ἐγκατεστάθη ἐν Πάτραις, εὐδοκίμως δὲ ἐξασκήσας τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἐπὶ δεκαετίαν παρὰ τῷ Πρωτοδικεῖῳ καὶ Ἐφετεῖῳ Πατρῶν ἐγκατέλιπε τοῦτο. ἵνα λάβῃ μέρος εἰς τὸ τότε ἀνακινούμενον μετ' ἀποφάσεως πρὸς ὀριστικὴν διευθέτησιν σταφιδικὸν ζήτημα. Χάρις εἰς τὴν ἰκανότητα καὶ ἀποφασιστικότητα τῶν ἐνεργησάντων τότε προσώπων τὸ Σταφιδικὸν ζήτημα πράγματι ἐλύθη, αἱ δὲ σταφιδικαὶ ἐπαρχίαι μεταξὺ τῶν ἄλλων προσώπων, ἅτινα ἐνήργησαν ὑπὲρ τοῦ ζητήματός των ὀφείλουσι πολλὰ καὶ εἰς τὸν κ. Δημήτριον Γαλανόπουλον. Συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Ι. Περσματζόγλου καὶ τῶν λοιπῶν ἰδρυτῶν εἰς τὴν σύστασιν τῆς Προνομοιοῦχον Ἐταιρείας πρὸς προστασίαν τῆς σταφίδος, οὐχὶ μόνον σπουδαίως συνειτέλεσεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς Ἐταιρείας, ἀλλ' ἐκτιμηθεὶς δεόντως ὑπὸ τῶν ἰδρυτῶν διορίσθη τότε ὡς Γενικὸς Ἰρραμματεὺς, μετὰ ταῦτα δὲ ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῷ 1914, Σύμβουλος καὶ Διευθυντής, εἶτα δὲ ἀπὸ τοῦ 1918 προήχθη εἰς Γενικὸν Διευθυντήν.





ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΡΕΤΟΣ

Ὁ κ. Ἀνδρέας Βρετός ἐτῶν 70 ἐγεννήθη ἐν Ἰθάκῃ, ὅπου ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα· νεώτατος μετέβη εἰς Ρουμανίαν προσληφθεὶς εἰς τὰ καταστήματα τῶν Ἀδελφῶν Νεγρεπόντη, ἔνθα λίαν εὐδοκίμως ἐεργάζετο, δι' ὃ προήχθη καὶ εἰς διευθυντὴν τῶν Ἐμποροτραπεζιτικῶν τούτων καταστημάτων, τὰ ὁποῖα εἴμιον ἐν τῇ ξένῃ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα. Τῷ 1896 ἐπανῆλθεν εἰς Ἑλλάδα, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἐν Πάτραις, τὸ ὁποῖον μετὰ πολλῆς πειρας καὶ τραπεζικῆς ἰκανότητος διηύθυνε μέχρι τοῦ 1914.

Παραιτηθεὶς ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας ἔκτοτε δὲ διατελεῖ μέτοχος καὶ σύμβουλος διαφόρων ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν Τοιμέντων Τιτάν, Ξυλείας, λιγνιτωρυχείων Μήλεσι. Ὑφαντουργικῆς Ἐταιρείας Βέρμιον, τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας Ζωῆς, ἢ Ἀνατολή, καὶ ἐντεταλμένος Σύμβουλος τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας, διακρινόμενος διὰ τὴν εὐγένειαν τῶν τρόπων καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἔργου.





ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Ὁ κ. Ἀλέξ. Καπάζογλου ἐγεννήθη τῷ 1863 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου διήκονσε τὰ πρῶτα μαθήματα φοιτήσας εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ γένους Σχολήν. Τῷ 1887 ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα προσληφθεὶς δὲ εἰς τὴν Ἴονικὴν Τράπεζαν ἐπὶ 22 ἔτη εἰργάσθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἀναπτύξας σιὰδιον εὐρύτατον περὶ τὰ τραπεζικὰ εἰς τὰ ὁποῖα νεαρῶτατος ἐπεδείκνυε πολλὴν κλίαιν. Ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἴονικῆς Τραπεζῆς ἐκτιμῶσα τὴν ἰκανότητα αὐτοῦ προήγαγεν εἰς Διευθυντὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις Καταστήματος αὐτῆς Παραιτηθεὶς ἐκ τῆς Ἴονικῆς Τραπεζῆς ἀνέλαβε τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἐν Πάτραις Ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἑπταετίαν εἰργάσθη, ὅποτε ἡ ἰδρυσίς τῆς Τραπεζῆς Βιομηχανίας ἐπανέφερε τοῦτον εἰς Ἀθήνας, ἵνα ἀναλάβῃ μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ ἰκανότητος τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς.





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821--1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α'. — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι ἀναλαμβάνοντες τὸν κατὰ τῆς Πελοποννήσου πόλεμον ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ δεινοῦ ρήτορος καὶ πολιτικοῦ τῆς τότε ἐποχῆς Περικλέους ἐστήριζαν τὰς ἐλπίδας τῆς νικηφόρου διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου εἰς τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως, ὅστις ἐφυλάττετο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος. Εἰς τὸν θαυμάσιον λόγον τοῦ ὁ Περικλῆς, ἵνα ἔτι περισσότερον ἐνισχύσῃ τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων ἐκθέτει λεπτομερῶς τὰ τῆς οἰκονομικῆς δυνάμεως τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰ ὑπάρχοντα σχεδὸν δεκακισχίλια τάλαντα προσθέτει καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ χρυσοῦ τοῦ περιβάλλοντος τὸ ἐλεφάντινον ἄγαλμα τῆς θεοῦ (Ἀθηνᾶς), τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευάσει ὁ πρῶτος γλύπτης τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὁ Φειδίας. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων αἱ Πελοποννησιακαὶ πόλεις ἐστεροῦντο θησαυροῦ, δι' ὃ ἦσαν ὑποχρεωμένοι οἱ πολεμισταὶ καθ' ὅλον μὲν τὸν χειμῶνα νὰ ἐργάζωνται τὴν γῆν εἰτα νὰ θερίσωσι καὶ μετὰ ταῦτα ἀποθέτοντες τὸ δρέπανον νὰ ἐνδιθῶσι τὴν πανωπλίαν, ἵνα καθ' ὅλον τὸ θέρος πολεμήσωσιν. Ὁ πόλεμος τὸν χειμῶνα κατέπαυε. Ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος διὰ τοῦτο διήρκεσεν 27 ἔτη ἀπὸ τοῦ 431-404. Τοῖς Ἀθηναίοις ἐσωζεν ὁ θησαυρὸς, ἡ Δημοσία οὕτως εἶπεν Τραπεζα τῆς πόλεως. Ἀλλ' ὁ θησαυρὸς ἀνῆκε μόνον εἰς τὴν πόλιν, ἐχρησιμοποιεῖτο μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως, τὸ ἔμπόριον δὲν εὑρίσκειν ὑποστήριξιν ἐκ τοῦ θησαυροῦ τῆς

πόλεως. Ἐπὶ τινὰ ἰδρύματα ὡς τὸ περίφημον Ἴερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δήλῳ ἐδίδοε δάνεια καὶ εἰς ἔμπορους ἐπὶ ἀδροτάτῳ τόκῳ, ἀλλ' αἱ τοιαῦτα χρηματιστικαὶ ἐπιχειρήσεις εἶχον λίαν περιορισμένην ἀκτίνα, τὸ δὲ Ἴερὸν τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος ταχέως παρήκμασε. Τὸ αὐτὸ σύστημα τοῦ θησαυροῦ εὐρίσκομεν εἰς τὸ aerarium τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Τὸ κράτος μόνον εἰς τὰς ἰδίας τῶν οἰκονομίας ἐπρεπε νὰ ἐμπιστευέται. Ἡ ἀνόρθωσις τῶν οἰκονομιῶν ἐξησφάλιζε καὶ τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις, αἱ ὅποια ἦσαν δαπανηρόταται. Ὁ Νικηφόρος Α', ὁ Νικηφόρος Φωκάς, ὁ Τιμιμοκῆς, ὁ Βασίλειος ἐπιμελοῦντο καὶ ἠνώρθουν τὰ οἰκονομικὰ πρῶτον καὶ εἰτα ἐπεδίδοντο εἰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἀλλ' οἱ ἰδιῶται πόθεν ἐπορίζοντο δάνεια; Οἱ ἔμποροι τοῦ εὐρίσκον χρήματα διὰ τὰς ἐμπορικὰς τῶν ἐπιχειρήσεις; Ἀπὸ τὰς μικρὰς τραπεζῶν τῆς τότε ἐποχῆς.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΑΙ ΑἴΓΥΠΤΟΥ

Οἱ πάπυροι τῆς Αἰγύπτου διέσωσαν μέτροι ἡμῶν τοῦς τύπους τῶν τότε δανείων. Ὁ δανειστής εἶχε πρὸ αὐτοῦ μικρὰν τραπεζῶν ὃ δὲ ἔχων χρήματα κατέθετε ταῦτα παρὰ τῇ τραπεζίτῃ, ὅστις ἐδάνειζεν εἰς τρίτα πρόσωπα: «τοῦτο τὸ δάνειον παρὰ τῆς Τραπεζῆς τοῦ Πολεμοχάρου ἐστίν». «Τῷ Νυκτοστρατηγῷ Ἀλεξανδρείας παρὰ τῆς Τραπεζῆς Ἀρποκρατίωνος Ναυκρατίως». Ὁ Τραπε-



ζήτησ διαθέτων τὰ ποσά, ἅτινα εἶχεν ἐγκατέλιπε τὸ γραφεῖόν του ἀνατρέπων τὴν περίφημον τράπεζαν εἰς ἔνδειξιν ἀποπερατώσεως τῶν ἐργασιῶν του. Οἱ Τραπεζίται τῶν Πτολεμαϊκῶν χρόνων ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς θπαιθρίους Ἰσραήλ γραφεῖς τῆς σημερινῆς Αἰγύπτου, οἵτινες ἔξωθεν τῶν Δημοσίων καταστημάτων πρὸ μικρῶν τραπεζῶν καθήμενοι γράφουσι συνήθως ἐπὶ τοῦ γόνατός των τὰς ἀναφορὰς τῶν διαφορῶν ἰθαγενῶν. Ὅποια ἡ ἐξέλιξις τῶν Τραπεζῶν. Ὁ θπαιθριος Τραπεζίτης ὁ κύριος μικρᾶς τραπεζῆς ἐξερίχθη εἰς τὸν ἐνδιδαιτώμενον εἰς τὰ καλλιμάριμα μέγαλα τῶν σημερινῶν Τραπεζῶν, τὸν διευθύνοντα πλῆθος ὑπαλλήλων, τὸν κρατοῦντα τὰς ἡνίας τῆς θαυμασίας ὀργανωμένης Τραπεζιτικῆς μηχανῆς. Οἱ Δημοσιῶναι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ οἱ Republican τῶν Ρωμαίων ἀπετέλουσι εἶδος συνεταιρισμοῦ, ἀλλ' ἀπίθανον ἐὰν ὑφίσταται ἐσωτερικὴ τις συνάφεια μεταξὺ τῶν ἀρχαίων τούτων εταιρειῶν καὶ τῆς συγχρόνου κεφαλαιουχικῆς. Κατὰ τὸν XIV αἰῶνα συναντῶμεν ἐν Ἰταλίᾳ ἀποικιακὰς Ἐταιρείας ὑπὸ τὸ ὄνομα *maiorie*, αἵτινες κυρίως ἐξώπλιζον στόλους πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐν στενοχωρίᾳ εὐρισκομένου κράτους, λαμβάνοντες ὡς ἀντάλλαγμα τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀποικιῶν.

ΤΡΑΠΕΖΑΙ ΙΤΑΛΙΑΣ

Τουρναντίον δύο μεγάλαι Τράπεζαι ἰδρυθεῖσαι ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τὸν XV καὶ XVI αἰῶνα ὁμοιάζουσι πρὸς τὴν κεφαλαιουχικὴν Ἐταιρείαν τῆς σήμερον. Αἱ Τράπεζαι αὗται εἶναι ἡ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐν Γενούῃ καὶ ἡ κατ' ἀπομίμησιν αὐτῆς ἰδρυθεῖσα τοῦ Ἀγίου Ἀμβροσίου ἐν Μιλάνῳ. Καὶ αἱ Τράπεζαι αὗται εἶχον τὸν χαρακτῆρα δημοσίου ἰδρύματος, οὔτε ἐχρησιμοποιήθησαν, ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας ὡς πρότυπα κεφαλαιουχικῆς Τραπεζῆς¹⁾.

Ἡ σύγχρονος κεφαλαιουχικὴ Ἐταιρεία συνάπτεται κυρίως πρὸς τὰς μεγάλας ἐμπορικὰς Ἐταιρείας τοῦ 1600 πρὸς ἐκμετάλλευσιν τοῦ θαλασίου Ἐμπορίου καὶ τὸν ἀποικισμὸν. Πρῶτη τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ Ὁλλανδικὴ Ἐταιρεία τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἐξ ἧς ἐσηματίσθησαν καὶ αἱ λοιπαί.

Αἱ Ἐταιρεῖαι αὗται παρουσιάζονται ὡς σωματεῖα ἰδρυόμενα κατὰ Κυβερνητικὴν παραχώρησιν ὀργανούμενα ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ τελούντα ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτοῦ. Ἡ διαχείρησις ἀνήκει εἰς τοὺς καλουμένους κυρίους μετόχους μεθ' ὧν συμπράττει καὶ ἡ γενικὴ τῶν ἐταίρων συνέλευσις. Τὸ κεφάλαιον τῆς Ἐταιρείας εἰσφέρεται κχωρισμένως δι' ἐκάστην ἐπιχείρησιν, δὲν ὑπάρχει ἡ ἔννοια τοῦ Ἐνιαίου μετοχικοῦ Κεφαλαίου. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐταίρου εἶναι μεταβιβάσιμον, ἐξαιρετικῶς δ' ἐκδίδονται μετοχαὶ εἰς τὸν κομιστήν.

Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ

Πόσον σπουδαία εἶναι ἡ ὑπαρξις τῶν Τραπεζῶν διὰ τὸ Ἐμπόριον εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστόν. Τὸ πλῆθος τῶν ἀτόμων, ἅτινα εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται συνωθοῦνται, βιάζονται, συζητοῦν, λαμβάνουσι χρήματα, ἀποστέλλουσι τοιαῦτα, βεβαιοῦσι περὶ τῆς χρησιμότητος τῶν Τραπεζῶν. Αἱ Τράπεζαι εἶναι τὰ νεῦρα τοῦ κοινωνικοῦ σώματος δι' οὗ

¹⁾ Πετμεζᾶ. Παραδόσεις περὶ Ἐμπορικοῦ Δικαίου.

κινεῖται τούτο, ἀνευ Τραπεζῶν θὰ ἦτο σῶμα παράλυτον, ὅπως πολλάκις συνέβη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἡ ἔλλειψις *θησαυροῦ* ἀπεστέρει τὴν πόλιν ἢ τὸ κράτος τῶν μέσων δι' ὧν θὰ ὑπερήσπιζε τὴν ἑαυτοῦ ὑπαρξιν καὶ τιμὴν. Ἡ κακοδιοίκησις καὶ σπατάλη ἠνάγκασε πολλάκις τοὺς Ἄυτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου νὰ ὑποστῶσιν ἐξευτελιστικούς ὄρους εἰρήνης καὶ ταπεινώσεως, ἐνῶ τοῦναντίον ἀνόρθωσις τῶν οικονομικῶν ἔθετεν ἀσφαλεῖς τὰς βάσεις τῶν πολεμικῶν νικῶν. Σήμερον παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ κράτους ἴστανται αἱ Τράπεζαι, αἱ ἀνάγκαι τοῦ Ἔθνους καλύπτονται διὰ τῆς ἀρωγῆς τῶν Τραπεζῶν, ἐνῶ συγχρόνως διὰ τῆς νομίμου τάξεως διασφαλίζονται τὰ δικαιώματα τῶν Τραπεζῶν, ἡ δὲ ἀλληλεγγύη Κράτους-Τραπεζῶν στερεοῖ τὸ ὅλον κοινωνικὸν οἰκοδόμημα. Ὁ βιοπαλαιστής, ὅστις ἐν τῇ ξένη ἢ τῇ ἡμεδαπῇ κατώρθωσε διὰ τῶν οικονομικῶν νὰ ἐξασφαλίσῃ ὀλίγην ζωὴν ἀναπαυτικὴν κατὰ τὴν δύσιν τοῦ βίου του, εὐρίσκει διὰ τῆς Τραπεζῆς τὴν ἀσφαλῆ τοποθέτησιν τῶν χρημάτων του, ἐνῶ συγχρόνως ὁ νεώτερος ἐπιχειρηματίας, ὁ ἔχων ὄρεξιν πρὸς ἐργασίαν καὶ δράσιν εὐρίσκει τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια, ἅτινα κινούμενα ἐξασφαλίζουσιν ἀμφοτέρων τὴν εὐδαιμονίαν. Ὁ πτωχὸς χειρῶναξ καὶ ἡ ἀγωνιζομένη διὰ νὰ κερδίσῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἐργάτρια διὰ τῶν Λαϊκῶν Ταμιευτηρίων ἐθίζονται εἰς τὴν οικονομίαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ πλοῦτου, διὰ τῶν μικρῶν καταθέσεών των, ἑβδομαδιαίων, ἔστω καὶ μιᾶς δραχμῆς. Ὁ Βενιαμὴν Φραγκλῖνος ὁ μέγας τῆς Ἀμερικῆς πολίτης, εἰς τὸ διδασκικώτατον βιβλίον του «ἡ Τέχνη τοῦ πλουτεῖν καὶ εὐτυχεῖν», τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάγνωσιν συνιστῶμεν εἰς πάντας τοὺς βιοπαλαιστάς, δίδει θαυμασίας συμβουλὰς περὶ οικονομίας καὶ 10 δεκάρες ἂν κερδίσετε πρέπει νὰ φυλάξῃτε τὴν μίαν ὡς ἀπόθεμα.

Τοιαύτη ἐν συντομωτάτῃ σκιαγραφίᾳ ἡ ἐξέλιξις τῆς Τραπεζῆς, τοιαύτη ἡ σπουδαιοτάτη αὐτῆς ἀποστολή, ἀνευ τραπεζῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ σήμερον ἐμπορικὴ κίνησις, οὔτε ζωὴ κοινωνικὴ, τὰ πάντα νεκροῦνται. Αἱ Τράπεζαι ἐν Ἑλλάδι καίτοι ὀλίγαι, καίτοι μικρὰ διαθέτουσαι κεφάλαια τὸ καθ' ἑαυτάς, ἄλλαι μὲν εὐρύτερον, ἄλλαι δὲ στενώτερον ἐξετέλεσαν τὴν ἀποστολὴν των, σπουδαίως συντέλεσασι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ Ἔθνους. Τὴν μικρὰν Ἑλλάδα τῶν 2 ἑκατομ. διεδέχθη ἡ Μεγαλυνοθεῖσα Ἑλλάς, πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις λοιπὸν τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος θὰ προσαρμολοθῶσι καὶ αἱ τραπεζιτικαὶ ἡμῶν προβλέψεις, ὅπως ἔδρασαν αἱ Τράπεζαι ἐνεργητικῶς ἐντὸς τῶν στενῶν ὀρίων τοῦ μικροῦ Βασιλείου, οὕτω καὶ νῦν ἀνταξίως τῶν παραδόσεών των θὰ προσανατολισθῶσι πρὸς τὰς νέας συνθήκας καὶ κοινωνικὰς ἀπαιτήσεις.

Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ ΩΣ ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΣ 1886

Μεταξὺ τῶν Τραπεζῶν, αἵτινες σπουδαίως ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορικοῦ κόσμου εἶναι καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος τῆς ὁποίας ὁ βίος ὑπέστη τρεῖς ἐξελίξεις ἐπὶ σταθερῶν στηριζόμενος βάσεων· δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἶναι παράδειγμα συνετῆς καὶ μεμετρομένης διαχειρίσεως, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν διήλθεν ἀβλαβῆς ὕλας τὰς τρικυμιώδεις ἐποχὰς τοῦ οικονομικοῦ σάλου, ὅστις συνετάραξε τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Σύγ-



χρονα ή και παλαιότερα ιδιωτικά Τραπεζιτικά Ιδρύματα δέν υπάρχουν πλέον ως ή Τράπεζα Σκουζέ, Βαλαωρίτου-Μαύρου, εν φ τούναντιον ή πηγή εξ ής απέρρευσεν ή Έμπορικη Τράπεζα τής Ελλάδος ούχι μόνον δέν έστείρευσεν αλλά τούναντιον νάμα άέναον παρέσχεν εις τó γέννημά της. Αί πρώται λοιπόν βάσεις έτέθησαν τώ 1886. Ό κ. Γρηγόριος Έμπεδοκλής τώ 1880 εκ Λονδίνου έλθών προσελήφθη εις τήν Τράπεζαν τής Βιομηχανικής Πίστewος τής Ελλάδος εν τή οποία ευδοκίμως εργάσθη μέχρι τού έτους 1886. Από τού 1886 ήρχισεν ίδιας τραπεζιτικής εργασίας ως μεσίτης εν τώ Χρηματιστηρίω Αθηνών μέχρι τού 1893, καθ' όν χρόνον ό έτερος άδελφός κ. Αντ. Έμπεδοκλής εργάζετο ως παραγωγειοδόχος διευθύνων ίδιον γραφείον και αντιπροσωπεύων διαφόρους Έμπορικούς οίκους τής Εθρώπης. Τώ 1893 τά δύο γραφεία ήνώθησαν προσετέθη δέ τότε και ό κ. Δ. Κοντουμάς, ώστε άπετελέσθη ό πρώτος Τραπεζιτικός πυρήν, όστις έδημιούργησε τήν δμόρρυθμον Τραπεζιτικήν Έταιρείαν υπό τόν τίτλον Τράπεζα Έμπεδοκλέους επί τής όδοϋ Άριστείδου. Και οι τρεις δμόρρυθμοι Έταίροι γεννηθέντες άνατραφέντες και σπουδάζαντες εν τώ έξωτερικώ, οι μέν Γρηγόριος και Αντώνιος Έμπεδοκλής εν Λονδίνω, ό δέ Δ. Κοντουμάς εν Τεργέστη, ειχον όλα τά έφόδια και τήν άπαιτουμένη μόρφωσιν προς επιτυχή διεξαγωγήν τής άναληφθείσης Τραπεζικής έπιχειρήσεως. Τό συντηρητικόν πνεύμα και ή εθύτης τού χαρακτηρος ή σφυρηλατουμένη διά τής Άγγλικής Παιδαγωγικής συνεκεράσθησαν εν τώ προσώπω τών άδελφών Έμπεδοκλέων μετά τού εκ Τεργέστης έμπορικού πνεύματος τού κ. Δ. Κοντουμά. Τό προσωπικόν τής συσταθείσης κατά τó 1886 Τραπεζής Έμπεδοκλέους άνήρχετο εις 15 θπαλλήλους. Τό καταβεβλημένον Κεφάλαιον άνέρχεται εις 2.000.000 ήτοι 2.000

μετοχάς προς 1.000 δραχμάς έκάστη. Εις τούς τρεις πρώτους όμορρυθμούς ιδρυτάς προστίθεται μετ' όλίγον και τέταρτος συγγενής εκ κηδεστίας προς τόν κ. Γρηγ. Έμπεδοκλήν ό κ. Δ. Πετροκόκκινος τής αυτης μορφώσεως προς τούς προηγούμενους (γεννηθείς και σπουδάζας εν Λονδίνω), όστις δίδει νέαν ζωήν εις τó εύχυμον οικονομικόν δένδρον, τó όποιον ή φιλοπονία και ή έπιμελελημένη μέριμνα τών πρώτων ιδρυτών ειχεν άρκούντως στερεώσει. Έκ τού Ίσολογισμού τής 30 Ίουνίου 1905 τόν όποιον ειχε τήν καλωσύνην ή Διεύθυνσις τής Τραπεζής να παραχωρήση προς δημοσίευσιν εν τώ Α' τόμω τού Πανελληνίου Λευκώματος έμφαίνεται όλη ή συντελεσθείσα εργασία. Αί καταθέσεις εις χρυσόν και δραχμάς υπερέβησαν τó διπλάσιον τού μετοχικού Κεφαλαίου, πράγμα τó όποιον άποδεικνύει τήν έμπιστοσύνην τού κοινού εις τó ιδιωτικόν πιστωτικόν ίδρυμα, τó δέ άθροισμα τού Ίσολογισμού άνήλθεν εις ποσόν πλέον τού τετραπλασίου. Ούχι δέ μικροτέρας σημασίας είναι τó γεγονός τής συμμετοχής τής Τραπεζής εις Βιομηχανικές έπιχειρήσεις όποιαί αι τού Κηροποιείου Ν. Θών και Σια και τού Βυρσοδεψείου Μοσχάτου. Πόσον ή συμμετοχή τών Τραπεζών εις Βιομηχανικές έπιχειρήσεις είναι σπουδαιότατη από κοινωνικής και πλουτολογικής άπόψεως εκθέτομεν εκτενέστατα εις τόν Βον Τόμον τού Πανελληνίου Λευκώματος τής Έθνικής Έκατονταετηρίδος «περί Βιομηχανίας και Έμπορίου». Η Τράπεζα άντι τού άπλου τοκιστού τού άρκουμένου εις τήν είσπραξιν τόκου μεταβάλλεται εις αγαθήν μητέρα παρέχουσαν όλα τά μέσα προς εργασία και πλουτισμόν εις τά φίλεργα τέκνα της. Αί βιομηχανikai έπιχειρήσεις ούχι μόνον τās τάξεις τών εργατών τροφοδοτούσιν, αλλά και τās οικονομικάς δυνάμεις τού Κράτους ενισχύουσιν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

Ίσολογισμός 30 Ίουνίου 1905.

| ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ | | ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ | |
|--|---------------------|--|---------------------|
| Ταμείον και Τράπεζαι | 889,451.70 | Μετοχικόν κεφάλαιον Μετοχαι 2000x1000=δραχ. | 2,000,000.— |
| Συνάλλαγμα και χρυσός | 2,202,300.47 | Άποθεματικόν όμορρυθμών Έταιριών | 40,000.— |
| Τράπεζαι και Τραπεζίται έξωτερικού | 1,312,948.77 | Καταθέσεις εις δραχμάς | 2,874,742.70 |
| Προεξοφλήσεις εις δραχμάς και χρυσόν | 640,170.08 | Καταθέσεις εις χρυσόν | 1,533,882.60 |
| Δάνεια επί χρεωγράφων κλπ. έγγυήσεων εις δρ. και χρ. | 3,278,235.25 | Έπιταγαι πληρωτέαι | 30,009.95 |
| Μεταφοραι χρεωγρ. εν τώ Χρηματιστ. | 822,979.30 | Λ/σμοί διάφοροι πιστωτάι: | |
| Μέτοχοι (υπόλοιπον τελευταίας δόσεως) | 65,212.65 | Άνταποκριται έπαρχιών και έξωτερικού | 2,271,467.50 |
| Χρεώγραφα και τοκομερίδια: | | Κέρδη και ζημιαί εις νέον | 20,457.30 |
| Δάνεια Έθν. και Λαχ. Έθν. Τραπ. | 658,055.40 | | |
| Όμολογια Σιδηροδρόμων | 214,945.— | | |
| Μετοχαι Διαχειρίσεως 313x405= | 126,940.— | | |
| Μετοχαι Πυριτιδοπ. 2620x94= | 246,273.75 | | |
| Διάφορα τοκομερίδια | 21,901.75 | | |
| Λ/σμοί διάφοροι | 32,322.55 | | |
| Άνταποκριται Έπαρχιών | 45,411.55 | | |
| Τμήμα Έμπορίου | 50,078.95 | | |
| Συμμετοχαι εις έπιχειρήσεις: | | | |
| Κηροπ. ό «Φοίβος» Ν. Θών και Σα | 83,333.35 | | |
| Βυρσοδεψείον Μοσχάτου | 250,000.00 | | |
| Έξοδα εγκαταστάσεως | 35,000.— | | |
| | <u>8,773,560.05</u> | | <u>8,773,560.50</u> |

Έν Αθήναις τή 30 Ίουνίου 1905.

Ό Γενικός Διευθυντής
Γ. ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ

Οί έλεγκται
Ν. ΑΝΑΓΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΜΜ. ΠΑΙΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ



Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ ΩΣ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΟΣ 1906

Τῷ 1905 ἡ Ὀμόρρυθμος Τράπεζα Ἐμπεδοκλέους ἀναδιοργανοῦται λαμβάνουσα τὴν μορφήν Ἐτερορρυθμὸν Τραπεζικῆς Ἐταιρείας, τὸ Συμβούλιον τῶν Διευθυντῶν τῆς ἀποτελεῖται καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς Γρ. Ἐμπεδοκλῆν, Ἄντ. Ἐμπεδοκλῆν, Δ. Κοντουμιᾶν, Δ. Πετροκόκκινον. Τὸ μετοχικὸν Κεφάλαιον ἀνέρχεται εἰς 2.500.000 ἤτοι 2.500 μετοχὰς πρὸς 1000 δραχμὰς ἑκάστη. Αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς καταπληκτικῶς προσδεύουσιν, ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν μεγάλως τιμᾶται καὶ ὑποστηρίζεται, γεννᾶται πλέον ἢ ἀνάγκη τῆς ἐλεγκτίας καὶ εἰς Πειραιᾶ, ὅπου ἰδρύεται τὸ πρῶτον ὑποκατάστημα τῆς Τραπεζῆς. Καὶ τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἀρκετόν, αἱ παρουσιαζόμεναι ἐργασίαι ἀπαιτοῦσι μεγαλύτερα Κεφάλαια, μεταβολὴν τοῦ καθεστώτος ἤλθε πλέον ἢ στιγμή τῆς ἀνδρώσεως· τὸ παιδίον ἔγινεν ἔφηβος, ὁ ἔφηβος μετεβλήθη εἰς ἄνδρα· οὕτω

συντελέσθη ἡ ἐξέλιξις τῆς Τραπεζῆς Ἐμπεδοκλέους διὰ συγχωνεύσεως εἰς τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κατωτέρω δημοσιευόμενος Ἰσολογισμὸς εἶναι ὁ τελευταῖος δημοσιευθεὶς τῆς Ἐτερορρυθμῶν. Αἱ καταθέσεις ὑπερβαίνουν τὸ διπλάσιον τοῦ μετοχικοῦ Κεφαλαίου, τὸ δὲ ἄθροισμα τοῦ Ἰσολογισμοῦ πλησιάζει σχεδὸν τὸ πενταπλάσιον. Ἐκτὸς τοῦ κυρίως ἐμπορικοῦ χαρακτήρος τῆς (δάνεια εἰς ἐμπόρους ἐπὶ ὑποθήκη ἐμπορευμάτων κ.τ.λ.) μετέχει καὶ πάλιν εἰς Βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἦδη τὸ Κατάστημα τῆς Τραπεζῆς μεταφέρεται εἰς ἰδιόκτητον μέγαρον ἐπὶ τῆς οδοῦ Σοφοκλέους. Ἡ β' ἔξαμηνία τοῦ 1907 ἔδωκε κέρδη καθορὰ 157.262.35 ἐκ τούτων διετεθησαν 40.690.60 εἰς ἀποσβέσεις

75.000.— εἰς μέρισμα 30 δρ. κατὰ μετοχὴν 6%
 10.000.— εἰς κρατήσεις δι' ἐνδεχομένης ζημίας
 31.571.75 εἰς νέον
157.262.35

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ
 ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Β' ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ 1907

| ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ | ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ |
|--|---|
| Ταμείον καὶ Τράπεζ. Σ γνα καὶ Χρ. Δρ. 451,013.83 | Μετοχ. Κεφάλ. (Μετ. 2500×1000 Δρ.) Δρ. 2,500,000.— |
| Τράπεζαι καὶ Τραπεζ. Ἐξωτερικ. * 1,551,141.88 | Ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον 35,000.— |
| Προεξοφλήσεις εἰς Δρ. καὶ εἰς Χρ. * 1,692,979.28 | Ἀποθεματικὸν δι' ἐνδεχομένης ζημίας. 50,000.— |
| Δάνεια ἐπὶ Χρεωγρ. κ.λ.π. Ἐγγυήσ. Δρ. 3,894,498.24 | Καταθέσεις εἰς Δραχμὰς Δρ. 3,541,827.30 |
| Μεταφοραὶ Χρεωγρ. ἐν τῷ Χρημ. 252,388.— | * Χρυσὸν 1,583,243.03 |
| Χρεώγραφα καὶ τοκομερίδια: | Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι εἰς Δραχμ. καὶ εἰς Χρυσ. 60,726.30 |
| Δάν. Ἐθν. καὶ Λαχ. Ἐθν. Τραπ. Δρ. 1,143,665.95 | Ἀ σμοὶ διάφοροι Πιστωταὶ καὶ |
| Ὀμολογιαὶ σιδηροδρόμων 234,732.75 | Ἀνταποκριταὶ Ἐπαρχιῶν καὶ Ἐξωτερικοῦ 3,370,090.94 |
| Μετοχ. 340 Διαχειρίσεως×336 114,243.30 | Ἀ σμοὶ Εἰσπραξ. τρίτων 229,309.25 |
| * 2520 Πρωτοδου.×81.90. 206,353.75 | Μερίσμ. πληρωτέα παρ. ἔξαμηνίας 210.— |
| * 923 Στετατοκρη. σόφοιθος 74,133.35 | * τρ. ἔξαμ. (πρὸς Δρ. 30 κατὰ Μετ.) * 75,000.— |
| * 500 Τρ. Ἀθηνῶν×128.50 64,250.— | Κέρδη καὶ Ζημιαὶ εἰς νέον 31,571.75 |
| Διάφορα τοκομερίδια κ.λ.π. 7,256.13 | |
| Ἀ σμοὶ διάφοροι 197,752.15 | |
| Ἀνταποκριταὶ Ἐπαρχιῶν 511,337.31 | |
| Τμήμα Ἐμπορίου: | |
| Προκαταβολ. ἐπὶ ἐμπορευμάτ. Δρ. 235,136.07 | |
| Ἐμπορεύματα 47,194.28 | |
| Συμμετοχαὶ εἰς Ἐπιχειρήσεις: | |
| Βυροδεφεῖον Μοσχάτου 250,000.— | |
| Κτήμα Τραπεζῆς 500,000.— | |
| Ἐξόδα Ἐγκαταστάσεως Κεντρ. Ὑψ. ματος 48,902.30 | |
| <u>Δρ. 11,476,978.50</u> | <u>Δρ. 11,476,978.56</u> |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ "ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ,"

| | |
|--|--|
| Τόκοι Δρ. 159,527.40 | Τόκοι: |
| Ἐξόδα Διαχειρίσεως 61,383.42 | Ἐπόλοιπον παρ. ἔξαμηνίας. . . Δρ. 21,255.05 |
| Φόροι ἐπιτηδεύματος καὶ οἰκοδομῶν 5,573.80 | * τρεχ. ἔξαμηνίας. 364,066.87 |
| Ἀμοιβὴ Διευθύνσεως 25,000.— | Προμήθεια, Διαφοραὶ Σ τος καὶ Διάφ. Κέρδη 122,390.55 |
| ἐκτακτὸς Πρῶσωπικὸς 7,990.— | Ἐνοίκια κτήματος 9,024.50 |
| Ἀποσβέσεις 40,690.60 | |
| Μέρισμα τρεχ. ἔξαμ. (πρὸς Δρ. 30 ἐπὶ Μετοχ. 2500) 75,000.— | |
| Κεφάλαιον Ἀποθεματικὸν δι' ἐνδεχομένης ζημίας 40,000.— | |
| Ἐπόλοιπον εἰς νέον 31,571.75 | |
| <u>Δρ. 416,736.—</u> | <u>Δρ. 416,736.97</u> |

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1907.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς
 Γ. ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ

Οἱ ἐλεγκταὶ
 Ν. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
 ΕΜΜ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Αἱ εἰς χρυσὸν μερίδες ἐκανονίσθησαν πρὸς Δραχ. 1—ἑκαστον φράγγον.
 Τὸ μέρισμα ἐκ Δρ. 30 κατὰ Μετοχὴν εἶναι πληρωτέον εἰς τὸ ἐντάϋθα Κατάστημα τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς 10 Ἰανουαρίου 1908.



ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1908

Διά Β. Α. τής 22 Νοεμβρίου 1907 έκυρώθη ή σύστασις τής 'Εμπορικης Τραπεζης τής Ελλάδος από 1ης 'Ιανουαρίου 1908. 'Η 'Ειτερόρρυθμος Τράπεζα 'Εμπεδοκλέους εισφέρει άπαν τή 'Ενεργητικόν και Παθητικόν της άντι 25.000 μετοχών πρὸς 100 δρ. έκάστη. Τὸ πρῶτον Διοικητικόν Συμβούλιον άπετελέσθη από τούς κ. κ. Ν. Σ. Σέρριπον πρῶτην Διευθυντήν τοῦ ἐν 'Οδησῶν Credit Lyonnais ὡς Πρόεδρον, Μιχ. Ι. Πολίτην πρῶτην βουλευτήν ὡς 'Αντιπρόεδρον, Γεώργ. Μπαλατζήν βουλευτήν, 'Αλέξ. Βλάχακην Διευθ. Σιδ. 'Αθηνῶν-Πειραιῶς, Ν. 'Αθανασίου, Γ. Μ. Μαρίνον, Κ. Τζηρόν και τούς παλαιούς τέσσαρας διευθυντάς Γρηγ. και 'Αντ. 'Εμπεδοκλείς, Δ. Κοντομάν και Δ. Πετροκόκκινον. 'Η 'Εθνική Τράπεζα τής Ελλάδος έποστηρίζουσα και τιμῶσα τὸ μέχρι τοῦδε ἔργον τής Τραπεζης 'Εμπεδοκλέους ενεγράφη διά 1000 Μετοχάς, ὡς ἐπίσης και ή Τράπεζα 'Αθηνῶν διά 500 τοιαύτας. Αἱ ἔργασίαι βαίνουσι δμαλῶς, ὁ 'Εμπορικὸς χαρα-

κτήρ τής Τραπεζης διατηρεῖται ἀλώβητος, ἐνῶ συγχρόνως ἐκτελοῦνται και πάσης φύσεως τραπεζικαί ἔργασίαι. Χορηγοῦνται πιστώσεις ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἔμπορευμάτων, προμηθεύονται ἔμπορεύματα εἰς τρίτους εἴτε ἐκ τής ἡμεδαπῆς εἴτε τής ἀλλοδαπῆς ἢ πωλοῦνται ταῦτα εἴτε διὰ λ/σμὸν τρίτων, εἴτε διὰ λ/σμὸν αὐτῆς ταύτης τής Τραπεζης. 'Η Τράπεζα ἀντιπροσωπεύει διαφόρους ἔμπορικοὺς οἴκους, ἐπίσης εἶναι τὸ Γενικὸν Πρακτορεῖον τής Γαλλικῆς 'Ασφαλιστικῆς 'Εταιρείας ὁ Φοινῆ Πυρός και Ζωῆς. Εἰς τὸ Τραπεζικὸν και 'Εμπορικὸν Τμήμα προσθετέον τὸ εὐεργετήσαν τὰς μικρὰς ἀστικὰς τάξεις Τομειτήριον τοῦ ὁποῦ ὁ τόκος εἰς μὲν τὴν πρῶτην ζήτησιν εἶναι πρὸς 3% εἰς δὲ τὰς μετὰ τρία και ἄνω ἔτη καταθέσεις πρὸς 5 1/2%.

Χάριν τής ἱστορικῆς του σημασίας δημοσιεύομεν τὸν πρῶτον 'Ισολογισμόν τής Α' ἑξαμηνίας ὅταν ή ἑτερόρρυθμος Τράπεζα 'Εμπεδοκλέους συνεχωνεύθη εἰς τὴν 'Ανώνυμον 'Εμπορικὴν Τράπεζαν τής Ελλάδος. Εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον προσετέθη και ὁ ἰκανώτατος Τραπεζικὸς κ. 'Ιωάν. 'Αθηνογένης.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ 1908

| ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ | | ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ | |
|---|--------------------------|--|--------------------------|
| Τραπεῖον, Τράπεζαι, Σ'γμακαί χρυσ. Δρ. | 447,531.77 | Κεφάλαιον Μετοχικόν (Μ. 50,000 πρὸς 100 δρ.) | Δρ. 5,000,000.— |
| Τράπεζαι και Τραπεζίται 'Εξωτερικ. | 1,536,181.24 | ἀποθεματικόν | 40,217.— |
| Προεξοφλήσεις εἰς δραχ. και χρυσόν | 4,623,053.37 | δι' ἐνδεχομένης ζημίας | 50,000.— |
| Δάν. ἐπὶ χρεωγρ. και λοιπ. ἔγγυησ. | 4,566,549.32 | Καταθέσεις εἰς δραχμάς | Δρ. 3,568,153.70 |
| Μεταφορὰ χρεωγρ. ἐν τῷ Χρηματ. | 366,656.05 | χρυσόν | 1,673,575.98 |
| Χρεωγρ. και τοκομ. (ὡς ή ἀνάληψις*) | 1,897,280.45 | Ἐπιταγαί πληρωταί εἰς δραχ. και χρυσόν | 55,528.— |
| Μετ. 'Εμπορ. Τραπεζης Μ. 1909 | 195,900.— | Λογαριασμοὶ διάφοροι πιστωταί και ἀνταποκριταί | 3,094,782.44 |
| Λογαριασμοὶ διάφοροι | 323,087.82 | Ἐπαρχιῶν και Ἐξωτερικοῦ | 199,360.55 |
| 'Ανταποκριταί Ἐπαρχιῶν | 398,115.93 | Μερίσματα πληρωτέα (ἐπὶ Μ. 33,041 πρὸς 3 δρ.) | 99,123.— |
| Τμήμα ἔμπορίου: | | Κέρδη και Ζημίαι εἰς νέον. | 31,736.26 |
| Προκαταβολαί ἐπὶ ἔμπορευμ. | 222,724.67 | | |
| Λογαριασμοὶ ἠγγυημένοι | 42,688.77 | | |
| 'Εμπορεύματα | 47,745.18 | | |
| Λογαριασμοὶ διάφοροι | 24,141.11 | | |
| Συμμετοχαί εἰς ἐπιχειρήσεις: | | | |
| Βυρσοδευρεῖον Μοσχάτου | 250,000.— | | |
| Κτήμα Τραπεζης | 500,000.— | | |
| 'Εξόδα ἔγκλιμαστίας Κεντρικοῦ και Ὑποκατ. | 62,155.05 | | |
| Μετοχαί μὴ πω ἐκδοθεῖσαι | 1,500,000.— | | |
| | Δρ. 13,812,476.93 | | Δρ. 13,812,476.93 |

* 'Ανάληψις μερίδος χρεωγρῶν.

| | |
|--|-------------------------|
| 'Εθν. δάνεια και λαχειοφ. 'Εθνικῆς Τραπεζης. | Δρ. 1,193,832.20 |
| 'Ομολογιαί Σιδηροδρόμων. | 267,477.55 |
| Μετοχ. 340 Διαχειρ. πρὸς 325,90 | 110,825.— |
| 2405 Πυριτιδ. » 74 | 177,970.— |
| 500 Τραπ. 'Αθ. » 126 | 62,990.65 |
| 923 Στεατ. ὁ Φοῖβος πρὸς 80,32 | 74,133.35 |
| Τοκομερίδια διάφορα κλπ. | 10,051.50 |
| | Δρ. 1,897,280.45 |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ "ΚΕΡΑΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ,

| | | | |
|---|-----------------------|--|-----------------------|
| Τόκοι | Δρ. 169,058.30 | Τόκοι | |
| 'Εξόδα διαχειρίσεως | 94,424.10 | 'Υπόλοιπ. παρελθ. ἑξαμηνίας | Δρ. 31,571.75 |
| 'Αμοιβή ἔκτακτος προσωπικοῦ | 7,575.— | Τρεχούσης ἑξαμηνίας | 265,776.60 |
| 'Αποσβέσεις* | 52,471.03 | | |
| Κέρδη Καθαρά. (Διατιθ. κατὰ τὴν παρούσ. ἑμηνίαν | 111,299.75 | Προμήθειαι, διαφοραί Συν τος και διάφορα κέρδη | 160,878.29 |
| (Ἀφιεμένα διὰ τὴν ἐπομένην. | 31,736.26 | 'Ενοίκια κτήματος | 8,337.80 |
| | Δρ. 466,564.44 | | Δρ. 465,564.44 |

* 'Ανάληψις μερίδος ἀποσβέσεων.

| | |
|-------------------------------------|----------------------|
| 'Ελάττωσις ἀξίας χρεωγρῶν | Δρ. 18,327.50 |
| Λ/σμῶν διαφόρων ἐπισφαλῶν κεντρικοῦ | 8,960.70 |
| Υ'τος Πειραιῶς | 18,104.75 |
| Τμήμ. 'Εμπορίου | 7,078.08 |
| | Δρ. 52,471.03 |



ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΔΡ. 111,299.75

| | |
|--|----------------|
| Κέρδη καθαρά ως άνω | Δρ. 111,299.75 |
| Μείον φόρου Δημοσίου πρὸς 5% ἐπὶ δραχ. 93,906 | Δραχ. 5,043.30 |
| » χαρτοσήμου μερίσματος πρὸς 2% | » 1,916.45 |
| | Δρ. 104,340.— |
| Κράτησις διὰ κεφάλαιον ἀποθεματικὸν 5% κατὰ τὸ ἄρθρ. 39 τοῦ Καταστατικοῦ | » 5,217.— |
| Μέρισμα διανεμητέον πρὸς δραχ. 3 ἐπὶ Μετοχῶν 33,041 | Δρ. 99,123.— |

Αἱ εἰς χρυσὸν μερίδες ἐκανονίσθησαν πρὸς Δρ. μίαν ἕκαστον φράγκον.

Τὸ Μέρισμα πρὸς δραχ. 3 κατὰ Μετοχὴν ἐλεύθερον φόρου καὶ χαρτοσήμου εἶναι πληρωτέον εἰς τὸ ἐνταῦθα Κεντρ. Κατάστημα τῆς Ἐμπορ. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ 10 τρέχοντος μηνός.

Ὁ Προεδρεύων
Ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου
Μ. Ι. ΠΟΛΙΤΗΣ

Ὁ Γεν. Διευθυντής
Γ. ΕΜΠΕΔΟΚΑΝΗΣ

Ὁ ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ
Ν. Γ. ΔΕΠΑΣΤΑΣ

Ἡ διαχείρισις τῆς Τραπεζῆς ὑπῆρξε λίαν ἐπιμελημένη καὶ μετὰ περινοίας, ὡς ἐκ τῆς τραπεζιτικῆς ἰδιοφυΐας τῶν Διευθυντῶν τῆς, εἰς τε τὰς τοποθετήσεις καὶ τὰς πιστώσεις, αἱ δὲ ἀποσβέσεις ἐτησίων ζημιῶν ἐλάχιστοι. Ἡ αὐτάρκεια τῶν μέσων πρὸς τὰς υποχρεώσεις τῆς Τραπεζῆς ἐξησφάλισε τὴν πρὸς αὐτὴν πίστιν τοῦ κοινού, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων καὶ τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς.

Καταθέσεις τρίτων 1913 21 ἐκ. ἄθροισμα ἰσολ. 33 ἐκατ.
» » 1917 54 » » 74,5 »
» » 1918 81 » » 107 »

Μέρισμα κατὰ μετοχὴν τῶν 100 δρ. 1913 δρ. 6.50
» » » » » 1917 » 7.50
» » » » » 1918 » 9.—

Ἡ αἰφνηδία ἔκρηξις τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου ἐπέφερε κρίσιν εἰς ἀπάσας σχεδὸν τὰς Τραπεζὰς ἐν τῷ τμήματι τῶν καταθέσεων, ἀλλ' ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα δὲν ἔκαμε χρῆσιν τοῦ ἐκ τοῦ νόμου ΔΕΗ' τῆς 6 Ὀκτωβρίου 1912, δικαιώματός τῆς περὶ μὴ ἀποδόσεως τῶν καταθέσεων, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ προσαρμόσῃ τὰς ἐργασίας τῆς διὰ τῆς διατηρήσεως μεγάλων ρευστῶν διαθεσιμότητων, οὕτως ὥστε αὐταὶ νὰ μὴ ὑστερήσωσι τῶν προηγουμένων ὁμαλῶν χρήσεων.

Τὸ ὀνομαστικὸν Κεφάλαιον ἠϋξήθη ἀπὸ 5.000.000 εἰς 10.000.000 κατὰ τὸ 1912. Σύμφωνα δὲ πρὸς τὰς παραδόσεις τῆς ἡ Τράπεζα καὶ ἐκτελοῦσα πατριωτικὸν καθήκον καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἀγωνιζομένη Ἑλλάς διεξεδίκε τὴν πατρῶαν κληρονομίαν πολεμοῦσα κατὰ τοῦ προαιωνίου ἔχθρου οὐχὶ μόνον ἐνεγράφη εἰς τὸ ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως συνομολογηθὲν προσωρινὸν δάνειον τῶν 40 ἐκατ. διὰ ποσοῦ 500.000, ἀλλὰ συγχρόνως κατέβαλλε καὶ εἰς τοὺς στρατευθέντας ὑπαλλήλους τῆς ἀκεραίας τῆν μισθοδοσίαν των, ὡς παρήγορον βάλσαμον τῶν προσωρινῶς στερηθειῶν αὐτῶν οἰκογενειῶν των. Καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα ἐπλήρωσε τὸν φόρον τοῦ αἵματος πρὸς τὴν ἀγωνιζομένην Πατρίδα, δύο διακεκριμένα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου οἱ κ. Ἰωάν. Ἀθηνογένης καὶ Γεώργιος Μαρίνος, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀργεῖ Ὑποκαταστήματος Ν. Ἀγγελίδης, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Αἰγίῳ Πρωκτορείου Σ. Σταυρουλόπουλος καὶ 20 ἐκ τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ὑπαλλήλων ἀφήσαντες τὴν χλιδὴν τοῦ Τραπεζιτικοῦ γραφείου ἐνεδύθησαν τὴν τιμίαν στολὴν τοῦ Ἑλληνος στρατιώτου, ἵνα παρὰ τὸ πλερὸν τῶν ὀρεσιτρόφων συναδέλφων των, μηδαμῶς ὑστεροῦντες τού-

των κατὰ τὴν ἀνοχὴν, στήσωσι καὶ πάλιν τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν ὑπερήφανον ἐκεῖ ὅπου καὶ ἄλλοτε ἐρηπίζετο ὑπὸ τῆς αὔρας τῆς θεᾶς Ἐλευθερίας. Τὰ Μακεδονικὰ καὶ Ἰππειρωτικὰ πεδία εἶδον πληρωθέντας ἐκ τῶν στρατευθέντων ὑπαλλήλων τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τοὺς τιμημένους Ἀγγελίδην, Μεταξόπουλον καὶ Παρλιάρον.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸ πολεμικὸν ἔτος 1912 ὑπῆρξαν ἱκανοποιητικώταται, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἔκθεσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου πρὸς τοὺς μετόχους κατὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς 9ης Μαρτίου 1913, τὴν ὁποίαν ἐξεφώνησεν ὁ προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος κ. Μιχ. Ι. Πολίτης. Ἐκτὸς τῶν Τραπεζικῶν καὶ Ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ἠϋξήθη ἡ κατάθεσις τοῦ Ταμιευτηρίου εἰς 7000 πρὸς 4% εἰς πρώτην ζήτησιν καὶ 5% μετὰ ἐν ἔτος, ἰδρύθη δὲ καὶ Λαϊκὸν Ταμιευτήριον ἀπὸ 1 δρ. μέχρι 3000 πρὸς 4 1/4% εἰς πρώτην ζήτησιν, προσέτι Τμήμα Δικαστικὸν δι' εἰσπράξεις ἐνοικίων, διαχειρίσεις περιουσιῶν καὶ ἐκτελέσεις διαθηκῶν, τέλος δὲ θησαυροφυλάκιον πρὸς ἐνοικίασιν διαμερισμάτων καὶ φύλαξιν τίτλων καὶ τιμαλφῶν.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων μετόχων ἐκτὸς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν προσετέθησαν καὶ οἱ ἐν Λονδίῳ Τραπεζίται **RODOCANACHI SONS & Co** καὶ ἡ ἐν Βόλῳ Τράπεζα τοῦ Δ. Κοσμαδοπούλου.

Ἀπὸ ἀπόψεως Βιομηχανικῆς ζωῆς ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα παρουσιάζει ἐν ἔτι φωτεινὸν σημεῖον ἐπέτυχε τὴν συγχώνευσιν τῆς ἐν Κερκύρᾳ βιομηχανικῆς Ἐταιρείας *Μαργαρίτης καὶ Σία* μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στεατοκομποποιείου ὁ Φοῖβος εἰς μίαν νέαν ἀνώνυμον βιομηχανικὴν Ἐταιρείαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀπόλλων» μὲ ἔδραν τὴν Κέρκυραν καὶ κεφάλαιον 2.000.000. Εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας ταύτης μετέχει καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα.

Ἀποχωρήσαντος τοῦ πρώτου Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κ. Ν. Σ. Σέρμπου τὴν Προεδρίαν ἀνέλαβεν ὁ τέως ἀντιπρόεδρος κ. Μιχ. Ι. Πολίτης διακρινόμενος διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ εὐγένειαν τῶν τρόπων του. Ἐκ Λεωνιδίου καταγόμενος ἐσπούδασεν ἐν Ἀθῆναις συνελήρωσε δὲ τὰς σπουδὰς του ἐν τῷ ἔξωτερω, Ἑλβετίᾳ, Παρισίοις, ἐκλεγείς ἐπανελημμένως βουλευτῆς ἠκολούθει τὴν πολιτικὴν τοῦ ἐκ Μεσολογίου μεγάλου Πολιτευτοῦ τοῦ ἀειμνήστου Χαριλάου Τρικούπη, ἀπεχώρησε δὲ τῆς πολιτικῆς ἅμα τῷ θανάτῳ τούτου, ἀπὸ εἰσοσασείας δικηγορῶν, τυγχάνει Σύμβουλος καὶ ἐκ τῶν ἰδρυ-



Σ. Πετροκοκκίνου τῶν παλαιῶν ὁμορρυθμῶν ἑταίρων, — τοῦ κ. Δ. Κοντουμά πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλείψαντος τὰς τραπεζικὰς ἐργασίας καὶ ἀναλαβόντος τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἐν Τεργέστη Ἑλληνικοῦ Προξενείου — πᾶς ἔπαινος παρὲλκει, εἶναι ἀρκετὴ μαρτυρία τῆς βικανότητός των, ἡ ἐξέλιξις καὶ ὁ μακρὸς βίος τῆς Τραπεζῆς τὸν ὁποῖον διήνυσεν ἐν μέσῳ τοῦ οἰκονομικοῦ κλυδωνισμοῦ, ὅστις συνετέλεσε τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ ἑνδεκαετίαν καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου τοῦ 97.

Τὸ μετοχικὸν Κεφάλαιον ἠξήθη εἰς 25.000.000 (ἐκδομένον 15 ἑκατ. καὶ μὴπω ἐκδοθὲν 10 ἑκατ.). Τὰ ἐποκαταστήματα αὐξάνονται εἰς 14 ἤτοι προστίθενται τὰ τῆς Χίου, Ναυπλίου, Αἰγίου, Ἡρακλείου, Βόλου καὶ Θεσσαλονίκης. Τὰ ἀποθεματικὰ κεφάλαια ἐξικνούνται εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρ. 5.250.205.45, αἱ καταθέσεις εἰς 95.173.566.56, αἱ ἐπιταγαὶ πληρωτέαι καὶ προκαταβολαὶ πιστώσεως ἐπὶ φορτωτικῶν εἰς 14.967.803.26, ἄθροισμα δὲ τοῦ Ἰσολογισμοῦ 162.362.084.43. Ἐκ τῆς μερίδος *Κέρδη καὶ Ζημιαὶ* κατὰ τὴν περιόδον ταύτην (Α' ἔξαμηνία τοῦ 1920) τὰ κέρδη ἀνῆλθον εἰς 7.306.452.37 ὑπερβάντα κατὰ 4 σχεδὸν ἑκατομ. τὰ κέρδη τῆς Α' ἔξαμην. τοῦ 1919 καὶ κατὰ 3 σχεδὸν ἑκατ. τὰ τῆς β' ἔξαμην. τοῦ 1919.

Ἀρκετὰ χαρακτηριστικὴ τῶν διαθέσεων τῶν Διευθυντῶν διὰ τὴν μέλλουσαν δρᾶσιν τῆς Τραπεζῆς εἶναι ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου κ. Ἰωάν. Ἀθηνογένους πρότασις πρὸς τοὺς Μετόχους κατὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς 8ης Αὐγούστου 1920 περὶ ἐκιάκτου αὐξήσεως τοῦ ἀποθεματικοῦ Κεφαλαίου διὰ ποσοῦ 2.000.000, διότι ἡ τοιαύτη αὐξήσις τῶν ἀποθεματικῶν οὐχὶ μόνον τὴν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν τῆς Τραπεζῆς ἀποδεικνύει, οὕτω δὲ αὐξάνεται ἡ πρὸς αὐτὴν πίστις τοῦ κοινοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως προπαρασκευάζεται ἕδαφος ἀνάλογον πρὸς τὰς κοινωνικὰς καὶ πλουτολογικὰς ἀπαιτήσεις, αἵτινες ἔδη μιουρηθήσαν ἐκ τοῦ ἑδαφικοῦ τετραπλασιασμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Ἀπὸ Ἑθνικῆς ἐπίσης ἀπόψεως ἡ Τράπεζα ἐπετέλεσε τὸ καθήκον τῆς ἐξυπηρητήσασα τὴν Δημοσίαν ἐγγραφὴν εἰς τὸ Λαχειοφόρον Δάνειον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, προσέτι δὲ καὶ αὐτὴ ἀναλαβοῦσα σπουδαῖον δριμυτὸν ὁμολογιῶν δι' ἴδιον αὐτῆς λογαριασμόν. Ἐνεργήθη ὡσαύτως διὰ τὸ Τ. Η. καὶ Π. Υ. εἰς οἷς θὰ περιέρχεται τὸ προϊόν τῶν μετὰ λαγνοῦ κληρώσεων διανεμόμενον ἕξ ἴσῳ μεταξὺ πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διατελούντων ἐκαστοτε ὑπαλλήλων.

Ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα οὕσα εἰς στενὰς τραπεζικὰς σχέσεις μὲ μέγα δίκτυον Τραπεζῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ ἐνεργοῦσα κατ' ἐντολὴν αὐτῶν μεγάλως ἐπεξέτεινε τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν, ὥστε ὠργάνωσεν εἰδικὴν ὑπηρεσίαν διὰ τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἰδίᾳ διὰ τὰ ἐξ Ἀμερικῆς τηλεγραφικῶς ἢ ταχυδρομικῶς ἐμβάσματα. Ὁ πολλαπλασιασμὸς μάλιστα τῶν μετὰ τῆς Ἀμερικῆς συναλλαγῶν οὐσιαστικῶς ὠφέλησε τὴν Τράπεζαν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τοιαύτη ἐν συντομωτάτῃ σκιαγραφία ἡ δρᾶσις καὶ ἡ καταγωγὴ τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συγγραφόντες λοιπὸν ἔργον μνημειῶδες, οἷον τὸ Πανελληνιον Λεύκωμα τῆς Ἑθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος, ἵνα δώ-

σωμεν πιστὴν εἰκόνα τῶν δρασαντων ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1921, εἰκόνα τῶν ἀγῶνων οἷς διεξήγαγον, ὅτε ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀναγεννωμένη ἢ μικρὰ Ἑλλάς ἔπρεπε νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τοῦ μέλλοντος μεγαλείου τῆς σύμφωνος πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν τῆς, θὰ ἦτο ἔλλειψις, ἂν μὴ ἀδίκημα, ἐὰν δὲν ἀπενείμμεν τὸν δίκαιον ἔπαινον εἰς ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῆς φιλοπονίας, τῶν γνώσεων καὶ τῆς ἐργασίας τῶν ἐσθῆριξαν τὸ οἰκονομικὸν οἰκοδόμημα τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος, ἐν ὄλῳ τῷ στενοχωρημένῳ περιβάλλοντι καὶ παρὰ τὰς δυσκόλους περιστάσεις, τὰς ὁποίας μετὰ περιουσίας ἀντεμετώπισαν. Καὶ ἄλλαι ἰδιωτικαὶ τράπεζαι ἰδρύθησαν, ἀλλὰ δὲν ἀντέσχον εἰς τὸν οἰκονομικὸν σάλον, σήμερον δὲ μόνον ἡ ἀνάμνησις των, ὡς ἱστορικῶν γεγονότων διεσώθη. Διὰ τοῦτο ἡ Τράπεζα Ἐμπροδοκλέους καὶ ἰδίᾳ οἱ πρῶτοι ἰδρυταὶ τῆς, οἱ ἀδελφοὶ Ἐμπροδοκλεῖς, ὁ Κοντουμάς καὶ Πετροκοκκίνος, ἀνεὺ ὑπερβολῶν τοῦναντίον μάλιστα συγκρατοῦντες τὰς ἀντιλήψεις ἡμῶν, ἵνα μὴ προσκρούσωμεν εἰς τὴν ἐγνωσμένην μετριοφροσύνην τῶν κ. Ἐμπροδοκλέων, εἶναι ἄξιοι θαυμασμοῦ διὰ τὸ συντελεσθὲν ἔργον, διὰ τὴν προσεκτικὴν διαχείρισιν, διὰ τὸν τριακονταεξαετῆ βίον τῆς Τραπεζῆς, ἣτις ἤρχισε τὰς ἐργασίας τῆς μὲ 15 ὑπαλλήλους σήμερον δὲ περιλαμβάνει 310, οἱ ὁποῖοι ἀπολαμβάνουσι πάσης μερίμνης ἐκ μέρους τῆς διευθύνσεως τῆς Τραπεζῆς, ἣτις συμπεριφέρεται πατριώτατα διδάσκουσα χειραγωγούσα καὶ μορφώνουσα αὐτοὺς εἰς πρώτης τάξεως τραπεζιτικούς ὑπαλλήλους· αἱ ἐτήσια μάλιστα ἐκδρομαὶ ὄλου τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὰ ἐπακολουθοῦντα γεύματα συναδελφοῦσι καὶ γεννῶσι τὴν ἀλληλεγγύην χωρὶς βεβαίως νὰ παραβλέπεται καὶ ὁ ὀφειλόμενος σεβασμὸς τῶν κατωτέρων πρὸς τοὺς ἀνωτέρους των· τέλος ἡ παρεχομένη ἐνίσχυσις τοῦ Ταμείου Περιθάλψεως τῶν ὑπαλλήλων ἐκ μέρους τῆς Τραπεζῆς ἐδραιοῖ παρὰ τῷ προσωπικῷ τὴν πεποιθῆσιν ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν μέλλον τὸ ὁποῖον ἀναμένει αὐτοὺς μετὰ τὴν εὐορκὸν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των. Ἄλλ' ὅσα καὶ ἂν ἐπετελέσθησαν ὑπολείπονται πολλά, διότι διανοίγονται εὐρεῖς οἱ ὁρίζοντες πρὸς οἰκονομικὴν δρᾶσιν. Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ αἵματός του ὁ Ἕλλην στρατιώτης ἐπετέλεσεν, αἱ ὁδοὶ τὰς ὁποίας διήνηξε διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ αὐτοθυσίας του, στήσας τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν ἐπὶ τῶν χωρῶν, αἵτινες καὶ πρὶν ἠετύχουν ὑπὸ τὸ Ἑλληνικὸν σκήπτρον, ἀναμένουσι τοὺς οἰκονομικούς στρατιώτας, οἵτινες θὰ προλαϊάνωσι τὴν οἰκονομικὴν διεύθυνσιν εἰς τὴν Ἑλληνικωτάτην Θράκην καὶ τὰς πλουσίας ἐκτάσεις τῆς Μ. Ἀσίας, ἣτις ποτε ὑπῆρξε κοιτὶς τοῦ Ἑλληνισμοῦ τόσον τοῦ ἀρχαίου, ὅταν ἐγέννα τὸν Ὀμηρον, τὴν Σαπφώ, τὸν Ἡρόδοτον, ὅσον καὶ τοῦ Μεσαιωνικοῦ, ὅταν ἔδιδε τὰ γενναϊότερα τάγματα εἰς τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν καὶ τοὺς διαπρεπεστέρους αὐτοκράτορας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αἱ τράπεζαι πρέπει νὰ αὐξήσωσι τὰ κεφάλαιά των, νὰ ἐντείνωσι τὰς δυνάμεις των. Ἐπὶ τοῦ ἀνοιγομένου προβλήματος, ἔχομεν πεποιθῆσιν, ὅτι καὶ ἡ Ἐμπ. Τράπεζα ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην διεύθυνσιν τῆς θὰ ἐπιτελέσῃ τελείως τὸ νέον καθήκον τῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13ῃ Νοεμβρίου 1920.

ΙΩΑΝΝΗΣ Χ. ΧΑΤΖΗΓΩΑΝΝΟΥ

Δοκτὴρ τῆς Φιλολογίας καὶ τῆς Νομικῆς





ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Κύριος Μιχαήλ Ι. Πολίτης ἐκ Λεωνιδίου καταγόμενος ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις. Ἀποπερατώσας τὰς Γυμνασιακὰς σπουδὰς ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἶτα δὲ συνεπλήρωσε τὰς γνώσεις του δι' ἐιδικῶν σπουδῶν ἐν Παρισίοις, Ἑλβετία καὶ Βελγίῳ. Ἐπανελθὼν ἐξ Εὐρώπης ἤρξατο δικηγορῶν ἐν Ἀθήναις, ἥδη δὲ συνεπλήρωσε πλέον τῆς εἰκοσαετίας ἐν τῷ δικηγορικῷ του ἐπαγγέλματι δεόντως τιμώμενος παρὰ τῶν συναδέλφων του διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν τρόπων του. Ἐπανειλημμένως ἐξελέγη βουλευτής, ὧν δὲ θαυμαστῆς τῆς πολιτικῆς τοῦ ἐκ Μεσολογγίου μεγάλου Πολιτευτοῦ τοῦ δειμνήστου Χαριλάου Τρικούπη ἐγκατέλιπε τὴν πολιτικὴν ἅμα τῷ θανάτῳ τούτου, ἵνα καὶ πάλιν τελείως ἐπιδοθῆ εἰς τὸ προσφιλὲς αὐτῷ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα. Πιπταται ἑταιρεῖται ἐκτιμῶσαι τὸν κ. Μιχ. Ι. Πολίτην ἐξέλεξαν αὐτὸν μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἤδη τυγχάνει Σύμβουλος καὶ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀτμοπλοίας, Σύμβουλος καὶ Πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας Σ. Π. Α. Π.



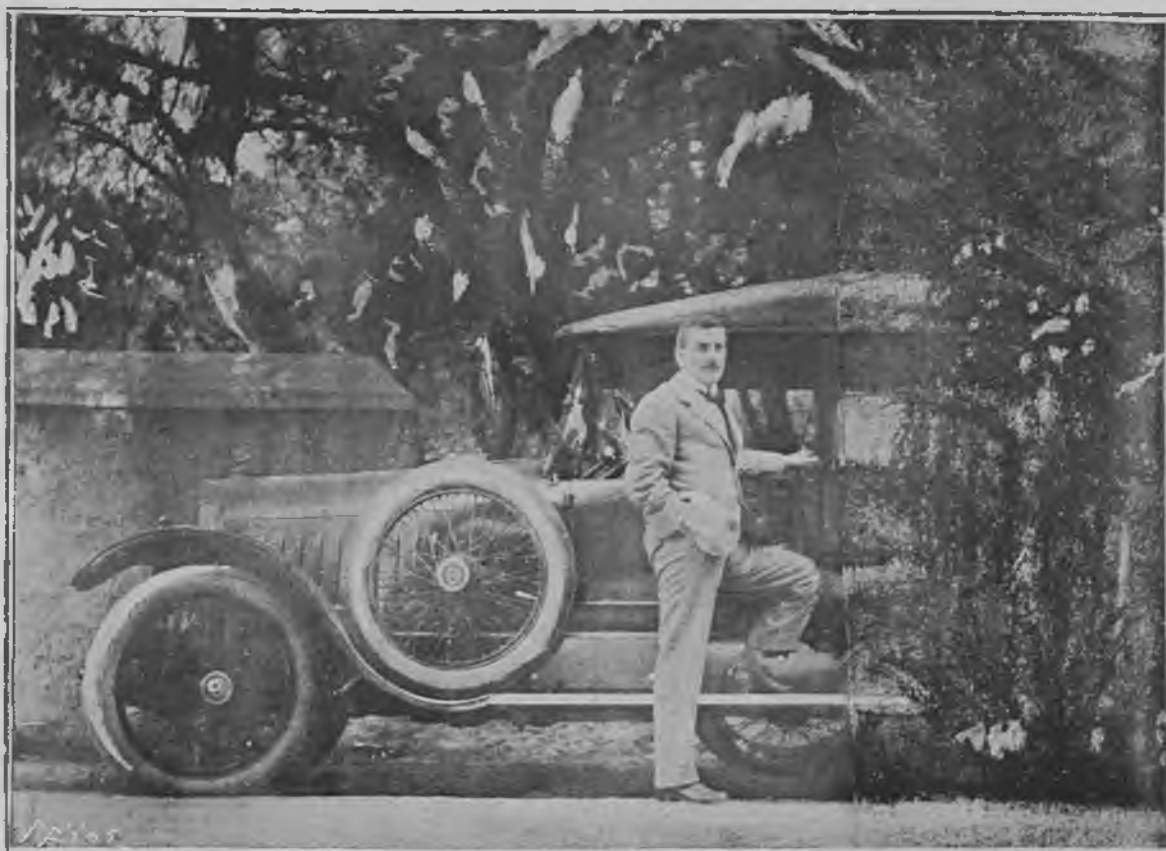


ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο Κύριος Αντώνιος Έμπεδοκλής υἱὸς τοῦ Πέτρου Έμπεδοκλέους καὶ ἀδελφὸς τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ κυρίου Γρηγορίου Έμπεδοκλέους ἐγεννήθη ἐν Λονδίῳ τῷ 1860, ὅπου ἐσπούδασεν εἰς τὸ *Hellenic College*, εἶτα δὲ ἐπὶ τινα ἔτη παρηκολούθησε τὰ Νομικὰ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν ταχέως ὅμως ἐπανῆλθεν εἰς Λονδίον. Τὸ δεύτερον ἐπιστρέψας εἰς Ἑλλάδα ἦρθε τῷ 1888 ἴδιον παραγγελιοδοχικὸν Γραφεῖον, ὡς ἀντιπρόσωπος διαφόρων οἰκῶν Ἐυρωπαϊκῶν, ὅποτε τῷ 1893 συνενώσας τὸ Γραφεῖόν του ἐν τῇ Ὁμορρυθμῇ Τραπεζῇ Έμπεδοκλέους ἀνέλαβε τὸ Ἐμπορικὸν ταύτης τμήμα, ὅπερ μέχρι σήμερον ἰσπανώτατα διενθύνει καὶ ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος.





Δ. Σ. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ

ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Κύριος Δημήτριος Πετροκόκκινος ἐκ τῶν Διευθυντῶν τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος εἶναι υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Στεφάνου Πετροκοκκίνου διευθύναντος ἐπὶ μακρὸν τὸν ἐν Λονδίῳ Ἐμπορικὸν Οἶκον τῶν Ἀδελφῶν Πετροκοκκίνων. Ἐγεννήθη ἐν Λονδίῳ τῷ 1878, ὅπου ἐσοῦδασε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, εἶτα δὲ ἀφοῦ κατήλθεν εἰς Ἀθήνας ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἐγένετο εἰς τῶν ἰδρυτῶν τῆς Ὁμορρύθμου Τραπεζῆς Ἐμπεδοκλέους, ἤδη δὲ διὰ συγχωνεύσεως ἰδρυθείσης τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐξελέγη κατ' ἐπανάληψιν εἰς τῶν Διευθυντῶν αὐτῆς.





Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΜΠΕΔΟΚΛΗΣ

Ἡμερησία ἐκδρομὴ μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Τραπεζῆς παρὰ τὴν μαγευτικὴν τοποθεσίαν τοῦ Κοκκιναρά.

Ὁ Κύριος Γρηγόριος Ἐμπεδοκλῆς υἱὸς τοῦ Πέτρου Ἐμπεδοκλέους, διακριθέντος μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου τοῦ Λονδίνου καὶ ἐμπορευθέντος ἐκεῖσε ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν, ἐγεννήθη ἐν Λονδίῳ, ὅπου καὶ ἐσπούδασεν. Ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας τῷ 1880 προσελήφθη ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐδοκίμως εἰργάσθη μέχρι τοῦ 1886.

Τῷ 1886 ἤρχισεν ἰδίᾳ ἐργασίας ὡς μεσίτης καὶ χρηματιστῆς ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1893, ὅποτε ἤρχισε τὰς κυρίως Τραπεζικὰς ἐργασίας ἐν τῇ Ὁμορρυθμῷ Τραπεζῇ Ἐμπεδοκλέους. Ἡδὴ συγχωνευθείσης τῆς Τραπεζῆς Ἐμπεδοκλέους ὑπὸ τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐξελέγη ἐπανεπιλημμένως Γενικὸς Διευθυντῆς ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῶν Μετόχων καὶ ἤδη διατελεῖ τοιοῦτος.





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821--1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Μετά την γιγαντομαχίαν τοῦ 21 περιουλλεγομένη ἢ ἀταρτηθηθεῖσα Ἑλλάς εἶχε τόσας ἀνάγκας καὶ τόσας πληγὰς νὰ ἐπουλώσῃ, ὥστε ἐχρειάζετο ἰκανὴ καρτερία καὶ ἀντοχὴ εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἀνορθώσεως. Ἀπὸ ποῦ νὰ προσαρχίσῃ ὁ ἐλευθερωθεὶς Ἕλληρ τοῦ ὁποῖου μόνον ἐρῶδιον ἔμενεν εἰς τὰς χεῖρας του τὸ σπασμένο παροφύλλη μὲ τὸ ὁποῖον ἔδιωξε τὸν προαιώνιον ἐχθρὸν τῆς φυλῆς του; Μήπως ἐπῆρχε κατοικία ἀκεραία; τὰ πάντα ἔφερον νωπὰ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ πυρός καὶ σιδήρου. Μήπως ὑπῆρχον γεωργικὰ ἐργαλεῖα; ἀλλ' ὁ μακρὸς πόλεμος τὸ εἰρηνικὸν δρεπάνι τὸ εἶχε μεταβάλλει εἰς ὄπλον ἐπιθετικόν.

Καὶ ὅμως ἔπρεπε νὰ δημιουργηθῇ ἡ μέλλουσα νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν. Καὶ ἡ δύναμις αὕτη καὶ ἡ ζωὴ ἐνεφανίσθη διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Τὰ τῆς ἱστορίας καὶ μεγαλειώδους δράσεως τοῦ πρώτου τούτου πιστωτικοῦ ἰδρυμάτος ἀναγράφομεν ἐν ἀρχῇ τοῦ τόμου τούτου τοῦ Πανελληνίου Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἶχε νὰ ἐπιτελέσῃ πολλά, πρὸ παντὸς ἐστρώσθη εἰς τὴν σύντονον ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἐν εὐρυτάτῃ κλίμακι· παρὰ τὰ ἐπιτε-

λεσθέντα ὅμως ὑπελείποντο πολλά. Εἰς τὸ μέγα Ἑλληνικὸν πιστωτικὸν ἴδρυμα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἴρη ἀνακοιφίσιν ὁ πτωχὸς ἄστος ὁ θέλων νὰ ἐνεργησῇ ἀντιζήμενόν τι διὰ τὰς πρώτας του κατεπευγούσας ἀνάγκας, οὔτε ὁ συνταξιούχος δὲν εἴρισσε ἀνακοιφίσιν διὰ προεξοφλίσεως. Αἱ μικροσυναλλαγὰὶ αὐταὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνωνται ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς ὁποίας ὑψηλοτέρα ἦτο ἡ ἀποστολή, ὁ δὲ χρόνος πολύτιμος. Καὶ ὅμως ἡ κοινωνικὴ αὕτη ἀνάγκη ἢ φοβερὰ ἀπομύζησις, ἦν ἐφίσταντο ἐν ταῖς ἀνάγκαις των οἱ πτωχοὶ πολῖται ἐνεχυριάζοντες τὰ κοσμήματά των ἢ ἄλλο κινήττον ἢ προεξοφλοῦντες τὰς συντάξεις των ἔπρεπε νὰ θεραπευθῇ. Τὰ ἐπὶ ἐξωνήσει δάνεια καθίστων δυστηχεστέρονς τοὺς λαμβάνοντας ταῦτα, ὁ τόκος ἦτο 1200/ο (10 δραχ. κατὰ μῆνα διὰ τὰς 100 δραχ. δάνειον).

Οἱ περὶ τὴν ἀλάτειαν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων τοκογλύφοι προεξοφλήται δὲν συνεκινεῖτο πρὸ τῆς ἐπιστηγίας τῶν θυμάτων των, ἡδιαφόρουν πρὸ τῶν δακρύων τῶν δανειζομένων, δὲν ἐλάμβανον ἢπ' ὄψει, εἴτε χάριν κηδεῖαν ἐὰν ἐδίεδετο τὸ δάνειον εἴτε πρὸς περιλθαμίαν ἀσθενοῦντος τέκνου ἢ συζύγου. Αὐτοὶ ἐνδιαφέροντο μόνον διὰ τὸν τόκον. Τὸ κακὸν εἶχεν ἀνάγκην θεραπείας. Πάντες ἀνεγνώρι-



ζον, ὅτι ἡ λερναία ὕδρα τῶν τοκοφλύφων ἔπρεπε δι' Ἡρακλείου δαυλοῦ νὰ καῖ, τίς θὰ ἐγένετο Ἡρακλῆς; τίς θὰ ἦτο ὁ σωτῆρ δυσπραγούσης κοινωνικῆς τάξεως; **Ἡ Ἰδρυσις τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς** ἦτις ἐπηγγέθη νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀδυνάτων καὶ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα τῆς Λαϊκῆς μάξης καὶ τοῦ πάσχοντος πλήθους. Τῇ 16ῃ Ἰουνίου 1905 συνετάσσετο τὸ κάτωθι ἑταιρικὸν Συμβόλαιον.

ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΝ

Ἀριθ. 125116.

Σήμερον τὴν 16ην Ἰουνίου, ἡμέραν Πέμπτην, τοῦ χιλιοστοῦ ἑνεακοσιοστοῦ τοῦ πέμπτου ἔτους, ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ἡλία Γλυκοφρύδου καὶ τοῦ ἐπὶ τῇ συμπράξει προσληφθέντος συναδέλφου μου συμβολαιογράφου καὶ κατοίκου Ἀθηνῶν Ἀριστοφάνους Μητσοπούλου γνωστοῦ μοι καὶ μὴ ἐξαίρουμένου ἐνεφανίσθησαν οἱ γνωστοί μοι κ. κ. Χρῆστος Βουρνάζος, Γενικὸς Διευθυντῆς τοῦ Δικαστικοῦ Τμήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, κάτοικος Ἀθηνῶν, ἐκπροσωπῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, δυνάμει τῆς ὧδε παραρτωμένης ὑπὸ χθεσινήν χρονολογίαν ἐπιστολῆς τῆς Διοικήσεως αὐτῆς, Λουδοβίκος Νικολαΐδης, Διευθυντῆς τῆς Τραπεζῆς Ἀνατολῆς, Ἀγαμέμνων Σηλήμαν, βουλευτῆς καὶ κτηματίας, Κωνσταντῖνος Κυριακός, ἰατρός, Ἰωάννης Θεολόγης, Τραπεζίτης, Μιχαὴλ Μελιδώνης, ὑπάλληλος ἰδιωτικὸς, ἐκπροσωπῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοὺς κυρίους Ἀναστάσιον Λιβιεράτον, καὶ Σαράντην Λιβιεράτον, κτηματίας, κατοίκους Κεφαλληνίας, καὶ τὸν μὲν πρῶτον διὰ τῆς ὧδε παραρτωμένης ἐπιστολῆς αὐτοῦ, καὶ τὸν δεύτερον καθ' ἄειπε, καθ' ἐντολήν, Διονύσιος Λοβέρδος, ὑπάλληλος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, κάτοικοι ἅπαντες Ἀθηνῶν ἐνεργοῦντες δι' ἑαυτοὺς καὶ καθ' ἐντολήν, καθ' ἄειπον, τῶν κ. κ. Ἀλεξίου Ἀθανασάκη, τραπεζίτου, κατοίκου Βόλου, Ὁθωνος Τετене, κτηματίου κατοίκου Ἀθηνῶν, Ἀριστείδου Μεταξᾶ κτηματίου, Πέτρου Περόγλου κτηματίου Ἀγαμέμνονος Μεταξᾶ, δικηγόρου, Στεφάνου Μισίου, ὑπάλληλου τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, Ἀθανασίου Φίλωνος, κτηματίου, Ἰωάννου Βασιλοπούλου, Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς, Ἀναστασίου Μεταξᾶ, ἀρχιτέκτονος, Πέτρου Βασιλοπούλου, διευθυντοῦ ὑποκαταστήματος Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, τῆς ἐμπορικῆς Ἑταιρείας «Γ. Σαμπράκος καὶ Σια» Δημητρίου Νικολαΐδου, δικηγόρου, Πέτρου Κουκέα, κτηματίου, Νικολάου Στρέφη, κτηματίου, Ἰωάννου Μῆξη, τραπεζομεσίτου, Νικολάου Δαγρέ, βουλευτοῦ, Πέτρου Μανουσοπούλου, κτηματίου, Γερασίμου Φωκᾶ Ἱατροῦ Ἀθανασίου Νικολοπούλου, γραμματέως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, Θεοδώρου Παπαϊωάννου Ἱατροῦ, Ἰωάννου Κυριακοπούλου, κτηματίου, Ἰωάννου Κουλούρη, Τραπεζομεσίτου, Δημητρίου Χόρον χρηματιστοῦ, Γερασίμου Λούζη, εἰσοδηματίου, Μιχαὴλ Περγίκη, κτηματίου, Ἀναστασίου Στεμνιτσιώτη, τραπεζομεσίτου, Μιχαὴλ Λυκούδη, ἀρχιτέκτονος, κατοίκων ἁπάντων Ἀθηνῶν, καὶ τῆς Ἐμπορικῆς Ἑταιρείας «Ἀδελ. Ἡλιόπουλοι καὶ Πανούτσος» ἐδρευούσης ἐν Πειραιεὶ Ἀναστασίου Μαργιέλου κτηματίου, κατοίκου Πειραιῶς, Νικολάου Μπαστονοπούλου ἐμπόρου κατοί-

κου Καλαμῶν, καὶ Ἰωάννου Μάνζαρη ἐμπόρου κατοίκου Καλαμῶν ἐδήλωσαν δὲ τὴν μεταξὺ αὐτῶν γενομένην συμφωνίαν περὶ συστάσεως Ἀνωνύμου Ἑταιρείας διὰ μετοχῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Λαϊκὴ Τράπεζα» τῆς ὁποίας τὸ Κεφάλαιον ἀποτελεῖται ἐκ δο. 3.000.000 τριῶν ἑκατομμυρίων τῶ ἡμισυ τοῦ ὁποίου ἀνέλαβον οἱ ὧς ἄνω ἀναφερόμενοι ἰδρυταί, συμφώνως πρὸς τὰς παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος γενομένας δηλώσεις τῆς ὁποίας τὸ Καταστατικὸν ἔχει ὧς ἔπεται.

ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Διὰ τοῦ ἐπ' ἀριθ. 125116 Συμβολαίου τοῦ Συμβολαιογράφου Ἡλία Γλυκοφρύδου ἰδρύετο ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο Ἄρθρον 9 «Σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας εἶναι ἡ παροχὴ Δανείων ἐπὶ ἐνεχέρῳ παντὸς κινητοῦ ἀνακειμένου μὲ ἐξρημημένον συναλλαγῆς ὧς καὶ ἐπὶ ἀσωμάτων πραγμάτων καὶ τίτλων ἦτοι μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν ἀνωτέμων ἑταιρειῶν καὶ Τραπεζῶν, χρεωγράφων Ἑλληνικῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, ἐπὶ δὲ ἡ παροχὴ μικρῶν δανείων εἰς μικροεμπόρους μικροβιομηγάνους καὶ ἐπαγγελματίας καὶ ἡ ἐκτέλεσις πάσης ἐργασίας Τραπεζιτικῆς φύσεως σκοπὸν ἐχούσης τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς Λαϊκῆς τάξεως».

Ἀλλὰ διὰ νὰ γείνη τὸ σημερινὸν ἴδρυμα καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν μεγάλην περιωπὴν τῆς σήμερον ἐχρηάζετο ὁ ἀνθρωπὸς του, θεμελιωτῆς ἀλλὰ καὶ στεγαστῆς του συγχρόνως ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς, ὁ ἐγκέφαλος ποῦ συνέλαβε τὸ ἔργον καὶ ὁ βραχίον ποῦ ἐστήριξεν, ὅλα μαζὺ ὁ Διονύσιος Λοβέρδος.

Ἡ ἱστορία του εἶναι ἡ ἱστορία τῆς Τραπεζῆς τῆς Λαϊκῆς καὶ ἡ ἱστορία τῆς Τραπεζῆς αὐτῆς εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Δ. Λοβέρδου.

Εἶναι δύσκολον νὰ χωρίσῃς τὸν ἐργάτην ἀπὸ τοῦ ἔργου καὶ τὸν ἀνάπαυτον. Θέλετε τὴν ἀπόδειξιν καὶ θέλετε ζωγραφιστὴν τὴν εἰκόνα του ὅτι ἐργάτης καὶ ἔργον βιώνουσαν ἐκ παλαιήλου καὶ ὅτι ἀδύνατον νὰ χωρίσῃτε ταῦτο ἀπὸ ἐκεῖνον; Ἴδου ἕνας μικροῦπάλληλος εἰς τὸ περιθώριον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δίχως τὴν Τραπεζιτικὴν ἐπιβολὴν κανενὸς ὀνόματος καὶ δίχως ἰδικὸν του χοῖμα μὲ μόνον ἐφόδιον τὸ πλοῦσιον Τραπεζιτικὸν «Δυναμικόν» του—τὴν ἰδιοψίαν.

Ὁ Δ. Λοβέρδος ὅταν συνελάμβανε τὴν ἰδέαν τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς καὶ ὅταν τὴν ἐθεμελίωσεν καὶ σήμερον ἀκόμη εἶναι ἕνας ἐκ τῶν μεγάλων πρωταγωνιστῶν τοῦ Τραπεζιακοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος, φουσιγονωμία πρωτεύουσα καὶ ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς οικονομολογικοὺς κύκλους τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν δυσκόλων ζητημάτων τῆς οικονομικῆς ἐπιστήμης ὅχι μόνον ἐμπειροῦ πρακτικὸς λειτουργός, ἀλλὰ καὶ σοφὸς ἀναλυτῆς ἐν τῇ θεωρίᾳ, μελετητῆς δυνατός, καὶ κριτικὸς οικονομολόγος; ἐκ τῶν ὀλίγων ποῦ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ἑλλάς.

Ὁ κ. Δ. Λοβέρδος μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνεργασθέντων Ἀγ. Σηλήμαν, Κ. Θ. Κυριακοῦ, Γ. Θεολόγῃ Μ. Μελιδώνη θέτεα τὰς βάσεις τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς τῆς ὁποίας κύριος σκοπὸς ἦτο ὁ ἀνωτέρω ἐκτεθείς, ἀλλ' αἱ προβλέψεις καὶ οἱ σκοποὶ τοῦ κ. Δ. Λοβέρδου ἦσαν πολὺ εὐρύτεροι, θεραπεία μὲν τῶν ἀναγκῶν τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἀλλὰ καὶ πάσης φύσεως Τραπεζικῆς ἐργασίας συντελεστικῆ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας καὶ εἰς τὰς προβλέψεις του ταῦτας ἐδικαιώθη ὁ



ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Π. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ὁ Κος Διονύσιος Π. Λοβέρδος ἐγεννήθη ἐν Ληξουρίῳ τῆς Κεφαλληνίας, ὅπου ἐσπούδασε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, εἶτα συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ Ἀλεξανδρείας. Ἄρα τῷ πέρατι τῶν ἐμπορικῶν του σπουδῶν προσελήθη εἰς τὸ ἐν Καφο-ἑλ-Ζαγιατ ἐποκατάστημα τῆς Anglo-egyptian Bank, ὅπου ἐπληρέτησε μέχρι τοῦ 1900. Κατόπιν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἀπολαύων τῆς ἰδιαιτέρας ἐκτιμῆσεως τοῦ τότε Διοικητοῦ αὐτῆς Σ. Στρέιτ, ὅστις προσέλαβεν αὐτὸν ἰδιαίτερον γραμματέα καὶ Διευθυντὴν τοῦ Τμήματος τῆς Δημοσιότητος. Τῷ 1905 συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς, ἣ δὲ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔχουσα προσωπικὴν ἐμπιστοσύτην καὶ ἐκτίμησιν πρὸς τὴν προσωπικότητα τοῦ κ. Λοβέρδου παρέσχεν ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν τῆς. Αὐτὰ δὲ δώση δὲ μεγαλύτερον κῆρος εἰς τὴν Λαϊκὴν Τράπεζαν ἐνεφανίσθη ἰδρύτρια αὐτῆ ἡ ἰδία Ἐθνικὴ Τράπεζα.

Μόλις εἰκοσιπενταετῆς ὁ κ. Δ. Λοβέρδος διορίσθη ἀμέσως Διευθυντὴς τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἀναγὰγην αὐτῆν εἰς τὴν περιωπὴν εἰς ἣν ἀνήχθη ἐντὸς μιᾶς δεκαπενταετίας. Ἡ περιωπὴ εἰς ἣν ἀνήχθη ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα καταδείκνυται ἐμφανέστατα διὰ δύο ἀριθμῶν: διὰ τῆς ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ἀξίας τῶν μετοχῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως ἐκ δραχμῶν 94, καὶ τῆς ἀξίας τῆς σήμερον, ἣτις σημειοῦται εἰς τὰς 1025 δραχμὰς.





ἀναλαβὼν τὴν Διευθύνσιν τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς, διότι αὕτη ἐξελίχθη εἰς τὸ γρανιτῶδες οἰκονομικὸν δημιούργημα ὅπερ πανταχοῦ σκορπίζει εὐεργετικὴν τὴν συμβολὴν καὶ ἐνίσχυσίν του. Ἡ ἀντοχὴ καὶ εὐρωστία τῆς Λαϊκῆς, ἀπεδείχθη εἰς δύο περιπτώσεις, πρῶτον κατὰ τὸ 1911, ὅταν ὑπὸ καλοθελητῶν τέως φίλων τοῦ κ. Λοβέρδου καὶ μὴ ἀνεχομένων τὸ κατόρθωμα καὶ τὰ συντελεσθέντα, ἐπιτηδείως διεδόθη, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς δὲν εἶναι ἀνιθηρὰ, ἐδημιουργήθη δὲ πανικὸς μεταξὺ τῶν καταθετῶν τοῦ Λαϊκοῦ κόσμου, ὅσας ἔσπευσε ν' ἀποσύρῃ τὰς καταθέσεις του. Ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ σαγμῇ ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα ἀπέδειξε πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἀντοχὴν καὶ ἐνημερότητα. Ἀντεπεξῆλθεν διὰ τῆς ἰδίας τῆς δυνάμεως χωρὶς νὰ λάβῃ ἐνίσχυσιν παρὰ τῆς ἐγγυητοῦσας αὐτῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Τὴν ἐπομένην ἐπανήρχοντο καὶ πάλιν ἀθροοὶ οἱ χθὲς ἀποσύραντες τὰς καταθέσεις ἵνα ἐκ νέου καταθέσωσι τὰς εἰς τὰ ἀσφαλῆ ταμεῖα τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς.

Ἐπίσης παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας κρίσεις τὰς ὁποίας διήλθεν ἅπας ὁ Τραπεζικὸς κόσμος καὶ ἰδίᾳ τὸ 1914 δὲν ἔκαμε χρῆσιν τοῦ δικαιοστασίου ὅπερ ἐπέβαλεν ἡ Κυβέρνησις ἀκολουθοῦσα τὸ Ῥωμαϊκὸν ρητὸν *salus rei publicae suprema lex esto*, ἡ Λαϊκὴ (πλὴν τῆς Ἐθνικῆς) ἀλλὰ τοῦναντίον ὑπεστήριξε διὰ δανείων 120 ἑκατομμυρίων τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον καὶ τὴν Ναυτιλίαν ἐξ ἧς ἐπραγματοποιήθησαν σπουδαῖα κέρδη παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν, ἐνῶ τοῦναντίον αἱ ἄλλαι Τράπεζαι οὐδὲ τὰς καταθέσεις δὲν ἀπέδιδον δυνάμει τοῦ δικαιοστασίου.

Μ ΕΞΕΛΙΞΙΣ

Ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα μετριοφρων καὶ ἐργατικὴ ἔστησεν τὴν φωνεάν της εἰς τὴν στοάν τοῦ Ἀρσακείου, ἵνα μετ' ὀλίγων χάρις εἰς τὴν ἐντατικὴν καὶ σώφρονα διαχείρισίν της σταγαθῇ εἰς τὸ καλλιμάραρον ἰδιόκτητον μέγαρόν της ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν συμβούλιον κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἰδρύσεως 1905 ἀπετελέσθη ἀπὸ τοῦ κ. Λουδ. Νικολαΐδην διευθυντὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς, Κ. Κυριακὸν Ἄγαμ. Σχλήμαν, Ἰωάννην Θεολόγη καὶ Κ. Παλαγεωργίου.

Διευθυντῆς ὁ κ. Δ. Λοβέρδος.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κατὰ τὸ 1921 ἀποτελεῖται ἀπὸ τοῦ κ. κ. Κ. Κυριακὸν μέλος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, πρόεδρον Κ. Σταθάτον μέλος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀντιπρόεδρον Θ. Τυπάλδον Μπλασιάν βουλευτὴν, Π. Κ. Οἰκονόμου μέλος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, Σπ. Λοβέρδον Διευθυντὴν τῆς Γενικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, Θ. Χοϊδᾶν κυβερνητικὸν ἐπόπτην τμηματάρχην τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, Γενικὸς Διευθυντῆς Διονύσιος Λοβέρδος.

| | |
|---------------------------------------|-----------|
| Καταβεβλημένον κεφάλαιον τῷ 1905 Δρχ. | 1.500.000 |
| » » » » 1921 » | 4.000.000 |
| Ἄξια τῶν μετοχῶν τῷ 1905 | 94 |
| » » » » 1921 | 1.025 |

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Τάμιεντήριον. Καταθέσεις ἐν ὄψει ἐπὶ προθεσίμῳ. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ λαχειοφύρων ὁμολογιῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ χρεωγράφων. Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ χρυσοῦ καὶ κοσμημάτων.

Προξοφλήσεις γραμματίων. Ἀγορὰ καὶ πώλησις ὁμολογιῶν Ἐθνικῶν Δανείων καὶ λαχειοφύρων ὁμολογιῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκδοσις ἐπιταγῶν καὶ τηλεγραφικῶν ἐντολῶν ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πιστωτικαὶ ἐντολαί. Ἄνοιγμα διαφόρων λογαριασμῶν. Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλάγματος. Εἰσπράξεις γραμματίων. Προκαταβολαὶ ἐπὶ φορτωτικῶν.

Χρηματικαὶ ἐντολαί. Ἀγορὰ καὶ εἰσπράξεις τοκομεριδίων. Φύλαξις τίτλων καὶ τιμαλφῶν. Ἐνοικίσεις διαμερισμάτων θησαυροφυλακίου. Ἐκτέλεσις πάσης φύσεως ἐργασίας.

Ὑπηρεσία Δημοσιεύσεως στατιστικῆς καὶ πληροφοριῶν.

Κεντρικὸν κατάστημα, Λεωφόρος Πανεπιστημίου. Ὑποκατάστημα ἐν Πειραιεὶ Λεωφόρος Μακρῶς Στῶας.

Τοιαύτη ἐν συντομωτάτῃ σκιαγραφίᾳ ἡ δημιουργία καὶ ἡ ἐξέλιξις τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς ἐντὸς μιᾶς δεκαετητείας. Οὐχὶ μόνον κυριολεκτικῶς θαύματα ἐπετελέσθησαν, οὐχὶ μόνον ἐσώθησαν αἱ κατώτεροι κοινωνικαὶ τάξεις καλλιεργηθέντος τοῦ πνεύματος τῆς οἰκονομίας καὶ ἀποταμιεύσεως ἀλλ' ἐπεδιώχθησαν καὶ εὐρύτεροι σκοποὶ μετὰ θαναστῶν προβλέψεων, ὥστε, ἐὰν καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις ἠκολούθει τὴν ἑπὶ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς χαραχθεῖσαν συναλλαγματικὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς πειστικότητος ἀπορροεούσης ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς οἰκονομολογικῆς ἰδιοφυίας του, ἀνέπτυξεν ἐν ὠραίᾳ διαλέξει κατὰ τὴν συνεδριάσιν τῆς 24ης Νοεμβρίου 1919 τοῦ πρώτου συνεδρίου τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιμελητηρίων τῆς Ἑλλάδος θὰ εἴχομεν πολὺ διαφορετικὰ ἀποτελέσματα καὶ λίαν εὐεργετικά τόσον διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν ὅσον καὶ διὰ τὴν συναλλαγματικὴν τοῦ Κράτους κατάστασιν.

Ἡ εὐχυμὸς καταβολῆς ἢ ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κοπεῖσα καὶ δοθεῖσα εἰς χεῖρας στιβαρὰς μετὸν σκοπὸν νὰ σκιάσῃ τὴν μικρὰν καλύβην τοῦ χειρόνακτος ἐργασιώδη χάρις εἰς τὴν ἱκανότητα τοῦ καλλιεργούντος εἰς εὖσχιον καὶ ἀμφιλαφεῖ οἰκονομικὴν δρῶν ἐκ τῆς ὁποίας μετεφύτεύθη νέος βλαστὸς πολλὰ ὑποσχόμενος ἡ ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.





ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

| Έτος | Ταμειόηριον | Καταθέσεις και πιστωτικοί λογαριασμοί | Διαθέσιμα | Όλων ενεργητικών | Κέρδη καθαρά | Μερίσματα διανεμηθέντα | Αποθεματικών |
|------|---------------|---------------------------------------|---------------|------------------|--------------|------------------------|--------------|
| 1906 | 761.749.05 | 2.375.121.10 | 726.819.50 | 6.191.472.29 | 80.418.59 | 4 ο)ο | 3.529.40 |
| 1907 | 1.493.407.65 | 4.590.686.82 | 847.345.03 | 12.163.790.35 | 127.219.94 | 6 β)4 | 9.485.30 |
| 1908 | 2.288.847.15 | 4.745.783.61 | 1.255.927.06 | 13.121.766.93 | 141.693.94 | 7 ο)ο | 27.661.80 |
| 1909 | 3.521.465.35 | 4.681.433.50 | 1.319.717.02 | 14.319.894.14 | 124.871.92 | 6 1)2 | 33.397.10 |
| 1910 | 4.821.225.20 | 6.581.806.33 | 1.943.045.28 | 17.509.714.41 | 119.208.64 | » | 39.132.40 |
| 1911 | 3.506.878.95 | 9.102.412.67 | 3.363.774.65 | 18.778.532.99 | 126.062.74 | » | 44.867.70 |
| 1912 | 5.153.438.30 | 11.683.974.86 | 3.582.224.04 | 22.980.749.30 | 117.215.12 | » | 50.603.— |
| 1913 | 9.747.647.85 | 11.268.331.64 | 3.775.745.01 | 22.714.632.92 | 176.549.69 | » | 96.338.30 |
| 1914 | 9.599.571.40 | 13.007.881.28 | 7.872.243.41 | 25.149.115.76 | 578.509.42 | 7 ο)ο | 503.088.25 |
| 1915 | 11.321.553.43 | 24.424.658.93 | 25.733.316.90 | 43.740.289.62 | 608.917.89 | » | 759.264.75 |
| 1916 | 11.079.802.45 | 30.092.955.45 | 23.037.649.10 | 51.774.125.90 | 855.694.36 | 8 ο)ο | 1.501.323.55 |
| 1917 | 14.344.840.65 | 46.111.610.16 | 35.568.248.31 | 77.406.252.98 | 505.916.15 | 10 ο)ο | 1.810.146.95 |
| 1918 | 19.445.183.65 | 67.145.195.39 | 46.641.448.94 | 101.581.194.27 | 1.128.037.10 | 15 ο)ο | 2.323.382.20 |
| 1919 | 30.394.188.00 | 73.820.906.99 | 70.807.779.73 | 129.228.497.23 | 1.171.720.01 | 25 ο)ο | 2.847.221.50 |
| 1920 | 37.695.287.05 | 80.764.337.10 | 82.080.487.45 | 145.240.153.50 | 6.178.891.94 | 40 ο)ο | 7.959.680.20 |



*Ἐξωτερικὴ ἄποψις τοῦ Μεγάλου τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς
ἐπὶ τῆς Ἀσωφόρου Πανεπιστημίου.*





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α.— ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ο Πειραιεύς έχει ήδη Τράπεζαν φέρουσαν τὸ ὄνομά του. Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὰ τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς, πρέπει νὰ ρίψωμεν ἕν βλέμμα εἰς τὰ ὀπίσω, διότι ἂν καὶ τὰ πάντα ὑπέστησαν προσδευτικὴν ἐξέλιξιν ἀπὸ τοῦ 21—1921 ὑπὸ τὴν γλυκεῖαν πνοὴν τῆς Θεᾶς Ἐλευθερίας, ὅμως ὁ Πειραιεύς παρουσιάζει τὸ θαῦμα τῆς ἀλματικῆς ἐξελίξεως καὶ προόδου. Διὰ τοῦτο χάριν τῶν ἀναγνοστών τοῦ Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ προσθέσωμεν λέξεις τινας διασαφητικὰς τῶν μεγάλων γεγονότων ἐκ τῶν ὁποίων ἀπέρρευσε καὶ ἡ **Τράπεζα Πειραιῶς**.

Τὸ κέντρον τοῦ βάρους τῆς Ἐμπορικῆς κινήσεως ἅμα τῇ ἀποκαταστάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου δὲν ἦτο βεβαίως ὁ Πειραιεύς. Ἐμπορικαὶ πόλεις διαμφισβητοῦσαι τὰ σκῆπτρα ἦσαν ἡ Σύρος καὶ αἱ Πάτραι. Ἀπόδειξις καὶ τὸ πλῆθος τῶν ασφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν Θαλάσσης αἵτινες ἰδρύθησαν ἐν Σύρῳ κατὰ πρῶτον λόγον καὶ εἶτα ἐν Πάτραις καὶ Πειραιεῖ. Ἡ Σύρος τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν διεξεδίκει δὲν ἦτο δυνατόν ἐπὶ πολὺ νὰ τὴν κρατήσῃ, τούτου τὴν αἰτίαν ἀλλαγῆναι πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν ἀνεξαρτήτως τῆς καλῆς ἢ κακῆς θελήσεως τῶν κατοίκων τῆς Σύρου. Οἱ

λόγοι, οἵτινες κατὰ τὴν ἀρχαιότητα κατέστησαν παροδικὸν τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν αἴγλην τῆς περιφήμου Δήλου, οἱ αὐτοὶ συνέτειναν εἰς τὸ νὰ ἐκφυγῇ τὸ ἔμποριον ἐκ τῆς Σύρου καὶ ἄλλοῦ νὰ στήσῃ ἀσφαλῆ τὴν ἑδραν του. Ἡ ἀρχαία Δήλος ἐφ' ὅσον ἐμεσουράνει τὸ ἱερόν τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος ἤκμαζε καὶ πρὸς στιγμὴν ἐφάνη, ὅτι ἡ μικρὰ νῆσος ἔμελλε νὰ καταστῇ τὸ κέντρον τοῦ διαμετακομιστικοῦ Ἐμπορίου μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, Εὐξείνου Πόντου καὶ Ἀφρικῆς. Θησαυροὶ συνεσωρεύοντο, ἀποθήκαι ἐμπορευμάτων, σιτηρῶν, πλοῖα πάντων τῶν ἔθνῶν κατέπλεον καὶ ἄνθρωποι διαφόρων γλωσσῶν συνωθοῦντο εἰς τὰς πλακοστρώτους ὁδοὺς τῆς Ἱερᾶς πόλεως. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἐφαντάσθησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν ἐπραγματοποιήθη, ἡ Δήλος ἔστερεῖτο ἐνδοχώρας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συγκρατήσῃ τὰ ἡνία τοῦ μεγάλου Ἐμπορίου. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ διὰ τὴν Σύρον πρὸς στιγμὴν ἐφάνη, ὅτι θὰ καθίστατο ἡ πρώτη ἔμπορικὴ πόλις τοῦ Βασιλείου, ἀλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ πρωτεύουσα μετετέθη ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας ὁ Πειραιεύς θὰ ἠκολούθει τὴν ἐξέλιξιν τῆς Πρωτευούσης. Προικισμένος δὲ διὰ φυσικῶν λιμένων καὶ ὢν τὸ κέντρον τῶν σιδηροδρομῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἀσφα-



λως ἔμελλε νὰ ἐξελιχθῆ εἰς τὴν πρώτην ἐμπορικὴν πόλιν τοῦ Βασιλείου. Περὶ τοῦ μέλλοντος τούτου τοῦ Πειραιῶς δὲν ὑπῆρχε καμμία ἀμφιβολία. Ὁ χρόνος δὲν διέψευσε τὰς προβλέψεις τῶν ἀγαθὰ προοιωνιζομένων.

Τὸ ἐπίγειον τῶν Ἀθηῶν τὸ ἐκ πτωχικῶν καλυβῶν ἀλιέων ἀπαρτιζόμενον μετεμορφώθη εἰς πολυάνθρωπον πόλιν μὲ ὑπερφηάνους καπνοδόχους Βιομηχανικῶν Ἐργοστασίων, μὲ λιμένας πλήρεις ἀτμοπλοίων, ἄλλων μὲν καταπλεόντων ἄλλων δὲ ἀπερχομένων ἀνὰ τὰ πέρατα τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου. Ὁ Πειραιεὺς ὅστις κατὰ τὸ 1837 μόλις 1011 κατοίκους εἶχεν, ἠνδρώθη ἤδη διὰ τῆς φιλεργίας τῶν κατοίκων του. Τὸ ἐν βιομηχανικὸν ἐργοστάσιον διεδέχθη τὸ ἄλλο, παρὰ τὴν πρώτην καπνοδόχον ὑψώθη δευτέρα, τὰ τέλματα ἀντικατέστησαν ὑψώροφοι οἰκοδομαί, σμῆνος δὲ ἐργατῶν οὐχὶ μόνον εὐρίσκουσι διὰ τῆς ἐργασίας των τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, ἀλλὰ συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Δὲν θὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὰ καθ' ἕκαστον τῆς γενομένης Βιομηχανικῆς ἐξελίξεως καθ' ὅτι ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ θέμα τοῦ Β' Τόμου τοῦ Πανελληνίου Λευκώματος. Ἀπλῶς θέλομεν νὰ τονίσωμεν, ὅτι ἡ συντελεσθεῖσα πρόοδος εἶχεν ἀνάγκην καὶ ἰδιαιτέρου συντελεστοῦτῆς Προόδου, ἀποκλειστικῶς ἀφιερωμένου εἰς τὴν Πειραικὴν ζωὴν. Ὁ τοιοῦτος συντελεστής πάσης κινήσεως καὶ δὴ Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς εἶναι ὁ Τραπεζικός. Ἦτο πλέον καιρὸς διὰ τὸν Πειραιᾶ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν Τράπεζάν του, ὀλίγη ἀποκέντρωσις καὶ ἀνεξαρτησία εἶναι ἀπαραίτητος διὰ πᾶσαν πρόοδον, ἢ συγκέντρωσις εἰς τὴν πρωτεύουσαν παντὸς πιστωτικοῦ ἰδρύματος εἶναι λίαν τολμηρὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Εὐτύχημα ὅτι καὶ αἱ Καλάμαι καὶ ὁ Βόλος ἔχουσι τὰς Τράπεζας των, τοῦτο δίδει ἰδιαιτέραν ζωὴν, δὲν ἀπομυζᾷ πλέον τὰ πάντα ἢ πρωτεύουσα.



ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Ἡ Τράπεζα Πειραιῶς ἰδρύθη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1916 ὑπὸ ὁμάδου κεφαλαιούχων, καθ' ἣν ἐποχὴν αἱ πολιτικαὶ ἀνωμαλίας εἶχον ἐπιφέρει αἰσθητὸν κλονισμόν εἰς τὴν ὅλην οἰκονομικὴν ζωὴν τοῦ τόπου ἐπηρέασαν σοβαρῶς καὶ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς καὶ ἀπονεκρώσασαι πᾶσαν κίνησιν τοῦ λιμένος Πειραιῶς.

Ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς ὡς ἰδρύματος μέλλοντος νὰ ἐπισχῆσῃ τὴν ἀγορὰν τοῦ Πειραιῶς διὰ τοπικοῦ οἰκονομικοῦ Ὄργανισμοῦ ἔχοντος προορισμὸν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν συμφερόντων αὐτῆς ὡς πρώτης ἐμπορικῆς πόλεως τοῦ Κράτους, εὗρε τόσον συμπαθεῖ ἀπήχησιν, ὥστε νὰ παραγκωνίσῃ πάντα ἐνδοιασμόν προερχόμενον ἐκ τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως. Τοσοῦτον δὲ εὐπρόσδεκτος ἐγένετο ἡ ἰδρύσις τοῦ τοπικοῦ τούτου ὀργανισμοῦ, ὥστε ἐξεδηλώθη εὐθύς ἀμέσως, ἅμα ἐξεδόθη τότε εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν τὸ ὑπόλοιπον ἐκ τοῦ καταβλητέου Κεφαλαίου τῆς Τραπεζῆς διὰ τὴν ἀγορὰν μόνον τοῦ Πειραιῶς καὶ τὸ ὅποιον ἐκαλύφθη περίπου εἰς τὸ τριπλάσιον.

Τὸ πρῶτον καταβληθὲν ἐταιρικὸν Κεφάλαιον ἀνῆρχετο εἰς Δραχμὰς 3.000.000.

Μία τῶν σπουδαιωτάτων ἐλλείψεων, ἔνεκα τῆς ὁποίας τὸ Ἐμπόριον ἐστερεῖτο τῆς ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ὑπαρξίν του εὐκινήσιος, ἦτο ἡ ἄλλειψις Ἀποθηκῶν. Πόλις διεκδικούσα πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῇ Ἐμπορίᾳ ἀνευ τοιούτων Ἀποθηκῶν εἶναι ἀκατανόητον. Ἴνα ὑπάρξῃ ἀληθὲς Ἐμπό-

ριον ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἀπαιτοῦνται πολλὰ τὸ ἐν ἐκ τούτων εἶναι καὶ αἱ Ἀποθηκαί.

Ἡ Τράπεζα λοιπὸν ἔχουσα ὡς βᾶσιν τὴν ἐξυπηρέτησιν πρωτίστως τοῦ Ἐμπορίου συνεδύασε τὴν ἀνίδρυσιν μεγάλων Ἀποθηκῶν, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν χρησιμοποιουμένων καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς λιμένας τῆς Μεσογείου, παρεχουσῶν ὅλα τὰ ἐχέγγυα τῆς ἀσφαλείας, ἃς βραδύτερον ἐτελεποίησε καταρτίσασαν καὶ πλήρη ὀργανισμόν.

Τὸ ἔτος 1917 συμμετέσχε εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς συσταθεῖσαν καὶ μετ' ἐπιτυχίας λειτουργήσασα Ἐταιρείαν τῆς Διαχειρήσεως τῶν Ἐγχωρίων Προϊόντων διὰ λογαριασμόν τοῦ Κράτους.

Ἀνέλαβε τῇ συμπράξει καὶ πολυτίμων αὐτῆς φίλων τὴν ἰδρυσιν μεγάλης Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας ὑπὸ τὸν τίτλον «ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» μὲ Κεφάλαιον Δραχμ. 5.000.000.

Ὁ Ἴσολογισμὸς τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1917 τοῦ καὶ πρώτου Ἐταιρικοῦ ἔτους παρουσιάζει ὑπόλοιπον καταθέσεων Δραχμ. 24.841.722.15, διαθέσιμα δὲ ἐν τῷ Ταμείῳ καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ Δραχμ. 11.033.729.25.

Ἡ Τράπεζα διένειμεν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους τούτου μέρισμα 8 ο)ο κατὰ μετοχὴν, μετέφερε δὲ τὸ ποσὸν Δραχμ. 300.000 εἰς ἕκτακτον Ἀποθεματικόν.

Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετελέσθη ἀπὸ τοὺς κ. κ. Κ. Σαμαράν, πρόεδρον, Ν. Δ. Λυκιαρδόπουλον, ἀντιπρόεδρον, Ε. Δηλαβέρην, Γ. Κ. Δρακούλην, Α. Κανελλόπουλον καὶ Κ. Μαζαράκη, μέλη. Διευθύνονται διορισθεῖσαν οἱ κ. κ. Μ. Καραμάνος καὶ Κ. Μεζῆς.

Ἐκδοθεισῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους 1918 20.000 Μετοχῶν εἰς τὴν τιμὴν τῶν Δραχμ. 220 ἀνὰ μετοχὴν, ἠξήθησαν τὰ Κεφάλαια τῆς Τραπεζῆς τὸ μὲν Ἐταιρικὸν κατὰ Δραχμ. 2.000.000, τὸ δὲ Ἀποθεματικὸν κατὰ Δραχμ. 2.400.000.

Ὁ Ἴσολογισμὸς τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1918 παρουσιάζει ὑπόλοιπον καταθέσεων Δραχμ. 30.832.272.20, διαθέσιμα δὲ ἐν τε τῷ Ταμείῳ καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ Δραχμ. 13.423.054.13. Ὡς μέρισμα ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ ἔτους τούτου διανεμήθησαν Δραχμ. 12 ἀνὰ μετοχὴν, ἦτοι 12 ο)ο ἐπὶ τοῦ Ὀνομαστικοῦ Κεφαλαίου, μετεφέρθη δὲ τὸ ποσὸν Δραχμ. 300.000 εἰς ἕκτακτον Ἀποθεματικόν.

Τὸν Δεκέμβριον 1918 ἀπεφασίσθη ἡ ἰδρύσις Ὑποκαταστήματος ἐν Ἀθήναις, οὕτως αἱ ἐργασίαι ἤρξαντο τὸν Ἰανουάριον 1919.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους τούτου (1918) ἡ Ἑλλὰς ὑπέκουσα εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Καθήκοντος αὐτῆς εἰσηλθε πάνοπλος εἰς τὴν πολεμικὴν κωνίστραν, αἱ δὲ δυσκολίαι τῶν συναλλαγῶν καὶ οἱ περιορισμοὶ τοῦ Ἐμπορίου ἐξηκολούθησαν. Εἰς τὴν Πειραικὴν ἀγορὰν ἐξεργάγη κρίσις ἀρκούντως σοβαρά, κερῖως ἔνεκα τῆς συσσωρεύσεως μεγάλων ἀποθεμάτων ἐμπορευμάτων προελεύσεως κατὰ τὸ πλεῖστον Ἰσπανικῆς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμπορευμάτων τούτων ἦτο τοσοῦτον σημαντικὸς, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ καταναλωθῆ, δι' ὃ ἐθεωρήθη ἐπ' ἀνάγκης πρὸς ἀνακούφισιν καὶ ἐλάφρυνσιν τοῦ βάρους νὰ ἐπιτραπῆ ἡ ἐξαγωγή ἰδίως δὲ διὰ Ρουμανίαν. Τὸ μέτρον τοῦτο, ἐν ᾧ φαινομενικῶς ἦτο ἀνακουφιστικόν, πραγματικῶς ὁμῶς κατέληξεν εἰς ζημίαν, διότι τὰ ἐμπορεύματα, καίτοι ἐπωλήθησαν εἰς καλὰς τιμὰς ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς τότε τρεχούσης τιμῆς τοῦ ρουμανικοῦ Λεῖ, ἐπῆλθε κατόπιν ἔκπτωσις τοῦ νομίσματος τούτου εἰς τὸ τρίτον σχεδὸν τῆς ἀξίας του. Ἡ κρίσις αὕτη εἶχε καὶ ἀντί-

κτυπον σοβαρῶν συνεπειῶν εἰς τὰ ἱδρύματα ἐκείνα, τὰ ὁποῖα ἐπιπολαίως εἶχον πολὺ ἐκτεθῆ καὶ τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο ἐκτεθειμένα ὡς μὴ ἔχοντα ἀφ' ἐνός μὲν περιθώρια ἱκανά, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ πελατεῖαν σοβαράν.

ΕΤΟΣ 1919 - ΝΕΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Μεταξὺ τῶν, ὡς ἄνω ἐξετέθη, ἱδρυμάτων συγκατελέγето, ὡς μὴ ὤφειλε, καὶ ἡ Τράπεζα Πειραιῶς, εὐτυχῶς δὲ οὐχὶ εἰς σημεῖον τοιοῦτον, ὥστε νὰ ὑπάρχη ἄμεσος κίνδυνος δυνάμενος νὰ μὴ προληφθῆ.

Ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τούτου τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς καὶ ἐκ τῶν διαδόσεων, ὅτι ὑπῆρχον σοβαραὶ ζημίαι, διώρισε τὸν Μάϊον τοῦ 1919 τριμελῆ Ἐξελεγκτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἵνα προβῆ εἰς τὴν ἄμεσον ἐξέλεξιν τῆς θέσεως τοῦ Ἰδρύματος.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν μέτρων καὶ ἀποφάσεών του συνεκάλεσε διὰ τὴν 5ην Ἰουνίου 1919 ἕκτακτον Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν Μετόχων, ἧς ἀπεφάσισε τὴν ἄμεσον παῦσιν καὶ ἀντικατάστασιν τῶν Διευθυντῶν κ. κ. Μ. Καραμάνου καὶ Κ. Μεζᾶ καὶ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Οὕτω προσελήφθη Διευθυντὴς τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος ὁ κ. Σπύρος Α. Τόμπρος, ὅστις ἀνέλαβεν ἄμέσως ἀπὸ τῆς 6ης Ἰουνίου τὴν διεύθυνσιν τῆς Τραπεζῆς, κατηρτίσθη δὲ καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐκ τῶν κ. κ. Ν. Λυκιαρδοπούλου ὡς προέδρου, Γ. Κ. Δρακούλη ἀντιπροέδρου, Γ. Φραγκισκάτου ἐντεταλμένου Συμβούλου, Κ. Μαζαράκη, Ε. Δρακούλη, Α. Μαζαράκη, Ι. Δημητρακοπούλου, Π. Καμήλου καὶ Π. Ν. Λυκιαρδοπούλου ὡς μελῶν.

Ἡ νέα Διεύθυνσις εὐρέθῃ πράγματι πρὸ σοβαρωτάτων δυσχερειῶν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔδει ἀφ' ἐνός μὲν νὰ ἀναστηλώσῃ τὸ γόητρον καὶ τὴν πίστιν τῆς Τραπεζῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐξυγιάνῃ τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ μεταβάλλῃ αὐτὸ εἰς ρευστοποιούμενον. Ἐπὶ πλεόν ἔδει νὰ καλύψῃ ἐπιεικῶς τὸ κληρονομηθὲν ἀτυχῶς παρὰ τῆς προκατόχου Διεύθυνσεως ἄνοιγμα συλλαγήματος ἐκ Δραχ. 7.000.000, τὸ ὁποῖον ἐνεκυμῶνει σοβαρωτάτους κινδύνους, δυναμένους νὰ προκαλέσωσι ζημίας μεγίστας καὶ ὅπερ θὰ συνέβαινε μὲ τὴν ἐπελθοῦσαν δυστυχῶς κατόπιν ἐκπτώσιν τῆς ἀξίας τοῦ ἑλληνικοῦ Νομίσματος, ἐὰν ἡ Νέα Διεύθυνσις δὲν εἴχε καλύψῃ ἐγκαίρως τὸ ἄνοιγμα τοῦτο διὰ διαφόρων τραπεζικῶν καὶ οἰκονομικῶν συνδυασμῶν.

Ἡ δευτέρα ἑξαμηνία τοῦ ἔτους 1919 δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς νέα σταδιοδρομία τοῦ Ἰδρύματος καταφανῆς ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς κλάδους καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας. Κατ' αὐτὴν συνετελέσθη ἡ ἐξυγιάνσις καὶ ἀνεστηλώθη ἡ πίστις αὐτοῦ, ἀποδυσθέντος εἰς νέαν σταδιοδρομίαν μὲ νέον πρόγραμμα συντηρητικῆς πορείας, διὰ τοῦ ὁποῦ ἠδυνήθη νὰ προσφέρῃ μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τε τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν.

Οὕτω τὸ σύνολον τοῦ Ἰσολογισμοῦ τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1919 ἀνῆλθεν εἰς Δραχμ. 71.633.075,85 ἔναντι Δραχ. 48.746.007,58 τοῦ 1918.

Τὰ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ διαθέσιμα παρουσιάζοντο μὲ Δραχμ. 15.552.294,50, ἔναντι Δραχμ. 5.998.022,65 τοῦ ἔτους 1918.

Αἱ καταθέσεις ἀνῆλθον εἰς Δραχμ. 32.876.643,95, ἔναντι Δραχμ. 30.832.272,20 τοῦ ἔτους 1918.

Ἡ Ταμειακὴ κίνησις ἀνῆλθεν εἰς Δραχμ. 629.543.605,50 ἔναντι Δραχμ. 509.851.332,35 τοῦ ἔτους 1918.

Τὰ καθαρὰ κέρδη τῆς πρώτης ἑξαμηνίας 1919 ἀνῆλθον εἰς Δραχμ. 469.761,07, ἔναντι Δραχμ. 1.758.175,55 τῆς δευτέρας ἑξαμηνίας 1919.

Κατόπιν τῶν εὐνοϊκῶν τούτων ἀποτελεσμάτων ἐπετράπη νὰ ἀποσβεσθῆ τὸ ἐκ Δραχμῶν 1.148.742,20 ὑπόλοιπον ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων ἐκ τῆς Διαχειρήσεως τῆς προκατόχου Διεύθυνσεως πρὸς πλήρη ἐξυγιάνσιν τοῦ Ἐνεργητικοῦ, νὰ διανεμηθῆ δὲ μέρος Δραχμ. 12 κατὰ μετοχὴν, ἧτοι 12 ο) ἐπὶ τοῦ Ὀνομαστικοῦ Κεφαλαίου.

Ἡ Τράπεζα ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ της, ὅπως συντελέσῃ εἰς τὴν λύσιν τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τῆς ὑδρεύσεως τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀνέλαβε τὴν μελέτην τῆς μεταφορᾶς τῶν ὑδάτων τοῦ Κηφισσοῦ ποταμοῦ, τὴν δὲ δαπάνην τῆς ὀριστικῆς μελέτης ἀνέλαβον ἐξ ἰδίων τῶν τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κ. κ. Ν. Λυκιαρδοπούλου, Γ. Δρακούλης καὶ Ἀδελφοὶ Μαζαράκη. Πρὸς τοῦτο μετεκλήθη ἐξ Ἀμερικῆς δλόκληρον συνεργεῖον μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ἀμερικανὸν μηχανικὸν ἀνεγνωρισμένου διεθνοῦς κύρους, οἵτινες φιλοτίμως ἠργάσθησαν ἐπὶ ἑξάμηνον.

Ἐκ τῆς ἐρεύνης καὶ μελέτης ἀπεδείχθη, ὅτι τὰ μόνα ἐνδεικνύμενα ὕδατα ὑπὸ ἔποψιν ποσότητος, ποιότητος καὶ εὐκόλου μεταφορᾶς εἶναι τὰ ὕδατα ταῦτα. Δυστυχῶς αἱ ἀνώμαλοι περιστάσεις καὶ ἡ ἐκπτώσις τῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς οὐδεμίαν Κυβέρνησιν νὰ ἀποφασίσῃ πρὸς τὸ παρὸν τὴν πραγματοποιήσιν τοσοῦτον μεγάλου ἔργου.

ΕΤΟΣ 1920 ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΡΑΣΕΩΣ

Ἐδρεθείσα ἡ Τράπεζα κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν μὲ τὴν ἀνακτηθείσαν πίστιν της ἐλευθέρῃ περισπασμῶν, τελειοποιήσασα δ' ἐπιπερισσότερον τὰς διαφορὰς αὐτῆς ὑπηρεσίας κατώρθωσε νὰ ἐπωφεληθῆ καὶ νὰ δράσῃ. Εἰκόνα τῆς δράσεως ταύτης παρουσιάζει ὁ Ἰσολογισμὸς τῆς 31 Δεκεμβρίου 1920, οὗτος τὸ σύνολον ἀνέρχεται εἰς Δραχμ. 85.592.965,90, ἔναντι Δραχμ. 71.633.075,85 τοῦ ἔτους 1919. Τὰ διαθέσιμα ἐν γένει ἀνέρχονται εἰς Δρ. 30.096.292,70, ἔναντι Δραχμ. 22.995.516,85. Αἱ καταθέσεις ἀνέρχονται εἰς Δραχμ. 40.311.821,85, ἔναντι Δραχμ. 32.876.643,95 τοῦ ἔτους 1919 μὲ σταθερὰν ἐπομένως αὐξήσιν Δραχμ. 7.435.177,90.

Ἡ ταμειακὴ κίνησις ἀνῆλθεν εἰς Δραχμ. 722.721,081, ἔναντι Δραχμ. 629.543,605 τοῦ 1919.

Τὰ καθαρὰ κέρδη ἀνῆλθον εἰς Δραχμ. 3.315.957,85, ἔναντι Δραχμῶν 798.142,45 τοῦ ἔτους 1919. Οὕτω ἠδυνήθη ἡ Τράπεζα νὰ διανεμῆ δραχμ. 14 κατὰ μετοχὴν, ἧτοι 14 ο) ἐπὶ τοῦ Ὀνομαστικοῦ Κεφαλαίου καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὰ Ἀποθεματικά της Κεφάλαια μὲ Δραχμ. 2.006.500, ἅπανα ἀνῆλθον τοιουτοτρόπως εἰς Δραχμ. 5.142.000, ἔναντι 5.000.000, τοῦ μετοχικοῦ καταβληθέντος Κεφαλαίου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ κατάστασις, εἰς ἣν εὐρίσκειται σήμερον ἡ Τράπεζα Πειραιῶς, εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ καυχῆται αὐτὴ, ὅτι ἀνήκει εἰς τὰ σπάνια Πιστωτικά ἐκείνα Ἰδρύματα, ὧν τὸ ἐνεργητικὸν εἶναι τελείως ἐξησφαλισμένον καὶ ἐξυγιασμένον καὶ μὲ τὴν πίστιν αὐτῶν ἀκμαίαν.

Ἄψευδῆς μάρτυς τῆς συνετελεσθείσης ἐργασίας εἶναι ἡ ἀνωτέρω δημοσιευομένη παραβολὴ τῶν ἀριθμῶν τῶν Ἰσολογισμῶν τῶν διαφόρων ἐτῶν. Βεβαίως ὁ ἱστορικὸς ὁ ἀνα-

πολῶν τὴν ὅλην κατάστασιν, τὴν παρελιθοῦσαν δόξαν τοῦ Πειραιῶς, ὅταν ἀπετέλει τὸ παγκόσμιον κέντρον τῆς κινήσεως, τὸν σύνδεσμον μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, τὰς περιφήμους λέσχας του, τὰ περιώνυμα νεώρια καὶ τὸν ἔνδοξον στόλον τῆς Ἀθηναϊκῆς Ἡγεμονίας τοῦ Περικλέους, ὅστις ὡς δάσος κατεκάλυψε τοὺς λιμένας τοῦ Πειραιῶς κατὰ τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς του διὰ τὴν κατὰ τῆς Σικελίας ἐκστρατείαν, ὁ ἱστορικός οὗτος πρὸς στιγμὴν θὰ καταληφθῆ ὑπὸ μελαγχολίας, ὅταν σταματήσῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ τοῦ 1821. Ἐὰν ὁ δαμάζων τὰ πάντα χρόνος μετέβαλε τὰς Ἀθήνας εἰς ἐρείπια, ἐὰν ἐσκόρπισε τοὺς σπονδύλους τῶν ὑπερηφάνων Ἰερῶν τῶν διαφόρων θεοτήτων, ἐὰν δὲν ἀφῆκεν τίποτε ὀρθόν, ἀφῆκεν ὅμως κατὰ γῆς τὰ ὄραια σώματα εἰς ἀνάμνησιν, ἐνῶ ἀναθῆτως οὐδὲ τὰ ἴχνη σχεδὸν δὲν ἐπέτρεψε νὰ διατηρηθῶσι τοῦ Πειραιῶς. Τὰ ὄρυματὰ τῶν χαμάρων τῆς Ἀττικῆς ἐκάλυψαν καὶ ἀνέτρεψαν τὰ πάντα. Πανταχοῦ βόρβορος καὶ λάσπη, τέλματα ἐπὶ τελμάτων.

Τὴν μελαγχολίαν θὰ διασκεδάσῃ ἀμέσως μετὰ τὸ 1821 τὸ νέον φῶς!

Οἱ θαλασσοδαρτοὶ καπετάνιοι τῶν ναυτικῶν νήσων, οἱ εἰρητικοὶ τοῦ πηδαλίου χειρισταί, ἀφήγουσι τὰ ἐμπορικά ταξείδια των, δὲν φορτώνουσι πλέον ἐμπορεύματα, διότι

πολύτιμον δι' αὐτοὺς φορτίον εἶναι τὰ κανόνια, τὰ ὁποῖα θὰ μεταχειρισθῶν κατὰ τοῦ προαιωνίου τῆς Φυλῆς ἐχθροῦ. Ὁ ἀγαθὸς Κανάρης καὶ ὁ ἀφανὴς Μιαούλης εἶχον μέσα στὸ βάθος τῆς ψυχῆς των τὴν πολεμικὴν ἰδιοφυΐαν, μετεβλήθησαν εἰς ἐμπειροτάτους ναυάρχους, μέχρι δὲ σήμερον θαυμάζεται ὑπὸ τῆς νεωτέρας πολεμικῆς ἐπιστήμης ἢ ὑπ' αὐτῶν τότε ἐφαρμοσθεῖσα πολεμικὴ τέχνη. Οἱ θαλασσόλυκοι ἐκεῖνοι διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῶν θυσιῶν των ὑπέγραψαν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Πειραιῶς.

Ὁ Πειραιεὺς ἀληθῶς ἀνεστήθη· ἀπέκτησε τοὺς παλαιοὺς λιμένας καὶ τὴν παλαιὰν κίνησιν, βαδίζει ἤδη μετὰ τυχὺ βῆμα πρὸς τὴν προόδον, πρὸ αὐτοῦ ἀνοίγεται τὸ μέλλον εὐρύτατον, ἢ εὐρύνει τῶν λιμένων του, ἢ κατασκευὴ προβλήτων πρὸς εὐκολωτέραν ἄμεσον εἰς τὴν ξηρὰν ἐκφορτωσιν, ἢ ἐγκατάστασις ἐκφορτωτικῶν μηχανημάτων δι' ἀνθρακοφορτία, ἢ διαρρύθμισις τοῦ Τελωνείου, ἢ κατασκευὴ μεγάλων διαμετακομιστικῶν Ἀποθηκῶν κ.τ.λ. Πάντα ταῦτα συντελεστικά τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῆς ὀφελίμου πλουτολογικῶς μὲν εἰς δλόκληρον τὸ ἔθνος, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πειραιῶς, θὰ ἔχωσι συνεργάτην κατὰ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεώς της τὴν **Τρόπεζαν Πειραιῶς** τὴν εἰδικῶς δημιουργηθεῖσαν χάριν τῶν συμφερόντων αὐτοῦ τοῦ Πειραιῶς.





ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ἡ λήξις τοῦ παγκοσμίου φρικαλέου πολέμου, ὅστις συνεκλόνησεν ἐκ βάθρων τὴν ἀνθρωπότητα καὶ δι' αὐτὴν ἐκινδύνευσεν νὰ καταστραφῇ πολιτισμός, ἀποκρυσταλωθεὶς κατόπιν ἐργασίας τόσων αἰώνων, ἐπιβάλλει μεγάλας ὑποχρεώσεις εἰς τοὺς ἐπιζήσαντας καὶ δημιουργεῖ ἕνεκα τῶν μεγάλων διαταράξεων, ἃς ἐπέφερε καὶ τῶν ἀναγκῶν πρὸς τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον, ἃς προὐκάλεσε, τὴν ἀνάγκην κλείονος καὶ ἀποτελεσματικωτέρας ἐργασίας, ἢ μόνον πρὸς ἐπούλωσιν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου καταστροφῶν καὶ τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν διαταράξεων ἀλλὰ πρὸ παντός, ἕπως καὶ πάλιν τεθῇ εἰς κίνησιν ἡ ὅλη οἰκονομικὴ μηχανὴ καὶ βαδίσῃ πρὸς τὰ ἔμπροσ, ἐπιωφελομένη ἐκ τῶν διδασμάτων τοῦ πολέμου καὶ προσαρμοζομένη εἰς πολλὰς νέας ἀναπτυχθεῖσας ἰδέας.

Εἰς τοὺς κατ' ἐξοχὴν πλουτοπαραγωγικοὺς παράγοντας ἀνήκει ἡ τραπεζικὴ ἐργασία. Αἱ Τράπεζαι διαχειρίζονται τὸ χρῆμα, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸν κινήτηριον μοχλὸν πάσης οἰκονομικῆς λειτουργίας. Οἷοσδήποτε πλοῦτος προϊόντων καὶ ἂν ὑπάρχῃ, δυσχερῶς οὕτως δύναται νὰ χρησιμοποιοιθῇ, ἐὰν μὴ ἐκ παραλλήλου λειτουργοῦσι κατάλληλα, προσαρμοζόμενα εἰς τὰς περι-

σεις καὶ ἐθνικὰς συνθήκας ἰδρύματα, δι' ὧν νὰ γίνῃται κινήτοποιησις αὐτοῦ καὶ διευκολύνωνται αἱ μεταφοραί.

Ἡ πρώτη ὄψις εἰς ἀνάπτυξιν πραγματικῆς τραπεζικῆς τέχνης ἐδόθη ἐν Ἰταλίᾳ. Αἱ ἀνοδοὶ ἐκεῖ παραλιακαὶ πόλεις, συγκεντρώσασσι τὴν ὅλως ἐμπορικὴν κίνησιν τῆς λεκάνης τῆς Μεσογείου, ἤρθάνθησαν λίαν ἐνωρὶς τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως Τραπεζῶν. Αὗται ἤρχισαν ὡς κολλυβιστικὰ γραφεῖα, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Τράπεζα, ἐκ τῆς Τραπεζῆς, ὅπισθεν τῆς ὁποίας ἴστατο ὁ νομισματοαλλάκτης καὶ περιωρίζοντο εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῶν τότε κυκλοφορούντων ποικίλων νομισμάτων τῶν διαφόρων χωρῶν. Ἀμέσως βραδύτερον ἐγένετο ἐπαίσθητὴ μεγαλυτέρα ἀνάγκη, ἡ ἀνάγκη τῆς φυλάξεως τοῦ χρήματος ἰδίως κατὰ τὰς ταραχώδεις καὶ ἐκινδύνους ἐκείνας ἐποχάς. Οἱ Τραπεζίται εἶχον τὰς καταλλήλους ὀργανώσεις πρὸς ἀσφαλῆ φύλαξιν. Ἐν ἀρχῇ τὰ κατατιθέμενα ἐφυλάσσοντο αὐτοῦσια καὶ ἀπεδίδοντο ὡς εἶχον κατατεθῆ καὶ μάλιστα κατεβάλλετο διὰ τὴν φύλαξιν ἀνάλογος πρὸς τὸ πῶσον καὶ τὸν ὄγκον προμήθεια. Βραδύτερον ὁμως κατενοήθη, ὅτι δὲν ὑπῆρχε λόγος τῆς in natura φυλάξεως ἀντικαταστατῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια ἤδύνατο ν' ἀποδοθῶσι δι' ἑτέρας ποσότητος τοῦ αὐτοῦ κατατεθέντος πράγματος ἤτοι τοῦ χρήματος. Κατενοήθη ὅτι ὁ τραπεζίτης ἤδύνατο ἐν τῷ μεταξύ νὰ χρησιμοποιοῖσιν ἀνάλογον μέρος τοῦ συνόλου τῶν



παρ' αὐτοῦ κατατεθέντων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι εἶχε πάντοτε ἐτοιμοὺς εὐκόλως βεσσοκοπιησίμους ἀπαιτήσεις, ὅπως ἀναποκρίνηται εἰς πᾶσαν ἀνάγκην τῶν καταθετῶν του. Ἡ λέξις depositum παρέμεινεν ἐν χρήσει καὶ μετὰ τὴν μετατροπὴν τούτην, καθ' ἣν δὲν πρόκειται πλέον περὶ καταθέσεως ἀλλὰ περὶ δανείου εἰς τὴν Τράπεζαν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τίθεται ἡ βῆσις τῆς πραγματικῆς τραπεζικῆς λειτουργίας καὶ δημιουργοῦνται αἱ Τράπεζαι καταθέσεων.

Ἡ τραπεζικὴ τέχνη ἐξ Ἰταλίας μεταφορεῖται εἰς Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὸ Λονδίνον ἡ κυριώτερη ὁδὸς τῆς συναλλακτικῆς κινήσεως ὀνομάζεται Lombardstreet, ἐκ τῶν εἰς Ἀγγλίαν ἐγκατασταθέντων ἐκεῖ τραπεζιῶν Ἰταλῶν ἐκ Λομβαρδίας. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ τραπεζικὴ τέχνη τελειοποιεῖται καὶ λαμβάνει ὀριστικὴν κατεύθυνσιν, ὥστε τὸ Λονδίνον νὰ καταστῇ τὸ σημεῖον, ἔνθα συγκεντρῶνται αἱ χρηματικαὶ συναλλαγαὶ τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου. Αἱ Τράπεζαι καταθέσεων ἔχουσι μέγιστον προορισμόν. Εἰσὶν αἱ μεγάλαι δεξίμεναί, εἰς ἃς περισυλλέγεται πανταχόθεν τὸ χρήμα, κατατιθέμενον παρ' αὐταῖς παρ' ἐκείνων, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ τὸ χρησιμοποιήσωσιν ἐκ' ἀγαθῆς τῆς παραγωγῆς καὶ διδοῦσιν αὐτὸ εἰς τοὺς σοβαροὺς ἐπιχειρηματίας πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Ὁ κύριος ὄθεν σκοπὸς τῶν Τραπεζῶν εἶναι νὰ χρησιμοποιήσωσι τὸ χρήμα ἐκεῖ, ἔνθα δύναται νὰ ἐκάρηται ἐργασία ἐπωφελής, ἵνα μὴ παραμείνη ἐν ἀργίᾳ καὶ ἀχρησιμοποίητον.

Ἐν Ἑλλάδι ἐδημιουργήθησαν τινὰ καλὰ τραπεζικὰ ἱδρύματα, ἅτινα ὁμοῦς ἐνεκεν τῶν τελευταίων πολέμων διήλθον διὰ πολλῶν περιπετειῶν, ἃς κατώρθωσαν νικηφόρως νὰ ὑπερνικήσωσι καὶ κατέχουσι σήμερον ἐπιζήλον θέσιν. Ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ, τῆς μεγεθύνσεως τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐργασίας ἦσαν καὶ εἶναι ἀνεπαρκῆ καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατ' εἶδος, ὅπως ἀνεπαρκήθωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας. Παρίσταται ἡ ἀνάγκη μεγαλύτερας τραπεζικῆς διακλιδώσεως δι' ἰδρύσεως ὑποκαταστημάτων καὶ πρακτορείων καὶ εἰς τὰς μικροτέρας πόλεις καὶ ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα χωρία, ὅπως κατορθωθῇ ἡ χρηματικὴ συγκέντρωσις, ἵνα ἐξοικειωθῇ ὁ πληθυσμὸς πρὸς τὰς τραπεζικὰς συνθηκὰς καὶ ἐκμάθη κατὰ πρῶτον λόγον νὰ καταθέτῃ τὸ χρήμα του, ὡς ἀσφαλέστερον καὶ ἐπωφελῶς φολασόμενον. Παρίσταται ἡ ἀνάγκη δημιουργίας Τραπεζῶν καὶ ἐτέρων εἰδικῶν τῶπων διὰ τὴν προστασίαν τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας κτλ. Ἡ νέα ἐξέλιξις τῶν πραγμάτων μετὰ τὸν πόλεμον, ὅστις ἐλπίζεται ὅτι θὰ ᾖναι ὁ τελευταῖος, θὰ φέρῃ τὸν ἀγῶνα κυρίως ἐπὶ τοῦ οικονομικοῦ πεδίου καὶ ὀφείλομεν νὰ εἶμεθα ἑτοιμοί, ὅπως ἀνταπεξέλθωμεν.

ἸΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Οἱ Κύριοι Ἀδελφοὶ Ἐμπειρικοί, ἦτοι οἱ κύριοι Λεωνίδας Ἐμπειρικός, Μαρῆς Ἐμπειρικός καὶ Μιχαήλ Ἐμπειρικός, ὁ τελευταῖος διαμένων ἐν Λονδίῳ, οἱ γνωστοὶ ἐφοκλισταὶ καὶ μεγάλοι ἐπιχειρηματίαι, οἵτινες ἐπράξαν τόσῳ ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ναυτιλίας, συνδέσαντες τὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Νέου Κόσμου, καὶ περὶ ὧν περιτεθεὶ πᾶσα περὶ τῶν λέξις καὶ πᾶς Ἕκαινος, ἠθέλησαν νὰ θέσωσι καὶ ἕτερον μέγαν, στερεὸν καὶ ἀγνώστῳ λίθον εἰς τὸ μέγα οικονομικὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ ἐδημιούργησαν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπεφάσισαν τὴν ἰδρύσιν Τραπεζῆς, τῆς Τραπεζῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας, ὡς ἐκλήθη.

Πρὶν ἢ περτωθῇ ὁ μέγας πόλεμος, οἱ κύριοι Ἀδελφοὶ Ἐμπειρικοί κατενόησαν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς μεγεθουμένη καὶ μέλ-

λουσα ν' ἀναπτύξῃ τὸν πλοῦτον αὐτῆς, ἔχει ἀνάγκην τῶν καταλλήλων στηριγμάτων, ἔχει ἀνάγκην πρὸ παντὸς σοβαρῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων καὶ μεθ' ὁμίλου ἀξίων συνεργατῶν προέβησαν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Τραπεζῆς καὶ ὑπεγράφη τὸ ὅπ' ἀριθ. 14149 ἰδρυτικὸν Συμβόλαιον ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Ἡρ. Καρκαούλια. Τὸν ἰδρυτικὸν ὁμίλον ἀπετέλεσαν οἱ κύριοι Λεωνίδας Α. Ἐμπειρικός, Μαρῆς Α. Ἐμπειρικός, Μιχαήλ Α. Ἐμπειρικός, ἡ Ἐταιρία Ἐμπόριον καὶ Ναυτιλία Ἀθηνῶν διὰ τοῦ διεθνοῦς αὐτῆς Νικολάου Χαρχλάμη, Ἀναστάσιος Σπουργίτης, Νικ. Βογιατζίδης, Παντελῆς Τσιτσεκλής, Ἀλέξαν. Καίρης, Δημήτρ. Μισούλης καὶ Περιελῆς Β. Διαμαντόπουλος.

Τὸ Καταστατικὸν ἐνεκρίθη διὰ τοῦ ἀπὸ 28ης Ἰουνίου 1918 Βασιλικοῦ Διατάγματος καὶ ἡ Τράπεζα ἤρχισεν τὰς ἐργασίας της κατὰ Νοέμβριον 1918.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ

Ἡ Ἐταιρία Διοικεῖται ὑπὸ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐκ πάντε κατ' ἐλάχιστον μέχρις ἑννέα κατ' ἀνώτατον ὄρον μελῶν, ὅπερ διοικεῖ τὴν Ἐταιρίαν καὶ ἀντιπροσωπεύει αὐτὴν κατ' ἀκόσας αὐτῆς τὰς σχέσεις.

Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετελέσθη ὑπὸ τῶν κυρίων Λεωνίδα Α. Ἐμπειρικού, Μαρῆ Α. Ἐμπειρικού, Ἀν. Σπουργίτη, Νικολάου Βογιατζίδη καὶ Παντελῆ Δ. Τσιτσεκλή. Εἰς τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ τρέχοντος ἔτους συμπεριέλαβεν ὡς μέλος αὐτοῦ καὶ τὸν κύριον Δημήτριον Μισούλην, Διευθυντὴν τῆς Τραπεζῆς λόγῳ ἐκτιμῆσεως τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ καὶ τῆς μέχρι τούδε δράσεώς του.

Τὴν Διεύθυνσιν τῆς Τραπεζῆς ἀνάλαβον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς αἱ κύριοι Δημ. Μισούλης, ὡς Διευθυντῆς καὶ Ἰωάννης Βαρβαρέσος, ὡς ὑποδιευθυντῆς, ἀμφότεροι λίαν γνωστοὶ εἰς τὸν τραπεζικὸν κόσμον ἐκ τῆς ἐπιτυχούς αὐτῶν δράσεως παρὰ ταῖς Τράπεζαις Ἀθηνῶν καὶ Λατῆς.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον κατὰ τὸ Καταστατικὸν δύναται νὰ προσδιορίσῃ τινὰς ἐκ τῶν Συμβούλων, οἵτινες ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐντεταλμένον Συμβούλιον» περὶ αὐτοῦ τὰς ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς καὶ οὕτως ἀσκεῖται διαρκῶς ἐπιτηρητικὴ ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῆς Τραπεζῆς. Εἰθὺς ἐξ ἀρχῆς διορίσθησαν ἐντεταλμένοι Σύμβουλοι ὁ κύριος Νικόλαος Βογιατζίδης, ἐπιχειρηματίας, καὶ ὁ κύριος Ἀναστάσιος Σπουργίτης, Διδάκτωρ τῆς Νομικῆς, ὁ γνωστός θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς τραπεζικὸς.

Ἐν τούτοις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἔτους 1921 τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἔκρινεν ὅτι ὁ κύριος Ἀν. Σπουργίτης ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπωφελέστερον διὰ τὰ συμφέροντα τῆς Τραπεζῆς ὡς Διευθυντῆς, ἀφιερῶντων οὕτως ὁλόκληρον τὸν χρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Τραπεζῆς καὶ ἐξέλεξεν αὐτὸν συνδιευθύνοντα μετὰ τοῦ κυρίου Μισούλη. Ἐκ τῶν Καθαρῶν Κερδῶν τῆς Τραπεζῆς, ἀφ' οὗ προαφαιρηθῇ 1)20 πρὸς σχηματισμὸν τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ, διδεται πρὸ πάσης διανομῆς μῆρισμα, ἀντιστοιχοῦν πρὸς 5 ο)ο ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου. Εἰς τὸ Συμβούλιον ἐπὶ τοῦ ὁποιοῦ διδονται μόνον ποσοστὰ 4 ο)ο, μετὰ τὸν περὶ τῶν περιορισμῶν ὅτι ἕκαστος Σύμβουλος δὲν δύναται νὰ λάβῃ κατ' ἀνώτατον πλέον τῶν 12000 δραχμῶν ἑτησίως. Τὸ ὁποιοῦν διατίθεται εἰς πρόσθετον μῆρισμα καὶ εἰς ἕκτακτον ἀποθεματικόν.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ, ΚΛΕΙΟΜΕΝΟΣ ΤΗΝ 31^{ΗΝ} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

| ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ | ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ |
|---|---|
| Ταμείον, Τράπεζαι, Ξένα τραπεζογραμμάτια και Έντοκα Γραμμάτια Έλληνικής Κυβερνήσεως Δρ. 31.497.029.60 | Μετοχικόν Κεφάλαιον καταβληθέν Δρ. 10.000.000.— |
| Χρεώγραφα Ίδιοκτησίας Τραπέζης 154.882.25 | Κεφάλαιον Αποθεματικών τακτικόν » 63.100.90 |
| Τοκομερίδια 145.003.20 | Κεφάλαιον Αποθεματικών έκτακτον » 300.000.— |
| Γραμμάτια προεξοφληθέντα εν τῷ Χαρτοφυλακίῳ καὶ παρ' Ανταποκριταίς 2.705.636.55 | Καταθέσεις εν ὄψει καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ » 36.940.089.10 |
| Ἡγγυμ. Ἀσμοὶ διὰ Χρεωγράφων 5.507.128.20 | Ταμιευτήριον » 3.106.921.76 |
| » δι' ἐμπραγμάτων ἐγγυήσ. 1.253.014.70 | Προκαταβολαὶ πιστώσεων ἐναντι Φορτωτικῶν » 1.554.007.20 |
| » διὰ διαφορῶν ἐγγυήσεων 6.973.676.30 | Τρέχοντες Λογαριασμοὶ Πιστωτικοὶ » 8.273.897.20 |
| » ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων 157.464.70 | Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι » 1.652.832.85 |
| Δάνεια ἐπὶ ἐνεχυρῶ Χρεωγράφων 1.130.185.75 | Διάφοροι Λογαριασμοὶ Πιστωτικοὶ » 15.649.747.96 |
| Δάνεια καὶ προκαταβολαὶ ἐπὶ Ἐμπορευμάτων 2.059.497.25 | Μέρισμα διὰ τὸ ἔτος 1919 » 800.000.— |
| Προκαταβολαὶ ἐπὶ Φορτωτικῶν 1.426.781.75 | Κέρδη καὶ Ζημίαι, ὑπόλοιπον εἰς νέον » 3.134.50 |
| Τρέχοντες Ἀσμοὶ Χρεωστικοὶ 4.722.788.25 | |
| Προσωρινοὶ Λογαριασμοὶ 1.365.949.60 | |
| Συμμετοχὴ εἰς Ἱδρύσιν Ἐταιριῶν 950.000.— | |
| Ἰσχυροκαστήματα 2.096.297.80 | |
| Διάφοροι Λογαριασμοὶ Χρεωστικοὶ 16.038.566.06 | |
| Ἄξια ἐντόπων καὶ γραφικῆς ὕλης 61.818.89 | |
| Ἄξια ἐπίπλων 87.818.45 | |
| Ἄξια Βιβλιοθήκης 3.695.15 | |
| Δρ. 78.337.234.45 | Δρ. 78.337.234.45 |
| ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ | ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ |
| Τίτλοι πρὸς φύλαξιν Δρ. 61.121.602.— | Τίτλοι ἀποδοτέοι Δρ. 61.121.602.— |
| Ἄξια τίτλων εἰς ἐγγύησιν λογαριασμῶν » 9.008.281.— | Τίτλοι ἀποδοτέοι εἰς ἐγγύησιν » 9.008.281.— |
| Χρεώσται πιστώσεων ἐναντι φορτωτικῶν » 14.573.891.50 | Πιστώσεις ἐναντι Φορτωτικῶν » 14.573.891.50 |
| Διάφοροι Λογαριασμοὶ Τάξεως » 13.268.247.55 | Διάφοροι Λογαριασμοὶ τάξεως » 13.268.247.55 |
| Δρ. 176.309.256.50 | Δρ. 176.309.256.50 |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑ

| ΧΡΕΩΣΙΣ | ΠΙΣΤΩΣΙΣ |
|--|---|
| Ἔσοδα Διαχειρίσεως. Ἀμοιβαὶ ἐντεταλμένων Συμβούλων, Διευθύνσεως καὶ Προσωπικοῦ. Δρ. 887.808.56 | Τόκοι Δρ. 2.237.190.76 |
| Τόκοι 1.090.806.95 | Προμήθειαι καὶ κέρδη διάφορα » 1.438.806.80 |
| Ἀποσβέσεις ἐξόδων ἰσχυροκαστῶν Τραπέζης Δρ. 167.156.10 | |
| » ἐγκαταστάσ. » 90.620.05 | |
| » 50 ο) ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐπίπλων 87.818.45 | |
| » 25 ο) ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐντόπων καὶ βιβλίων 20.606.30 | |
| Ἐτερεὶ ἀποσβέσ. ἐπισφαλῶν 58.661.75 » 421.862.65 | |
| Ταμείον Περιθάλψεως Προσωπικοῦ 10.000.— | |
| Καθαρὰ Κέρδη 1.262.018.10 | |
| Δρ. 3.675.496.26 | Δρ. 3.675.496.26 |

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΔΡΑΧ. 1.262.018.10

| | |
|---|-------------------------|
| Κεφάλαιον τακτικῶν ἀποθεματικῶν 1)20 ἐπὶ Δρ. 1.262.018.10 συμφώνως τῷ ἀρθρῷ 31 τοῦ Κελευστηριοῦ Δρ. 63.100.90 | |
| Κεφάλαιον ἀποθεματικῶν έκτακτον » 300.000.— | |
| Τακτικὸν μέρημα 3 ο) μετὰ φόρου Δρ. 543.478.31 | |
| Προσθετὸν » 3 ο) » » » 32.086.95 | |
| | » 869.565.20 |
| Μείον φόρου 8 ο). | » 69.565.20 » 800.000.— |
| 4 ο) ποσοστὰ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ ποσοῦ Δρ. 6.565.438.95 » 26.217.50 | |
| Φόρος Δημοσίου » 69.565.20 | |
| Ἰσχύοισιν εἰς νέον » 3.134.50 | |
| | Δρ. 1.262.018.10 |

Τὸ μέρημα ἐκ Δραχμῶν ὀκτώ (8) εἶναι πληρωτέον, ἀπηλλαγμένον παντός φόρου, ἅμα τῇ ἐγκρίσει τοῦ παρόντος Ἰσολογισμοῦ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Μετόχων ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 μερισματικοδείξεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Φεβρουαρίου 1920

Ἐντολῇ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Α. Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΔΗΜ. Ν. ΜΙΑΟΥΤΗΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΙΩΑΝ. Δ. ΜΠΑΤΣΗΣ



ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΛΕΙΟΜΕΝΟΣ ΤΗΝ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920

ΕΜΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

| | | | |
|---|---------------------------|--|---------------------------|
| Ταμείον, Τράπεζαι, Ξένα τραπεζογραμμάτια και "Έντοκα Γραμμάτια "Ελληνικής Κυβερνήσεως | Δρ. 38.525.330.30 | Μετοχικόν Κεφάλαιον καταβληθέν | Δρ. 10.000.000.— |
| Χρεώγραφα "Ιδιοκτησίας Τραπεζής | > 1.257.071.70 | Κεφάλαιον "Αποθεματικών τακτικόν | > 183.233.25 |
| Τοκομερίδια | > 10.843.80 | Κεφάλαιον "Αποθεματικών έκτακτον | > 1.300.000.— |
| Γραμμάτια προεξοφληθέντα έν τω Χαρτοφυλάκίω και παρ' "Ανταποκριταίς | > 3.702.967.60 | Καταθέσεις έν όψει και έπί προθεσμία | > 50.326.528.30 |
| "Ηγγημ. Α)μοι διά Χρεωγράφων | > 8.073.242.20 | Τραπευτήριον | > 4.748.067.85 |
| " " " " δι' έμπραγματών έγγυήσ. | > 820.511.30 | Προκαταβολαι πιστώσεων έναντι Φορτωτικών | > 2.506.372.25 |
| " " " " διά διαφόρων έγγυήσεων | > 2.892.288.75 | Τρέχοντες Λογαριασμοί Πιστωτικών | > 4.141.102.05 |
| " " " " έπί υποθήκη ακινήτων | > 263.190.65 | "Ανταποκριται "Εξωτερικού | > 14.000.238.20 |
| Δάνεια έπί ένεχύρω Χρεωγράφων | > 1.563.183.80 | "Επιταγαι πληρωτέαι | > 613.531.— |
| Δάνεια και προκαταβολαι έπί "Εμπορευμάτων | > 1.698.913.50 | Διάφοροι Λογαριασμοί Πιστωτικοί | > 14.211.116.80 |
| Προκαταβολαι έπί Φορτωτικών | > 4.871.709.05 | Μέρισμα διά τό έτος 1920 | > 1.000.000.— |
| "Ενέγγυοι πιστώσεις | > 13.466.150.65 | Κέρδη και Ζημιαί, υπόλοιπον εις νέον | > 79.944.95 |
| Τρέχοντες Α)μοι Χρεωστικοί | > 6.814.950.30 | | |
| Συμμετοχή εις Ίδρυσιν "Εταιριών | > 12.500.— | | |
| "Υποκαταστήματα | > 272.003.65 | | |
| Διάφοροι Λογαριασμοί Χρεωστικοί | > 18.104.370.— | | |
| Κτήματα Τραπεζής | > 578.890.— | | |
| "Αξια έντύπων, βιβλίων και γραφικής ύλης | > 75.011.25 | | |
| "Αξια επίπλων | > 103.953.45 | | |
| "Αξια Βιβλιοθήκης | > 3.582.70 | | |
| | Δρ. 103.110.134.65 | | Δρ. 103.110.134.65 |

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

| | | | |
|---|---------------------------|---|---------------------------|
| Τίτλοι προς φύλαξιν | Δρ. 37.254.236.— | Τίτλοι αποδοτέοι | Δρ. 37.254.236.— |
| "Αξια Τίτλων εις έγγυήσιν λογαριασμών | > 14.103.907.— | Τίτλοι αποδοτέοι εις έγγυήσιν | > 14.103.903.— |
| Χρeώσται Πιστώσεων έναντι φορτωτικών | > 6.553.532.85 | Πιστώσεις έναντι φορτωτικών | > 6.553.532.85 |
| Διάφοροι λογαριασμοί τάξεως | > 19.414.520.10 | Διάφοροι λογαριασμοί τάξεως | > 19.414.520.10 |
| | Δρ. 180.466.326.60 | | Δρ. 180.466.326.60 |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑ

ΧΡΕΩΣΙΣ

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

| | | | |
|--|-------------------------|--|-------------------------|
| "Εξοδα Διαχειρίσεως, "Αμοιβαι έντεταλμένων Συμβούλων, Διευθύνσεως και Προσωπικού | Δρ. 1.197.168.75 | Τόκοι | Δρ. 3.692.498.95 |
| Τόκοι | > 2.269.119.35 | Προμήθειαι και κέρδη διάφορα | > 2.955.605.90 |
| "Αποσβέσεις εξόδων έγκαταστάσεως "Υψητός Σύρου . . . Δρ. 959.45 | | "Υπόλοιπον Κερδών του έτους 1919 | > 3.134.50 |
| "Επί τής έκ Δρ. 169,316 25/00 αξίας τής νέας προσθήκης εις την έγκατάσ. Τραπεζής | > 25,000.— | | |
| 10 ο)ο έπί τής αξίας των επίπλων | > 11.443.80 | | |
| 20 ο)ο έπί τής αξίας τής βιβλιοθήκης | > 895.65 | | |
| 10 ο)ο των έντύπων και βιβλίων | > 8,344.60 | | |
| "Ετεροι αποσβέσ. έπισημάτων | > 9.670.45 | | |
| Προβλέψεις διά τυχόν έπισφαλείς άπαιτήσεις | > 626.000.— | | |
| Ταμείον Συντάξεως Προσωπικού | > 100.000.— | | |
| Καθαρά Κέρδη | > 2.402.647.30 | | |
| | Δρ. 6.651.239.35 | | Δρ. 6.651.239.35 |

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΔΡΑΧ. 2.402.647.30

| | | | |
|---|-------------------------|--|---------------|
| Κεφάλαιον τακτικόν αποθεματικόν 1)20 έπί Δρ. 2.402.647.30 συμφώνως τω άρθρω 31 του Καταστατικού | Δρ. 120.132.35 | | |
| Κεφάλαιον αποθεματικόν έκτακτον | > 1.000.000.— | | |
| Τακτικόν μέρισμα 5 ο)ο μετά φόρου | Δρ. 555.555.— | | |
| Πρόσθετον | > 555.555.— | | |
| | > 1.111.110.— | | |
| Μείον φόρου | > 111.110.— | | > 1.000.000.— |
| Φόρος 10 ο)ο | > 111.110.— | | |
| Φόρος των έν κυκλοφορία Μετοχών τής Τραπεζής προς 0.25 ο)ο (Νόμος 2194 τής 5 "Ιουνίου 1920) | > 31.640.— | | |
| Ποσοστά Διοικητικού Συμβουλίου άνωτάτων κατά τό άρθρον 31 του Καταστατικού | > 60.000.— | | |
| "Υπόλοιπον εις νέον | > 79.944.95 | | |
| | Δρ. 2.402.647.30 | | |

Τό μέρισμα έκ Δραχμών (10) είναι πληρωτέον, άπληλαγμένον παντός φόρου, άμα τή έγκρίσει του παρόντος "Ισολογισμού υπό τής Γενικής Συνελεύσεως των Μετόχων έπί τή προσαγωγή τής 6^{ης} άρθρ. 2 μερισματοποδείξεως.

Έν "Αθήναις τή 10 Φεβρουαρίου 1921

Έντολή του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΗΜ. Ν. ΜΙΑΟΥΛΗΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ Δ. ΤΣΙΤΣΕΚΑΗΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ
ΙΩΑΝ. Δ. ΜΠΑΤΗΣ



ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ἡ Τράπεζα Ἐθνικῆς Οἰκονομίας δὲν διήνησεν ἔτι στάδιον μακρὸν. Ἐδημοσίευσεν ἤδη τοὺς δύο ἀνωτέρω ἰσολαγισμοὺς τὸν πρῶτον, περιλαμβάνοντα διάστημα 15 μηνῶν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου 1918 μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1919 καὶ τὸν δεύτερον τοῦ ἔτους 1920. Οἱ ἀριθμοὶ ὀμιλοῦσι λίαν εὐχλωτῶς, ὥστε δὲν δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη περαιτέρω ἀναπτύξεως. Ἡ ὁσημέραι ἀξάνουσα πρόοδος τῶν ἐργασιῶν δεικνύται ἐκ πρώτης ὄψεως. Ἰδίως τονίζομεν τὴν ἀξένησιν τῶν καταθέσεων τῆς, ὧν ὁ ὄγκος, ἐν σχέσει πρὸς τὸ βραχὺ διάστημα τῆς δράσεώς τῆς προξενεῖ κατάπληξιν, καὶ δεικνύει ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ κοινὸν περιέβαλεν αὐτὴν δι' ἐμπιστοσύνης καὶ στοργῆς. Ἦδη αὐταὶ τὸ πρῶτον ἔτος ὑπερέβησαν τὰ 40 ἑκατομμ. καὶ τὸ δεύτερον τὰ 50 ἑκατομμ. Ἀλλ' ἐπίσης οὐδὲν ἦν οὐκ οφείλει νὰ τονισθῇ ἡ ἀρωγὴ, ἣν παρέχει εἰς τοὺς διαφόρους παραγωγικοὺς κλάδους, ὡς δεικνύουσιν αἱ προεξοφλήσεις τῆς, οἱ ἠγγυημένοι ἐπὶ ἐμπορευμάτων, χρεωγράφων, αἱ πιστώσεις ἐπὶ φορτωτικῶν κτλ.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΑΙ ΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ὁ ἀσφαλιστικὸς κλάδος τυγχάνει εἰς τῶν ἐπιωφελεστέρων διὰ τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν. Ὁ κλάδος Ζωῆς ἔχει τὸν προορισμὸν ὅπως διὰ τῆς συμβολῆς πλειόνων εἰς ἓν κοινὸν ταμεῖον, εἰς τὴν ἀσφαλιστικὴν ἐπιχείρησιν, ὅταν τινὰ ἐκ τῶν ἀσφαλιζομένων πλήξῃ ὁ θάνατος, καταβάλεται εἰς τὴν οἰκογένειάν του ποσὸν τι. Ἡ ἀσφάλεια ἔχει τὸν σκοπὸν τῆς κατανομῆς τῶν κινδύνων. Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχει ἤδη ἡ ἀσφαλιστικὴ ἑταιρεία Ἀνατολὴ ἐπιτυχῶς δρῶσα. Ἀλλ' ὑπάρχει στάδιον ἐργασίας διὰ πλειονας τῆς μιᾶς ἑταιρίας. Κατὰ ταῦτα τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἔκρινεν ὅτι αἱ ἐπιωφελεῖς ἐπιχειρήσεις οφείλουσι νὰ διεξάγονται ὑπὸ Ἑλληνικῶν ἑταιριῶν καὶ προσῆθι εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς ἀσφαλιστικῆς ἑταιρίας «**Ἐθνικὴ Ζωὴ**», ἣτις ἐφέτος δημοσιεύει τὸν πρῶτον αὐτῆς ἀπολογισμὸν.

Αἱ ξενοδοχειακαὶ ἐπιχειρήσεις ὑστεροῦσιν ἐν Ἑλλάδι. Αἱ σπουδαῖαι αὐτῆς λουτροπόλεις δὲν παρέχουσιν οὐδεμίαν εὐμάρειαν πρὸς προσέλκυσιν ξένων. Ἡ Τράπεζα Ἐθνικῆς Οἰκονομίας μετέσχεν εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς «ἑταιρίας τῶν Ἑλληνικῶν Ξενοδοχείων», ἣτις ἰδρῶθη ἀπὸ καινοῦ μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, Λαϊκῆς Τραπεζῆς, Γενικῆς Τραπεζῆς καὶ Τραπεζῆς Βιομηχανίας. Ἡ ἑταιρία δημοσιεύει ἐπίσης ἐφέτος τὸν πρῶτον αὐτῆς ἰσολαγισμὸν.

Ἡ πτώσις τῶν ὕδατων πρὸς παραγωγὴν ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, ὁ λεγόμενος λευκὸς ἀνθράξ, προκαλεῖ παντοῦ τὴν προσοχὴν. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἰδρύσεως Συνδικάτου, πρὸς ἐνέργειαν μελετῶν, ὅπως χρησιμοποιηθῶσιν αἱ ὑδραυλικαὶ δυνάμεις τῆς χώρας. Ἡ Τράπεζα Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, μεθ' ὀμίλου καὶ ἑτέρων Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν, ἔλαβε συμμετοχὴν εἰς τὸ Συνδικάτον τοῦτο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τὸ μέλλον συνδέεται ἀναποσπάστως μετὰ τοῦ παρελθόντος καὶ παρόντος. Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε δράσεως τῆς Τραπεζῆς δύναται ἀσφαλῶς νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα περὶ τῆς εὐόδουσεως τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων τῆς Τραπεζῆς. Ἄλλως τε δὲ τὰ πρόσωπα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καὶ τὴν Διεύθυνσιν παρέχουσι τὰ βεβαιότερα ἐγγεγραμμένα ἐπιτυχῶς δράσεως. Οἱ κύριοι ἀδελφοὶ Ἐμπειρικοὶ εἰσὶν ἀρκετὰ γνωστοὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν. Ἡ ἐπιστημονικὴ συμβολὴ τοῦ διακεκοῦς ἐπιστήμονος, ἀντιπροέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κ. Παντελῆ Τσιτσικλή, εἶναι περιττὸν νὰ ἐξαρθῇ. Ἡ μακρὰ ἐμπορικὴ πείρα τοῦ κ. Ν. Βογιατζιδη, ἐντεταλμένου Συμβούλου, διατριψαντος ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, προσθέτει ἐν ἐπὶ πλέον ἐγγεγραμμέναις χεῖρας τῶν κυρίων Μισοῦλη, Σκουρτζιτῆ καὶ Βαρβαρέσου, καλκίων τραπεζιτικῶν, παρουσιάζει τὰς μεγαλυτέρας ἐγγυήσεις.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον καταβάλλει ἐπίσης τὴν μεγαλυτέραν προσοχὴν εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ προσωπικοῦ καὶ προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσῃ πορτὴν ἐπιλέκτων, ὅπως ἐκκολαφθῶσιν οἱ τραπεζιτικοὶ τοῦ μέλλοντος.

Ἡ Τράπεζα Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἴδρυσεν μέχρι τοῦδε, ὑποκαταστήματα ἐν Πειραιεῖ, Πάτραις καὶ Σύμφ. Δὲν προσῆθι εἰς τὴν ἴδρυσιν ἑτέρων μέχρι τοῦδε, ὡς ἔχει ὡς κύριον σκοπὸν, ἕνεκα τῆς ἐκπεμοῦς ἔτι καταστάσεως, ἣτις ἐλπίζει ὅτι συντόμως θὰ παγιωθῇ ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ προόδῳ τοῦ ἔθνους.

Ἡ εὐρύτης τοῦ σκοποῦ καταδεικνύεται ἐξ αὐτῆς τῆς ἐκνομίας «Τράπεζα Ἐθνικῆς Οἰκονομίας». Ἡ Τράπεζα τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας περιλαμβάνει ἐν τῇ προγράμματι αὐτῆς πάσαν ἐπιχείρησιν συντελεστικὴν πρὸς προαγωγὴν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας. Ἐχει ὡς προορισμὸν τὴν διενέργειαν πάσης τραπεζιτικῆς λειτουργίας, τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας καὶ ἐν γένει τὴν ἐκτέλεσιν πάσης πράξεως τεινούςσης εἰς τὴν πρὸς τὰ πρόσω ἐξώθησιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, ἡ ἀνόψωσις δηλαδὴ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐν τῇ εὐρείᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως, οὐχὶ μόνον ἐκείνοιοις οἰκτινῶς ἐργάζονται προσωπικῶς ἀμέσως θὰ ὠφελήσῃ, ἀλλὰ συνολικῶς τὴν εὐημερίαν τῆς ὀλότητος, τοῦ Κράτους, θὰ ἐνισχύσῃ πρὸς κοινὴν εὐημερίαν πάντων.

Τοιαύτη ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἡ δημιουργία καὶ ὁ ἐπιδιωκόμενος εὐρυτατος σκοπὸς τῆς ἐπ' αἰσίσις οἰωνοῖς ἰδρυθείσης Τραπεζῆς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, πρὸ τῆς ὁποίας διανοίγονται ὀρίζοντες δράσεως καὶ οἰκονομικῆς διεξόδουσεως μέλλοντες ἔσχει νὰ τιμήσῃαι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, ἀλλὰ συγκροτῶν καὶ τοὺς σκαπανεῖς τῆς νέας ζωῆς τοὺς συλλαβόντας καὶ δημιουργήσαντας τὴν Τράπεζαν τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.





ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

Ἐξ ἄνδρου καταγόμενος, βουλευτὴς ἐπὶ σειράν ἐτῶν. Τέως Ὑπουργὸς τοῦ Ἐπιαιτισμοῦ. Ὁ γνωστὸς Ἐφοπλιστὴς καὶ ἐκ τῶν ιδρυτῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀτμοπλοίας τῆς Ἑλλάδος. Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.



ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ



Handwritten text, possibly a signature or name, in the center of the page.





“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ



ΤΡΑΠΕΖΑ ΧΙΟΥ

Ἰδὴ περὶ τὸ τέμα τῆς πρώτης Ἐκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς Ἐθνικῆς παλιγγενεσίας ἐκφύεται ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ δένδρου τῆς νέας Ἑλλάδος νέος βλαστὸς ἐκκολαφθεὶς ἀπὸ τὰ περιωθθέντα τέκνα τῆς εὐάνδρου νῆσου. Ὁ αἰμοχαρὴς κατακτητὴς, ὁ σπείρων τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν καταστροφὴν, ἀφοῦ ἐπὶ αἰῶνας ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἀνάστασιν τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἀνατολῆς μεταβαλὼν τὰς ἀνθούσας ἐκτάσεις τῆς Μ. Ἀσίας εἰς τόπους ἀγόνους καὶ ἐρήμους, μὴ ἀνεχόμενος τὴν ἀνωτέραν διανοητικότητα τῶν ὑποταχθέντων, δὲν ἐχορτάσθη ἀπὸ τὸ αἶμα καὶ τοὺς θρόνους τῶν θυμάτων, ἀλλ' ἤθελε διαρκῶς νὰ βλέπῃ πρὸ αὐτοῦ τὸ ἀσπαίρον θῦμα. Ἡ εὐτυχὴς Χίος ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς, τὸ δικαίωμα παντὸς ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ τόλμημα ἦτο φοβερὸν καὶ ἐπρεπε νὰ πληρωθῇ μὲ τὸ αἶμα τόσων ἀνδρῶν γυναικοπαίδων κατὰ τὴν ἀποφάδα ἡμέραν τῆς ἀποβάσεως τοῦ Καρᾶ-Ἀλῆ (30 Μαρτίου 1822). Παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῶν Προξένων Αὐστρίας καὶ Γαλλίας φερόντων κλάδους ἐλαίας, ἵνα καταθέσῃ τὰ ὄπλα οἱ ἀντὶχεῖς Χίοι, ἐπληκλούθησε γενικὴ σφαγὴ: 25,000 ἐσφάγησαν, 50,000 ἐπωλήθησαν, πλεῖστοι ἐπνίγησαν. Ἀπὸ 100 χιλ. μόλις τὸν Αὐγούστου ἔχομεν 2,000.

Ἡ ἀγαθὴ ὁμῶς μοῖρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν ἔθαψε τὸ ἔθνος, τὸ ὅποιον ὑπῆρξεν ἢ δᾶς τοῦ πολιτισμοῦ, οὔτε ἡ μάχαιρα τοῦ Τούρκου κατώρθωσε νὰ δημοουργήσῃ τὴν πλάκα τοῦ τάφου τῶν Ἑλλήνων, ὥστε τὸ ὄνομα Ἑλλήνων νὰ διασωθῇ μόνον εἰς τὰς ἱστορικὰς ἀναμνήσεις, τόσων ἐκλιπόντων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, τοθναντίον ἐκ τῆς τέφρας καὶ τῆς καταστροφῆς ἀνεβλάστησεν ὁ Φοῖνιξ ὅστις ὑπερῆφα-

νος ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνυψώθη, ἵνα κατὰ τὸ 1921 δώσῃ τὸ τελευταῖον κτύπημα εἰς τὴν ὀριστικῶς δύουσαν ἡμισέληνον.

Ἡ σφαγὴ τῆς Χίου ἀφῆκε καὶ τοὺς μάρτυρας τῆς τραγικῆς ἱστορίας τῆς, τὰ περιωθθέντα τέκνα τῆς. Ἡ πρώτη ἱκανοποίησις ἐπῆλθε μὲ τὸν δαυλὸν τοῦ Κανάρη καὶ τὸ αἶμα τοῦ Τούρκου στολάρχου Καρᾶ-Ἀλῆ. Ἡ δευτέρα ὑπῆρξε βραδυτέρα ἢ γραφίς τοῦ Κοραῆ ἐχρησιάσθη καιρὸν διὰ νὰ καταδείξῃ τὰ ἀποτελέσματά τῆς. Ἐχορεύετο ὑπομονὴ καὶ αὐτοπεποιθήσις ἢ ὅποια δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸ ἔθνος. Ἡ φιλοπατρία τοῦ Χίου Κοραῆ καὶ τὰ διδάγματά του ἐδημιούργησαν τοὺς ἐκδικητὰς τοῦ 12-13, τοὺς ἐλευθερωτὰς τῆς πολυπαθοῦς πατρίδος του. Ἐκ παραλλήλου ἡ ἐργατικότης καὶ ἐπιμέλεια τῶν εἰς τὸ ἐμπόριον ἐπιδοθέντων Χίων ὥλλισε τὴν χεῖρα τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς Ἐθνικῆς τιμῆς. Παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ὀμιγλώδους Ταμέσσο, εἰς τὸ περιφημον Λονδίνον, τὸ ὅστιον σήμερον διευθύνει τὰς τύχας τοῦ κόσμου, τὰ φίλεργα τέκνα τῆς Χίου εὗρον συνδρομὴν καὶ ὑποστήριξιν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των. Οἱ Οἶκοι Ράλλη, Ροδοκανάκη, Πετροκοζάνου κ.τ.λ. τιμῶσι τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, πολλάκις δὲ γενναίαν παρέσχον τὴν ἀντίληψιν των εἰς τὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας.

ἸΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΧΙΟΥ

Μία ἀπὸ τὰς νεωτέρας Ἑλληνικὰς Τραπεζὰς εἶναι καὶ ἡ φέρουσα τὸ ὄνομα τῆς πολυπαθοῦς καὶ μυροβόλου Χίου, ἰδρυθείσα τῷ 1919, 24 Ἰουνίου ἡμέραν Δευτέραν ἐπὸ τῶν:



Νικολάου Πασπάτη, Φίλιππου Α. Χρυσοβελόνη, 'Αλεξάνδρου Γ. Πασπάτη, Παύλου Π. Κατσογιάννη και εγκριθείσα διά του Β. Α. τῆς 'Ιουλίου 1919.

Ἡ παρουσιαζομένη πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινού Τραπεζικῆ ὁμάς ὑπὸ τὸν τίτλον «Τράπεζα τῆς Χίου» φαινομενικῶς μόνον εἶναι νέα, καθότι ἔχει παλαιότερας τὰς ρίζας καὶ τὴν δρασίν τῆς.

Τῷ 1903 εὐρίσκομεν Τραπεζικὴν ἐπιχείρησιν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Τράπεζα «Α. Γ. Σαμιωνάκη καὶ Σία», ἣτις μετ' ὀλίγα ἔτη ἐπιτυχοῦς δράσεως ἐξελισσεται μετονομασθεῖσα Τράπεζα «**Ἀδελφῶν Πασπάτη καὶ Σία**» τῷ 1918.

Ἡ καλλιεργηθεῖσα παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ ἀντίληψις, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν πρέπει νὰ εὐδοκίμησωσιν αἱ ἀνώνυμοι Ἐταιρεῖαι, ὅπως πανταχοῦ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης συμβαίνει, φέρει νέαν μεταβολήν, ἐν Ἀγγλίᾳ π. χ. οὐχὶ μόνον αἱ Τραπεζικαὶ ἐπιχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ πλείστοι ἄλλαι ἐμπορικαὶ τοιαῦται, αἵτινες παρ' ἡμῖν ἔχουσι ἀκόμη στερωθῶς τὸν τύπον τῆς Ὁμορρυθμοῦ Ἐταιρείας, μετεβλήθησαν εἰς ἀνώνυμους ἢ ὁμορρυθμοὺς με ἑτερορρυθμοὺς ἑταιροὺς. Τὰ διάφορα ἐμπορικὰ καταστήματα, ὅπως τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ ἢ Αἰόλου, καὶ αὐτὰ τὰ ἐδωδιμοπωλεῖα παρουσιάζονται ὑπὸ τοιοῦτους τύπους ἀφήνομεν τὰ μεγάλα Ἐταιρικὰ εἰς τὰ ὅποια εὐρίσκει ὁ πελάτης πᾶν ὅ,τι χρειάζεται δι' ἑνδυσιν, τροφῆν, μαγειρικὴν, ἐπίπλωσιν. Τὸ Μπὸν-Μαρσέ τῶν Παρισίων, Βερτχάιμ τοῦ Βερολίνου καὶ τὸν Οἶκον Ουαϊτλεῦ τοῦ Λονδίνου.

Ἡ Τράπεζα λοιπὸν **Ἀδελφῶν Πασπάτη καὶ Σία** μεταβάλλεται ὡς ἀνωτέρω γράφομεν τὸν 'Ιούλιον τοῦ 1919 εἰς ἀνώνυμον τοιαύτην ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν **Τράπεζα Χίου**.

Ὁ σκοπὸς τῆς Ἐταιρείας ὡς ἐκ τοῦ 2ου ἄρθρου τοῦ Καταστατικοῦ καταδεικνύεται, εἶναι εὐρύτατος· οὐχὶ μόνον καθαρῶς Τραπεζικαὶ ἐργασίαι, ἀλλὰ καὶ ἐμπορικαὶ καὶ βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις, ἢ δὲ ἀκαρτέμεις τῶν ἐργασιῶν δὲν εἶναι περιοριστικῆς, ὅπως ἐν αὐτῷ τῷ ἄρθρῳ ἀναγράφεται, ἀλλὰ **ἐνδεικτικῆς**, ἀπαγορευόνται δὲ μόνον αἱ καθαρῶς κερδοσκοπικαὶ πράξεις αἱ ὀνομαζόμεναι συνήθως χρηματιστικαί.

Ἄρθρον 2—Θ'. Ἴδουσις διαφόρων ἐπιχειρήσεων βιομηχανικῶν ἢ κοινῆς ὠφελείας καὶ ἡ συμμετοχὴ εἰς τοιαύτας παρ' ἄλλων συσταθείσας ὡς καὶ εἰς **ἀνωνύμους Ἐταιρείας** ἐν γένει.

Ὁ ἀριθμὸς Θ' τοῦ ἄρθρου 2, ὃν ἀναγράφομεν καταδεικνύει τὴν εὐρύτητα τῶν ἀντιλήψεων, ἣτις διαπνέει τοὺς ἰδρυτὰς τῆς Τραπεζῆς Χίου.

Τὸ Ἐταιρικὸν Κεφάλαιον ὠρίσθη ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς εἰς 1.000.000 διηρημένον εἰς 10.000 μετοχὰς πρὸς 100 δρ. ἑκάστη, ἀπὸ τοῦ 'Ιουνίου ὁμοῦ 1920 τὸ Ἐταιρικὸν Κεφάλαιον ἀνῆλθεν εἰς 2.000.000 δι' ἐκδόσεως 10.000 νέων μετοχῶν, ὀλοσχερῶς καταβληθῆν.

Σύμφωνος πρὸς τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλει πᾶσα ἀληθὴς τραπεζικὴ ἐπιχείρησις, τῆς ἐνίσχυσεως δηλ. τῶν πλοστοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς χώρας πρὸς κοινὴν εὐημερίαν καὶ κρατικὴν εὐεξίαν, ἡ Τράπεζα Χίου μετέχει τῆς ὁμάδος τῆς ὁποίας προεξάχει ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα, ἵνα γίνῃ ἐπιστημονικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν ὑδραυλικῶν δυνάμεων τῆς Μακεδονίας ἐν τῷ Ἀλιάκμονι ποταμῷ. Ἡ Ἑλλὰς στερομένη ἀνθρακὸς θὰ εὖρη σπουδαῖον ἀνιστάθμισμα εἰς τὰς ὑδραυλικὰς δυνάμεις, αἵτινες διὰ καταλλήλων μηχανοστασιῶν θὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἠλεκτρικὴν κινητήριον δύναμιν, ἢ ὅποια θὰ χρησιμοποιηθῇ εἰς διαφόρους βιομηχανικὰς ἐγκαταστάσεις. Ἐπίσης συμμετέχει τῆς **Ἀνωτάτου Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων**. Αἱ βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις, ἐνισχυόμεναι ὑπὸ τῶν

Τραπεζῶν, ἀλλὰπλῶς ὠφελούσιν· οὐχὶ μόνον παρέχουσι ἐργασίαν εἰς τὰς ἐργατικὰς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον καθιστῶσι τὴν χώραν ἀντάρξη εἰς πολλὰ εἶδη, τὰ ὅποια οὕτω κυκλοφοροῦσιν εἰς χαμηλότεραν τιμὴν τῶν ἔξωθεν εισαγομένων. Ἐν τῶν προϊόντων τῆς Ἑλλ. Ἐτ. Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων εἶναι καὶ ὁ γύψος. Εἰς Δραπετσῶνα παρὰ τὸν Πειραιᾶ κείται τὸ Ἐργοστάσιον τοῦ γύψου διευθυνόμενον ὑπὸ εἰδικοῦ Ἑλβετοῦ μηχανικοῦ. Ὁ γύψος εἶναι σπουδαιότατον προϊόν δι' οἰκοδομὰς. Μεγάλῃ χρεῖσις τούτου γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ. Ἡ Κύπρος ἐξάγει μεγάλας ποσότητας γύψου εἰς Αἴγυπτον. Ὁ γύψος ἀλλαχῶ οὐ μόνον ὡς ἐπίχρισμα χρησιμεύει, διότι τάχιστα ξηραίνεται, ἀλλὰ καὶ εἰς χωρίσματα ἐσωτερικὰ τῶν οἰκιῶν ἀντὶ τούβλων. Συμμετέχει τῆς **Ἀνωτάτου Ἐταιρείας Τεχν. Ἔργων**, ἣτις μεταξὺ ἄλλων ἔργων τῆς κατεσκεύασε καὶ τὰς μεγάλας **Μονίμους δεξαμενὰς** τοῦ Πειραιῶς πρὸς καθαρισμόν τῶν πλοίων.

Ἐπίσης συμμετέχει τῆς Ἐταιρείας Μεταλλείου τῆς Ἀταλάντης, ἣτις ἐξήγαγε μέχρι τοῦδε μέγα ποσὸν μεταλλεύματος ἐκ Λοκρίδος.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν τῆς ἰδρύσεως τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συμφώνως πρὸς τὸ Καταστατικὸν ἀπετελέσθη ἐκ τῶν :

| | |
|--------------------------|-----------|
| Ν. Γ. Πασπάτη | Προέδρου |
| Φ. Α. Χρυσοβελόνη | Συμβούλου |
| Α. Μ. Καλβοκορέση | » |
| Π. Π. Κατσογιάννη | » |
| Α. Γ. Πασπάτη | » |

Ὁ Ἴσολογισμὸς τῆς Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1919 ἐπὶ Μετοχικοῦ Κεφαλαίου 1,000,000 παρουσιάζει συνολικὸν ἄθροισμα δρ. 5.367.161.10. Τὰ δάνεια ἐπὶ χρεωγράφων ἀνέρχονται εἰς δρ. 3,098.449. 95. Αἱ καταθέσεις ἐν ὄψει καὶ ἐπὶ προθεσμία εἰς 2,651,878.30.

Ἡ μερὶς Κέρδη καὶ Ζημίαι ἐκ δρ. 166,383.80 ἐκ τούτων διετεθήσαν καθαρὰ κέρδη δρ. **62,489.10**.

Ὁ δὲ Ἴσολογισμὸς τοῦ 1920 ἐπὶ Μετοχικοῦ Κεφ. 2,000,000 ἔχει συνολικὸν ἄθροισμα 9,198,484.95 δρ. Δάνεια δρ. 4,946,813.50, Καταθέσεις 4,938,938.30.

Κεφάλαιον ἀποθεματικῶν ταχικῶν 368,077.85

Ἡ μερὶς **Κέρδη καὶ Ζημίαι** δρ. 634,696.80 ἐκ τούτων καθαρὰ Κέρδη διετεθήσαν 233,461.85.

Ἡ διάθεσις καθαρῶν κερδῶν ἐκ δραχμῶν 233,461.85 ὀμιλεῖ ἀφ' ἑαυτῆς περὶ τῆς ἀθροῦθως συντελουμένης οικονομικῆς ἀνδρώσεως, ἣτις πολλὰ ὑπσχέται διὰ τὴν μέλλουσαν εὐεξίαν καὶ πρόδοον τῶν Ἑλληνικῶν οικονομικῶν δυνάμεων. Ἡ ἐνίσχυσις μάλιστα εἰς Βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, αἵτινες εὐρίσκουσι τὰς πρώτας ὕλας ἐν Ἑλλάδι θὰ θέσῃ στερεὰ τὰ θεμέλια τῆς οικονομικῆς εὐρωστίας τοῦ ἔθνους. Ἦδη δὲ διεξαγομένου τοῦ φοβεροῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς ολοκληρωτικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς εἰς τὰ Μικρασιατικὰ πεδία, ἡ ἐπιστράτευσις μεταξὺ τῶν ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν τῆς καταλέγει καὶ τὸν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Τραπεζῆς Χίου νεώτερον ἀδελφὸν Α. Γ. Πασπάτην, ὑπὸλαρχον πρὸς τὸν ὁποῖον εὐχόμεθα, κλείοντες τὰς γραμμάς ταύτας, ἵνα τιμημένος ἐπανέλθῃ ἐκ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος, πρὸς ἐπιτέλειαν τοῦ ἐξ ἴσου ὑψηλοῦ καθήκοντος, τῆς ἐθνικῆς οικονομικῆς ἐπιρρώσεως.



ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ







ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ παγκόσμιος Ἑυρωπαϊκὸς πόλεμος, ὅστις εἰς τὰ ἀποτέλεσματά του παρουσίασε τόσας ἐκπλήξεις καὶ ἔφερε τόσας κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς ἀνατροπὰς σπουδαιότατα ἐπέδρασε καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ὑποστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Αἱ πολεμικαὶ ἀνάγκαι ἐδημιούργησαν τὴν μεταβολὴν τῶν Βιομηχανικῶν Ἐργοστασίων τῆς Ἑυρώπης εἰς Ἐργοστάσια παραγωγῆς πολεμοφοδίων ἢ ἐντατικὴ παραγωγή τῶν πολεμικῶν εἰδῶν ἐξησφάλιζε τὴν νίκην, ἀλλὰ συγχρόνως ἀπεστέρευε τὴν παραγωγὴν τῶν πολλῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης, καθ' ὅτι αἱ ἐργατικαὶ εἰρηνικαὶ χεῖρες μετεβλήθησαν εἰς παραγωγικὰ ὄπλα καὶ τηλεβόλων. Αἱ μεταφοραὶ ἐπυκνώθησαν ἐξυληροῦσαι μόνον τὸν πόλεμον, οἱ δὲ τορπιλισμοὶ δυσχεραίνοντες τὰς μεταφορὰς ἐξησφάλιζον ἀλματικὰ κέρδη εἰς τοὺς τολμηροὺς ναυτίλους τῆς Ἑλλάδος. «Fortuna juvat audaces» πράγματι ἡ τύχη ἐβοήθησε τοὺς τολμηροὺς, οἵτινες πολὺ δικαίως ἀπέκτησαν τὰ κέρδη τῶν ἀψηφοῦντες τοὺς θαλασσίους κινδύνους.

Ὡς ἴστο ἐπόμενον ἡ Ἑλλὰς χώρα κατ' ἐξοχὴν ναυτική, ὀφείλουσα πολλάκις τὸ μεγαλεῖον τῆς καὶ κατὰ τὰς ἀρχαιοτέρας περιόδους καὶ τὰς νοπὰς ἐπὶ τοῦ 21 καθὼς καὶ τὰς ἐπινοποτέρας πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Λαρδανελίων κατὰ τὸ 12—13, εἰς τὴν τόλμην καὶ τὴν ἰκανότητα τοῦ ἐνδόξου ναυ-

τικοῦ τῆς, τὰ μέγιστα ὠφελήθη ἐκ τῶν θαλασσίων ἐπιχειρήσεων ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐδημιουργήθησαν καὶ αἱ σοβαραὶ περιουσίαι τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἐφοπλιστῶν.

Παρὰ τὰ ναυτικὰ κέρδη ἐπηκολούθησεν ὡς φυσικὴ συνέπεια ἢ ἐκ παραλλήλου ἀναδιοργάνωσις τῆς Τραπεζικῆς Ἑλληνικῆς δυνάμεως. Ὁ κύκλος τῶν Τραπεζικῶν ἐργασιῶν ἠρῶνθη, ἠνοιγέτο πλατύτερον ἔδαφος δράσεως καὶ ἐνεργείας, αἱ ὑπάρχουσαι Τράπεζαι ἠῤῥησαν κατ' ἀνάγκην τὰ κεφάλαιά των καὶ παρὰ ταύτας ἰδρύθησαν καὶ νέαι ὡς ἡ Τράπεζα Βιομηχανίας, Ἑθνικῆς Οἰκονομίας κ.τ.λ. ἢ αἱ ὑπάρχουσαι ἰδιωτικαὶ μετεβλήθησαν εἰς ἀνωνύμους ἐπὶ νέων στερεῶν βάσεων δράσεως καὶ ἐθνωφελοῦς οἰκονομικῆς ἐνεργείας. Τοιαύτην ἐξέλιξιν υπέστη καὶ ἡ ἰδιωτικὴ Τράπεζα Γ. Μουστάκα καὶ Καρυστινάκη, ἣταις ἐξελίχθη εἰς τὴν Ἀνώνυμον Τραπεζικὴν Ἐταιρείαν «**Ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος**».

Ἡ Τράπεζα ὅμως **Μουστάκα καὶ Καρυστινάκη**, ἐκ τῆς ὁποίας ἀπέρρευσεν ἡ Ἀνώνυμος Κεντρικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἔχει πολὺ παλαιότεραν τὴν καταγωγὴν τῆς, εἶναι ὁ δεύτερος βαθμὸς τῆς διαπλάσεώς τῆς. Πρῶτος ἰδρυτὴς τοῦ Τραπεζικοῦ ἰδρύματος ὑπῆρξεν ὁ κ. Γεώργιος Μουστάκας, ὅστις νεώτατος μετὰ τὰς ἐν Γαλαζίῳ τῆς Ρουμανίας σπουδὰς του εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Λύκειον Βενιέρη ἐτε-



λειοποιήθη εν τῇ Ἐμπορικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Ζυρίχης. Ἀποπερατώσας τὰς ἐν Ἑλβετίᾳ Ἐμπορικὰς του σπουδὰς ὁ κ. Μουστάκας ἐγκατεστάθη ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἤρξατο τὰς Τραπεζικὰς ἐργασίας ἰδίῳ ὀνόματι διὰ τῆς ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς «**Γ. Μουστάκας**».

Ἡ πρόοδος τῶν ἐργασιῶν καὶ ἡ αὔξησις τοῦ κύκλου τῆς δράσεως τῶ 1913 μεταβάλλει τὴν πρώτην ὑπόστασιν τῆς Τραπεζῆς Μουστάκας εὐρισκόμεθα εἰς τὸ δεύτερον στάδιον τῆς ἐξελλξεως· προστίθεται ὁ κ. **Γ. Καρυστινάκης**, οὕτως ἔχομεν τὴν νέαν μορφήν τοῦ Τραπεζικοῦ ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: **Τράπεζα Μουστάκας καὶ Καρυστινάκης**.

ΙΑΡΥΞΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν 3ην Δεκεμβρίου 1918 ἡμέραν Δευτέραν ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Λεωνίδα Πέρδικα παρουσιάζονται οἱ κ. κ. Γεώργ. Ἀριστ. Μουστάκας Τραπεζίτης δι' ἑαυτὸν καὶ ὡς πληρεξούσιος τῶν Ἀνδρέου Ἰωάννου Δάμπασης ἐφοπλιστοῦ καὶ Λεωνίδα Π. Σκένδερος μηχανικοῦ, Γεώργιος Α. Καρυστινάκης τραπεζίτης δι' ἑαυτὸν καὶ ὡς πληρεξούσιος τοῦ Νικολ. Γ. Βογιατζίδου ἐφοπλιστοῦ, καὶ Κωνστ. Χ. Σαλιάρης ἐφοπλιστῆς καὶ Γεώργιος Μιλτ. Ἐμπειρικός ἐφοπλιστῆς καὶ ὑπογράφουσι τὸ ἰδρυτικὸν Συμβόλαιον τῆς Ἀωνύμου Τραπεζικῆς Μετοχικῆς Ἐταιρείας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «**Κεντρικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος**».

ΘΕΛΟΓΙΑ ΤΙΝΑ ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ

Ἐδρα τῆς Τραπεζῆς ὀρίζονται αἱ Ἀθῆναι με πρόβλεψαν ἰδρύσεως ὑποκαταστημάτων, ὅπου τὰ συμφέροντα αὐτῆς τὸ ὑποδείξωσι.

Ὁ Σκοπὸς τῆς **Κεντρικῆς Τραπεζῆς** εἶναι ἡ ἐπιχειρήσεις **Τραπεζικῶν** καὶ **Ἐμπορικῶν** ἐργασιῶν εἴτε δι' ἴδιον ἴσμον, εἴτε διὰ τρίτους, ἡ ἀγορὰ καὶ ἐκδοσις παντὸς εἶδους ἐμπορικῶν γραμματίων, χορηγήσεις δανείων καὶ πιστώσεων δι' ἀνοικτῶν ἴσμων ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρηματογράφων, χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ἐμπορευμάτων, ἐργασίαι Ταμιευτηρίου, συμμετοχὴ εἰς τὴν **ἐκδοσιν** καὶ **ἰδρύσιν** Ἐταιρειῶν καὶ ἐπιχειρήσεων ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν καὶ ναυτικῶν, ἀγορὰ καὶ πώλησις πλοίων, ναυλώσεις πλοίων κτλ.

Τὸ Ἐταιρικὸν Κεφάλαιον ἐκ 3.500.000 ὀλοσχερῶς καταβεβλημένον καὶ διηρημένον εἰς 35.000 μετοχῶν πρὸς 100 δραχ. ἐκάστη κατεβλήθη ὡς ἑξῆς:

| | |
|------------------|-----------------|
| Γ. Μουστάκας | 2.000.000 |
| Γ. Καρυστινάκης | 1.000.000 |
| Α. Δάμπασης | 100.000 |
| Λ. Σκένδερος | 100.000 |
| Ν. Βογιατζίδης | 100.000 |
| Κ. Σαλιάρης | 100.000 |
| Γ. Μ. Ἐμπειρικός | 100.000 |
| | <hr/> 3.500.000 |

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον, τοῦ ὁποίου ἡ διάρκα ὀρίσθη πενταετής ἀποτελέσθη ἐκ τῶν:

Λεων. Σκένδερος Προέδρου
Γ. Μ. Ἐμπειρικός Ἀντιπροέδρου
Γ. Μουστάκας Γεν. Διευθυντοῦ

Γ. Α. Καρυστινάκης Διευθυντοῦ
Α. Δάμπασης Συμβούλου
Ν. Βογιατζίδου »
Κ. Σαλιάρης »

Ὁ ἰσολογισμὸς ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου—31ης Δεκεμβρίου 1919 παρουσιάζει σύνολον ἀθροίσματος 7.329.545.89
 Τὰ δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων 3.269.251.05
 Αἱ καταθέσεις ἀνῆλθον εἰς 3.512.321.04
 Τὸ δὲ μέρισμα πρὸς 7 ο)ο ἀπὸ 1)6—31)12)19 245.000.—
 Ἡ δὲ μερὶς Κέρδη καὶ Ζημίαι 438.041.30
 Οἱ ἀριθμοὶ ὁμιλοῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν περὶ τῆς γενομένης ἐργασίας κατὰ τὸ μικρὸν τοῦτο διάστημα.

Ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ 1920 καὶ ἡ διανομὴ καθαρῶν κερδῶν 940.658.45 ἐπὶ μετοχικοῦ Κεφαλ. 3.500.000, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ δημιουργία Ἀποθεματ. 400.000 καταδεικνύει τὴν ἀλματικὴν ἐξέλιξιν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους τῶν ἐργασιῶν τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς, δι' ἣ παραδέτομεν αὐτὸν κατωτέρω.

Ἡ Κεντρικὴ Τράπεζα ἐν τῇ προσπάθειᾳ τῆς πρὸς ἐπίσχυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ναυτιλίας ἰδρύει ἰδίαν Ἀσφαλιστικὴν Ἐταιρίαν εἰς τὴν ὁποίαν προσδίδει τὸ ὄνομα «**Κυκλαδική**» ἐκ τῶν ὠραίων νήσων Κυκλάδων ἀπὸ τὰς ὁποίας κατάγονται οἱ πλεῖστοι τῶν ἰδρυτῶν τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς, με Κεφάλ. 1.000.000.

Αἱ Κυκλάδες καὶ ἰδίᾳ ἡ Ἄνδρος εἶναι πατρίς τῶν σπουδαιότερων ἐφοπλιστῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, οἵτινες διὰ τοῦ Ἐμπορικοῦ τῶν Στόλου σπουδαιότατα συνετέλεσαν εἰς τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ Κυκλαδικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία μετὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ἑλληνικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν συντελεῖ καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πρόοδον τῆς Ἑλληνικῆς Ναυτιλίας, ἥτις τοιοῦτοτρόπως θὰ εὐρίσκη ἔρεισμα καὶ ὑποστήριξιν εἰς αὐτὰ τὰ Ἑλληνικὰ Κεφάλαια χωρὶς νὰ ταπεινοῦται τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἀπέναντι τῶν ξένων Λούδ τὰ ὁποῖα πολλάκις ἄνευ δικαίου λόγου ἀρνοῦνται τὰς ἀσφαλείας εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα.

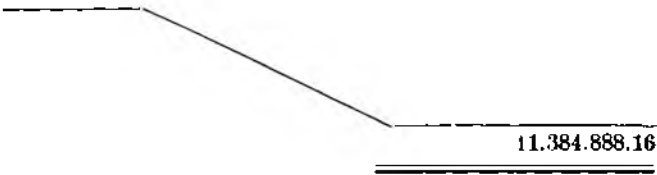
ΤΟ ΝΕΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἐκ τοῦ πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου παραιτηθέντων τῶν κ. κ. Βογιατζίδου καὶ Σαλιάρη, ἀντ' αὐτῶν ἐξελέγησαν οἱ κ. κ. Μιχ. Εὐλάμπιος Διευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, Ν. Ἀθανασίου κτηματίας, προστίθεται δὲ ὡς ὄγδοον μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὁ κ. Φιλ. Λουκίσιος κτηματίας.

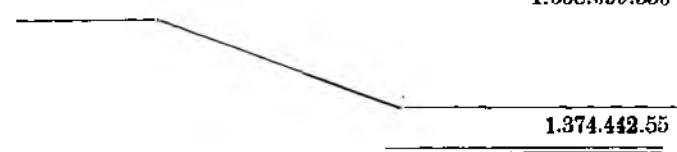
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κ. Λεωνίδας Σκένδερος περαινεί τὴν πρὸς τοὺς Μετόχους Ἐκθεσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῆς 27ης Φεβρουαρίου 1921 πρὸς ἔγκρισιν τοῦ Γενικοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ 1920 διὰ τῶν ἑξῆς: «Τελευτώντες τὴν ἐκθεσίν μας κ. κ. Μέτοχοι ἐλπίζομεν, ὅτι ὁ προσεχὴς Ἰσολογισμὸς **θὰ παρουσιάσῃ ἐνδύτερα ἀποτελέσματα** μετὰ τὴν νέαν ἐποχὴν, ἥτις ἀρχεταὶ διὰ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα, ἐποχὴν εὐημερίας καὶ προόδου». Πράγματι ἡ νέα ἐποχὴ πολλὰ ὑπισχεταὶ τὰ εὐοίωνα χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν εὐφυίαν τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος τὴν αὐτὴν θερμὴν εὐχὴν ἐπενυχόμεθα πρὸς τὰ οικονομικὰ ἰδρύματα τῆς Ἑλλάδος, διότι ὅπου εὐημεροῦσι τὰ κατ' ἴδιαν μέλη τοῦ κοινωνικοῦ σώματος ἐκεῖ καὶ ἡ γενικὴ πρόοδος καὶ ἡ Ἐθνικὴ δύναμις.



ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1920

| <u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ</u> | <u>ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ</u> |
|---|---|
| Ταμείον, ξένα Νομίωμ. και Έπιτ. 2.685.794.70 | Μετοχικόν Κεφάλαιον 3.500.000.— |
| Διαθέσιμα παρὰ Τραπεζ. έξωτερ. 2.657.149.81 | Κεφάλαια Άποθεματ. 400.000.— |
| Προξοφλήσεις Γραμματιών . . . 278.646.— | Κέρδη και Ζημιαί υπό- |
| Χρρώγραφα, Λαχειοφ. και Τοκομ. 1.073.196.90 | λοικον εις Νέον 69.854.25 469.854.25 |
| Δάνεια έπι ένεχύρω Χρρωγράφων 2.975.875.90 | Καταθέσεις ύφρεωσ, προθεσμίας |
| Φορτωτικά προς είσπραξιν . . . 562.577.20 | και Ταμειυτήριον 6.379.730.91 |
| Δάνεια έπι Φορτωτικών και Cre- | Τρέχοντες Άισμοί Πιστωτικώ. . . 93.239.60 |
| dits Confiirmés. 1.023.572.30 | Φορτωτ. τρίτων προς είσπραξιν 562.577.20 |
| Διάφοροι Λογαρισμοί 128.074.35 | Πιστωτ. έντολαι έν εκτελέσει . . 66.174.— |
| Έξοδα έγκαταστάσεωσ 1.— | Μέρισμα ληξάσεωσ έξαμηνιασ (ά- |
| 11.384.888.16 | πηλλαγαμένον φόρου). 175.000.— |
|  | Φόρωσ Δημοσίου 19.414.45 |
| 11.384.888.16 | Ποσοστά Συμβουλίου, Διευθύ- |
| | σεωσ και Προσωπικού 118.859.15 |
| | 11.384.888.16 |
| | 11.384.888.16 |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΩΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

| <u>ΧΡΕΩΣΙΣ</u> | <u>ΠΙΣΤΩΣΙΣ</u> |
|--|--|
| Τόκοι Πληρωθέντες 251.910.04 | Υπόλοιπον προηγουμένησ χρήσεωσ 15.743.05 |
| Έξοδα Διαχειρίσεωσ : μισθοδοσία | Τόκοι, Προμήθειαι, διαφοραί Συν- |
| Διευθύνσεωσ και Προσωπικού 132.680.66 | αλλάγματωσ και διάφορα κέρδη 1.358.699.50 |
| Φόροι 8.500.— | 1.358.699.550 |
| Άποσβέσεις Διάφοροι. 41.193.40 |  |
| Κέρδη καθαρά πρὸσ διανομήν. . . 940.658.45 | 1.374.442.55 |
| 1.374.442.55 | |
| 1.374.442.55 | |

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 940.658.45

| | |
|--|----------------------|
| Πληρωθέν προμέρισμα διά την Α' έξαμηνιαν | 192.500.—=748.158.45 |
| Τακτικόν Άποθεματικόν | 47.032.95 |
| Έκτακτον Άποθεματικόν | 317.967.05 |
| Μέρισμα (άπηλλαγαμένον φόρου) | 365.000.— |
| Άμοιβή Διοικητικού Συμβουλίου. | 175.000.— |
| Ποσοστά Διευθύνσεωσ | 34.958.05 |
| Ποσοστά Προσωπικού. | 69.918.10 |
| Φόροι Δημοσίου | 13.983.60 |
| Υπόλοιπον εις Νέον. | 19.444.45 |
| | 69.854.25 |
| | 748.158.45 |

Έν Αθήναισ, τῆ 28 Ιανουαρίου 1921.

Έντολή του Διοικητικού Συμβουλίου

Ό Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου
ΛΕΩΝ. ΣΚΕΝΔΕΡ

Ό Γεν. Διευθυντής
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

Ό Αρχιλογιστής
Κ. ΓΚΟΥΜΑΣ





ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
"Η ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ".

Ο κ. Γεώργιος Α. Μουστάκας ἐξ ἄνδρου καταγόμενος ἐσπούδασεν ἐν ἄνδρῳ, Γαλαζίῳ (Ρουμανίας) καὶ ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Ζυρίχης. Ἐν Ἀθήναις ἐγκατασταθεὶς ἤρχισε τὰς Τραπεζικὰς ἐργασίας τῷ 1900 ἰδρύσας τὴν ἰδιωτικὴν Τράπεζαν «Γ. Μουστάκα». Τῷ 1913 συνεργάζεται μετὰ τοῦ κ. Γ. Καρυστινάκη, ἀπὸ δὲ τοῦ 1919 διευθύνει ὡς Γενικὸς Διευθυντὴς τὴν ΚΕΝΤΡΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.





Γ. ΚΑΡΥΣΤΙΝΑΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

—◆◆◆—

Ὁ κ. Γ. Καρυστινάκης ἐξ Ἄνδρου καταγόμενος ἐσπού-
δασε τὰ Νομικὰ δικηγορήσας δὲ ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἶτα ἐπε-
δόθη εἰς τὸν Τραπεζικὸν κλάδον. Ἀπὸ τοῦ 1913 συνεργάζε-
ται μετὰ τοῦ κ. Γ. Μουστάκα, ἀπὸ δὲ τοῦ 1919 εἶναι Διευθυ-
τῆς τῆς ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ







ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ

Έδρα εν Πειραιεί - Κεφάλαιον Μετοχικόν Εκτεθειμένον 12.000.000.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΥΛΟΥΚΟΥΝΤΗ ΩΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ



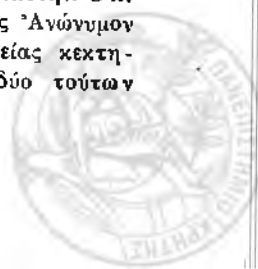
Η Ἑλληνικὴ Τράπεζα Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καὶ Ναυτιλίας ἤρ-
χισε τὰς ἐργασίας τῆς ἀπὸ τῆς
1ης Νοεμβρίου 1918 τοῦ Β. Δ.
τοῦ ἐπικυροῦντος τὸ καταστατικὸν τῆς
δημοσιευθέντος τὴν 18ην Ὀκτωβρίου τοῦ
αὐτοῦ ἔτους. Εἶναι λοιπὸν ἡ νεωτέρα πα-
σῶν τῶν Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν κυρίως ὁ-
μω; ἡ μορφή τοῦ Ἀνωμένου Οἰκονομικοῦ
ἰδρύματος δὲν ὑπέφερε συγχρόνως τῆ γε-
νέει καὶ ἰδρύσει τῆς Τραπεζῆς κατὰ Ὀ-
κτώβριον τοῦ 1918, διότι ἡ Ἑλληνικὴ Τρά-
πεζα Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καὶ Ναυτι-
λίας ἐπήγαγεν ἐξ ἄλλης οἰκονομικῆς ἀγῆς
καὶ τοιαύτη ἦτο ἡ Ἰδιωτικὴ Τράπεζα
Ἡλία Μ. Κουλουκουντῆ συνεπῶς ὁ ἰδρυ-
τῆς τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς Ἐμπορίου,
Βιομηχανίας, Ναυτιλίας εἶναι ὁ κ. Ἡλίας
Μ. Κουλουκουντῆς, ὅστις εὐτυχῆσας λόγῳ
τοῦ πολέμου, καθὼς καὶ τόσσο ἄλλοι συν-
ἀδελφοὶ του ἐφοπλισταί, νὰ κερδίσῃ ἀρκε-
τὰ σημαντικὰ ποσὰ καὶ νὰ γίνῃ κύριος σε-
βαστῆς περιουσίας, ἀπεφάσισε κατὰ μῆνα
Ὀκτώβριον τοῦ 1917 νὰ ἰδρύσῃ ἰδιωτι-
κὴν Τράπεζαν εἰς ἣν ἔδωκε τὸ ὄνομα Τρά-
πεζα **Η. Μ. Κουλουκουντῆ**.

Ὁ κ. Ἡλίας Μ. Κουλουκουντῆς διὰ

τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτήρος του, ἀνθρώπος νουεχῆς καὶ

προοδευτικῆς, ἔχων ὡς πρόγραμμα τοῦ βίου του τὴν μελέτην
καὶ τὴν ἀθόρυβον ἐργασίαν ἀνευ ἀτομιστικοῦ ὁμῶς ἐγωῖσμοῦ, ἀλ-
λά κοινανεισὸν μὲ τάσεις ἀλληλεγγύης καὶ μεταδόσεως καὶ εἰς τοὺς
ἄλλους ἐκ τῶν ἀγαθῶν τὰ ὅποια ἡ ἐργασία του ἐδημιούργησε
κρίτου ἰδιότητα κάλλιστα νὰ ἐπενδύσῃ τὰ κεφάλαιά του εἰς χρεώ-
ματ' αἰσθητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ νὰ ἀπολαμπάνῃ ἀνευ σκέψεων καὶ φρον-
τίδων τῶν εἰσοδημάτων του προὔτιμησε διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς
Τραπεζῆς; νὰ χρησιμοποίησῃ τὸν πλοῦτον του κοινωφελῶς ἐπ' ἄ-
γαθῶν καὶ τῶν συνεργατῶν του καὶ τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Κοι-
νωσίας ἐν γένει, διέθεσεν ὅθεν ἅπαντα τὰ κεφάλαιά του ἀνερχό-
μενα εἰς τὴν ποσὴν τῶν ὀκτώκ. περίπου, τὰ ὅποια ἐχρησιμο-
ποίησε διὰ τὴν Τράπεζάν του, ἥτις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἦτο ἡ
μόνη, ἥτις ἤρχετο ἀρωγὸς πρὸς τὸ Ἐμπόριον καὶ πρὸς τὸ με-
γάλον καὶ πρὸς τὸ μικρόν, οὕτως ὥστε ἡ κίνησις ἦτο τοιαύτη,
ὥστε νὰ ἀποτελέσῃ ὄγκον ζηλευτον. Εἶναι περιττὸν νὰ παραθέσω-
μεν ἀριθμοὺς τῆς κινήσεως τῆς ἐν λόγω Τραπεζῆς. Τοιοῦτοτρόπως
αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς εὐδοκῶντο, αἱ δὲ προσφερόμεναι καὶ
προτεινόμεναι ἐργασίαι ἦσαν δυσανάλογοι πρὸς τὰ κεφάλαια τῆς
ἐπιχειρήσεως ἐκ δραχμῶν ὀκτώκ. καὶ μεθ' ὅλας τὰς ὑπὸ τοῦ
κοινου προσφερθείσας εἰς τὸ ἴδρυμα καταθέσεις, αἵτινες κατὰ
τὴν 31ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1918 ἡμέραν τῆς παύσεως τῶν ἐργασιῶν
τῆς Ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς Κουλουκουντῆ ἀνήρχοντο εἰς τὸ σεβα-
στὸν ποσὸν τῶν 18 ἑκατομ.

Ἡ αὐθῆσις αὕτη τῶν ἐργασιῶν ἦτο ὁ μόνος λόγος, ὅστις ἐνε-
θάρρυνε τὸν κ. Ἡλ. Μ. Κουλουκουντῆν, ἵνα εἰσακούσῃ τὰς προ-
τροπὰς καὶ παραινέσεις τῶν φίλων αὐτοῦ πρὸς μετατροπὴν τῆς
Ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς; εἰς τὴν Ἀνωμένον Μετοχικὴν τοιαύτην. Ὁ κ.
Κουλ. ἐσκέφθη ὅτι μετατρέπων τὴν Τράπεζάν του εἰς Ἀνωμένον
ἐπικρατοῦσε τὸ νέον Οἰκονομικὸν Ἰδρυμα διὰ πελατείας κεκτη-
μένης; καὶ πληθώρας καταθέσεων ὑποσχομένων τῶν δύο τούτων



συντελεστών των ὡθῆσιν εἰς τὰς Τραπεζικὰς ἐργασίας καὶ ἀλμα-
τικὴν πρόθεσιν. Ἐκ τοιούτων λοιπὸν ἀφορμῶν καὶ μετὰ ταύτας λαμ-
πρὸς ἐπιτυχίας εὐδαίμωνος μέλλοντος ἀπεφάσισε μετὰ τῶν λοιπῶν
ἰδρυτῶν φίλων τὴν μετατροπὴν τῆς ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς εἰς Ἀνώ-
νυμον τοιαύτην δοθέντος καὶ τοῦ ὀνόματος Ἑλληνικὴ Τράπεζα
Ἐμπορ. Βιομηχ. Ναυτιλίας ἣτις ἀνέλαβε τὸν ὄγκον τῶν ἐργα-
σιῶν καὶ καταθέσεων ὡς διάδοχος τῆς ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς Ἡλ.
Μ. Κουλουκουντιῆ.

ΑΤΥΧΗ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Κατὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν ἡ Τράπεζα Κουλουκουντιῆ εἶχε
ἐκπεριεχθῆς ἐπὶ πιστώσει ἔναντι ἐμπορευμάτων πρὸς δια-
φόρους κελάτας ἐκ δορ. 18.000.000 περικου. Αἱ πιστώσεις αὗται
ἔβαινον κανονικῶς καὶ θὰ ἐξωφλοῦντο ὡς καὶ ἅπασαι αἱ προηγου-
μεναι, ἂν μὴ ἐπέγχετο ἡ ἀνακατῆ αἰφνιδίως, ἣτις εἶχεν ὡς ἄμεσον
ἀποτέλεσμα τὴν ἀφάνταστον ἐκπτώσιν τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων
ἐμπορευμάτων. Εὐρωθεῖσα οὖτω ἡ Τράπεζα ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Τρά-
πεζαι Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἔκρινε σκόπιμον
νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς εἰς τοὺς ἐμποροὺς χορηγηθείσης ὑπὸ τῆς τότε
Στῆς Κυβερνήσεως ἀδείας πρὸς μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς
τὸ ἔξωτερικὸν καὶ διὰ ταύτων ὧν ἡ παραλαβὴ καὶ ἡ ἐκποίησης ἐν
Ἑλλάδι ἀπέβαινε δυσχεροτάτη. Ἡ Διεύθυνσις λοιπὸν τῆς Τραπε-
ζῆς πρὸ τοιούτων ἀπροβλέπτων εὐρωθεῖσα ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ
πρὸς ὑπὸ τῶν κελατῶν δοθείσης αὐτῆ ἐντολῆς πρὸς μεταφορὰν ἐμ-
πορευμάτων εἰς τὸ ἔξωτερικὸν καὶ διέταξε τὴν εἰς Ρουμανίαν φέρ-
ωσιν μέρους μόνον τῶν παρ' αὐτῆ ὑπεργύων ἐμπορευμάτων ἀξίας
4 εκατομ. ἀνέθεσε δὲ τὴν πώλησιν αὐτῶν εἰς τὸν ἐκ τῶν ἐντεταλ-
μένων Συμβούλων τῆς Τραπεζῆς κ. Γ. Μ. Κουλουκουντιῆν μετὰ τὴν
ἐδικτὴν ἐντολήν, ἵνα μεταβῆ οὐδὲν εἰς Ρουμανίαν πρὸς ἀσφαλε-
στέρην ἐκποίησιν καὶ ἐπωφελεστέραν διεξαγωγὴν τῆς ἀνατεθείσης
ἐντολῆς.

Καὶ ἡ μὲν πώλησις ἐν Ρουμανίᾳ τῶν ἐμπορευμάτων ἐγένετο
ἀπωδύματος εἰς τιμὰς καλὰς μετὰ τὴν ἐκεῖ συνοσώρευσιν ἀθρό-
ων τοιούτων ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Ἀτυχῶς τὰ καλὰ
ἐκ τῆς πωλήσεως ἀποτελέσματα δὲν ἀπέφερον τὸ προσδοκώμενον
ἀποτέλεσμα ἕνεκα τῆς ἐπτώσεως τοῦ Ρουμανικοῦ νομίσματος λέει
ἀπὸ 40 λεπτὰ εἰς 17 λεπτὰ. Τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐμπορευμά-
των ποσὰ ἀνῆλθον εἰς 12 περικου ἑκατομ. τὰ ὁποῖα ὁμως δὲν
ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἐκμεταλλεῖσθαι ἡ Τράπεζα,
οὗτο ἦτο τὸ πρῶτον ἀτυχὲς γεγονός τὸ ἀνακόψαν τὴν ἀναμε-
νομένην σταδιοδρομίαν καὶ πρὸσδοον τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς,
τῆς ὁποίας αἱ ἐργασίαι κατὰ τὸ α' τρίμηνον ἔβαινον κανονικῶς
καὶ ὀραλῶς. Ἄλλο ὁμως σπουδαιότερον γεγονός τῆς παρακωλύσεως
τῆς ἀσφαλτοῦς σταδιοδρομίας τῆς Τραπεζῆς εἶναι αἱ προσωπικαὶ
ἐπιτυχίαι, αἱ γεννηθεῖσαι μετὰ τὸν Γενικὸν Διευθυντὸν Ἡλία Μ.
Κουλουκουντιῆ ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμ-
βουλίου Γ. Νικολάου, τοῦ ἀντιπροέδρου Ν. Ρούσου καὶ τινῶν
ἄλλων συμβούλων ἀφ' ἑτέρου, οἱ ὅσοι ἐπεδίωκον τὴν ἀνατροπὴν

τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Κουλουκουντιῆ καὶ τοῦ ἐντεταλμένου Συμ-
βούλου Χ. Πατροπούλου.

ΠΑΡΗΣ ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ - ΝΕΑ ΔΡΑΣΙΣ

Ἡ πρώτη λοιπὸν σοβαρὰ τρικυμία δὲν εἶχε τὸ πλήρωμα τοῦ
Οικονομικοῦ σκάφους τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς εὐπειθῆς καὶ πρό-
θυμον εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ πολιταίου ἀρχηγοῦ του. Οἱ συ-
νεργάται τῆς χθὲς οἱ ἰδρυταὶ καὶ φίλοι ἐγκαταλείπουσι πρὸ τοῦ
πρώτου κινδύνου τὴν θέσιν των καὶ λησμονοῦσι τὸν φίλον καὶ
συναθλητὴν των. Ὁ μὲν λοιπὸν Πρόεδρος ἀποσύρει κατὰ Ἰούνιον
τοῦ 1919 Α. Σ. 150.000, ὁ δὲ ἀντιπρόεδρος λ. στ. 35.000 οὕτω
δ' ἐπιφέρουσι τὸν πανικὸν μεταξὺ τῶν ἀπλοϊκωτέρων καταθετῶν
τῆς Τραπεζῆς, ὥστε ἤρθησαν ἐντὸς δύο μηνῶν καταθέσεις 10 ἐκ.

Ὁ καλὸς πλοίαρχος εἰς τὰς τρικυμίας ἀναδεικνύεται. Ὁ κ.
Ἡλίας Μ. Κουλουκουντιῆς καὶ τὸ πιστὸν περὶ αὐτὸν πλήρωμα ἀν-
τέσχε καὶ ἐπὶ τέλους ἐνίκησεν. Ὁ τοσούτος παλαιῶς μετὰ τὰ κύματα
καὶ τὸν ἀγριὸν βορρᾶν δὲν ἀπεδειλάσεν, ὡς καλὸς πηδαλιούχος
ὡδήγησεν εἰς ἀσφαλὴ λιμένα τὸ πλοῖόν του. Ἡ Τράπεζα ἀντέσχε
καὶ ἐφάνη πρὸς ὅλους συνεπὴς εἰς τὰς ὑποχρεώσεις της. Ἀπλῶς
τὰ δύο ταῦτα ἀτυχῆ γεγονότα ἀνέκοψαν τὴν ἀλματικὴν πρόσδοον
τῆς Τραπεζῆς, ἠλάττωσαν τὰς καταθέσεις, ἐβράδυναν τὴν εὐε-
ργητικὴν ἐξέλεξίν της. Αἱ ἀντιδράσεις τέλος ἐναντήσαν πρὸ τῆς
σταθερᾶς πυγμῆς τῶν Διευθυνόντων τὴν Τράπεζαν, οὕτω τὰ ἀπο-
τελέσματα τοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ 1919 ἦσαν ἀιολόγως οὐχὶ δυσά-
ρεστα. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Μετόχων συνελθοῦσα ἐκτάκτως
τῆ 27 Δεκεμβρίου 1919 ἀπέλαξε τῶν καθηκόντων τοὺς προανα-
φερομένους Συμβούλους, οὓς κατέστησε καὶ ὑπευθύνους, ἀνέθεσε
δὲ εἰς τὸ νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον τὴν ποινικὴν καὶ πολιτικὴν
αὐτῶν δίωξιν.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς κ. Ἡλ. Μ. Κουλουκουντιῆς ἠναγκάσθη
νὰ παρτηθῆ τῆς θέσεώς του κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1920 ἀφί-
σας μάλιστα ὑπὲρ τῆς Τραπεζῆς καὶ πάσας τὰς ἀμοιβὰς αὐτοῦ,
ἀντ' αὐτοῦ δὲ διαορίσθη ὁ κ. Βασίλειος Δούκας πρῶτον Διοικητὴς
τῆς Τραπεζῆς Κρήτης. Ἀτυχῶς ὁ νέος Γενικὸς Διευθυντὴς μετὰ
ἓνα μῆνα ἀσθενήσας παρτηθῆ, ὅτε τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν ἀνέ-
λαβεν ὁ πρῶτον ἐντεταλμένος Σύμβουλος κ. Χ. Πετρόπουλος, γε-
νομένου καὶ τινῶν μεταβολῶν προσώπων τοῦ Διοικητικοῦ Συμ-
βουλίου. Ἡ Τράπεζα κατὰ τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της
ἔτος εὐρέθη πρὸς δυσχερείων, ὡς ἐκ τῶν ἀνω γεγονότων, ἐν τού-
τοις τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἠσχολήθη μετ' ἐπιτυχίας πολλῆς
πρὸς ἐξυγίανσιν παντὸς τρωτοῦ, μικρὸν δὲ κατὰ μικρὸν ἤδυνθη
οὐ μόνον νὰ ὑπερπηδήσῃ πᾶν ἐμπόδιον, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ μει-
ώσῃ τὴν τοῦ προηγουμένου ἔτους ζημίαν αὐτῆς καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ
ἀπάσας αὐτῆς τὰς ὑποχρεώσεις, ὥστε σήμερον νὰ εἶναι εἰς θέσιν
ἀκωλύτου καὶ ἐπιτυχῶς νὰ χωρήσῃ ἔμπροσ εἰς τὸ ἔργον ἐκ' ἀσ-
φαλοῦς Οικονομικοῦ ἐδάφους, ὅπως ὅταν τὸ πρῶτον ἤνοιξε τὰς
πύλας της ὡς ἰδιωτικὴ ἐπιχείρησις μετὰ πληθώραν ἐργασιῶν καὶ κα-
ταθέσεων, ἐπ' ἀγαθῶν τοῦ Ἐμπορίου της Βιομηχανίας καὶ Ναυ-
τιλίας συμφώνως πρὸς τὴν Ἐπιτομίαν καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολήν
διὰ τὴν ὁποίαν ἐτάχθη ἡ Τράπεζα αὕτη.





ΗΛΙΑΣ ΚΟΥΛΟΥΚΟΥΝΤΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Ἐγεννήθη ἐν Κίεφ, ὅπου ἐσπούδασε τὰ πρῶτα ἐγκύκλια μαθήματα· μετὰ τὸ πέρας τούτων ἀκόλουθῶν τὸ τοῦ πατρὸς του ἐπάγγελμα, παλαιοῦ πλοιάρχου καὶ ἰδιοκτῆτου πολλῶν ἰσοφόρων, ἐπεδόθη εἰς τὰ ναυτικά τὰ ὅποια ἔκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸν εἴλκνον. Σπουδάζας εἰς τὴν Ναυτικὴν Ἐμπορικὴν Σχολὴν καὶ λαβὼν δίπλωμα πλοιάρχου διέπρεψεν ὡς τοιοῦτος καὶ ἀνεδείχθη διὰ τὰς γνώσεις του, τὴν ἐντιμότητα καὶ τὸ ἠθικὸν τοῦ χαρακτῆρός του, τὰ μέγιστα τιμῶμενος ὑφ' ἀπάντων τῶν συναδέλφων του. Περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσέφευεν εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα διὰ τοῦ Ἐμπορικοῦ στόλου, γράφομεν ἐν τῷ Ζ' τόμῳ «περὶ Ναυτιλίας».

Ἐγένετο ἰδρυτῆς τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας «Ποσειδῶν» καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς Ἐμπορίου, Βιομηχανίας καὶ Ναυτιλίας.





ΧΡ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Ὁ Κος Χρ. Πετρόπουλος ἐξ Αἰγίου καταγόμενος γόνος τῆς γνωστῆς Τραπεζιτικῆς οἰκογενείας τῶν Πετροπουλῶν μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν, ἐνεγράφη εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἀναζηρηθεὶς διδάκτωρ τῆς Νομικῆς, ἤρχισε τὸ δικηγορικόν του στίδιον. Ἰκανὸς ὅμως ἔνωρίς ἐπέδοθη εἰς τὰ Τραπεζικὰ. Ὑπῆρξεν εἰς τῶν συντελεστῶν τῆς δημιουργίας τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς ἐκλεγείς ὡς Ἐντεταλμένος Σύμβουλος, ἤδη εἶναι Διευθύνων αὐτῆς Σύμβουλος.



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ







ΤΟΜΟΙ 14

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ
ΛΕΥΚΩΜΑ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΝΑΥΤΙΑΙΑΣ

Έδρα εν Πειραιεί - Κεφάλαιον Μετοχικόν Κεταβεβλημένον 12.000.000.

Η ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΥΛΟΥΚΟΥΝΤΗ ΩΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ



Η Ελληνική Τράπεζα Έμπορίου, Βιομηχανίας και Ναυτιλίας ηργασε τας εργασίας της από τής 1ης Νοεμβρίου 1918 του Β. Δ. του επικυρουντος το καταστατικόν της δημοσιευθέντος τήν 18ην Οκτωβρίου του αυτού έτους. Είναι λοιπον η νεωτέρο πασαν των Έλληνικων Τραπεζων κυρίως όμως η μορφή του Άνωθμου Οικονομικού ιδρύματος δέν υπήρξε συγχρόνως τή γενέσει και ιδρύσει τής Τραπεζής κατά Οκτώβριον του 1918, διότι η Έλληνική Τράπεζα Έμπορίου, Βιομηχανίας και Ναυτιλίας έπήγασεν έξ άλλης οικονομικής πηγής και τοιαύτη ήτο η *Ιδιωτική Τράπεζα* Ηλία Μ. Κουλουκουνητή συνεπώς ο ίδρυτής τής Έλληνικής Τραπεζής Έμπορίου, Βιομηχανίας, Ναυτιλίας είναι ο κ. Ηλίας Μ. Κουλουκουνητής, οστις ευτυχώς λόγω του πολέμου, καθώς και τόσο άλλοι συναδέλφοι του έφορλισται, να κερδίση αρκετά σημαντικά ποσά και να γίνη κύριος σεβαστή; περιουσίας, απέφασισε κατά μήνα Οκτώβριον του 1917 να ιδρύση ιδιωτικήν Τράπεζαν εις ήν έδωκε το όνομα *Τράπεζα Η. Μ. Κουλουκουνητή*.

Ο κ. Ηλίας Μ. Κουλουκουνητής διά

τήν εδύτητα του χαρακτήρός του, άνθρωπος νουεχής και

προοδευτικός, έχων ως πρόγραμμα του βίου του τήν μελέτην και τήν άθόρυβον εργασίαν άνευ άτομιστικού όμως εγωισμού, άλλα τούναντιον με τάσεις άλληλέγγυης και μεταδόσεως και εις τους άλλους εκ των άγαθων τα όποια η εργασία του εδημιούργησε κλιτοήδύνατο κάλλιστα να επενδύση τα κεφάλαιά του εις χρεώματα και ακίνητα και να απολαμβάνη άνευ σκέψεων και φροντίδων των εισοδημάτων του προούτίμησε διά τής ιδρύσεως τής Τραπεζής; να χρητιμοποιήση τον πλούτον του κοινοφελώς έπ' άγαθών και των συνεργατών του και του Έμπορίου και τής Κοινωνίας εν γενει, διέθεσεν όθεν άπαντα τα κεφάλαιά του άνερχόμενα εις το ποσόν των 5 εκατομ. περίπου, τα όποια έχρησιμοποίησε διά τήν Τράπεζάν του, ήτας τήν εποχήν εκείνην, ήτο η μόνη ήτις ήρχετο άρωγός προς το Έμπόριον και προς το μέγαλον και προς το μικρόν, ούτως ώστε η κίνησις ήτο τοιαύτη, ώστε να αποτελέση όκρον ζηλευτον. Είναι περιττόν να παραθέσωμεν αριθμούς; τής κινήσεως τής εν λόγω Τραπεζής. Τοιουτοτρόπως αι εργασίαι τής Τραπεζής ευωδοούντο, αι δε προσφερόμεναι και προτεινόμεναι εργασίαι ήσαν δυσανάλογοι προς τα κεφάλαια τής επιχειρήσεως; εκ δραχμών 5 εκατομ. και μεθ' όλας τας υπό του κοινού προσφερθείσας εις το Ίδρυμα καταθέσεις, αΐτινες κατά τήν 31ην Οκτωβρίου του 1918 ήμεραν τής παύσεως των εργασιών τής Ιδιωτικής Τραπεζής; Κουλουκουνητή άνήρχοντο εις το σεβαστόν ποσόν των 18 εκατομ.

Η αύξησις αύτη των εργασιών ήτο ο μόνος λόγος, οστις ενεθάρρυνε τον κ. Ηλ. Μ. Κουλουκουνητήν, ίνα εισακούση τας προτροπας και παραινήσεις των φίλων αυτού προς μετατροπήν τής Ιδιωτικής Τραπεζής; εις τήν Άνώθυμον Μετοχικήν τοιαύτην. Ο κ. Κουλ. έσκέφθη ότι μετατρέπων τήν Τράπεζάν του εις Άνώθυμον έπρουκοδότει το νέον Οικονομικόν Ίδρυμα διά πελατείας κερτημένης και πληθώρας καταθέσεων ύποσχομένων των δύο τούτων



συντελεστών νέαν ὄθησιν εἰς τὰς Τραπεζικὰς ἐργασίας καὶ ἀλμα-
τυκὴν πρόοδον. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἀφορμῶν καὶ μὴ τοιαύτας λαμ-
πρὰς ἐπιπέδους εὐοκίοντος μέλλοντος ἀπεφασίσα μετὰ τῶν λοιπῶν
ἰδρυτῶν φίλων τὴν μετατροπὴν τῆς ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς εἰς Ἀνώ-
τερον τοιαύτην ὁρῶντος καὶ τοῦ ὀνόματος Ἑλληνικῆ Τράπεζα
Ἐμπορ. Βασμῶν Παναλλείας; ἤτις ἀνέλαβε τὸν ὄγκον τῶν ἐργα-
σιῶν καὶ καταθέσεων ὡς διάδοχος τῆς ἰδιωτικῆς Τραπεζῆς Ἡλ.
Μ. Κουλουκουντή.

ΑΤΥΧΗ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Κατὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν ἡ Τράπεζα Κουλουκουντῆ εἰχε
ἐπιτελεσθῆς ἐπὶ πιστώσει ἔναντι ἐμπορευμάτων πρὸς δια-
φόρους πελάτας ἐκ δορ. 18.000.000 περίπου. Αἱ πιστώσεις αἰτια-
θῆναι κανονικῶς καὶ θὰ ἐξοφλοῦντο ὡς καὶ ἄλλοι αἱ προηγου-
μεναί, ἀν μὴ ἐπὶ ἄνευ ἢ ἀνακοπῆ αἰφνιδίως, ἤτις εἶχεν ὡς ἄμεσον
ἀποτέλεσμα τὴν ἀπάνταστον ἐκπτώσιν τῶν τιμῶν τῶν διαφόρων
ἐμπορευμάτων. Ἐξοφθεῖσα οὕτω ἡ Τράπεζα ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Τρά-
πεζαι Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἔκρινε οὐκ αἰμιον
τὴν κέρη χρῆσιν τῆς εἰς τοὺς ἐμποροὺς χορηγηθείσης ὑπὸ τῆς τότε
Στῆς Κυβερνήσεως ἀδείας πρὸς μεταφορὰν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς
τὸ ἔξωτερικόν καὶ οὐδὲν ἐκείνων ἢ ἡ παραλαβὴ καὶ ἡ ἐκποίησις ἐν
Ἑλλάδι ἀπέβαινε δυσχεροτάτη. Ἡ Διεύθυνσις λοιπὸν τῆς Τραπε-
ζῆς πρὸς τούτων ἀπροβλέπτων εὐφροδία ἀπεφασίσα νὰ ἐκτελέσῃ
αὐτὴ ὑπὸ τῶν καλατῶν δοθείσας αὐτῇ ἐντολῆς πρὸς μεταφορὰν ἐμ-
πορευμάτων εἰς τὸ ἔξωτερικόν καὶ διέταξε τὴν εἰς Ρουμανίαν φόρ-
τίων μέρος μόνον τῶν παρ' αὐτῇ ὑπεγγύων ἐμπορευμάτων ἀξίας
ἑ ἑκατομ. ἀπέστειλε δὲ τὴν πώλησιν αὐτῶν εἰς τὸν ἐκ τῶν ἐντεταλ-
μένων Συμβούλων τῆς Τραπεζῆς κ. Γ. Μ. Κουλουκουντῆν μὲ τὴν
ἀδελφὴ ἐντολήν, ἵνα μεταβῇ οὕτως εἰς Ρουμανίαν πρὸς ἀσφαλι-
στῆσαν ἐκποίησιν καὶ ἐκπολεωτέραν διεξαγωγὴν τῆς ἀνατεθείσης
ἐντολῆς.

Καὶ ἡ μὲν πώλησις ἐν Ρουμανίᾳ τῶν ἐμπορευμάτων ἐγένετο
ὀκνηροτάτη εἰς τιμὰς καλὰς μὲ ὄλην τὴν ἐκεῖ συσσωρευσιν ἀφρό-
ων τούτων ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Ἀτυχῶς τὰ καλὰ
ἐκ τῆς πώλησεως ἀποτελέσματα δὲν ἀπέφερον τὸ προσδοκώμενον
ἀποτέλεσμα ἕνεκα τῆς ἐπτώσεως τοῦ Ρουμανικοῦ νομίσματος λέει
ἀπὸ 40 λεπτὰ εἰς 17 λεπτὰ. Τὰ ἐκ τῆς πώλησεως τῶν ἐμπορευμά-
των ποσὰ ἀνῆλθον εἰς 12 περίπου ἑκατομ. τὰ ὅποια ὁμως δὲν
ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἐκμεταλλεῖσθῃ ἡ Τράπεζα,
τούτω ἦτο τὸ πρῶτον ἀτυχὲς γεγονός τὸ ἀνακόψαν τὴν ἀναμε-
νομένην σταδιοδρομίαν καὶ πρόοδον τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς,
τῆς ὁποίας αἱ ἐργασίαι κατὰ τὸ α' τρίμηνον ἔβαινον κανονικῶς
καὶ ὀρεκτικῶς. Ἄλλο ὁμως σπουδαιότερον γεγονός τῆς παρακολούθησεως
τῆς ἀσφαλτοῦ σταδιοδρομίας τῆς Τραπεζῆς εἶναι αἱ προσωπικαὶ
ἐπιπέδους, αἱ γεννηθεῖσαι μετὰ τὸ Γενικὸν Διευθυντοῦ Ἡλία Μ.
Κουλουκουντῆ ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμ-
βουλίου Γ. Νικολάου, τοῦ ἀντιπροέδρου Ν. Ρούσου καὶ τινῶν
ἄλλων συμβούλων ἀφ' ἑτέρου, οἱ ὁποῖοι ἐπέδωκαν τὴν ἀνατροπὴν

τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Κουλουκουντῆ καὶ τοῦ ἐντεταλμένου Συμ-
βούλου Χ. Πετροπούλου.

ΠΛΗΡΗΣ ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ - ΝΕΑ ΔΡΑΣΙΣ

Ἡ πρώτη λοιπὸν σοβαρὰ τραγωδία δὲν εἶχε τὸ πλήρωμα τοῦ
Οἰκονομικοῦ σκάφους τῆς Ἑλληνικῆς Τραπεζῆς εὐπαθεῖς καὶ πρό-
θυμον εἰς τὰ κελεύματα τοῦ παλαιῦ ἀρχηγοῦ του. Οἱ συ-
νεργαταί τῆς χθὲς οἱ ἰδρυταὶ καὶ φίλοι ἐγκαταλείπουσι πρὸ τοῦ
πρώτου κινδύνου τὴν θέσιν των καὶ λημονοῦσι τὸν φίλον καὶ
συναθλητὴν των. Ὁ μὲν λοιπὸν Πρόεδρος ἀποσύρει κατὰ Ἰούνιον
τοῦ 1919 Α. Σ. 150.000, ὁ δὲ ἀντιπρόεδρος λ. στ. 35.000 οὕτω
δ' ἀμφέρουσι τὸν πανικὸν μεταξὺ τῶν ἀπλοϊκωτέρων καταθετῶν
τῆς Τραπεζῆς, ὥστε ἤρθησαν ἐντὸς δύο μηνῶν καταθέσεις 10 ἐκ.

Ὁ καλὸς πλοίαρχος εἰς τὰς τραγωδίας ἀναδεικνύεται. Ὁ κ.
Ἡλίας Μ. Κουλουκουντῆς καὶ τὸ πιστὸν περὶ αὐτὸν πλήρωμα ἀν-
τέσχε καὶ ἐπὶ τέλους ἐνίκησεν. Ὁ τοσούτος παλαιῶς μὲ τὰ κύματα
καὶ τὸν ἀγριον βορρῶν δὲν ἀπεδουλίλασεν, ὡς καλὸς πηδαλιούχος
ὠδήγησεν εἰς ἀσφαλῆ λιμένα τὸ πλοῖόν του. Ἡ Τράπεζα ἀντέσχε
καὶ ἐπάνη πρὸς ὅλους συνεπῆς εἰς τὰς ὑποχρεώσεις της. Ἀπλῶς
τὰ δύο ταῦτα ἀτυχῆ γεγονότα ἀνέκοψαν τὴν ἀλματυκὴν πρόοδον
τῆς Τραπεζῆς, ἠλάττωσαν τὰς καταθέσεις, ἐβράδυναν τὴν εὐερ-
γετικὴν ἐξέλεξιν της. Αἱ ἀντιδράσεις τέλος ἐνανάγησαν πρὸ τῆς
σταθερῆς πυγμῆς τῶν Διευθυνόντων τὴν Τράπεζαν, οὕτω τὰ ἀπο-
τέλεσματα τοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ 1919 ἦσαν ἀναλόγως οὐκ ἐπιθυ-
μηστά. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν Μετόχων συνέληθη ἐκτάκτως
τῆ 27 Δεκεμβρίου 1919 ἀπήλλαξε τῶν καθηκόντων τοὺς προανα-
φερομένους Συμβούλους, οὓς κατέστησε καὶ ὑπευθύνους, ἀπέθεσε
δὲ εἰς τὸ νέον Διοικητικὸν Συμβούλιον τὴν ποινικὴν καὶ πολιτικὴν
αὐτῶν δίωξιν.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς κ. Ἡλ. Μ. Κουλουκουντῆς ἠγαγκάσθη
νὰ παραιτηθῆ τῆς θέσεώς του κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1920 ἀφῆ-
σας μάλιστα ὑπὲρ τῆς Τραπεζῆς καὶ πάσας τὰς ἀμοιβὰς αὐτοῦ,
ἀντ' αὐτοῦ δὲ διορίσθη ὁ κ. Βασίλειος Δούκας πρῶτον Διοικητὴς
τῆς Τραπεζῆς Κρήτης. Ἀτυχῶς ὁ νέος Γενικὸς Διευθυντὴς μετὰ
ἑνα μῆνα ἀσθενήσας παρητήθη, ὅτε τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν ἀνέ-
λαβεν ὁ πρῶτον ἐντεταλμένος Σύμβουλος κ. Χ. Πετρόπουλος, γε-
νομένων καὶ τινῶν μεταβολῶν προσώπων τοῦ Διοικητικοῦ Συμ-
βουλίου. Ἡ Τράπεζα κατὰ τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της
ἔτος εὐφρόνη πρὸς δυσχερασίαν, ὡς ἐκ τῶν ἀνω γεγονότων, ἐν τού-
τοις τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἠσχολήθη μετ' ἐπιτυχίας πολλῆς
πρὸς ἐξυγιάνσιν παντὸς τρωτοῦ, μικρὸν δὲ κατὰ μικρὸν ἠδυνθῆ-
οὐ μόνον νὰ ὑπερπηθῆσῃ πᾶν ἐμπόδιον, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ μει-
ώσῃ τὴν τοῦ προηγουμένου ἔτους ζημίαν αὐτῆς καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ
ἀπάσας αὐτῆς τὰς ὑποχρεώσεις, ὥστε σήμερον νὰ εἶναι εἰς θέσιν
ἀκαμλύτως καὶ ἐπιτυχῶς νὰ χωρήσῃ ἔμπροσ εἰς τὸ ἔργον ἐκ' ἀσ-
φαλοῦς Οἰκονομικοῦ ἐδάφους, ὅπως ὅταν τὸ πρῶτον ἤνοιξε τὰς
πύλας της ὡς ἰδιωτικὴ ἐπιχείρησις μὲ κληθῆσαν ἐργασιῶν καὶ κα-
ταθέσεων, ἐπ' ἀγαθῆ τοῦ Ἐμπορίου της Βιομηχανίας καὶ Ναυ-
τιλίας συμφώνως πρὸς τὴν Ἐκνομίαν καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν
διὰ τὴν ὁκοίαν ἐτάχθη ἡ Τράπεζα αὕτη.





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Τῆ πρωτοβουλία τοῦ τότε Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Στεφ. Στρεῖτ ἰδρύθη διὰ τοῦ Β. Α. τῆς 7ης Δεκεμβρίου 1904 ἡ *Τράπεζα τῆς Ἀνατολῆς* ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Nationalbank Für Deutschland τοῦ Βερολίνου με πρόγραμμα δρασεως ἐν Τουρκία καὶ Αἰγύπτῳ, ὅπου ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐκ τοῦ καταστατικοῦ τῆς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπεκταίη τὰς ἐργασίας τῆς. Αἱ ἰδρυτρια Τράπεζαι εἶχον κατ' ἀρχὰς ἴσα δικαιώματα καὶ ἴσας ἐποχρεώσεις. Τὸ Κεφάλαιον ὁρίσθη εἰς 10 ἑκατ. φράγκων χρυσῶν διηρημένον εἰς ἀνονήμους μετοχὰς τῶν 500 φρ. ἑκάστη, κατεβλήθη δὲ ἐξ ὀλοκλήρου ἐξ ἴσου καὶ ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Γερμανικῆς. Τοῦ πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ μίαν ἑξαετίαν μετέσχον ὁ Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. Στεφ. Στρεῖτ ὡς Πρόεδρος, ὁ Ἰωάν. Βαλαωρίτης ὡς μέλος δύο διευθυνταὶ τῆς Nationalbank für Deutschland τῶν ὁποίων, ὁ εἰς ὡς ἀντιπρόεδρος, ὁ δὲ ἄλλος ὡς μέλος. Ὑπὸ τοιοῦτους οἰωνοὺς ἤρχισε τὰς ἐργασίας τῆς ἡ Τράπεζα τῆς Ἀνατολῆς, τῆς ὁποίας ὁ χαρακτὴρ πρὶν ἢ παρῆλθῃ ἔτος ἀπέβη τελείως Ἑλληνικὸς καὶ ἀσύμφορος πρὸς τὰ Γερμανικὰ κεφάλαια, δι' ὃ κατόπιν συνεννοήσεως ἀπεσιῖρθη ἡ Γερμανικὴ Τράπεζα ἐκχωρηθέντων

αὐτῆ τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ πρακτορείου καὶ τοῦ ἐν Κων/πόλει ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς Ἀνατολῆς.

Αἱ ΠΡΩΤΑΙ ΕΠΕΡΓΕΙΑΙ

Ἡ Τράπεζα Ἀνατολῆς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἰδρύσεώς τῆς προσέβη εἰς τὴν ἰδρυσιν ὑποκαταστημάτων καὶ πρακτορείων. Οὕτω ἰδρύθη πρακτορεῖον ἐν Ἀμβούργῳ, ὑποκατάστημα δὲ ἐν Κων/πόλει, Θεσσαλονίκη, Σμύρνη, Ἀλεξανδρεία, Καίρῳ, νεώτερα δὲ πρακτορεῖα ἐν Μυτιλήνῃ, Σέρραις, Ζαγαζίκ, ὑποπρακτορεῖα δὲ ἐν Μαγνησίᾳ, Περγάμῳ καὶ Σόμᾳ.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἔχει ἀπεριόριστον δικαιοδοσίαν ἀπορροῦσαν ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ, ἡ δὲ πρώτη ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πηγύσασα κατ' ἀρχὰς κηδεμονία τελείως σήμερον ἐξέλιπεν καίτοι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα εἶναι κάτοχος σημαντικοῦ ἀριθμοῦ μετοχῶν τῆς Τραπεζῆς Ἀνατολῆς.

ΑΥΞΗΣΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον ἀπὸ 10 ἑκατ. τῷ 1906 ἀνεββάσθη εἰς 15 ἑκατ., τῷ δὲ 1910 εἰς 25 ἑκατ. διηρημένον εἰς μετοχὰς ὀνομαστικῆς ἀξίας φρ. 125 ἑκάστη.

Αἱ μετοχαὶ τῆς Τραπεζῆς Ἀνατολῆς ἀνήκουσι κατὰ



μέγιστον μέρος εις Γάλλους κεφαλαιούχους εισήχθησαν δὲ ἐπισημῶς εις τὸ Χρηματιστήριον τῶν Παρισίων.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς ἔβαινον κατ' ἀρχὰς καλῶς, ἀλλ' αἱ τοῦ ἐν Σμύρῃ ὑποκαταστήματος ἀνωμαλίαι ἐπέφερον σπουδαίαν κρίσιν ἀπορροφήσασαι ἀπὸ τοῦ 1914 ποσὴν περίπου 5 ἑκατομ. ἤτοι περὶ τὸ 1/3 τῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Τραπεζῆς προκυψάντων καθαρῶν κερδῶν αὐτῆς.

Ἦδη δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ Τράπεζα Ἀνατολῆς χάρις εἰς τὴν ἄσκησιν καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ συντηρητικότητος διεύθυνσιν αὐτῆς εὐρίσκεται ἐν τελείᾳ ἐξυγιάνσει ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἔκθεσις πρὸς τοὺς Μετόχους καὶ ὁ Ἰσολογισμὸς τοῦ 1920 ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν τοὺς ἑξῆς ἀριθμοὺς:

| | | |
|----------------------------|-------------|----|
| Σύνολον προϋπολογισμοῦ | 158.608.155 | 15 |
| Καταθέσεις ὄψεως | 62.301.600 | 70 |
| » ἐπὶ προθεσίμᾳ | 20.175.207 | 35 |
| Ταμειυτήριον | 7.641.823 | 10 |
| Καθαρὰ κέρδη πρὸς διανομὴν | 7.447.313 | 20 |

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον νῦν ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κ. Ἰωάν. Εὐταξία προέδρου, Μ. Π. Καμάρα Γενικοῦ Διευθυντοῦ, Ἰωάν. Ἀθανασάκη, Στεφ. Δέλτα, Λεωνίδα Ζαρίφη, Νικολ. Καλογεροπούλου, Μιλτ. Νεγρεπόντη, Φερδινάνδου Σεργιέρη, Ἀλεξ. Σκουζέ μελῶν.

Ν Α Υ Τ Ι Κ Η Τ Ρ Α Π Ε Ζ Α

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

Σπουδαιότητα ἔλλειψας, ἐξ ἧς ὑπέφερε τὰ μέγιστα τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικόν, ἦτο ἡ ἀνεπαρκεία Ναυτικῆς Τραπεζῆς. Πρὸ τεσσαρακονταετίας εἶχεν ἰδρυθῆ τοιαύτη Ναυτικὴ Τράπεζα ὁ Ἀρχάγγελος, ἀλλ' ἀμετὰ τὴν ἰκανότητα καὶ ὀργανῶσιν τοῦ Κεφαλήνος Σκαλτσούνη δὲν ἐπετεύχθησαν τὰ ἐναρμόνισμα ἀποτελέσματα. Ἀτυχῶς ἡ πρώτη αὕτη ναυτικὴ Τράπεζα ἐναυάγησεν. Ἐπίκουρος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐπῆλθεν ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ δραστηρίου Τραπεζικοῦ Ἀναστασίου Σπουργίτη, ὅστις τότε διεύθυνε τὸ ἐν Σμύρῃ ὑποκατάστημα τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἣδη δὲ εἶναι εἰς τῶν Συμβούλων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας.

Ἡ ἐνεργητικὴ διὰ τοὺς ναυτικούς δρασίαι τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἔχη τοιαύτην ἔκτασιν οἷαν θὰ εἶχε μία καθαρῶς Ναυτικὴ Τράπεζα, οὔτε ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἠδύνατο νὰ ἐπεκταθῆ ἐνεργητικώτερον πέραν τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν τῆς. Οἱ ναυτικοὶ ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ἴδιαν Τράπεζαν ἢ ὁποία νὰ ἐπισημῶσιν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των, νὰ ὑποβοηθῆ εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ αὔξησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορικοῦ στόλου, ὥστε νὰ μὴ γίνωνται θύματα οἱ δανειζόμενοι ναυτικοὶ φοβερᾶς ἐμμεταλλεύσεως ὑπὸ διαφόρων τοκογλύφων. Εἰς τὴν Ναυτικὴν τέλος Τράπεζαν δὲ κατέθετον τὰς οἰκονομίας των οἱ Ἕλληνες ναυτικοί.

Ο ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΛΗΟΣ ΠΡΕΤΕΙ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Πρὸς θεραπείαν τῆς καταστάσεως καὶ με πρόγραμμα

τὴν ἀνύψωσιν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τῆς θέσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ ἰδρυθῆ ἡ Ναυτικὴ Τράπεζα ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀντωνίου Παλήου τοῦ μεγαλοῦδεατοῦ Ἑλληνοῦ ἐφοπλιστοῦ, Λεωνίδα Μιχαῆλου, Τζῶν Τζεῖμς Μακ Δούαλ, Ἰωδῶρου Κρεπέν, Γεωργίου Δομεστίνη Ἐφοπλιστῶν καὶ τοῦ Ἐμπόρου Ἀθανασίου Μαρκαντωνάκη, οἵτινες ἀνέλαβον καὶ τὰς 50.000 τῶν μετοχῶν τῆς Ἀωνύμου ταύτης Τραπεζικῆς Ἐταιρείας.

ΔΡΑΣΙΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς εἶναι κυρίως δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων, προκαταβολαὶ ἐπὶ ναυλοσυμφωνητικοῦ, παραγγελίαι ναυπηγήσεων, ἀγορά, πώλησις κ.τ.λ. πλοίων καὶ ἀτμοπλοίων παροχὴ δανείων ἐπὶ προσωπικῆ ἐγγυήσει εἰς ἐπαγγελματίας ναυτικούς κ.λ.π. Με τοιοῦτο πρόγραμμα ἤρρισε τὰς ἐργασίας τῆς ἡ σπουδαιότητα αὕτη Ναυτικὴ Τράπεζα, βάσκανος ὅμως μοῖρα ἴαν ἐνωρὶς ἀφήρησε τὸν πρωτογενῆ Ἀντωνίου Παλήου ἀποφρατίσασα τὴν Τράπεζαν τοῦ κυριώτερου παράγοντός τῆς. Εὐχόμεθα ἡ ἐπελθοῦσα διαταραχὴ νὰ παρῆλθῃ καὶ νὰ ἐπιτευχθῶσιν τὰ ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα ἔθεντο πρὸ αὐτῶν οἱ ἰδρυταὶ ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων ναυτικῶν. Ὁ καλὸς πλοίαρχος εἰς τὴν τρικυμίαν διακρίνεται, δι' ὃ ἔχομεν ἀπόλυτον πεποίθησιν, ὅτι οἱ ἐφοπλισταὶ καὶ ἰκανώτατοι ναυτικοὶ οἱ ἰδρύσαντες τὸ σωτήριον διὰ τὴν ναυτικὴν ἰδρυμα δὲν θὰ ἀποδαλιάσωσιν, ἀλλὰ θὰ καθοδηγήσιν τὸ Οἰκονομικὸν σκάφος τῆς Ναυτικῆς Τραπεζῆς εἰς τὸν ἀσφαλῆ λιμένα τῆς ἀναπτύξεως προόδου καὶ ἐνεργητικῆς δράσεως.



ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1918 ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα ἡγουμένη ομάδος Κεφαλαιούχων συνέστησεν Ἀνώνυμον Ἑταιρείαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Γενικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος» μὲ κεφάλαιον 3.000.000 καὶ ἔδραν τὰς Ἀθήνας.

Σκοπὸς τῆς οὕτω συσταθείσης Τραπεζῆς ἦτο ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας διττῶς: τὸ μὲν διὰ τῆς παροχῆς οἰκονομικῶν ἐυκολιῶν εἰς τοὺς ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους, τὸ δὲ διὰ τῆς ἰδρύσεως Ἑταιρειῶν βιομηχανικῶν καὶ τῆς ἐνισχύσεως ὑφισταμένων τοιούτων.

Ἡ ἔλλειψις τοιούτου ὀργανισμοῦ ἦτο κατάδηλος· ἡ ἀνάληψις ὅμως συστάσεως ἦτο τὸ μὲν δύσκολος λόγῳ τῆς ἀρξάμενης ἤδη τότε δυσπιστίας τοῦ κεφαλαίου, τὸ δὲ ἐπικίνδυνος λόγῳ τῶν εἰδικῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας. Παρ' ὅλα ὅμως ταῦτα οἱ ἰδρυταὶ ἐν πλήρει ἐπιγνώσει προέβησαν εἰς τὴν σύστασιν τῆς Τραπεζῆς ταύτης.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετέλεσαν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Κουντουριώτης Πρόεδρος, Σπ. Λοβέρδος Ἀντιπρόεδρος, Κ. Κυριακός, Δ. Λοβέρδος, Θ. Πετρακόπουλος, Δ. Κωστόπουλος. Διευθύνων Σύμβουλος ὁ κ. **Σπ. Λοβέρδος** τῶς Διευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς εἶναι: 1ον) Τραπεζικαί, 2ον) Οἰκονομικαί (Μελέτη, ἴδρυσις καὶ ὀργάνωσις ἀνώνυμων καὶ ἄλλων Ἑταιρειῶν γεωργικῶν, βιομηχανικῶν, μεταλλευτικῶν κ.τ.λ.) 3ον) Ἐμπορικαί καὶ Ναυτιλιακαί, 4ον) Ἀσφαλιστικαί Ἐργασίαι, 5ον) Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν μελετῶν καὶ δημοσιεύσεων.

ΙΔΡΥΣΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Ἀπὸ τῶν πρώτων μηνῶν ἡ Διεύθυνσις τῆς Γενικῆς

Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος μελετήσασα τὰς διαφόρους βιομηχανικὰς ἀνάγκας προβαίνει εἰς τὴν σύστασιν τῆς **Ἀνώνυμου Ἑταιρείας Γεωργικῆς Βιομηχανίας** μὲ κεφάλαιον 3.000.000, μὲ ἐργοστάσια ἐν Καλάμαις καὶ Πειραιεὶ πρὸς παραγωγὴν Οἰνοπνεύματος, Οἴνων, Ἐλαίων. Διοικητικὸν Συμβούλιον: Θεόδ. Ρετσίνας πρόεδρος, Κ. Κυριακὸς ἀντιπρόεδρος Σπ. Λοβέρδος, Ι. Δ. Λοβέρδος, Ι. Σταματελάκης, Δ. Κωστόπουλος, Ι. Οἰκονόμου, Χ. Βαρυμπόπης, Τεχνικὸς Διευθυντῆς Ι. Σταματελάκης· ταύτην ἀκολουθεῖ ἡ **Ἀνώνυμος Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία Ποιοποιίας**, μὲ κεφάλ. 300.000 πρὸς κατασκευὴν ποτῶν καὶ ἡδυπότων, Διοικητικὸν Συμβούλιον: Ι. Σταματελάκης, Δ. Καραγιάννης, Δ. Κωνσταντίνου, Δ. Γκίνης, Α. Βακράτσας, Ι. Καλούλης· εἶτα ἡ **Ἑταιρεία Ἑλληνικῶν Ξενοδοχείων**, ἣς ἰδρῦθη ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς, Ἀθηναϊκῆς, Λαϊκῆς, Βιομηχανίας, Ἐθνικῆς Οἰκονομίας μὲ κεφάλαιον 3.000.000 Διοικητικὸν Συμβούλιον: Εὐστάθιος Λάμπας πρόεδρος, Κ. Κυριακὸς ἀντιπρόεδρος, Δ. Γαλανόπουλος, Μ. Ἐμπειρικός, Γ. Ἰατροῦ, Σ. Π. Λοβέρδος, Γ. Μποστατζόγλου, Θ. Πετρακόπουλος, Α. Σπουργίτης, Γενικὸς Διευθυντῆς Θ. Πετρακόπουλος. Ἰδιοκτησία τῆς Ἑταιρείας εἶνε τὸ Ξενοδοχεῖον ἡ **Μεγάλῃ Βρετανία** καὶ ἡ **Ἀνώνυμος Μηχανουργικὴ καὶ Ξυλουργικὴ Ἑταιρεία ΜΑΣ** μὲ κεφάλαιον 2.000.000 καὶ Διοικητικὸν Συμβούλιον: Σπ. Λοβέρδος πρόεδρος, Ι. Κυριαζίδης ἀντιπρόεδρος, Δ. Λοβέρδος, Α. Βακρατσᾶς, Α. Μιχαλακόπουλος, Ι. Ἐλλοῦλ, Τεχνικοὶ Διευθυνταί: Ι. Κυριαζίδης Ι. Ἐλλοῦλ· καὶ τέλος τὸ **Ἑλληνικὸν Συνδικατικὸν** πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν **ὄδρανλικῶν δυνάμεων τῆς χώρας** ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Τραπεζῶν: Ἐθνικῆς, Ἀθηνῶν, Βιομηχανίας Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, Πειραιῶς, Χίου· Διοικητικὸν Συμβούλιον: Ἄλ. Διομήδης πρόεδρος, Ι. Ἡλιάσκος, Ἐπ. Χαρίλαος, Ἀν. Σπουργίτης, Σ. Μανωλάτος, Ν. Πασπάτης, Μιλ. Ἀρμάσης, Σπ. Λοβέρδος.



Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ἡ Θεσσαλονίκη ἡ σπουδαιότερα ἐμπορικὴ τῆς Μακεδονίας πόλις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑστερήσῃ εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν μέσων τὰ ὁποῖα συντρέχουσι καὶ ἐποβοηθοῦσι τὸ ἐμπόριον.

Ἡ τοιαύτη ἀντίληψις τῆς οἰκονομικῆς ἐνεργείας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ στοιχείου τῆς πόλεως τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἰκανότητος καὶ δραστηριότητός του ἐκράτει εἰς χεῖράς του ὅλον τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς λοιπῆς ἐνδοχώρας μέχρι αὐτῆς σχεδὸν τῆς Σερβίας.

Τὴν πρώτην ᾤθησαν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Ἐμπορίου Θεσσαλονίκης διὰ Τραπεζικῆς ἐπιχειρήσεως ἔδωκεν ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, οὕτως ὥστε αἱ πρώται Τράπεζαι εἶχον τὸν χαρακτῆρα τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

ΑΒΡΑΑΜ Χ. ΑΜΑΡ

Πρὸ 60 περίπου ἐτῶν ὁ Ἀβραάμ Χ. Ἀμάρ γόνος παλαιᾶς Τραπεζικῆς οἰκογενείας ἔχων ἀφθονα τὰ ἔμικρά μέσα ἰδρύει τὴν ὀμώνυμον Τράπεζαν ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀβραάμ Χ. Ἀμάρ. Αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς ἔβαινον καλῶς, ἐγένετο ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλάγματος, ἐδίδοντο δάνεια εἰς τοὺς ἐμπόρους, ἠνοίγοντο τρεχοῦμενοι λησμοί, τὸ δὲ σπουδαιότερον ὑπεστηρίζετο ἡ γεωργία, ἡ πρώτη πηγὴ τοῦ Ἐμπορίου, διὰ παροχῆς δανείων εἰς τοὺς τσιφλικοὺς καὶ λοιποὺς γαιοκτῆμονας.

Ο ΣΑΟΥΛ Α. Χ. ΑΜΑΡ

Παρὰ τὴν Τράπεζαν Ἀβραάμ Χ. Ἀμάρ τῷ 1906 ὁ υἱὸς Σαοὺλ Α. Χ. Ἀμάρ, ὅστις ἐσπούδασε τὰ Τραπεζικὰ ἐν Ἐδρώπῃ, ἰδρύει νέαν ἰδικὴν του Τράπεζαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Τράπεζα Σαοὺλ Ἀμάρ». Αἱ ἐργασίαι καὶ τῶν δύο Τραπε-

ζῶν καὶ Ἀβραάμ Χ. Ἀμάρ Σαοὺλ Ἀμάρ ἔβαινον κάλλιστα, ὁ δὲ ἐμπορικὸς κόσμος τῆς Θεσσαλονίκης εὗρισκε παρὰ τοῖς Ἀμάρ τὴν δέουσαν ὑποστήριξιν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὸ Ἐμπόριον πρὸς ὄφελος τῆς κοινωνίας παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἐργάζετο, ἐξ ἴσου δὲ πάντες ἀπέβλεπον μετὰ πολλῆς ἐκτιμῆσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τε τὸν πατέρα Ἀβραάμ καὶ τὸν υἱὸν Σαοὺλ Ἀμάρ, διότι αἱ Τράπεζαι Ἀμάρ ἦσαν ἀπὸ τὰς παλαιότερας καὶ σπουδαιότερας Τραπεζῆς τῆς Θεσσαλονίκης.

Ο ΣΑΟΥΛ ΑΜΑΡ ΕΙΣ ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ

Τῷ 1920 ὁ υἱὸς Σαοὺλ Ἀμάρ ἀποφασίζει νὰ μεταφέρῃ τὴν ἔδραν τῶν Τραπεζικῶν του ἐπιχειρήσεων εἰς Παρισίους, ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ τοῦτου ἐγκαθίσταται πλέον ἐν Παρισίοις.

Η ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΜΑΡ

Αἱ δύο λοιπὸν Τράπεζαι Ἀβραάμ καὶ Σαοὺλ Ἀμάρ συγχωνεύονται εἰς Ἀνώνυμον Μετοχικὴν Τραπεζικὴν Ἐταιρείαν ὑπὸ τὸν τίτλον *Τράπεζα Ἀμάρ*.

Τὸ Κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς ὀλοσχερῶς καταβεβλημένον ἀνέρχεται εἰς 1.200.000 διηρημένον εἰς 12.000 μετοχὰς πρὸς δραχμὰς 100 ἑκάστη.

Διοίκησις. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κ. κ. *Ἀβραάμ Χ. Ἀμάρ* Προέδρου, *Σαοὺλ Α. Χ. Ἀμάρ* ἀντιπροέδρου, *Μωυσῆ Σ. Ἀσσαέλ* καὶ *Ἐλῆ Α. Ἀμάρ* μελῶν.

Διευθυντὴς τῆς Τραπεζῆς εἶναι ὁ κ. *Ἐλῆ Ἀλλαλούφ*.

Τοιαύτη ἐν συντομωτάτῃ σκιαγραφία ἡ ἐξέλιξις καὶ δρασὶς τῆς Τραπεζῆς Ἀμάρ, ἥτις τιμᾶ τόσον τοὺς πρωτοῦδρουτὰς Ἀβραάμ καὶ Σαοὺλ, ἥδη δὲ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὅσον καὶ τοὺς Διευθύνοντας αὐτὴν εὐγενέστατον κ. Ἐλῆ Ἀλλαλούφ.



“ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΕΓΗΡ,,





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄. — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΜΕΓΗΡ

Ἡ πρώτη πνοὴ τῆς Ἐλευθερίας ἡ ὁποία ἐπῆλθεν μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Θεσσαλίας ἐπέφερον ὡς ἦτο ἐπόμενον τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματά της. Ὅπου βασιλεύει ἡ θεὰ ἔλευθερία ἐκεῖ καὶ τὸ Φῶς καὶ ἡ Εὐτυχία· ὅπου ἡ βάρβαρος Λουΐα ἐπιβάθεται ἐκεῖ τὸ σκότος καὶ ἡ δυστυχία. Ἡ ἀποχώρησις τῶν Τούρκων ἐκ τῆς πλουσίας θεσσαλικῆς γῆς ἔδωκε τὸ σύνθημα τῆς ἀναδιοργανώσεως· ὁ θέλων νὰ ἐργασθῆ ἠδύνατο νὰ ἔχη τὴν πεποιθήσιν, ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν κόπων του. Τὴν εὐημερίαν παρακολουθεῖ καὶ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις· ὁ καλλιεργητὴς ὁ δουλεύων διὰ τὸν δεσπότην βλέπει μετ' ὀλίγον μορφούμενα τὰ τέκνα του καὶ ἀνερχόμενα τὴν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ, αἰσθάνεται, ὅτι εἶναι ἄνθρωπος καὶ ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς, Νέα λοιπὸν ζωὴ ἐπῆλθεν εἰς τὴν μαρτυρομένην ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας θεσσαλικῆν γῆν· τὴν νέαν ζωὴν ὑποβοηθοῦσιν τόσον αἱ προσπάθειαι τῶν κατοίκων ὅσον καὶ αἱ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Οἱ μὲν ἐργάζονται, στρέφουσι τὸ βλέμμα πρὸς τὰ διάφορα ἀνεκμετάλλεα πεδία, ἡ δὲ δημιουργεῖ ὁδοὺς, συγκοινωνίαν, σιδηροδρόμους, λιμένας.

Τοιοῦτοτρόπως μεταξὺ τῶν σκαπανέων τῆς ἐξελίξεως τῆς θεσσαλικῆς ζωῆς παρὰ τὸν Ἀθηναῖον ἢ Τρικκαλικὸν ποταμὸν, ὅστις δροσίζει τὴν ὥραϊαν τῆς γεωργικῆς καὶ ἱπποτρόφου Θεσσαλίας πόλιν Τρίκκαλα παρουσιάζεται ἀφανής, ἀλλὰ πλήρης ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος καὶ δραστηριότητος διακρινούσης τὴν φυλὴν ἐξ ἧς κατήγετο, ὁ Σολομὼν Μεγῆρ, ιδρύων τῷ 1882 τὴν ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐπωνυμίαν Τράπεζαν τοῦ μὲ Κεφάλαιον χιλίων Τουρκικῶν λιρῶν καὶ μὲ ἓνα μόνον βοηθὸν ὑπάλληλον.

Ἡ κατὰ τῷ 1882 ἰδρυθεῖσα ἐν Τρικκαλίῳ Τράπεζα τοῦ Σολομὼν Μεγῆρ δὲν εἶχε τὴν πολυτέλειαν τῶν σημερινῶν Τραπεζῶν, οὔτε τὰ ἠλεκτρικὰ φῶτα καὶ τοὺς ἠλεκτρικοὺς ἀνεμιστήρας, οὔτε βεβαίως καὶ τὸ γραφειοκρατικὸν σύστημα τῆς σήμερον μὲ τὰ διάφορα ἐντάλματα τὰς ὑπογραφὰς Διευθυντῶν, λογιστῶν, τμηματαρχῶν, οὔτε τὰς θυρίδας μὲ ἀριθμοὺς εἰς τὰς ὁποίας νὰ στραφῆς διὰ νὰ πληρώσῃς ἢ νὰ εἰσπράξῃς. Σύστημα ἀσφαλὲς καὶ ἀπλοῦν ἐφηρημώζετο· ἐργασίαι δὲ ποικίλαι περιελαμβάνοντο, Τραπεζιτικαὶ καὶ Ἐμπορικαὶ συγγρόνως ἢ κάλλιον ὁ Τραπεζίτης ἦτο συγγρόνως καὶ Ἐμπόρος καὶ γαιο-



κτημῶν ἐπιμελούμενος τῆς καλλιέργειας τῶν πλουσιῶν θεσσαλικῶν κτημάτων του. Ἀναλυτικότερον δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἐδίδοντο ἐμπορικὰ δάνεια, εἰς μεγάλην κλίμακα δάνεια ἐπὶ ὑποθήκη κτημάτων, ἐμπορικαὶ πράξεις ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως σιτηρῶν καὶ λοιπῶν προϊόντων, ὅσα παρᾶγει ἡ πλουσία Θεσσαλικὴ γῆ.

Ἡ τάσις πρὸς εὐρύτεραν ἐπέκτασιν τῶν ἐργασιῶν ἐνισχύει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐκ τῆς μεσογαίου πόλεως τῶν Τρικκάλων ἔπρεπε νὰ στραφῆ πρὸς τὴν θάλασσαν ἢ προσοχὴ τοῦ ἀληθοῦς Τραπεζίτου Ἐμπορίου. Ὁ σπουδαιότερος πνεύμων τοῦ θεσσαλικοῦ σώματος εἶναι ὁ λιμὴν τοῦ Βόλου. Ἐκεῖθεν ἐνεργεῖται ἡ εἰσαγωγή καὶ ἐξαγωγή. Ἐμπορικαὶ ἐργασίαι ἐν Τρικκάλου ἀνευ διεξόδου ἐν Βόλῳ, ἦτο ἔργον ἡμιτελὲς καὶ θὰ ἦτο διαρκῶς ἀτροφικόν. Ὁ κύκλος λοιπὸν τῶν ἐργασιῶν ἔδωκε τὴν κατεύθυνσιν, τὸ ρεῦμα τῆς δράσεως διήνοιξε τὴν ὁδόν, ἡ ὁποία ἦτο ἀναγκαία πρὸς διευκόλυνσιν τῶν Τραπεζικῶν καὶ Ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ οἶκος Μεγῆρ συμμετέχει ἐν Βόλῳ εἰς τὴν ἰδρυσιν τῆς Ὁμορρυθμοῦ Τραπεζῆς Β α ρ ο ὕ χ — Σ ο λ ο μ ὶ ν, Μ ε γ ῆ ρ — Λ ε υ ῖ, ἥτις ὑποβοηθοῦσα τὸ θεσσαλικὸν Ἐμπόριον λίαν ἐπιτυχῶς ἐξακοουθεῖ ἐργαζομένη ἢ καὶ δρῶσα μέχρι σήμερον, ὁπότε συνεπλήρωσεν εἰκοσαετίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της.

Τὸ ἀπλοποιημένον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ Τραπεζῇ Τρικκάλων ἐφηρμόζετο, ἀλλὰ μετὰ θετικοῦ καὶ προσοδοφόρου ἀποτελέσματος, εἰς διάστημα ὀλίγων ἐτῶν προήγαγε τὰς ἐργασίας, ἠὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπαλλήλων, τὰ δὲ Κεφάλαια τοῦ Οἴκου Μεγῆρ ἀνεβίβασεν εἰς τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν 5.000.000 δραμῶν.

Μετ' ὀλίγον μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Τραπεζιτικοῦ Ἰδρύματος Σ. Μεγῆρ καταλέγεται καὶ ὁ υἱὸς

τοῦ ἰδρυτοῦ Ι. Μεγῆρ, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1898 προσλαμβάνεται ὅπως διευθύνῃ τὴν Τράπεζαν, ἵνα καταλλήλως διαπαιδαγωγηθεὶς καταστῆ ἱκανὸς νὰ ἐξακολουθήσῃ μετ' ἐπιτυχίας τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς του.

Ἡ αὔξησις τοῦ κύκλου τῶν ἐργασιῶν πείθει τὸν προβλεπτικὸν ἐπιχειρηματίαν νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ βλέμμα του εἰς εὐρύτερον ἐπίπεδον δράσεως, ἡ περιοχὴ τῶν Τρικκάλων εἶναι στενὴ διὰ τὴν εὐρύτητα τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς Ἡ διὰ τοῦ Βόλου διεξόδος δὲν εἶναι ἱκανὴ πλέον οὔτε ἐπαρκεῖ πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀπαιτήσεων καὶ τοῦ Ἐμπορικοῦ πνεύματος τοῦ διέποντος τὸν Σολομῶν Μεγῆρ.

Ἡ ἔδρα λοιπὸν μετατίθεται ἐκ Τρικκάλων, ὅπου παραμένει κλάδος τῆς Τραπεζῆς μέχρι σήμερον, εἰς Ἀθήνας ἔνθα τὸ ἔδαφος εἶναι μᾶλλον ἀναπεπταμένον καὶ ὁ ἐμπορικὸς ὄριζον ἀρκετὰ εὐρύς.

Ἐν Ἀθήναις ἡ Τράπεζα Μεγῆρ λαμβάνει τὸν συνήθη πλέον τύπον τῶν Τραπεζῶν ὁ Σολομῶν Μεγῆρ ἔχων ὡς συνεργάτην τὸν τελείως ἀσκηθέντα υἱὸν του περιορίζεται εἰς τὰς καθαρῶς Τραπεζικὰς ἐργασίας, προεξοφλήσεις γραμματίων, ἐκδόσεις συναλλαγμάτων, δανείων ἐπὶ χρεωγράφων, ἐμπορευμάτων κτλ. Αἱ καθαρῶς ἐμπορικαὶ ἐργασίαι ἐγκαταλείπονται, χωρὶς ὅμως νὰ παύσῃ ἡ πρόνοια καὶ ἐκμετάλλευσις τῆς δημιουργηθείσης κτηματικῆς περιουσίας τοῦ Οἴκου Μεγῆρ.

Τῷ 1915 ἀποθνήσκει ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Οἴκου Μεγῆρ Σολομῶν Μεγῆρ καὶ τὴν διεύθυνσιν ἀναλαμβάνει πλέον ὁ ἀνδρωθεὶς ἐν τῷ Τραπεζικῷ κλάδῳ Ι. Σ. Μεγῆρ, ὅστις συστήσας ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἰδίαν Τράπεζαν ἐπ' ὀνόματί του ἐν Ἀθήναις ἐργάζεται ὡς ἰδιοκίτης καὶ Διοικητῆς τῆς Τραπεζῆς μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας.



“ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ,,





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ · ΒΟΛΟΣ · ΛΑΡΙΣΣΑ

Δύναται τις ν' αποδώση με τελειότατον χαρακτηρισμόν τὴν ὀργωδεστάτην καὶ καταπληκτικὴν πρόοδον καὶ ἐξέλιξιν τῆς πόλεως Βόλου, ἐὰν εἴπῃ ἐν μόνον ὄνομα ὅπερ σημαίνει τὴν κοινωνικὴν, ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν τοῦ τόπου ἀνάπτυξιν. Ἐν ὄνομα ὅπερ διὰ μνημονεύηται ἐπὶ σειρᾷ ἐτῶν, ὡς φαινόμενον καταπλησσοῦσης δράσεως καὶ ἀκατασχέτου προόδου τὸ ὄνομα “ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΣ,,

Τὸ ὄνομα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν δημιουργήσαντα καὶ ἀναγαγόντα εἰς περιβλεπτον θέσιν καὶ ἐπίσημον βαθμὸν πίστεως ἐν ἔργον τόσῳ πολυσήμαντον διὰ τὴν ὅλην Θεσσαλίαν. Ὅνομα τοῦ ἀνήκει ὄχι πλέον εἰς τὸν ἰδρυτὴν καὶ δημιουργὸν Τραπεζίης, ἀλλ' εἰς ἰδρυτὴν συστήματος πρωτοτύπου, συστήματος κοινωφελούς, συστήματος σπανίου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν θαυμασιώτερον καὶ πρακτικώτερον τρόπον ἀντιλήψεως τῶν δύο μεγάλων τῆς ζωῆς παραγόντων, τῆς Ἔργασίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἀλληλεγγύης ἀφ' ἑτέρου ἐξασφαλίζει ἀπολύτως τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόοδον πάσης Κοινωνίας.

Τὸ ὄνομα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ τὸ δημιούργημα τοῦ ὀνόματος, ἡ Τράπεζα Κοσμαδοπούλου, ἔχουσι τὴν ἱστορίαν των, ἱστορίαν συνδεδεμένην ἀρρήκτως μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως Βόλου. Ἡ ἱστορία τοῦ ὀνόματος Κοσμαδοπούλου καὶ τῆς ὁμωνύμου Τραπεζίης του δύναται νὰ διαιρεθῇ

εἰς τρία μεγάλα κεφάλαια κατοπιζόντα ἐπακριβῶς τὴν ἱστορίαν καὶ πρόοδον τοῦ Βόλου. Πρῶτον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας καὶ τὴν περίοδον τῶν στενοχωριῶν καὶ μικροεργασιῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ εἰς τὰ δύσκολα χρόνια τῆς θεμελιώσεως καὶ στερεοποιήσεως τῆς ἐργασίας. Δεύτερον εἰς τὴν περίοδον τῆς ἀναπτύξεως εἰς εὐρύτερους κύκλους καὶ ὁρίζοντας καὶ τὸν προσανατολισμὸν πρὸς τὰς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως ταύτης δημιουργουμένας συνθήκας. Καὶ τρίτον εἰς τὴν περίοδον τῆς ἀκμῆς τῆς προόδου καὶ τῆς εὐημερίας.

Ἡ ἱστορία καὶ ἡ δράσις τοῦ Κοσμαδοπούλου ὅστις ἐθεμελίωσεν, ἐστήριξε καὶ ἐγγιγάντωσεν Οἰκονομικὸν ὄργανισμὸν ἀκαταμαχίτου δυνάμεως διὰ μόνης τῆς ἰδιωτικῆς δράσεως καὶ πρωτοβουλίας του καὶ ὅστις ἀποθανὼν κατέλειπεν εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς Θεσσαλίας Τράπεζαν, αἱ ἐργασίαι καὶ ἡ κίνησις τῆς ὁποίας προξενοῦν κατάπληξιν εἰς πάντα γνωρίζοντα τὴν ἀγορὰν τοῦ Βόλου, τὸ μέγιστον μέρος τῆς ὁποίας διὰ τῆς Τραπεζίης ταύτης εὐρίσκει τὴν ταχείαν, τὴν ἀπλήν, τὴν εὐκόλον διεκπεραιώσιν πάσης ἐργασίας τῆς, ἡ ἱστορία τοῦ Κοσμαδοπούλου ὡς ἀνθρώπου δράσεως ἀσυνήθους καὶ διανοίας πεφωτισμένης, ἐκ τῶν σπανιωτέρων ἃς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ Τραπεζιτικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος, εἶνε ἐν συνόψει ἡ ἐξῆς :



ΤΙΣ Ο ΔΗΜ. ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Δημήτριος Κοσμαδόπουλος ἐγεννήθη τῷ 1856 εἰς τὸ Πουρὶ τῆς Ζαγοράς, πτωχὴν πολίτην τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Πηλίου. Υἱὸς πτωχοῦ ναυτιλομένου ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα μαθήματα εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου του. Τὸ στενωτάτον ὅμως περιβάλλον τοῦ χωρίου ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸ ἐξόχως προοδευτικὸν πνεῦμά του ἀφ' ἑτέρου, ὠθήσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποχωρησθῆ, μίραξ εἰσέτι, τῶν γονέων του.

Τὴν ἀπόφασιν δὲν ἤργησε νὰ πραγματοποιήσῃ καὶ εἰς ἡλικίαν 15 ἐτῶν ἐγκαταλείπει τὴν γενέτειράν του καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν Σμύρνην πλήρης ὀνείρων, πόθων καὶ φιλοδοξιῶν δι' ἕν μῆλλον εὐρύτερον διὰ μίαν ζωὴν καλύτεραν δι' ἕνα στάδιον λαμπρότερον.

Ἐπὶ ἕνδεκα ὅλα ἔτη ὁ νεαρὸς Κοσμαδόπουλος ἐργάζεται παρὰ τῷ ἀδελφῷ του Ἀντωνίῳ, ὅστις διετέθει ἀπὸ ἐτῶν εἰς Κασαμπᾶν Κατάστημα Ἀποικιακῶν. Ἀλλὰ τὸ εὐρὸν πνεῦμα τοῦ νεανίου εὐρίσκει πολὺ περιορισμένην τὴν ἐργασίαν αὐτὴν καὶ τὸν ὠθεῖ εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν καὶ ταύτης.

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΑΠΟΠΕΙΡΑΙ ΑΥΤΟΤΕΛΟΥΣ ΔΡΑΣΕΩΣ

Τῷ 1882 φεύγει ὁ Κοσμαδόπουλος ἀπὸ τὴν Ἰωνίαν ἐπιστρέφων εἰς τὸν Βόλον μὲ πρόγραμμα δράσεως ἀτομικῆς πλέον. Ἐγκαθιστᾷ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν Παληῶν μικρὸν Κατάστημα πλὴν ὅμως καὶ τούτου ἡ ζωὴ ἐλαχίστη ὑπῆρξεν ὡς μὴ ἀνταποκρινομένη εἰς τὸ δαιμόνιον πνεῦμα καὶ εἰς τὴν ὀργώδη δράσιν τοῦ ἰδιοκτήτου. Καὶ τὸ Κατάστημα κλείει κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ζωῆς του, μεταβάλλεται δὲ εἰς μικροσκοπικὸν τραπεζάκι στηθὲν ἔμπροσθεν καταστήματος τῆς Κεντρικῆς ὁδοῦ Δημητριάδος καὶ περιλαμβάνον ὀλόκληρον τὴν περιορίαν τοῦ νεαροῦ ἐπιχειρηματίου, ἀνερχομένην εἰς πενήκοντα (50) Λίρας Τουρκίας. Κεφάλαια ὀλίκα μηδαμινὰ καὶ ἀνάξια λόγου, ἠθικὰ ὅμως μέγιστα καὶ πολύτιμα. Θέλησις γρᾶνιτώδης, θάρρος καὶ ἀποφασιστικότης μεγίστη, αὐτοπεποίθησις ἀνεξάντλητος· μὲ τὰ προσόντα αὐτὰ ὁ Κοσμαδόπουλος ἤρχισε τὸ πρῶτον στάδιον τῆς Τραπεζικῆς τῆς ζωῆς, τὸ σφρίγος καὶ ἡ δύναμις τῆς ὁποίας ἦσαν κλεισμένα μέσα ἐπὶ τραπεζάκι μὲ τὰ διάφορα ξένα νομίσματα ἐπὶ τρία ὀλόκληρα χρόνια. Ἡ κοινωνία ὅμως κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς δεσμεύσεως τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ Κοσμαδοπούλου διέκρινε καὶ ἐξετίμησεν αὐτόν. Ὁ χαρικτῆρ του ὁ ἀδαμάντινος, ἡ ἐντιμότης του ἡ παραδειγματική, ἡ καταπλήσσοσα φιλεργία του ἐπισύρει τὴν προσοχὴν τοῦ Ἐμπορικοῦ ἰδίως κόσμου τοῦ Βόλου καὶ ὁ νεαρὸς ἀργυραμοιβὸς, γενόμενος ἀντικείμενον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς κοινωνίας, διαβαίνει τὸ πρῶτον καὶ δύσκαλον σκαλοπάτι τῆς θεμελιώσεως τοῦ ἔργου του καὶ τῆς ἐνάργεως τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ὀνείρων του. Καὶ τῷ 1885 ἐγκαθιστᾷ εἰς τὴν ὁδὸν Δημητριάδος τὴν ἐμπορικωτέραν τῶν ὁδῶν τοῦ Βόλου ἀριώτατον Τραπεζικὸν Γραφεῖον, ἀρχίζει δ' ἔκτοτε ἡ ἐπίδοσις του εἰς τὰς καθαρῶς Τραπεζικὰς ἐργασίας.

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ἦδη ἀρχίζει τὸ δεύτερον κεφάλαιον τῆς ζωῆς τοῦ Κοσμαδοπούλου καὶ τῆς Τραπεζῆς του. Αἱ ἐργασίαι τοῦ

Τραπεζικοῦ Γραφείου ἐπολλαπλασιάζοντο, ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κόσμου ἐπηύξανε καὶ ἐστεροποιεῖτο καὶ ὁ Κοσμαδόπουλος ὁ ἀκούραστος, ὁ προσηγὴς ἔπαυσε πλέον νὰ εἶνε ὁ μικρὸς ἀργυραμοιβὸς, μεταβληθεὶς εἰς τὸν ὑπέροχον καὶ δαιμόνιον Τραπεζίτην. Πραγματοποιούνται κατὰ τὸ ὅλον τὰ ὄνειρά του καὶ αἱ ἐλπίδες του, ἀνδροῦται πλέον ἡ ἐργασία του καὶ ἀπὸ ὑποστηριζόμενος γίνεται ὑποστηρικτῆς, ἀπὸ ἀγαπώμενος ἀγαπῶν, ἀπὸ ἐκτιμώμενος ἐκτιμῶν. Συνδέει τὴν ὑπαρξίν του μὲ ἐπίλεκτον ἐκ Ζαγοράς κόρην προσθέτει εἰς τὴν ἰδιότητα τοῦ σώφρονος καὶ δαιμονίου Τραπεζίτου τὴν τοιαύτην τοῦ ἀρίστου καὶ ἐντιμωτάτου οἰκογενειάρχου καὶ κατακτᾷ τὴν πλέον ὑπέροχον κοινωνικὴν θέσιν παρὰ τῇ κοινωνίᾳ τοῦ Βόλου, τὴν μεγαλυτέραν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου τῆς Θεσσαλίας ἐν γένει καὶ τὴν σπανιωτέραν ἐμπιστοσύνην τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν κολοσσῶν τῆς Ἑλλάδος μὲθ' ὧν ἤρχισε συναλλασσόμενος. Εὐτυχῆς πλέον ὁ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μικροσκοπικὸς ἀργυραμοιβὸς ἀποκτᾷ διὰ τῆς ἐντατικῆς καὶ ἀόκνου φιλεργίας του ἴδια κεφάλαια οὐχὶ εὐκαταφρόνητα, ἀποβαίνει οἰκονομικὸς παράγων ἰσχυρότατος, καθίσταται μέγας συντελεστῆς τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου, τῆς βιομηχανίας καὶ παντὸς ἐν γένει παραγωγικοῦ κλάδου τοῦ Βόλου καὶ τῆς Θεσσαλίας ὀλοκλήρου, φθάνει δ' οὕτως εἰς τὸ ζεῖνθ τῆς ἀκμῆς τῆς προσόδου, τῆς εὐημερίας.

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Δὲν ἦτο ὅμως εὐχαριστημένος. Τοῦ ἔλειπε κάτα. Τοῦ ἔλειπεν ὁ κατάλληλος χῶρος εἰς τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἐγκαταστήσῃ τὰς ὑπηρεσίας καὶ τὸν μηχανισμόν τῆς καταπληκτικῆς αὐξηθείσης ἐργασίας του. Τὸ ἀριστούτατον Τραπεζικὸν Γραφεῖόν του δὲν ἦτο κατάλληλον νὰ στεγάσῃ τὴν μηχανὴν καὶ τὰς ὑπηρεσίας τῆς ἐργασίας του ταύτης, οὐδὲ εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ Βόλου οἴκημα ἢ κτίριον δυνάμενον νὰ περιλάβῃ αὐτὰ ἀνέτως.

Καὶ ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν ὁ Τραπεζίτης πλέον Κοσμαδόπουλος. Θὰ κτίσω εἶπε δική μου Τράπεζα. Ζητεῖ τὸν θαυμάσιον καλλιτέχνην Μηχανικὸν Κ. Ἀργύρην καὶ τοῦ ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν του αὐτῆν. Καὶ ἡ ἐπιθυμία δὲν ἤργησε νὰ γίνῃ πραγματικότης. Τῷ 1909 θεμελιῶσθαι καὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1910 τελεῖ τὰ ἐγκαίρια ἰδιοκτήτου πλέον κτιρίου τῆς Τραπεζῆς του. Ἐνὸς κτιρίου καλλιμαρμάρου, ἀγλαίζομένου ἀπὸ τὴν τέχνην καὶ πρωτοτυπίαν, ἦν θὰ ἐξήλευον καὶ εὐρωπαϊκαὶ ἀκόμη πόλεις.

Ὁ Κοσμαδόπουλος βλέπει πλέον πραγματοποιούμενον καὶ τὸ τολμηρότερον τῶν ὀνείρων του. Ἀποβαίνει ὁ οἰκονομικὸς πατήρ τοῦ Βόλου, ὁ μέγιστος ὑποστηρικτῆς τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας· καθ' ὃν χρόνον εἰς τὰς κρίσιμωτέρας τῶν στιγμῶν των αἱ ἄλλα Τράπεζαι εἶχον ἐρηπτικῶς κλεισμένα τὰ ταμεία των ὁ Κοσμαδόπουλος ἦτο ὁ μόνος χορηγὸς χρημάτων, ὁ μόνος βοηθός, ὁ μόνος ὑποστηρικτῆς. Ἐκάστη κρίσις ἐμπορικὴ κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη ἐγένετο ἀφετηρία νέας ζωῆς διὰ τὴν Τράπεζαν τοῦ Κοσμαδοπούλου, νέας ἐπεκτάσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς, νέας εὐημερίας.

Καὶ ὁ ἐμπορικὸς κόσμος, μνήμων τῶν ἐργασιῶν αἱ τῷ προσέφερον ὁ Κοσμαδόπουλος κατὰ τὰς κρίσιμους στιγμὰς του δὲν ἐλησμόνει κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς εὐημερίας του νὰ ἐμπιστευθῆται εἰς αὐτόν τὸ χρῆμά του καὶ τὰς ἐργασίας του.



ΔΗΜΗΤ. ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΝ ΒΟΛΩ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ



ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΣ



ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΗΔΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
"ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ,"





Τὸ ἐν Βόλῳ Μέγαρον τῆς Τραπεζῆς Κοσματοπούλου.

δὲν ἐλησμόνει ὅτι εἰς αὐτὸν ὤφειλε τὴν ὑπόστασιν, τὴν ὑπαρξίν του, τὴν εὐημερίαν του.

Παραλλήλως πρὸς τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐργασίαν του ὁ Κοσματοπούλος ὡς καλὸς οἰκογενειάρχης δὲν παρέλειπε νὰ φροντίζη διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τῶν δύο υἱῶν του Ἰωάννου καὶ Γεωργίου, μὲ τὰς εὐχὰς καὶ μὲ τὰς ἐλπίδας νὰ ἰδῇ μιὰ μέρα τὰ παιδιά του αὐτὰ διαδεχόμενα ἐλαξίως αὐτόν. Καὶ ἐκέρδισε καὶ τὸ ζήτημα αὐτό, ζήτημα πολὺ δύσκολο γιὰ τὴν σημερινὴν κοινωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν σπανίως βλέπομεν παιδιά πλουσίων νὰ μορφώνονται ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς εἰς βαθμὸν τοιοῦτον ὥστε ν' ἀποβαίνωσι παράγοντες προόδου καὶ εὐημερίας εἰς τὰς κοινωνίας εἰς τὰς ὁποίας δρῶσι καὶ ἐργάζονται.

Καὶ τὰ δύο παιδιά τοῦ Κοσματοπούλου, ἀντάξια παιδιά τοῦ πατρὸς τῶν, παίρνουν ἀπ' αὐτὸν τὴν καλὴν κατεύθυνσιν, γίνονται καλύτερα ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ εἰς τὴν κρίσιμον στιγμὴν τῆς ζωῆς τούτου, εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ἐξηκοντα ἑτῶν ἀναλαμβάνουν πλήρεις σφρίγγους, πλήρεις ἐλπίδων, πλήρεις ζωῆς ν' ἀντικαταστήσωσι τὸν κουρασμένον πατέρα εἰς τὴν κατεύθυνσιν πρὸς τὰ ἔμπροσ τοῦ μεγάλου ἔργου, τοῦ ἰσχυροῦ οικονομικοῦ παράγοντος, τῆς Τραπεζῆς τοῦ πατρὸς τῶν.

ΟΙ ΥΙΟΙ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Τῷ 1917 ὁ Δημήτριος Κοσματοπούλος προσλαμβάνει συνεταίρους τοὺς δύο τούτους υἱούς του, καταρτίσας μετ' αὐτῶν ὁμόρρυθμον Τραπεζικὴν Ἑταιρείαν, τὴν Τραπεζαν Δ. Κοσματοπούλου καὶ Υἱῶν. Βλέπων ἐκπληρουμένην καὶ τὴν μεγίστην τῶν εὐχῶν του ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δύο ὑπερεπαξίων υἱῶν του, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην ν' ἀναπαυθῆ, προβλέπει τὴν δύνειν τοῦ ἀστέρος του καὶ οὐσιαστικῶς παραδίδει τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1917 τὸ ἔργον του εἰς χεῖρας τῶν υἱῶν του, παρακολουθῶν καὶ αὐτὸς ὡς πεπειραμένος οἰκοστροφὸς τοὺς νέους κυβερνήτας τοῦ οικονομικοῦ του σκάφους. Φαντάζεται δὲ πᾶς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς

εὐτυχίας τοῦ Κοσματοπούλου ὡς πατὸς βλέποντος ὅτι, τὰ ἀπαυγίσματα τῶν κόπων του, τῶν στερησῶν του καὶ τῶν ἀγώνων τῆς ζωῆς του, τὰ παιδιά του παρέλαβον καὶ ἐκυβερνοῦσαν μὲ τόσῃ σύνεσιν, μὲ τόσῃ ἐπιστημονικότητι, μὲ τόσῃ σωφροσύνην, μὲ τόσῃ προσοχίῃ τὸ μέγα ἔργον του.

Ἄλλὰ ἡ μοῖρα! Ἡ μοῖρα ἢ φθονεῖ ἄ, τὸν ἀρπάζει στὴν εὐτυχεστέραν στιγμὴν τοῦ βίου του καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1918 πέφτει ὁ Κοσματοπούλος βαρεῖα ἀσθενὴς ἀπὸ ἡμιπληγίαν καὶ συμφορήσιν. Ἡ μοῖρα κρατοῦσε σφριγκτὰ τὸ θῦμά της. Ὁ Κοσματοπούλος ἔπρεπε νὰ δυστηχῆσῃ. Ἀρχετὰ ἠντίχθησεν. Ἄλλὰ τὰ μέσα τῆς ἐπιστήμης κατορθώνουν μετὰ πάλην δύο καὶ πλέον ἑτῶν νὰ βελτιωθῇ ὀλίγον ἢ κατὰστασις τοῦ ἀσθενοῦς. Βελτίωσις ὅμως προσωρινή, βελτίωσις μὴ ἐπιτρέπουσα ἐλπίδας διασώσεως. Ὁ Κοσματοπούλος διαισθανόμενος τὴν κατὰστασίν του αὐτὴν διακανονίζει τὰ τῆς περιουσίας του κατ' Αὐγουστον τοῦ 1920, παραδίδει ὀλοκληρωτικῶς εἰς τοὺς δύο υἱούς του τὴν κοινὴν μετ' αὐτῶν Τραπεζικὴν του ἐπιχείρησιν συνεχίσασαν ἔκτοτε τὰς ἐργασίας της ὑπὸ τὴν νέαν ἐπωνυμίαν «Δ. Κοσματοπούλου Υἱοί» καὶ ἀναχωρεῖ εἰς Ἀθήνας μὲ ἐλπίδας βελτιώσεως τῆς καταστάσεώς του.—Ματαῖα ὅμως ἐλπίς.—Ἐπέκυψεν εἰς τὸ μοιραῖον, τὸ ἄστρον του ἔδυσεν, αἱ ἡμέραι του ἐξηντλήθησαν καὶ τὴν 11ην Ἀπριλίου 1921 ἀποθνήσκει εἰς Ἀθήνας.

Ἡ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΩΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

Ἀπέθανεν ὁ Κοσματοπούλος, ἀλλὰ τὸ ὄνομά του δὲν ἀπέθανε. Τοῦναντίον τ' ὄνομά του ἐξησφάλισε ζωὴν πολλῶν δεκάδων ἑτῶν. Οἱ υἱοὶ του προάγουσι καταπληκτικῶς τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς. Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1920 ἰδρύουσιν ὑποκατάστημα τῆς Τραπεζῆς τῶν εἰς Αἴφισσαν, τὸ πρῶτον ἐκ τῶν μελετωμένων τοιούτων, εὐρύνοντες οὕτω τὸν κύκλον τῆς δράσεως καὶ τῆς ἐνεργητικότητος αὐτῶν.

Ὁ ἐπιστημονικὸς ὅμως καταρτισμὸς καὶ ἡ ἀνωτέρα μόρφωσις τῶν υἱῶν Κοσματοπούλου δὲν ἐπέτρεπαν εἰς



αυτοὺς νὰ σταματήσωσι τὴν δρασίαν των. Ἡ ἐπιθυμία των νὰ καταστήσωσι τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς των καὶ τὸ ἰδικόν των, ὄργανον κοινωνικῆς προόδου ἀσχετον ἐντελῶς πρὸς τὰ πρόσωπα αἴτινα ζῶσι καὶ ἀποθνήσκουσιν, ὄργανον εὐημερίας ἔχον ἰδίαν ζωὴν καὶ ἰδίαν ὑπόστασιν, ὥθησεν αὐτοὺς εἰς τὴν σκέψιν τῆς μετατροπῆς τῆς Τραπεζῆς των ἀπὸ ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως εἰς Ἄνωνυμον Ἑταιρίαν. Τὴν σκέψιν των αὐτῆν, ταχεῖς, ἀποφασιστικοί, φιλοπρόοδοι, ἀποκρουσταλλοῦσιν εἰς ἀπόφασιν καὶ τὴν ἀπόφασιν εἰς πραγματικότητα. Βασ. Διάταγμα τῆς 5ης Μαρτίου 1921 ἐγκρίνει τὸ Καταστατικὸν τῆς διαδόχου Τραπεζῆς καὶ δίδει εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα «ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ», μὲ Μετοχικὸν Κεφάλαιον καταβεβλημένον Δρ. 2,000,000 καὶ μὲ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελούμενον ἐκ τῶν κ. κ. Ἰωάννου Δ. Κοσμαδοπούλου, Γεωργίου Δ. Κοσμαδοπούλου, Ἰωάννου Ζίφου, Βασιλείου Ζαρκάδου καὶ Ἀγγέλου Κοσμαδοπούλου.

Δὲν ἀνήκει πλέον ἡ Τράπεζα Κοσμαδοπούλου εἰς τοὺς Ἰωάννην καὶ Γεώργιον Κοσμαδοπούλου. Ἡ ὑπαρξίς της, ἡ δρασίς της, ἡ εὐεργετικότης της, δὲν ἔχει ἀπόλυτον σχέσιν μὲ τὴν ὑπαρξίν, τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρασίαν τῶν προσώπων αὐτῶν. Ἀνήκει εἰς τὴν κοινωνίαν, ἔχει ἰδίαν ζωὴν, αὐτοτελῆ ὑπόστασιν. Ἄλλ' ὅμως φέρει καὶ θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

Ὁ μεγαλύτερος τῶν υἱῶν Κοσμαδοπούλου Ἰωάννης ἄγει ἤδη ἡλικίαν 33 ἐτῶν. Τὰς γυμνασιακὰς σπουδὰς του ἐπεράτωσεν εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Ἑμπορικῇ Σχολῇ, ὁπόθεν ἐστάλη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του πρὸς συμπλήρωσιν τῶν Ἑμπορικῶν γνώσεών του εἰς τὴν ἐν Neuchatel τῆς Ἑλβετίας Ἀνωτέραν Ἑμπορικῇ Σχολῇ. Ἀριστοῦχος ταύτης παρακολούθησε κατόπιν ἐπὶ τριετίαν τὴν Οἰκονομολογίαν καὶ Στατιστικὴν ἐν Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Περαιτῶσας τὰς σπουδὰς του παρέμεινεν ἐργαζόμενος παρὰ τῷ πατρὶ του ἐπὶ ὀκταετίαν ἀποκτήσας οἷτω τὴν πρακτικὴν μόρφωσιν, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ συμπλήρωμα πάσης θεωρητικῆς τοιαύτης. Χαρακτῆρ εὐθύς καὶ ἔντιμος βαθμοῦ παρομιώδους. Δὲν ἐννοεῖ, κατ' οὐδένα λόγον καὶ ἐπ' οὐδεμιᾶ ἀφορμῇ νὰ κάμῃ πρὸς τὰ διάφορα μονοπάτια τῆς ἐλαστικότητος τοῦ χαρακτῆρος, ἀλλ' ἀκολουθεῖ πάντοτε τὴν λεωφόρον τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς εὐλικρινείας ἔστω καὶ ἐὰν ὑφίσταται ἢ πρόκειται νὰ ὑποστῇ ὀλίγην ζημίαν οἰανδῆποτε. Ἀντίλη-

ψις, ἐνεργητικότης, ταχύτης, νεῦρα, ἰδιαίτερα χαρακτηρικὰ τοῦ σκιαγραφομένου. Μελετηρὸς ἐγκυκλοπαιδικώτατος, ρήτωρ κατέκτησεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς καταβάσεώς του εἰς τὴν κοινίστραν τοῦ Τραπεζιτικοῦ καὶ Ἐμπορικοῦ στίβου, τὴν ἀμέριστον ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην τοῦ Ἐμπορικοῦ κόσμου τοῦ Βόλου, ὅστις παμψηφεί τὸν ἐξέλεξε πρῶτον Πρόεδρον τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς μεγαλύτερας Θεσσαλικῆς πόλεως ἐξαύσης νὰ ἐπιδείξῃ μέγιστον ἀριθμὸν πεπειραμένων καὶ ἀρίστων Ἐμπόρων καὶ Βιομηχάνων. Ἄνθρωπος ἰσχυροτάτης θελήσεως καὶ σπανιωτάτης σωφροσύνης καὶ θετικότητος ἐν ἐνὶ λόγῳ, γερὸ μυαλό, αὐτὸς εἶνε ὁ Ἰωάννης Κοσμαδοπούλος.

Ὁ νεώτερος υἱὸς Γεώργιος Δ. Κοσμαδοπούλος ἄγει ἤδη ἡλικίαν 31 ἐτῶν. Περαιτῶσας καὶ αὐτὸς τὴν προκαταρκτικὴν μόρφωσίν του ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ Χάλκης ἠκολούθησεν ἐπὶ ἔτη ἀνωτέρας Ἐμπορικῆς σπουδᾶς εἰς τὸ Institut de Commerce τῆς Ἀμβέρσης κατόπιν δὲ εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ἀνωτέρων Ἐμπορικῶν Σπουδῶν τῆς Λειψίας. Μετὰ τὴν περάτωσίν τῶν σπουδῶν του παρέμεινε καὶ οὗτος ἐργαζόμενος παρὰ τῷ πατρὶ του παρὰ τῷ ὁποίῳ καὶ συνεπλήρωσε τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς μορφώσεώς του. Χαρακτῆρ ἀδαμάντινος. Ἥθος ἡπιον, γλυκύ, σαγηνευτικόν Ἀντίληψις ὀξυτάτη, κρίσις καταλήσσουσα, σκέψις καὶ πορίσματα μαθηματικῆς ἀκριβείας. Εὐθύς καὶ ἔντιμος, σόφρων καὶ θετικὸς, εὐλικρινὴς καὶ ἄδολος, μὲ δυὸ λόγια, χρυσὸ παιδί, ἰδοὺ ὁ Γεώργιος Κοσμαδοπούλος.

Μὲ Διευθυντὰς τοὺς δύο υἱοὺς Κοσμαδοπούλου ἡ δὴ ὄνομα Τράπεζα, διαβαίνει γοργὰ - γοργὰ τὸν δρόμον τῆς προόδου καὶ τῆς ἀκμῆς, καὶ ἐξελλίσσεται εἰς οἰκονομικὸν παράγοντα εὐρύτερων πλέον κύκλων. Ἡ κίνησις καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἀποτελοῦσι φαινόμενον ταχύτητος, ἐνημερότητος καὶ ἀκριβείας. Λείπουν αἱ πολλαπλαῖ διατυπώσεις τὰ χαρτιά καὶ τὰ χαρτάκια τοῦ κατατρώγον τὸν χρόνον τοῦ πελάτου εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας τῶν Τραπεζῶν καὶ καθὲ πελάτης τῆς Τραπεζῆς αὐτῆς τελειώνει τὴν ἐργασίαν του μὲ ταχύτητα καταληκτικὴν μὲ τάξιν ζηλευτήν. Ἡ πίστις πρὸς αὐτὴν καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἐργασιῶν της καταφαίνονται ἐναργῶς ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν ἀριθμῶν τοὺς ὁποίους ἀναγράφουν τέσσαρες ἰσολογισμοὶ τῆς Τραπεζῆς ταύτης παρατιθεμένοι κατωτέρω.



ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΔΟΣ

Α'. Ίσολογισμός τής 31ης Δεκεμβρίου 1899.

Είς Γρόσια Τουρκίας ύπολογιζομένης τής δραχμής πρὸς γρ. 37.

| Ένεργητικὸν | | Παθητικὸν | |
|--------------------------------|--------------------|--------------------------------|--------------------|
| Ταμείον Μετρητῶν | Γρ. 564,530,— | Κεφάλαια | Γρ. 605,570,45 |
| Χρεώσται Λιρῶν Τουρκίας | » 697,998,— | Κέρδη καὶ ζημίαι (νέον ὑπόλ.) | » 10,000,— |
| Χρεώσται Δρ. 953997,10 πρὸς 37 | » 2,578,370,— | Πιστωταὶ Λιρῶν Τουρκίας | » 1,747,185,55 |
| Ἄκίνητα καὶ ἐπιπλα | » 85,998,— | Πιστωταὶ Δρ. 578824,60 πρὸς 37 | » 1,564,391,— |
| Διάφοροι Χρεώσται | » 251,— | | |
| Σύνολον Γρόσια | 3,927,147,— | Σύνολον Γρόσια | 3,927,147.— |

Β'. Ίσολογισμός τής 31ης Δεκεμβρίου 1910.

Είς Δραχμάς.

| Ένεργητικὸν | | Παθητικὸν | |
|----------------------------|---------------------|----------------------------------|---------------------|
| Ταμείον Μετρητῶν | Δρ. 384,887,— | Κεφάλαια | Δρ. 1,012,857,85 |
| Ένοπόθημα Δάνεια | » 315,641,80 | Κεφάλαια Ἀποθεματικά | » 70,727,35 |
| Ἄκίνητα | » 391,170,50 | Έντοκοι καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ | » 988,702,27 |
| Έπιπλα καὶ σκεύη | » 10,309,35 | Καταθέσεις ὄψεως | » 3,083,162,85 |
| Χρεώγραφα | » 131,618,35 | Προσωρινοὶ Λογαριασμοὶ | » 22,215,62 |
| Γραμμάτια Ἐμπορικά | » 768,439,15 | | |
| Συμμετοχὴ εἰς ἐπιχειρήσεις | » 45,000,— | | |
| Χρεώσται Δραχμῶν | » 1,880,569,60 | | |
| Χρεώσται Ξένων Νομισμάτων | » 1,146,896,05 | | |
| Προσωρινοὶ Λογαριασμοὶ | » 103,132,04 | | |
| Σύνολον Δραχμαὶ | 5,177,666,84 | Σύνολον Δραχμαὶ | 5,177,666,84 |

Γ'. Ίσολογισμός τής 31ης Δεκεμβρίου 1918.

| Ένεργητικὸν | | Παθητικὸν | |
|--|---------------------|--|---------------------|
| Ταμείον καὶ Τράπεζαι | Δρ. 2,728,921,47 | Κεφάλαια | Δρ. 2,842,024,60 |
| Χρεώγραφα Τραπεζῆς | » 2,286,639,45 | Καταθέσεις ὄψεως καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ | » 3,716,631,55 |
| Γραμμάτια προεξωφλημένα | » 597,153,39 | Ἀνταποκριτῶν καὶ τρεχ. λῆσμοὶ πιστωτικοὶ | » 2,502,657,63 |
| Συν(καὶ, ἐμβάσμ. παρὰ Τραπεζ. ἀνεκκαθ.) | » 249,923,64 | Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι | » 84,373,29 |
| Προκαταβολαὶ ἐνν. φορτωτ. ἐμπορευμάτων | » 375,563,40 | Διάφοροι προσωρινοὶ λῆσμοὶ | » 27,160,55 |
| Δάνεια ἐπὶ ἐνεχυρῶν καὶ ἐνοπόθητα | » 112,417,70 | Κρατήσεις δι' ἐνδεχομένης ἀποσβέσεως | » 20,000,— |
| Ἀνταποκριτῶν καὶ τρεχ. λῆσμοὶ χρεωστικοὶ | » 2,378,715,14 | | |
| Διάφοροι προσωρινοὶ Λογαριασμοὶ | » 105,928,95 | | |
| Ἄκίνητα καὶ ἐγκαταστάσεις | » 387,583,48 | | |
| Ἐπισημασθεὶς ἀπαιτήσεις | » 1,— | | |
| Σύνολον Δραχμαὶ | 9,192,847,62 | Σύνολον Δραχμαὶ | 9,192,847,62 |

Δ'. Ίσολογισμός τής 31ης Μαΐου 1921.

| Ένεργητικὸν | | Παθητικὸν | |
|---|----------------------|--|----------------------|
| Ταμείον, Τράπεζ. Τραπεζιται, ἔντοκ. Γραμμ. | Δρ. 8,514,756,22 | Μετοχικὸν Κεφάλαιον καταβεβλημένον | Δρ. 2,000,000,— |
| Χρεώγραφα Τραπεζῆς | » 1,081,388,95 | Καταθέσεις ὄψεως ἐπὶ προθεσμίᾳ | » 10,629,483,70 |
| Συν(καὶ, ἐμβάσμ. πρὸς εἴσπρ. παρ' Ἀνταπκρ.) | » 1,697,499,41 | Ἀνταποκριτῶν καὶ τρέχ. λῆσμοὶ πιστωτικοὶ | » 4,921,297,64 |
| Δάνεια ἐπὶ ἐνεχυρῶν τίτλων καὶ Ἀξιών | » 475,002,10 | Διάφοροι λογαριασμοὶ πιστωτικοὶ | » 2,037,750,70 |
| Προκαταβολαὶ ἐπὶ φορτωτ. καὶ ἐμπορευμ. | » 433,557,05 | Πιστωτικαὶ ἐντολαὶ ἐν ἐκτελέσει | » 883,551,20 |
| Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων | » 51,716,20 | Ἐπιταγαὶ καὶ ἐντολαὶ πληρωτέαι | » 84,878,05 |
| Τρεχ. λῆσμοὶ ἡγγυημένοι: διὰ τίτλων κλπ. | » 1,479,604,39 | Λογαριασμοὶ εἰσπράξεων τρίτων | » 1,201,451,30 |
| Προεξωφλήσεις ἐμπορικῶν Γραμματίων | » 855,862,32 | Κομισταὶ τίτλων καὶ χρεωγρ. πρὸς φόλαξιν | » 1,999,355,— |
| Ἄκίνητα καὶ ἐγκαταστάσεις | » 680,000,— | | |
| Τρέχοντες λογαριασμοὶ χρεωστικοὶ | » 3,894,669,03 | | |
| Διάφοροι λογαριασμοὶ χρεωστικοὶ | » 778,717,02 | | |
| Χρεώσται πιστωτικῶν ἐντολῶν | » 614,191,60 | | |
| Συναλλ(καὶ καὶ φορτωτ. τρίτων πρὸς εἴσπρ.) | » 1,201,451,30 | | |
| Τίτλοι καὶ χρεώγραφα πρὸς φόλαξιν | » 1,999,355,— | | |
| Σύνολον Δραχμαὶ | 23,757,767,59 | Σύνολον Δραχμαὶ | 23,757,767,59 |

Βόλος μὴν Ἰουνίῳ 1921.

Μ. Π. Μ.



ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΛΑΜΩΝ





ΤΟΜΟΙ ΙΔ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ
ΛΕΥΚΩΜΑ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821-1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΛΑΜΩΝ

Αἱ Καλάμαι, ἡ ἱστορικὴ πόλις τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξετιλίχθησαν τὰ πρῶτα ἐπαναστατικὰ γεγονότα τῆς γιγαντομαχίας τοῦ 1821, ἡ πόλις εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Πετρούμπεης Μανρομυχάλης ἔστηνε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, πρὶν ἢ συμπληρωθῆ ἑκατονταετία ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, οἷχι μόνον προήχθησαν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως Κοινωνικῆς, Ἐμπορικῆς, Ἰσομηχανικῆς, ἀλλὰ συγχρόνως παρουσιάζουσι τὴν εἰκόνα πόλεως εἰεργετικῶς ἐπιδρασίως ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς ὁλοκλήρου τῆς Μεσσηνίας.

Ἡ πλουτοφόρος Μεσσηνιακὴ γῆ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ φιλεργία καὶ εὐφροσύνη τῶν Μεσσηνίων ἀφ' ἑτέρου ἐδημιούργησαν τὰς πρῶτας οἰκονομικὰς βάσεις, οὕτως ὥστε αἱ Καλάμαι ἀπέβησαν ὁ πνεύμων τοῦ Μεσσηνιακοῦ ἔμπορίου, ἡ ἔμπορικωτέρα παράλιος πόλις τῆς Πελοποννήσου, δευτέρα ἐν τῇ ἔμπορίᾳ μετὰ τὰς Πάτρας.

Βιομηχανικαὶ ἐπιχειρήσεις παντοειδεῖς ἰδρύθησαν ἢ σταθίς, τὰ σῦκα, τὸ ἔλαιον, ἡ μέταξα καὶ ἐν γένει τὰ προϊόντα τῆς εὐφόρου Μεσσηνίας ἐκαλλιεργήθησαν περιβληθέντα τὸν τύπον τῆς βιομηχανικῆς ἐπεξεργασίας. Περὶ τῆς βιομηχανικῆς ζωῆς τῶν Καλαμῶν γράφομεν ἐκτενῶς ἐν τῷ Β' τόμῳ τοῦ Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος.

Ἡ Βιομηχανία ὅμως καὶ τὸ Ἐμπόριον ἔχουσιν ἀνάγκην βοηθοῦ καὶ ἀντιλήπτορος κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν.

Αἱ παλαιαὶ μέθοδοι τοῦ Ἐμπορίου, διὰ τῶν ὁποίων ἰσχύραζεν ὁ ἔμπορος τὸ ἔμπορευμα καὶ μετὰ τὴν κατανά-

λωσιν ἔκαμνε νέαν προμήθειαν, χωρὶς νὰ ἔχη ἀνάγκην τραπεζικῶν ἐνκολιῶν, εἶναι μέθοδοι στενῆς δράσεως, περιορισμένης κινήσεως, εἶναι δεῦρας μὲ ἀδράνειαν. Σήμερον ἡ παγκόσμιος κίνησις, ὁ εἰρηνικὸς πόλεμος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ τοῦ συναγωνισμοῦ ἀπαιτοῦσι προβλέψεις, προαγορὰς ἔμπορευμάτων, ταχύτητα κινήσεως, μικρὰ κέρδη καὶ μεγάλην κατανάλωσιν.

Αἱ Καλάμαι λοιπὸν δὲν ἴτο δυνατόν νὰ ὑστερήσωσιν ἐν τῇ ἐξελισσομένῃ ἔμπορικῇ κινήσει. Παρὰ τὸν Ἐμπορον ἐγεννήθη καὶ ὁ Τραπεζίτης, ὁ ἀπαραίτητος κοινωνικὸς παράγων τῆς οἰκονομικῆς δυνάμεως τῆς χώρας : τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ

ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Ἰωάννης Φωίου Κωστόπουλος ἐκ Σπερχογείας τῆς Μεσσηνίας καταγόμενος, ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐπεδόθη εἰς τὸν ἔμπορικὸν κλάδον τῶν ὑφασμάτων, ἐργασθεὶς κατ' ἀρχὰς ὡς ὑπάλληλος εἰς τὰ ἐκεῖσε ἔμπορικὰ καταστήματα ὑφασμάτων. Ἡ ἀτομικὴ ἰκανότης καὶ ἡ δραστηριότης τοῦ χαρακτηρῶς του δὲν τὸν ἀφῆραν εἰς τὴν δευτερεύουσαν θέσιν τοῦ ἀπλοῦ ὑπαλλήλου· ἐνωρὶς ἠσθάνθη ἑαυτὸν αὐτάρκη καὶ ἔτοιμον ἵνα μόνος δι' ἴδιον λογαριασμὸν ἐργασθῆ. Τῷ 1885 ἤνοιξεν ἴδιον ἔμπορικὸν κατάστημα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ι. Φ. Κωστόπουλος». Ἐν τῷ νέῳ κύκλῳ τῆς ἐργασίας τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα τοῦ Κωστόπουλου δὲν περιορίζεται εἰς τὴν ἀπλὴν ἔμπορίαν τῶν ὑφασμάτων, ἐπιθυμεῖ ἐπι-



χειρήσεις τεινούσας εις πρόοδον και κοινωνικήν αναμόρφωσιν. Ανακινεί λοιπόν ο Κωστόπουλος τὸ ζήτημα τῶν λουτρῶν Καϊάφα, ἐνοικιάζει παρὰ τοῦ Δημοσίου ἐπὶ μίαν εικοσαετίαν τὰ λουτρά, κάμνει ἠλεκτρικὰς ἐγκαταστάσεις και οὕτω πολλαπλῶς ὠφελεῖ, ἀφ' ἐνὸς εὐεργετῆ τούς πάσχοντας και ἀφ' ἐτέρου δίδει ζῶν ἐις ἀνεκμετάλλετον πλουτοφόρον πηγὴν ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς κοινωνίας και τοῦ Δημοσίου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΙΩΑΝ. Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ

Ἡ ἐπιτυχία τῶν ἐμπορικῶν πράξεων τοῦ Οἴκου Κωστοπούλου ἐπλάτυνε τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν. Ὁ Κωστόπουλος ἦτο ὁ μέγας ἐπιχειρηματίας τῆς Μεσσηνιακῆς πρωτευούσης. Ἀληθῆς πλέον μεγαλέμπορος, ὁ Κωστόπουλος με χαρακτηριστῆρα οὐχὶ ἐγωιστικόν, ἀλλὰ τοῦναντίον περικλείοντα τὴν ἀλληλεγγύην και ἐπιθυμίαν πρὸς πρόοδον τοῦ ὅλου ἐμπορικοῦ κόσμου τῆς Μεσσηνίας, με ψυχὴν φιλόανθρωπον και μαλίσχον, σκέπτεται πῶς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπωφελέστερον

εἰς τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του και πῶς νὰ προαγάγῃ αὐτά. Πλησίον λοιπόν εἰς τὰς καθαρῶς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις ἰδρύεται τῷ 1898 και Τραπεζικόν τμήμα τοῦ Οἴκου Κωστοπούλου πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Ἐμπορίου και τῆς Βιομηχανίας. Ἀληθῶς τὸ τοιοῦτον ὑπῆρξεν εὐεργετικώτατον διὰ τὴν Μεσσηνιακὴν ἀγοράν. Ὁ Μεσσηνίος ἔμπορος ἢ βιομήχανος εὗρισκεν ἄμεσον τὴν δέουσαν ἀντίληψιν και βοήθειαν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του, εἶχε πλέον ἐντολίαν ἰδικὴν του Τράπεζαν, δὲν ὑπῆρχον πλέον δι' αὐτὸν τὰ κωλύματα και αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας συνήντα εἰς τὰ ἐν Καλαμίαις ὑποκαταστήματα ἄλλων Τραπεζῶν, αἱ διευθύνσεις τῶν ὁποίων ἔπρεπε πολλακίς νὰ συνεννοηθῶσι πρὸς τὰ ἐν Ἀθῆναις κέντρα των. Ἀπὸ τὸ ἄπλοῦν λοιπόν Τραπεζικόν τμήμα τοῦ Ἐμπορικοῦ Οἴκου Ι. Φ. Κωστοπούλου, τὸ ὁποῖον ἀντεπροσώπευε κατ' ἀρχὰς τὴν Τράπεζαν Ἐμπεδοκλέους και εἶτα Ἐμπορικὴν καθὼς και τὴν Λαϊκὴν, ἐγεννήθη ἡ Ἐτερορρυθμὸς Τραπεζικὴ Ἐταιρεία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Τράπεζα Ι. Φ. Κωστοπούλου και Σια», τῆς ὁποίας δημοσιεύομεν τὸν Ἰσολογισμόν τοῦ ἐτους 1916.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑ Σ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1916

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

| | |
|---|--------------------------|
| Ταμείον | Δρ. 22,679.90 |
| Στοιχία ἐν Χαρτοφολκείῳ | » 8,269.83 |
| Χρὸς και ἕνα νομίσματα | » 9,649.50 Δρ. 40,599.23 |
| Ἐξωτερικοὶ Λογαριασμοὶ | » 29,071.53 |
| Χρεώγραφα | » 97,734.85 |
| Προεξοφλήσεις | » 19,128.25 |
| Δάνεια ἐπ' ἀναχόρῳ Χρεωγράφων | » 44,610.50 |
| Ἠγροτήμιοι Λογαριασμοὶ | » 548,732.65 |
| Ἀνοικτοὶ Λογαριασμοὶ | » 69,326.40 |
| Προκαταβολαὶ δρχικῶν | » 38,349.87 |
| Γραμμάτια εἰσπρακτέα | » 967.50 |
| Γραμμάτια παρ' ἀνταποκριταῖς | » 22,155.75 |
| Ἐξόδα ἐγκαταστάσεως μείον ἀποσβεσθέντων | » 9,385.90 |
| | Δρ. 920,062.43 |

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

| | |
|---|-----------------------|
| Κεφάλαιον | Δρ. 400,000.— |
| Ταμισητήριον | Δρ. 137,288.70 |
| Καταθέσεις ἐν ὄψει | » 174,142.40 |
| Καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ | » 5,171.80 |
| Καταθέσεις εἰς χρὸς | » 3,520.— |
| | » 320,122.90 |
| Τράπεζαι και Τραπεζίται | » 137,993.15 |
| Συνάλλαγμα παρ' ἀνταποκριταῖς | » 1.50 |
| Ἀνταποκριταὶ Ἐπαρχιῶν | » 3,080.15 |
| Γραμμάτια τρίτων | » 24,198.25 |
| Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι | » 590.— |
| Κέρδη και Ζημίαι | » 15,909.40 |
| Ἐπισυναλλαγαὶ | » 4,167.08 |
| Μέρισμα Τραπεζῆς Β' ἐξαμηνίου | » 140,000.— |
| | Δρ. 920,062.43 |

Ἐν Καλαμίαις τῇ 5 Ἰανουαρίου 1916.

Ἡ κίνησις εἶναι ἐκδήλωσις ζωῆς, ἡ στασιμότης εἶναι θάνατος. Ἡ Ἐτερορρυθμὸς Τράπεζα Ι. Φ. Κωστοπούλου και Σια ἔπρεπε πλέον νὰ λάβῃ νέον χαρακτήρα, νέαν μορφήν σύμφωνα πρὸς τὰς νέας ἐμπορικὰς μεθόδους και ἀνάλογον πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας κοινωνικῆς και οικονομικῆς δράσεως. Οἱ υἱοὶ τοῦ Κωστοπούλου Δημήτριος και Πάνος σπουδάζοντες Ἐμπορικὰς Ἐπιστήμας ἐν Γαλλίᾳ και Ἀγγλίᾳ πρὸ πολλοῦ μετὰ προθυμίας και ἐπιμελείας συνεργάζοντο μετὰ τοῦ πατρός των εἰς τὰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις και ἐργασίας τοῦ Οἴκου Ι. Φ. Κωστοπούλου, τὰς ἐμπορικὰς και τραπεζικὰς. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω δύο ἀδελφοὺς μετ' ὀλίγον προσετέθη ὡς τραπεζικός και ὁ Σπυρίδων Ι. Φ. Κωστόπουλος. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς οἰκογενειακὴ οὕτως εἶπειν δράσις δὲν ἦτο ἡ ἀπαιτουμένη πρὸς τὰς περιστάσεις

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Οἴκου Κωστοπούλου ἔπρεπε νὰ λάβωσιν ἄλλην κατεύθυνσιν, και τοιαύτην ἔλαβον διὰ τῆς συνεργασίας τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ ἀντεπροσώπευεν ἐν Καλαμίαις ἡ Τράπεζα Ι. Φ. Κωστοπούλου και Σια. Οὕτω ὁ Ἰωάννης Φ. Κωστόπουλος και οἱ υἱοὶ εὐρίσκουσι πρόθυμον συνεργάτην εἰς τὴν νέαν μορφήν τῆς Τραπεζῆς των τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς Λαϊκῆς Διωνύσιον Λοβέρδον, ὁστις μετὰ τὸ τραπεζικόν του διαιμόσιον διέκρινε μίαν ἀσφαλῆ ἐπιτυχίαν εἰς τὴν τραπεζικὴν ἐπιχείρησιν, ἧς θὰ ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς ἐμβόλακος Μεσσηνίας.

Τῇ 4 Μαρτίου 1918 ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Ἡρακλέους Σ. Καρχουλῆ ἀπογράφεται ὑπὸ των κ. Διον. Λοβέρδου, Δημητρίου Ι. Κωστοπούλου και Ἀγαμέμνονος Ἐμμ. Δάνου τὸ συμβόλαιον τῆς ἰδρύσεως τῆς





ΙΩΑΝΝΗΣ Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΑΛΑΜΩΝ



ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

Ἐπιχειρήσεως ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν **Τράπεζα Καλαμών**. Τῆ 10ῃ Μαρτίου 1918 δημοσιεύεται τὸ Β. Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐνεκρίθη τὸ Καταστατικὸν τῆς Τραπεζῆς.

Ἔδρα τῆς Τραπεζῆς: αἱ **Καλάμαι**, μὲ δικαίωμα ἰδρύσεως ὑποκαταστημάτων κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς τῶν Μετόχων Συνελεύσεως καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Σκοπὸς: ἡ ἐπιχείρησις πάσης φύσεως τραπεζικῶν ἐργασιῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος κ.τ.λ. Σύναψις δανείων μετὰ τοῦ Δημοσίου, Δήμων, Λιμενικῶν Ταμείων κλπ. Ἐπιχειρήσις παραγγελιοδοχικῶν, μεσιτικῶν καὶ πρακτορειακῶν ἐργασιῶν κ.τ.λ.

Ἐταιρικὸν κεφάλαιον. Τὸ ἑταιρικὸν κεφάλαιον ὄρισθη εἰς δρ. 1,000,000 διηρημένον εἰς 2,000 μετοχὰς πρὸς δρ. 500 ἑκάστη:

| | | |
|------------------------------|----------------|--------------|
| Λαϊκὴ Τράπεζα | Μετοχαὶ | 400 |
| Διονύσιος Λοβέρδος | » | 100 |
| Δημ. Κωστόπουλος | » | 1,100 |
| Ἄγαμ. Δάνος | » | 400 |
| | Μετοχαὶ | 2,000 |

Διάρκεια. Ἡ διάρκεια τῆς Ἐταιρείας ὄρισθη εἰς 50 ἔτη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Β. Δ. τοῦ ἐγκρίνοντος τὴν σύστασιν αὐτῆς.

Διοικήσις. Τὸ διὰ τὴν πρώτην πενταετίαν Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελέσθη ἐκ τῶν κ. κ. Διονυσίου Λοβέρδου, Ἰωάν. Φ. Κωστοπούλου, Ἄνδρ. Π. Ματζουίνῃ, Ἀλεξ. Κοριζῆ, Πανάγου Μανίνου, Ἄγαμ. Δάνου καὶ Δημ. Ἰ. Κωστοπούλου. Ὁ ἰσολογισμὸς τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Τραπεζῆς ἔτους καταδεικνύει τὴν συντελεσθεῖσαν ἐργασίαν καὶ τὴν γενομένην πρόσodon.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΛΑΜΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1918

| ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ | | ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ | |
|---|-------------------------|---|-------------------------|
| Ταμείον | Δρ. 411,067.30 | Κεφάλαιον | Δρ. 1,000,000.— |
| Συνάλλαγμα | » 136,165.35 | » Ἀποθεματικὸν τακτικὸν 20,116.20 | |
| Τράπεζαι καὶ Τραπεζίται | » 925,560.65 | » ἑξακτον 100,000.— | » 30,116.20 |
| Χρεώγραφα | 236,274.15 | Κέρδη καὶ Ζημίαι ὑπόλοιπον εἰς νέον | » 5,193.81 |
| Προεξοφλήσεις | 13,193.20 | Ταμειοτήριον | 1,285,552.70 |
| Δάνεια ἐπ' ἐνεχέρω χρεωγράφων καὶ ἡγυθημένοι λ/μοὶ | 1153,701.05 | Καταθέσεις ἐν ὄψει | 2,168,797.— |
| Προσωρινοὶ λ/μοὶ (ἐπισκευαὸς κ.λ.π.) | 689,699.35 | » ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ εἰς χρόνον | 179,934.25 |
| Προκαταβολαὶ ἐπὶ φορτωτικῶν ἐσωτερικοῦ καὶ ἐμπορευμάτων | 1252,154.47 | Τράπεζα Ἰ. Φ. Κωστοπούλου καὶ Σίας | 68,380,253 |
| Γραμμάτια εἰσπρακτέα καὶ πρὸ ἀνταποκριτικῆς | 18,521.65 | Ἐπιταγὰὶ πληρωτέα | » 1,061.50 |
| Ἐξόδα ἐγκαταστάσεως Δρ. 14,256.20 | | Ἀνταποκριτὰ Ἐπαρχικῶν | » 40,446.45 |
| Μείον ἀποθεσθέντων | » 4,256.20 | Ἐπισυναλλαγὰὶ | » 6,855.01 |
| | | Μέρισμα Α' καὶ Β' ἑξαμηνίας 1918 | » 60,000.— |
| | Δρ. 4,846,337.17 | | Δρ. 4,846,337.17 |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΜΕΡΙΔΟΣ "ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ"

| ΧΡΕΩΣΙΣ | ΠΙΣΤΩΣΙΣ |
|--|---|
| Εἰς τόκους, ἔξοδα διηγερίσεως: Μισθοδοσίαι Διευθύνσεως καὶ Προσωπικοῦ Δρ. 142,461.15 | Ἀπὸ τόκους καὶ τοκομερίδια, προμηθείας καὶ διάφορα κέρδη Δρ. 247,298.46 |
| Εἰς ἀποθέσεις ἐξόδων ἐγκαταστάσεως | |
| Τὰ διατιθέμενα καθαρὰ κέρδη | |
| Δρ. 247,298.46 | Δρ. 247,298.46 |

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΕΚ ΔΡ. 100,581.11

| | |
|--|-----------------------|
| Εἰς ἀποθεματικὸν τακτικὸν | Δρ. 20,116.20 |
| » ἀποθεματικὸν ἑξακτον | » 100,000.— |
| » μερισμα Α' καὶ Β' ἑξαμηνίας 1918 | » 60,000.— |
| » φόρους Δημοσίου 5 ο/ο ἐπὶ δρ. 95422 καὶ φόρους ἐπιτηδεύματος | » 5,271.10 |
| » Νέον τὰ ἀφιέμενα | » 5,193.81 |
| | Δρ. 100,581.11 |

Ἐν Καλάμῃς τῆ 31 Δεκεμβρίου 1918



ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΟΣ

Ατυχώς ό εις πάντας αγαπητός Ιωάννης Κωστόπουλος δέν επέπρατο νά ζήση, ίνα περισσότερο άπολαύση τό δημιουργημα τόσων μόχθων, εκείνο τό όποϊον έφαντάσθη, νά δημιουργήση δηλαδή εις περίβλεπτον τήν πρόδοον τής αγαπητής του Μεσσηνίας. Τή 15η Μαρτίου 1917 άποθνήσκων άφήκεν ίκανούς διαδόχους τελείως έξασκηθέντας κατά τήν μετ' αὐτοῦ συνεργασίαν, ίνα εύδοκίμως διενθύνωσι τό έργον όπερ ή ψυχή του έπόθησε πρός τιμήν τόσον του οίκου Κωστοπούλου, όσον και του Μεσσηνιακού λαοῦ έξ οῦ κατάγονται.

Τήν Τράπεζαν Καλαμών διήθυνε μετá πολλής έπιτυχίας ό υίός του άειμνήστου Κωστοπούλου Σπυρίδων Ι. Κωστόπουλος. Έκ του Ίσολογισμοῦ του 1919 άποσπώμεν τά εξής :

| | |
|-------------------------------|------------------|
| Σύνολον Ίσολογισμοῦ | Δρ. 6,313,314.38 |
| Καταθέσεις έν όψει | > 2,952,379.67 |
| > έπί προθεσμία | > 410,760.20 |
| Ταμειντήριον | > 1,633,751.55 |
| Καθαρά κέρδη | > 185,795.41 |

Ουδέμια έπιστήμη άρχείται εις τάς κεκτημένας γνώσεις διαρκώς ζητεϊ νέον φώς. Τό αυτό συμβαίνει και εις τήν

Οικονομικήν Έπιστήμη. Τραπεζίτης καλός είναι ό παρακολουθών πάσαν πρόδοον, ό μελετών τί γίνεται περίξ του. Με τοιαύτας ιδέας και με τοιαύτην άπόφασιν ό Σπυρίδων Κωστόπουλος, άφού διήθυνε και κατά τό 1920 μετá πολλής ίκανότητος τήν Τράπεζαν Καλαμών, ώς έμφαίνεται έκ του κατωτέρω δημοσιευομένου Ίσολογισμοῦ, άνεχώρησεν εις Έσπερίαν δι' οικονομολογικάς σπουδάς και ειδικώτερον διά τήν μελέτην τών νέων μεθόδων και συστημάτων εργασίας, άίνα κατέστησαν άναγκαία αί πρόδοοι τής Τραπεζικής Έπιστήμης.

Ήδη ή Τράπεζα διενθύνεται υπό του εκλεκτοῦ τραπεζικοῦ Ν. Κυρηνοπούλου, τό δέ Διοικητικόν Συμβούλιον άποτελείται υπό τών κ. κ. Διονυσίου Λοβέρδου Γεν. Διευθυντοῦ τής Λαϊκής Τραπεζης ώς Προέδρου, Σπυρ. Λοβέρδου Διευθυντοῦ Γενικής Τραπεζης ώς Άντιπροέδρου, Άλ. Κοριζή Διευθυντοῦ Έθνικής Τραπεζης Συμβούλου, Πανάγου Μανίνου Τραπεζίτου έν Καλάμαις Συμβούλου, Άγαμ. Δάνου τών Άδελ. Δάνου και Σια Συμβούλου, Δ. Ι. Κωστοπούλου τής Έταιρείας Ι. Φ. Κωστοπούλου και Σιας Συμβούλου και Πάνου Κωστοπούλου Έντεταλμένου Συμβούλου.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΛΑΜΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΤΗ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920

| Ένεργητικόν | | Παθητικόν | |
|---|------------------------------|--|-------------------------------|
| Ταμειον Τράπεζαι και Τραπεζίται έν Έλλάδι και Έξωτερικῷ | Δρ. 3.476.358.59 | Κεφάλαιον | Δρ. 1.000.000.— |
| Συνάλλαγμα έν Χαρτοφυλακίῳ και παρ' άνταποκριταίς | 2.803.123.31 Δρ 6.279.481.90 | Τακτικόν και Έκτακτον Άποθεματικόν | > 461.151.08 Δρ 1.461.154.08 |
| Χρεώγραφα Ιδιοκτησίας Τραπεζης | > 448.139.06 | Καταθέσεις έν όψει και έπί Προθεσμία | > 5.375.311.55 |
| Προεξοφλήσεις Έμπορικῶν Γραμματίων | > 117.808.75 | Ταμειντήριον | > 2.634.777.75 > 8.010.089.30 |
| Δάνεια έπί ένσχύρω Χρεωγρ. και Ήγγυημ. Άσφαίς | > 1.572.733.45 | Άνταποκριταί (Πιστωταί) | > 47.832.05 |
| Προκαταβολαί έπί φορτωτικῶν και έμπορευμάτων | > 1.229.274.60 | Πιστωτικά έντολα έν εκτελέσει | > 470.190.— |
| Άνταποκριταί (Χρεώσταί) | > 29.400.25 | Έπιταγαί πληρωταί και Μερίσματα πληρωτέα | > 10.982.80 |
| Χρεώσταί Πιστωτικῶν Έντολῶν | > 463.945.25 | Προσωρινοί διάφοροι Λογαριασμοί | > 156.439.96 |
| Έξοδα Έγκαταστάσεως | Δρ. 35.416.75 | Μέρισμα έτους 1920 | > 100.000.— |
| Μείον άποσβέσεως 1920 | > 15.416.75 > 20.000.— | Κέρδη κα ζημία υπόλοιπον εις νέον | > 4.098.57 |
| | Δρ. 10.260.783.26 | | Δρ. 10.260.783.26 |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ "ΚΕΡΔΗ & ΖΗΜΙΑ,"

| Χρέωσις | | Πίστωσις | |
|---|----------------|--|----------------|
| Εις έξοδα Διαχειρίσεως | Δρ. 86.414.16 | Άπό υπόλοιπον κερδῶν 1919 | Δρ. 7.572.73 |
| Εις τόκους Καταθέσεων και Πιστωτικῶν Άσφαίς | > 170.418.25 | Άπό τόκους Προμηθείας, Συναλλαγῆν διαφορῶν και διάφορα κέρδη | > 826.020.25 |
| Κέρδη Α' και Β' Έξαμηνίας 1920 | > 576.560.57 | | |
| | Δρ. 833.392.98 | | Δρ. 833.392.98 |

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΔΡΑΧ. 576.560.57

| | |
|--|----------------|
| Εις Τακτικόν αποθεματικόν 20 ο) | Δρ. 115.312.10 |
| Εις Μέρισμα 10 ο) καθαρόν | > 100.000.— |
| Εις Φόρον καθαράς Προσόδου | > 11.000.— |
| Εις Φόρον κυκλοφορίας μετοχῶν | > 2.500.— |
| Εις Άποσβέσεις έπισηλῶν άπαιτήσεων | > 50.000.— |
| Εις Άποσβέσεις έξόδων έγκαταστάσεων | > 15.416.73 |
| Εις Ποσοστά Διοικητικοῦ Συμβουλίου | > 28.233.17 |
| Εις Έκτακτον Άποθεματικόν | > 250.000.— |
| Υπόλοιπον άφιέμενον διά τήν έλομένην χρήση | > 4.098.57 |
| | Δρ. 576.560.57 |

Έν Καλάμαις, τή 31η Δεκεμβρίου 1920.

Έντολή του Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ο Διευθυντής
Σ. Ι. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Υποδιευθυντής
Α. Χ. ΜΑΡΤΥΡΙΑΝΗΣ



ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ







ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Επι της διαστυρώσεως τῶν ὁδῶν Ἑρμοῦ καὶ Αἰόλου καὶ ἄνωθεν τοῦ ἱστορικοῦ Καφερείου τῆς ὥρειας Ἑλλάδος, ἐν τῷ ὅποιῳ ἐπὶ τῆς πρώτης Δυναστείας ἡμῶν ἀνεβίβασον καὶ κατέρριπτον τὰς Κυβερνήσεις, ἔκειτο ἡ Λέσχη τῶν ἐμπόρων Ἀθηῶν κατὰ τὸ ἔτος 1870. Ἐκεῖ συνερχόμενοι οὗτοι ἐκάστην ἐσπέραν διεπραγματεύοντο, μεταξὺ ἄλλων ὑποθέσεών των, καὶ τὰς ὁμολογίας τῶν ἐκδεδομένων τότε ἐθνικῶν Δανείων τῶν 6.000.000 καὶ 28.000.000 Δραχμῶν καὶ οὕτως ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐσχηματίσθη κάτοια διάθεσις πρὸς μεγαλειτέραν καὶ συστηματικώτεραν περὶ τὰ τοιαῦτα συναλλαγῆν. Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον δὲ τοῦ ἔτους 1872, δεξιῶν ἰδρῶθι ἡ Πιστωτικὴ Τράπεζα, εἶρε τοὺς ἑκμῶνας τῆς Λέσχης εὐδιαθέτους πῶς εἰς χρηματιστικὰς ἐργασίας, καὶ ὀλίγον βραδύτερον, ἤτοι τὸν Μάρτιον τοῦ 1873, ἰδρῶθι ἡ Ἑταιρία τοῦ Λαυρίου, τὸν δὲ Μάιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἰδρῶθι ἡ Τράπεζα τῆς Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος, οὕτως ὥστε ἡ κερδοσκοπία εἶρε προσφορώτατον τὸ ἔδαφος εἰς χρηματιστικὰς συμπάσεις καὶ γενικώτερον προσέλαβε χαρακτήρα, ἠνάγκασε δὲ τὰ τότε μέλη τῆς Λέσχης νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν Προέδρου καὶ μετονομάσῃαι τὴν ἐμπορικὴν Λέσχην «Χρηματιστήριον». Ἡ λειτουργία λοιπὸν τοῦ Χρηματιστηρίου ἤρξατο τακτικῶς οὕτως εἰπεῖν ἔκτοτε, δηλαδὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1873. Ἡ Κυβερνητικὴ ὁμως ἐγκρίσις τῆς ἰδρύσεως Χρηματιστηρίου ἐν Ἀθήναις ἐγένετο κατὰ τὸ 1876, ἐπὶ τῆς τότε Κυβερνήσεως

Α. Κουμουδοῦρου, εἰς ἣν εἶχεν ὑποβληθῆ καὶ Κανονισμὸς πρὸς ἐπικύρωσιν, τὸν ὅποιον μόλις κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1879 ἠρξάμεθα νὰ ἐγκρίνῃ, μετὰ τινων τροποποιήσεων. Τοιοῦτοτρόπως ἀνεγνωρίσθη ἐπίσημος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὸ Χρηματιστήριον ἐν Ἀθήναις καὶ ἐγένοντο αἱ ἀρχαιρεσίαι αὐτοῦ, παρουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Κωνστ. Λομβάρδου καὶ τοῦ Νομάρχου Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, τὴν 2 Μαΐου 1880. Ἐκτοτε λοιπὸν ἤρξατο κανονικῶς λειτουργεῖν τὸ Χρηματιστήριον ἐν τῇ μεγάλῃ οἰκίᾳ Μελά κατὰ τὴν δοτικὴν αὐτῆς πλευρᾶν, ἐνθα νῦν τὸ Ταχυδραμεῖον.

Ἡ πρώτη αὐτοῦ Ἐπιτροπὴ κατηρτίσθη, τῇ ἀπλῇ συνηγορίᾳ τῶν μελῶν, ὑπὸ τῶν κ. κ. Μάρκου Ρενιέρη, Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὡς Προέδρου, καὶ Ἰωάννου Δούμα, Διευθυντοῦ τῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς, Παντολέοντος Θεολόγῃ, Διευθυντοῦ τῆς Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς Μιχαήλ Ἀντωνοπούλου, Διευθυντοῦ τῆς Ναυτικῆς Τραπεζῆς «Ἀρχάγγελος» καὶ Κωνσταντίνου Στ. Βούρου Τραπεζίτου, ὡς μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης. Καὶ ὁ μὲν Μάρκος Ρενιέρης δὲν ἀπεδέχθη τὸν διορισμὸν του ὡς Προέδρου, διηύθυνον δὲ τὰς ἐργασίας τοῦ Χρηματιστηρίου τὰ τέσσαρα ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1881, ὅτε τὰ μέλη τοῦ Χρηματιστηρίου διὰ ψηφοφορίας ἐξέλεξαν νέαν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἔκτοτε ἐξακολουθεῖ ἐκλεγομένη τακτικῶς ἀνὰ πᾶν ἔτος καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.



Ἡ ἀνωτέρω τετραμελής Ἐπιτροπή, ἡ διοικήσασα τὸ Χρηματιστήριον μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου 1881, εἶχεν ὑποβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὑπόμνημα, δι' οὗ ἐξήρτει τὴν τροποποίησιν διατάξεων τινων τοῦ Κανονισμοῦ καὶ προσθήκας ἄρθρων, κυρίως δὲ ἐξήρτει, ἵνα ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ διοριστέων ἐπιστήμων Μεσιτῶν καὶ Κολλοδιστῶν ὀρισθῇ εἰς εἴκοσι πέντε, ἡ δὲ καταβλητέα χρηματικὴ ἐγγύησις πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἑπαγγέλματός των εἰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας δραχμῶν. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις τὸν μὲν ἀριθμὸν τῶν Μεσιτῶν ἐνέκρινεν εἰς εἰκοσιπέντε, διορίσασα διὰ Β. Διατάγματος τοιοῦτος, τὴν δὲ ἐγγύησιν περιώρισε μόνον εἰς πέντε χιλιάδας δραχμῶν, περὶ τῶν ἄλλων δὲ αἰτημάτων ἀπήντησεν, ὅτι ἀνέσθαι τὴν ἐξέτασιν τούτων εἰς τὸ Νομικὸν Συμβούλιον.

Τὸ Χρηματιστήριον τρεῖς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του διήλθε κρίσις. Α') Κατὰ τὸ ἔτος 1876, συναπέβη ὑπερτιμώσεως τῶν Μετοχῶν τῆς Ἐταιρίας Λαυρίου, σκευωρηθείσης ὑπὸ ὁμάδος πειραματέων χρηματιστῶν, καταβόντων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ἐπωφεληθέντων τὴν ἀπειρίαν τῆς ἀπονηρέτου εἰς τὰ τοιαῦτα χρηματιστικὰ τεχνάσματα ἀγορᾶς ἡμῶν. Β') Περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔτους 1884, ἔνεκεν τῶν αὐτῶν Μετοχῶν τοῦ Λαυρίου, ὧν τὴν τεχνητὴν ἀνατίμησιν ἐπέδιώξε δι' ἄρθρων ἀγορῶν τὸ τότε Συνδικάτον, ἀποτελούμενον ὑπὸ τῶν Κ. Βούρου, Δ. Μητροπούλου καὶ Μ. Νεγρεπόντη, συμπαρασυρθέντων καὶ τούτων εἰς τὴν ἐπελευθερωσάν καταστροφὴν, δι' ἣν οὐκ ὀλίγον συντέλεσε καὶ ἡ ἐν τοῖς παρασκηνίοις κρυπτομένη Τράπεζα τῆς Κωνσταντινουπόλεως· οἱ ἀποτελοῦντες δὲ τὸ Συνδικάτον ἐκείνο ἐφολακίσθησαν ὑπὸ τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς καὶ περιήλθον, τέλος, εἰς κατὰστασιν πτωχέσεως. Γ') Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1892, συναπέβη τῆς πτώσεως τῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς, ἥτις περικλίναςα τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς εἶχε καταστῆ παικτικὸν Γραφεῖον καὶ παρεσκεύασε τὸ μοιραῖον τέλος, ὑπερ εἶναι ὁ κλῆρος ὄλων τῶν ὁμοειδῶν Τραπεζῶν, κατελείφθη δὲ εἴτα ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῶν τοιοῦτων ἀλογίστων χρηματιστικῶν ἀγώνων εἰς τὴν ἀντιζηλον καὶ ἀντιπαλον Τράπεζαν Κωνσταντινουπόλεως. Ἀλλὰ καὶ ἡ τελευταία αὕτη τὴν αὐτὴν ὑπέστη τύχην, διαλυθεῖσα μὲν ἰσόχως καὶ ἀθροῦως, ἀλλὰ καὶ κατασυντετριμμένη. Κατελείφθη δὲ ἔκτοτε ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῶν παραβόλων καὶ ἐκτροπῶν χρηματιστικῶν ἐργασιῶν εἰς ἄλλους, οἵτινες ἐπωφελοῦντο τὰς ἐκάστοτε ἐξάψεις τῆς ἀχαλινώτου κερδοσκοπίας.

Τὸ Χρηματιστήριον, μετ' ὄλων τὸν ἀτελεῖ Κανονισμὸν καὶ τὸν κλημελεῖ ὀργανισμὸν αὐτοῦ, μεγάλως οὐχ ἦτον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνακτοῖν τῆς χώρας ὑπὸ πολλὰς καὶ διαφόρους ἐκφύσεις, ἐὰν δὲ ἡ πολιτεία ἐδεικνυε στοργὴν τινα καὶ ἐπιβλεψὴν εἰς τὸ ἴδρυμα αὐτό, πολλὰ κεφάλαια ὁμογενῶν καὶ ξένων ἤθελον εἰσευεῖν πρὸς τὴν χώραν, διότι τὸ χρέμα, ὅπου εὐρίσκει ἀσφάλειαν εἰς τὴν τοποθέτησιν καὶ ἐγγύησιν περὶ τὰς ἐπιχειρήσεις, ἐκεῖ καὶ προστρέχει. Εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου τὸ Χρηματιστήριον θεωρεῖται ἡ βάση, τὸ βερόμετρον, οὕτως εἰπεῖν, τῆς εὐεξίας καὶ εὐημερίας τῆς χώρας, ἐξ ἧς ἐξήρτηται καὶ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ Κράτους. Εἶνε δὲ τῆ ἀληθεία περίεργον πῶς, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας λειτουργοῦντος τοῦ Χρηματιστηρίου, οἱ ἐν αὐτῷ συναλλασσόμενοι ἔδειξαν πάντοτε τοσαύτην ἀκρίβειαν, τάξιν καὶ ἐντιμότητα ἐπὶ τῶν συναλλαγῶν καὶ ὀποχρεώσεων αὐτῶν, οὐδεμίαν δὲ ὑπερβολὴν λέγομεν διατεινόμενοι, ὅτι τοὺς ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ συναλλασσομένους μόνη ἡ καλὴ πίστις μέχρι σήμερον διέπει.

Ἡεπλανημένως δὲ σταθμίζουσα καὶ ἐκτιμῶσα τὰ πράγματα καὶ κακὴν ὑπηρεσίαν προσφέρουσαν ἐκείνοι, οἵτινες πολλάκις διὰ τῆς ὀρασεῖς των προκαλοῦσι χρηματιστικὴν δυσφορίαν

καὶ περιάγουσι τὸ Χρηματιστήριον εἰς πολὺ στενόχωρον θέσιν. Τὰ τοιαῦτα δὲν διαφεύγουσι τὴν ὀξυδερκειαν τῶν χρηματισομένων, δυσπενῶς δὲ σχολιάζονται, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ λαμβάνωσιν ὅπ' ὄφει τοὺς στενοὺς δεσμούς, οἵτινες συνδέουσιν ἀρρήκτως τὰ συμφέροντα τοῦ Χρηματιστηρίου μὲ τὸν κοινωνικὸν πλοῦτον, τὸν ἐνδεδυμένον εἰς Μετοχικὰς Ἀξίας, οὐδὲ ὀκολογίζουσιν, ὡς μὴ ὀφείλει, ὅτι ἐκρηγῆς χρηματιστικῆς κρίσεως θὰ ἔχη ὡς ἄμεσον ἀποτέλεσμα οὐ μόνον τὴν ἔκπτωσιν τῶν Μετοχικῶν Ἀξιών, ἀλλὰ καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν χρεωγράφων, θέλει δὲ προκαλέσῃ τὴν δυσπιστίαν τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κεφαλαίῳ, ἰδίως τῶν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Ἐταιρικὰς Ἀξίας ἐνδεδυμένων, καὶ τέλος θὰ ἔχη ὀλέθρια ἀποτελέσματα διὰ τὴν ἡμετέραν ἀγορὰν καὶ τὰ μετ' αὐτῆς συνδεδεμένα Πιστωτικὰ καὶ Ἐταιρικὰ ἴδρυματα.

Τοιαῦτα γράφει εἰς τὸ βιβλίον του «Χρηματιστικὴ κλεις», ἐκδοθὲν τῷ 1908, ὁ μέχρι τοῦ ἔτους τούτου Γραμματεὺς τοῦ Χρηματιστηρίου Ν. Γ. Νικολαΐδης.

Αὐτὸς οὗτος ὁ βίος τοῦ Ν. Γ. Νικολαΐδου μᾶς παρέχει πιστὴν εἰκόνα τῶν τότε χρηματιστικῶν ἀντιλήψεων καὶ τοῦ χρηματιστικοῦ πυρετοῦ, ὅστις διακατεῖχεν ὄλα τὰ κοινωνικὰ στρώματα. Τῷ 1869 ὁ Νικολαΐδης ἐγγράφεται εἰς τὴν Φαρμακευτικὴν Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, τῷ δὲ 1871 τῆ συστάσει τοῦ πατρικοῦ του φίλου Μάρκου Ρενιέρη πρὸς τὸν τότε Καθηγητὴν τῆς Γενικῆς Χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀναστάσιον Χρηστομάνον προσλαμβάνεται βοηθὸς εἰς τὸ Χημεῖον. Τῷ 1872 ὄμως ἔτε τὴν Ἑλλάδα ἄπασαν εἶχε καταλάβει ἡ μεταλλομανία, ἔνεκα τοῦ φλέγοντος ζητήματος τοῦ Λαυρίου καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἐταιρίας «Ἰακρίων Ροῦ καὶ Σερπιέρης», ὁ δὲ ἀειμνηστὸς Ἀνδρέας Συγγρὸς εἶχε μετακαλέσει δύο εἰδικοὺς ἐπιστήμονας, ἕνα μεταλλειολόγον καὶ ἕνα χημικόν, οἵτινες μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ Χρηστομάνου εἰργάζοντο ἐπὶ τῶν σκιωρίων καὶ ἐκβολῶν τοῦ Λαυρίου, τότε μεθυσθεῖς ἐκ τῶν ἐλπιζομένων φανταστικῶν κερδῶν ὁ Νικολαΐδης ἐγκαταλείπει καὶ Φαρμακευτικὴν καὶ Χημείαν, ἕνα ἀγοράσῃ μετοχὰς τῆς ἰδρυθείσης Ἑλληνικῆς Ἐταιρίας τοῦ Λαυρίου τῆ βοηθεία τοῦ παλαμάρχου χρηματιστοῦ Σ. Ἀγγελοπούλου. Εἰς ἡλικίαν εἴκοσι καὶ ἐνός ἔτους κατέστη τακτικὸς θαμῶν τῆς Ἐταιρίας Ἑλλάδος καὶ προσλαμβάνεται ὡς ἀναπληρωτῆς τοῦ τότε Γραμματέως τῆς Χρηματιστικῆς Λέσχης Σπυρ. Ζαχαρίσας ἀπὸ δὲ 1874 γίνεται ὀριστικὸς Γραμματεὺς καὶ ἐργάζεται ἡμισθὴ μέχρι τοῦ 1880, ὁπότε τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους τούτου ἀναγνωρισθέντος ἐπιστήμως τοῦ Χρηματιστηρίου διορίσθη Γραμματεὺς τῆς τότε Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Κ. Βούρου Π. Θεολόγη, Ἰωάν. Δούμα, Μ. Ἀντωνοπούλου ἀντὶ μηνιαίου μισθοῦ δραχμῶν ἑκατὸν (100).

Ἐκτὸς τοῦ Ν. Γ. Νικολαΐδου καὶ ὁ διατελέσας ἐπὸπτης τοῦ Χρηματιστηρίου Γερασ. Λοκιαρδόπουλος τὰ αὐτὰ σχεδὸν γράφει περὶ Χρηματιστηρίου ἐν ἀθριδίῳ δημοσιευθέντι εἰς τὰς «Ἑλληνικὰς Προόδους» τοῦ Π. Ξαρχάκου καὶ Θεμ. Φιλαδελφείως ἐκδοθείσας τῷ 1908.

Ἡ ἀποστολὴ βεβαίως τοῦ Χρηματιστηρίου ὡς βαρομέτρον τῆς οἰκονομικῆς δυνάμεως τῆς χώρας εἶναι σπουδαιοτάτη ἐπιδρῶσα ἐπὶ τοῦ κινήτου πλοῦτου τὸν ὅποιον εἶτε προσελκεί ἀφθονον καὶ τοιοῦτοτρόπως αὐξάνει τὴν προσφορὰν χρήματος διευκολύνοντας τὰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις διὰ τῶν ὀποιῶν συντελεῖται ἡ πρόδος καὶ ἀξίσεις τῶν Οἰκονομικῶν ἀγαθῶν, εἶτε ἀντιθέτως φογαδῶσι τὸ κεφάλαιον τὸ ὅποιον ἀλλαχῶς ἐπιζητεῖ τὴν ἐκένδυσιν εἰς ἀσφαλεστέρους τίτλους καὶ ἀξίας, ὅταν ἡ κακὴ ἀντιλήψις περὶ τῶν Χρηματιστηριακῶν μεθόδων μεταβάλλῃ τὸ Χρηματιστήριον εἰς Γολγοθᾶν τῶν ἐφ' ἀφαντάτων καὶ ἀνευματιστῶν συνειδήσεων.

Εἰς τὸ ἀρτισύστικτον Ἑλληνικὸν Βασίλειον, τὸ ὁποῖον μετὰ ἔνδοξον ἑπταετῆ ἀγῶνα ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερίαν του, ἦτο ἐπόμενον ὁ Χρηματιστηριακὸς θεσμὸς νὰ προσκρούσῃ καὶ νὰ παρσῶρῃ πολλούς. Ἡ ἰδέα τοῦ κέρδους ὑποθαλαπομένη ὑπὸ τῆς ἐλπίδος πρὸς ἀπόκτινον πλοῦτου καὶ εὐμαρείας, εἶναι τόσον προσφιλέης, πλάττει τόσα ὄνειρα διὰ τοὺς ἀγωνιζομένους τὸν δύσκολον ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ὥστε οὐδὲν παράδοξον, ἐὰν ὑπὸ τὸ γλοιοκὸ κλίμα τῆς Ἀττικῆς οἱ εὐφάνταστοι κάτοικοι τοῦ ἰσχυροῦς Ἄστως κατελήφθησαν ὑπὸ χρηματιστικῶ παραξυσμοῦ. Ἡ Ἑλλάς ὅλη μετεβλήθη εἰς μέγα μεταλλεῖον, ἡ Ἰβρυσις ἀλλεπαλλήλων μεταλλευτικῶν Ἐταιριῶν ἔπειθε τοὺς πάντας περὶ τοῦ μέλλοντος κέρδους. Οἱ ἔχοντες οἰκονομίας ἀπὸ τοῦ Ἀρεοπαγίτου μέχρι τοῦ χειρῶν κακτοῦ καὶ τῆς πτωχῆς παραμάνης, ἤτις ἐγκατέλειπε τὸν σύζυγον καὶ τὸ μικρὸ χωριὸ τῆς, ἵνα ἔλθῃ ὡς τροφὸς εἰς τὰς Ἀθήνας, διέθεσαν αὐτὰς εἰς ἀγορὰν μετοχῶν. Τὸ κατ'ἐκτίμησιν ἐπῆλθε τὰ δὲ μικρὰ κεφάλαια ἀπερροφήθησαν διαλυθέντων καὶ τῶν ὠραίων ὀνειρῶν. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ἐστρατήγησε τὸ κακόν. Τοῦ Κράτους ὅμως ἡ ἀποστολὴ δὲν εἶναι νὰ σταματῇ τὸ κακόν, τὰ καθήκοντα τῶν Κυβερνήτων δὲν εἶναι τοιαῦτα, ἀλλὰ τὸνναντίον **προληπτικά, καθοδηγητικά.** Τὰ παράπονα δι' ἔλλειψιν Κυβερνητικῆς ἀντιλήψεως εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Νικολαΐδου καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ Λουκαροπούλου εἶναι δίκαια, ἀλλὰ τὸ Κράτος εἶχε τόσα νὰ ἐπιτελέσῃ ὑψηλὰ καθήκοντα τόσον ἐν τῇ ἐσω-

τερικῇ πολιτικῇ, ὅσο καὶ τῇ ἐξωτερικῇ ὑπὲρ τῶν στεναζόντων ὑπὸ τὴν δουλείαν ἀλυτρώτων Ἑλλήνων, ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν ἢ σχεδὸν ἀκατόρθωτον νὰ παρξολοουθῇ τὰ τεχνάσματα καὶ τὰς πονηρίας ὀλίγων ἰδιωτῶν κερδοσκοπῶν.

Ἐδοχῶς τὰ πράγματα λαμβάνουσι ἤδη τὴν κανονικὴν αὐτῶν ὁδόν.

Ἡ Ἰβρυσις τοῦ Ἰπουργείου τῆς **Ἐθνικῆς Οἰκονομίας** μετὰ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἀποστολὴν τῆς ἐποπτείας ἐπὶ τῶν Τραπεζιτικῶν, τῶν Χρηματιστηριακῶν καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων Ἀνωμόμων Ἐταιριῶν ἔθεσε τέρμα εἰς πᾶσαν κερδοσκοπικὴν ἐκμετάλλευσιν, τὸ δὲ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν ἰστάμενον ὑψηλὰ θὰ ἐπιτελέσῃ τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον παρέχον τὴν ἀπαιτούμενην ἐγγύησιν πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ ξένα κεφάλαια, περὶ τῆς ἀσφαλοῦς αὐτῶν ἐπενδύσεως εἰς Ἀξίας ἐπιτοχῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἡ μεγένθυσις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ συντελουμένη Ἐθνικὴ ἀποκτάσασις ἀνοίγει νέους Οἰκονομικοὺς ὀρίζοντας με σκοπιδιοστάτας διὰ τὸν Ἑλληνισμόν ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα εἰς τοὺς ὀρίζοντας τούτους καλεῖται τὸ Χρηματιστήριον νὰ προσφέρῃ τὰς ὀπηρεσίας του καὶ νὰ διευκολύνῃ τὰς Ἑλληνικὰς προσπάθειας εἰς τὸ νέον ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τὸ ὁποῖον παρεσκεύασεν ἡ ἀνδρεία τοῦ Ἑλληνος στρατιώτου εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ἡπειρον, Θράκην καὶ Μικρὰν Ἀσίαν.



ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ—ΜΕΛΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

ΕΠΟΠΤΑΙ—ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἐκ τῆς οἰκίας Μελά, ὅπου νῦν τὸ Ταχυδρομεῖον, μετεφέρθη τὸ Χρηματιστήριον εἰς τὴν γωνιαίαν οἰκίαν ἐπὶ τῶν ὁδῶν Σοφοκλέους καὶ Αἰδίου. Ἐκ τοῦ δευτέρου τούτου οἰκήματος μετεκομίσθη τρίτην φοράν εἰς τὴν παραπλεύρως μεγάλην οἰκίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σοφοκλέους, ἧτις ἡγοράσθη ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Χρηματιστηρίου, ἀλλ' ἀποτυχούσης, ἕνεκα οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, τῆς μονίμου διατηρήσεως τοῦ Χρηματιστηρίου ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ, ἐξηγοράσθη αὕτη ὑπὸ τοῦ Παντιᾶ Ράλλη, ἵνα μεταπωληθῇ εἰς τὸν Γρηγ. Ἐμπεδοκλῆν καὶ τὴν Τράπεζαν Ἐμπεδοκλέους. Τετάρτην πλέον φοράν τὸ Χρηματιστήριον μετακινεῖται εἰς τὸ νῦν οἰκῆμα ὅπου καὶ εὑρίσκεται μονίμως ἐγκαθιδροθὲν.

ΜΕΛΗ

Μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1918 τὰ μέλη τοῦ Χρηματιστηρίου ἐξελέγοντο διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τῶν ἐγγεγραμμένων Χρηματιστῶν ἐν Γενικῇ Συνελεύσει. Ἐκ τῶν μελῶν ἐνιαυσίως ἐξελέγετο ἡ Ἐπιτροπεία τοῦ Χρηματιστηρίου. Διὰ τοῦ νόμου ὁμοῦ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1918 τὰ μέλη διηρέθησαν εἰς δύο τίξεις εἰς **Χρηματιστὰς καὶ Μεσίτας** καὶ οἱ μὲν Χρηματισταὶ διορίζονται διὰ Β. Δ. μετὰ γνωμοδοτήσασιν τοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἐδρεύοντος Χρηματιστηριακοῦ Συμβουλίου, οἱ δὲ Μεσίται διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ αὐτοῦ Χρηματιστηριακοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας. Ἐκάστος Χρηματιστῆς ὀφείλει νὰ ἔχη παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ ὡς ἐγγύησιν δραχμὰς 75.000, ὁ δὲ μεσίτης 10.000.

ΠΙΣΤΟΙ

Τὸ Ταμεῖον τοῦ Χρηματιστηρίου ἀποτελεῖται ἐκ συνδρομῶν τὰς ἑποικίας καταβάλλουσιν αἱ Τράπεζαι καὶ Ἐταιρεῖαι τῶν ὁποίων οἱ τίτλοι γίνονται ἀντικείμενον διαπραγματεύσεως ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ καὶ ἐκ τῶν συνδρομῶν τῶν Χρηματιστῶν καὶ Μεσιτῶν.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Χρηματιστηρίου ἀπετελέσθη **Ἀνώνυμος Ἐταιρεία** ἧτις ἡγόρασε τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σοφοκλέους αἰνήτηον ἔνθα νῦν τὸ Χρηματιστήριον μετὰ τοῦ συνεχόμενου μεγάλου κτηρίου τοῦ ἔχοντος πρόσψιν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου πρὸς εὐρονισμὸν καὶ μεταρρύθμισιν τοῦ Χρηματιστηριακοῦ Μεγάρου, ἵνα εὐκολώτερον διεξάγωνται αἱ ἐν αὐτῷ ἐργασίαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1881 μέχρι τοῦ 1908, ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Χρηματιστηρίου ἐξελέγησαν οἱ ἑξῆς Πρόεδροι τῶν ἐνιαυσίων ἐπιτροπῶν :

Ἀλέξανδρος Αὔγουρινός,
Νικόλαος Σπαθῆς,
Πλάτων Νεγρεπόντης,
Δημήτριος Δημητριάδης (ἐπτάκις),
Γεώργιος Παππᾶς,
Ξενοφῶν Παύλου,
Θεμιστοκλῆς Δημαρᾶς,
Θωμᾶς Κωνσταντινίδης (δὶς),
Ξενοφῶν Κυριακῆς (δὶς),
Παῦλος Σκουζῆς (δὶς),
Κωνσταντῖνος Ἀρθουαντινός,
Δημοσθένης Σαρικωτάκης,
Νικόλαος Βάμβας,
Μιλτιάδης Γεωργίου (τετράκις),
Κωνσταντῖνος Ποτέσσαρος (δὶς),
Πέτρος Πετρίτσας (πεντάκις),
Κωνσταντῖνος Τροχάνης,
Χαρίλαος Δημητριάδης,
Δημήτριος Ἡλιόπουλος (πεντάκις),
Γεώργιος Κατσελέδης (δὶς).

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΠΟ ΤΟΥ 1908 — 1921

Χαρ. Δημητριάδης
Ν. Ναδέρης (τρις)
Ι. Παππᾶς (δεκάκις)
Στ. Φούντης
Δ. Δημόκας
Μ. Φουντουκλῆς
Γ. Φραγκιάδης.

Τῇ 4ῃ Ἀγούστου 1921 κατόπιν Γενικῆς τῶν Μελῶν Συνεδρίας ἐξελέγη ἡ κάτωθι Ἐπιτροπεία τοῦ Χρηματιστηρίου :



ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΔΕΥΚΩΜΑ

Γ. Φραγκιάδης Πρόεδρος
Παν. Θεοφλόπουλος Ταμίας
Δημ. Δημόκας Μέλος
Μιχ. Γαλανός »
Ι. Φωτίου »

ΕΠΟΠΤΑΙ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1873 μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ ἔτους 1880 τὸ Χρηματιστήριον διηρθύνετο μόνον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, τοιοῦτοι δὲ ἐ χρημάτισαν οἱ Γ. Ἰγγλέσης, Κυρ. Βαλώσης, Π. Μωραΐτης, Θ. Στάγκαλης, Κ. Χιονᾶς καὶ Ξ. Κυριαζῆς.

Ἀπὸ δὲ τοῦ Μαΐου 1880, ὅτε ἀνεγνωρίσθη τὸ Χρηματιστήριον, Ἐπόπται διορίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, οἱ ἑξῆς. Ἐμμ. Φραγκιάδης ἀπὸ Μαΐου 1880 μέχρις Ἀπριλίου 1882. Ε. Ἀγαλλόπουλος, ἀπὸ Ἀπριλίου 1882 μέχρις Ἰανουαρίου 1885, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰανουαρίου 1885 μέχρι Δεκεμβρίου 1886, καταργηθείσης τῆς θέσεως τοῦ Ἐπόπτου σιωπηρῶς λόγῳ οἰκονομίας, ἀνετέθησαν καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐπόπτου εἰς τὸν Γραμματέα τοῦ Χρηματιστηρίου. Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ὅμως 1887 διορίσθη αὐθις τακτι-

κὸς Ἐπόπτης ὁ Κ. Πολυμέρης, διατελέσας τοιοῦτος μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1892. Ἀπὸ τοῦ Μαΐου δὲ 1892 μέχρι Δεκεμβρίου 1892 ἡ ἐποπτεία ἀνετέθη αὐθις εἰς τὸν Γραμματέα, κατόπιν ἀπὸ Ἰανουαρίου τοῦ 1893 μέχρι τοῦ Αὐγούστου ἰδίου ἔτους διατέλεσεν Ἐπόπτης ὁ Γ. Λυμαρδόπουλος, κατὰ τὸν Σεπτέμβριον δὲ καὶ Ὀκτώβριον ἰδίου ἔτους ὁ Π. Μπενούκας, ἀπὸ δὲ τοῦ Νοεμβρίου 1893 μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1903, ἦτοι ἐπὶ μίαν δεκαετίαν ὁ Σ. Γέροντας, καὶ τέλος ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1904 καὶ ἑφεξῆς ὁ Δ. Μακκᾶς. Τὸν κ. Δ. Μακκᾶν ἐν τῇ θέσει τοῦ Ἐπόπτου διεδέχθη ὁ Γεώργ. Σιερ. Τρυπούσης. Διὰ τοῦ νέου νόμου 1308 περὶ Κυβερνητικῆς ἐποπτείας διορίσθη καὶ πάλιν ὁ Δ. Μακκᾶς, τοῦτον καὶ πάλιν διεδέχθη διὰ νέου διορισμοῦ ὁ κ. Τρυπούσης διατελῶν μέχρι σήμερον ὡς τοιοῦτος.

Γραμματεὺς τῆς Κυβερνητικῆς ἐποπτείας διορίσθη τὸ πρῶτον ὁ Παν. Μπενῆ-Ψάλτης, σήμερον διεδέχθη τοῦτον ὁ Ἀπόστολος Παπαδημιός.

Γραμματεὺς τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1908 ὑπῆρξεν ὁ *Ν. Γ. Νικολαΐδης* τούτον ἀπὸ τοῦ 1909—1920 διεδέχθη ὁ *Σάβων Βούλαρης*, καὶ τοῦτον σήμερον ὁ *Παναγιώτης Μπενῆ-Ψάλτης*.



ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΑΙ—ΜΕΣΙΤΑΙ

Μετά τὰ έκτενή περί μιᾶς ἐκάστης τῶν Ἑλληνικῶν Τραπεζῶν ἄσθρα ἐπιγραμματικῶς ἀναφέρομεν καὶ τὰς ἐξῆς ἰδιωτικὰς Τραπεζὰς, Τραπεζικὰ καὶ Χρηματιστικὰ Γραφεῖα :

1) Τὴν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κοραῆ 1 Τράπεζαν τῶν **Ἀδελφῶν Μαρίνου**, μίαν τῶν παλαιότερων ἰδιωτικῶν Τραπεζικῶν ἐπιχειρήσεων.

2) Τὴν Τράπεζαν **Α. Παναγιωτοπούλου** ἐν Πειραιεὶ ἐπὶ τῆς Ἀκτῆς Ποσειδῶνος ἀριθ. 6. Διευθυντῆς ὁ Τάκης Α. Παναγιωτοπούλου.

3) Τὴν Τράπεζαν τῶν **Ἀδελφῶν Μαρούλη** ἐν Πειραιεὶ ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Μακρῆς Στοᾶς ἀριθ. 30. Διευθυντῆς ὁ Γ. Ε. Φακίρης.

4) Τὴν Τράπεζαν τῶν **Ἀδελφῶν Ράλλη**, τῆς ὁποίας ἔδρα εἶναι ἡ Μιτυλήνη. ἑποκατάστημα δὲ ἐν Πειραιεὶ ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Μακρῆς Στοᾶς. Διευθυντῆς ὁ κ. Κωνσταντῖνος Λαμπρίδης.

ΤΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΑΣ

Σταύρον Σ. Φούντην, ἔχοντα τὸ γραφεῖόν του ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ κ. Σ. Κ. Φούντης, ἐξ Ἀθηνῶν καταγόμενος, εἶναι υἱὸς παλαιοῦ ἐμπόρου γεννηθεὶς τῷ 1868. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν ἐνεγράφη εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀνακηρυχθεὶς διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας. Ἐπὶ πενταετίαν διετέλεσε Σχολάρχης καὶ Καθηγητῆς ἐν Ἀθήναις, εἶτα παραιτηθεὶς διήλυνε τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας ὑπὸ δμάδος Καθηγητῶν ἰδρυθέν ἰδιωτικὸν Λύκειον **«Τὸ Ἑθνικὸν Λύκειον»** ἐπὶ πενταετίαν.

Ἀποσυρθεὶς τοῦ Ἑθνικοῦ Λυκείου ἰδρύει ἴδιον Λύκειον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, ὅπου σήμερον ἡ Πολυκλιτική, τὸ ὁποῖον μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας διευθύνει ἐπὶ μίαν ἔτι τριετίαν. Αἱ μελέται ὁμῶς περὶ τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς Οἰκονομίας πείθουσι τὸν κ. Φούντην, ὅτι ἀλλάξοῦ ἠδύνατο νὰ δρῶσῃ ἐπωφελέστερον, δι' ἡ ἐγκαταλείψας ὀριστικῶς τὸν Λόγιον Ἑσπῆν ἐξελέγη μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν τῷ 1904. Οἱ νέοι συνάδελφοι τιμῶντες τὸν κ. Φούντην διὰ τὰς γνώσεις καὶ τὴν ἐργατικότητά του πολλάκις ἐξελέξαν αὐτὸν μέλος τῶν Ἐπιτροπειῶν τοῦ Χρηματιστηρίου, τῷ δὲ 1920 καὶ Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπείας τοῦ Χρηματιστηρίου. Ἐπειδὴ ὁ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθεὶς νόμος περὶ τοῦ Χρηματιστηρίου ἦτο ἐν πολλοῖς ἐλλειπῆς καὶ δυσεφάρμοστος ὁ κ. Φούντης κατῴρθωσε νὰ μεταρρυθμίσῃ τοῦτον ἢ Κυβέρνησις, ὥστε νὰ γίνῃ ἐφαρμοστός, τοῦτο δ' ἐπετεύχθη δι' ἀλλεπαλλήλων νομοθετικῶν διαταγμάτων.

Ὡς Πρόεδρος πλήν τῆς τροποποιήσεως τοῦ νόμου προέβη εἰς ἴδρυσιν Ἄωνόμου Ἐταιρείας ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Χρηματιστηρίου, ἧτις ἠγόρασε τὸ οἶκημα, ὅπου εἶναι σήμερον τὸ Χρηματιστήριον διὰ ἴσμον τῶν μελῶν αὐτοῦ. Ἐπεδίωξε καὶ ἐπέτυχε τὴν κατάργησιν τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν μεταφορῶν τῶν ἀξιῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ.

Ἐπίσης ἴδρυσεν γραφεῖον ἐκκαθαρίσεως, τὸ ὁποῖον καὶ σήμερον λειτουργεῖ ἀριστα. Ἐπειδὴ οἱ τόκοι τῆς μεταφορῶν ἀξιῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ εἶχον ἀνέλθει εἰς 30 ο/ο περίπου, ἐνεργήσας ἐπέτυχεν τὴν ὑπὸ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς παραχώρησιν παγίων ὑπὲρ τῶν Χρηματιστῶν δανείων ἐκ 10.000.000 δρ. πρὸς 7 ο/ο διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς μεταφορᾶς. Ἐκτοτε οἱ τόκοι τῆς μεταφορᾶς κατῆλθον εἰς 8-10 ο/ο.

Ἐπὶ τῆς οὐκίας συντελεστῆς τῆς τροπῆς τοῦ κοινοῦ πρὸς ἀγορὰν τῶν ἐθνικῶν δανείων, εἰς δὲ τὸν κ. Φούντην κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται ἡ ἐπιτυχία τοῦ δανείου τῶν 300.000.000, ὅστις δι' ἐμπεριστατωμένων διαλέξεων καὶ ἀριθμῶν ἀπέδειξεν οὐχὶ μόνον τὴν ἐθνικὴν ὀφείλειαν, ἀλλὰ καὶ τῶν Μετόχων τὰς ὀφείλειαι καὶ τὴν παρεχομένην ἀσφάλειαν.

Ἐπὶ τῆς Σύμβουλος εἰς τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν, τὴν Ἐνιστάαν, Πυρτοδοποιεῖον, Ἐταιρίαν Γ. Ἡσαΐα ἀπεχώρησε δὲ ἔνεκα τῆς ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ νόμου περὶ Χρηματιστῶν. Ὡς σύμβουλος τῆς Ἡσαΐας ἐνήργησε τὴν κατάργησιν τῶν μεταξὺ τῆς Ἡσαΐας καὶ τῶν Οἰνοποιητικῶν Ἐταιριῶν ὑφισταμένων συμβάσεων, αἵτινες ὑπὸ τοῦ τότε Ὑπουργείου ἐθεωρήθησαν ὡς συμβάσεις ἀνήθητοι.

Ζαχ. Πασχαλίτσκον, ἐκ Μεσοσηνίας καταγόμενον καὶ διατελέσαντα δικηγόρον παρ' ἅπασιν τοῖς δικαστηρίοις καὶ Διευθυντὴν Ἀσφαλειῶν.

Ἀπὸ τοῦ 1920 ἀσχολεῖται εἰς τὰ Χρηματιστικά.

Χρηματιστῆς διαορίσθη δυνάμει τοῦ νέου νόμου περὶ Χρηματιστηρίου τὸν Μάρτιον τοῦ 1918.

Ὁ κ. Πασχαλίτσκος εἶναι Διευθυντὴς διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολίην τῆς Ἐταιρίας τῶν **Γενικῶν Ἀσφαλειῶν**

Ο ΦΟΙΝΙΞ

ἧτις ἰδρύθη τῷ 1860 ἐν Βιέννῃ με Κεφάλαιον καταβεβλημένον ἑταιρικῶν καὶ ἀποθεματικῶν 1.350.000.000.

Ἀσφαλίζει τοὺς κινδύνους Ζωῆς—Πυρός—Θαλάσσης—Χαλάξης.

Σόλωνα Βούλγαρην δικηγόρον, ὅστις διεδέχθη ὡς γραμματεὺς τοῦ Χρηματιστηρίου τὸν ἀποχωρήσαντα Ν. Γ. Νικολαΐδην ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν συντελέσας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τῶν ἐργασιῶν τοῦ Χρηματιστηρίου. Εἰς τὸν Σόλωνα Βούλγαρην ὀφείλεται ἡ σύνταξις τῶν ἐκδοθειῶν Ἐπετηρίδων τοῦ Χρηματιστηρίου.





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἡ δημιουργηθεῖσα Ἐλευθερία διὰ τόσων ἀγώνων καὶ θυσιῶν μερίστας ἐπέβαλλεν ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα εἰς τοὺς ἀναλαβόντας τὴν πρώτην διακυβέρνησιν τοῦ ἀριστοκράτου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Ἡ δημιουργία ὁμως Κράτους εὐνομούμενου ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν Ἑυρωπαϊκῶν τοιούτων ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον. Ἡ ἐπὶ τόσους αἰῶνας στέρεσις τῆς πολιτικῆς Ἐλευθερίας καὶ ἡ ἔλλειψις μορφώσεως ἐπέδρασεν ὄχι ὀλίγον ἐπὶ τῆς διαπλάσεως τῶν χαρακτήρων. Ἡ εὐτυχία καὶ εὐδαιμονία ἑνὸς ἔθνους ἐξαρτᾶται ὅπως γράφει ὁ Ἄγγλος Σμάιλς ἐκ τοῦ χαρακτήρος ἑνὸς ἐκάστου τῶν ἀτόμων τῶν ἀποτελούντων τὸ ἔθνος. Ἐπρεπε λοιπὸν ἡ Ἐλευθερωθεῖσα Ἑλλάς περὶ τὰ σπουδαιότατα νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν τῆς καὶ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ προβαίῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διαπλάτυνσιν τῶν κλάδων τῆς Κυβερνητικῆς μηχανῆς. Ἰδρῶθησαν λοιπὸν τὰ ἀπαραίτητα Ὑπουργεῖα ὅπως τὰ τῶν Στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν, Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Παιδείας, Οἰκονομικῶν κτλ. περὶ Ὑπουργεῖου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, Γεωργίας, Ἐμπορίου κτλ. οὐδεὶς λόγος ἠδύνατο νὰ γίνῃ, ἀφοῦ οὔτε Βιομηχανία, οὔτε Ἐμπόριον σχεδὸν ὑπῆρχε χάρις εἰς τὴν ἀπαισίαν Τουρκικὴν κατοικήσιν. Τὸ ἐπιχειρηματικὸν ὁμως Ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἡσυχάσῃ, ἀμα ἀπέκτησε τὴν Ἐλευθερίαν του, ἐστράφη πρὸς τὸ γνῶριμον αὐτῷ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν. Μὲ ὀλιγίστας γνώσεις, ἀλλὰ μὲ τόλμην καὶ καὶ ἀποφασιστικότητα οἱ πρῶτοι Ἑλληνες Βιομήχανοι ἐθνικιάσθησαν σχεδὸν, ἵνα δημιουργήσωσι τὴν Ἑλληνικὴν

Βιομηχανίαν. Πανελλήνια Συνέδρια τῶν Ἑλλήνων Βιομηχανῶν, Σύνδεσμοι Βιομηχανικοὶ ἰδρυόμενοι καὶ διαλυόμενοι ἐξεδήλουν τὰς εὐγενεῖς τάσεις πρὸς ἐδραίωσιν τῆς φρονημένης Ἑλλην. Βιομηχανίας. Οἱ Βιομήχανοι μετ' ἰδανισμοῦ ἀποβλέποντες εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν Βιομηχανίαν μὲ σκοπὸν τὴν ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς. οὐχὶ μὲ σκοπὸν τὸ κέρδος καὶ εἶτα τὴν ἐν ἡσυχίᾳ ἀπόλαυσιν τοῦτου, ἐνήργουν, ἔδρων, ἐδημοσιογράφουν, ἵνα ἐκπληρωθῇ τὸ ὄνειρόν των, ἡ πατρικὴ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἀντίληψις.

Ἐκτενῶς γράφομεν εἰς τὸν Β' Τόμον τοῦ Πανελληνίου Λευκώματος «Βιομηχανία - Ἐμπόριον - Βιοτεχνία» περὶ τῶν πρώτων προσπαθειῶν καὶ τῆς ὅλης Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς κινήσεως ἀπὸ τοῦ 1821 — 1921. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐτέθησαν αἱ πρῶται βάσεις τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας καὶ Βιοτεχνίας ὑπὸ ρηξικελεύθων Ἑλλήνων ἐπιχειρηματιῶν, ἔπρεπε πλέον νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ ἀντίληψις τοῦ Κράτους, διότι *ὅπου ἀνθεὶ ἡ Βιομηχανία καὶ ἀναπτύσσεται ὁ Ἐθνικὸς πλοῦτος ἐκεῖ καὶ ἡ δύναμις τοῦ Κράτους καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. Κράτος ἀνευ πόρων δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλὰ καὶ πόροι ἀνευ καλλιέργειας τοῦ Ἐθνικοῦ πλοῦτου δὲν δύναται νὰ δημιουργηθῶσιν.*

Ἡ ἸΑΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Τῇ 4ῃ Μαΐου 1910 δημοσιεύεται εἰς τὴν Ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως ὁ νόμος ΓΨΚΔ' (3724) περὶ συστάσεως Ὑπουργεῖου Γεωργίας, Ἐμπορίου, Βιο-



μηχανίας, φέρων την υπογραφή του Στρατηγού Αρχηγού της Πρωθυπουργού και των Υπουργών Δ. Καλλέργη, Γ. Δ. Φικιώρη, Έπ. Μαυρομμάτη, Ανδ. Παναγιωτοπούλου, Ν. Κ. Ζορμπά, Α. Μπακούλα.

Έκ του νέου τμήτου αποσπώμεν τα αναφερόμενα εις την αρμοδιότητα του νέου Έκτου Υπουργείου.

«Εις την αρμοδιότητα του Υπουργείου της Γεωργίας, Έμπορίου-Βιομηχανίας υπάγονται αφαιρούμενα από της αρμοδιότητος των επί των Έσωτερικών, επί των Έκκλησ. και της Δημοσίας Έκπαιδεύσεως και επί των Οικονομικών Υπουργείων : α') η σύστασις, η οργάνωσις και η διοίκησις γεωργικών σταθμών, προτύπων αγροκηρίων, ειδικών ζωοτεχνιών, οίνοποιητικών, ελαιοκομικών, γαλακτοκομικών και ύδατοκομικών σταθμών και γεωργικών χημικών εργοστασίων, β') η γεωργική εν γένει εκπαίδευσις, ήτοι η σύστασις, η οργάνωσις και η διοίκησις αγροτικών προκαταρκτικών σχολείων, η σύστασις, η οργάνωσις και η διοίκησις πρακτικών Γεωργικών Σχολών προς μόρφωσιν γεωπόνων.

θ') η ενίσχυσις και προαγωγή του έσωτερικού και του έξωτερου έμποριου και της βιομηχανίας, η φροντίς περι συστάσεως έμπορικων και βιομηχανικών επιμελητηρίων και πρατηρίων εν τω έσωτερικω και τη άλλοδαπη. ι') η φροντίς περι ανωνύμων εταιρειων, παντός είδους ασφαλιστικών εταιρειων και περι αναγνωρίσεως των εν Έλλάδι άλλοδαπων τοιούτων η φροντίς περι συστάσεως χρηματιστηρίων, γενικών αποθηκών και η πάντων τούτων έποπτεία η φροντίς περι οργάνωσεως έμπορικων, γεωργικών και βιομηχανικών εκθέσεων η φροντίς περι συστάσεως έμπορικων πανηγύρεων και αγορών η φροντίς περι οργάνωσεως υπηρεσίας έμπορικων και βιομηχανικών σημάτων, η παρασκευη προτάσεων περι νομοθετικών μέτρων προς προστασίαν και προαγωγήν του έμποριου και της βιομηχανίας και προς προστασίαν των εν τη βιομηχανία ασχολουμένων, ιδίαι δέ των γυναικών και των παιδων και προς περίθαλψιν των προς καιρόν νοσούντων και των ένεκα γήρατος η βλάβης πάσης φύσεως, κατά την έξίσκησιν της τέχνης αυτών επελθούσης, ανικάνων καθισταμένων εργατών. ια') Η μεταλλεία, έπομένως η μέριμνα περι παραχωρήσεως μεταλλείων προς εκμετάλλεσιν η διοίκησις και η έποπτεία των άλυκων και των λαματικών ύδάτων η αστυνομία της οροθεσίας και των μεταλλευτικών η μεταλλουργικών εργασιών. ιβ') η έμπορικη και βιομηχανική εκπαίδευσις, έπομένως η σύστασις, η οργάνωσις και η διοίκησις έμπορικων και βιομηχανικών Σχολών. ιγ') η φροντίς περι της καθόλου βιομηχανικής εργασίας, έπομένως η μέριμνα περι διακανονισμού των σχέσεων εργοδότη και εργατου η μέριμνα προς επίτευξιν υγιεινών συνθηκών βίου και εργασίας των εργατών η μελέτη προς παρασκευην εργατικής νομοθεσίας, ήτοι περι κανονισμού και περι της άμοιβης της εργασίας η συναγωγή και η δημοσίευσις πληροφοριών

περι της εν Έλλάδι και τη άλλοδαπη εργασίας η διοίκησις του ταμείου προς περίθαλψιν των εργατών μεταλλείων και μεταλλουργείων η σύστασις, η οργάνωσις και η διοίκησις άλλων άλληλοβοηθειών των εργατών ταμείων η οργάνωσις και έποπτεία συνεργατικών εταιρειων και η εκτέλεσις της εν τη μελέτη εισαχθησομένης νομοθεσίας περι εργασίας και εργατών. ιδ') η γεωργική έμπορικη και βιομηχανική στατιστική.

Τοιαύτη η εδύτης των σκοπών του νέου Υπουργείου, εις την αρμοδιότητα του οποίου υπάγονται αι Τράπεζαι, Χρηματιστήριον και Ασφάλαια, ήτοι τα περιεχόμενα του ανά χειρας Α' τόμου του Λευκώματος. Έκτενέστατα περι του Υπουργείου της Έθνικής Οικονομίας γράφομεν εν τω Β' τόμω.

ΟΙ ΔΙΑΤΕΛΕΞΑΝΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

Τόν Ιανουάριον του 1911 διορίζεται ο πρώτος Υπουργός του νέου τούτου Υπουργείου ο κ. **Έμμ. Μπενάκης** μέχρι της 31 Μαΐου 1912.

Από 4 Απριλίου 1911 μέχρι 6 Μαΐου 1911 και από 3 Αύγουστου μέχρι 20 Σεπτεμβρίου 1911 ο κ. **Έμμ. Ρέπουλης** (ανάκληρ. τον Έμμ. Μπενάκη).

Από 31 Μαΐου 1912 μέχρι της 23 Φεβρουαρίου 1915 ο κ. **Α. Μιχαλακόπουλος**

Από 25 Φεβρουαρίου 1915 μέχρι 10 Αύγουστου 1915 ο κ. **Αθαν. Ένταξίας**.

Από 10 Αύγουστου 1915 μέχρι 24 Σεπτεμβρίου του αυτού έτους ο κ. **Α. Μιχαλακόπουλος**.

Από 24 Σεπτεμβρίου 1915 μέχρι 9 Ιανουαρίου 1916 ο κ. **Γεωργ. Θεοτόκης**.

Από 9 Ιανουαρίου 1916 μέχρι 9 Ιουνίου ίδιου έτους ο κ. **Δημ. Γούναρης**.

Από 9 Ιουνίου 1916 μέχρι 3 Σεπτεμβρίου 1916 ο κ. **Π. Καλλιγας**.

Από 3 Σεπτεμβρίου 1916 μέχρι 27 ίδιου μηνός ο κ. **Θάνος Μπασιδης**.

Από 27 Σεπτεμβρίου 1916 μέχρι 21 Απριλίου 1917 ο κ. **Χ. Ν. Αποστολίδης**.

Από 21 Απριλίου 1917 μέχρι 14 Ιουνίου 1917 ο κ. **Π. Καλλιγας**.

Από 14 Ιουνίου 1917 μέχρι 1 Νοεμβρίου 1920 ο κ. **Κ. Σπυριδης**.

Τω 1917 αποσπασθείσα η Γεωργία απέτέλεσεν ίδιον Υπουργείον.

Επί της Πρωθυπουργίας του Δημ. Ράλλη μετά την επάνοδον της Α.Μ. του Βασιλέως Κωνσταντίνου ο κ. **Μπέης Μαυρομιχάλης** ανέλαβε το Υπουργείον της Έθνικής Οικονομίας, επί δε της Πρωθυπουργίας του κ. Δημ. Γούναρη ο κ. **Ιωάν. Ράλλης** διατελών και σήμερα ως τοιούτος.



ΚΑΘΗΜΕΡΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΑΛΟΥΤ



ΣΤΑΥΡΟΣ Κ. ΦΟΥΝΤΗΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΣ



ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΜΙΧΑΗΛ ΓΑΛΑΝΟΥ



ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

Ὁ Κος Μιχαὴλ Γαλανός ἐξ ἄνδρου καταγόμενος εἶναι υἱὸς τοῦ Ἀντωνίου Γαλανοῦ τοῦ γνωστοτάτου παρὰ τῷ Τραπεζικῷ καὶ Χρηματιστικῷ κόσμῳ Ἀθηνῶν διὰ τὴν προσήθειαν καὶ εὐγένειαν πρὸς πάντας, τοῦ ἰδρύσαντος ἐν τῶν παλαιότερων Τραπεζικῶν γραφείων. Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν μετέβη εἰς Ζυρίχην τῆς Ἑλβετίας, ὅπου ἐσπούδασεν Ἐμπορικὰς ἐπιστήμας. Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα τῷ 1910 συνεργάσθη μετὰ τοῦ πατρὸς του μέχρι τοῦ 1911 ὅτε ἀποχωρήσαντος τούτου ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γραφείου τὸ ὁποῖον μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως ἐξακολουθεῖ τὰς Τραπεζικὰς καὶ Χρηματιστικὰς ἐργασίας του. Μιτέσχε τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν διοικουσῶν τὸ Χρηματιστήριον ἤδη δὲ διατελεῖ ὡς μέλος τῆς ἐσχάτης ἐκλογείσης ἐπιτροπείας τοῦ 1921 δεόντως τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν συναδέλφων του Χρηματιστῶν.



ΤΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΑΣ

Τὸν κ. Ἰωάννην Παππᾶν ἔχοντα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀριστείδου ἐν Ἀθήναις ἐν τῶν παλαιότερων Χρηματιστικῶν Γραφείων.

Τὸ γραφεῖον τοῦτο ἀσχολούμενον εἰς Τραπεζικὰς ἐργασίας ἰδρύθη τῷ 1854 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Δημητ. Ι. Παππᾶ πατρὸς τοῦ κ. Ἰωάννου Δ. Παππᾶ ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ἐνθα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐχρημάτισε καὶ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Κοινοτήτος. Τῷ 1886 συνεστήθη Ὑποκατάστημα ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ υἱοῦ Ἰωάννου Παππᾶ, ὅστις ἐνεγράφη ὡς τακτικὸν μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν τῷ 1896 καὶ σὺν τῇ Τραπεζικῇ ἐργασίᾳ ἤρχισε τὸ νέον γραφεῖον καὶ τὴν ἐκτέλεσιν χρηματιστικῶν ἐντολῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν. Τῷ 1909 δεόντως τιμώμενος ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Χρηματιστηρίου ὁ κ. Παππᾶς ἐξελέγη Πρόεδρος τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ πλὴν βραχυτάτων διακοπῶν παρέμεινε ἐν τῷ ἀξιώματι τούτῳ μέχρι τοῦ 1919 ὅπότε παρητήθη. Ἐπὶ τῆς Προεδρίας τοῦ κ. Παππᾶ κατὰ τὸ 1912 ἄμα τῇ ἐκρήξει τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου συνετελεσθῆς ἀδυναμίας ἐκτέλεσεως τῶν υποχρεώσεων τριῶν Χρηματιστικῶν συναλλαγῶν, ὅστις διὰ πρωτοτύπου καὶ ἀξίου λόγου συνδυασμοῦ ἦτοι διὰ παρεμβάσεως τοῦ νομικοῦ προσώπου τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ ἐνεχυριάσεως τῶν μὴ παραληφθεισῶν ἀξιῶν ὑπὸ τῶν ἐν ἀδυναμίᾳ εὐρισκομένων χρηματιστῶν παρὰ ταῖς ἐν Ἀθήναις Τραπεζαῖς, Ἑθνικῇ, Ἴονικῇ, Ἀνατολῆς, Ἀθηνῶν, Λαϊκῇ, ἀπεσοβήθη τελείως, αἱ δὲ ἐργασίαι ἐπανελήφθησαν κανονικῶς ἐν βραχυτάτῳ δὲ χρόνῳ κατορθώθη ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ἐν λόγῳ λογαριασμῶν, οἵτινες καὶ ἀπέδωκαν κέρδος χιλιάδων πινῶν δραχμῶν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Χρηματιστηρίου. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς δημοσιευθείσης τῷ 1913 ἐμφαίνεται ἡ ἀξίειπαινος ἀντίληψις τῶν διευθυνόντων τὰς Τραπεζὰς θερμὸς δὲ ἐπαινος δέον νὰ ἀπονεμηθῇ ἰδίᾳ εἰς τὸν ἀειμνήστον Ἰωάννην Βαλαωρίτην, Ἰωάν. Εὐταξίαν, Μανουὴλ. Καμάραν, Δ. Ἡλιοπούλον, Διονύσιον Λοβέρδον, οἵτινες πᾶσαν αὐτῶν τὴν ὑποστήριξιν παρέσχον, ὅπως μὴ διαταραχθῇ ἡ ὑψηλὴ ἀποστολὴ τοῦ Χρηματιστηρίου. Τὸ ἐκ τῆς ἐκκαθαρίσεως κέρδος ὑπὲρ τοῦ Χρηματιστηρίου ἀνῆλθεν εἰς 35,000 δραχμῶν. Κατὰ τῷ 1914 νέαι δυσχέρεια παρουσιασθεῖσαι ἀφ' ἑνὸς κατὰ Μάρτιον 1914 ἔνεκα τῆς μὴ παραλαβῆς ὑπὸ τινος χρηματιζομένου 12,500 Μετοχῶν Πελοποννήσου καὶ ἀφ' ἑτέρου ἔνεκα τῆς ἐκρήξεως τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἀπεσοβήθησαν καὶ αὗται διὰ ποικίλων συνδυασμῶν, οἵτινες ἐπήνεγκον τὴν κανονικὴν καὶ ἀπρόσκοπον λειτουργίαν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Χρηματιστηρίου ἀπὸ τοῦ 1915 καὶ ἐντεῦθεν ἀπέδωκαν δὲ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Χρηματιστηρίου νέαν χρηματικὴν

ἐνίσχυσιν 120,000 ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Χρηματιστηρίου τοῦ 1918. Ἐπὶ τῆς Προεδρίας τοῦ κ. Παππᾶ διεκανονίσθησαν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν Εὐρώπῃ σύστημα αἱ ἐργασίαι ὡραι τοῦ Χρηματιστηρίου εἰσαχθέντος τοῦ συστήματος τῆς κατὰ δεκαπενθήμερον ἐκκαθαρίσεως τῶν ἀγοραπωλησιῶν, ὅπερ μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δοσοληψιῶν τῶν Χρηματιστῶν, ἐπετεύχθη δὲ ἡ ψήφισις τοῦ νόμου περὶ Χρηματιστηρίου δι' οὗ πᾶσα χρηματιστηριακὴ πράξις περιβάλλεται ὑπὸ νομίμου κύρους καὶ ἀπεσοβήθη ὁ κίνδυνος τῆς προσβολῆς τῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ συναλλαγῶν διὰ τῆς ἐνστάσεως τῆς κυβείας, περιορίσθη καὶ ἐξησφαλίσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν Χρηματιστῶν καὶ Μεσιτῶν, οἵτινες πρὸς τελείαν ἀσφάλειαν τῶν μετ' αὐτῶν συναλλασσομένων καταβάλλουσι χρηματικὰς ἐγγυήσεις παρὰ τῇ Ἑθνικῇ Τραπεζῇ κλπ. Ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐχρημάτισε μέλος τοῦ περὶ συναλλάγματος ἐλέγχου καὶ ταμίας τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ ναυπηγήσεως τῆς Ναυαρχίδος «Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος». Τέλος ἐπὶ τῆς προεδρίας του, τῇ ἐνεργῷ συμπράξει τοῦ γραμματέως Σίλωνος Βούλγαρη ἐξεδόθησαν σειρά τινις Ἐπετηρίδος περὶ τῶν ἐνιαυσίων ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ ἐργασιῶν. Εἰς τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν Χρηματιστικὴν ἰδιοφυίαν τοῦ κ. Παππᾶ ὀφείλει πολλὰ ὁ Χρηματιστικὸς κόσμος καὶ τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν ἐξελεθὲν ἀλώβητον ἐκ τοῦ σάλου τῶν ἐνσηψασῶν καταιγίδων.

Ι. Μινέτταν, ὅστις νεώτατος ἀφιερῶθη εἰς τὰ Χρηματιστικά, ὅπου ἰδιάζουσα αὐτὸν κλίσις προσείλκε. Τὰς Χρηματιστικὰς ἐργασίας ἤρχισεν ὁ κ. Μινέττας ἀπὸ τοῦ 1892 καὶ ἐξακολουθεῖ ἐκτελεσθῆς μέχρι σήμερον μετὰ πολλῆς ἐπιτοχίας καὶ ἐξέως. Τῷ 1894 ἐξελέγη Δημοτικὸς Σύμβουλος, τῷ δὲ 1917 μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Χρηματιστηρίου. Ἀπὸ τοῦ 1911—17 ἀνέλαβε πρὸς τοῦ Κατσελίδου τὴν Διεύθυνσιν τῆς **Οἰκονομικῆς Ἑλλάδος** τοῦ γνωστοτάτου Οἰκονομολογικοῦ Περιοδικοῦ δι' οὗ ὑπερημόνηθη σθεναρῶς τοῦ νόμου ΓΧΜΒ, ὅστις τόσα ἀγαθὰ ἀποτελέσματα ἔσχε, πλείστα δὲ Πολιτικο-Οἰκονομολογικὰ ἄρθρα ἐξωνυχίσθησαν ὑποστηρικθείσης τῆς Οἰκονομικῆς πολιτικῆς τοῦ Κράτους διὰ τῆς ὁποίας τονωθέντων τῶν Οἰκονομικῶν δυνάμεων τῆς χώρας ἄφθονα ἐδημιουργήθησαν τὰ μέσα πρὸς συντέλεσιν τῆς ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως.

Γεώργιον Φραγκιάδην, ἀρτίως Χρηματιστικῆς μορφώσεως ἀπὸ τοῦ 1903 ἀσχολούμενον περὶ τὰ Χρηματιστικά, διατελέσαντα μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Χρηματιστηρίου καὶ ἤδη Πρόεδρον τούτου κατὰ τῷ 1921.

Εὐστράτιον Φραγκιάδην Χρηματιστὴν ἀπὸ τοῦ 1905 ἀδελφὸν τοῦ Προέδρου τοῦ Χρηματιστηρίου κ. Γεωργίου Φραγκιάδου.

Δημ. Δημόκαν ἐκ Πειραιῶς καταγόμενον καὶ σπουδάζοντα ἐμπορικὰ εἰς τὴν Γαλλικὴν Σχολὴν τῆς Μασσαλίας. Ὁ κ. Δημόκας ὑπηρέτησεν ἐπὶ δωδεκαετίαν εἰς τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰνδίας Καταστήματα τῶν ἀδελφῶν Ράλλη ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα ἔδρασε τὸ Χρηματιστικὸν τοῦ Γραφείου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου (Μέγαρον Χατζοπούλου, χήρας Λόου) ἐκλεγείας μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν τῷ 1896 μετὰ δὲ ταῦτα καὶ Πρόεδρος.



Γεώργιον Φωτίου παλαίμαχον χρηματιστήν διευθύνοντα τὸ χρηματιστικὸν τοῦ Γραφείου μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας, ἐνῶ συγχρόνως ἡ θεὰ Τύχη ἐπέδα μίσημα τὴν εὐνοϊάν της εἰς πολλὰ λαϊκὰ πρόσωπα ἀγορεύοντα τὰς λαχειοφόρους τῶν ἐκ τοῦ τυχεροῦ Γραφείου. Ἐπισκεφθεὶς ἡμέραν τινα τὸ γραφεῖον τοῦ κ. Φωτίου ἐνθυμοῦμαι κόρην τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία ἐπλησίασε τὸν καθημέρον πρὸ τοῦ Γραφείου Φωτίου καὶ ὡς ὄρον τοῦ ἔθεσε νὰ μὴ κινήθῃ ἀπὸ τὴν θέσιν του καθ' ἣν σιγμὴν θὰ τῆς εἶδε τὴν λαχειοφόρον ὁμολογίαν. Ἡ παρτίκλις ἐξετελέσθη, ἡ δὲ εὐτυχὴς κόρη, ἀπῆλθε βεβαία πλέον, περὶ τῆς μελλούσης τύχης της.

Νικόλαον Ναδίρην παλαιὸν χρηματιστήν γνωστότατον τοῖς Χρηματιστικοῖς κύκλοις ἐξ Ἀθηνῶν καταγόμενον. Ὁ κ. Ναδίρης σπουδάζει Νομικὰ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον μετὰ τὸ πέραν τῶν σπουδῶν του ἐπεδόθη εἰς τὰ Χρηματιστικά, ἐγγράφει εἰς τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν τῷ 1888. Γενόμενος ὑπὸ τῶν συναδελφῶν τοῦ Χρηματιστῶν τρις ἐξελέγη Πρόεδρος τοῦ Χρηματιστηρίου ἤδη ἐξυκολουθεῖ ἐργαζόμενος ἀνελλιπῶς, διελθὼν ὅλας τὰς ἐπισημαστικὰς κρίσεις μετ' ἀσπιλον ἠθικῶν καὶ λευκῶν ἐν τῇ ἐργασίᾳ του. Ἐπὶ τῆς Προεδρίας τοῦ κ. Ναδίρη ἐπεδόθησαν τρις Ἐπετηρίδες περὶ τῶν ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ἐργασιῶν. Ἡ ἐκδοσις Ἐπετηριδῶν εἶναι χρησιμωτάτη δι' ἅπαντα τὰ Σωματεία καὶ Συλλόγους εἶναι ἡ ἐπίσημος οὕτως εἰπεῖν Ἱστορίαν, διὰ τοῦτο εὐχῆς ἔργον εἶναι καὶ τὸ Χρηματιστήριον Ἀθηνῶν νὰ ἐξυκολουθήσῃ τὰς τοιαύτας ἐκδόσεις καθὼς καὶ ἅπαντα ἐν γένει τὰ πολυμελῆ Σωματεία νὰ καθιερώσωσι τὸ τοιοῦτον.

Γεώργιον Στεφ. Τρυπούσην, ἐκ Σύρου καταγόμενον καὶ σπουδάζοντα ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν Berkshire English Comm. School, Ὑπὴρξς πρῶτος ὑπάλληλος τῶν Ἀδελφῶν Βαλλιάων ἐν Ἀγγλίᾳ, Ρωσσίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, πρῶτος ὑπάλληλος τοῦ Οἴκου Ροδοκανάκη καὶ Υἱὸς ἐν Ροσσοδίῳ τῆς Ρωσσίας. Εἰς Ἑλλάδα ἐπληθῆσε τῷ 1897 καταταγείς ὡς ἐθελοντὴς κατὰ τὸν ἀτυχῆ ἐκείνον πόλεμον.

Ἀποφασίσας νὰ ἐργασθῆ ἐν Ἑλλάδι ἐγένετο Μεσίτης ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1898 συνεταιρισθεὶς μετὰ τοῦ Ἰωάννου Κόλλια, οὕτω δὲ ἐβρόθη τὸ Χρηματιστικὸν γραφεῖον ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Τρυπούσης - Κόλλιας. Διαλυθεὶς κατὰ Μάρτιον τοῦ 1916 τῆς τοιαύτης συνεργασίας ἐξυκολουθησεν ὁ κ. Τρυπούσης ἐργαζόμενος ἐξ ἴδιον ἰσομῶν μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1917, ὁπότε τῇ πρᾶκτικῇ τῶν συναδελφῶν Χρηματιστῶν ἀνέλαβε τὴν θέσιν τοῦ Ἐπόπτου ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ, ἧς ἐχέρουε κατόπιν τῆς παραίτησως τοῦ πρώην τοιοῦτου Δ. Μακκά. Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1917 ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως Βενιζέλου ἀπηλλάγη τῶν καθηκόντων του, ἀνέλαβε δὲ καὶ πάλιν τὴν θέσιν τοῦ ἐπόπτου ὁ Δ. Μακκάς, ὅστις μετὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920 ἀπεχώρησεν, ἵνα ἀποδοικτικῶς ἐπανέλθῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὁ κ. Τρυπούσης, τὴν ὁποίαν καὶ σήμερον ἐπι ἐπαξίως κατέχει.

Ἰωάννην Κόλλιαν ὅστις ἐκ Κορινθίας καταγόμενος μετὰ τὸ πέραν τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐπεδόθη εἰς τραπεζικὰς καὶ Χρηματιστικὰς ἐργασίας, συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ Γεωργίου Στεφ. Τρυπούση ἀπὸ τοῦ 1897—1916 ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν **Τρυπούση καὶ Κόλλια**. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1916 μέχρι σήμερον ἐργάζεται ὑπὸ ἴδιον ἰσομῶν καὶ ἴδιαν ἐπωνυμίαν. Ἐξελέγη ἀλλεπαλλήλως μέλος καὶ ταμίας τῆς Διοικήσεως τοῦ Χρηματιστηρίου Ἐπιτροπῆς, ἧς δὲ τογχανεὶ Σύμβουλος τῆς Ἀνωμόμου Ἐταιρείας τοῦ Χρηματιστηρίου τῶν Ἀθηνῶν, ἧς ἡγόρασε τὸ οἰκημα ἐνθα νῦν τὸ Χρηματιστηριακὸν Μέγαρον.

Ἀλέξανδρον Φαραζουλήν, ἐξ Αἰγίου ἀριστοῦχον τῆς Νομικῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅστις μετὰ τὸ πέραν τῶν Νομικῶν του σπουδῶν ἐπεδόθη εἰς Χρηματιστικὰς ἐργασίας γενόμενος μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν εὐγενέστατος καὶ πρόθυμος πρὸς πάντας τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ Χρηματιστικὸν αὐτοῦ γραφεῖον.

Γεώργιον Σακελλαρίον, ὅστις ἐκ Κυνουρίας καταγόμενος νεώτατος ἀφιέρωθη εἰς τὰς Χρηματιστικὰς ἐπιχειρήσεις, ἰδρύσας τὸ πρῶτον ἀγοραπωλειῶν καὶ εἶτα τῷ 1883 ἐκλεγείας μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν.

Σπ. Βαλζωγίτην ἐκ τῆς γνωστῆς ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας τῆς Λευκάδος τῆς διαπρεφάσης εἰς τε τὰ γράμματα καὶ τὴν πολιτικὴν.

Πλάτων Πουτέσσαρον υἱὸν τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐλθόντος εἰς Ἀθήνας τῷ 1874 Κωνσταντίνου Πουτέσσαρου καὶ ἰδρύσαντος Χρηματιστικῶν γραφείων τῷ 1875, ἐκλεγέντος δὲ ὡς Προέδρου τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν, Ἐλεγκτοῦ δικηφόρων Ἐπιτροπῶν κ.τ.λ. Μετὰ τὸ πέραν τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν νεαρῶτατος ὁ κ. Πλάτων Πουτέσσαρος προστελέθη εἰς τὸ χρηματιστικὸν γραφεῖον τοῦ πατρὸς του, ἐνθα εἰργάσθη ἀπὸ τοῦ 1903—1911, ὁπότε ἐκλεγείας μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν ἤρχισε νέον πλέον στάδιον ἐργασίας ἐργαζόμενος ἐπ' ἴδιον ὀνόματι μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του ἐπισυρρέοντος τῷ 1915. Ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦτου ἐξυκολουθησεν τὰς Χρηματιστικὰς ἐργασίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν **Κ. Πουτέσσαρος** μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ ἰκανότητος μεστῆς πείρας κτηθείσης ἐκ τῆς μετὰ τοῦ ἀειμνήστου αὐτοῦ πατρὸς συνεργασίας.

Δ. Σφόρδην ἐκ Λεβαδείας, ἐκλεγέντα μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου τῷ 1910. Ὑπερήθησεν εἰς τὸ Χρηματιστικὸν γραφεῖον τοῦ μακαρίτου Μ. Λαμιράλη ἐπὶ πενταετίαν, εἶτα συνειργάσθη μετὰ τοῦ κ. Φούντη καὶ τέλος τῷ 1918 ἰδρύσεν ἐπ' ἴδιον ὀνόματι Χρηματιστικὸν γραφεῖον.

Πηνυγιώτην Θεοφιλόπουλον ἐκ Πύργου τῆς Ἠλείας, ὅστις μετὰ τὸ πέραν τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν, προσετέθη ὡς ὑπάλληλος εἰς τὸ Χρηματιστικὸν Γραφεῖον Τραπεζοῦσι-Κόλλια, ἐνθα εἰργάσθη ἐπὶ μίαν δεκαετίαν. Μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν ἐξελέγη τῷ 1907, εἶτα δὲ δυνάμει τοῦ τελευταίου νόμου περὶ Χρηματιστηρίου ἀνεδιωρίσθη ὡς Χρηματιστής. Διετέλεσε μέλος τῶν διοικουσῶν τὸ Χρηματιστήριον Ἐπιτροπειῶν καὶ ἤδη διατελεῖ ὡς τοιοῦτος.

Ἰωάν. Ράμον ἐξ Ἀγ. Βασιλείου τῆς Κυνουρίας υἱὸν χρηματιστοῦ ἐπὶ 20ετίαν ἐργασθέντος ἐν τῷ Χρηματ. Κηπόλεως, προσληφθέντα μετὰ τὸ πέραν τῶν σπουδῶν του ὡς ὑπάλληλον παρὰ τῇ Τραπεζῇ Ἐμπορολογίου καὶ διατελέσαντα ὡς τοιοῦτον ἐπὶ μίαν δεκαετίαν. Ὁ κ. Ἰωάννης Ράμος ἀποχωρήσας μετὰ ταῦτα ἐκ τῆς ἐν τῇ Τραπεζῇ θέσεώς του ἤρτισεν ἴδιας Τραπεζομεσιτικᾶς ἐργασίας ἀπὸ τοῦ ἔτους 1903. Μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν ἐξελέγη τῷ 1910, διὰ δὲ τοῦ νέου νόμου τοῦ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἐν Παρισίοις Χρηματιστηρίου λειτουργοῦντος ἀνεδιωρίσθη μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν. Κατὰ διαφόρους ἐποχὰς διετέλεσε μέλος τῶν Ἐπιτροπειῶν τῶν διοικουσῶν τὸ Χρηματιστήριον. Ἐν τῷ γραφεῖῳ τοῦ κ. Ράμου ἐκτελοῦνται χρηματιστικὰ ἀγοραπωλειῶσι τίτλων—Τραπεζιτικᾶς ἐργασίαι ἐπὶ προμηθείᾳ καὶ ἐν γένει πάσα συναφῆς ἐργασία.

Ἐμμανουὴλ Στρατηγὸν ἐκ κόμης Μυλοποτάμου τῶν Κυθῆρων γεννηθέντα τῷ 1863, ὅστις ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ἐδαγγελικὴν Σχολὴν Σμύρνης, ἐκλυόμενος δ' ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ὑπὸ τῶν χρηματιστικῶν ἐπιχειρήσεων ἐγένετο ἀγοραπωλειῶν καὶ εἶτα Χρηματιστής ἀπὸ τοῦ 1895. Ὑπερήξε Σύμβουλος τῆς Ὑπερωκεανίου ἑταιρείας κτλ.

Ἀμβρόσιον Παντελίδην ἔκοντα τὸ γένος ἐκ παλαιῆς ἐμπορικῆς Χιακῆς οἰκογενείας, ὅστις νεώτατος ἐπιδοθεὶς εἰς τὰ χρηματιστικά κατ' ἀρχὰς μὲν συνειργάσθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἐμμανουὴλ Παντελίδου ἔχοντας ἴδιον χρηματιστικὸν Γραφεῖον, εἶτα δὲ τῷ 1902 γενόμενος Χρηματιστής ἐξυκολουθήσας συνεργαζόμενος μέχρι τοῦ 1912 ὁπότε διεδέχθη τοῦτον εἰς τὰς χρηματιστικὰς ἐργασίας.

Νικόλαον Κομνηνὸν ἐξ Ἰθάκης, ὅστις μετὰ τὸ πέραν τῶν Γυμνασιακῶν του σπουδῶν εἰργάσθη ὡς ὑπάλληλος εἰς τὸ Τραπεζικὸν Γραφεῖον τοῦ Ἰωάν. Παπᾶ ἐπὶ τριετίαν ἀπὸ τοῦ 1905 ἐξελέγη μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν, σήμερον ἐργάζεται δι' ἴδιον λογαριασμὸν ἐκτελών μετὰ πάσης προθυμίας καὶ ἀκριβείας τὰς χρηματιστικὰς τῆς ἀρμοδιότητός του ἐργασίας.

Ἀντώνιον Ἀριστ. Κασρινάκη ἐξ Ἡρακλείου καταγόμενον μετὰ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐσπούδασεν εἰς τὴν



ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΑΙ

Αγραφιώτης Γεώργιος
Αποστολίδης Πέτρος
Αποστολίδης Χαρίδημος

Βαλαωρίτης Σποριδών
Βαφειάδης Ασωνίδας
Βεάκης Αχιλλεύς
Βερροϊόπουλος Παναγιώτης
Βούλγαρης Σόλων
Βούρος Παύλος
Βροντίσης Ίωάννης
Βώκος Δημήτριος
Βώκος Θεόδωρος
Βούτσος Έμμανουήλ

Γαλανός Μιχαήλ
Γεωργιάδης Αθανάσιος
Γεωργούλης Λάμπρος
Γιαννακόπουλος Ηλίας

Δελιώτης Γεώργιος
Δημόκας Δημήτριος
Δούνας Στυλιανός

Ένωτιάδης Στέφανος

Ζέππος Γεώργιος

Θεοφιλόπουλος Παναγιώτης
Ίσχυρής Γεώργιος
Ίωαννίδης Γουλιέλμος

Ίωαννίδης Ίωάννης

Καίσαρ Διονύσιος
Καράδας Πλάτων
Καστρινάκης Αντώνιος
Κλεώπας Αντώνιος
Κόκκινος Δημήτριος
Κόκκινος Ίωάννης
Κοκύρης Παναγιώτης
Κολέντης Γεράσιμος
Κόλλιας Ίωάννης
Κομνηνός Νικόλαος
Κουλούρης Ίωάννης
Κοριακίδης Περικλής
Κοριακός Γεώργιος
Κοριακός Σπυρίδιαν

Λαμπρινόπουλος Θεόδωρος
Λοόςης Νικόλαος

Μακρής Γεράσιμος
Μινέττας Ίωάννης
Μπέσσης Νικόλαος

Ναδίρης Νικόλαος
Νεγρεπόντης Αμβρόσιος
Νικολαΐδης Χρίστος
Πανουτσόπουλος Χρίστος
Παντελίδης Αμβρόσιος
Παππας Ίωάννης
Παπαλιγκός Ζαχαρίας
Περσάκης Πέτρος

Περσάκης Χρίστος
Πεταλός Κωνσταντίνος
Περίστης Εδστράτιος
Ποτέσσαρος Πλάτων
Ραϊμόνδος Δημήτριος
Ραϊμόνδος Νικόλαος
Ραμος Ίωάννης

Σακελλαρίου Γεώργιος
Σδόνας Νικόλαος
Σιδεράτος Αντώνιος
Σιδεράτος Μιχαήλ
Σκόρδης Λουκάς
Σκορδίλης Κίμων
Σόβκας Γρηγόριος
Σταθερός Μιχαήλ
Στουπάθης Αναστάσιος
Στουπάθης Γεώργιος
Στρατηγός Έμμανουήλ
Συριώτης Νικόλαος
Σωτηρόπουλος Γεώργιος

Τροχάνης Σταμάτιος

Φαραζουλής Αλέξανδρος
Φούντης Σταθρος
Φουντουκλής Μιχαήλ
Φραγκιάδης Γεώργιος
Φραγκιάδης Εδστράτιος
Φωτίου Ίωάννης
Φωτόπουλος Νικόλαος

ΜΕΣΙΤΑΙ

Αλτηγός Ηλίας, Αρβανιτάκης Λέων, Βεάκης Κωνσταντίνος, Γουφτόπουλος Αθανάσιος, Ζαφειρίου Νικόλαος, Ζαχαράτος Γεώργιος, Ζωγράφος Ήωρζής, Ζώρας Δημήτριος, Καλογιάννης Ανδρέας, Κατσαρός Χαράλαμπος, Κεφαλάς Θεμιστοκλής, Κινάτος Ίωάννης, Κορολόγος Ίωάννης, Λέων Εγγένιος, Νέτρης Κλεάνθης, Παναγιόπουλος Θεόδωρος, Παπαγεωργίου Αθανάσιος, Παπαχριστόπουλος Θεόδωρος, Πικιάκης Κωνσταντίνος, Ποτέσσαρος Σταμάτιος, Σουδαλιώτης Νικόλαος, Τσοφρέξης Αλέξανδρος, Τρικκαλιώτης Χρίστος, Φιλάρτος Δημήτριος, Χόρν Δημήτριος.

έν Πειραιεί Γαλλικήν Σχολήν του Αγίου Παύλου τὰ ἐμπορικά. Αποπερατώσας τὰς σπουδὰς του τῷ 1904 προσελήφθη εἰς τὸ Τραπεζικὸν Γραφεῖον τοῦ θείου του Γ. Φουρναράκη ἔνθα ὑπηρετήσε μέχρι τοῦ 1909, ὁπότε κατόπιν εὐδοκίμου ἐργασίας καὶ λαμπρᾶς συμπεριφορᾶς πρὸς τε τοὺς συναδέλφους καὶ γνωρίσαντας αὐτὸν ἐξελέγη Χρηματιστὴς ἐν Γενικῇ τῶν Μελῶν τοῦ Χρηματιστηρίου συνεδρίῳ. Ὑπὸ τοῦ κ. Καστρινάκη ἐκτελοῦνται μετὰ πολλῆς ταχύτητος καὶ ἀφλοκερδείας πᾶσαι αἱ χρηματιστικαὶ ἔργασίαι.

Γεώργιον Ζέππον, σπουδάζοντα Νομικὰ καὶ δικηγορήσαντα ἐπὶ τινὰ ἔτη, εἶτα δὲ ἐπιδοθέντα εἰς τὰ Χρηματιστικὰ ἀπὸ τοῦ 1912. Ἐκλεγείς μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν ὁ κ. Ζέππος μετέσχε τῶν Διοικουσῶν τοῦτο Ἐπιτροπῶν δεδωκυίας τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν συναδέλφων του Χρηματιστῶν.

Τὸ Γραφεῖον Ζέππου ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἔδρουν διαφόρων Τεχνικῶν καὶ Βιομηχανικῶν Ἑταιρειῶν, τὴν ἀναδιοργάνωσιν ἐπίσης αὐτῶν ἐπὶ σταθερῶν βάσεων καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῶν Συμβουλιῶν των πρὸς λουσιτελεστέραν διαχείρισιν καὶ ἐπιτυχῆ εὐδωσιν τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπεδίωκον αἱ Ἑταιρεῖαι αὐταί.

Νικόλαον Φωτόπουλον ἐκ Γορτυνίας, ὅστις νεώτατος ἐπεδόθη εἰς τὰ Χρηματιστικὰ, ἐκλεγείς ἀπὸ τοῦ 1883 ὡς μέλος τοῦ Χρημ. Ἀθηνῶν. Ὡς Χρηματιστὴς ὁ κ. Φωτόπουλος ἐξελέγη Πρόεδρος τῆς Ἀνωνόμου Ἑταιρείας τοῦ Χρηματιστηρίου τῆς ἀγορασᾶσης τὸ ἀκίνητον τοῦ Χρηματιστηρίου ὑπογράφας καὶ τὰς ἐκδοθείσας μετοχὰς ὡς τοιοῦτος.

Ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον τὰς Χρηματιστικὰς του ἐργασίας διακρινόμενος διὰ τὴν ἀκριβείαν καὶ παραδειγματικὴν τάξιν.

Κων. Πεταλῶν ἐξ Ἰθάκης ἐκλεγέντα μέλος τοῦ Χρηματιστηρίου τῷ 1904 καὶ ἐργαζόμενα ὡς μεσίτην τοῦ Συναγματος ἀπὸ τοῦ 1905. Σήμερον ἐργάζεται ὡς Χρηματιστὴς διορισθεὶς ὡς τοιοῦτος δυνάμει τοῦ τελευταίου νόμου. Ἡ ἰκνότης καὶ ἐντιμότης περὶ τὰς συναλλαγὰς διέκρινα πάντοτε τὸν κ. Πεταλῶν.

Ίωάννην Δ. Κορολόγον ἐκ Ασωνίδου τῆς Κονουρίας καταγόμενον, ὅστις μετὰ τὰ πρῶτα γράμματα ἐπεδόθη εἰς τὰ Χρηματιστικὰ ὑπηρετήσας εἰς διάφορα Χρηματιστικὰ γραφεῖα μετὰ ταῦτα διορίσθη Μεσίτης ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ὅπου ἐπὶ τριακονταετίαν ἤδη ἐργάζεται ὡς τοιοῦτος.

Γεράσιμον Μακρῆν ἐκ Κεφαλληνίας, ὅστις μετὰ τὰ πρῶτα μαθήματα ἐπιδοθεὶς εἰς τὰ Χρηματιστικὰ εἰργάσθη ὡς ἀρχιραμοῦδός ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἤδη δὲ ὡς Μεσίτης ἐργάζεται ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν διορισθεὶς δυνάμει τοῦ τελευταίου περὶ τοῦ Χρηματιστηρίου Νόμου.

Ἐν Πειραιεὶ τὸ Τραπεζικὸν Γραφεῖον τῶν Ἀδελφῶν Κρέμου ἐπὶ τῆς Ἀκτῆς Μικροῦλη.

Τὸ Τραπεζ. Γραφεῖον Γ. Στριγκου Λεωφ. Γεωργίου.

Ἐν Ἀθήναις τὸ Τραπεζικὸν Γραφεῖον Κωνστ. Παναγοπούλου ὅστις ἐβδόκιμος καταγόμενος ἤρχισε τὰς ἐργασίας του ἀπὸ τοῦ 1880 ὑπὸ τὴν ἐπωνομίαν Θεολόγης—Παναγοπούλου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1903 ἐργάζεται ὑπὸ ἰδίαν ἐπωνομίαν.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ. Τὴν Τράπεζαν Θεσσαλονίκης μετὰ Διοθοντήν τὸν κ. Η. Μοσσερί. Τὴν Γεωργικὴν Τράπεζαν Μακεδονίας. Ἐν Καλάμαις. Τὴν Κεντρικὴν Ἀγροικὴν Τράπεζαν μετὰ ἔγγοητικὰ Κεφάλαια 30,000,000, περὶ ταύτης γράφομεν εἰς τὸν Η'. Τόμον περὶ Γεωργίας - Κτηνοτροφίας.





ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΟΥΖΗΣ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΣ

Ὁ Κ^{ος} Νικόλαος Λούζης ἐκ παλαιᾶς καὶ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας τῆς νήσου Κέας καταγόμενος, μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν νεώτατος ἐπεδόθη εἰς τὰ Τραπεζιτικά, ἐργασθεὶς κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Χρηματιστικὸν Γραφεῖον τοῦ ἀειμνήστου Ἀραβαντινοῦ. Διελθὼν τὸ στάδιον τοῦ Μεσίτου ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ἀπὸ τοῦ 1919 δυνάμει τοῦ νέου νόμου διωρίσθη Χρηματιστὴς ἀπολαμβάνων πολλῆς ἐκτιμῆσεως καὶ ἀγάπης μεταξὺ τῶν συναδέλφων του.



ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΙΝΝΑΤΟΣ

Ὁ Κ^{ος} Ἰωάννης Κιννάτος ἐκ παλαιᾶς Ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας καταγόμενος, εἶναι υἱὸς τοῦ Λεωνίδου Κιννάτου, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Φεβρουαρίου 1885. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν ἐγκυκλίων αὐτοῦ σπουδῶν ἐπεδόθη ἀπὸ τοῦ 1903 εἰς τὰ Χρηματιστικά πρὸς τὰ ὁποῖα ἔτρεφεν ἰδιαιτέραν κλίσιν. Κατ' ἀρχὰς εἰργάσθη εἰς τὰ Χρηματιστικά Γραφεῖα τοῦ Ε. καὶ Α. Παντελίδου, κατόπιν εἰς τὸ τοῦ κ. Σ. Κ. Φούντη καὶ τὸ Τραπεζικὸν Γραφεῖον τοῦ ἀειμνήστου Ἀντ. Γαλανοῦ.

Τῷ 1909 ἐγένετο μεσίτης τοῦ συναλλάγματος ἐργαζόμενος μετὰ τῆς ἀγορᾶς Ἀθηνῶν - Πατρῶν. Αἱ ἀνάγκαι τῆς Πατρίδος τῷ 1910 εἶχον μεταξὺ τῶν στρατευθέντων καὶ τὸν Ἰωάννην Κιννάτον, ὅστις διακόψας τὰς ἐργασίας του ἐξετέλεσε τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον ὑπηρετήσας ἐπὶ 8 σχεδὸν ἔτη. Ἀπελύθη τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ τῇ 12 Φεβρουαρίου 1920 μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἐφέδρου ἀνθυπολοχαγοῦ. Ἀπὸ τῆς 1 Μαρτίου τοῦ 1920 ἐπανελάβε τὰς ἐπὶ μακρὸν διακοπείσας χρηματιστηριακὰς ἐργασίας λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐπιστρατεύσεων, ἐπὶ νέων ὁλως βάσεων ἰδρύσας Γραφεῖον χρηματιστικῶν συναλλαγῶν μετὰ τοῦ χρηματιστοῦ κ. Νικολάου Λούζη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Περσματζόγλου ἀριθ. 6 ἀφοῦ κατέβαλε τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου κεκανονισμένην ἐγγύησιν.

Ὁ κ. Ι. Κιννάτος εὐγενὴς καὶ εὐπροσήγορος κατακτᾷ τὰς συμπαιδείας πάντων.



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ



Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1821-1921







ΤΟΜΟΙ 14

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΜΙΧ. ΧΡ. ΑΙΔΙΑΝΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ “ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ,, ΚΑΙ ΤΟΥ “ECONOMISTE D'ATHENES,,

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1821 - 1921

Ἄνταποκρινόμενος εἰς τὴν παράκλησιν τῶν ἐκδοτῶν τοῦ πολυτίμου ἀληθῶς «Πανελληνίου Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος» μετ' ἰδιαιτέρας, μετὰ πραγματικῆς συγκινήσεως, θέλω ἐπιχειρήσει νὰ σκιαγραφήσω κατωτέρω ἐν ἐφικτῇ συντόμῳ λεπτομερεῖα τὴν οἰκονομικὴν διαδρομὴν τὴν ὁποῖαν διέγραψεν ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς της ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ ἑκατονταετηρίδα 1821 — 1921.

Δὲν ὑπάρχει ἀληθῶς ὡς εἰσαγωγικὸν πάσης τοιαύτης μελέτης ἀπόφθεγμα χαρακτηριστικώτερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον διετύπωσεν ὁ Casimir Leconte ὅτε πρὸ ἑβδομήκοντα τεσσάρων ἔτων ἤρχετο τῆς μελέτης τοῦ δημοσίου χρέους τῆς Ἑλλάδος: «C'est une lamentable histoire que celle de la dette hellénique», ἔγραψεν.

Ἡ Ἑλλὰς ἀποδυσθεῖσα εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν πάντων ἀγῶνα ἀπ' ἧς ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς ὕψωσε τὸ λάβαρον ἐν Ἀγία Λαύρα, δὲν εἶχε μόνον ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἐχθρὸν στρατιωτικῶς, ἀλλ' εἶχε ἅμα νὰ βαδίσῃ εἰς τὴν πλέον ἀκανθώδη οἰκονομικὴν ἀτραπὸν. Ἐν ὄρχῃ ὁ ἱερὸς ἀγὼν συνετηρεῖτο ἐκ τοῦ προχείρου δι' ἐκτάκτων κυρίως προσόδων, καθ' ὅτι τὰ πενιχρὰ δημόσια ἔσοδα, οὐδὲ πόρρωθεν ἴσχυον ν' ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰς δαπάνας. Ἀμυδρὰν ἀντίληψιν

τῆς θέσεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δύναται νὰ παράσῃ ὁ εἰς τὴν Β' ἐν Ἀστρεῖ Ἐθνοσυνέλευσιν ὑποβληθεὶς προϋπολογισμὸς, ὁ ὁποῖος μόνον ὡς ὑποθετικὸς τοιοῦτος δύναται νὰ ἔχη ἀξίαν τινα. Κατὰ τὸν προϋπολογισμὸν αὐτὸν, τὰ ἔσοδα προσιπέλογίζοντο (βλ. Α, Μάμουκα: τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τομ. γ' σελ. 24 — 59), εἰς 12.846.220 γρόσια, καὶ τὰ ἔξοδα εἰς 38.616.000 γρόσια. Τὴν κυριωτέραν ἐθνικὴν πρὸσοδον ἀπετέλουν ἡ λαφυραγωγία καὶ αἱ σημαντικαὶ ἰδιωτικαὶ συνεισφοραὶ αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἦσαν ἐκούσαι, εἰς τινὰς ὁμῶς περιστάσεις προσελάμβανον τὴν μορφήν ἀναγκαστικῶν χρηματολογικῶν.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μακρόν, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον αἱ δαπάναι τοῦ στρατοῦ, καὶ ἰδίᾳ τοῦ στόλου, ἠῤῥξανον καταπληκτικῶς ἡμέρα τῇ ἡμέρα. Ἡ ὄλη τροπὴ τῆς ἐθνικῆς ὑποθέσεως δὲν ἐπέτρεπεν ἄλλως τε πλέον τοιαύτην δημοσιονομικὴν προχειρολογίαν. Μέχρι οὐ λοιπὸν καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐγκατάστασις ἐνὸς μεθοδικοῦ φορολογικοῦ συστήματος ἐν τῇ χώρᾳ, ἐξελέγη ἡ ὁδὸς τῶν δανείων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν κρατικῶν δαπανῶν. Ἡ σχετικὴ πρὸς σύναψιν δανείου προσπάθεια ἐνεκαινιάσθη διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ



Ἀρείου Πάγου τῆς Χέρσου Ἑλλάδος ἀποστολῆς εἰς Ἐθρώ-
πην τοῦ Κεφαλά Ὀλυμπίου, ὁ ὁποῖος ὄμως ἀντὶ 150.000
φλωρινίων τὰ ὁποῖα ἐξουσιοδοτήθη νὰ ἐξέσρη, μόλις κα-
τόρθωσε νὰ δανεισθῆ 102.000 ἐν Μασσαλία καὶ Ζυρίχη
Συγχρόνως ὁ Μεταξᾶς καὶ ὁ Zouzdain ἤρξαντο πραγμα-
τευόμενοι δάνειον τεσσάρων ἑκατομμυρίων φράγκων μετὰ
τῶν ἱπποτῶν τῆς Ρόδου μέσω τοῦ Kaoul, δικηγόρου τοῦ
τάγματος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ. Αἱ προ-
σκάθειαι αὐταὶ εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἀπέληξαν. Καὶ ἄλλαι
ἐπίσης ἀρκεταὶ προτάσεις παροχῆς δανείου πρὸς τὴν Ἑλ-
λάδα ἐκ μέρους ξένων, ἐναυάγησαν.

Τέλος τὴν 2 Ἰουνίου 1823 τὸ διοικητικὸν σῶμα ἀπέ-
στειλε τὸν I. Ὀρλάνδον, τὸν A. Λουριώτην καὶ τὸν I.
Ζαΐμην, νὰ συνάψουν δάνειον τεσσάρων μιλιοῦντων Ἰσπαν-
ικῶν ταλλήρων. Ὁ ἐν Λονδίῳ τότε ἐδρισκόμενος A.
Μαυροκορδάτος ἔδωκε πολυτίμους ὁδηγίας περὶ τῆς τηρη-
τέας πολιτείας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ δανείου. Πρὶν ἢ ὄμως κα-
τορθωθῆ ν' ἀναχωρήσουν εἰς Λονδίνον οἱ ἀντιπρόσωποι,
ἔκκευνέβησαν θλιβεραὶ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ ἀπολήξασαι εἰς
τὸν πρῶτον ἐμφύλιον σπαραγμὸν συνεπεία τοῦ ὁποῖου ἡ
Κυβέρνησις δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐξεύρη οὐδ' αὐτὰ ἐπι-
τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὰ ἔξοδα ταξιδίου τῶν ὡς ἄνω ἀπεσταλ-
μένων τῆς χρήματα. Τέλος ὁ λόρδος Βύρων ἐδάνεισεν εἰς
τὴν Κυβέρνησιν ποσὸν 4.000 λιρῶν διὰ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς
ἀντιπρόσωποι ἔφθασαν εἰς Λονδίνον. Εὐτυχῶς εὗρον ἐκεῖ
πρόσφορον τὸ ἔδαφος, συντελούσης καὶ τῆς τότε παρατηρη-
θείσης ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ἀγορᾷ πληθώρας χρήματος, εἰς τρό-
πον ὥστε 25 ἡμέρας μετὰ τὴν ἐν Λονδίῳ ἀφίξιν τῶν
ἀντιπροσώπων, εἶχεν ἐκδοθῆ τὸ πρῶτον οὕτως εἰπεῖν ἐπι-
σημον ἔξωτερικὸν δάνειον τῆς Ἑλλάδος, ἀνερχόμενον εἰς
ὄνομαστικὸν κεφάλαιον 800.000 λιρῶν. Ἀτυχῶς ὄμως,
μετὰ διαφόρους προκρατήσεις τόκων καὶ χρεωλυσιῶν, μόλις
ἐμετρήθησαν τελικῶς 348.000 λιρῶν, κατασπαταληθεῖσαι
καὶ αὐταὶ πρὸς κατάπτωξιν τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ἀλλὰ
κυρίως πρὸς κορεσμὸν τῶν παθῶν καὶ φιλοδοξῶν τῶν
διαφόρων ὀπλαρχηγῶν καὶ ἄλλων κρατούντων. Ἐπὶ τούτου
καὶ τῆς καταλαβούσης τοῦ πάντας μανίας τῶν πολυτελῶν
στολῶν γράφει, ἂν καὶ μετὰ πολλῆς κακίας, ὁ Finlay, τὰ
ἐξῆς εἰρηφῆ: «Τὸ κοινὸν ἀνάστημα, αἱ λάλοι γλώσσαι, αἱ
στρεβλαὶ κνήμαι, καὶ αἱ ἐβραϊκαὶ φυσιολογίαι τῶν Βυζαν-
τινῶν τούτων μεταναστῶν, περιφερομένων μὲ βαρυτίμους
ἀλλαντικὰς ἀτολάς, ἀπαστραπτόντων ἐκ λαμπρῶν πλὴν
ἀχρηστων ὀπλῶν, καὶ ἀκολουθουμένων ὑπὸ βραχυσώμων
τομπουκοφόρων καὶ ὑψηλῶν σωματοφυλάκων, ἐκίνουν τὴν
ζηλοτυλίαν καὶ τὴν περιφρόνησιν τῶν ἐντοπιῶν.» Καὶ ἐν
ᾧ οὕτως, ἂν καὶ δικαίως, ἐμηκτυρίζετο ἡ χρησιμοποίησις
τοῦ πρῶτου Ἑλληνικοῦ δανείου, οὐδεὶς ἐγένετο λόγος περὶ
τοῦ ὅτι ἐξ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου 800.000 λιρῶν μόλις
ἐμετρήθησαν 348.000 ἐξ ὧν αἱ 40.000 εἰς εἶδη.

Τὸ δεύτερον ἑλληνικὸν δάνειον ἀνέλαβον οἱ ἐν Λονδίῳ
τραπεζίται ἀδελφοὶ Ρικάρδοι, ἀνήλθε δὲ τοῦτο εἰς ὀνομα-
στικὸν κεφάλαιον δύο ἑκατομμυρίων λιρῶν στερεῶν, τῶν
μετοχῶν ἐκδοθεισῶν εἰς τὰ 55 1/2, ἧτοι ἀπετελέσθη πραγ-
ματικὸν κεφάλαιον 1.100.000 λιρῶν, ἐξ ὧν πάλιν μετὰ
προκρατήσεις ἐκ μέρους τῶν τραπεζιτῶν διὰ τόκων τῶν
δύο πρώτων ἐτῶν, χρεωλυσιῶν, προμηθείας κλπ. ἀπέμειναν
μόνον 816.000 λιρῶν αἴτινες ἀτυχῶς, συνεπεία τῆς ἐλεινῆς
ἀγορῆς τῶν Ρικάρδων, διεσπαθίσθησαν εἰς ἀσκόπους
ναυπήγησις, χρηματιστικὰ παίγνια κλπ. Τότε συνέβη καὶ
δι' αὐτοῦ τοῦ δανείου ἐπληρώθη ἡ ναυπήγησις τῆς κορβέ-

τας «Καρτερία» καὶ τῶν πέντε ἀτμοκινήτων τὰ ὁποῖα κα-
τεστράφησαν ὑπὸ τοῦ διορισθέντος ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος
Ναυάρχου ὄλου τοῦ Ἐπικουρικοῦ Στόλου Κόχραν, διότι
ἠθέλησε, πειραματιζόμενος, νὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς τὰ πλοῖα
ταῦτα ἀτυχῆς σύστημα μηχανῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθέν. Οὕτω
ἐξ αἰτίας αὐτοῦ, τὸ πρῶτον ναυπηγηθὲν ἀτμοκίνητον «Ἐπι-
χείρησις» μόλις ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ Ταμέσεως ὀλίγου δεῖν κατε-
πονιάζετο καὶ ὡς ἐκ θαύματος διεσώθη, ὅτε δὲ μόλις τὸν
Σεπτέμβριον τοῦ 1828 ἔφθασεν εἰς Ἑλλάδα, παρέμεινεν
ἄχρηστον. Τὸ δεύτερον ἀτμοκίνητον, ὁ «Ἀκαταμάχητος»
ἐκάη εἰς τὸν Τάμεσιν κατὰ τὰς δοκιμὰς, ἐκ δὲ τῶν ὑπολοί-
πων τριῶν μικρῶν, μόλις ἓν, ὁ «Ἐρμῆς» μετὰ πολλὰς ἐπι-
σκευὰς ἔφθασεν ἀργὰ εἰς Ἑλλάδα, τὰ δ' ἕτερα δύο ἐσάπη-
σαν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Λονδίνου.

Ἀπόπειρα τρίτου δανείου ἐνὸς ἑκατομμυρίου Ἰσπανι-
κῶν διαστήλων οὕτινος ἡ ἐκδοσις ἐψηφίσθη τὴν 24 Δεκεμ-
βρίου 1825 ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως, ἀπέτυχεν
οἰκτρῶς.

Αὐτὰ ἦσαν τὰ Δάνεια τῆς Ἀνεξαρτησίας (1824—1825)
καὶ αὐτὴ ἡ οἰκτρά των τύχη.

Καὶ ἤδη ἀξίζει νὰ εἰπῶμεν ὀλίγα τινα διὰ τὰ δάνεια τῆς
Βαυαρικῆς Δυναστείας. Ὅτε ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος συνε-
ζήτη τὴν ἀποδοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ, ἐζήτησε με-
ταξὺ τῶν ἄλλων τὴν παροχὴν δανείου εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ
τῶν προστατιδῶν δυνάμεων, δανείου, ὅπερ, διὰ τοῦ πρωτο-
κόλλου τῆς 7 Μαΐου 1830, ὠρίσθη εἰς 60 ἑκατομμύρια.
Ὅτε κατόπιν, ἀποτυχουσῶν τῶν μετὰ τοῦ πρίγκηπος Λεο-
πόλδου διαπραγματεύσεων διεξήχθησαν αἱ μετὰ τοῦ Ὁθω-
νος τοιαῦται, συνεχίσθη ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐξ 60 ἑκατομμυ-
ρίων δανείου συζήτησις καὶ τῇ ἐγγυήσει τῶν τριῶν Δυνά-
μεων συνήφθη τοῦτο μετὰ τῶν τραπεζιτῶν κ. κ. Ρόσιγλδ
εἰς Παρισίους, ἐκδοθὲν εἰς τρεῖς σειράς. Πλὴν καὶ τὸ δά-
νειον τοῦτο διεσπαθίσθη χάρις εἰς τὴν ἀπλησίαν τῶν δα-
νειστῶν καὶ τὴν ἀφρονα σπατάλην τῆς Ἀνθηρασιλείας, καὶ
ἰδίᾳ τοῦ Ἀρμανσπεργ, τὴν ὁποίαν στηλιτεύουν ὁ Μάου-
ρερ καὶ εἶτα ὁ ἱστορικὸς Μέντελσον Βαρθόλδης.

Ἐτερον Δάνειον ἐνὸς ἑκατομμυρίου φράγκων 400 πα-
ρέσχεν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος. Ἐπίσης πρὸς
400 παρέσχεν ὁ Λουδοβίκος ἐν ἑκατομμύριον ἀκόμη τὸν
Μάρτιον τοῦ 1836 καὶ ἐν ἕτερον τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ
ἔτους.

Μετὰ τὴν ἔξωσιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ὁθωνος ἀνεγνω-
ρίσθη διὰ δαπάνης κατασκευῆς τῶν ἀνακτόρων κλπ. χρέος
τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν Ὁθωνα ἐκ δραχμῶν
4.500.000 ἐπὶ τόκῳ 4 0/0.

Ὅτι ἐξετεινόμεθα βεβαίως πολὺ ἐξετάζοντες λεπτομερέ-
στερον τὰ τῆς χρήσεως, τοῦ διακανονισμοῦ κλπ., τῶν δα-
νειῶν αὐτῶν. Σκοπὸς ὄμως τῆς παρούσης μελέτης δὲν εἶναι
αὐτός: εἶνε νὰ δώσωμεν ἰδέαν τῆς ὅλης οἰκονομικῆς δια-
δρομῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν πρώτην ἑκατονταετηρίδα
τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς, ἐξαιρομένης τὰ σημεῖα ἐκεῖνα τῶν
διαφόρων περιόδων, τὰ ὁποῖα προέχουν ὡς χαρακτηρι-
στικά! Συνεπῶς πρὸς τὴν τεθεῖσαν ταύτην βάσιν θέλομεν
ἀναφέρει ἤδη ὀλίγα τινα περὶ τῆς περιόδου 1881—1890,
περιόδου ἀληθοῦς παραφροσύνης διὰ τὰ Ἑλληνικὰ δημό-
σια οἰκονομικά, καὶ ἡ ὁποία κατέληξεν εἰς τὴν πτώχευσιν
τοῦ 1893.

Κατὰ τὴν δεκαετίαν 1881—1890 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρ-
νησις συνῆψεν εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν τὰ ἀκόλουθα δάνεια:



ΜΙΧΑΗΛ ΧΡ. ΑΙΛΙΑΝΟΣ

Διευθυντής τοῦ «Οἰκονομολόγου Ἀθηνῶν καὶ τοῦ «Economiste d' Athènes»

Εἶνε ὁ νεώτερος ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐκ τῶν μεγαλυτέρων Ἑλλήνων οἰκονομολόγων καὶ κοινωνιολόγων. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἀλλὰ καὶ ἡ ἐγκυκλοπαιδικὴ αὐτοῦ μόρφωσις ἀποτελοῦν ἀληθῆς φαινόμενον. Ἡ βαθύτης τῆς σκέψεως, ἡ ἔμφυτος ἐπιστημονικὴ ἰδιοφυΐα του, ἡ ἐκπληκτικὴ γλωσσομάθειά του τὸν ἀνέδειξαν ἀπὸ μακροῦ ἤδη καὶ μάλιστα ἀφ' ἧς πρὸς τετραετίας εἰς ἡλικίαν μόλις 22 ἐτῶν ἤρξατο ἐκδίδων τὸν «Οἰκονομολόγον Ἀθηνῶν». Τὸ πρῶτον τοῦτο ἐν Ἑλλάδι οἰκονομολογικὸν φύλλον ἔσχε ὑαγμασιότατην ἐξέλιξιν χάρις εἰς τὴν ἐπιστημονικότητα ἀλλὰ καὶ τὴν δραμύτητα τῶν ἄρθρων τοῦ Αἰλιανοῦ καὶ τὴν συμβολὴν καὶ τῶν κορυφαίων ἐπιστημόνων μεθ' ὧν συνεργάζεται. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ «Οἰκονομολόγου Ἀθηνῶν» τὸν ἤγαγεν εἰς τὴν ἐκδοσιν καὶ ἑτέρου οἰκονομολογικοῦ φύλλου, γαλλικοῦ δεκαπενθημέρου «τοῦ Economiste d' Athènes» τοῦ ὁποῦ ἡ ἐμφάνισις ἐσημείωσε ἀληθῆ θρίαμβον. Τὸ Γαλλικὸν αὐτὸ φύλλον ἐπιτελεῖ ἐθνικώτατον σκοπὸν γνωρίζον εἰς τὸ ἔξωτερικὸν τὰ τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τῆς Ἑλλάδος.

Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις ἡ ἀξία τοῦ ἀνδρός τὸν ὁποῖον περιβάλλουν διὰ πρωτοφανοῦς φιλίας οἱ μεγαλύτεροι ξένοι πολιτικοὶ καὶ καθηγηταί, ὁ Ὑβ Γκυγιό, ὁ Ραφαλοβίτς, ὁ Κλεμαντέλ, ὁ Geddes, ὁ Cannan, ὁ Fowell, ὁ Luzzati κλπ. Ἀποτελεῖ ἀληθῆς ἐθνικὸν κεφάλαιον. Χάριν τοῦ «Ἑλληνικοῦ Λευκώματος» ἔγραψε τὸ ἀκόλουθον σημαντικὸν ἄρθρον περὶ τῆς οἰκονομικῆς σταδιοδρομίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν πρώτην ἑκατονταετηρίδα τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἀναξαρτησίας.



| |
|---|
| Τὸ ἔξ 120 ἑκατ. 40)0 τοῦ 1881. |
| » » 100 » 50)0 » 1884. |
| » » 135 » 40)0 » 1887 (τῶν Μονοπωλίων). |
| » » 155 » 40)0 » 1889 (Ράντα). |
| » » 60 » 50)0 » 1890 (Σιδ. Πειρ. - Λαρίσι.) |

Ἐν συνόλῳ τὰ δάνεια ταῦτα συνήφθησαν δι' ὀνομαστικὸν κεφάλαιον 570 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἔξ ὧν πράγματι ἡ Ἑλλάς ἔλαβε 413.333.500. Ἡ ἔτησία ὑπηρεσία τοῦ τοκοχρεωλυσίου τῶν δανείων αὐτῶν, βαρύνει τὸν προϋπολογισμὸν ἑτησίως μὲ 27.789.900 φράγκων, ἦτοι, μὲ τὴν τότε τιμὴν τοῦ συναλλάγματος, 34.320.526 δραχμῶν.

Ἡ κατάστασις τῶν δημοσίων οικονομικῶν ἔχειροτέρευσε καὶ δι' ἄλλεπαλλήλων ἐκδόσεων χαρτονομίσματος: Οὕτω ἐν ᾧ τὸ 1880 ἐκυκλοφόρει τραπεζικὸν καὶ Κρατικὸν χαρτονομίσμα ἀνερχόμενον εἰς 57.603.100 δραχμῶν, μετὰ δέκα ἔτη, ἦτοι τὸ 1890, ἡ χαρτονομισματικὴ αὕτη κυκλοφορία εἶχε φθάσει τὰ 115.211.500 δραχμῶν, τὸ δὲ 1892 τὰ 138.704.988 δραχμῶν. Συνεπεία τῶν ἄλλεπαλλήλων ἐκδόσεων χαρτονομίσματος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀθλίας καθ' ὅλου καταστάσεως τῶν δημοσίων τῆς χώρας οικονομικῶν, τὸ Ἑλληνικὸν συναλλάγμα δὲν ἔπαυσε καταρρέον εἰς τρόπον ὅστε τὸ Γαλλικὸν φράγκον τὸ ὅποιον, τὸ 1891 ἔφθανε τὴν τιμὴν τοῦ 1,29 ἔφθασε τὸ 1892 εἰς 1,43 καὶ τὸν Μάϊον 1893 εἰς 1,62.

Συμφάνως πρὸς τὴν ἐκθεσιν τὴν ὁποίαν, ἐντολῇ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, συνέταξε, μετὰ μελέτην τῆς καταστάσεως, ὁ Law, ἡ ὑπηρεσία τοῦ δημοσίου χρέους ἀνερχομένου τὴν 1 Ἰανουαρίου 1893 εἰς 151.716.133 δραχμὰς καὶ 671.294.445 φράγκα χρυσῶ, ἀπῆται 35.329.514 φράγκα, ἦτοι, μὲ τὴν τότε τιμὴν τοῦ συναλλάγματος, 58 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν. Τὸ βάρος αὐτὸ ἀπερρόφα τὰ 60)0 τῆς ὅλης φορολογικῆς ἀποδόσεως τῆς χώρας. Ὁ Law ἐκαιτηρῶν εἰς τὴν ὡς ἄνω ἐκθεσίν του πικρῶς τὴν ὅλην δημοσιονομικὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀμετρον σύναψιν ἐξωτερικῶν δανείων καὶ τὴν πλημμελὴ εἰσπραξίν των φόρων. Τὰ πράγματα ἐβάδισαν πρὸς τὴν μοιραίαν λύσιν ἢ ὁποία ἐπιφυλάσσεται εἰς πᾶσαν ἀφρονα διαχείρισιν καὶ οὕτω ὁ Τρικούπης, διαδεχθεὶς τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1893, τὸν Σωτηρόπουλον εἰς τὴν πρωθυπουργίαν, ἐκήρυξε τὴν πτώχευσιν τοῦ Κράτους ἦν καὶ ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ.

Ἡ Κριτικὴ Βιβλίος ἡ δημοσιευθεῖσα τὸ 1898 μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Διεθνoῦς Ἐλέγχου, ἐξηγεῖ τὴν πτώχευσιν διὰ τῶν ἑξῆς χαρακτηριστικῶν:

• Ἀπὸ μακροῦ ἤδη ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἠδυνάται ν' ἀνιμετωπίσῃ τὰ βάρη τῆς ἄλλως ἢ διὰ τῆς μεθόδου τῶν πιστώσεων. Τὰ πλείστα τῶν συναφθέντων δανείων ἐχρησιμοικηθήσαν εἴτε ἐν ὅλῳ εἴτε ἐν μέρει δι' ἐξόφλησιν ληφθεισῶν προκαταβολῶν ἢ τοκοχρεωλυσίων προηγουμένων δανείων. Αὐτὸ τοῦτο τὸ δάνειον τοῦ 1890 τὸ συναφθὲν ἐπὶ σκοπῷ κατασκευῆς τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πειραιῶς Λαρίσεως, ἐξέκλυε σχεδὸν ὀλοκληρωτικῶς τοῦ σκοποῦ δι' ὃν εἰδικῶς συνήφθη. Ἡ κατὰ τὸ 1893 ἐκδοσις τῶν μετοχῶν Funding αἱ ὁποιαὶ ἐπρόκειτο νὰ δοθοῦν εἰς ἐξόφλησιν τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλυσίου τῶν προηγουμένων δανείων, ἐσημείωσε κατευθυνσὶν πρὸς τὴν πτώχευσιν ἢ ὁποία καὶ συνετελέσθη διὰ τοῦ νόμου τῆς 10)22 Δεκεμβρίου 1893. Μετὰ τὴν ψήφισιν ταύτην τοῦ νόμου τῆς πτώχευσεως, ἐγένετο ἐν Ἀθήναις ἐναρξίς διαπραγματεύσεων τὸν Ἰανουάριον 1894 αἱ ὁποιαὶ συνεχίσθησαν τὸν Δεκέμβριον 1895 ἐν Παρισίοις, πλὴν ἐπέμειναν ἀνευ ἀποτελέσματος

μέχρις οὗ ἐκηρύχθη τὸ 1897 ὁ κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμος.

Μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἔκβασιν τοῦ πολέμου αὐτοῦ, ἐπεβλήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ Διεθνὴς οικονομικὸς ἔλεγχος ψηφισθέντος τοῦ σχετικoῦ νόμου ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὴν 7 Μαρτίου 1898 κατόπιν μιᾶς μνημειώδους ἀγορεύσεως τοῦ Στεφάνου Στρέϊτ, τότε ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ εἶτα Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Διεθνoῦς Ἐλέγχου μέχρι σήμερον ἡ Ἑλλάς ἐσταδιοδρόμησε λαμπρῶς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως τῆς Ἐθνικῆς αὐτῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς ἐξελίξεως. Τὸ δημόσιον αὐτῆς χρέος ἀνέρχεται σήμερον περίπου εἰς 5.000.000.000.

Δὲν παρατρέχομεν τὴν σημασίαν τοῦ οικονομικοῦ αὐτοῦ βάρους. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ μὴ τονίσωμεν καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ τοιαύτη μεγάλη ὕψωσις τοῦ δημοσίου τῆς χώρας χρέους ἐσημειώθη κυρίως κατὰ τὸ 1920 καὶ 1921, ἔτη τοῦ Μικρασιατικοῦ ἀγῶνος. Πλὴν εἰς τὸ ἕτερον τῆς πλάσπηγος ταύτης μέρος πρέπει νὰ θέσωμεν τὸ γεγονός ὅτι, διὰ τῆς ἐπελευθέρσεως θριαμβευτικῆς ἐκβάσεως τοῦ ἀγῶνος, ἐξησφαλίσθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα δικαιώματα ἐπὶ ἔδαφῶν πλουσιωτάτων τῶν ὁποίων αἱ πρόσοδοι, εὐθὺς μετὰ τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης θέλουσιν ἀνοίξει τεράστιον διὰ τὴν χώραν κρουνὸν πλουτισμοῦ τὰ ἐκ τοῦ ὁποίου ὠφέλη θὰ σημειώσουν συντομώτατα λαμπρὰν ἐμφάνισιν ἐπὶ τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἰσοζυγίου. Τὸ ἀντιστοιχοῦν κατὰ κεφαλὴν εἰς ἕκαστον κάτοικον μέρος τοῦ δημοσίου ἑλληνικοῦ χρέους εἶνε ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ ἐπακριβῶς ἐφ' ὅσον δὲν κατορθώθη εἰσέτι νὰ συγκεντρωθοῦν πάντα τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσφάτου ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐάν ὅμως λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὸν ἀριθμὸν ὁ ὁποῖος ἡμιεπισήμως ἀνακοινοῦται ἡμῖν καὶ καθ' ὃν ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνέρχεται εἰς 5 περίπου ἑκατομμύρια, προκύπτει ὅτι ἡ ἀναλογουσα εἰς ἕκαστον κάτοικον κεφαλὴν μερὶς τοῦ δημοσίου χρέους ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς περίπου 100.

Μεγίστη ἐπίσης δυσχέρεια ὑπάρχει πρὸς ὑπολογισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ τῆς Ἑλλάδος πλοῦτου, δυσχέρεια μάλιστα φθάνουσα μέχρι τῆς πλήρους ἀδυναμίας. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου ἐδιδάχθησαν πλείστοι ὅσαι θεωρίαι ἐν ἀπολύτῳ πρὸς ἀλλήλας τελοῦσαι συγκρούσει. Δὲν κατορθώθη ἀτυχῶς μέχρι τοῦδε νὰ καθορισθῇ ποῖα ἐπὶ τέλους στοιχεῖα ἀναγνωρίζονται παγίως ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸν ἐθνικὸν πλοῦτον καὶ ὀφείλονται νὰ ὑπολογισθοῦν πρὸς ἐξέυρεσίν του, λόγῳ λοιπὸν τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν οὐδεμία χώρα καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπὶ τῶν μᾶλλον προηγουμένων, κατορθοῖ νὰ ἐμφανίσῃ θετικὸν στατιστικὸν δεδομένον περὶ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῆς πλοῦτου ἐφ' οὗ καὶ νὰ δύναται νὰ στηριχθῇ ὁ μελετητής. Ἐάν λοιπὸν τοιοῦτόν τι παρατηρηθῆται εἰς τὰς μεγάλας ξένας χώρας αἱ ὁποιαὶ τοσοῦτον μείζονα διαθέτουν ἡμῶν ὀργάνωσιν, τί δύναται τις νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα; Χάριν τῆς ἱστορίας ἀναφέρομεν ἀπλῶς ὅτι μέχρι τοῦδε ἐξ ἀπόπειραι ὑπολογισμοῦ, ἔστω καὶ κατὰ φαντασίας προσέγγισιν τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου, ἐγένοντο. Ἡ πρώτη ὀφείλεται εἰς τὸν Κυβερνήτην Ἰωάννην Καποδίστριαν. Ἡ δευτέρα εἰς τὸν Mulhal ὁ ὁποῖος ὑπελόγησε τὸν ἐθνικὸν πλοῦτον τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ ἐντελῶς ἀσφαιρέτων στηριχθεὶς δεδομένων, εἰς 5.275.000.000 δραχμὰς. Ἡ τρίτη ἀπόπειρα ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ἀθανασίου Βερναρδάκη ἀνακοινώσαντος ὅτι ὁ ἐθνικὸς ἡμῶν πλοῦτος ἀνῆρχετο τὸ 1885 (ἐποχὴν τοῦ ὑπολογισμοῦ) εἰς 7.526.000.000 δραχμὰς. Ἡ τετάρτη προσπάθεια ἐγένετο ἀπὸ τὸν Σκιαδᾶν

τὸ 1891 καὶ ἀπέδωκε ὁ 319.703.000 δραχμᾶς. Τὸ 1908 ὁ Ν. Σπανδωνῆς, ἔχων ἐπ' ὄψει τὰς ἀνωτέρω προηγουμένας προσπάθειαις, ἄνευ οὐδεμιᾶς δικαιολογίας καὶ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν οἰονεὶ «εἰς τὴν τύχην», ὑπελόγησεν ὅτι ὁ ἐθνικὸς μας πλοῦτος ἀνέρχεται εἰς 9 δισεκατομμύρια χρυσῶν δραχμῶν.

Ἐννοεῖται ὅτι πᾶσαι αἱ ἀπόπειραι αὐταί, δυναμένης πως σχετικῶς νὰ ἐξαιρεθῆ τῆς τοῦ Βερναρδάκη, ἔχουν ἀξίαν ἀπλῆς προχειρολογίας. Ἡ μόνη ἀξία προσοχῆς τινος εἶναι ἡ προσπάθεια τοῦ Γενικοῦ λογιστηρίου τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ 1920 ἐπεχείρησε νὰ δώσῃ, βοηθούμενον ἀτελέστατα καὶ ἀπὸ τὰς λοιπὰς ὑπηρεσίας, ὑπολογισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ὁ ὑπολογισμὸς αὐτὸς ἐπρόκειτο νὰ ἀνακοινωθῆ μεταξὺ ἄλλων περὶ τῆς Ἑλλάδος δεδομένων εἰς τὸ συνέδριον τῶν Βρυξελλῶν τοῦ 1920 πλὴν, τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐκρίθη τοσοῦτον ἀτελής, ὥστε ἀπεσύρθη! Ὁπωσδήποτε καθήκον ἔχομεν νὰ παραδέσωμεν τὸν ὑπολογισμὸν αὐτὸν ὁ ὁποῖος ἔχει ἀπειρώως μείζονα ἀξίαν καὶ ἐγκλείει περὶσοτέραν πραγματικότητα ἢ οἱ π. ο. η. γ. ο. υ. ἔως ἔξῃς:

Ἐθνικὸν ἀκαθάριστον εἰσόδημα τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1919.

| | Ἐκατομμύρια δραχμῶν |
|---|---------------------|
| 1) Μεταλλεῖα | 130 |
| 2) Γεωργία | 1.650 |
| 3) Κτηνοτροφία συμπεριλαμβανομένων τῶν σφαζομένων ζῴων καὶ μαλλίων | 550 |
| 4) Προϊὸν ἀλιείας | 70 |
| 5) Σιδηρόδρομοι (μετ' ἐξαιρέσιν ἀξίας γαιανθράκων εἰσαγομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικ.) | 20 |
| 6) Βιομηχανία (ἐμφανίζει συνολικὴν πρόοδον 1800 ἑκατομμύρια δραχμῶν, πλὴν ἐξ αὐτῆς δέον νὰ ἀφαιρεθῆ ἡ ἀξία τῶν ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων γαιανθράκων καὶ πρώτων ἡλῶν ἠντιπροσωπεύουσα 500 ἑκατομμύρια δραχμῶν,) καθαῖα πρόσοδος | 1.300 |
| 7) Μετανάστευσις (ἐμβάσματα ὄλων τῶν τραπεζῶν) | 395 |
| 8) Ναυτιλία: συνολικὴ πρόοδος ἐκ ναύλων μετ' ἀφαιρέσιν ἐννοεῖται τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων γαιανθράκων | 200 |

Σύνολον ἐθνικοῦ εἰσοδήματος 4.375 ἑκατομμύρια. Ὡστε κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν αὐτὸν τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἀνέρχεται εἰς 41)2 περίπου δισεκατομμύρια δραχμῶν.

Καὶ ἤδη, ποία εἶναι ἡ σημερινὴ οἰκονομικὴ τῆς Ἑλλάδος κατάστασις καὶ ποία αἱ περὶ τῆς ἀμέσου μελλοντικῆς αὐτῆς ἐξελίξεως προβλέψεις;

Ἴδου τὸ ἐρώτημα εἰς τὸ ὁποῖον θὰ προσπαθῆσωμεν ν' ἀποκριθῶμεν εἰς τὰς καταληκτικὰς αὐτὰς παραγράφους.

Ὅποια ἀληθῶς σταδιοδρομία ἐπικὴ τοῦ οἰκονομικοῦ ἄρματος τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ὑψώσεως τοῦ λαβάρου τῆς ἐθνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὀλίγων πατρῶν ἑδαφῶν τοῦ 1830, τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου τοῦ 1897, μέχρι τῶν ἐνδόξων σελίδων τὰς ὁποίας ἔγραψεν εἰς τὴν χρυσοῦν Βίβλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ ζῶπυρον καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ τῆς χώρας ταύτης κατὰ τὴν περίοδον τοῦ 1912—1921! Ὅποια ἀπόστασις διανυθεῖσα

ἐν τε τῷ ἐθνικῷ καὶ τῷ οἰκονομικῷ πεδίῳ! Μία μικρὰ γωνία περιλαμβάνουσα τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἦτο ἡ Ἑλλὰς τοῦ 1830. Πτωχὴ καὶ μικρὰ, ὄρεινὴ κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἀνεκμετάλλευτος. Ὁ πληθυσμὸς τῆς μόλις ἔφθανε τὰς 750.000 ψυχάς. Αἱ Ἀθῆναι, ἡ σημερινὴ ὠραιότατη πρωτεύουσα, ἦσαν μικρὸν χωρίον 4.000 κατοίκων. Πέντε αἰώνων μακρὰ δουλεία εἶχε κατορθώσει νὰ σπείρῃ τὸν ἀφανισμόν πανταχοῦ. Τὰ πάντα ἔπρεπε νὰ ἀνορθωθοῦν διότι τὰ πάντα εἶχον καταρρεῦσαι. Τὸ 1863 ἐπετεύχθη ἡ παραχώρησις τῆς Ἑπτανήσου, τὸ δὲ 1881 ἀπλευθερώθη ἡ Θεσσαλία. Οἱ οἰκονομικοὶ πνεύμονες τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος ἐξετάθησαν αἰσθητῶς. Ἡ Ἐπτάνησος παρουσίαζεν ἀξίαν προσοχῆς καλλιέργειαν πλὴν οἱ ἐκ παραδόσεως ἰσχύοντες ἐκεῖ θεσμοὶ τοῦ φεουδαλισμοῦ παρεκάλουν τὰς πλουσίας αὐτὰς νήσους νὰ ἐπιτύχουν συγχρονισμόν γεωργικῆς ἀναπτύξεως. Ἡ εὐφορωτάτη Θεσσαλία, ἀληθῆς σιτοβολῶν, ὑλήγετο καὶ αὐτὴ κατὰ τὸ μέγιστον εἰς τὸ πεπαλαιωμένον τουρκικὸν φεουδαρχικὸν σύστημα. Βιομηχανία δὲν ὑπῆρχεν ἐν ὅλῃ τῇ χώρᾳ. Ἡ ναυτιλία ἐβιοπάλαιεν. Ὅποια διάφορος σήμερον εἰκὼν! Ἔως κοῦ ἐκτείνονται τὰ ὄρια τῆς πλουσίας καὶ μεγάλης Ἑλλάδος! Περιοχαὶ πλουσιώταται προσορητήθησαν ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη, τὸ βιλαέτιον τῆς Σμύρνης. Τὸ αἶμα ἐκείνων οἱ ὀπιοὶ ἔπρεσαν μαχόμενοι κατὰ τῶν Κεμαλικῶν ὀρδῶν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Μικρασίας, ἐδημιούργησαν διὰ τὸ ἔθνος ἀπαιτήσεις ἱερὰς ὅπως ζητήσῃ τὴν προσάρτησιν ἂν δὴ πάντων, τουλάχιστον τοῦ μείζονος μέρους τῶν ἀπελευθερωθέντων ἑδαφῶν. Οὐδένα λοιπὸν διαφεύγει πλέον τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἡ νῦν πλουσιωτάτη, ἡ κεκτημένη τοῦς ἀμυθῆτους πόρους τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῆς Σμύρνης, ἡ Ἑλλὰς ἡ ὁποία οὐσα τοσαύτη σήμερον, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν πόσῳ μείζον θὰ ἦ αὐριον, ἐξελίχθη ἀναντηρῆτως εἰς τὴν μεγαλυτέραν δύναμιν ἐν τῇ ἀνατολικῇ παρῆ τῆς Μεσογειακῆς λεκάνης. Οἱ ἀλλεπάλληλοι πόλεμοι, ὁ ὑπόδιεξαγωγὴν ἐπι σημερινὸς τοιοῦτος δὲν ἐπέτρεψαν ἀκόμη εἰς τὴν χώραν ν' ἀσχοληθῆ μετὰ τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ νὰ ἐπιδοθῆ μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πόρων αὐτῆς. Πλὴν ἡ πολεμικὴ περίοδος ἐγγίξει τὴν λῆξιν τῆς, κατὰ τὸν θριαμβευτικώτερον μάλιστα τρόπον. Ἡ εἰρηνικὴ «αὐριον» φθάνει ἐπιτέλους μετὰ βῆμα ἰσορρογόν. Ὁ καλὸς αὐτῆς ἥλιος ἐκπέμπει ἤδη τὴν πρώτην θαλπωρὴν. Οἱ ἠρωτικοὶ ἐλευθερωταὶ τῶν Μακεδονικῶν, τῶν Θρακικῶν καὶ τῶν Μικρασιατικῶν περιοχῶν μετ' ὀλίγον θὰ μετατραποῦν εἰς ἀκαμάτους σκαπανεῖς τῆς οἰκονομικῆς κατισχύσεως τῆς πατρίδος. Ὅπως ἀπεδείχθησαν πρώτοι εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, οὕτω πρώτοι θ' ἀναδειχθοῦν καὶ εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἀγῶνα. Αἱ τεράστια πράγματα δακάναι εἰς εἰς ἡ Ἑλλὰς ὑπεβλήθη διεξαγαγοῦσα τοσοῦτους μέχρι σήμερον ἡπειρωτικοῦς πολέμους, ἐπι δὲ καὶ ἓνα φοβερώτατον ἐκείθεν τῆς θαλάσσης, θὰ εἶχον ἐξουθενώσῃ ὀλοκληρωτικῶς ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως οἰονδήποτε ἄλλο, ἑλλάσσοις ζωτικότητος Κράτος. Πλὴν τὴν Ἑλλάδα δὲν ἴσχυσαν νὰ τὴν συντρίψουν. Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ οἰκονομικὸς τῆς κορμὸς ἐλύμην ὀλίγον, πλὴν ὅπως πρὸς στιγμὴν. Ἀναδειχθέντες ἐπὶ ἱκανὸν ὑπέρτεροι συναλλαγματικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς χώρας οἷαι ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, ἂν βλέπωμεν τὴν δραχμὴν μας νῦν ἐν καταρρεῦσει, δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι ἡ αἰτία ἔγκειται εἰς τὰς τεραστίας δακάναις! ἂς ἀπαιτεῖ ἡ ἐκστρατεία καὶ τὰς ὁποίας δὲν δύνανται ν' ἀντιμετωπίσουν εὐθὺς αἱ ἐθνικαὶ πόσοδοι, ἀφε-



θεΐσαι μάλιστα εἰς ἑαυτὰς λόγῳ τῆς δυσχερείας τῆς συν-
νάψεως ἑξωτερικῶν δανείων ὡς ἐκ τῆς παρατηρουμένης
ἐν τῇ διεθνείᾳ ἀγορᾷ στενότητος χρήματος. Πλὴν ἡ συ-
ναλλαγματικὴ μας αὕτη ἀναχαίσις εἶνε ὄλως παροδική,
ὅπως παροδικὰ εἶνε καὶ τὰ προκαλέσαντα αὐτὴν αἴτια.
Ὅταν μετ' ὀλίγον λήξῃ ὁ πόλεμος καὶ ὁ ὄγκος τῶν χει-
ρῶν ἐγκαταλείψῃ τὸ ὄπλον διὰ νὰ χειρισθῇ τὸ ἄροτρον,
ὁ πρὸς στιγμὴν λυγίσας οικονομικὸς μας κορμὸς θ' ἀνα-
πηδήσῃ μὲ ὄλην τὴν ἐλαστικότητα μὲ τὴν ὁποίαν τὸν
ἐπρόκεισεν ἡ φύσις, ὅπως ἀκριβῶς ἀναπηδᾷ ὁ ἐλαστικὸς
κλάδος τῆς ἰτέας. Ὅπως ἔξετάθῃ καὶ ὅπως ἐπίκειται νὰ
ἐκταθῇ ἡ Ἑλλάς, περιλαμβάνει πόρους πλουτισμοῦ ἀνεκ-
μεταλλεύτους τοιοῦτους ὥστε, ὅταν κυλίῃ τὸ κύμα τῆς
ἀδαμάστου ἐνεργητικότητος τοῦ λαοῦ τῆς, ν' ἀναδειχθῇ
μία τῶν πλουσιωτέρων χωρῶν τῆς ὅλης ὑψηλίου.

Τὰ πλούσια ἐδάφη τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης
τὰ μόλις ἐλευθερωθέντα, καλύπτονται ἀκόμη ἀπὸ τὴν
τέφραν καὶ τὰ εἰσπρία τὰ ὁποῖα ἐσώρευσαν οἱ διαβάντες
ἄγριοι κατακτηταί.

Αἱ Μικρασιατικαὶ ἐκτάσεις ὀργώνονται εἰσὲν ἀπὸ
τὰς ὀβίδας.

Ὁ καπνὸς τῶν μαχῶν δὲν διελύθη ἀκόμη, οὐδ' ἐξη-
ράνθη τὸ χῶμα τῶν ἀπεράντων νεκροταφείων ὅπου κοι-
μοῦνται οἱ ἀτίμητοι νεκροί.

Πάντων ἡ προσοχὴ ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸν ἐθνικὸν
ἀγῶνα καὶ δὲν δύναται νὰ στραφῇ πρὸς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης.

Ἄλλ' ὁ σάλος ὁ πολεμικὸς παρέρχεται καὶ τὰ τολμηρό-
τερα ἔθνη καὶ ἰδεώδη καθίστανται πραγματικότης.

Καὶ ὅταν πλέον θὰ σιγήσῃ ἡ βαρεῖα βροντὴ τῶν τηλε-
βόλων, ὅταν ἡ λαίλαψ θ' ἀπομακρυνθῇ, ὅταν τῆς τρικυ-
μίας τὴν φρίκην θὰ διαδεχθῇ ἡ θωπεῖα τῆς γαλήνης, θ'
ἀκουσθῇ τὸ σάλπισμα τῆς νέας ἐπιστρατεύσεως, τῆς οἰκο-
νομικῆς, καὶ θὰ σπεύσουν αἱ λεγεῶνες αἱ ἐργατικαὶ ν' ἀνα-
στηλώσουν τὰ εἰσπρία, ν' ἀναγεννήσουν ἐκ τῆς τέφρας
τὸν φοῖνικα, νὰ μεταβάλλουν τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα ἀπ'
ἄκρου εἰς ἄκρον εἰς ἀπέραντον ἐργοστάσιον ὅπου θὰ σφυ-
ρηλατηθῇ τὸ σύμβολον τῆς οικονομικῆς ἐπικρατήσεως. Αἱ
ἐκτάσεις ὅπου σήμερον βασιλεύει ὁ ἀφανισμὸς καὶ ἡ ὠχρὰ
μορφὴ τῆς ἐρημώσεως τῆς δλοκληρωτικῆς, θὰ μεταβληθοῦν
εἰς πρασίλους φυτείας, ὅπου θὰ ἐδωδιάζουν οἱ χυμοί.

Καὶ ἀπὸ τὰς ἀπείρους αὐτὰς ἐστίας τῆς ἐργασίας θὰ
ἐκπηδήσῃ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο μνημεῖον τὸ ὁποῖον θὰ δια-
λαλῇ εἰς τοὺς αἰῶνας τὴν δύναμιν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς
Ἑλληνικῆς Φυλῆς, θ' ἀναστηθῇ ἡ ὑψηλὴ κυπάρισσος τῆς
Ἑλληνικῆς οικονομικῆς ἐπικρατήσεως τῆς ὁποίας ἡ ἑπερή-
φανος κορυφὴ θ' ἀνεμίξῃ διὰ παντὸς, χωρὶς νὰ δυνηθῇ
πλέον νὰ τὴν θραύσῃ οὐδὲ τῆς ἀπαισιωτέρας καταγίδος
ἡ θογγή.

Ἄθηναι, Ἰούλιος 1921.

MIX. XP. ΑΙΛΙΑΝΟΣ



ΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ
“ Η ΕΘΝΙΚΗ,,





ΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ο θεσμός της ασφαλείας είναι σπουδαιότατος συντελεστής της κοινωνικής ισορροπίας, διά του οποίου σώζονται εκ του οικονομικού δλέθρου τὰ κοινωνικά μέλη τὰ προνοήσαντα περί παντός τυχαίου συμβεβηκότος. Τὰ κράτη της Δύσεως λίαν ἐνωρίς προέβλεψαν περί τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἑταιριῶν. Χωρὶς νὰ θέλωμεν νὰ συγγράψωμεν ἐκτενὴ ἱστορίαν τῶν ασφαλειῶν ἐν Ἑλλάδι, θὰ προσπαθῶμεν νὰ δώσωμεν σύντομον σκιαγραφίαν τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐργασίας ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἔργον τοῦ Α. Μάτεση περί Ἀσφαλειῶν, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ παραπέμπομεν τὸν θέλοντα ἐκτενέστερον νὰ μελετήσῃ τὸ θέμα τοῦτο.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΠΥΡΟΣ

Ἡ Βαυαρικὴ δυναστεία διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 15 Ἰουνίου 1839 παρεχώρησεν εἰς τὴν Ἑταιρίαν «*Βοσλιγγ καὶ Σλα*» γενικὸν ἀντιπρόσωπον τῆς *Ἀδριατικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρίας* τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον τῆς πυρασφαλιστικῆς ἐργασίας ἐν Ἑλλάδι· τοῦ προνομίου τούτου ἡ διάρκεια ὠρίσθη μέχρι τῆς 18 Ἰουνίου 1851, ἀποκλειομένης μὲν πάσης ξένης ἐταιρίας νὰ ἐργασθῇ ἐν Ἑλλάδι, ἐπιτρεπομένης ὅμως τῆς συστάσεως ἑλληνικῶν ἐταιριῶν. Τὸ διάταγμα ἐδημοσιεύθη μετὰ τριετίαν ὄλην ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς του ἡτοί τὴν 20 Μαΐου 1842 καὶ ἔκτοτε ἤρχισεν ἡ ἰσχὺς του. Ὅτε πλέον εἶχε λήξει τὸ προνόμιον τῆς Ἀδριατικῆς τότε ἰδρύθη ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἑταιρία «*ὁ Φοῖνιξ*» διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 2 Μαΐου 1857 μὲ κεφάλαιον 2.000.000 ὀνομαστικόν, καταβληθὲν δὲ 400.000· τροποποιηθέντος μετ' ὀλίγον τοῦ καταστατικοῦ «*ὁ Φοῖνιξ*» ἀνέλαβε καὶ τὴν ἀσφάλειαν κατὰ τῶν θαλασσίων κινδύνων καὶ τέλος τῷ 1886 συνεχωνεύθη μετὰ τῆς Ναυτικῆς Τραπεζῆς Ἀλκυόνος. Ἀπὸ τοῦ 1871 ἄρχεται ὁ συναγωνισμὸς πρὸς τὰς ἐγχωρίους ἐταιρίας «*Ἀρχάγγελον*» καὶ «*Ἀγκυραν*», ἀπὸ δὲ τοῦ 1883 πρὸς τὰς ξένους τοιαύτας. Οὕτως ἐπέρχεται τελεία παρακμὴ, τῷ 1894 ἡ εἰσπραξίς πυρασφαλιστικῶν ἀνέρχεται μόλις εἰς 4.961.20 δραχμάς, παύουσιν αἱ ἐργασίαι, ἀκολουθεῖ ἔκκαθάρισις καὶ εἰς πτώχευσις.

Τῷ 1862 ἰδρύθησαν ἐν Πάτραις δύο ἐταιρίαι, «*Ἑλπίς*» καὶ «*ὁ Κολοκοτρώνης*», περιλαμβάνουσαι ἐν ταῖς ἐργασίαις τῶν καὶ τὴν πυρασφάλειαν. Ἡ δράσις καὶ τὸ τέλος τούτων τυγχάνουσιν ἄγνωστα.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ πρὸ τῆς ἐνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ἰδρύθη ἡ Ναυτικὴ Τράπεζα «*ὁ Αρχάγγελος*» αὕτη τῷ 1869 ὀργανώθη ἐπὶ νέων βάσεων με ἔδραν τὰς Ἀθήνας τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Ι. Σκαλτσούνη καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τούτου. Κύριος σκοπὸς ταύτης ἦτο ἡ ἀσφάλεια κατὰ τῶν θαλασσίων κινδύνων, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1872 ἀνέλαβε καὶ τὴν ἀσφάλειαν κατὰ τοῦ πυρός. Ἡ ἀκμὴ τοῦ «*Αρχαγγέλου*» περιορίσθη εἰς μίαν δεκαετίαν (1870—1880)· τὸ τέλος καὶ τούτου ἦτο ἡ πτώχευσις. Τῆς κατὰ τῷ 1869 ἰδρυθείσης Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρίας ἡ «*Ἀγκυρα*», ἥτις περιλαμβάνει καὶ τὴν ἀσφάλειαν κατὰ τοῦ πυρός, τὸ τέλος ἦτο ἡ ὁμαλὴ ἔκκαθάρισις.

Μετὰ τὴν παρακμὴν τῶν Ἑλληνικῶν Ἑταιριῶν καὶ ἀπὸ τοῦ 1883 ἀρχοῦνται πάλιν αἱ ἐργασίαι τῶν ξένων Ἑταιριῶν.

Κλάδος πυρός.

- 1883 Ἐμπιστοσύνη Confiance Γαλλικὴ.
- » Ἐμπορικὴ Ἐνωσις Commercial Union Ἀγγλική.
- 1885 Γενικαὶ Ἀσφάλειαι Assicurazioni Generali Ἀυστριακὴ
- 1887 Ἐνωσις Union Γαλλικὴ.
- 1882 Βορειογερμανικὴ Γερμανικὴ.
- 1895 Φύλαξ Ἀγγλική.
- 1896 Λονδίνου καὶ Λαγκασάιρ Ἀγγλική.
- 1899 Ἑλπίς Γαλλικὴ.
- » Βουλγαρία Βουλγαρικὴ.

1901 Πρώτη Οὐγγρικὴ Γενικῶν Ἀσφαλειῶν Οὐγγρικὴ.

1902 Ρωσσία Ρωσικὴ.

» Ἥλιος κ. τ. λ. Ἀγγλική.

Κατὰ τὸ 1891 ἰδρύεται ἡ ἀνώνυμος Ἑλληνικὴ Ἑταιρεία γενικῶν ασφαλειῶν ἡ «*Ἐθνικὴ*». Ἡ ὅλη ἀξία τῶν ασφαλισθέντων παρὰ τῇ Ἐθνικῇ κατὰ τοῦ πυρός κεφαλαίων ἀπὸ τοῦ 1891 μέχρι τέλους 1901 ἀνέρχεται κατ' ἐκθεσιν δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ παραρτήματι τῆς ἐφημερίδος Ἀκρόπολις τοῦ ἔτους τούτου εἰς τὸ ποσὸν δραχμῶν 714,666,000 καὶ φραγκῶν 292,070,000.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Ἡ θάλασσα ἡ τόσον δεξιάσασσα τοὺς Ἕλληνας ναυτικούς κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας τῆς ἀπελευθερώσεως, ἐνεργότερον προσεῖλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν τότε ἐφοπλιστῶν. Ἐνῷ ἡ ἀσφάλεια κατὰ τοῦ πυρός παρουσάζει μικρὰ ἀνπροσπάθειαν, τοῦναντίον ἡ κατὰ τῶν θαλασσίων κινδύνων τοιαύτη εἶναι ἀσυγκρίτως πολὺ μεγαλητέρα. Οἱ Ἕλληνες ναυτικοὶ ἀποθέσαντες τὰ ὄπλα μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἀπακατάστασιν, ἐσκέφθησαν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ασφαλείας ταύτης· ἐν Σύρῳ πολλοὶ κεφαλαιούχοι ἰδιωτικῶς ἐξήσκηον τὸ ἔργον τοῦ ασφαλιστοῦ. Διὰ Β. Δ. τῆς 1 Ἰουνίου 1836 ἰδρύθη ἐν Πάτραις ἡ πρώτη «*Ἀρχαῖκὴ Ἀσφαλιστικὴ τῆς Θαλασσοπλοίας Ἑταιρεία*». Τόση δὲ ἦτο ἡ αἰσιοδοξία τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑταιρείας, ὥστε ἐν τῷ Β. Δ. ἀνέγραψε καὶ τὴν προτροπὴν, ὅπως ἐκ τῶν κερδῶν τῆς Ἑταιρείας προσφέρῃ μέρος τοῦ κέρδους εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τ' ἀγαθοεργὰ καταστήματα.

Μέχρι τοῦ 1840 ἰδρύθησαν ἐπὶ νέαι θαλάσσιαι Ἀσφαλιστικαὶ Ἑταιρείαι ἐκ τῶν ὁποίων 6 ἐν Σύρῳ καὶ 1 ἐν Ἀθήναις. Μέχρι τοῦ 1850 προτίθενται 8 νέαι ἐταιρείαι. Ἀπὸ τοῦ 1850—1875 εἶναι ὁ χρυσῆς αἰὼν τῆς Ἰστιοφόρου ναυπλίας, ἀπὸ τοῦ 1875 ἄρχεται ἡ παρακμὴ. Αἱ Ἑλληνικαὶ ἐταιρείαι ἐκλείπουσιν ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην, αἱ δὲ ἄλλοδαπαὶ καὶ ἴδια αἱ Ἀυστριακαὶ καταλαμβάνουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἔδαφος καὶ μόλις τῷ 1891 σὺν τῇ ἰδρύσει τῆς Ἐθνικῆς ἄρχεται δευτέρα περίοδος ασφαλιστικῆς δράσεως δι' Ἑλληνικῶν κεφαλαίων.

Συνοπτικῶς ἀπὸ τοῦ 1839—1900 ἰδρύθησαν 61 Ἑταιρείαι Θαλασσίας Ἀσφαλείας, ἦται 29 ἐν Σύρῳ, 20 ἐν Πάτραις, 6 ἐν Ἀθήναις, 2 ἐν Πειραιεῖ, 2 ἐν Σπέτσαις, 1 ἐν Ὑδρῶ, 1 ἐν Γαλαξειδίῳ, 1 ἐν Ἰθάκῃ, ἀναλυτικῶς δὲ ὑπὸ τὰς ἐξῆς ἐπωνυμίας.

- 1 «*Ἀρχαῖκὴ ἀσφαλ. τῆς Θαλασσοπλοίας ἐταιρεία*». Πάτραι 1836.
- 2 «*Ἑλληνικὸν ἀσφαλιστικὸν κατάστημα*». Σύρος 1837.
- 3 «*Ἑταιρεία τῶν φίλων ἀσφαλιστῶν*». Σύρος 1839.
- 4 «*Ἑλλάς*». Σύρος 1838.
- 5 «*Ἐρμῆς*». Σύρος 1838.
- 6 «*Ἀσφάλεια τοῦ Αἰγαίου πελάγους*». Σύρος 1839.
- 7 «*Ἑλπίς*». Ἀθήναι 1839.
- 8 «*Αἶολος*». Σύρος 1840.
- 9 «*Ἀσφαλιστικὸν κατάστημα Ἐρμουπόλεως*». Σύρος 1841.
- 10 Ἐμπορικὴ Τράπεζα. Πάτραι—Πειραιεὺς 1841.
- 11 «*Φιλεμπορικὴ Ἑταιρεία*». Σύρος 1841.
- 12 «*Ἀργοναῦται*». Σύρος 1841.
- 13 «*Τρίτων*». Σύρος 1844.
- 14 «*Ἐνωσις*». Σύρος 1846.
- 15 «*Πάτραι*». Πάτραι 1849.
- 16 «*Νέα Φιλεμπορικὴ Ἑταιρεία*». Σύρος 1850.
- 17 «*Πρόοδος*». Πάτραι 1854.
- 18 «*Ἀνατολή*». Πάτραι 1856.
- 19 «*Ἀμαλία*». Πάτραι 1856.



- 20 «Ψαρά». Σύρος 1856.
- 21 «Ένωσις Ψαριανών». Σύρος 1856.
- 22 «Φοίνιξ». Αθήναι 1857.
- 23 «Σωτήρ». Πάτρα 1858.
- 24 «Καρτερία». Σύρος 1859.
- 25 «Πρόνοια». Πάτρα 1859.
- 26 «Άχατα» Πάτρα 1860.
- 27 Μιαούλης». Πάτρα 1860.
- 28 «Γαλαξείδιον». Γαλαξείδιον 1860.
- 29 «Πελοπόννησος». Πάτρα 1860.
- 30 «Ομόνοια». Σύρος 1861
- 31 «Έλλάς». Πάτρα 1862.
- 32 «Όθων». Πάτρα 1862.
- 33 «Άγκυρα». Πάτρα 1862.
- 34 «Έλπις». Πάτρα 1862.
- 35 «Καλοκοτρώνης». Πάτρα 1862.
- 36 «Κανάρης». Πάτρα 1862.
- 37 «Ερμούπολις». Σύρος 1863.
- 38 «Πειραιεύς». Πειραιεύς 1864.
- 39 «Εδρυχία». Σύρος 1865.
- 40 «Μεσόγειος». Σύρος 1865.
- 41 «Άρμονία». Σύρος 1865.
- 42 «Πρωτεύς. Σύρος 1865.
- 43 «Ποσειδών». Σύρος 1866.
- 44 «Έλληνική Ναυτική Έταιρεία». Σύρος 1866.
- 45 «Υδρα». Υδρα 1866.
- 46 «Έλπις». Σύρος 1866.
- 47 «Κάσος». Σύρος 1866.
- 48 «Σπέτσαι». Σπέτσαι 1867.
- 49 «Ποσειδών». Σπέτσαι 1867.
- 50 «Όδυσσεύς». Ίθάκη 1868.
- 51 «Όλγα». Σύρος 1868.
- 52 «Άμφιτρίτη». Σύρος 1868.
- 53 «Άγκυρα». Αθήναι 1869.
- 54 «Ναυτική Τράπεζα Άρχάγγελος». Αθήναι 1869.
- 55 «Ανατολή». Πάτρα 1871.
- 56 «Μεσόγειος». Αθήναι, Πειραιεύς 1872.
- 57 «Άζοφική». Σύρος 1876.
- 58 «Άστήρ». Πάτρα 1879.
- 59 «Πάτρα». Πάτρα 1880.
- 60 «Ποσειδών». Πειραιεύς 1881.
- 61 «Έταιρεία Γενικών Ασφαλειών ή Έθνική» 1891

Έκ των έν Σύρω εταιρειών σπουδαιότεραι υπήρξαν, ή **Όμόνοια** ιδρυθείσα τώ 1861 και ή **Άρμονία** τώ 1865, καιτοι όμως έφθασαν εις μεγίστην άκμήν και απέφερον τοις μετόχοις καταπληκτικά μερίσματα, άμφότεραι υπέκυψαν εις τό μοιραϊόν, ή μέν Όμόνοια εξέλιπε διά πτωχεύσεως, ή δέ Άρμονία δι' ομολής εκκαθαρίσεως. Σήμερον

οὐδεμία έντοπία έταιρεία ύφίσταται έν Σύρω. Έν Πάτραις σπουδαιότεραι ήσαν ό **Μιαούλης** και ό **Σωτήρ**. Η Ασφαλιστική έταιρεία ό **Φοίνιξ** περί τής όποίας γράφομεν άνωτέρω εις τās πυρασφαλείας έν τώ τμήματι τής θαλασσίας ασφαλείας από του 1861—1894 εισέπραξεν ασφάλιστρα δρ. 14,596,717. Εις μεγίστην έπίσης περιωπήν εξέχθη έντός τής δεκαετίας 1870—1880 ό **Άρχάγγελος** περί του όποιου έπίσης γράφομεν άνωτέρω εις τās πυρασφαλείας, τώ 1873 ή εισπραξίς ασφαλίστρων άνήλθεν εις 2,802,796 δραχ. Άτυχώς ό **Άρχάγγελος** διατηρών πρακτορεία έν Μασσαλία, Ρουμανία και Λονδίνω με μεγιστην αυθυπαρξίαν επέφερε την καταστροφήν του. Αί ζημίαι ίδια του έν Λονδίνου πρακτορείου συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εις τόν έπελθόντα όλεθρόν.

Έν έτει 1891 ιδρύθη έν Αθήναις ή **Ανωνυμος Έλ. Ληνική Έταιρεία των Γενικών Ασφαλειών ή Έθνική** Ιδρυται ήσαν ή Ιονική Τράπεζα, ή Έθνική διά 50 ο/ο, ή Τράπεζα Κων/πόλεως 20 ο/ο, Ηπειροθεσσαλίας 10 ο/ο, ή Γενική Πιστωτική Τράπεζα διά 10 ο/ο και ή Τράπεζα Βιομηχανικής πίστωσης διά 10 ο/ο. Τά αποτελέσματα των εργασιών της υπήρξαν κατ' αρχάς δυσμενή και ή έταιρεία διήλθε μεγάλην κρίσιν, ένεκα των ζημιών εκ των έξωτερικών εργασιών, αλλά διά τροποποιήσεως του καταστατικού της διηρέθη ή διοίκηση εις δύο κλάδους τόν θαλάσσιον και τόν του πυρός, ούτω αναδιοργανωθείσα ή Έθνική από του 1898 εισήλθεν εις νέαν περίοδον δράσεως. Η πελατεία της ήρξαστο πυκνουμένη, ή δέ έμπιστοσύνη του κοινου άμέριστος άποβλέπει μετά πεποιθήσεως εις τό σοβαρόν τουτο ίδρυμα.

Η διεύθυνσις του Πανελληνίου Λευκώματος δι' έγγράφον εξήτησε τὰ στοιχεία, ίνα συγγραφη πλήρης όπωσδήποτε Ιστορία τής δράσεως και εξέλιξεως τής **Έθνικής** Ασφαλιστικής έταιρείας, άλλ' επειδή τό τοιοϋτον άπύηται μεγάλην εργασίαν και χρόνον, οι δέ υπάλληλοι τής έταιρείας σημαντικώς ήλαττώθησαν ένεκα τής έπιστρατεύσεως, διά τουτο οι ζητηθέντες αριθμοί των έτησιών εργασιών από τής ιδρύσεως μέχρι σήμεραν θέλουσι δημοσιευθῆ έν τώ Β' τόμω του Λευκώματος, έν τώ όποιω εξέτάζεται ή σχέσις των **Τραπεζών και Ασφαλειών** πρός τό Έμπόριον και την Βιομηχανίαν.

Έπί του παρόντος δημοσιεύομεν τόν Ισολογισμόν του 1920 εκ του όποιου καταφαίνεται ή όλη κίνησις του εταγούς τουτου Οικονομικού Ιδρύματος.

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον τής Έθνικής Ασφαλιστικής Έταιρείας ήδη άποτελείται εκ των κ. κ. Χ. Λόντου πρόφην Άρεοκαγίτου Προέδρου, Δ. Α. Σακελλαρίου Άντιπροέδρου, Δ. Μπέμπη Έφοπλιστου, Α. Νικολαΐδου Διευθυντου τής Τραπεζής Ανατολής, Μ. Έλλαμπίου Διευθυντου τής Έθνικής Τραπεζής τής Έλλάδος, Ι. Σ. Σέρμπου, Συμβούλων. Διευθυντής ό κ. Ιωάν. Σ. Σέρμπος.



ΚΘ ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ 1920

Κατάσταση της 31ης Δεκεμβρίου 1920

| Ενεργητικών | Δραγματ. εἰς τραπέζ. γραμμ. | Δραγματ. εἰς χρυσόν | Ὀλίγον | Παθητικών | Δραγματ. εἰς τραπέζ. γραμμ. | Δραγματ. εἰς χρυσόν | Ὀλίγον |
|---|--------------------------------|------------------------|------------|---|--------------------------------|------------------------|------------|
| Διάφορα χρεώγραφα | 1553608.— | | 1553608.— | Μετοχικόν κεφάλαιον ὀλοσχερῶς καταβεβλημένον | 1500000.— | | 1500000.— |
| Διάφορα χρεώγραφα κατατεθει- μένα παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὡς ἀσφαλιστικὴ τοποθέτησις. | 239531.— | | 239531.— | Ἀποθεματικόν 20 οἰο κατὰ τὸ Καταστατικόν. | 1012428.55 | | 1012428.55 |
| Δάνεια ἐνυπόθηκα κατατεθέντα παρὰ τῆς Δημοσίῃ ὡς ἀσφαλι- στικὴ τοποθέτησις. | 237000.— | | 237000.— | Ἀποθεματικόν προνοίας | 500000.— | | 500000.— |
| Δάνεια ἐνυπόθηκα | 1331453.10 | | 1331453.10 | Ἀποθεματικόν αὐξομειώσ. χη- ματογράφων | 14140.45 | | 14140.45 |
| Κτηματικὴ περιουσία* | 1704801.30 | | 1704801.30 | Μαθηματικόν ἀποθεματικόν Κλά- δου Ζωῆς | 24845.— | 5988.45 | 30833.45 |
| Ταμείον | 44052.35 | | 44052.35 | Μαθηματικόν ἀποθεματικόν διὰ κινδύνους μὴ λήξαντας Πυρασ. | 1825000.— | | 1825000.— |
| Τράπεζαι. Καταθέσεις ἐν ὄφει. | 1198969.25 | 169930.60 | 1368929.85 | Μαθηματικόν Ἀποθεματικόν διὰ ζημίας δηλωθείσας καὶ μὴπω πληρωθείσας Πυρασφαλειῶν. | 155000.— | | 155000.— |
| Γενικά Πρακτορεῖα | 68898.35 | | 68898.35 | Μαθηματικόν ἀποθεματικόν ἐκ- κρεμῶν ζημιῶν θαλασ. κλάδου. | 7709.50 | | 7709.50 |
| Ἐγγυοδοσίαι | 81500.— | 160.— | 81600.— | Νομισματικὴ διαφορά ἐπὶ φράγ- κων 169960,60. | 36000.— | | 36000.— |
| Διάφοροι λογαριασμοί | 121070.35 | | 121070.35 | Ταμείον Συντάξεως προσωπικοῦ τῆς Ἐταιρίας | 154895.50 | | 154895.50 |
| Ἐταιρεία, ἱκίσιαινα Ρhenix Λο- γαριασμὸς ἀποθεματικοῦ Κλά- δου Ζωῆς** | 24845.— | 5988.45 | 30833.45 | Ἀντασφαλισταὶ | 969484.45 | | 969484.45 |
| Ἐξοδα ἐγκαταστάσεως | 9742.65 | | 9742.65 | Ἐγγυοδοταὶ | 81695.30 | 1800.— | 83295.30 |
| Ἀσφάλιστρα ἀνήκοντα εἰς μελ- λοῦσας χρήσεις Πυρασφαλειῶν. | 385499.30 | | 385499.30 | Διάφοροι λογαριασμοί | 180621.55 | | 180621.55 |
| | | | | Ἀσφάλιστρα μεταγενεστέρων λη- ξεων | 385499.30 | | 385499.30 |
| | | | | Μερίσματα παρελθόντων ἐτῶν, Μέρισμα τοῦ 1920 διανεμητέον τοῖς κ. κ. Μετόχοις. | 2692.— | | 2692.— |
| | | | | Κέρδη καὶ Ζημίαι. Ὑπόλοιπον ἀφιέμενον εἰς νέον | 300000.— | | 300000.— |
| | | | | | 20916.65 | | 20916.65 |
| | 7000970.65 | 177549.05 | 7178519.70 | | 7170331.25 | 7588.45 | 7178519.70 |

(*) Τὰ ἐπὶ τῶν ὁδῶν Κορνή, Ἀθηνίς, Εὐπόλιδος—Ἀπελλοῦ—Λυσιόργου, Λεωφόρου Πινακιστηρίου καὶ Ἐδουάρ-
δου Λω πέντε κτήματα.

(**) Τὰ ποσὰ ταῦτα ἀντιπροσωπεύουσι τὰ Μαθηματικὰ ἀποθεματικά τῶν ὀλίγων ἀσφαλειῶν, αἵτινες μένουσιν εἰσέτα
ἐν ἰσχύϊ καὶ δι' ἃς εὐθύνονται αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Ἐταιρίαι εἰς ἃς ἔχου ἰν ἐκχωρηθῆ παρ' ἡμῶν.

"ΚΕΡΔΗ & ΖΗΜΙΑΙ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920

| Ἐσοδα | Δραγματ. εἰς τραπέζ. γραμμ. | Ἔξοδα | Δραγματ. εἰς τραπέζ. γραμμ. |
|--|--------------------------------|---|--------------------------------|
| Ὑπόλοιπον τῆς χρήσεως 1919 | | Προμήθειαι Πυρασφαλειῶν, ἔξοδα Πρακτορειῶν καὶ Γε- νικά ἔξοδα διαχειρίσεως. | 813606,55 |
| Τοκομερίδια καὶ τόκοι διάφοροι 1920 | 210,076.50 | Ζημίαι Πυρασφαλειῶν πληρωθείσαι κατὰ τὴν λήξασαν χρόνον μετ' ἀφαίρεσιν τῶν εἰσπραχθεισῶν ἀπὸ Ἀντασφαλιστάς | 283434,85 |
| Πρόσοδοι κτημάτων | 104,698.35 | Μαθηματικόν Ἀποθεματικόν διὰ τρέχοντος κινδύνους Πυ- ρασφαλειῶν | 1825000,— |
| Ἀποθεματικόν κρατηθὲν κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1919 διὰ κινδύνους μὴ λήξαντας Πυρασφαλειῶν. | | Ἀποθεματικόν διὰ ζημίας δηλωθείσας καὶ μὴπω πληρω- θείσας Πυρασφαλειῶν | 155000,— |
| Ἀποθεματικόν κρατηθὲν κατὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1919 διὰ ζημίας δηλωθείσας Πυρασφαλειῶν. | | Κράτησις Προνοίας | 100000,— |
| Νομισματικὴ διαφορά. | 88000,— | Νομισματικὴ Διαφορά ἐπὶ φράγκων 169,960,60 | 36000,— |
| Ἀσφάλιστρα καὶ δικανώματα λήξεως χρήσεως 1920 μετ' ἀφαίρεσιν τῶν ἀντασφαλιστρῶν Πυρασφαλειῶν. | 70000,— | Ἀπόσβεσις ἐκ τῶν ἐξόδων Ἐγκαταστάσεως | 30000,— |
| Προμήθειαι εἰσπραχθείσαι ἀπὸ ἀντασφαλείας λήξεως χρήσεως 1920 | 1242923,45 | Προικοδόμησις Ταμείου Συντάξεως | 30000,— |
| | 646856,70 | Κέρδη καὶ Ζημίαι. Τὰ διανεμόμενα | 484083,35 |
| | | Κέρδη καὶ Ζημίαι. Τὰ ἀφιέμενα εἰς νέον | 20916,65 |
| | 3778041,40 | | 3778041,40 |

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΕΚ ΔΡΑΧ. 505,000.—

Δρ. 505,000.—

Ἀποθεματικόν κατὰ τὸ Καταστατικόν
Μέρισμα

20 οἰο ἐπὶ Δρ. 505,000.—
4 οἰο ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου

Δρ. 191,000.—
60,000.—

161,000.—
Δρ. 344,000.—

Μέρισμα εἰς τοὺς κ. κ. Μετόχους πρὸς 16 Δραχ. κατὰ Μετοχὴν
Ποσοστὰ Διοικητικοῦ Συμβουλίου
Ποσοστὰ Διευθύνσεως καὶ προσωπικοῦ
Φόρος Δημοσίου 10 οἰο ἐπὶ ὀνομαστικοῦ μερίσματος Δρ. 33,333.33
Φόρος κυκλοφορίας μετοχῶν
Κέρδη καὶ Ζημίαι ὑπόλοιπον ἀφιέμενον εἰς νέον

Δρ. 240,000.—
26,000.—
20,000.—
33,333.35
3,750.—
20,316.65

Δρ. 344,000.—
Δρ. 300,900.—

Μέρισμα πρὸς Δρ. 20 ἐπὶ Μετοχῶν 15000 ἀπληραγμένον φόρου
Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἰανουαρίου 1921.

Ἐντολὴ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ὁ Διευθυντής
ΙΩ. Σ. ΣΕΡΜΠΟΣ

Ὁ Διευθυντής τοῦ Λογιστηρίου
Α. Σ. ΦΡΥΓΓΑΝΑΣ



Κατά την εποχήν τῆς παγκοσμίου συρράξεως ιδρύθησαν πρὸς προστασίαν τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων πολλαὶ ἀσφαλιστικαὶ Ἐταιρεῖαι, ἐκ τούτων πλὴν ἰδρύθησαν εἰς ὠρισμένον χρόνον καὶ δι' ὠρισμένον σκοπὸν, ὥστε ἐκπληρωθέντος τοῦ προορισμοῦ τῶν διελύθησαν, ἄλλαι δὲ τῶν νεωτέρων ἰδρύθησαν μὲ πρόγραμμα τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐργασιῶν καὶ μετὰ τὸν πόλεμον.

Τοιαῦται Ἐταιρεῖαι πρὸς θεραπείαν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου κινδύνων ὑπῆρξαν αἱ ἑξῆς, αἵτινες πλέον ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀσφαλιστικῶν ἐργασιῶν :

- 1 Ἡ Ναυτικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία ἢ Ἑλλάς.
- 2 Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία Ἀγυρα.
- 3 Ἐθνικὸν Ἑλληνικὸν Δούδ.
- 4 Θαλασσοασφαλιστικὴ Ἐταιρεία Χριστόφορος.
- 5 Ἀνώνυμος Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία Ποσειδῶν.
- 6 Ἀνώνυμος Ἐταιρεία Ἀσφαλειῶν καὶ Ἀντισφαλειῶν ἢ Ἑλλίς.
- 7 Πειραικὴ Θαλασσοασφάλεια.
- 8 Ἐταιρεία Θαλασσίων Ἀσφαλειῶν Μεσογείος.
- 9 Ἐταιρεία Θαλασσίων Ἀσφαλειῶν Ἀρχιπέλαγος.
- 10 Ναυτικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία ὁ Πήγασος.

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΩ 1921

Αἱ Ἑλληνικαὶ Ἀσφαλιστικαὶ Ἐταιρεῖαι, αἵτινες σήμερον ἐργάζονται ἐπ' ἀσφαλοῦς οἰκονομικοῦ ἐδάφους πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Οἰκονομικῶν δυνάμεων τῆς χώρας εἶναι αἱ ἑξῆς.

- 1 Ἡ ΕΘΝΙΚΗ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία Γενικῶν Ἀσφαλειῶν.
- 2 Ἡ ΑΝΑΤΟΛΗ ἀσφάλεια Ζωῆς.
- 3 Ἡ ΠΙΡΥΓΗ ἀσφάλεια πυρός—θαλάσσης.
- 4 Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ ἀσφάλεια Ζωῆς.
- 5 ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.
- 6 ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ Ἐταιρεία Γενικῶν ἀσφαλειῶν.
- 7 ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΙΣ » » »
- 8 ΠΡΟΝΟΙΑ » » »
- 9 ΑΘΗΝΑΪΚΗ » » »
- 10 ΠΡΟΠΟΝΤΙΣ » » »
- 11 ΤΙΤΑΝ » » »
- 12 ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία.

ΑΛΛΟΛΑΠΙΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΩ 1921

Θαλασσοασφάλεια :

- 1 La Suisse Ἀντιπρόσωποι Ἀδελφοὶ Δαφφᾶ.
- 2 The Eagle Star and British (Μανούσης Dominions Insurance Co Lmd) Γαλιστράς
- 3 London Assurance Corporation Ἀντιπρ. Α. Σγου-
- 4 La Baloise Ἀντιπρ. Μπίφης καὶ Κράλλης. (ρώφ
- 5 The National Benefit Line and) Σαπόρτας καὶ Property Assurance) Νάαρ
- 6 La Federale : Μανούσης Γαλιστράς
- 7 Nationale Seissu : Ἀδελφοὶ Κρέμου, Σολιός, Κωνσταντινίδης.
- 8 L' Union Universelle : I. Κωνσταντινίδης.
- 9 Nederlandsche Algemeene Verzckerig Maatschappij—Γεν. Ὀλλανδική : Κωνσταντινίδης.
- 10 English and Foreign : Σ. Παπαδημητρίου.
- 11 The Maritime Assurance : Α. Ν. Κορκός.
- 12 Nors-Ke Lloyd : Μαυρίκιος Σαπόρτας.
- 13 Colombo : Εὐθ. Βελλιανίτης.
- 14 Campania : Τράπεζα Ἀθηνῶν, Ράλλης Μιτυλήνη.
- 15 Savoia : Ἰωάν. Χανδρῆς.
- 16 Providentia : Γεώργ. Κ. Στριγγος.
- 17 Deutsche - transport - Uersicherungs Gesellschaft : Γ. Σωτηρόπουλος.
- 18 La Badoise : Δοτσέπ καὶ Στέλλα.
- 19 Oberrheinische : Γ. Παπανδρόπουλος.

- 20 Agrippina : Μανούσης Γαλιστράς.
- 21 Manheim : » » »
- 22 Düsseldorf : Δ. I. Καλλιμασιώτης.

Πυρασφάλεια :

- 1 Commercial Union : Ράλλης Πλυτᾶς.
- 2 L' Union : Κοντός.
- 3 San Francisco Insurance Office
- 4 The Western Australia Μοδιάνο.
- 5 North British & Mercantile : Ἀδελφοὶ Δαφφᾶ.
- 6 Baloise : Γ. Σωτηρόπουλος.
- 7 Sun Insurance Office : Κ. Ἀνδρεάδης.
- 8 The Northern : Χένδερασον.
- 9 Phoenix : Ρ. καὶ Γ. Χίλλ.
- 10 Allianz : Ε. Καραπαναγιώτης.
- 11 Royal : Ἰσιδώρος Σαπῆρας.
- 12 Scottish Union and National : Μουσοῦρης—Πολίτης.
- 13 Compagnie d'Assurances generales contre l' incendie : Τράπ. Ἀθηνῶν—Ἀνατολ. Ἐμπ. Ἐταιρ.
- 14 Helvetia : Μπίφης καὶ Κράλλης.
- 15 Economie : Μουσοῦρης—Πολίτης.
- 16 La France : Μπίφης.
- 17 The Liverpool and London and Globe : Α. Ἀναστασιάδης.
- 18 The excess insurance Co Lmd : Δ. Κουτσικόπουλος.
- 19 The Caledonian insurance Co : Διεθνῆς καὶ Βαλκανικὴ Ἐμπορικὴ Ἐταιρεία.
- 20 London Guarantee and accieient Company : Ἰσαὰκ Μοδιάνο.
- 21 Atlas : Σ. Λοβέρδος Γενικὴ Τράπεζα.
- 22 The Phoenix Insurance Co of hardrod : Σ. Σταυροῖδης.
- 23 Union assurance Society Ltd : Ἰούλιος Ἀββόν.
- 24 The Employers Liability : Σ. Παπαδημητρίου.
- 25 General accident Fire and Life : Φ. Κούρτελης καὶ I. Δούμας.
- 26 Le foncier de France et des Colonies : Γ. Σταυροῖδης.
- 27 London Assurance Corporation : Α. Σγουρόφ.

Ζωῆς

- 1 The Grasham : Β. Γεωργιάδης.
- 2 Union et Phoenix : Γ. Σταυροῖδης.
- 3 Nationale : Α. Κανελλόπουλος.
- 4 Caisse Paternelle : Γρηγόριος Ρακτιβάν.
- 5 Victoria : Σ. Παπαφράγκος.
- 6 The Consolidated : Γ. Σταυροῖδης.
- 7 L' Union : Ἀστεριάδης Λαγκλουά,

Κλάδος Πυρός—Θαλάσσης—Ζωῆς

- 1 Riunione Adriatica di Sicurta : Γ. Τάγαρης.
- 2 Assicurazioni Cenerali : Ἰωάν. Γεωργούλης.

Κλάδος Πυρός—Ζωῆς

- 1 Compagnie Francaise du Phoenix : Μουσοῦρης—Πολίτης.
- 2 Oester Phoenix : Πασχαλίγκος.

Κλάδος Τυχαίων Ἀτυχημάτων

- 1 Societe Suisse d'Assurances contre les Accidents à Winterthnr : Ε. Καραπαναγιώτης.
- 2 Compagnie d' Assurance generales) Τράπ. Ἀθην- contre les accidentes et de vol) Ἀν. Ἐμπ. Ἐτ.

Πυρός—Θαλάσσης—Τυχαίων ἀτυχημάτων

- 1 Alliance : Ροβέρτος Μιρά.

(Κατὰ πίνακα δοθέντα ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας)



ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΖΩΗΣ

“**Η ΑΝΑΤΟΛΗ,**”







ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΔΟΣ

1821-1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α'. — ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΖΩΗΣ Η ΑΝΑΤΟΛΗ

Η ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΖΩΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ὁ θεσμός τῆς ἀσφαλείας εἶναι σπουδαιότατος συντελεστής τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας. Δι' αὐτοῦ ἐπιανορθοῦνται κατ' οἰκονομικὸν τρόπον τὰ ἐπιζήμια ἀποτελέσματα, ἅπανα ἐπιφέρει εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνθρώπου ἓν τυχαῖον καταστρεπτικὸν γεγονός. Τοιαῦτα ἀποτελέσματα ἐπιφέρει κατ' ἔξοχὴν ὁ θάνατος.

Ἡ ἀνθρωπίνη ζωὴ εἶναι δύναμις παραγωγὸς εἰσοδημάτων, ἡ δ' ἀποταμίευσις τούτων δημιουργεῖ τὸ κεφάλαιον. Ὁ πρόωρος θάνατος διακόπτει τὴν δημιουργικὴν ταύτην ἐργασίαν, ἀφίνει δ' οὕτως οὐχὶ σπανίως ἄνευ στηρίγματος ὀλόκληρον οἰκογένειαν, εἰς ἣν ὁ ἐκλιπὼν φυσικὸς αὐτῆς προστάτης παρεῖχε διὰ τῆς ἐργασίας του τὰ μέσα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεως. Τὴν ἐντειθέειν ζημίαν ἔρχεται νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἢ ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀσφάλεια.

Δὲν θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα τὴν ἱστορικὴν τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου θεσμοῦ διαμόρφωσιν, ἀρκούμενοι νὰ διεξέλθωμεν δι' ὀλίγων τὰ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ. Μολοντί οἱ κοινωνικοὶ ἐν Ἑλλάδι ὄροι καὶ ἴδια τὸ ἔξαιρετικὸς ἀνεπτυγμένον αἰσθημα τῆς ὑπὲρ τῶν οὐκείων στοργικῆς μερίμνης, παρ' ὅσον τὰ μάλιστα εὐνοϊκὸν ἔδαφος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀσφαλείας τῆς ζωῆς, παρετήρηθη ἐν τούτοις παρ' ἡμῖν ἔξαιρετικὴ ταύτης καθυστέρησις. Μέχρι τοῦ 1891 ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς δὲν εἶχεν ἱστορίαν ἐν Ἑλλάδι. Αἱ ἀπὸ τῆς ἔθνικῆς ἀνεξαρτησίας συστάσαι ὑπερέξῃγοντα βραχύβιοι ἡμεδαπαὶ ἀσφαλιστικαὶ Ἐταιρεῖαι δὲν ἀδεύησαν οὐδέποτε νὰ περιλάβωσιν εἰς τὰς ἐργασίας των

τὸν κλάδον τούτον τῆς ἀσφαλείας. Μόλις ἐν ἔτει 1891 ἡ «ΕΘΝΙΚΗ» ἰδρυθεῖσα ὡς Ἐταιρεία Γενικῶν Ἀσφαλειῶν περιέλαβε ἐν τῷ καταστατικῷ καὶ τὸς ἀσφαλείας ζωῆς, συνωμολόγησε δὲ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ βίου της καὶ τινα ἀσφαλιστικὰ συμβόλαια. Δυστυχῶς ὁμοῦς ὁ κλάδος οὗτος δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν ἀνάπτυξιν καὶ ἐν ἔτει 1898 ἡ «ΕΘΝΙΚΗ» ἔπαυεν ὀριστικῶς ἐπιμεταλλεομένη τοῦτον. Σχεδὸν συγχρόνως ἄρχεται ἡ συστηματικὴ ἐν Ἑλλάδι ἐγκατάστασις ἀλλοδαπῶν Ἐταιρειῶν ζωῆς, πολλὰ τῶν ὁποίων ἐπέτυχον ἀρκετὰ εὐχάριστα ἀποτελέσματα. Ἐν ἔτει 1902 ἰδρύθη ἐν Ἀθήναις ἡ «ΑΜΟΙΒΑΙΑ» ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία Ζωῆς καὶ Προνοίας. Παρ' ὅσον τὸν τίτλον αὐτῆς ὡς «Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας Ζωῆς», ἡ ἐν λόγῳ Ἐταιρεία ἰδρύθη κατὰ τὸ σύστημα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ «tontines» αἰτῆς κυρίως ἀποσκοποῦσαι τὸν διὰ περιοδικῶν καταβολικῶν σχηματισμὸν κεφαλαίου ζωῆς. Ἡ Ἐταιρεία αὕτη ἔτυχεν ἐντέροιον ὄντος ὑποδοχῆς παρὰ τε τῷ ἐλευθέρῳ καὶ αὐτρώτῳ Ἑλληνισμῷ, ἐν τούτοις δι' ἔλλειψιν συστήματος δὲν ἠδυνήθη νὰ εὐδοκηθῇ καὶ μετὰ ὀκταετίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της διέκοψε τὰς ἐργασίας της.

Νεῶν ἐντελῶς ὡδήγειν ἔδωκεν εἰς τὴν παρ' ἡμῖν κίνησιν τῆς ἀσφαλείας ζωῆς, ἡ ἐν ἔτει 1906 ἰδρυθεῖσα Ἑλληνικῆς ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας Ζωῆς ἡ «ΑΝΑΤΟΛΗ». Ἡ ἐν λόγῳ Ἐταιρεία ὁργανοθεῖσα ἐπὶ βάσεων ἐπιστημονικῶν, ὑπῆρξεν ἡ πρώτη Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία ἣτις ἐφήρμοσε τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς κατὰ τὸ σύστημα τῶν μεγαλειτέρων Εὐρωπαϊκῶν Ἐταιρειῶν, ὅπερ καὶ πείρα μακροχρονίου ἐν Εὐρώπῃ ἐργασίας ἀπροσκόπως ἐξησφάλισε. Οὕτω διὰ τῆς «ΑΝΑΤΟΛΗΣ» ἡ ἀσφάλεια ζωῆς ἔργησε πλέον ἐν Ἑλλάδι σταθερὰς τὰς βέβας της, νέον δὲ πνεῦμα προνοίας ἤρξατο



συστηματικώς αναπτυσσόμενον παρά τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ, ἐνῶ συγχρόνως οἱ ὑπὸ τῆς πολιτείας τῆ πρωτοβουλία καὶ εἰσηγήσει τῆς «ΑΝΑΤΟΛΗΣ» διὰ τοῦ Νόμου ΓΥΨΓ' τοῦ 1904 τεθέντες φραγαὶ εἰς τὴν ἰδρυαὶν θνησιγενῶν Ἑταιρειῶν, συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐδραιώσιν τῆς ασφαλιστικῆς πίστεως ἐν τῇ γῆρα μας.

Ἡ ΑΝΑΤΟΛΗ,
ΩΣ ΑΛΛΗΛΑΣΦΑΛΕΙΑ



Ἡ πρώτη μορφή τῆς Ἡ ΑΝΑΤΟΛΗΣ, ἡ ἀρχαιότερα Ἑλληνικὴ ασφαλιστικὴ Ἑταιρεία ζωῆς, εἶδε τὸ φῶς κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1906 ἢ τοῦ ἡτῆς ἀλληλασφαλείας, ἀλληλασφαλείας ὅμως ἀποσκοπούσης καὶ τὴν ἐν περιπέσει θανάτου ἐξασφάλισιν τὸν προσφιλῶν οἰκείων, οὐχὶ δ' ἀπλῶς τὸν σχηματισμὸν κεφαλαιῶν ἐν περιπέσει ζωῆς, κατὰ τὸ ἐγωιστικώτατον τὸν «tontines» σύστημα. Ἡ πρωτοβουλία τῆς ἰδρυοῦσας τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ, ὀφείλεται εἰς οὐδα κεφαλαιούχων εἰχουσαν ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πρῶτον Γενικὸν Διευθυντὴν τῆς κ. Ἀθανάσιον Ἡφ. Φίλιωνα, καὶ τὸν πρῶτον Ὑποδιευθυντὴν καὶ μετέπειτα Διευθυντὴν τῆς κ. Γεώργιον Α. Κωνσταντινίδην. Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετέλειτο ἐκ τῶν κ. κ. Ἀριστομένους Θεοδορίδου, Προέδρου, Γεωργίου Ἀβέρωφ, Ἰωάννου Καλαμάρη, Ἀγαμέμνονος Σγλήμαν καὶ Νικολάου Κοντοῦ, συμπληρωθὲν βραδύτερον διὰ τοῦ κ. Ἀθανασίου Γεωργίου Μπασιᾶ καὶ τῶν ἀειμνήστων Πέτρου Σαρόγλου καὶ Νικολάου Μοσχοβιάκη.

Αἱ ἐργασίαι τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ, ὡς ἀλληλασφαλείας ὑπερέβησαν πᾶσαν προσδοκίαν. Αἱ ἐργασίαι συνεταίρων (ασφαλιζόμενων) ἐπῆρσαν ἀθροῖα καὶ ἐν τῷ ἐλευθέρῳ Βασιλείῳ, αἰ. ἰδιαιτάτα παρά τῷ Ἑλληνισμῷ τῆς Τουρκίας προθύμῳ πάντοτε εἰς τὴν ὑποστήριξιν παντὸς Ἑλληνικοῦ ἰδρύματος.

Ἐν τούτοις οἱ διοικοῦντες τὴν ΑΝΑΤΟΛΗΝ, διείδον ὅτι παρ' ὅλην τὴν αἰεσον ταύτην ἐπιτυχίαν, διὰ τὰ δύνην ἢ ἢ ΑΝΑΤΟΛΗ, νὰ χωρηθῆσάσφαλως ἐπὶ τὰ πρόσω ἐπεβάλλετο οἰκτικὴ ταύτης ἀναδιοργάνωσις ὑπὸ τὴν μορφήν ἀνωνύμου διὰ μετοχῶν Ἑταιρείας, καὶ ἐπὶ σταθερῶν ἐπιστημονικῶν βάσεων, δι' ὧν θὰ ἦτο αὕτη εἰς θέαν ν' ἀντεπεξέλθη αὕτη κατὰ πάσης τυχόν δυσχερείας, ἀναδέεως πρὸς τὰς ἀλληλασφαλείας, αἰτνες βασιλεύουσαι τὰ κέρδη αὐτῶν ἐπὶ τῶν νέων κυρίως ἐργασιῶν, διατρέχουσι τὸν κίνδυνον σοβαρὸν νὰ ὑποστῶσι κλονισμόν ἢ καὶ τελείως νὰ λείψωσι τὰς πύλας εἰς πρώτην ἀντίθεσον περιστασιν, ἥτις θὰ συνεπέφερε ἀσθητὴν μείωσιν ἢ προσωρινὴν διακοπὴν τῆς παραγωγῆς νέων ασφαλειῶν ὡς ἀκριβῶς συνέβη μὲ τὴν ΑΜΟΙΒΑΙΑΝ...

Ἡ ΑΝΑΤΟΛΗ,
ΩΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΔΙΑ ΜΕΤΟΧΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ἡ περὶ μετατροπῆς τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ, ἀπόφασις ἐπραγματοποιήθη ὑπογραφέντος κατ' Ἀπρίλιον 1908 τοῦ καταστατικοῦ τῆς νέας ἀνωνύμου διὰ μετοχῶν Ἑταιρείας, ἥτις ὑπεσιήθη εἰς τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς παλαιᾶς ἀλληλασφαλείας. Ἰδρυταὶ τῆς νέας Ἑταιρείας ἦσαν ὅτε Γενικὸς Διευθυντής, καὶ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἀλληλασφαλιστικῆς. Τὸ καταβεβλημένον κεφάλαιον ἀνῆρχετο εἰς δοχ. 1.000.000, εἰς τὴν κάλυψιν δὲ τούτου συμμετέσχον πλὴν τῶν ἰδρυτῶν καὶ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα

τῆς Ἑλλάδος, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν, ἡ Τράπεζα τῆς Ἀνατολῆς, ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα, καὶ ἡ Τράπεζα Υἱῶν Κ. Ἠλιάσκου (Κωνσταντινῶν).

Αἱ ἐργασίαι τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ κατὰ τὸ νέον σύστημα ἤρξαντο ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1909, συνετελεσθείσης ἐν τῷ μεταξύ τῆς πλήρους ταύτης ἀναδιοργανώσεως παρ' ἄλλοδαπῶν ὀργανοτῶν ἐπὶ τούτῳ μετακληθέντων, ἐνῶ συγχρόνως ἐξασφαλίσθη ἡ μετ' αὐτῆς συνεργασία τῶν μεγαλειτέρων ἀντασφαλιστικῶν Ἑταιρειῶν τῆς Ἑυρώπης. Πυκνὸν δίκτυον ἱρακτοῶν καὶ περιοδεύοντων ὑπαλλήλων ἀνέλαβε τότε τὴν ἀνά τὸ πανελλήνιον διάδοσιν τῆς ἰδέας τῆς ασφαλείας ζωῆς, τὰ δ' ἀποτελέσματα ἐπῆρσαν τελείως ἱκανοποιητικὰ διὰ τὸ ἀναληφθὲν ἔργον, παρ' ὅλας τὰς ἐξαιρετικῶς δυσμενεῖς συνθήκας, ἐν ἧς εἰργάσθη ἡ ΑΝΑΤΟΛΗ, ἐν ἐποχῇ συνεχῶν πολέμων καὶ ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν. Ἐν τούτοις αἱ ἀντίθετοι αἰταὶ περιστάσεις, ὅσον δήποτε καὶ ἐν παρημποδισαν, δὲν ἴσχυσαν ὅμως ν' ἀντικόψωσι τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ, ἐδραιωθείσης πλέον ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει καὶ ἀναπτυχθείσης σὺν τῷ χρόνῳ εἰς ἰσχυρὸν ἐν τῷ τούτῳ οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν.

Νέα περίοδος δράσεως διὰ τὴν ΑΝΑΤΟΛΗΝ ὄρχεται ἀπὸ τοῦ 1919, τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἀνακομῆν ἔτους. Κατ' αὐτὸ ἡ παραγωγή νέων ασφαλειῶν ζωῆς, ἥτις κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἐκμαίνατο περὶ τὰ 5.000.000 δραχμῶν ὑπερέβη τὰ 15.000.000, κατὰ δὲ τὸ λήξαν ἔτος 1920 ἐφάρτασε σχεδὸν τὰ 30.000.000 ἀνεληθοῦσα οὕτω εἰς τὸ **ἑξαπλασίον** τῆς πρὸ τοῦ 1919 μῆσης ἐτησίως παραγωγῆς. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα εἶναι ἀναμφισβητήτως οἱ καρποὶ τῆς μακρᾶς ἐπὶ τῆς ΑΝΑΤΟΛΗΣ καλλιέργειας τῆς ἰδέας τῆς ασφαλείας παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ λαῷ, οἵτινες δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὀριμᾶσθαι ἄμα ὡς ἐπαυσε ὁ ἐκ τῆς ὑπερτετραετοῦς παγκοσμίου συρράξεως συζλοισμῶς.

Ὀφείλομεν πρὸς τούτους νὰ τονίσωμεν ὅτι, χάρις εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰατρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας ἐπιμελῆ ἐκλογὴν τῶν κινδύνων (τῶν ασφαλιζόμενων), ἡ θνησιμότης ἐπῆρξε πάντοτε κατωτέρα τῆς ὑπὸ τῆς στατιστικῆς καὶ τῶν ασφαλιστικῶν κανόνων προβλεπομένης, παρ' ὅλους τοὺς συνεχεῖς πολέμους καὶ τὰς ἐπιδημίας.

Ὁ ἀμέσως κατωτέρω δημοσιευόμενος στατιστικὸς πίναξ δίδει σαφεῖς εἰκόνα τῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀλματικῆς ἀξήσεως τοῦ ἐν ἰσχύϊ χαρτοφυλακίου ασφαλειῶν ζωῆς καὶ τῶν μαθηματικῶν ἀποθεμάτων τῆς Ἑταιρείας, αἵτινα ὡς γνωστὸν ἀντιπροσωπεύουσι τὰς ὑποχρεώσεις ταύτης πρὸς τοὺς παρ' αὐτῇ ασφαλιζόμενους. Τὰ ἀποθέματα ταῦτα εἶναι ἐνδεδυμένα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς ἀκίνητα, εἰς χρεώματα ἐθνικῶν δανείων καὶ ἐνυπόθηκα δάνεια συμφώνως τῷ Νόμῳ. Πρὸς τούτους παρατίθεται λεπτομερῆς πίναξ τῶν μέχρι τέλους τοῦ 1920 καταβληθειῶν καὶ καταβλητέων ἀπὸ τῆς ἀπαιτήσεως ἀνερχομένων εἰς δοχ. 2.418.895.05. Εἰς τὸν πρῶτον τῶν πινάκων τούτων, καταρτισθέντων πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἰσολογισμοῦ τοῦ 1920, τὰ μαθηματικὰ ἀποθέματα τοῦ ἔτους τούτου ἔχουσιν ὑπολογισθῆ κατὰ προσέγγισιν.

ἩΣΦΑΛΙΣΜΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΖΩΗΣ

| Τῆ 31 Δ)βρίου | Ἡσφαλισμένα κεφάλαια | Μαθηματικὰ ἀποθέματα |
|------------------|-------------------------|-------------------------|
| 1909 | 4.343.375 75 | 21.639 05 |
| 1910 | 7.814.946 50 | 238.052 95 |
| 1911 | 11.261.586 — | 744.129 40 |
| 1912 | 12.813.291 80 | 1.253.270 96 |
| 1913 | 13.917.213 45 | 1.760.865 69 |
| 1914 | 14.486.321 — | 2.367.121 18 |
| 1915 | 14.873.053 95 | 2.643.205 41 |
| 1916 | 18.014.585 80 | 3.300.584 36 |
| 1917 | 18.188.404 80 | 3.665.272 10 |
| 1918 | 21.650.024 85 | 4.431.286 17 |
| 1919 | 34.464.802 65 | 5.402.872 47 |
| 1920 | 56.629.878 15 | 6.900.000 — |

ΑΙ ΠΑΗΡΩΘΕΙΣΑΙ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

| Έτη | Ζωή: | Άλληλασφαλιστικών Συναιτηρισμών, Τυχαίων Ατυχημάτων κλπ. | Σύνολον |
|--|--|--|--|
| 1907 | — | 6.512 | 6.512 |
| 1908 | — | 4.443 | 4.443 |
| 1909 | 4.119 | 29.633 | 33.752 |
| 1910 | 19.129 45 | 17.475 | 36.604 45 |
| 1911 | 6.458 15 | 116.237 50 | 122.695 65 |
| 1912 | 68.934 65 | 5.862 40 | 74.797 05 |
| 1913 | 84.448 05 | 3.359 35 | 87.807 40 |
| 1914 | 59.949 0 | 9.608 95 | 69.573 85 |
| 1915 | 87.106 70 | 4.437 — | 91.543 70 |
| 1916 | 84.672 80 | 32.617 80 | 117.290 60 |
| 1917 | 79.379 85 | 25.312 40 | 104.692 25 |
| 1918 | 135.771 — | 53.918 70 | 189.689 70 |
| 1919 | 237.232 30 | 112.147 15 | 349.379 45 |
| 1920 | 287.263 95 | 174.478 25 | 461.742 20 |
| Τη 31(12)20 Έτη, από, Συμβόλαια έλεύθερα λόγω θανάτου. | 1.154.480 80 194.728 50 296.499 35 | 596.042 50 89.591 10 87.522 80 | 1.750.523 30 284.319 60 384.052 15 |
| Σύνολον αποζημιώσεως | 1.645.708 65 | 773.186 40 | 2.418.895 05 |

Η "ΑΝΑΤΟΛΗ"

ΩΣ ΒΕΦΑΛΗΙΑ ΤΥΧΗΙΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Η ασφάλεια κατά των εν τη εργασία ατυχημάτων των εργατών και υπαλλήλων απέτελεσαν ως γνωστόν άπανταχού του πεπολιτισμένου κόσμου εν των κυριωτέρων μελημάτων της λεγομένης **κοινωνικής νομοθεσίας**.

Παρ' ημιν δυστυχώς μέχρις εσχάτων, η εργατική ασφάλεια ήτο εις έντελώς έμβρουδής κατάστασιν του Έλληνος νομοθέτου λαβόντος πρόνοιαν περί δύο μόνον τάξεων εργατών, της των μεταλλευτών και της των εργατών θαλάσσης.

Έν έτει 1907 η "ΑΝΑΤΟΛΗ", ολίγους μόνον μετά την ως άλλαλασφαλείας ίδρυσιν της μήνας, ανέπετασε την σηματική της ιδιωτικής πρωτοβουλίας προς προστασίαν της εργατικής τάξεως από των άπειλούντων ταύτην κινδύνων. Έννεά εκ των μεγαλοβιομηχάνων του Πειραιώς ίδρυσαν τότε την "Βιομηχανικήν Άλλαλασφάλειαν,," κατά των εν τη εργασία ατυχημάτων, ης την οργάνωσιν και διεύθυνσιν ανέθηκαν εις την "ΑΝΑΤΟΛΗΝ,," Δυστυχώς αι κοινωνικαί συνθήκαι δέν ήσαν ακόμη πρόσφοροι διά την έπιτυχίαν του κλάδου τούτου της ασφαλείας και μετά τριετίαν από της ίδρύσεως της η "Βιομηχανική Άλλαλασφάλεια,," έπαυσεν εργαζομένη.

Νέα δόθησις εις τας εργατικές ασφαλείας εδόθη παρ' ημιν διά του Νόμου 551 του 1914 καθιερώσαντος την άστικήν ευθύνην των κυρίων επιχειρήσεων διά τού εν τη εργασία ατυχήματα. Τότε πρώτη και μόνη η "ΑΝΑΤΟΛΗ,," μνήμων των παλαιών ευεργετικών προσπαθειών της υπέρ των εργατών, ότε ίδρυσεν την "Βιομηχανικήν Άλλαλασφάλειαν,," ανέλαβε την συστηματικήν αντιμετάλλευσιν του ήμισια επικερδούς τούτου κλάδου της ασφαλείας, παρασχούσα πραγματικάς υπηρεσίας εις τε την βιομηχανίαν και τον εργατικόν κόσμον και ίδια τοις παρά τη μικροβιομηχανία εργαζομένους δι' ούς άνεν της "ΑΝΑΤΟΛΗΣ,," η προσοσία του Νόμου 551 θα απέβαινε δώρον άδωρον. Σημειούμεν ότι αι προς παθόντας εργατάς και υπαλλήλους καταβληθεσαι και καταβλητέαι μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1920 αποζημιώσεις άνέρχονται εις δοχ. 425.453.35.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ "ΑΝΑΤΟΛΗΣ"

Τό διοικητικόν Συμβούλιον της "ΑΝΑΤΟΛΗΣ,," άπαράξουν ήδη οι κ. κ. **Έπαμεινώνδας Χαρίλαος**, Πρόεδρος του Έμπορικου και Βιομηχανικού Έπιμελητηρίου Άθηνών, Διευθυντής της Έλληνικής Έταιρίας Οίνων και Οινόπνευματων, πρώην Υπουργός, **Πρόεδρος, Σπύρος Α. Παπαφράγκος** Διευθυντής της Έθνικής Τραπεζής της Ελλάδος, **Άντιπρόεδρος και Έντεταλμένος Σύμβουλος, Άνδρέας Βρεττός**, Διευθυντής της Έλληνικής Έταιρίας Έμπορίας και Βιομηχανίας Ευλείας, Έντεταλμένος Σύμβουλος της Τραπεζής Βιομηχανίας, **Νικόλαος Έβστρατιου**, Έμπορος, **Ιωάννης Καλαμάρης**, πρώην Γουλευτής Εισοδηματίας, **Άριστοιέλης Κούζης**, Έατρος, **Γεώργιος Κωνσταντινίδης**, Γενικός Διευθυντής της "ΠΡΟΤΗΣ,," Άνω νόμου Έλληνικής Έταιρείας Ασφαλειών, **Δουδοβίκος Νικολαΐδης**, Διευθυντής της Τραπεζής Άνατολής, **Άθανάσιος Τυπάλδος Μπασιάς**, πρώην Υπουργός, εισοδηματίας και **Άγαμέμνων Σχλήμαν** Πληρεξούσιος εν τη Έθνική Συνελεύσει, Εισοδηματίας.

Η Διεύθυνσις της Έταιρείας άρξαμένη, ως είρηται, εν τώ προσώπω του πρώτου Γενικού αυτής κ. Άθανασίου Ηο. Φίλωνος, έσυνεχίσθη εν τώ προσώπω του κ. Γεωργίου Α. Κωνσταντινίδου, ήδη δε είνε άντατεθειμένη εις τους κ. κ. Ιωάννην Φιλίην, Γενικόν Διευθυντήν και Θαλήν Α. Θεοδωρίδην, Διευθυντήν.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Αναπτύσσοντες άνωτέρω την ευεργετικήν δρασίαν της "ΑΝΑΤΟΛΗΣ,," έτονίσασμεν την έξωποτικήν δρασίαν ήν αυτή παρέχει εις την Έλληνικήν οικογενείαν συντελέσασα τά μέγιστα εις την άνάπτυξιν παρά τώ Έλληνικώ λαώ πνεύματος προνοίας και αποταμιεύσεως.

Όπως δέ η επί της ζωής ασφάλεια είνε η τελειότερα πρόνοια. Δι' αυτής σχηματίζει τις άκόπως εν κεφάλαιον διά τού γήρας του, αλλά συγχρόνως εν περιπτώσει πρόωρου θανάτου του άφίνει πάλιν έτοιμιον εν κεφάλαιον διά την συντήρησιν της οικογενείας του, διά την μόρφωσιν και προίκασιν των τέκνων του. Ηόσαι οικογενεαί της μεσαίας λεγομένης τάξεως θα εύρίσκοντο μετά τον θάνατον του φυσικού προστατόν των κυριολεκτικώς «εις τόν δρόμον», άν ούτος δέν είχεν εγκαίρως μεριμνήσθι να έξασφαλίση τους προσφιλείς οικείους διά της συνολογήςσεως, ασφαλείας επί της ζωής του. Διά τούτο μετ' Ιδιαίτερας εύχαριστήσεως χαίρομεν την παρατηρουμένην κατά τά τελευταία ήδια έτη έξαιρετικήν εν Ελλάδα διείδοσιν της ασφαλείας ζωής, ως καταδεικνύουσα τά άποτελέσματα των εργασιών ού μόνον της «ΑΝΑΤΟΛΗΣ,», αλλά και όλων σχεδόν τώγ άλλων εν Ελλάδα εργαζομένων Έταιρειών. Από των σιηλών μάλιστα του «Πανελληνίου Λευκώματος» θα εισηγούμεθα χάριν αυτού του συμφέροντος της κοινωνίας την καθιέρωσιν και παρ' ημιν της ύποχρεωτικής άσφαλείας ώρισμένων τάξεων και ήδια των εργασιών και υπαλλήλων, οίτινες εκ μόνης συνήθως της εργασίας των αποκτώντες έχουσι έτι μέγιστα ύποχρέωσιν να μεριμνήσασι διά τε τας δυσχερείς ήμέρας, και' ός τού γήρας η νόσοι ήθελον καταστήσθι άνηκάνους τας σωματικάς και διανοητικάς των δυνάμεις προς εργασία, αλλά προ πάντων και διά την μετά τον θάνατόν των τύχην των οικογενειών αυτών.



ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Μεγαλοβιομήχανος τέως Ὑπουργός, Λειτουργὴς τῆς Ἐταιρείας Οἴνων καὶ Οἴνοπνευμάτων ὁ «Βότρυς», Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας Ζωῆς «Η ΑΝΑΤΟΛΗ», Σύμβουλος τῆς Ἀσφαλείας «Η ΠΡΩΤΗ», Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπεζῆς ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, Πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν κ.τ.λ.





ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΦΙΛΙΝΗΣ

Γεν. Διευθυντής τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας ἢ «ΑΝΑΤΟΛΗ»

Ἐγεννήθη ἐν Σπέταις. Ἐσπούδασεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρ' εἰδικαῖς σχολαῖς τμητῶν πλήρους ἐμπορικῆς καὶ τραπεζικῆς μορφώσεως. Ἀσχοληθεὶς κατ' ἀρχὰς περὶ ἰδίας ἐμπορικῆς ὑποθέσεις προσελήφθη βραδύτερον ὡς ἀνώτερος ὑπάλληλος τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, εὐδοκίμως παρ' αὐτῇ ὑπηρετήσας ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν. Ἀπὸ τοῦ 1911 ἐκκλήθη εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἀνατολῆς».





ΣΠ. ΠΑΠΑΦΡΑΓΚΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
"ΑΝΑΤΟΛΗΣ," ΚΑΙ "ΠΡΩΤΗΣ,"

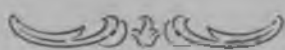






ΘΑΛΗΣ ΑΡΙΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

Διευθυντής τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρείας ἢ «ΑΝΑΤΟΛΗ»



Λιδάκτωρ τῆς Νομικῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, συνεπλήρωσε τὰς οἰκονομολογικὰς καὶ ἀσφαλιστικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν Παρισίοις παρ' εἰδικῶν ἐκεῖ Ἰνστιτούτων, ἐξασκηθεὶς ἐκ παραλλήλου ἐν τῇ ἀσφαλιστικῇ τεχνοπραξίᾳ παρὰ ταῖς Διευθύνουσαι μεγάλων Παρισινῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἑταιρειῶν. Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς «Ἀνατολῆς» προσελήφθη μάλιστα εἰκοσαετῆς ἅμα τῇ ἰδρύσει ταύτης, προαχθεὶς μετ' ὀλίγον εἰς Γενικὸν Γραμματέα αὐτῆς. Ἀπὸ τοῦ 1918 διατελεῖ Διευθυντὴς τῆς Ἑταιρείας.



“ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ,”





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΖΩΗ

Ἡ Τράπεζα τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἡ ἰδρυθεῖσα με ἐμβλημα αὐτῆν τὴν ἀνύψωσιν τοῦ Ἐθνικοῦ πλοῦτου, καὶ τὴν ἐνίσχυσιν πάσης παραγωγικῆς ἐργασίας, διευθυνομένη δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν ἱκανωτάτων καὶ προοδευτικῶν, τῶν ὁποίων ἡ θρῆσις οὐχὶ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ μεγαλείου, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ στρέψῃ ἀμέριστον τὴν προσοχὴν αὐτῆς καὶ εἰς τὸν κλάδον τῆς ἀσφαλείας ζωῆς, ἰδρύουσα τὴν Ἐθνικὴν Ζωὴν. Ἡ ἀσφάλεια ζωῆς εἶναι κατ' ἐξοχὴν παραγωγικὴ ἐργασία καὶ ἀποτελεῖ καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἄλλων παραγωγικῶν κλάδων θεμέλιον λίθον τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Εἰς 30 ἑκατ. δραχμῶν ὑπολογίζεται ἡ ἔτησιμ ἀσφαλιστικὴ παραγωγή ἐπὶ τῆς Ζωῆς ἐν Ἑλλάδι, δι' ἣν ἡ Τράπεζα τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας μελετήσασα λεπτομερῶς ἔθεσε στερεὰς τὰς βάσεις τοῦ ἔθνικῶς ὠφελίμου ἰδρύματος τῆς νέας ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας. Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς Ἀσφάλ. Ἐταιρείας Ζωῆς δὲν βασιζέται ἐπὶ τῶν κεφαλαίων, ἀλλὰ θεμελιούται ἐπὶ τῆς καλῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς καλῆς διαχειρίσεως κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐργασίας. Ἡ Τράπεζα τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας παρέχουσα τὰ ἐχέγγυα ταῦτα ἰδρύσε τὴν Ἐθνικὴν Ζωὴν, ὡς ἔργον μεγίστης οἰκονομολογικῆς ἀξίας προωρισμένον νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἰδιωτικὰ καὶ ἔθνικὰ συμφέροντα, διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 8 Ἰουνίου 1820. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετέλεσαν οἱ κ. κ. *Δεωνίδας Ἐμπειρῆκος* Πρόεδρος, *Γεώργιος Δούμας* Ἀντιπρόεδρος, *Μαρῆς Ἐμπειρῆκος* Συμβ. Τραπ. Ἐθν. Οἰκονομίας, *Ἀναστ. Σπουργίτης* Συμβ. Τραπ. Ἐθν. Οἰκονομίας, *Νικ. Βογιατζίδης* Διευθ. Τραπ. Ἐθν. Οἰκονομίας, *Δημ. Μισούλης* Διευθυντῆς Τρ. Ἐθν. Οἰκονομίας, *Γεωρ. Ἐμπειρῆκος* Ἐφοπλιστῆς, *Λεων. Κωτσάκης* Διευθ. Τραπ. Ἐθν. Οἰκονομίας, *Κων. Ζυλοκόστας* Χημικός, *Ὁρέστης Σαλιάρης* Ἐφοπλιστῆς, Διευθυντῆς δὲ τῆς Ἀσφαλιστι-

κῆς Ἐταιρείας ὁ κ. *Ἀλέξανδρος Πουχαλίγκος*. Ἐταιρικὸν Κεφάλαιον ὀλοσχερῶς καταβεβλημένον, ὡς ὁ νόμος ὁρίζει, δρ. 1.000.000.

ΟΛΙΓΑ ἈΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Ἡ ἰδρυθεῖσα τῆς Ἐθνικῆς Ζωῆς ἐπὶ βάσειν σταθερῶν κατὰ τὸ πᾶσιγμα τῶν ἐν Ἑυρώπῃ πρὸ πολλοῦ χρόνον λειτουργουσῶν τοιοῦτων Ἐταιρειῶν καὶ ἡ ἀνάθεσις τῆς διευθνήσεως εἰς ἀνδρας πείρας καὶ ἱκανότητος παρέχουσι πῶσαν διαβεβαίωσιν περὶ τῆς ἐπιτυχῆς καὶ ἔθνωφελούς δράσεως τῆς. Πρὸς τοῦτοις ἡ ὑπαρξὶς κεφαλαίου 1.000.000 ἐνῶ ἄλλαι ξένα Ἐταιρεία ἤρχισαν τὰς ἐργασίας τῶν ἄνευ κεφαλαίου δημιουργήσασα ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῶν τοιοῦτο, πείθει περὶ τῆς σοβαρῆς ἀποφασιστικότητος τῶν πρωτεργατῶν, οἵτινες διὰ πᾶν ἀπροσποτον ἔθεσαν στερεὰς τὰς βάσεις τοῦ οἰκονομικοῦ τῶν ἰδρύματος. Κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς ἐνδεκαμῆνου χρήσεως 1ης Φεβρ.—31 Δ. 1920 ἠσφαλίσθη Κεφάλ. 1.502.500 δρ. ἀπερρόφθησαν αἰτήσεις δι' ἀσφάλειαν ἀντιπροσωπεύουσαι Κεφ. δρ. 1.039.000 καὶ μένουσιν ἐκκρεμεῖς αἰτήσεις ἀντιπροσωπεύουσαι ποσὸν 325.000 δραχμῶν.

Ἡ ὡς ἄνω παραγωγὴ ἐργασίας συντελεσθεῖσα ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος μόνον μαρτυρεῖ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Ἐθνικῆς Ζωῆς, καὶ τὴν ἀρίστην ὑποδοχὴν τῆς ὁποίας ἔτυχε παρὰ τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀσφάλεια Ζωῆς εἶναι χρήσιμος δι' ὅλους, ὅπως καὶ ἀλλαγὸς τοῦ τόμου τούτου γράφομεν, ὁ οἰκογενειάρχης βιοπαλαιστής διὰ τῆς ἀσφαλείας ἀφίηται ἐν ἀπαράρτητον κεφάλαιον διὰ τὴν συντήρησιν ἐκείνων τοῦς ὁποίους ἐγκαταλείπει ἀπωφανισμένους εἰς σκληροτάτην ἀμυχανίαν.



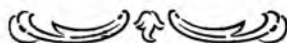
ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

Διά μικρᾶς κατὰ μῆνα οἰκονομίας δημιουργεῖ κεφάλαιον ἡ ἰδέα τοῦ Κουμπαρᾶ ἐναυάγησε πρὸ πολλοῦ, δι' ὅτι ἀναγκαζόμενος νὰ καταφύγῃ τις εἰς αὐτὸν δοκιμάζει ὅλας νὰς ἀπαγορευθεῖσας, ὅταν θὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου ἀποταμιεύων καὶ εἰς τὸ τέλος εὐρίσκειται τις ἀνευ ἀποταμιεύσεως. Ἐν Ἑλλάδι διὰ καταλλήλων ἐνεργειῶν πρέπει συστηματικώτερον νὰ καλλιεργηθῇ ἡ τοιαύτη ἀσφάλεια εἰάν θέλωμεν κατὰ τὸ γῆρας μας νὰ σωθῶμεν ἔχοντες κεφάλαιόν τι ἢ ἂν θέλωμεν διὰ μικρᾶς οἰκονομίας νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν προῖκα

τῶν θυγατέρων μας. Ἐν Ἀμερικῇ ἀντιστοιχοῦσι 1.100 φρ. δι' ἑκατοντὸν ἄτομον, ἐν Ἀγγλίᾳ 450, ἐν Γερμανίᾳ 130, ἐν Γαλλίᾳ 100 τὰ ἠσφαλισμένα ποσὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸν πληθυσμόν. Ἐλπίζομεν ὅτι κατανοουμένης τῆς σπουδαιότητος τῆς ἀσφαλείας Ζωῆς, ὁ ἑορτασμός τῆς Β' Ἐθνικῆς Ἑκατονταετηρίδος θὰ εὐρῆ τὸ Ἑλληνικὸν μὲ ἀλλοίας τελείως οἰκονομικὰς ἀντιλήψεις δημιουργούσας σταθερὰν κοινωνικὴν εὐεξίαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ἀπριλίου 1921

I. X.



“ Η ΠΡΩΤΗ , ,



THE UNIVERSITY OF CHINA PRESS





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821—1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α'

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΠΡΩΤΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧ, 2.000.000

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΥΡΟΣ, ΘΑΛΑΣΣΗΣ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 14

Μεταξύ των ασφαλιστικῶν ἰδρυμάτων ἐλκύει τὴν προσοχὴν μας Ἡ ΠΡΩΤΗ Ἀνών. Ἑλλ. Ἐταιρ. Ἀσφαλειῶν.

Ἡ ἐκλεκτὴ ὁμάς τῶν ἰδρυτῶν τῆς ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἣτις ἐσκέφθη νὰ συστηματοποιήσῃ τὴν ασφαλιστικὴν ἐργασίαν κλάδου θαλάσσης τὴν διενεργουμένην ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου ἀπὸ διάφορα ασφαλιστικὰ γραφεῖα καὶ ἰδιώτας οἱ ὅποιοι ἐνήργουν τὴν ἀσφάλειαν σὺν ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων ἀλλ' ὡς ἐπιχείρησιν στηριζομένην κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν τύχην καὶ μόνον εἰς αὐτήν. Οὐδεὶς δ' ἀγνοεῖ ὅτι κολοσσιαῖοι κίνδυνοι ἐκαλύπτοντο χωρὶς νὰ ζητῆται οὐδεμία ἐγγύησις οὔτε ὑλικὴ οὔτε ἠθικὴ.

Ἐπῆλθε εὐτυχῶς ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ἡ ὁποία ἔθεσεν τέρμα εἰς τὴν ὑφισταμένην ἐκφυθμίαν καὶ δύνатаί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ ασφαλιστικὴ κίνησις

διεξάγεται πλέον ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ ὄρους δυναμένους νὰ δικαιολογήσωσι τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἡ Ἑλλὰς ασφαλιστικὴν αὐτάρκειαν καὶ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν τὸ χρεῖμα τὸ ὁποῖον ἐπὶ τόσα ἔτη ἐξέροχεται εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν θὰ μένῃ κατὰ μέγα μέρος τοῦλάχιστον ἐντὸς τῆς χώρας.

Ἡ Πρώτη ὡς κύριον πρόγραμμά τῆς ἔσχεν ἐν ἀρχῇ τὴν μεταπολεμικὴν δρασίαν. Ἐφρόντισε πρὸ παντὸς ν' ἀποκτήσῃ σοβαρὸν ὄργανισμὸν μὲ καλὰ θεμέλια, μὲ πολλὴν δὲ προσοχὴν καὶ ἐκλεκτικότητα ἀναπτύσσει τὸν κύκλον τῆς δράσεώς τῆς. Ἐξήτησε καὶ ἐπέτυχε νὰ ἐξεύρη καλοὺς καὶ σοβαροὺς ἀντασφαλιστάς ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ διὰ νὰ δύνатаι νὰ ἀναλαμβάνῃ μεγάλα ποσὰ κατανέμουσα τὰς εὐθύναις μετὰ τῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἀντασφαλιστῶν τῆς. Τοῦτο τὸ κατώρθωσεν χάρις εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην



τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς ἐνέπνευσεν λόγῳ τοῦ καλοῦ τῆς ὀργανισμοῦ καὶ τῶν προσώπων, ἅτινα ἀπετέλεσαν τὴν Διοίκησιν καὶ Διεύθυνσιν τῆς Ἑταιρείας.

Οἱ πρωτεργάται τῆς ιδρύσεως τῆς Ἑταιρείας συμπράξει τῆς Ἑλληνικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρείας Ζωῆς ἢ Ἀνατολῆ ὑπῆρξαν ὁ κ. Σπ. Παπαφράγκος, ὁ κ. Ἀθαν. Τ. Μπασιᾶς, ὁ κ. Ἐπ. Χαρίλαος, ὁ πλοίαρχος κ. Ν. Βότσης καὶ ὁ κ. Γκ. Κουλούρας.

Τὴν Γενικὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑταιρείας ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς Ἀσφαλ. Ἑταιρείας ἢ Ἀνατολῆ κ. Γεωργ. Κωνσταντινίδην τοῦ ὁποίου πολῦτιμος ὑπῆρξεν ἡ δρᾶσις εἰς τὴν προορηθεῖσαν Ἀσφαλ. Ἑταιρείαν ἢ Ἀνατολῆ τῆς ὁποίας ἐξακολουθεῖ παραμένων Σύμβουλος.

Ἡ Πρώτη ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῶν ἐργασιῶν τῆς ἔσπευσεν νὰ αὐξήσῃ τὸ Ἑταιρικὸν τῆς κεφάλαιον εἰς Δρ. 2.000.000 ἐξ ὀλοκλήρου καταβληθείσας, νὰ προσθέσῃ δὲ τοὺς κλάδους Πυρὸς καὶ Τυχαίων δυστυχημάτων.

Διὰ τὸν κλάδον Πυρὸς ἐξήτησε τὴν σύμπραξιν τοῦ κ. Γεωργ. Καρβωνίδου τελείως γινώστου τοῦ κλάδου τούτου ἐν Ἀνατολῇ προὑπηρετήσαντος εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἀσφαλ. Ἑταιρείαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ ἀνελθόντος μέχρι τῶν ἀνωτάτων θέσεων τῆς ὑπηρεσιακῆς Ἱεραρχίας.

Ἡ ὀργάνωσις τοῦ κλάδου τούτου ὑπῆρξεν ἀρίστη, στηριζομένη ἐπὶ βάσεων ἐπιστημονικῶν καὶ ἐπὶ 20ετοῦς πείρας.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν τὸ ἀποδεικνύουσι.

Ἡ πρώτη ἔνεκα τῆς συντηρητικότητός τῆς ἠδυνήθη νὰ παρέχῃ τακτικῶς μέρος εὐθύς ἀπὸ τῆς

ιδρύσεώς τῆς κρατήσασα ἅμα καὶ τακτικὸν ἀπόθεμα Δραχ. 130.000.— περίπου καὶ ἐργαζομένη εἰς κύκλον μᾶλλον περιορισμένον.

Ἐπιφυλάσσεται ν' ἀναπτύξῃ τὸ δίκτυον τῶν Πρακτορειῶν τῆς εἰς εὐρύτεραν κλίμακα, ἅμα ὡς ἡ κατάστασις ἢ τε πολιτικὴ καὶ ἡ οἰκονομικὴ κάπως ἐδραιωθῶσιν, ἐν Ἀνατολῇ. Ἀπέφυγεν τὴν εὐκόλον ἐργασίαν τὴν δυναμένην νὰ παρουσιάσῃ ἐκπλήξεις εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀντιπαρέλθῃ ὄλη ἡ κρίσις τῶν θαλασσίων ἀσφαλειῶν ἢ ἐσχάτως παρατηρηθεῖσα χωρὶς νὰ ἀφίση δυσσαρέστους συνεπειὰς εἰς τὴν Πρώτην.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς «Πρώτης» ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἐξῆς προσώπων πάντων λίαν γνωστῶν ἐν τῷ οἰκονομικῷ καὶ τῷ ἐπιστημονικῷ :

Ἀ. Τυπάλδου Μπασιᾶ Πρόεδρου, Σπ. Παπαφράγκου Ἀντιπροέδρου, Γ. Στριγκου, Ἐπ. Χαρίλαου, Ν. Βότση, Γκ. Κουλούρα καὶ Ἐ. Ζάχου Συμβούλων.

Τὰ ἀσφάλιστρα τοῦ Πυρὸς ἀνήλθον κατὰ τὸ τρίμηνον μὲν τοῦ 1918 εἰς Δραχ. 80,015.70.

κατὰ τὸ ἔτος 1919 » » 430,438.85

» » » 1920 » » 974,164.90

Ἐξ αὐτῶν ἐδόθησαν εἰς ἀντασφαλιστάς

Τὸ 1918 39,341.90

» 1919 224,254.35

» 1920 631,379.65

Μὲ τοιοῦτον πρόγραμμα μὲ τοιαύτας βάσεις καὶ μὲ τὰ ἀποτελέσματα αὐτὰ ἡ Πρώτη βαδίζει πρὸς τὰ ἔμπροσ μετὰ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ταχέως θὰ καταστῇ Ἡ ΠΡΩΤΗ μεταξὺ τῶν ἀσφαλιστικῶν Ἑταιρειῶν ἐν τῇ ἐγγύς Ἀνατολῇ.



“Η ΠΡΩΤΗ,, ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΠΟ 1ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ—31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920

| ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ | | ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ | |
|--|---------------------|--|---------------------|
| Χρεώγραφα διάφορα | 625,597.50 | Μετοχικόν κεφάλαιον | 2,000,000.— |
| Μετρητά παρὰ Τραπεζαίαις καὶ Ἐταιρίαις | 359,924.— | Τακτικόν ἀποθεματικόν κεφάλαιον | 126,887.65 |
| Μετρητά ἐν τῷ ταμείῳ | 11,066.45 | Ἐγγυητικαὶ καταθέσεις | 140,000.— |
| Δάνεια ἐπὶ ἐνεχόμενῳ τίτλων | 734,246.65 | Ἀντασφαλιστικαὶ Ἐταιρίαι | 193,917.45 |
| Δάνεια ἐπὶ βιοθήκῃ ἀκινήτων | 581,926.60 | Ἀπόθεμα δι' ἐν ἰσχύϊ κινδύνους καὶ ἐκκε- μεῖς ἀποζημιώσεις κλάδ. θαλάσ. | 160,000.— |
| Χρεώγραφα λόγῳ ἐγγυήσεων | 140,000.— | » δι' ἐν ἰσχύϊ κινδύνους κλάδ. πυρὸς | 141,707.45 |
| Ἐπιπλά καὶ ὀλικὸν γραφείων | 49,326.30 | » δι' ἐν ἰσχύϊ κινδύνου κλάδου Ἀστι- κῆς εὐθύνης | 10,000.— |
| Μείον τὰ ἀποσβεσθέντα κατὰ τὰς παρελθού- σας χρήσεις | 10,000.— | Μέρισμα χρήσεως 1919 | 4,750.— |
| Μείον τὰ ἀποσβεσθέντα κατὰ τὴν παρελθού- σαν χρῆσιν | 6,702.50 | » » 1920 | 120,000.— |
| Ἀντασφαλιστικαὶ Ἐταιρίαι | 196,396.15 | Διάφοροι λογαριασμοὶ | 39,290.75 |
| Πρακτορεία | 214,553.20 | Ἐπίλοιπον κερδῶν εἰς νέον | 5,007.50 |
| Διάφοροι λογαριασμοὶ | 45,226.95 | | |
| | <u>2,941,561.30</u> | | <u>2,941,561.30</u> |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑ

| ΧΡΕΩΣΙΣ | | ΠΙΣΤΩΣΙΣ | |
|--|-------------------|--|-------------------|
| Γενικά ἔξοδα καὶ προμήθειαι | 187,682.54 | Ἐπίλοιπον παρελθόντος ἔτους | 6,412.25 |
| Πληρωθεῖσαι ἀποζημιώσεις κλάδ. θαλάσ. | 70,922.93 | Ἀπόθεμα δι' ἐκκεμεῖς ἀποζημιώσεις καὶ ἐν ἰσχύϊ κινδύνους κλάδ. θαλάσ. ἔξ ἰσολ. 1919 | 125,000.— |
| » » » πυρὸς | 31,036.70 | Ἀπόθεμα δι' ἐν ἰσχύϊ κινδύνους κλάδου πυρὸς ἔξ ἰσολογισμοῦ 1919 | 75,000.— |
| » » » Ἀστ. εὐθύν. | 3,659.95 | Ἀπόθεμα δι' ἐν ἰσχύϊ κινδύνους κλάδου ἀστι- κῆς εὐθύνης ἰσολογισμοῦ 1919 | 6,000.— |
| Ἀπόθεμα δι' ἐν ἰσχύϊ κινδύνους καὶ ἐκκε- μεῖς ἀποζημιώσεις κλάδ. θαλάσ. | 160,000.— | Ἀσφαλιστῆρα κλάδ. πυρ. χρήσεως 1920 Ἀρ. 974,164.90 | |
| » δι' ἐν ἰσχύϊ κινδύνους » πυρὸς | 141,707.95 | Μείον τὰ ἀντασφαλιστῆρα | 631,379.65 |
| » » » » ἀστικῆς εὐθύνης | 10,000.— | Ἀσφαλιστῆρα κλάδ. θαλάσσης | 30,226.47 |
| Ἀποσβέσεις ἐκ τῆς ἀξίας ἐπιπλῶν καὶ ὀλι- κῶν γραφείων | 6,702.50 | Μείον τὰ ἀντασφαλιστῆρα | 225,746.80 |
| Ἐπίλοιπον κερδῶν πρὸς διανομὴν | 190,611.10 | Ἀσφαλ. κλάδ. ἀστικῆς εὐθύνης | 51,894.80 |
| | <u>802,323.67</u> | Μείον τὰ ἀντασφαλιστῆρα | 29,840.05 |
| | | Τόκοι, τοκομερίδια καὶ διάφορα κέρδη | 145,597.75 |
| | | | <u>802,323.67</u> |

ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ

| | |
|------------------------------------|-------------|
| 330 Ὁμολογία Ἐθνικοῦ Δανείου Ἀρ. | 75,000,000 |
| 500 Δαχ. ὁμολ. » » » | 300,000,000 |
| 400 Μετοχαὶ Τραπεζῆς Βιομηχανίας | |
| 4000 » Πρώτης Οἰκοδομικῆς Ἐταιρίας | |
| 10 Ἑλληνικοῦ Νηρογνώμονος | |

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡὸΣ ΔΙΑΝΟΜΗΝ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ ΔΡ. 190,611.10

| | |
|---|-------------------|
| 20 ο)ο τακτικόν ἀποθεματικόν Κεφάλαιον | 38,122.25 |
| 5 ο)ο » μέρισμα τοῖς κ. κ. Μετόχοις | 100,000.— |
| 1 ο)ο πρόσθετον » » » » » | 20,000.— |
| 10 ο)ο Φόρος ἐπὶ τοῦ μερίσματος | 13,333.35 |
| 25 ο)ο Φόρος ἐπὶ κυκλοφορίας 18800 ἀνωνύ- μων Μετοχικῶν τίτλων | 4,700.— |
| 8 ο)ο ποσοστὰ κ.κ. Συμβούλων ἐπὶ δρ. 52,488.85 | 4,199.10 |
| 5 ο)ο » Διευθύνσεως » » » | 2,624.45 |
| 5 ο)ο » ὑπαλλήλων | 2,624.45 |
| Ἐπίλοιπον κερδῶν εἰς νέον | 5,007.50 |
| | <u>190,611.10</u> |

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαρτίου 1921.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ. Συμβουλίου
Α. Τ. ΜΠΑΣΙΑΣ

Ὁ Γεν. Διευθυντής
Γ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ὁ Διευθυντής τοῦ Λογιστηρίου
ΧΑΡ. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ





Α. ΤΥΠΑΛΛΟΣ ΜΠΑΣΙΑΣ

Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τὴν 14 Ἰουνίου 1868. Γόνος τῆς γνωστῆς ἐκ Κεφαλληνίας εὐκλεοῦς Ἑπτανησιατικῆς οἰκογενείας τῶν Τυπάλλων. Πρώην Ὑπουργὸς καὶ προεδρεύων ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς. Μέλος τοῦ ἐν Ἄγῃ Διαρκοῦς Διεθνοῦς Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου. Πρόεδρος καὶ εἰσηγητὴς πλείστων κοινοβουλευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ κυβερνητικῶν τοιούτων καὶ συμβουλίων. Ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Δικηγόρος παρ' Ἀρείῳ Πάγῳ. Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος εἰς πλείστας Διεθνεῖς Συνδιασκέψεις, Συνέδρια ἢ Ἐπιτροπὰς καὶ Ἐκθέσεις.

Πρόεδρος τοῦ Λοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας «Πρώτη». Τῆς Ἀνωνύμου Ἐταιρείας «Καπνὸς». Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Ἑλληνικοῦ Λοῦδ. Συμπράττων Σύμβουλος τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας «Ἀνατολὴ». Σύμβουλος τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς.

Διδάκτωρ τὰ Νομικά, ἀριστοῦχος, καὶ τελειόφοιτος τῆς Φιλολογίας τοῦ ἐν Αἴξ τῆς Γαλλίας Πανεπιστημίου. Συγγραφεὺς ἔργων βραβευθέντων ὑπὸ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Αἴξ, τῆς Νομικῆς Ἀκαδημίας τῆς Τολώσσης καὶ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἡθικοπολιτικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου ἐν Παρισίοις καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Ταξιάρχης τοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος. Ἀνώτερος Ταξιάρχης Γεωργίου τοῦ Α'. Μεγαλόσταυρος τοῦ Τάγματος τοῦ Στέμματος τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ τῆς Συλλήψεως τῆς Πορτογαλλίας. Ἱσότης τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς καὶ Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀκαδημίας κτλ. κτλ.

Ἐπίτιμος Δημότης τοῦ Δήμου Κατωγητῶν καὶ τῆς Κοινότητος Πισσάδας. Μέλος διαφόρων ἐπιστημονικῶν, καλλιτεχνικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν Σωματείων Ἑλληνικῶν καὶ Γαλλικῶν.





Σ Π. ΠΑΠΑΦΡΑΓΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΑΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΙΣ
"ΑΝΑΤΟΛΗ,, ΚΑΙ "ΠΡΩΤΗ,,





ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ

Ὁ κ. Γεώργιος Α. Κωνσταντινίδης, υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ καὶ Λυκειαρχοῦ Α. Κωνσταντινίδου τοῦ ἐκ διαπρεποῦς τῆς Κύπρου οἰκογενείας καταγομένου, ἀποπερατώσας τὰς σπουδὰς του μετὰ ζήλου ἐπεδόθη ἀπὸ τοῦ 1899 εἰς τὸν ἀσφαλιστικὸν κλάδον ἰδιαζόντως δὲ ἀσχοληθεὶς εἰς τὸν κλάδον Ζωῆς ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἰδρύσεως τῆς πρώτης Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας Ζωῆς ἐν Ἑλλάδι ἢ Ἀνατολί, ἣτις τόσον εὐδοκίμως καὶ ἐθνωφελῶς δρα ἀπὸ τοῦ 1905 καὶ τῆς ὁποίας Διευθυντὴς ἀπὸ τοῦ 1909—17 ὑπῆρξεν ὁ κ. Γ. Κωνσταντινίδης. Ἐἶτα προσληθεὶς ὡς Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς νεαρᾶς ἀδελφῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας Πρώτης παρητήθη μὲν τῆς Διευθύνσεως τῆς Ἀνατολῆς παρέμεινεν ὁμως ὡς Σύμβουλος ταύτης μέχρι σήμερον καὶ συγχρόνως Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Πρώτης, ἣτις τόσον ἐπιτυχῶς καὶ εὐδοκίμως ἐργάζεται.

Λιὰ τὴν ἐγνωσμένην εὐγένειαν καὶ καλωσύνην του ὁ κ. Κωνσταντινίδης, ἕνεκα τῆς ὁποίας δεόντως τιμᾶται καὶ ἀπολαμβάνει πλήρους συμπαθείας παρὰ πάντων ἐξελέγη τελευταίως καὶ Πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου τῶν Κυπρίων





“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α'. ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ

Μεταξύ των νέων Ἑλληνικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν κατατάσσεται καὶ ἡ «Κυκλαδική» δημιούργημα τοῦ πνεύματος καὶ τῆς δράσεως τῶν ἰδρυτῶν τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ προσοχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ, Ἐμπορικοῦ καὶ Τραπεζικῶν κόσμου λίαν ἐνωρὶς ἐστράφη πρὸς τὴν διασφάλισιν τῶν θαλασσίων κινδύνων. Αὐτὴ ἡ ἑκατονταετής ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου μαρτυρεῖ περὶ τῶν τάσεων καὶ προσπαθειῶν τούτων. Μόλις ἐξησφαλίσθη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐλευθερία διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου καὶ ἐδημιουργήθη τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον, βλέπομεν τοὺς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διακρινομένους ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Ἐμπορικῷ καὶ Ναυτικῷ κόσμῳ ἰδρύοντας ἐν Σύρῳ, Πάτραις καὶ Πειραιεὶ τὰς πρώτας Ἑλληνικὰς ἀσφαλιστικὰς Ἐταιρίας θαλασσίων κινδύνων. Παρὰ τὴν πρώτην ἀσφαλιστικὴν ἑταιρείαν ἰδρύεται δευτέρα καὶ τρίτη, ὃ δὲ ἀριθμὸς ἀξάνεται δυσαναλόγως πρὸς τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ μικροῦ ἀρτοποιοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Ἡ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἑναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῶν Ἑλληνικῶν ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν ἐμπεριείχε πολλοὺς κινδύνους διὰ τὸ μέλλον. Τὰ πράγματα δὲν ἐμελετήθησαν τόσον ὅσον ἔπρεπεν οὔτε ἐρημοσύνη τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν γνομικὸν «ἐν τῇ Ἐνώσει ἡ ἰσχύς». Ἡ Ἑλλὰς εἶχεν ἀνάγκη ἐνὸς ἰσχυροῦ Ἀσφαλιστικοῦ Λόγῳ τὸ τοιοῦτον δὲν κατορθώθη ἀμέσως διότι αἱ ἀποφάσεις καὶ ἡ ἰδρυσις τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν ἐγένοντο ἀμελετήτως. Τὰ πρῶτα λοιπὸν βήματα παρηκολούθησεν ἡ ἀπογοήτευσις τὸ δὲ στάδιον τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐμεινεν ἐλευθέρου εἰς χεῖρας τῶν ξένων Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν ἐν ἐπὶ δεκάδας ἐτών.

ΣΟΦΩΤΕΡΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Εἰς τὰς πρώτας δυσμενεῖς περιστάσεις δὲν ἴτο δυνατόν ἐπὶ πολὺ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα νὰ μένη ἐν ἀδρανεῖα καὶ ἄπο-

χωρητικότητι, διότι ἡ πείρα τῷ εἶδαζε πολλὰ. Ἐπὶ νέων πλέον βάσεων ὁ ἑλληνικὸς νοῦς κινεῖται, ἵνα κατακτήσῃ τὸ οἰκονομικὸν τοῦτο ἔδαφος τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὸ ἑλληνικὸν Ἐμπόριον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ναυτιλίαν. Τὸ πρῶτον βῆμα συντελέσθη. Προεξαρχούσης τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἰδρύεται ἡ Ἐθνικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία Γενικῶν Ἀσφαλειῶν Ἑλλάδος, ἣτις ἐπιτυχάνει ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς νὰ ἀνδρωθῇ εἰς στερεὸν Οἰκονομικὸν Οἰκοδόμημα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς. Τῷ 1906 ὁ λαὸς τῆς Ἀσφαλείας Ζωῆς εὐρίσκει τὴν Ἑλληνικὴν Ἐταιρείαν, ἣτις ἀποφασίζει νὰ τὸν ἐκμεταλλεύθῃ καὶ τοιαύτη ἰδρύεται ἡ Ἀσφάλεια Ζωῆς ἢ Ἀνατολή ἡ ὁποία μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἐκτελεῖ τὸν προορισμὸν τῆς.

Ἀπὸ τοῦ 1906 μέχρι τοῦ Πανευρωπαϊκοῦ πολέμου τοῦ 1914 δὲν μᾶς χωρίζουσι πολλὰ ἔτη. Ἡ ἐκρηξίς τοῦ φοβεροῦ τούτου πολέμου γεννᾷ μεγάλας ἀνατροπὰς, κοινωνικὰς ἀναστατώσεις, ἀλλὰ συγχρόνως ἀνοίγει νέα στάδια δράσεως χαράσσει νέας ὁδοὺς ἐργασίας, διδάσκει πολλὰ τὸν ἀτυχῆσαντα ἄνθρωπον. **Ὁ θάνατος γεννᾷ τὴν ζωὴν. Ἡ τέφρα λιπαίνει τὸν γηράσαντα ἀγρόν τοῦ πολιτισμοῦ, ἵνα ἀναβλαστήσῃ ὁ νέος φοῖνιξ.** Αἱ ἀνάγκαι λοιπὸν τῆς περιφρουρήσεως τῶν Ἑλληνικῶν κεφαλαίων, ἅτινα πλείστους διέτρεχον κινδύνους ἐκ τῶν ἀθρόων τορπιλλισμῶν ἐδημιούργησε πλείστας Ἑλληνικὰς ἀσφαλείας ὑπὸ διαφόρους μορφάς. Ὡς καὶ ἀλλαγῶν γράφομεν ἐν τῷ Τόμῳ τούτῳ περὶ Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν, ἀλλὰ μὲν ἀσφάλεια ἰδρύθησαν ἐφ' ὄρισμένον χρόνον καὶ ὄρισμένον σκοπὸν δι' ὃ ipse jure διελύθησαν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ διὰ τὸν ὁποῖον. ἰδρύθησαν, ἀλλὰ δὲ τὸνναντίον ἔχουσαι ὡς πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τῶν καὶ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον πρὸς διαρκῆ



επιμετάλλουσιν τοῦ κλάδου. ἰδρύνθησαν ἐπὶ τοσοῦτων βάσεων.

ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ

Μία ἐκ τῶν τοιούτων Ἑλληνικῶν ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν ἣς ἰδρῦθη μετὰ πρόγραμμα τῆς διαρκoῦς ἐπιτηρητῆσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ναυτιλίας εἶναι καὶ ἡ **Κυκλαδικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία**.

Τῇ 7ῃ Μαρτίου 1919 ἐνώπιον τοῦ ἐν Ἀθήναις Συμβολαιογράφου Λεωνίδα Πέροδιου ὑπογράφεται τὸ καταστατικὸν Συμβόλιον τῆς Ἀνωνύμου Ἐταιρείας ὑπὸ τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς, **Γεωργίου Μουστάκα** τραπεζίτου **Γεωργίου Ἐμπειρίκου** ἐφοπλιστοῦ, **Ἀνδρέου Ἰωάν Δάμπαση**, **Λεωνίδα Ζαννῆ Καμπάνη** ἐφοπλιστῶν, **Κλεάνθου Πολέμη** ἐφοπλιστοῦ, **Γεωργίου Ἀντ. Καρυστινάκη** τραπεζίτου, **Φίλιππου Λουκίσα** κτηματίου.

Εἰς τὴν ἀνώνυμον Ἀσφαλιστικὴν Ἐταιρείαν ὑπὸ τῶν ἰδρυτῶν δίδεται τὸ ὄνομα «**Κυκλαδικὴ**» ὡς φόρος ἐγγνωμοσύνης πρὸς τὰς ὠραίας νήσους τῶν Κυκλάδων ἐκ τῶν ὁποίων καταγόναται οἱ πλείστοι τῶν ἰδρυτῶν. Ἡ Ἀνδρος, ἡ Σῆρος, Τήνος, Νάξος, Πάρος, Σάμος κτλ. ἔχουσι κατοίκους διακριθέντας εἰς τὰ ναυτικά. Οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι τῶν ὁποίων τὸ μεγαλεῖον ἐστηρίζετο εἰς τὴν δύναμιν τοῦ στόλου των, ἀπὸ τὰς Κυκλάδας εἶχον τοὺς καλλιτέρεους θαλασσίους συμπολεμιστάς, μετὰ ζηλοτύπου δὲ βιλέμματος παρεκολούθηον πάντα ἀτεινίζοντα τὰς ὠραίας νήσους ἀπὸ τὰς ὁποίας πλείστας ὠφελείας ἐκαρποῦντο ἡ πόλις τῆς Παλλάδος, εἰς οὐ τέλος καὶ καὶ αὐτὸν τὸν θησαυρὸν τῶν συμμάχων ἐκ τῆς περιφέρειου Δήλου μετακόμισαν χάριν ἀσφαλείας εἰς τὸν Παρθενῶνα. Κατὰ τὴν ἐπανύστασιν τοῦ 21 οἱ κάτοικοι τῶν Κυκλάδων μετὰ τῶν λοιπῶν ἀγωνιστῶν ἐξετέλεσαν πλήρως τὸ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκον των ἀγωνισθέντες κατὰ θάλασσαν ὑπὲρ τῆς Ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς. Μὴ ἐπιτρέποντος τοῦ χρόνου νὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς ἄλλο θέμα τὸ ὁποῖον κυρίως ἀνήκει εἰς τὸν Ζ' περὶ Ναυτιλίας τόμον τοῦ Λευκώματος ἀρκούμεθα εἰς τὰ ἐλάχιστα ταῦτα τὰ ὁποία ἀποτελοῦσι πενιχρὰν ἐπαικόνιον ἐκ τῆς ὅλης Κυκλαδικῆς Ἱστορίας. Ἐν τῷ Ζ' τόμῳ τοῦ Λευκώματος τῆς Ἐθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος «**Περὶ Ναυτιλίας**» θὰ εἴρη ὁ ἀναγνώστης τὴν σπουδαίαν συνεισφορὰν τῶν Ναυτικῶν νήσων οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ 1821 ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους ἀπὸ τοῦ 1912 μέχρι σήμερον· τὸ ἥμισυ τῆς ἐπιτυχίας τῆς δόξης τῶν Ἑλληνικῶν ὀπλῶν ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸν πολεμικὸν καὶ ἐμπορικὸν ναυτικὸν μας στόλον.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπὸς τῆς Ἐταιρείας εἶναι ἡ ἐπιχείρησις παντὸς εἶδους ἀσφαλειῶν, συνασφαλειῶν καὶ ἀντασφαλειῶν τοῦ κλάδου θαλάσσης, καὶ ἰδίᾳ σσιμάτων πλοίων, ναύλων, φορτίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

Τὸ κεφάλαιον τῆς Ἐταιρείας ἀνέρχεται εἰς 1.000.000 διηρημένον εἰς 2.000 μετοχὰς ἐκ 500 δραχμ. ἐκάστη. Ἐκα-

λύφθη δὲ ὡς ἑξῆς:

| | | |
|--------------------|-----|---------|
| Γεώργιος Μουστάκας | Δρ. | 300.000 |
| Γ. Ἐμπειρίκος | > | 50.000 |
| Ἄνδρ. Δάμπαση | > | 200.000 |
| Λεων. Καμπάνης | > | 125.000 |
| Κλεάνθ. Πολέμη | > | 100.000 |
| Γεώρ. Καρυστινάκης | > | 125.000 |
| Φίλιπ. Λουκίσα | > | 100.000 |

Τὸ κεφάλαιον δύναται νὰ αὐξηθῇ δι' ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Μετόχων διὰ νέας σειρὰς μετοχῶν μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 5.000.000

Διὰ τὴν πρώτην πενταετίαν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετελέσθη ἐκ τῶν ἑξῆς:

Γ. Μουστάκας πρόεδρος, Γ. Ἐμπειρίκος ἀντιπρόεδρος, Ἀ. Δάμπασης διευθύνων Σύμβουλος, καὶ τῶν Λ. Καμπάνη, Κ. Πολέμη, Φ. Λουκίσα, Γ. Καρυστινάκη.

Ἐκ τοῦ Ἰσολογισμοῦ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου — 31 Δεκεμβρίου 1920 καταφαίνεται ἡ στερεότης τῶν ἐργασιῶν τὰς ὁποίας μετὰ περισκέψεως ἐκτελεῖ ἡ **Κυκλαδικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία**.

Τὸ σύνολον τοῦ Ἰσολογισμοῦ ἀνέρχεται εἰς 1.352.300,95 διανεμόνται δὲ καθαρὰ κέρδη 329.827,91 δραχμῶν.

ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ ΑΝΤΙΛΗΨΙΣ

Ἡ ἐπιτυχία τῶν ἐργασιῶν τῶν Ἑλληνικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν θὰ εἶναι πολλαπλῶς Ἐθνοφελής. Πρωτίστως τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν καὶ τὸ Ἑλλ. Ἐμπόριον θὰ εἴρη ἰθαγενεῖς στήριγμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηριζόμενον θὰ χορήγησιν εἰς τὰς χῶρας τὰς ὁποίας ἠλευθέρωσεν ἡ Ἑλληνικὴ λόγχη καὶ τὸ Ἑλληνικὸν τηλεβόλον, οὔτε πλέον ἡ Ἑλληνικὴ Ναυτιλία θὰ εὐρίσκειται ἀντιμέτωπος τῆς ἀδικαιολογήτου ἀρνήσεως τῶν ξένων Λόυδ νὰ ἀσφαλιζῶσι πλοῖα Ἑλληνικά· ἡ τοιαύτη προσβολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος θὰ παύσῃ, ὁ δὲ χρυσὸς ὁ ἐτησίως ἐκρέων χάριν ἀσφαλειῶν εἰς τὸ ἔξωτερικὸν θὰ παύσῃ ἀποστραγγίζων τὰς Ἑλληνικὰς οἰκονομίας, ἵνα ἐπανέρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τύπον Δημοσίων Δανείων ἢ ἀλλοίαν μορφήν εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἀπόφασις τῶν Ἑλληνικῶν ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν ἵνα ἐν συνεργασίᾳ ὑποστηρίξωσι τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν κατὰ τῆς τοιαύτης διαγωγῆς τῶν ξένων ἀσφαλειῶν τιμᾷ τοὺς Ἑλληνας ἀσφαλιστάς διὰ τὴν ὑψηλὴν ἀντίληψιν τῆς ἐθνικῆς ἀποστολῆς των.

Αἱ Ἀσφάλαιαι δὲν εἶναι μόνον ζήτημα Ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλ' ἔχουσι πολὺ ἀνώτερον προορισμὸν τὴν περιφρούρησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ναυτιλίας, ἣς εἶνε εἰς τῶν σπουδαιοτέρων συντελεστῶν τῆς Ἐθνικῆς δυνάμεως.





ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ «**Η ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ**»,
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ κ. Γεώργιος Α. Μουστάκας ἐξ ἄνδρου καταγόμενος, ὡς καὶ ἀνωτέρω γράφομεν ἐν τῷ ἄρθρῳ περὶ τῆς Κεντρικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἐκ τῶν νεαρῶν Τραπεζιτῶν εἰς τὸ δαιμόνιον τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ ἰδρυσις τῆς **ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ** τῆς Ἑλλάδος, ἣς τυγχάνει Γενικὸς Διευθυντὴς καθὼς καὶ τῆς «**ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ**» Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρείας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ὁποίας εἶναι πρόεδρος.







ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821--1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ



ΤΟΜΟΣ Α'

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ - ΠΛΑΤΕΙΑ ΘΕΜΙΣΤΟΚΚΕΟΥΣ

Α' Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ἡ καταγωγή τῆς ἀσφαλείας εἶναι σκοτεινή. Ἡ πηγὴ τοῦτέστιν ἐξ ἧς προήλθε καὶ ὁ χρόνος καθ' ὃν ἔλαβε τὴν γένεσιν εἶναι μέχρι τοῦδε ἀτελῶς γνωστά. Ἐκ τῆς ἐρευνῆς τῶν Ἀρχαίων συγγραμμάτων προκύπτει ὅτι ὁ θεσμὸς τῆς ἀσφαλείας ἦτο ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ συγκεκριμένως εἶναι γνωστόν, ὅτι ἐν εἶδος θαλασσίων Ἀσφαλειῶν ἐνηργεῖτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Περικλέους. Βραδύτερον παρὰ τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων παρέλαβον τὸν θεσμόν τοῦτον οἱ Ῥωμαῖοι. Τοῦτο δητῶς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Μάρκου Κάτωνος, ἐνθα λεπτομερῶς περιγράφει τὸν τρόπον τῶν συναπτομένων θαλασσίων ἀσφαλειῶν ὡς ἔπεται :

» ἐχρήσατο δὲ καὶ τῷ διαβεβλημένῳ μάλιστα τῶν »δανεισμῶν ἐπὶ ναυτικοῖς τὸν τρόπον τοῦτον, ἐκέλευε τοὺς »δανειζομένους ἐπὶ κοινονίᾳ πολλοὺς παρακαλεῖν, γενο- »μένων δὲ πεντήκοντα καὶ πλοίων τοσούτων αὐτὸς εἶχε μίαν »μερίδα διὰ Κορινθίωνος ἀπελευθέρου τοῖς δανειζομένοις »σιμπραγματευομένου καὶ συμπλέοντος, ἦν δ' οὖν οὐκ εἰς

»ἅπαν ὁ κίνδυνος, ἀλλ' εἰς μέρος μικρὸς ἐπὶ κέρδεσι μεγά- »λοις. »

Β' Αἱ ἀσφαλαίαι κατὰ τὸν Μεσαίωνα

Αἱ ἀσφαλιστικαὶ ὁμῶς ἐργασίαι ἤρχισαν ἀναπτυσσόμε- ναὶ συστηματικώτερον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ὑπὸ τῶν Λομ- βαρδῶν καὶ τῶν ἐμπόρων τοῦ «Χανσεατικοῦ Δεσμοῦ» οἱ ὅποιοι ἐχρησιμοποιοῦν τὰς ἀσφαλείας χάριν τῶν Τραπεζι- κῶν ἐργασιῶν των καὶ τοῦ μεγάλου διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου τὸ ὅποιον ἐνήργουν.

Οὗτοι, ὡς φαίνεται, εἶναι οἱ εἰσηγηταὶ τοῦ θεσμοῦ τοῦ- του καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἔνθα ἐγκαταστήσαντες τὸ κυριώτερον κέντρον τῶν ἐπιχειρήσεων των ἀπῆλθον ἰδιαιτέρων ἐμπο- ρικῶν προνομίων μέχρι τοῦ τέλους τοῦ 16ου αἰῶνος. Ἐκ- τοτε αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἐργασίαι λαμβάνουσι τὴν ὁριστικὴν αὐτῶν μορφήν καὶ τὴν τεραστίαν αὐτῶν ἀνάπτυξιν καὶ ἐξέ- λιξιν μέχρι σήμερον.

Τὰ ναυτοδάνεια καὶ οἱ κίνδυνοι τῆς θαλασσίας μετα- φορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων κατὰ πρότον ἐδημιούργησαν τὴν ἀνάγκην εἰς τοὺς ἐμπορευομένους νὰ ἐξεύρωσι τρόπον, ὅπως



προστατεύωσι τὰ συμφέροντά των και εξασφαλίσωσιν εαυτοὺς ἐναντίον τῶν συνεπειῶν τῶν θαλασσίων κινδύνων ἐπὶ τοῦ ἔμπορίου των.

Οὕτω ὡς ἀρχαιοτέρα μορφή ἀσφαλιστικῆς ἐργασίας ἀναφαίνεται ἡ *ἀσφάλεια ἐναντίον τῶν θαλασσίων κινδύνων*.

Ἐκ τῆς διενεργείας τῆς ἀσφαλείας ἐναντίον τῶν κυρίως θαλασσίων κινδύνων, προέκυψεν ὡς συνέπεια καὶ ἡ ἀσφάλεια ἐναντίον *κινδύνων πυρός*, οἵτινες φυσικῶς παρηκολούθουν τοὺς ναυτιλλομένους.

Ἐκ τῆς ἀσφαλείας τῶν θαλασσίων μεταφορῶν τῶν ἐμπορευμάτων βραδύτερον προέκυψε προσέτι ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς τῶν μεταφερομένων «*Σκλάβων*» οἱ ὅποιοι, ἐπιτρεπομένης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς ἐμπορίας τῶν ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, ἐθεωροῦντο ὡς (πρᾶγμα = res) ἀντιπροσωπεύοντες ἐμπορευσίμον ἀξίαν.

Ἐντεῦθεν δὲ ἡ ἀφετηρία τῆς ἀσφαλείας Ζωῆς καὶ Ἀτυχημάτων τῆς ὁποίας ἡ ἐπέμβασις εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, καθ' ὃν τρόπον ἤδη ἐξελίχθη, ἀπεργάζεται θαυμάσια οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα.

Γ'. Αἱ ἀσφαλίαι κατὰ τοὺς νεώτεροὺς χρόνους

Αἱ ἀσφαλιστικαὶ ἐργασίαι ἐξελιχθεῖσαι οὕτω βαθμηδὸν ἀπετέλεσαν ἴδιον κλάδον ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ διεξάγονται σήμερον συστηματικῶς καὶ μεθοδικῶς παρ' Ἐμπορικῶν Ἐταιρειῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑποδείξεων τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῶν δεδομένων τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος.

Ὁ κύκλος τῶν ἐργασιῶν τούτων ἔχει λάβει σήμερον τοιαύτην γιγαντιαίαν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπέκτασιν, ὥστε τὸ ὅλκον ποσὸν τὸ ὁποῖον αἱ Ἀσφαλιστικαὶ Ἐταιρεῖαι, Θαλάσσης, Ζωῆς καὶ Πυρός μόνον, καλύπτουσι καθ' ἕκαστον ἔτος διὰ τῶν Ἀσφαλιστηρίων των, κατὰ προσέγγισιν ὑπολογιζόμενον, ἀντιπροσωπεύεται διὰ τοσούτου ἐκκλητικῶς τεραστίου ἀριθμοῦ, ὥστε εὐλόγως ἐκ πρώτης ἐντυπώσεως νὰ γεννηθῶσι σοβαραὶ ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἀκριβείας τούτου.

Ἄλλ' αἱ Ἀσφαλιστικαὶ ἐργασίαι δὲν περιορίζονται εἰς τοὺς ἀνωτέρω Κλάδους, ἀλλὰ παρακολουθήσασαι τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν γενικὴν πρόοδον τῆς ἀνθρωπότητος, προσηρόσθησαν καὶ θεραπεύουσιν ὅλας τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ νεωτέρου ἔμπορίου καὶ ὅλας τὰς δημιουργηθείσας κοινωνικὰς ἀνάγκας.

Αἱ ἀσφαλίαι σήμερον καλύπτουσι τοὺς κινδύνους τοὺς προερχομένους ἐκ παντὸς εἴδους τυχαίων δυστυχημάτων καὶ τὰς οἰασδήποτε φύσεως ἐνδεχομένας ζημίας.

Δύναται τις ν' ἀσφάλισῃ σήμερον τὰς ζημίας τὰς προερχομένας ἐξ ἐκρήξεως ἢ θραύσεως λεβήτων, ἀτμομηχανῶν, ἠλεκτρομηχανῶν, γκαζομηχανῶν καὶ μηχανημάτων ἐν γένει, ἐπίσης ἐκ ζώων, αὐτοκινήτων, ἀνελκυστήρων, γερανῶν, θραύσεως ὑάλων, κλοπῆς ἢ ὑπεξαίρεσεως ἀσθνευῶν. Προσέτι δύναται τις ν' ἀσφάλισῃ χρεώγραφα, χαρτονομίσματα καὶ ἀντικείμενα ἀποστελλόμενα ταχυδρομικῶς, ἀπώλειαν ἐγγράφων, κερδῶν καὶ μερισμάτων, ἀδυναμίαν ἐκπληρώσεως ὄρων συμβολαίου καὶ ποικιλίαν ἄλλων ἀσφαλίσεων ἐναντίον τῶν παντὸς εἴδους τοιούτων κινδύνων.

Δ'. Αἱ ἀσφαλίαι ἐν ἑλλάδι κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον

Ἡ πολεμικὴ περίοδος ἡ ὁποία τόσα ἐδημιούργησε διδάγματα ἐκαλλέργησε καὶ τὴν ἰδέαν τῆς διαμορφώσεως στερεῶν ἀσφαλιστικῶν ἐταιρειῶν πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ἐνίσχυ-

σιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔμπορίου. Ὁ Ἑλληνικὸς Ἐμπορικὸς κόσμος ἀνδρωθεὶς πλέον διησθάνετο τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην, ὅτι δὲν ἔπρεπε διαρκῶς νὰ καταφεύγῃ εἰς ξένας Ἐταιρείας παρὰ ταῖς ὁποίαις εὕρισκεν ὄχι ὀλίγας δυσκολίας, θιγομένης καὶ αὐτῆς τῆς Ἐθνικῆς του ἀξιοπροεπείας. Ἀντελαμβάνετο, ὅτι ἔπρεπε καὶ ὅτι ἦτο ἱκανὸς νὰ δημιουργήσῃ τοιούτου εἴδους Ἐταιρείας Ἀσφαλιστικὰς ἐξυπηρετούσας τὸ ἔμπορίον του. Τέλος τὰ ἔτησια ποσά, τὰ ὁποῖα ἐξήρχοντο ὡς ἀσφάλιστρα ἐκ τῆς χώρας, ἵνα ἀποταμιεύωνται παρὰ τῶν ξένων ἀσφαλιστικῶν ἐταιρειῶν ἀντεπροσώπουν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν ἐλαττοῦν τὸν γενικὸν Ἑθνικὸν πλοῦτον, ἐνῶ ἀντιθέτως θὰ συνέβαινε διὰ τῶν Ἑλληνικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν. Εἰς στατιστικὸς πίναξ τῶν κερδῶν τῶν ξένων Ἐταιρειῶν τόσον τῶν μεγάλων κρατῶν, ὅσον καὶ τῆς μικρᾶς Ἑλβετίας θὰ κατεδείκνυε τὴν οἰκονομικὴν ἀφαιμάξιν τὴν ὁποίαν ὑφίστατο τὸ Ἑλληνικὸν ἔμποριον ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως σοβαρῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν.

Αἱ πολεμικαὶ λοιπὸν ἀνάγκαι κατὰ τὴν φοβερὰν σύρραξιν τοῦ Πανευρωπαϊκοῦ πολέμου ἐγέννησαν ἐν Ἑλλάδι πολλὰς Ἀσφαλιστικὰς Ἐταιρείας. Ἐκ τούτων ἄλλαι μὲν συστάσαι χάριν αὐτῆς ταύτης τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως διελύθησαν ἅμα τῷ πέρατι τοῦ πολέμου καὶ τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἰδρύθησαν, ἄλλαι τοῦναντίον ἔχουσαι ὡς πρόγραμμα καὶ τὴν μεταπολεμικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν τοιούτων ἐργασιῶν ἐξηκολούθησαν τὰς ἐργασίας των.—

Ε'. Ἰαρυεῖς τῆς ἀνώνυμου ἀσφαλιστικῆς ἐταιρείας Γενικαὶ ἀσφαλίαι τῆς ἑλλάδος

ὑπὸ τὸ πρόγραμμα τῆς διαρκοῦς ἐνισχύσεως τοῦ ἔμπορίου, τῆς Βιομηχανίας καὶ Ναυτιλίας ἰδρύθη ἡ Ἀνώνυμος Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία «ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ», ἔδρευουσα ἐν Πειραιεὶ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 6 Δεκεμβρίου 1917 Β. Δ. τοῦ ἐγκρίναντος τὰ ὑπ' ἀριθμὸν 34515 τῆς 25ης Ὀκτωβρίου, 34552 τῆς 30ης Νοεμβρίου καὶ 34646 τῆς 30ης Νοεμβρίου 1917 συμβόλαια τοῦ ἐν Πειραιεὶ Συμβολαιογράφου Δημ. Ι. Πολιτάκη. Τὸ εὐρὸν μέλλον τοῦ Πειραιῶς ἀπὸ ἀπόψεως Ναυτικῆς-Βιομηχανικῆς καὶ Ἐμπορικῆς εἶναι εἰς ὄλους κατάδηλον. Ἡ Γεωγραφικὴ θέσις τοῦ Πειραιῶς ὡς ἐπινεῖου τῆς Πρωτευούσης καὶ κέντρου καὶ ἀφετηρίας τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου τοῦ συνδέοντος τοῦτον μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Εὐρώπης θὰ καταστήσῃ τοῦτον τὸν πρῶτον λιμένα τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου.

Οἱ ἐνθουσιώδεις λοιπὸν κεφαλαιοῦχοι, οἱ ἀγαπῶντες καὶ προβλέποντες τὸ μέλλον τοῦ Πειραιῶς, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ τῶν κυριωτέρων Μετόχων τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς, ἀπεφάσισαν τὴν ἰδρυσιν σοβαρᾶς Ἑλληνικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἰδρυθεῖσαν Τράπεζαν Πειραιῶς καὶ τὴν ἐξυπηρετήσασαι τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τοῦ ἔθνους διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἔμπορίου, Βιομηχανίας καὶ Ναυτιλίας παρέχοντες οὕτω παράδειγμα εὐστόχου καὶ ἐθνωφελοῦς χρησιμοποίησεως τῶν κεφαλαίων των. Οἱ κ. κ. Γεώργιος Κ. Δρακούλης, Νικόλαος Δ. Λυκιαρδόπουλος, Ἀνδρέας καὶ Κωνσταντῖνος Μαζαράκης ἐγένοντο οἱ ἰδρυταὶ καὶ ἐκ τῶν κυριωτέρων μετόχων τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς καὶ τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας «ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ»,—

Τοῦ πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐξελέγη Πρόεδρος ὁ κ. Γεώργιος Κ. Δρακούλης καὶ Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Κων-

σταντίνος Σαμαράς, Μέλη δὲ οἱ κ. κ. Νικόλαος Δ. Λυκιαρδόπουλος, Σταμ. Γ. Ἐμπειρικός, Ἐμμ. Μιχαλινός, Κωνσταντίνος Ι. Μαζαράκης, Μιχ. Καραμάνος, Γεώργιος Γράτσος, Κων. Μεζᾶς, Ἡλίας Κουλουκουντής καὶ Ἀντώνιος Κανελλόπουλος.

Διευθύνων Σύμβουλος ὁ κ. Ἐμμ. Μιχαλινός.

Ἡ Ἑταιρεία «ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ», ἤρξατο τὰς ἐργασίας της κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1917.

Τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ ἐποχὴ τῆς μεγαλειτέρας ἐντάσεως τοῦ Παγκοσμίου πολέμου, οἱ δὲ ἀθροοὶ τορπιλλισμοὶ τῶν ὑποβρυχίων, εἶχον δυσχεράνει εἰς μέγιστον βαθμὸν τὰς θαλασσίας συγκοινωνίας καὶ εἶχον δημιουργήσει παντοίας στερησεις καὶ ἄλλειψιν τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης.

Ἡ δυνήθη δίδεν νὰ ἐξυπηρετήσῃ κατὰ τὴν δυσχερῆ ταύτην περίοδον τὰς θαλασσίας μεταφορὰς καὶ τὸν ἐπισιτισμὸν τῆς χώρας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν παραλίων καὶ Νήσων ἀσφαλίζουσα, τὰ διάφορα φορτία καὶ τὰ σκάφη τῶν ἱστιοφόρων καὶ τῶν ἀτμοπλοίων δι' ὧν διενηργεῖτο τότε ὁ ἐπισιτισμὸς.

Τὰ ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑταιρείας μέχρι σήμερον ἐκδοθέντα ἀσφαλιστήρια ἀμφοτέρων τῶν Κλάδων Πυρός τε καὶ Θαλάσσης ἀνέρχονται εἰς 20130.— ἀντιπροσωπεύοντα ἀσφαλισθὲν ποσὸν ἐν συνόλῳ Δραχμᾶς : 640.500.000.

Εἰσέπραξεν ἀπὸ τοὺς ἀσφαλισθέντας ἀσφάλιστρα Δραχ. 7.400.000.— καὶ ἐπλήρωσεν εἰς τούτους ἀποζημιώσεις αἱ ὁποῖαι κατ' εἶδος ζημιῶν ἀνέρχονται εἰς τὰ ἀκόλουθα ποσά:

| | |
|---|--------------------|
| Διὰ φορτία καὶ σκάφη ἱστιοφόρων καὶ ἀτμοπλοίων συνεπεία τορπιλλισμῶν . Δραχ. | 1.927.125.— |
| » φορτία καὶ σκάφη ἱστιοφόρων καὶ ἀτμοπλοίων συνεπεία θαλασίων ἀτυχημάτων » | 3.057.875.— |
| » Οἰκοδομήματα, ἐμπορεύματα κλπ. συνεπεία πρκαϊῶν » | 643.000.— |
| Ἦτοι ἐπλήρωσεν ἀποζημιώσεις ἐν ὄλῳ Δραχ. | <u>5.628.000.—</u> |

Οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ ὁμιλοῦν εὐγλώττως περὶ τῆς μέχρι τοῦδε κοινωφελούς δρασεως τῆς Ἑταιρείας ταύτης, ἥτις δικαίως ἀπέκτησε τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Κοινοῦ διὰ τῆς προθύμου καὶ δικαίας καταβολῆς τῶν ἀποζημιώσεων ἐπὶ τῶν πραγματοποιηθέντων κινδύνων.

Ἡ ἑταιρεία «Γενικαὶ Ἀσφάλειαι τῆς Ἑλλάδος» βαδίζουσα σταθερῶς πρὸς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ κοινωφελούς προορισμοῦ τὸν ὁποῖον οἱ ἰδρυταὶ κατὰ τὴν σύστασιν ταύτης προέβλεπον καὶ ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὁσημέραι εὐρυστομένης πελατείας της ἐπέτυχεν τὴν σύναψιν ἐθνοϊκῶν ἀντασφαλιστικῶν συμβάσεων μετ' Ἀσφαλιστῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ Λόυδ καὶ τινων ἐκ τῶν καλλιτέρων Ἀγγλικῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἑταιρειῶν.

Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια θέλει ὑποβοηθήσῃ ἐξόχως τὴν Ἑταιρείαν ταύτην νὰ εὐρύνῃ τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν της οὐ μόνον ἐντὸς τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Ἑλλάδος ἐνθα ἐργάζεται μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ, καὶ εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας τῆς ἐθνικῆς κληρονομίας τὰς κατοικουμένας πυκνῶς ὑπὸ τῶν ἀλυτρώτων ἀδελφῶν μας εἰς τὰς ὁποίας δι' ἀγρύτων μόχθων καὶ θυσιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ διὰ τῆς ἀνδρείας τοῦ στρατεύματος ἐδόθη ἡ ἐλευθερία καὶ ὧν συντελεῖται ὅσον οὐκ ἢ ὀριστικῆ ἐθνικῆ ἀποκατάστασις.

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἤδη ἐκ τῶν κ.

κ. Γεωργίου Κ. Δρακούλη ὡς Προέδρου, τοῦ κ. Κ. Μαζαράκη ὡς Ἀντιπροέδρου καὶ τῶν Μελῶν κ. κ. Γ. Ἀνδρονίκου, Γ. Γράτσου, Π. Γ. Καμήλου, Α. Κανελλοπούλου, Ν. Δ. Λυκιαρδοπούλου καὶ Γ. Φραγκισκάτου.

Ἡ Διεύθυνσις τῶν ἐργασιῶν ἐν γένει ἔχει ἀνατεθῆ ἀπὸ διετίας περίπου εἰς τοὺς κ. κ. Γεράσιμον Σ. Μακρῆν ὡς Γενικὸν διευθυντὴν καὶ Παναγὴν Γ. Καμήλον ὡς Συμπράττοντα Σύμβουλον.

Αἱ «Γενικαὶ Ἀσφαλειαὶ τῆς Ἑλλάδος» διαπνεόμεναι ὑπὸ εὐρύτερου πνεύματος δὲν περιορίσθησαν εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐργασιῶν, ἀλλ' ἐπέξεταναν αὐτὰς μετ' ἀποφασιστικότητά τὸσον εἰς τὴν ἐγγύς Ἀνατολήν, ὅσον καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τοῦ ἐξωτερικοῦ μετ' πρόγραμμα καὶ σκοποὺς ἀμέσως καὶ ἐμμέσως ὠφελίμους εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον καὶ τὸ ἔθνος. Ἀποδίδομεν τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἐν Ἑλλάδι πρὸ πολλοῦ ἐργαζομένων ξένων Ἑταιρειῶν. Οὕτω ἔχει ἤδη Πρακτορεία: ἐν *Αἰγύπτῳ* (Ἀλεξάνδρεια, Κάϊρον, Πόρτ-Σαΐδ) ἐν *Κύπρῳ* (Λεμεσός, Λάρναξ, Ἀμμόχωστος) ἐν *Σμύρνῃ*, *Κυδωνίαις*, *Κωνσταντινουπόλει*.

Ἐν δὲ τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ: ἐν *Μασσαλίᾳ*, *Παριούσις*, *Λονδίῳ*.

Τέλος, ἔχει ἄνω τῶν πενήτηκοντα Πρακτορειῶν εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις καὶ λιμένας τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Ἑλλάδος.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ο Σ

Κατάδηλος εἶναι ἤδη ἡ μεγίστη ὠφέλεια καὶ χρησιμότης τῶν Ἀσφαλειῶν.

Διὰ τούτων ἐξυπηρετεῖται ὄχι μόνον τὸ ἄτομον ἀπὸ τῆς καθαράς ἀπόψεως τοῦ ἐμπορευομένου ἢ τοῦ ναυτικοῦ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς γενικωτέρας αὐτοῦ θέσεως ὡς μέλους καὶ συντελεστοῦ τῆς προόδου τῆς τε κοινωνίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ ἀσφάλεια δίδει θάρρος καὶ ἐνεργητικότητα εἰς τὸν ἐπιχειρηματίαν, ὅστις μετὰ ψυχικῆς ἡρεμίας προχωρεῖ, εἰς τὰς ἀποφάσεις του μὴ περισπώμενος ἐκ τῆς σκέψεως πιθανοῦ ἀτυχήματος ἔχων ἐξησφαλισμένην τὴν οἰκονομικὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ καὶ τῶν περὶ ἑαυτὸν, ἐὰν ἡ μοῖρα φανῆ δυσμενῆς εἰς τὸν ἀγῶνά του.

Ἡ ἀσφάλεια ἐν τῇ εὐρείᾳ σημασίᾳ της διασώζει τὰ ἀπολεσθέντα ἀγαθά.

Ἄλλὰ καὶ ἀπὸ Ἑθνικῆς ἀπόψεως αἱ ἀσφάλεια εἶναι ὁ μεγαλιτέρος συντελεστὴς τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ ἔθνους.

Συμβαδίζουσαι καὶ ὑποβοηθοῦσαι τὴν ἐμπορικὴν καὶ ναυτικὴν κίνησιν δημιουργοῦσι τὴν πρόοδον καὶ τὴν εἰρηνικὴν κατάκτησιν.

Αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις ἄνευ συμβαδίζούσης ἀσφαλείας εἶναι οἰκοδόμημα ἄνευ θεμελίων παρασυρόμενον ὑπὸ τοῦ πρώτου κύματος τοῦ οἰκονομικοῦ σάλου.

Ἀποκαρδιοῦσι τὸν ἐπὶ ἔτη μοχθήσαντα ἔμπορον, ὅστις οὐδεμίαν ἀνακούφισιν εὐρίσκει κατὰ τὰς τραγικὰς σιγμὰς τῆς ἀποτυχίας τῶν ἐμπορικῶν του ἐπιχειρήσεων. Ἀντιθέτως ὁ εὐσυνείδητος ἔμπορος ὁ ἀποτυγχάνων, διότι δὲν πρόβλεψε πράγματα λογικῶς ἀδύνατα εἰς πρόβλεψιν, εὐρίσκει ἐν τῇ ποικίλῃ μορφῇ τῶν ἀσφαλειῶν τὸ στερεὸν ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου θὰ δυνηθῆ νὰ οἰκοδομηθῇ ἐκ νέου, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ ἡ ἔλπις τῆς ἀνορθώσεως.

Ἡ Ἀσφάλεια δημιουργεῖ οὐχὶ μόνον τὴν πρόοδον, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρηνικὴν κατάκτησιν, διότι ὁ ἐν οἰαδίποτε



χώρα είτε ἑλληνικῇ είτε ἀλλοδαπῇ ἀσφαλίζων ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ πρόσωπα καὶ πράγματα, εἶναι ἠναγκασμένος νὰ γνωρίζῃ τὴν δύναμιν καὶ τὴν κίνησιν τῶν προσώπων, σπουδάζει τελείως τὸ οἰκονομικὸν ἔδαφος ἐφ' οὗ θὰ καλλιεργήσῃ τὰς ἐργασίας του· ἀλλ' ἢ τοιαύτη γνῶσις καὶ μελέτη τί ἄλλο εἶναι ἢ εἰρηνικὴ κατάκτησις ἐπὶ τῆς ὁποίας μετὰ ταῦτα στηρίζονται οἱ ἀνώτεροι σκοποὶ τοῦ Ἔθνους;

Πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς καὶ τῆς μεγαλοουργίας ἑνὸς ἔθνους εἶναι ἀναποσπάστως συνδεδεμέναι μετὰ τῶν ἀσφαλειῶν αἰτινες ἀποφέρουσι τὴν ὕλικὴν εὐημερίαν.

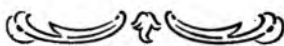
Οἱ Ἕλληνες ναυτίλοι διὰ τῆς ἐμπορίας καὶ τῆς τόλμης τῶν ἐδημιούργησαν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἱκανότητα δι' ὧν ἀπέκρουσαν τοὺς Πέρσας καὶ ἐν τῇ ὕλικῇ εὐημερίᾳ ἣ ὁποία ἀπέρρευεν ἐκ τῆς νίκης εὗρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ καλλιεργήσωσι τὰς τέχνας, νὰ ἀναπτύξωσι τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰ γράμματα εἰς σημεῖον προκαλοῦν σήμερον τὸν θαυμασμόν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὅστις μένει ἔκθαμβος πρὸ τοῦ μεγαλείου τοῦ Παρθενῶνος, τῆς πολιτικῆς περινοίας τοῦ Περικλέους καὶ τῆς σοφίας τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος. Τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐμπορικὰ περιοδικὰ ἢ βιβλία πᾶσαν σημερινὴν κίνησιν ζητοῦσι νὰ τὴν ἀναγάγωσιν εἰς τὴν ἀρχαίό-

τητα, ἀναδιφῶσιν αὐτὴν καὶ μένουσιν ἐκπληκτοί, ὅταν εὗρωσι τὰς σημερινὰς σκέψεις τῶν ἀντανακλωμένων εἰς τὴν διανοητικότητα τῆς ἀρχαίας τῶν Ἑλλήνων σοφίας.

Ἡ Φλωρεντία καὶ ἡ Πίζα μετὰ τῆς μαγευτικῆς Βενετίας τὴν δύναμίν των καὶ τὸ παρελθὸν μεγαλεῖον ὀφείλουσιν εἰς τὴν ὕλικὴν εὐημερίαν τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησε τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα τῶν ἐπιχειρηματικῶν τέκνων των.

Ἡ θαλασσοκράτειρα Βρετανία, ἣ Κυβερνώσα σήμερον τὰς τύχας τῆς ἀνθρωπότητος, ὀφείλει τὴν δύναμίν της εἰς τὴν τόλμην καὶ ἀποφασιστικότητα τόσοσιν τῆς Ἐλισσάβητ, ἣτις καταστρέφουσα τὸν Ἰσπανικὸν στόλον ἔθεσε στερεὰ τὰ θεμέλια τοῦ Ἀγγλικοῦ μεγαλείου, ὅσον καὶ τῶν ναυτικῶν τέκνων της, αἵτινα νικηφόρα ἀνὰ τὴν ὑψηλίον περιήγαγον τὴν Ἀγγλικὴν σημαίαν, πρῶτον πρὸς ἐμπορικὴν κατάκτησιν καὶ διείσδυσιν καὶ εἶτα πρὸς ἀνωτέρους πολιτικούς σκοπούς· οὕτω τὴν Ἀγγλικὴν Ἐμπορικὴν Ἐταιρείαν τῶν Ἰνδιῶν διεδέχθη ἡ πολιτικὴ κατάκτησις τῆς σήμερον.

Ἡ φειδῶ καὶ ἡ σύνεσις περὶ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις μετὰ προβλέψεων ἐπὶ λογικῶν βάσεων πρὸς οἰκονομικὴν διείσδυσιν θὰ δημιουργήσωσι τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν μέλουσαν δύναμιν καὶ μεγαλεῖον τοῦ Ἔθνους.





ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ

ΠΡΟΒΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ γνωστός ἐκ τῶν παλαιότερων Ἐφοπλιστῶν τῆς προπολεμικῆς περιόδου κ. Γεώργιος Κ. Δρακούλης ἐς Ἰθάκης καταγόμενος ἐγένετο ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ ὁμονύμου Ἐμπορικοῦ καὶ Ναυτικοῦ Οἴκου. Γραφεῖα τοῦ Οἴκου τούτου ἐργάζονται ἐν Ἀθήναις καὶ Λονδίῳ ὑπὸ τὸν τίτλον Dracoulis Ltd. Εἶναι Ἀντιπρόεδρος καὶ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς καὶ Πρόεδρος τοῦ Λοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν Γενικῶν Ἀσφαλειῶν τῆς Ἑλλάδος. Περὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτειακῆς δράσεως ὡς καὶ τῆς σπουδαιότητος εἰσοφρᾶς τοῦ κ. Γ. Κ. Δρακούλη εἰς τὸν Ναυτικὸν Ἐμπορικὸν Στόλον τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ἀπόψεως Ἐθνικῆς ὠφελείας γράφομεν ἐκτενῶς ἐν τῷ Ζ' τόμῳ τοῦ Πανελληνίου Λευκόμα-τος «Περὶ Ναυτιλίας».





ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ κ. Κωνσταντῖνος Μαζαράκης ἐκ Μαζαρακάτων τῆς Κεφαλληνίας καταγόμενος εἶναι ἐκ τῶν παλαιότερων ἐξ ἐπαγγέλματος Ἐφοπλιστῶν, οἵτινες οὐχὶ ὀλίγας ὑπηρεσίας προσέφερον εἰς τὸ Ἔθνος κατὰ τοὺς ἐνδόξους πολέμους τοῦ 1912-13 καὶ 17-21.

Εἶναι ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ Συμβούλων τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς.





ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Σ. ΜΑΚΡΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ



“ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΙΣ,,

“ΠΡΟΝΟΙΑ,,





ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821-1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ Α' - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

“Η ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΙΣ,,

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Ἡ ἄγκυρα μετὰ πηδαλίον εἰς τὸ μέσον, με δύο τριάντας χιαστί, δεξιὰ δὲ μετὰ τὴν εἰκόνα ταξιδεύοντος ὑπερακαυτείου, ἐνῶ ἀριστερὰ ἀπεικονίζεται πυρπολούμενον μεγαρον ἀποτελοῦσιν ἐν ὥραῳ συνδυασμῷ τὸ σῆμα τῆς Ἀνωνύμου Ἑλληνικῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας «Ἡ Καλὴ Πίστις» Bona fides.

Ἡ Καλὴ Πίστις εἶναι ἀπὸ τὰς νεωτέρας ἀσφαλιστικῆς ἐταιρείας γέννημα τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος, τῶν Ἀδελφῶν κ. κ. Ἐμπειρικών.

Οἱ ἄδελφοὶ Ἐμπειρικοὶ, οἱ ὅποιοι διακρίθησαν ὡς ἐφοπλιστὰι τῆς προπολεμικῆς περιόδου μετὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτοῦς ἰκανότητα ἐστρεψαν μετὰ προσοχῆς τὸ βλέμμα καὶ πρὸς τὸν σπουδαῖον τοῦτον Κλάδον τῆς συγγενοῦς πρὸς τὴν Ναυτιλίαν ἐπιχειρήσεως. Ὅπως καὶ ἀλλαγῶν γράφομεν ἐν τῷ Τόμῳ τούτῳ τοῦ Λευκώματος τῆς Ἑθνικῆς Ἐκατονταετηρίδος οἱ ἄθροιστοὶ τορπιλισμοὶ ἐγέννησαν τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην τῆς ἀσφαλείας. Τὰ ξένα ὁμῶς Λόγδ' ἔφερον πολλὰς δυσκολίας, ἴητο ἀνάγκη ταχείας διευθετήσεως, ἵνα μὴ διακυβεύωνται ὁλόκληροὶ περιουσιαὶ κτηθεῖσαι μετὰ ἀγῶνας καὶ κινδύνους, μετὰ θυσίαν αἵματος καὶ ἀπάνταστον τὸλμην. Τὰ γεγονότα ἐγέννησαν πολλὰς ἀσφαλιστικὰς Ἐταιρείας, αἵτινες συνεστήθησαν εἴτε ἐφ' ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα, εἴτε δι' ὠρισμένον σκοπὸν παρελθόντος τοῦ χρόνου ἢ τοῦ σκοποῦ, ἐπόμενον ἦτο νὰ διαλυθῶσι τοῦτο καὶ συνέβη. Τοῦναντίον ἄλλαι ἀσφαλιστικαὶ Ἐταιρεῖαι δὲν ἰδρύθησαν ὡς πρόσκαιρος θεραπεία κακοῦ, ἀλλὰ τοῦναν-

τίον μετὰ βάσεις σταθερὰς καὶ μετὰ πρόγραμμα εὐρύτερας διαρκείας καὶ ἐνισχύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ναυτιλίας.

ὑπὸ τοιοῦτον πρόγραμμα σκοπιμότητος ἰδρύθη ἡ Ἀνωνύμος Ἑλλ. Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρεία «Ἡ Καλὴ Πίστις».

ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 43243, 43295 καὶ 43471 συμβολαίου τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηναίων Ἡρακλέους Σ. Καρκοῦλα τῷ 1917 συνομολογεῖται καὶ ὑπογράφεται τὸ Καταστατικὸν τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας ἢ **Καλὴ Πίστις**, τὸ ὁποῖον ἐπικυροῦται διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 6 Ἰανουαρίου 1918. Τὸ καταστατικὸν τροποποιηθὲν ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν μετόχων Συνελεύσεως κατὰ τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου 1920 ἐγκρίνεται κατὰ τὴν τροποποίησίν του ὑπὸ νέου Β. Δ. τῆς 29ης Ἀπριλίου 1920.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

Τὸ **Κεφάλαιον** τῆς Ἐταιρείας ὄρισθη εἰς 2.000.000 διηρημένον εἰς 4.000 μετοχὰς ἐκ δραχμῶν πεντακοσίων ἑκάστη, ἀναληφθείσας κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν Ἀδελφῶν κ. κ. Ἐμπειρικών.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Ἡ **διάρκεια** τῆς Ἐταιρείας ὄρισθη διὰ μίαν εἰκοσαε-



γίαν με δικαίωμα παρατάσεως κατόπιν αποφάσεως υπό της Γενικής των μετόχων Συνελεύσεως.

Σ Κ Ο Π Ι Ο Σ

Ο σκοπός της Εταιρείας είναι ευρύτατος: Η Εταιρεία σκοπεύει εν τε τη Ελλάδι και άλλοδαπη Α) την διά καταβολής ασφαλιστρών ενέργειαν υπ' αυτής, είτε δι' ίδιον λισμόν, είτε δι' λισμόν άλλων προσώπων, είτε διά συμμετοχής ή συνεργασίας προς άλλα πρόσωπα, σωματεία, Τραπεζάς ή Εταιρείας τόν αυτών επιδιωκούσας σκοπόν ασφαλίσεων ή αντασφαλίσεων κατά παντός κινδύνου επιτροπομένου υπό του νόμου. Β) την συνολόγησιν επ' όνόματι αυτής δανείων επί έποθήκη κατά τους όρους του νόμου 1923 «περί ιδιωτικής επιχειρήσεως ασφαλίσεως» Γ) Την ενεργειαν υπ' αυτής καθ' όσον αφορά τό μετά την ασφαλιστική τοποθέτησιν υπόλοιπον του καταβεβλημένου κεφαλαίου της επενδύσεων. Δ) Την ανάληψιν υπ' αυτής δικαιωμάτων και υποχρεώσεων εκ παντός είδους και έφ' οιοδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου συνολογηθεισών ως άνω ασφαλίσεων, ως και την συγγώνευσιν έαυτης μεθ' οιασδήποτε άλλης Εταιρείας τόν αυτών έχούσης σκοπόν. Ε) Την ανάληψιν υπ' αυτής επί προμηθειά της αντιπροσωπείας ή πρακτορείας πάσης άλλης δημοειδούς ήμεδαπής ή άλλοδαπής Εταιρείας συμμορφωθείσης προς τας διατάξεις του Ελληνικού Νόμου, ή σωματείου ή ομάδος προσώπων εκτελούντων ασφαλιστικάς επιχειρήσεις. ΣΤ) Την ίδρυσιν υπ' αυτής, εν τε τῷ έσωτερικῷ και τῷ έξωτερικῷ, πρακτορείων προς ενεργειαν πασών των εν τοίς πρόσθεν αναφερομένων πράξεων. Την μετ' απόφασιν του Διοικητικού Συμβουλίου επέκτασιν των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και επί παντός είδους ασφαλίσεως εξαιρέσει του κλάδου ασφαλείας ζωής, δι' έν απαιτηθήσεται ειδική άδεια λειτουργίας, χορηγηθησομένη κατά τόν Νόμον υπό του Υπουργείου της Εθνικής Οικονομίας.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Κατά τό Καταστατικόν της ή Εταιρεία διοικείται υπό Διοικητικού Συμβουλίου από τριών μέχρι πέντε Συμβούλων. Διά την πρώτην όμως πενταετίαν τό Διοικητικόν Συμβούλιον απηγάσθη εκ των εξής ιδρυτών της Εταιρείας: **Λεωνίδα Α. Εμπειρίκου, Μαργη Α. Εμπειρίκου, και Ανδρέου Π. Βερνίκιου.**

Γενικός Διευθυντής της Εταιρείας διορίσθη ο Ν. Μ. Χαράλαμπος.

Εκ του δημοσιευομένου Ίσολογισμού της Εταιρείας καταφαίνεται ή δύναμις και ή επιτυχής αυτής δρασίς, παρουσιάζουσα έν τῷ μόλις τριετεί αυτής βίῳ τακτικά και

μαθηματικά αποθέματα υπερβαίνοντα τας 900,000 δραχ. ήτοι πλησιάζοντα πλέον τό ήμισυ του κεφαλαίου της.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Η ίδρυσις Ελληνικών Ασφαλιστικών Εταιρειών είναι βεβαίως φωτεινόν και ευόαιονον σημεϊον της Οικονομικής εξέλιξεως και προόδου· ο σύνδεσμος μάλιστα των Ελληνικών Ασφαλιστικών Εταιρειών διά των αντασφαλειών γεννά την αλληλεγγύην και προσοχήν μεταξύ των Διευθυνόντων τά Ελληνικά Οικονομικά ταύτα ιδρύματα, ώστε επ' ασφαλούς Οικονομικού εδάφους ιδρυόμενα με θεμέλια σταθερά να μη διατρέξωσιν ούδένα κίνδυνον έν τη εξέλιξει των, ούτε να παρουσιασθή ή εικάν των ασφαλιμάτων, ή οποία παρηκολούθησε τας πρώτας Ελληνικάς Ασφαλιστικάς Εταιρείας τας ιδρυθείσας κατά την σύστασιν του Ελληνικού Βασιλείου μετά τό 1833· άλλ' εκτός της τοιαύτης απόψεως καθώς και της έτέρας μορφής του αυτού προβλήματος, της έκροής δηλαδή εκ της χώρας του Ελληνικού χημήματος διά των ξένων ασφαλιστικών Εταιρειών, επί της Ελληνικής Ασφαλιστικής Εταιρείας ή **Καλή Πιστις** έχομεν να παρατηρήσωμεν και τά εξής πλεονεκτήματα. Η ασφάλεια επί των θαλασσιών κινδύνων υπήρξεν ή πηγή όλων των ειδών ασφαλείας.

Κλιόντες τας γραμμάς ταύτας του πανηγυρικού επί τη Εθνική Έκατονταετηρίδι Λευκώματος εύχόμεθα, όπως ή δευτέρα Εθνική Έκατονταετηρίς του 2021 εύρη τας Ελληνικάς Ασφαλιστικάς Εταιρείας έν τελεία άνδρωσει εφαμιλλους προς τας Εθνοπαϊκάς και παρεχούσας πύσαν εμπιστοσύνην προς τό κοινόν, τό όποϊον μεθ' υπερηφανείας και πεποιθήσεως φα στρέφη τό βλέμμα προς πών Ελληνικόν Οικονομικόν Ίδρυμα. Αί νέα Ελληνικά χωρα, αί άποτελοΰσαι την πατριάν κληρονομίαν, αί άτελευτηρούμεναι ή μία μετά την άλλην διά της άνδρείας του Έλληνοσ στρατιώτου παρέχουσι κατάλληλον έδαφος προς άλματικήν πρόοδον πάσης επιχειρήσεως. Έν έμβλημα απαιτείται **χηρστότης και ειλικρίνεια περι τας συναλλαγάς**· Ίσως απαιτείται και τις γενναία χειρονομία εκ μέρους των διαφόρων Ελλήνων επιχειρηματιών τοιαύτην έννοούμεν την ένωσην ή τουλάχιστον την Ένιαίαν Διεύθυνσιν των ήμοειδών επιχειρήσεων.

Ότω δι' έντατικής και χρηστής εργασίας ο έθνικός πλοΰτος της χώρας θα αύξηθή, τά Ελληνικά κεφάλαια δι' ασφαλούς εκμεταλλεύσεως ούχι μόνον θα αύξάνονται, άλλά και τας οικονομικάς δυνάμεις του Κράτους θα ένισχύσωσι προς όφελος γενικόν και εθεξίαν καθολικήν. **Ο ανεξάρτητος οικονομικώς είναι ο αληθώς** ελεύθερος. Ο οικονομικώς δουλεύων αποβάλλει άν μη όλόκληρον τουλάχιστον τό ήμισυ της ελευθερίας του.



ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

| | | |
|---|-----|--------------|
| 'Ασφαλιστική Τοποθέτησις (παρά τῆ 'Εθνικῆ Τραπεζῆ τῆς Ἑλλάδος) 3250 ὄμολ. Λαχειοφόρ. Δανείου Ἑλλην. Κυβερ. 300,000,000. | Δρ. | 614,250.— |
| 'Ακίνητα | Δρ. | 740,000.— |
| Μείον φόρος ἐπερτιμήσεως, κρητῆς τῆ 1919 | Δρ. | 49,000 |
| Μείον ἀπόσβεσις 1920 | > | 41,000 |
| | | 90,000.— |
| 'Εξόδα ἐγκαταστάσεως | Δρ. | 7,505.10 |
| Μείον ἀπόσβεσις 1920 | > | 7,504.10 |
| | | 1.— |
| Χρεώσται Διάφοροι | | 656,609.13 |
| Προσωρινοὶ Λογαριασμοὶ | | 721.30 |
| Πρακτορεία Ἑσωτερικοῦ | | 1,147.05 |
| Πρακτορεία Ἐξωτερικοῦ | | 47,217.81 |
| Γραμμάτια εἰσπρακτέα (Κλ. Πυρός) | | 4,347.— |
| 'Ελληνικὸς Νηογνώμων (Συμμετοχὴ μας) | | 2,000.— |
| Ταμείον, Τράπεζαι, Τραπεζίται | | 1,276,650.50 |
| | Δρ. | 3,262,943.89 |

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

| | | |
|--|-----|-----------------|
| Μετοχικὸν Κεφάλαιον | | Δρ. 2,000,000.— |
| Τακτικὸν ἀποθεματικὸν (1918 καὶ 1919) | | Δρ. 76,242.05 |
| Τακτικὸν ἀποθεματικὸν 20 ο) περίπου ἐπὶ δρ. 146,073.14.— | > | 29,257.95 |
| | | 105,500.— |
| 'Αποθεμ. ἀξιοποιήσεως χρεωγράφων | > | 58,500.— |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. Μεταφορῶν | > | 437,800.— |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. Πυρός | > | 235,000.— |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. Αὐτοκινήτων | > | 95,000.— |
| 'Αγγελθεῖσαι ζημίαι ὑπὸ διακανόνισιν | > | 210,585.60 |
| Φόροι ἀσφαλιστρῶν ὀφειλόμενοι | > | 7,743.10 |
| ΚΕΡΔΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΙΝ | | |
| Μέρισμα χρήσεως 1920 | Δρ. | 100,000.— |
| Φόρος καθαρῶς προσόδου 10 ο) | | |
| ἐπὶ δραχ. 111,111.10 | > | 11,111.10 |
| Φόρος κυκλοφορίας μετοχῶν | > | 5,000.— |
| 'Υπόλοιπον εἰς Νέον | > | 704.09 |
| | | 116,815.19 |
| | Δρ. | 3,262,943.89 |

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΜΕΡΙΔΟΣ · ΚΕΡΔΗ & ΖΗΜΙΑΙ

ΧΡΕΩΣΙΣ

| | | |
|---|-----|--------------|
| Γενικά Ἐξόδα | Δρ. | 62,283.89 |
| Μισθοδοσίαι | > | 79,492.85 |
| Μεσιτοπρομήθειαι | > | 124,099.07 |
| Ζημίαι ἐκ πωλ. 7546 ὄμολ. Δανείου 75,000,000 | > | 64,283.75 |
| Καταβληθεῖσαι ἀποζημιώσεις | > | 126,075.93 |
| Μείωσις ἀξίας χρεωγρ. 3250 ὄμ. Δαν. 300,000,000 | > | 58,500.— |
| 'Αγγελθεῖσαι ζημίαι πρὸς διακανόνισιν | > | 210,585.60 |
| Φόροι: ἀσφαλ. 4ης τριμηνίας ὀφειλόμενοι | > | 7,743.10 |
| 'Αποσβ. ὡς ἐν τῷ ἐνεργ' ἐπὶ ἀκινήτων δρ. 41,000.— | | |
| 'Αποσβ. ὡς ἐν τῷ ἐνεργ. ἐπὶ ἐξόδων ἐγκαταστάσεως | > | 7,504.10 |
| | | 48,504.10 |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. Μεταφορῶν | > | 433,800.— |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. Πυρός | > | 235,000.— |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. Αὐτοκινήτ. | > | 95,000.— |
| Τακτικὸν ἀποθεματικὸν 20 ο) ἐπὶ δρ. 146,073.10 | > | 29,257.95 |
| 'Υπόλοιπον πρὸς διαθέσιν | > | 116,815.19 |
| | Δρ. | 1,691,441.43 |

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

| | | |
|--|-----|--------------|
| 'Υπόλοιπον ἔτους 1919 | Δρ. | 229.86 |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. μεταφορ. 1919 | > | 208,835.19 |
| 'Αποθεμ. ἀσφαλ. μὴ ληξ. κινδ. Κλ. πυρός 1919 | > | 180,198.36 |
| 'Αποθεμ. κρητῆθεν κατὰ τὴν χρῆσιν 1919 δι' ἀγγελθεῖσας ἀλλὰ μὴ κανονισθείσας ζημίας | > | 93,500.— |
| Συμμετοχαὶ εἰς ἐπιχειρήσεις (μέρισμα Ἑλληνικοῦ Νηογνώμονος 1919) | > | 100.— |
| Κέρδος ἐξ ἀγοραπωλησίας 250 ὄμ. δαν. 75,000,000 | > | 2,290.90 |
| Συναλλαγματικαὶ Διαφοραὶ | > | 7,466.50 |
| Τόκοι καὶ Τοκομερίδια | > | 52,910.75 |
| Πρόσοδοι Ἀκινήτων | > | 27,937.79 |
| 'Ασφάλιστρα καὶ δικαιώματα χρήσεως 1920 ὑπολειφθέντα μετὰ τὴν πληρωμ. τῶν ἀντασφαλιστ. | > | 1,117,972.67 |
| | Δρ. | 1,691,441.43 |

ΔΙΑΘΕΣΙΣ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΔΡΑΧ. 116.815.19.

| | | |
|--|-----|------------|
| Μέρισμα χρήσεως 1920 ἐπὶ 4.000 μετοχῶν πρὸς δραχ. 25 | Δρ. | 100,000.— |
| Φόρος καθαρῶς προσόδου 10 ο) ἐπὶ δραχ. 111.111.10 | > | 11,111.10 |
| Φόρος κυκλοφορίας 4.000 μετοχῶν πρὸς δραχ. 0,25 ο) | > | 5,000.— |
| 'Υπόλοιπον εἰς νέον | > | 704.09 |
| | Δρ. | 116,815.19 |

Ἐντολῆ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ἐν Πειραιῇ τῆ 31 Μαΐου 1921

Ὁ Γενικὸς Διευθυντῆς
N. M. ΚΑΡΑΔΑΜΠΗΣ

Ὁ Διευθυντῆς τοῦ Λογιστηρίου
N. ΖΕΡΒΟΣ

(Ἡ ἡμέρα τῆς πληρωμῆς τοῦ μερίσματος ὁρισθῆσεται κατὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μετὰ τὴν ἐγκρισιν τοῦ Ἰσολογισμοῦ ἀπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Μετοχῶν, ὁρισθείσης διὰ τὴν 28ην Ἰουνίου).





ΜΑΡΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
"Η ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΙΣ.. "BONA FIDES..





Ν. Μ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
"Η ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΙΣ,, "BONA FIDES,,



“ ΠΡΟΝΟΙΑ ”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΠΥΡΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ - ΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ



Πρόνοια είναι ο τίτλος της 'Ανωνύμου 'Ελληνικής Πυρασφαλιστικής 'Εταιρίας της έδρευούσης εν 'Αθήναις. Ο τίτλος της 'Εταιρίας ταύτης δυνάμεθα νά εἰπώμεν, ὅτι είναι λίαν ἐπιτυχής, διότι τί ἄλλο είναι ἡ ἀσφάλεια κατὰ παντός κινδύνου καί ἰδίᾳ κατὰ τοῦ ἀπαισίου κινδύνου τοῦ πυρός εἰμὴ **Πρόνοια** διασώζουσα ὅπωςδήποτε τὰ κτηθέντα ἀγαθὰ καί διατηροῦσα τὴν κινδονεύσασαν περιουσίαν;

Εἶναι ἀπερίγραφτος ἡ πραγματικότης τῆς δυστυχίας ἡ ὁποία

ἐπηκολούθησε τοὺς ἀτυχισμένους ἐκ πυρκαϊῶν καί μὴ προνοήσαντας δι' ἀσφαλίσεως τῆς περιουσίας των. Οἰκογένεια εὐτοχοῦσαι, πολυμελεῖς, ἕνεκα ἀπροσβίβιας εὐρέθησαν εἰς μίαν στιγμὴν εἰς τοὺς δρόμους χωρὶς ἐνδύματα, χωρὶς ἐπιπλα, χωρὶς κατοικίαν. Πόσον ὁ ἀτυχῆσας οἰκογενειάρχης ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ἢ ἐξ ἄλλου κινδύνου δυνάμενος νά ἀσφαλισθῆ ἤδηκτος καί τὸν ἑαυτὸν του καί τὴν οἰκογένειάν του, εἶναι περιττὸν νά ἀναγράψωμεν. Ὅντε βεβαίως ὁ χώρος τοῦ πνηθητικοῦ τούτου Λευκώματος μᾶς ἐπιτρέπει νά καταδείξωμεν τὴν σπουδαιότητα τῶν ἀσφαλειῶν Περιοριζόμεθα εἰς ὀλίγας γραμμὰς ἀφήνομεν δὲ εἰς ἄλλους νά καλλιεργήσωσι παρὰ τῷ 'Ελληνικῷ λαῷ τὴν σπουδαιότητην καὶ σωτήριον ἰδέαν πάσης ἀσφαλείας. Εὐτοχῶς ἢ ἰδέα τῆς ἀσφαλείας καί παρ' ἡμῖν τοῖς μοιρολάτραις ἤρχισε νά κατακτᾷ σπουδαίον ἔδαφος. Ὅσα ὁμως καί ἂν προχωρήσωμεν εὐρισκόμεθα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς σπουδαιότητος ταύτης Οἰκονομικῆς ἐπιχειρήσεως. Δὲν εἶναι δυνατόν νά συγκριθῇ ἡ ἐν Ἑδρῶν γεινομένης ἐργασίας ἀσφαλειῶν πρὸς τὴν ἐν 'Ελλάδι τοιαύτην. Εἶναι τεράστια τὰ εἰσπραχθέντα ποσὰ ἐξ ἀσφαλειῶν ὑπερβάνοντα κάθε πρόβλεψιν καί πάντα ὑπολογισμόν. Πρὸ ἐτῶν ἐπισκεφθέντες τὴν Θεσσαλονικίην ἐξεκλήγημεν, ὅταν ἐμάθομεν τὴν ἐκεῖ πρόβλεψιν τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐργασιῶν. Ὅχι μόνον αἱ ἀσφάλεια κατὰ τοῦ κινδύνου τοῦ πυρός, ἀλλὰ καί ἡ ἀσφάλεια ζωῆς θεωρεῖται ἀπαραίτητος διὰ τὸν ἐμπορευόμενον. Θυμωκοῖσιν εἰκόνα τῆς ἀσφαλούς ταύτης ἀντιλήψεως παρείχε το 'Ισραηλιτικὸν στοιχεῖον. Οὐδεὶς 'Ισραηλίτης ἦτο ἀνασφάλιστος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ἡ Ἀνωνύμος Πυρασφαλιστικὴ 'Εταιρία **Πρόνοια** ἰδρύθη τῷ 1917 εἶναι δημιούργημα τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς καί δι' αὐτὴν τοῦ τότε Διευθυντοῦ τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς τοῦ Τραπεζίτου κ. Ἀγαμέμνονος Δάνου.

Τὸ Καταστατικὸν τῆς 'Εταιρίας τροποποιηθὲν ὑπὸ τῆς Γενικῆς τῶν Μετόχων Συνελεύσεως ἐπεκυρώθη συμφώνως τῷ νόμῳ διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 29 Νοεμβρίου 1920.

Ἔδρα τῆς 'Εταιρίας ὠρίσθησαν αἱ Ἀθήναι, δύνανται ὁμως ἡ 'Εταιρεία νά ἰδρῶσῃ Ὑποκαταστήματα καί εἰς ἄλλας πόλεις τῆς 'Ελλάδος καί τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ἡ Διεύθυνσις ὠρίσθη πεντηκονταετής, δυνάμενης τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως νά πραττεῖν τὸν χρόνον τῶν ἐργασιῶν.

Σκοπὸς τῆς 'Εταιρίας εἶναι: 1) Ἡ δι' ἴδιον λογιζομένων τῆς 'Εταιρίας, ἐνέργεια ἐν 'Ελλάδι καί Ἀλλοδαπῇ ἀσφαλειῶν, πυρασφαλειῶν καί ἀντασφαλειῶν κινήτων καί ακινήτων ἀντικειμένων κατὰ κινδύνου πυρός. 2) Διὰ λογαριασμοῦ τρίτων

(φυσικῶν ἢ Νομικῶν προσώπων) ἀνάληψις παρ' αὐτῆς ὡς πράκτορας ἢ ἀντιπρόσωπος, ἐπὶ προμηθείᾳ ἢ ἄλλῃ ἀμοιβῇ ἐνεργείας παντός εἴδους ἀσφαλειῶν ἢ ἀντασφαλειῶν ἐπ' ὄνοματι τῶν τρίτων τούτων.

Κεφάλαιον. τὸ Μετοχικὸν Κεφάλαιον τῆς 'Εταιρίας ὠρίσθη εἰς 1.000.000 διηρημένον 10.000 μετοχὰς ἐκ δραχμῶν 100 ἑκάστη.

Τὰ ἀποθεματικά τῆς 'Εταιρίας κατ' ἴν στιγμὴν γράφομεν τὰς γραμμὰς ταύτας τοῦ Λευκώματος τῆς 'Εθνικῆς Ἐκπαιτευτηρίου ἀνέρχονται εἰς 350.000 δραχμῶν, ἡ δι' ἀσφάλεια ἐγγυήσεως παρὰ τῇ 'Εθνικῇ Τραπεζῇ εἰς Δραχμ. 500.000, ποσὸν διπλάσιον τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενον· οὕτω μόνῃ ἡ Πρόνοια, ἐξ ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν 'Εταιρειῶν ἔχει τὸ ἥμισυ τοῦ Κεφαλαίου τῆς ὡς ἐγγύησιν.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Ἡ 'Εταιρεία συμφώνως τῷ Καταστατικῷ τῆς ἰδρύσεως πρακτορεῖ εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, εἰς Κωνσταντινούπολιν, Μ. Ἀσίαν, Δωδεκάνησα, Ἀλεξάνδρειαν καί Κύπρον.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἐκ τῶν κ.κ.Κ. Ζαλοκώστα ἐφοπλιστοῦ, Ἀγαμ. Δάνου συμπράττοντος Συμβούλου, Δ. Ἀναστασιάδη μεγαλεμπόρου, Σ. Μουσοῦρη Ἀσφαλιστοῦ, ἀδελφῶν Κοσμαδοπούλων τῆς ἐν Βόλῳ Τραπεζῆς Κοσμαδοπούλου, Ἡλία Πετροπούλου Τραπεζίτου, καί Δ. Κωστοπούλου, Τραπεζίτου Κ. Νικολοπούλου δικηγόρου καί Νομικοῦ Συμβούλου τῆς 'Εταιρίας· Διευθυντῆς τῆς 'Εταιρίας ὠρίσθη ὁ κ. **Περικλῆς Ἀθηναῖος**, ὅστις ἐπὶ ὀκταετίαν διηύθυνεν Ἀσφαλιστικὸν Γραφεῖον ἐπὶ δωδεκαστίαν δὲ ἀντεπροσώπευε τὰς ἕνας Ἀσφαλιστικὰς 'Εταιρίας Mannheim, Allianz, Agrippine καί Continental, ἀντὶ πολλῆς πείρας καὶ ἐγνωσμέ-ειδικότητος περὶ τὰ ἀσφαλιστικά.

Τοιαύτη ἐν συντομικατῇ σκιαγραφίᾳ ἡ ἰδρύσις καί τὸ ἱστορικὸν τῆς Πυρασφαλιστικῆς 'Εταιρίας **Πρόνοια** τῆς ὁποίας ἡ σταδιοδρομία θεωρεῖται ἐκ τῶν προτέρων ἐπισημασμένη καί λίαν ἐπιτυχῆς ἂν ἀποβλέψῃ τις οὐχὶ μόνον εἰς τὴν ἰκανότητα τῶν ἰδρυτῶν καί τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς, ἀλλὰ καί εἰς τὴν μετὰ σκοπιμότητος συμμετοχὴν ἐν τῇ ἰδρύσει τῆς παραγόντων σπουδαιότητων, οἱοὶ ἡ Τράπεζα Κοσμαδοπούλου ἐν Βόλῳ καί ἡ Τράπεζα Καλαμῶν ἐν Καλάμαις. Μὲ κέντρον τὰς Ἀθήνας καί μὲ δυο συντελεστάς τῆς οἰκονομικῆς δυνάμεως τῆς χώρας πηγάζοντας ἐκ Πελοποννήσου καί Θεσσαλίας ἡ **Πρόνοια** εὐστοχάτατα ἐπεξέτεινε τοὺς πλοκάμους τῆς ἐργασίας τῆς εἰς ἅπασαν σχεδὸν τὴν **Παλαιὰν Ἑλλάδα**.

Ἐκ τῶν ἀντασφαλιστικῶν μάλιστα συμβάσεων τὰς ἵποις ἐν Ἑδρῶν συνήψε καί ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὀλιγοχρονίου ἐργασίας καταδεικνύεται ἀσφαλέστερον ἢ σταθερότης τῶν ἐργασιῶν καί τὸ βέβαιον μέλλον τῆς 'Εταιρίας.

Μέχρι τῆς 31—12—920 εἰσπράξε Δρ. 4.283.596.

Ὅταν λοιπὸν τοιαῦτα ὑπάρχωσι πηγαὶ οἰκονομικοῦ ἐδάφους καί τοιοῦτη πείρα περὶ τὴν Διοίκησιν καί Διεύθυνσιν δὲν δύνανται τις νά μὴ προβλέψῃ τὴν σταθερότητα καί ἐπιτυχίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Πρόνοιας, ἥτις οὕτω θὰ ἀποβῇ ἀληθῆς **ΠΡΟΝΟΙΑ** τῶν Προνοούντων καί κηδόμενων τόσον περὶ τῆς οἰκονομικῆς ὑπάρξεως τοῦ ἑαυτῶν των, ὅσον καί περὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν περὶ αὐτοὺς προσφιλῶν.



ΑΛΛΟΔΑΠΑΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ







ΤΟΜΟΙ 14

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

1821--1921

“ΧΡΥΣΗ ΒΙΒΛΟΣ,, ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

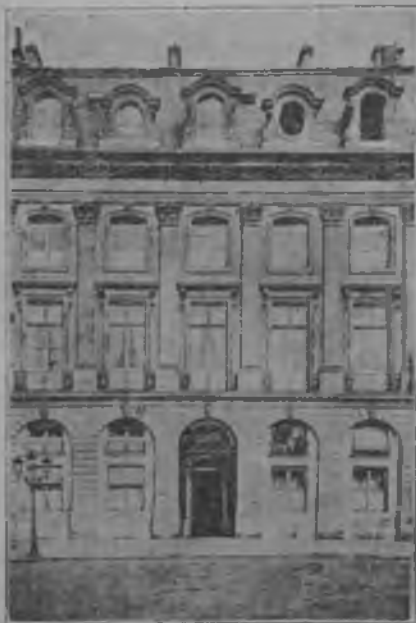


ΤΟΜΟΣ Α' - ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

Η ΕΝΩΣΙΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΖΩΗΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ



Τὸ ἐν Παρισίοις Μέγαρον τῆς UNION

Ἐκατὸν σχεδὸν ἔτη παρήλθον ἀπ' ὅ-
 τον διὰ Β. Α. τοῦ Βασιλέως Καρόλου τοῦ
 Γ' ἰδρύθη τῷ 1829 ἡ Ἀσφαλιστικὴ Ἐται-
 ρεῖα Ζωῆς ἢ Ἐνωσις τῶν Παρισίων.
 Ἰδρυτὴς καὶ πρῶτος τῆς Διευθυντῆς ἐπήρ-
 ξεν ὁ Μ. Myrtil Maas, ὅστις κατόπιν ἐν-
 δειλοῦς μελέτης τῶν τότε ἀσφαλιστικῶν
 συστημάτων συνεκέντησεν ὅλα ἑκείνα
 τὰ στοιχεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίσθη,
 ἵνα θεμελιώσῃ ἐπὶ ἀσφαλοῦς οἰκονομι-
 κοῦ ἐδάφους τὴν ἐπιτυχίαν τῆς Ἐταιρείας
 ταύτης.

Πράγματι αἱ προβλέψεις τούτου τοῦ πρώ-
 του τῆς Διευθυντοῦ ὅσον καὶ τῶν κατό-
 πιν ἐστέρθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας,
 ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐρ-
 γασιῶν τῆς Ἐταιρείας κατὰ τὸν μακρο-
 χρόνιον αὐτῆς βίον, οὕτως ὥστε αἱ μετο-
 χαὶ αὐτῆς, ἐκδοθεῖσαι εἰς τὴν πρῆμν τῶν
 1250 φράγκων, σήμερον τιμῶνται διὰ φρ.
 7,000. Ἡ πρόοδος τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐ-
 ταιρείας, ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐπισταμένην
 παρακολούθησιν τῶν τελειοτέρων συστη-
 μάτων τῆς ἐξασφάλισως, κατορθώθη διὰ
 τῆς συντόνου ἐνεργείας καὶ τῶν προπο-



Τὸ ἐν Κωνστανπόλει μέγαρον τῆς UNION



δευτικῶν τάσεων τῶν ἐκαστοτε Διευθυντῶν τῆς καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἴαν ἐπιτυχῶς διευθύναντος τὰς ἐργασίας Μαρκησίου Καρόλου τε-Μονφραντ, ὅστις ἀναγνωρίζεται ὡς μία δεινὴ ἀσφαλιστικὴ προσωπικότης τῆς Εὐρώπης. Ἡ Ἐταιρεία αὕτη ἐνωρὶς ἐπεξέτεινε τὰς ἐργασίας τῆς εἰς τὰ σπουδαιότερα μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἰδίως ἐν **Εὐρώπῃ** (Γαλλία, Βέλγιον, Ἰσπανία, Σουηδία, Ἰταλία, Ἑλβετία, Ὁλλανδία, Δανία, Νορβηγία, Τουρκία, Βουλγαρία, Σερβία, Ἑλλάς).

Ἡ Ἐνωσις τῶν Παρισίων ἐνωρίτατα ἐπεξέτεινε τὰς ἐργασίας τῆς καὶ ἐν Ἀνατολῇ, εἶναι δὲ μία τῶν παλαιότερων Εὐρωπαϊκῶν Ἐταιρειῶν, αἵτινες σπουδαιότατα ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ οικονομικοῦ βίου τῆς Ἀνατολῆς. Ἀπὸ τοῦ 1875 χρονολογεῖται ἡ ἐναρξίς τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἐργασιῶν τῆς Ἐταιρείας, τῆς ὁποίας αἱ ἐργασίαι, χάρις εἰς τὴν λεπτὴν ἀντίληψιν καὶ ἱκανότητα τοῦ Διευθυντοῦ διὰ τὴν Ἀνατολὴν κ. Σίμωνος Καϊζεβλιάν, ἔφθασαν εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς πελατείας τῆς, ἡναγκάσθη καὶ ἰδιόκτητον μεγαλοπρεπὲς μέγαρον νὰ ἀποκτήσῃ ἐν Κωνσταντινίῳ, προπυθμενη ὅπως ἴαν προσεχῶς καὶ ἐν Ἑλλάδι, ὅπου μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἐργάζεται, προβῆ ἐν Ἀθήναις εἰς τὴν ἀγορὰν ἰδίου ἀκινήτου.

Τοιαύτη ἐν συντόμῳ σκιαγραφαίᾳ ἢ ἐξέλιξις τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας, τῆς ὁποίας ἡ παραγωγὴ νέων ἐργασιῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, συμφώνως τῇ **ἐπισημῷ στατιστικῇ**, ἀνήλθεν εἰς 160,000,000 φράγκων.

Ἡ Διεύθυνσις διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔχει ἀνατεθῆ εἰς τοὺς γνωστοὺς παρ' ἡμῖν ἀσφαλιστὰς κ. κ. Ἀστεριάδην καὶ Λαγκλουί, τῶν ὁποίων ἡ προθυμία παρέχει πᾶσαν διαβεβαίωσιν περὶ τῆς πλήρους ἐπιτυχίας ἀναλόγως πρὸς τὸν πρὸ αὐτῶν διαγραφόμενον εὐρύτατον κύκλον δριςσεως.

Ἀσία (Ἰνδοκίνα, Κίνα, Ἰαπωνία, Ἀγγλικαὶ Ἰνδία, Γαλλικαὶ Ἰνδία, Μικρὰ Ἀσία Βιομανία).

Ἀφρικῇ (Ἀλγέριον, Τύνις, Μαρόκον, Αἴγυπτος, Μαδαγασκάρη, Σενεγάλη).

Ἀμερικῇ (Καναδάς, Ἡν. Πολιτεία, Μεξικόν, Βραζιλία, Ἀργεντινὴ, Οὐραγουάη, Γαλλικὴ Οὐϊάνη, Μεγάλαι Ἀντίλλαι).

Ὠκεανία (Νέα Καληδονία, Ὁλλανδικαὶ Ἰνδία, Φιλιππῖναι).



Τὸ ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Πανεπιστημίου Μέγαρον ἐνθα εὐρίσκονται τὰ γραφεῖα τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν UNION καὶ LA FONCIERE.

“ΛΑ ΦΟΝΣΙΕΡ,”

ἈΝΩΝΥΜΟΣ ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΥΡΑΞΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

“LA FONCIERE,”

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1877

ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

ΕΝ ΤΩ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩ ΑΥΤΗΣ ΜΕΓΑΡῶ

12 Ὁδὸς ντε Γραμμόντ 12

SIÈGE DE LA COMPAGNIE A PARIS

EN SON HOTEL

12 Rue de Grammont 12

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΦΡ. 10,000.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ 55.000.000

Διεύθυνσις διὰ τὴν Ἑλλάδα **ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ** : 16, Λεωφόρος Πανεπιστημίου, 16

Διευθυνταὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα : ΔΑΣΤΕΡΙΑΔΗΣ, & ΔΑΣΚΛΟΥΣΑ





**ΑΓΓΛΙΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΩΝ-ΠΥΡΟΣ-ΖΩΗΣ**

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ. 1885

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΡΘΗ, ΤΗΣ ΣΚΩΤΙΑΣ

Κεφάλαιον ἐγγεγραμμένον £ 1 150 000, Κεφάλαιον καταβληθέν £ 400 000.
Ἀποθεματικὴν ὑπερβαλόντων £ 3 000 000.

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΔΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΗΣ 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1921

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΣ ΠΑΡΑ ΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΡ. 250,000

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 41

ΓΕΝΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΕΔΕΣΣΗΣ 7

Α. Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΠΑΤΡΩΝ "ΚΑΝΕΛΛΟΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ..

ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρία *Γενική* δέχεται ἀσφαλείας ἐργαστασίων, κτηρίων, ἐμπορευμάτων, ἐπιπλῶν. Λίαν προσε-
χῶς θέλει ἀρχίσει τὰς ἐργασίας της ἐπὶ τοῦ Κλάδου Ἀτυχημάτων καὶ Κλάδου Ἀσφαλείας Ζωῆς.
Ἡ *Γενική* πρὸ ἰεκοσαετίας ἐργάζεται εὐφήμως ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ, ἐπλήρωσε δὲ κατὰ τὴν μεγάλην πυρ-
καϊάν τῆς Θεσσαλονίκης τοῦ 1912 εἰς τοὺς πυροπαθεῖς περιίπου τὸ ποσὸν

ΔΡΑΧ. 15,000,000



ΓΕΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΠΥΡΟΣ-ΖΩΗΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΡΘΗ ΤΗΣ ΣΚΩΤΙΑΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΙΣ ΛΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΚΑΣ

ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1920

GENERAL

ACCIDENT FIRE AND LIFE ASSURANCE CORPORATION LIMITED

HEAD OFFICE PERTH SCOTLAND

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 41

ΧΡΕΩΣΙΣ

| | | | |
|---|------------|---------|-------|
| Χρεώγραφα Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως | Λίρ. Ἀγγλ. | 264 818 | 12. 3 |
| Δημοτικά τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου | | 22 000 | 0. 0 |
| Κυβερν. Ἰσθίων Ἀποικίων καὶ τοῦ Δήμου | | 277 579 | 3. 8 |
| Ἀλλοδαπῶν Κυβερνήσεων καὶ Δήμων | | 610 521 | 9. 6 |
| Σιδηροδρόμων καὶ ἄλλαι ἀξίαι | | 668 884 | 8. 8 |
| προνομιώδη σιδηροδρόμων καὶ ἄλλων | | 10 711 | 8. 4 |
| Σιδηροδρομ. καὶ καὶ κοιναὶ Ὁμολογίαι | | 40 958 | 1. 6 |
| Ἵποθήκαι ἐπὶ ἰδιοκτησι. ἐντὸς τοῦ Ἡνωμ. Βασιλείου | | 13 123 | 15. 2 |
| ἰδιωτικῶν | | 56 093 | 19. 7 |
| Δάνεια ἐπὶ ἀσφαλιστηρίων Ζωῆς καὶ ἄλλαι ἐγγυήσεις | | 14 375 | 5. 5 |
| ἰδιωτικῶν ἐγγυήσεων | | 3 618 | 16. 4 |
| ἐλευθέρων εἰσοδημάτων | | 875 | 10. 0 |
| καὶ ἑνοκίων ἰδιοκτησιῶν, ἐπιπλῶν κ.λ.π. | | 307 727 | 3. 2 |
| Πρακτορεῖα ὑπόλοιπα ἑλλῶν Ἐταιριῶν καὶ ἐκπρεμεις ἀσφάλειας μετὶν προμηθειῶν | | 758 740 | 19.10 |
| Διάφοροι χρεώσιται | | 11 849 | 18. 2 |
| Τόκοι | | 24 235 | 2. 3 |
| Ματητά εἰς Ἰαμιῶν καὶ κατατεθειμένα εἰς Τραπεζας | | 254 131 | 2. 5 |

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

| | | | |
|--|------------|---------------------|-------------|
| Κεφάλαιον καταβληθέν : | | | |
| 200000 Ὁμολογίαι τῶν £ 5 ἑκάστη | | | |
| ἐπὶ £ 1½ | Λίρ. Ἀγγλ. | 250 000 | 0.0 |
| 150000 ὁμοῦ προνομιούχ. τῆς 1 £ | | 153 000 | 0.0 |
| Κεφάλαιον Κλάδου Δυστυχημάτων | | 1 665 045 | 4. 2 |
| Πυρός | | 254 044 | 9. 8 |
| Ζωῆς | | 335 915 | 18. 2 |
| Εἰσοδήματος | | 12 792 | 13. 3 |
| Ἐξαγορῆς | | 21 263 | 8.10 |
| Θαλάσσης | | 30 342 | 4. 7 |
| Παρακράτησις γραμματίων Κλάδου Πυρός | | 5 169 | 10. 8 |
| Παρακράτησις κερδῶν ἀσφαλιστ. συμμετοχῆς εἰς κέρδη Κλάδου Δυστυχημάτων | | 4 000 | 0. 0 |
| Παρακράτησις διακείμεν. καταθέσεων | | 120 000 | 0. 0 |
| Λίμνη κερδῶν καὶ ζημιῶν | | 150 058 | 3.5 |
| Μέτρον τοκοῦ πληρωθέντος μερισματος | | 11 427 | 10.0 |
| | | 138 630 | 13. 5 |
| | | Λ. 2 990 204 | 2. 9 |
| Ἀπαιτήσεις ἐκπρεμεις ἐπὶ συμβολαίων Ζωῆς | | 1 973 | 10.0 |
| Διάφοροι πιστωταί | | 165 035 | 7.3 |
| Ὅφειλά μετὰ εἰς ἀντασφάλειας | | 204 974 | 15.9 |
| Γραμμάτια εἰσπρακτεῖα | | 4 183 | 19.9 |
| Μέρισμα μὴ ζητηθέν | | 872 | 15.3 |
| | | 380 040 | 3. 0 |

Λ. 3370244 10. 9

Λ. 3 370 244 10. 9